

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Α

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ

ΜΕΤΑΞΥ ΧΩΡΩΝ ΑΝΙΣΑ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΩΝ

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ Ε.Ο.Κ. - Α.Κ.Ε.

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΑΘΗΝΑ 1993

Εισαγωγή

Σκοπός, Μέθοδος και Λογική της Ανάλυσης

Κεφάλαιο I

1.1. Εισαγωγή

1.2. Λοεθνήξ Εξειδίκευση και Κέρδη από το Εμπόριο

1.2.1. Η Νεο-κλασσική Θεωρία Εμπορίου

1.2.2. Η Θεωρία των Prebisch - Singer για μακροχρόνια τάο
επιδείνωσης των όρων Εμπορίου στις L.D.C's (1950)

1.2.3. Η Θεωρία του A. Lewis για Ανάπτυξη με απεριόριτοι
προσφοροά Εργασίας (1954)

1.2.4. Η Θεωρία του A. Ειμανουήλ για Ανιση Ανισλλαγή μεταξ
Κέντρου και Περιφέρειας (1969)

1.3. Εξαθλιωτική Ανάπτυξη και Θεωρία Εμπορίου

1.3.1. Η Θεωρία Εξαθλιωτικής Ανάπτυξης του Bhagwati (1958)

1.3.2. Το Ρικαρντιανό Μονιέλο Εμπορίου Γενικής Ισορροπίας του
Bacha (1978)

1.4. Εμπόριο Νότιου-Νότιου: Μιά ενισλλαγή στο εμπόριο Βορρά-Νότιου.

1.4.1. Η πρόταση του Lewis για επέκταση του Εμπορίου μεταξ
Νότιου-Νότιου (1981)

1.4.2. Οι θέσεις του Taylor για επέκταση του Εμπορίου του
Νότιου με άλλες Νότιες περιφοχές (1982)

1.5. Πρόφατα Μοντέλα Βορρά – Νότιου

1.5.1. Το Μοντέλο των Όρων Εμπορίου και της εξισορροπητικής Ανάπτυξης του Findlay (1980)

1.5.2. Το Στατικό Μοντέλο Γενικής Ισορροπίας Εμπορίου του Chichilnisky μεταξύ Βορρά-Νότιου (1981)

1.6. Συμπέρασμα

Εμπορικές Ανταλλαγές, Άνιση Ανταλλαγή και Άνιση Ανάπτυξη

Κεφάλαιο ΙΙ

Ένα Τυπικό Μοντέλο Άνισης Ανταλλαγής

ΙΙ Α. Η Περίπτωση μίας Κλειστής Οικονομίας: Μισθοί, Ποσοστά Κέρδους και Σχετικές Τιμές

ΙΙ Β. Η Περίπτωση μίας Άνοικτης Οικονομίας: Μισθοί, Ποσοστά Κέρδους και Σχετικές Τιμές

ΙΙ α. Εμπόριο μεταξύ Χωρών και Όμοιες Καμπύλες Παραγωγικών Δυνατοτήτων (Ενδεικτικές Τεχνολογίες) και Διαφορετικούς Τύπους Κατανομής

ΙΙ β. Εμπόριο μεταξύ Χωρών με Διαφορετικές Καμπύλες Παραγωγικών Δυνατοτήτων (Διαφορετικές Τεχνικές) και Διαφορετικούς Τύπους (Patterns) Κατανομής

ΙΙ γ. Εμπόριο μεταξύ Οικονομιών με Διαφορετικές Μορφές Κατανομής, Διαφορετικές Καμπύλες Δυνατοτήτων (Διαφορετικές Τεχνικές) και σε Κατάσταση Τέλειας Διεθνούς Κινητικότητας του Κεφαλαίου

ΙΙΙ Η ιδέα (Concept) της Άνισης Ανταλλαγής

Κεφάλαιο ΙΙΙ

Οι Υποθέσεις της Άνισης Ανταλλαγής

III 1. Παγκόσμια Εξίσωση Ρυθμού Κέρδους

III 2. Υποτίμηση του Εργατικού Δυναμικού και Μισθοί: Ανεξάρτητη Μεταβλητή

2.1. Προσδιορισμός των Μισθών στον Καπιταλιστικό τρόπο Παραγωγής

2.2. Προσδιορισμός των Μισθών σε Λιθενές Επίπεδο

α. Μαρξιστική Προσέγγιση

β. Εμμανουήλ: Μισθοί, η Ανεξάρτητη Μεταβλητή

Κεφάλαιο IV

Άνιση Ανταλλαγή και Άνιση Ανάπτυξη

Κεφάλαιο V

Η Ερμηνεία του O. Braun και η Συμβολή του A. Delarue στην Άνιση Ανταλλαγή

5.1. Η Ερμηνεία του O. Braun

5.1.1. Το Μοντέλο του Sraffa σε μιά κλειστή Οικονομία

5.1.2. Το Μοντέλο του Braun

5.2. Η Συμβολή του Delarue

5.2.1. Ανάλυση Μακροχρόνιας Περιόδου

5.2.2. Ανάλυση Βραχυχρόνιας Περιόδου

5.2.3. Σύμβαση της Προσφοράς του Delarue

Κεφάλαιο VI

Θρία και Προοπτικές μίας Προσπάθειας Ανάνεωσης της Θεωρίας του Διεθνούς Εμπορίου Ανάμεσα σε Χώρες Άνισα Αναπτυγμένες

6.1. Ιστορικό Περιεχόμενο των Δύο Θέσεων

6.2. Ιδιαίτερα Χαρακτηριστικά των Ανταλλαγών Σήμερα

6.3. Ασυμφωνίες Ανάμεσα στις Δύο Θεωρίες

6.3.1. Πρώτη Ασυμφωνία: ο ρόλος των διεθνών ανταλλαγών ανάμεσα σε χώρες άνισα αναπτυγμένες

6.3.2. Λεύτερη Ασυμφωνία: ανακατανομή των πόρων και άνιση παραγωγικότητα ανάμεσα στο Κέντρο και στην Περιφέρεια

6.3.3. Τρίτη Ασυμφωνία: Το θέμα της Ισοκατανομής των Κερδών

6.3.4. Τέταρτη Ασυμφωνία: Η έννοια του Έθνους και των Διεθνών Τιμών

6.4. Μία Αλλαγή Παραδείγματος

6.5. Γενικό Συμπέρασμα: Που οδηγεί η θεωρία της Άνισης Ανταλλαγής έναντι του Νόμου της Αναλογίας των Συντελεστών;

ΜΕΡΟΣ II

Οι Εμπορικές Ανταλλαγές μεταξύ Ε.Ο.Κ. - Α.Κ.Ε.

Κεφάλαιο VII

Εμπορικές Ανταλλαγές Ε.Ο.Κ. - Α.Κ.Ε. και Συνθήκη Λομέ

7.1. Εισαγωγή

7.2. Διαπραγματεύσεις Ε.Ο.Κ. - Α.Κ.Ε.

7.2.1. Εμπόριο

Αμοιβαίες Προτιμήσεις

Ελεύθερη Είσοδος

Σταθεροποίηση Κερδών από Εξαγωγές (STABEX)

Ζάχαρη

7.2.2. Βοήθεια (Aid)

7.3. Βιομηχανική Συνεργασία

7.4. Οι Θεσμοί της Σύμβασης Λομέ

7.5. Η Νέα Ορολογία (New Language)

7.6. Συμπεράσματα

Κεφάλαιο VIII

Τα Αποτελέσματα της Σύμβασης Λομέ

8.1. Αποτελέσματα Εμπορίου

Προϊόντα με ειδική μεταχείριση

Ζάχαρη

Μπανάνες

Ρούμι

Βοδινό και μοσχάρι

Άλλα θέματα

- Εφαρμογή των όρων εμπορίου: υφαντά
- Εμπορικό ισοζύγιο Ε.Ο.Κ. με Α.Κ.Ε.
- Προώθηση του εμπορίου
- Περίληψη

8.2. Αποτελέσματα STABEX (Σταθεροποίησης Εσόδων από Εξαγωγές)

- Η λειτουργία της STABEX
- Τα οικονομικά αποτελέσματα της STABEX
- Η STABEX σαν μιά ασφάλεια
- Τα πλεονεκτήματα της STABEX
- Δομικά προβλήματα της STABEX

8.3. Αποτελέσματα Βοήθειας

- Οι σκοποί της βοήθειας
- Πλεονεκτήματα του προγράμματος βοήθειας της Λομέ
Περιφερειακά έργα (projects)
Μικρο-έργα (microprojects)

8.4. Συμπέρασμα

- Λομέ II και μετά
Το Πολιτικό Τέλμα
Άλλες Διατάξεις
- Λομέ III

Κεφάλαιο VX

Η Διακριτική Συνεννόηση μεταξύ Ε.Ο.Κ. - Α.Κ.Ε., ο Νεο-αποικισμός και οι Προοπτικές των Συνθηκών Λοιμέ

9.1. Η Ένωση των Α.Κ.Ε. στη Θεωρία και στη Πράξη

9.2. Η "Διακριτική Συνεννόηση"

9.3. Η Συνθήκη Λοιμέ και ο Νεο-αποικισμός

9.4. Συμπέρασμα: Οι Προοπτικές για τη Λοιμέ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ
(FACTOR ANALYSIS METHOD) ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ
ΧΩΡΩΝ Ε.Ο.Κ. - Α.Κ.Ε.
- ΜΙΑ ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ -
(CASE STUDY: EEC-ACP COUNTRIES)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Χ

Μέθοδος Ανάλυσης Παραγόντων

10.1. Θεωρητικό Υπόβαθρο

1.1. Τύποι Ανάλυσης Παραγόντων

1.1.1. Προπαρασκευή Μήτρας Συσχέτισης

1.1.2. Εξαγωγή Αρχικών Παραγόντων

1.1.2.1. Προσδιοριζόμενοι Παράγοντες

1.1.2.2. Συμπεραινόμενοι Παράγοντες

1.1.3. Εναλλαγή των Παραγόντων σε Τελικούς Παράγοντες.

Συνοπτική Παρουσίαση

1.2. Σημασία Βασικών Πινάκων και Στατιστικών στην Ανάλυση Παραγόντων

1.2.1. Μήτρα Factor-Pattern

1.2.2. Μήτρα Εκτίμησης Παραγόντων
(Factor-Estimate Matrix)

1.2.3. Μήτρα Εναλλαγής Παράγοντα Δομής
(Rotated Factor-Structure Matrix)

1.2.4. Μήτρα Συσχέτισης Μεταξύ Παραγόντων

1.2.5. Εναλλακτική Ορθογωνική Μήτρα Παραγόντων
(Rotated Orthogonal-Factor Matrix)

1.2.6. Μήτρες Εναλλακτικού "Oblique" Παράγοντα

1.2.7. Μήτρα Αρχικού Παράγοντα και Σπουδαιότητα των Παραγόντων

10.2. Μέθοδοι Παραγοντοποίησης Διαθέσιμοι σε Παράγοντα Υποπρογράμματος

2.1. Βασική Παραγοντοποίηση Χωρίς Επανάληψη: PA1
(Principal Factoring Without Iteration)

2.2. Βασική Παραγοντοποίηση με iteration: PA2

10.3. Μέθοδοι Εναλλαγής Διαθέσιμοι στο Υποπρόγραμμα του Παράγοντα

3.1. Ορθογωνική Rotation: QUARTIMAX

3.2. Ορθογωνική Rotation: VARIMAX

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΧΙ

Εφαρμογή της Μεθόδου Ανάλυσης Παραγόντων και Ερμηνεία των Αποτελεσμάτων της Ανάλυσης Χωρών-Κλάδων

A. Στατιστικά Στοιχεία

11.1. Κατηγορίες Κλάδων

11.2. Χώρες Α.Κ.Ε.

B. Η Ανάλυση Περιοχών-Κλάδων

11.1. Συντελεστές Συμμετοχής (Location Quotients)

11.1.1. Εισαγωγές από Ε.Ο.Κ. (1974)

11.1.2. Εξαγωγές Χωρών Α.Κ.Ε. προς Ε.Ο.Κ. (1974)

11.1.3. Εισαγωγές από Ε.Ο.Κ. (1977)

11.1.4. Εξαγωγές Χωρών Α.Κ.Ε. προς Ε.Ο.Κ. (1977)

11.1.5. Εισαγωγές από Ε.Ο.Κ. (1980)

11.1.6. Εξαγωγές Χωρών Α.Κ.Ε. προς Ε.Ο.Κ. (1980)

11.2. Η Ερμηνεία των Αποτελεσμάτων

- ΚΛΑΔΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ -

11.2.1. Εισαγωγές Χωρών Α.Κ.Ε. από Ε.Ο.Κ. (Κλάδοι)

11.2.2. Εξέλιξη Εξαγωγικού Μοντέλου (Κλάδοι)

11.3. Συντελεστές Μεταβλητότητας

11.4. Η Ερμηνεία των Αποτελεσμάτων

- ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ -

11.4.1. Εξαγωγές προς Ε.Ο.Κ. (Χώρες)

11.4.2. Εισαγωγές από Ε.Ο.Κ. (Χώρες)

11.5. Εξέλιξη Εισαγωγικού-Εξαγωγικού Μοντέλου Χωρών Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε
πριν και μετά τις Συνθήκες Λομέ

11.6. Συμπεράσματα Εφαρμογής της Μεθόδου Ανάλυσης Παραγόντων στη
περίπτωση των Χωρών Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε.

11.7. Βιβλιογραφία

11.7.1. Ξένα

11.7.2. Ελληνική

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Οι μορφές κοινωνικής και οικονομικής ανισότητας που υφίστανται στη σημερινή διεθνή οικονομία είναι πολύ μεγάλες. Φυσικά οι ανισότητες μεταξύ των ατόμων ή των ομάδων μέσα σε μία κοινωνία πάντα υπήρχαν· ωστόσο η ανισότητα που υπάρχει σήμερα εμφανίζεται να είναι διάχυτη ιδιαίτερα αν συγκρίνουμε τις αναπτυγμένες χώρες με τις χώρες του Τρίτου Κόσμου.

Εάν οι ανισότητες θεωρούνται μέρος της λειτουργίας της διεθνούς κεφαλαιοκρατικής οικονομίας, ένας μηχανισμός χρειάζεται για να εξηγήσει τι συμβαίνει και ποιές είναι οι διαδικασίες που τείνουν να αυξήσουν τις ανισότητες μεταξύ περιοχών σε μία σταθερή αναπαραγωγή ανισότητας και ασύμμετρης ανάπτυξης σε όλα τα επίπεδα του παγκόσμιου συστήματος.

Ένας τέτοιος μηχανισμός που αναλύεται σε αυτήν τη διατριβή είναι η άνιση ανταλλαγή η οποία εξηγεί την άνιση ανάπτυξη μεταξύ χωρών του Κέντρου και της Περιφέρειας. Το μοντέλο ανάλυσης που χρησιμοποιούμε και που βασίζεται στις μελέτες της νεο-ρικαρντιανής σχολής και αυτής των θεωρητικών της άνισης ανταλλαγής καθώς και οι συγκριτικές μέθοδοι ανάλυσης δίνουν απάντηση στο ερώτημα: «πού οδηγεί η άνιση ανταλλαγή έναντι του νόμου της αναλογικότητας των συντελεστών;»

Με την έρευνα αυτή θέλησα να συμβάλλω στη μελέτη της εξέλιξης των εμπορικών ανταλλαγών μεταξύ άνισα αναπτυγμένων χωρών (περίπτωση χωρών ΕΟΚ-ΑΚΕ) όπως διαμορφώθηκαν μέσα από τις συνθήκες Λομέ, ενώ η μέθοδος της ανάλυσης παραγόντων με την επί μέρους μέθοδο ανάλυσης

Περιοχών-κλάδων που εφαρμόστηκε έδωσε απάντηση στο πώς διαμορφώθηκαν οι εμπορικές ανταλλαγές πάνω στη βάση των τριών συγκρίσιμων ετών ανάλυσης ώστε να φανεί η κύρια εισαγωγική-εξαγωγική δραστηριότητα των χωρών ΑΚΕ σε σχέση με τις χώρες της ΕΟΚ.

Η προσπάθειά μου αυτή δεν θα ήταν δυνατή να ολοκληρωθεί αν δεν είχα τη συνεχή καθοδήγηση και συμπαράσταση του Καθηγητή Νίκου Κόνσολα καθώς και των Καθηγητών Κ. Αθανασόπουλου και Κ. Σιφνιώτη.

Η αμέριστη, συνεχής και πολύπλευρη συμπαράσταση του Αν. Καθηγητή Θανάση Παπαδασκαλόπουλου υπήρξε πολύτιμη αφού παρηκολούθησε βήμα προς βήμα όλα τα στάδια εκπόνησης της διατριβής προτείνοντας βελτιώσεις με την κριτική του σκέψη και τις εύστοχες παρατηρήσεις του, τις ατέλειωτες ώρες της συνεργασίας μας.

Μάϊος 1993

Γεώργιος Ι. Πολυχρονόπουλος

Εισαγωγή

(Σκοπός, Μέθοδοι, Δομή της Ανάλυσης)

Η μελέτη αυτή προσπαθεί να αναλύσει τις θεωρητικές και εμπειρικές σχέσεις μεταξύ της διεθνούς εξειδίκευσης και της ανάπτυξης των άνω αναπτυγμένων χωρών, συγκρίνοντας τη νεοκλασική προοπτική με εκείνη της θεωρίας της άνισης ανταλλαγής. Χρησιμοποιώντας συγκριτικές μεθόδους ανάλυσης, προσπαθούμε να δώσουμε απάντηση στο ερώτημα: πού οδηγεί η θεωρία της άνισης ανταλλαγής έναντι του νόμου της αναλογίας των συντελεστών;

Ο σκοπός αυτής της έρευνας είναι να παρουσιάσουμε τις εμπορικές ανταλλαγές μεταξύ χωρών με διαφορετικό επίπεδο ανάπτυξης, μέσα από τη θεωρία της άνισης ανταλλαγής η οποία εξηγεί την άνιση ανάπτυξη στο κόσμο με την ύπαρξη της διαφοροποίησης των μισθών μεταξύ των αναπτυγμένων και των υπανάπτυκτων χωρών. Για να γίνει αυτό, η εργασία διαιρείται σε δύο μέρη, με εννέα κεφάλαια συνολικά και την ακόλουθη λογική σειρά.

Στο πρώτο κεφάλαιο εξετάζουμε τη γενική τάση των νεοκλασικών θεωριών του εμπορίου και τα συμπεράσματά τους στις εμπορικές σχέσεις μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών. Επίσης εξετάζουμε τη εξέλιξη των θεωριών μεταξύ περισσότερο αναπτυγμένων και λιγότερο αναπτυγμένων χωρών όπως αυτές των Prebisch, Singer, Lewis και Εμμανουήλ. Συνεχίζουμε με την παρουσίαση της θεωρίας της εξαθλιωτικής ανάπτυξης του Bhagwati, τη διατύπωση του Bacha και τις θέσεις των Prebisch - Singer - Lewis - Emmanuel.

Το τελευταίο τμήμα είναι αφιερωμένο στον Lewis (1980) και στον Taylor (1982). Και οι δύο μελέτες εκτιμούν την αξιοπιστία των διαφόρων στρατηγικών ανάπτυξης και προτείνουν ότι ο Νότος

πρέπει να επιδιώξει να επεκτείνει το εμπόριο με τις άλλες περιοχές του Νότου. Τα πλέον πρόσφατα μοντέλα Κέντρου - Περιφέρειας συζητούνται και αναλύονται επίσης εδώ. Σε αυτό το μέρος εξετάζουμε επίσης το μοντέλο των όρων εμπορίου και της εξισορροπητικής ανάπτυξης του Findlay καθώς και εκείνο της Chichilnisky (1981).

Το δεύτερο κεφάλαιο είναι μιά κριτική παρουσίαση της θεωρίας της άνιση ανταλλαγής (unequal exchange) και αποβλέπει στο να εξασφαλίσει έναν ικανοποιητικό προσδιορισμό της άνιση ανταλλαγής με τη βοήθεια μαθηματικών και γραφικών εργαλείων της ανάλυσης ενώ το τρίτο ασχολείται με τις υποθέσεις πάνω στις οποίες βασίζεται η θεωρία της άνιση ανταλλαγής. Εκεί ο σκοπός μας είναι να εκτιμήσουμε την έκταση στην οποία οι υποθέσεις παριστάνουν πισιά τη σύνθετη πραγματικότητα του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος.

Στο τέταρτο κεφάλαιο εξετάζουμε τη συνάφεια της άνιση ανταλλαγής στην ερμηνεία της άνιση ανάπτυξης στη διεθνή οικονομία. Στο πέμπτο κεφάλαιο αναλύουμε την ερμηνεία του Oscar Brawn για την άνιση ανταλλαγή (Μοντέλα P. Sraffa και O. Brawn) καθώς και τη συμβολή του Antoine Delarue ενώ στο έκτο κεφάλαιο οριοθετούμε τις προοπτικές μιάς προσπάθειας ανανέωσης της θεωρίας του διεθνούς εμπορίου μεταξύ χωρών άνισα αναπτυγμένων.

Στο δεύτερο μέρος της μελέτης εξετάζουμε την εξέλιξη (evolution) στις εμπορικές ανταλλαγές μεταξύ χωρών άνισα αναπτυγμένων και συγκεκριμένα αυτές των χωρών Ε.Ο.Κ. - Α.Κ.Ε. όπως διαμορφώθηκαν μέσα από τις συνθήκες Λομέ.

Η αρχική σύμβαση Λομέ ξεκίνησε με σκοπό να γίνει ένα "μοντέλο" για τις σχέσεις Βορρά - Νότου, Κέντρου και Περιφέρειας. Ωστόσο, οι καινοτομίες που περιέχει όπως η σταθεροποίηση των

κερδών από τις εξαγωγές και η βιομηχανική συνεργασία, απέτυχαν να φέρουν πραγματική ανάπτυξη στις χώρες Α.Κ.Ε. Κάτω από τη νέα ρητορική της Συνθήκης υπήρχε μία πολιτικά και οικονομικά συντηρητική σχέση.

Έμφαση, στα κεφάλαια του δεύτερου μέρους, δίνεται στις ενδο-αφρικανικές διαπραγματεύσεις, στις διαπραγματεύσεις Ε.Ο.Κ. - Α.Κ.Ε. όσον αφορά το εμπόριο και τη βοήθεια καθώς και στα αποτελέσματα της Σύμβασης Λομέ στους τομείς του Εμπορίου, της STABEX και στη βοήθεια. Τα συμπεράσματά μας, αφορούν τις συμβάσεις Λομέ, το νεο-αποικισμό και τις προοπτικές Λομέ. Η Σύμβαση Λομέ του 1975 είχε φιλοδοξίες τις οποίες όμως δεν πέτυχε. Επαρουσιάσθη σαν μία νέα και επαναστατική συμφωνία, ένα μη αποικιοκρατικό μοντέλο για τις σχέσεις μεταξύ αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών.

Αλλά ούτε στις προβλέψεις της που οφείλοντο κατά μεγάλο μέρος σε προηγούμενες συνδέσεις και σε άλλους οργανισμούς όπως το ΔΝΤ ούτε στα αποτελέσματά της ήταν προοδευτική. Παρά τις προσπάθειες που έγιναν οι συμβάσεις Λομέ διατήρησαν την Ε.Ο.Κ. στο Κέντρο της δύναμης και τις χώρες Α.Κ.Ε. στην Περιφέρεια, διατηρώντας την άνιση ανάπτυξη μεταξύ των πλουσιών χωρών της Ε.Ο.Κ. και των φτωχών κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού. (Α.Κ.Ε.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

1.1. Εισαγωγή

Μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον προέκυψε γύρω από τα οικονομικά προβλήματα των υπανάπτυκτων χωρών και οι οικονομολόγοι συνέβαλλαν ευρέως στη φιλοσοφία της ανάπτυξης. Μιά από τις περιοχές που έτυχε ιδιαίτερης προσοχής είναι το διεθνές εμπόριο μεταξύ των αναπτυσσόμενων και των αναπτυγμένων χωρών και οι ιδιαίτεροι παράγοντες που εμποδίζουν τις αναπτυσσόμενες χώρες να απολαύσουν πλήρως τα κέρδη από το εμπόριο.

Ένας αριθμός θεωριών που ανεπτύχθησαν σ'αυτή την περιοχή, συγκέντρωσε την προσοχή στη μη εφαρμογή της νεοκλασικής θεωρίας του εμπορίου στην περίπτωση των αναπτυσσόμενων χωρών. Αυτό έγινε κυρίως με το να υπογραμμίζονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των αναπτυσσόμενων χωρών και με το να δίνεται έμφαση, στις δομικές ασυμμετρίες μεταξύ των αναπτυσσόμενων και των αναπτυγμένων οικονομιών. Αυτό είναι ιδιαίτερα εμφανές μεταξύ των αρχικών θεωριών του εμπορίου όπως των Prebisch (1950-59), Singer (1950), Lewis (1954), Myint (1958), Bhagwati (1958) και Εμμανουήλ (1969), οι οποίες τόνισαν τους βασικούς παράγοντες που συνετέλεσαν στην επιδείνωση των όρων εμπορίου στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες (LDC's). Τέτοιοι παράγοντες ήταν η διαφορά στην εισοδηματική ελαστικότητα της ζήτησης για τις εξαγωγές και τις εισαγωγές στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες, η απεριόριστη προσφορά εργασίας η οποία διατίθεται στους υπάρχοντες πραγματικούς μισθούς στις αναπτυσσόμενες χώρες, η χαμηλή τιμή στην ελαστικότητα της ζήτησης για τα εισαγόμενα βιομηχανικά προϊόντα, οι

περιορισμένοι πόροι κεφαλαίου και η απουσία μεταβλητών τεχνολογιών που να προσαρμόζονται στην εισαγωγίμη ανταγωνιστική παραγωγή, η ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίου έναντι της μη κινητικότητας της εργασίας και οι άνισοι μισθοί μεταξύ των περιοχών. Όλοι αυτοί οι παράγοντες έδειξαν τις δομικές διαφορές μεταξύ των αναπτυσσόμενων και αναπτυγμένων χωρών και ήσαν αντίθετοι με τις νεοκλασικές υποθέσεις των Heckscher - Ohlin - Samuelson περί δομικής συμμετρίας μεταξύ των εμπορεύσιμων χωρών. Συνεπώς, έχει δείξει ότι, με τις πιο πάνω διαφορές, η τέλεια εξειδίκευση και το ελεύθερο εμπόριο δεν αποτελούσαν πάντα το πλεονέκτημα των αναπτυσσόμενων χωρών.

Ένα επιχείρημα της ίδιας γραμμής έχει ακολουθηθεί στα πιο πρόσφατα μοντέλα Βορρά - Νότου που έχουν αναδυθεί μέχρι την έκθεση Brandt (1980) για να δείξουν τα προβλήματα στους όρους εμπορίου των αναπτυσσόμενων χωρών του Νότου. Οι μελέτες των Findlay (1980), Taylor (1981), Krugman (1981), Chichilnisky (1981, 1984), Baghwati - Srinivason (1983), Lysy (1982), Sen (1983) και McIntos (1984) αποτελούν τέτοια παραδείγματα.

Ένα από τα κύρια ζητήματα που έχουν προσελκύσει την προσοχή από το 1950, υπήρξε το χάσμα μεταξύ της οικονομικής προόδου στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες (LDC's) και στις αναπτυγμένες χώρες (D.C's). Πολυάριθμες συμβολές οικονομολόγων σ' αυτό το αντικείμενο έφεραν αυτό το διαφιλονικούμενο αντικείμενο στο προσκήνιο της θεωρίας της Ανάπτυξης και έχουν συμβάλει στην εμφάνιση διάφορων σχολών σκέψης. Η συζήτηση υπήρξε κύρια γύρω από τους λόγους που περιόρισαν την οικονομική ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών και τις εμπόδισε να ακολουθήσουν τις προόδους που έγιναν στο βιομηχανικό κόσμο.

Η έρευνα για μιά απάντηση οδήγησε τους οικονομολόγους στην κοινή αναγνώριση της υπερίσχυσης του διεθνούς καταμερισμού της εργασίας και του μεγέθους του εμπορίου σαν μιάς κύριας πηγής του προβλήματος. Εξ'αιτίας αυτού του καταμερισμού, οι λιγότερο αναπτυγμένες χώρες, εξειδικεύονται κυρίως στην εξαγωγή βασικών αγαθών και οι αναπτυγμένες στην εξαγωγή βιομηχανικών και κεφαλαιουχικών αγαθών. Ο τρόπος αυτός της εξειδίκευσης, αν και εμφανίστηκε ότι έχει πάει καλά για τις αναπτυγμένες χώρες, δεν έδειξε ότι μπορεί να υπάρξει οικονομικό κέρδος στις αναπτυσσόμενες χώρες. Εκφράσθησαν αμφιβολίες από τους Prebisch (1950), Singer (1950), Nurkse (1952), Meier (1953), Lewis (1954) κ.α. για το πότε οι λιγότερο αναπτυγμένες χώρες επωφελούνται με τον ίδιο ρυθμό όπως οι αναπτυγμένες. Σύμφωνα με αυτά, υπήρξαν αμφιβολίες γύρω από την εφαρμογή των νεοκλασικών θεωριών εμπορίου στην περίπτωση των εμπορικών σχέσεων μεταξύ των αναπτυσσόμενων και των αναπτυγμένων χωρών. Σύμφωνα με την θεωρία των Heckscher - Ohlin - Samuelson το ελεύθερο εμπόριο μεταξύ δύο περιοχών με διαφορετικούς συντελεστές προίκισης θα μπορούσε να ωφελήσει αμφότερες, όταν κάθε περιοχή εξειδικεύεται στην εξαγωγή ενός προϊόντος για το οποίο έχει ένα συγκριτικό πλεονέκτημα. Ωστόσο η θεωρία βασίζεται σε έναν αριθμό υποθέσεων που δεν είναι κατάλληλες για τις εμπορικές σχέσεις μεταξύ αναπτυσσόμενων και αναπτυγμένων χωρών. Συγκεκριμένα, βασίζεται σε τεχνολογικές ομοιότητες των δύο περιοχών και σε ομοιότητες στις προτιμήσεις και στους τύπους των προϊόντων που παράγονται σε κάθε περιοχή.

Η πρωτοπόρος μελέτη των Prebisch και Singer έθεσε σε ισχύ την σπουδαιότητα των όρων εμπορίου και την κρίσιμη επίδραση των μεταβολών τους στην οικονομική προοπτική των αναπτυσσόμενων

χωρών. Μέχρι το 1950, μιά σειρά από μελέτες προσπάθησαν να ερευνήσουν το μέγεθος των μεταβολών στους όρους εμπορίου σε σχέση με τις λιγότερο αναπτυγμένες και τις αναπτυγμένες χώρες. Επιπαραδείγματι, μελέτες όπως των Lewis (1954), Bhagwati (1958), Prebisch (1959), Ειμανουήλ (1969), Bardan (1970), Amin (1974), Bacha (1978) καθώς και πιο πρόσφατες μελέτες όπως των Findlay (1980), Chichilnisky (1981), Taylor (1981), Krugman (1981) έχουν δείξει ότι, κάτω από ορισμένες περιστάσεις, οι εμπορικές σχέσεις μεταξύ αναπτυσσόμενων και αναπτυγμένων χωρών θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε επιδείνωση των όρων εμπορίου στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες. Επιπλέον, έχει δεχτεί ότι αυξήσεις στις εξαγωγές των αναπτυσσόμενων χωρών (όταν οφείλονται σε τεχνολογική πρόοδο ή σε άλλους λόγους), γενικά οδηγούν σε μιά πτώση στους όρους εμπορίου των αναπτυσσόμενων χωρών, δημιουργώντας εξασθενητικές επιδράσεις στην οικονομία τους. Με άλλα λόγια η θεωρία που οδηγεί στην ανάπτυξη μέσω των εξαγωγών δεν εφαρμόζεται υποχρεωτικά στην περίπτωση εμπορίου μεταξύ αναπτυσσόμενων και αναπτυγμένων χωρών.

Εκείνοι που συμφωνούν με την υπόθεση των Prebisch - Singer, θεώρησαν την εξειδίκευση των LDC's στις εξαγωγές βασικών αγαθών για τα οποία η εισοδηματική ελαστικότητα της ζήτησης είναι χαμηλή, σαν τον κύριο παράγοντα που συνέβαλλε στη μείωση των όρων εμπορίου. Συνεπώς υποστήριξαν ότι η τεχνολογική πρόοδος σε εκείνο τον τομέα θα μπορούσε να τονώσει μόνο τις αντίθετες επιδράσεις στους όρους εμπορίου.

Εκείνοι που συμφώνησαν με τον Lewis, ωστόσο θεώρησαν την απεριόριστη προσφορά εργασίας στον υφιστάμενο τομέα, καθώς επίσης και τη δυαδική δομή της οικονομίας των LDC's, σαν την πλέον

σημαντική αιτία για την επιδείνωση των όρων εμπορίου.

Αργότερα, ο Εμμανουήλ (1969) στη θεωρία της "άνισης ανταλλαγής" έδωσε έμφαση στην υπόθεση του Lewis. Υποστήριξε ότι, όσο οι μισθοί παραμένουν άνισοι ενώ ο μέσος ρυθμός των κερδών εξισώνεται δια μέσου των περιοχών, το εμπόριο παραμένει άνισο. Αυτό, τόνισε, οφείλεται στην πλήρη κινητικότητα του κεφαλαίου έναντι της απουσίας της ελεύθερης διακίνησης της εργασίας μεταξύ των περιοχών και στην πτώση των όρων εμπορίου στις LDC's. Η διαφορά στις απόψεις για τη βασική αιτία της επιδείνωσης των όρων εμπορίου στις LDC's, οδήγησε τους οικονομολόγους στο να περιγράψουν διάφορες προτάσεις πολιτικής, όπως στρατηγικές υποκατάστασης εισαγωγών, στρατηγικές προώθησης εξαγωγών, τελωνειακές ενώσεις, σταθεροποίηση τιμών κ.τ.λ. Οι πιο πρόσφατες προτάσεις συνηγορούν στο να επεκταθεί το εμπόριο μεταξύ των LDC's δηλαδή το εμπόριο "Νότου - Νότου".

Εξετάζοντας τον ευρύ αριθμό των παραγόντων που εμποδίζουν την ανάπτυξη στις LDC's καθώς και τις μεγάλες διαφορές στη φύση των διαφόρων πολιτικών που επροτάθησαν, οδηγούμεθα σε διάφορα αποτελέσματα της ίδιας στρατηγικής που εφαρμόστηκε σε οικονομίες διαφορετικών αναπτυσσόμενων χωρών. Σε κάθε περίπτωση μερικά μη αναμενόμενα αποτελέσματα που προέκυπταν οφείλοντο στα ειδικά οικονομικά χαρακτηριστικά κάθε περιοχής τα οποία υποδήλωναν την ανάγκη για νέες υποθέσεις. Κατ'αυτόν τον τρόπο, οι ελλείψεις οι οποίες προέκυπταν μετά την εφαρμογή κάθε θεωρίας είχαν σαν αποτέλεσμα την ανάπτυξη άλλων θεωριών με διαφορετικό αριθμό υποθέσεων.

Μιά επισκόπηση της συνολικής βιβλιογραφίας με έμφαση στα προβλήματα των όρων εμπορίου των LDC's και στις σχετικές προτάσεις

πολιτικής τους είναι πέρα από το σκοπό αυτής της έρευνας. Μιά προσπάθεια ωστόσο γίνεται να εξιχνιαστούν μερικά από τα επιχειρήματα που αναπτύχθηκαν και σχηματίστηκαν προκειμένου να δείξουν αφ'ενός την περίπτωση της επιδείνωσης των όρων εμπορίου στις LDC's και αφ'ετέρου την επέκταση του εμπορίου μεταξύ Νότου-Νότου.

Η διάρθρωση αυτού του κεφαλαίου παρουσιάζεται ως ακολούθως. Στο Τμήμα (1.2.) εξετάζουμε τη γενική τάση των νεοκλασικών θεωριών εμπορίου και τις ατέλειες στις εμπορικές σχέσεις μεταξύ των LDC's και των D.C.'s. Σ'αυτό το τμήμα εξετάζουμε τις θεωρίες των Prebisch, Singer, Lewis και Εμμανουήλ.

Το Τμήμα (1.3.) παρουσιάζει τη θεωρία της εξαθλιωτικής ανάπτυξης του Bhagwati και συνεχίζει με τη διατύπωση του Bacha για τη θέση των Prebisch - Singer - Lewis - Emmanuel.

Το Τμήμα (1.4.) αφιερώνεται στους Lewis (1980) και Taylor (1982). Αμφότερες οι μελέτες επιβάλλουν την αξιοπιστία των διαφόρων στρατηγικών ανάπτυξης και προβλέπουν ότι ο Νότος επιδιώκει να επεκτείνει το εμπόριο με άλλες Νότιες περιοχές.

Τα πιο πρόσφατα μοντέλα Βορρά - Νότου συζητούνται στο Τμήμα (1.5.). Σ'αυτό, εξετάζεται το μοντέλο του Findlay (1980) των όρων εμπορίου και εξισορροποιητικής ανάπτυξης και το μοντέλο της Chichilnisky (1981). Τελικά, στο Τμήμα (1.6.) τελειώνουμε αυτό το κεφάλαιο με μία περίληψη των διαρθρωτικών χαρακτηριστικών των μοντέλων Βορρά - Νότου.

1.2. Διεθνής Εξειδίκευση και Κέρδη από το Εμπόριο

Κατά τη διάρκεια του 1950 ένας σημαντικός αριθμός αντιθέσεων υπήρξε γύρω από την εφαρμογή της νεοκλασικής θεωρίας του διεθνούς εμπορίου στις εμπορικές σχέσεις μεταξύ LDC's και DC's και στην άποψη ότι το ελεύθερο εμπόριο επιτυγχάνει την εξίσωση των τιμών των συντελεστών. Σε αυτή τη βάση επαναφέραμε την παρατήρηση του Gunnar Myrdal ότι:

"Δεν είναι αυταπόδεικτο, αλλά πράγματι, είναι πολύ αμφίβολο εάν σήμερα ένα πιο ελεύθερο εμπόριο θα οδηγούσε αναγκαστικά σε απώλεια διεθνούς ανισότητας ή εάν γενικά το εμπόριο μεταξύ αναπτυγμένων και υπο-ανάπτυκτων χωρών θα είχε ποτέ αυτό το αποτέλεσμα.

Αντίθετα με ότι η θεωρία ισορροπίας του διεθνούς εμπορίου φαίνεται να υποθέτει, ο ρόλος των δυνάμεων της αγοράς δεν οδηγεί στην εξίσωση της αμοιβής των συντελεστών παραγωγής και συνεπώς στα εισοδήματα".

Οι υποστηρικτές της νεοκλασικής θεωρίας του εμπορίου ωστόσο ισχυρίζονται ότι η θεωρία του συγκριτικού κόστους είναι εφαρμόσιμη τόσο στις αναπτυγμένες όσο και στις υπανάπτυκτες χώρες.

Για να διευκρινίσουμε τις διαφορές στις απόψεις αυτές, εξετάζουμε πρώτα τις νεοκλασικές απόψεις της εξειδίκευσης και τα κέρδη από το εμπόριο όπως ετέθησαν από τους Heckscher - Ohlin - Samuelson.

1.2.1. Νεοκλασική Θεωρία Εμπορίου

Η κλασική θεωρία εμπορίου του 19ου αιώνα, η οποία εβασίζετο

σε ένα στατικό παράγοντα μιάς μεταβλητής, εκμεταλλεύθηκε το κόστος εργασίας και την πλήρη εξειδίκευση προκειμένου να αποδείξει ποιά είναι τα κέρδη που προκύπτουν από το διεθνές εμπόριο. Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, το εμπόριο που προκύπτει μεταξύ των εθνών, οφείλεται σε σταθερές αλλά διαφορετικές παραγωγικότητες εργασίας για διαφορετικά αγαθά σε διαφορετικές χώρες.

Το 1919 ο Eli Heckscher, τροποποιώντας την κλασική θεωρία, παρουσίασε ένα στατικό μοντέλο βασιζόμενο σε δύο χώρες, δύο προϊόντα και δύο μεταβλητούς συντελεστές καθώς και διαφορετικούς συντελεστές στις περιοχές. Σ' αυτό το μοντέλο παρουσίασε την πλήρη εξίσωση των αμοιβών των συντελεστών με την παρουσία ελεύθερου εμπορίου⁽¹⁾. Το 1933, ο Bertil Ohlin επανεβεβαίωσε τη θεωρία του Heckscher και υποστήριξε ότι, αν και για διάφορους λόγους στην πράξη δεν ήταν δυνατή η πλήρης εξίσωση των τιμών των συντελεστών, ωστόσο υπάρχει μερική εξίσωση τιμών των συντελεστών. Αργότερα, το 1941, οι Samuelson και Stolper παρουσίασαν ένα πιο τυπικό (Formalized) μοντέλο, το οποίο έδειξε την μερική εξίσωση τιμών των συντελεστών του Ohlin.

Τελικά, το 1948 και το 1949, ο Samuelson καθιέρωσε την περίπτωση της πλήρους εξίσωσης των σχετικών τιμών των παραγωγικών συντελεστών στις περιοχές οι οποίες είχαν ελεύθερο εμπόριο. Οι βασικές υποθέσεις που οδήγησαν στην πιο πάνω σχετική εξίσωση των τιμών των παραγωγικών συντελεστών ήταν οι ακόλουθες.

- 1) Υπάρχουν δύο χώρες - δύο αγαθά - δύο συντελεστές (έδαφος και εργασία).
- 2) Κάθε προϊόν χρησιμοποιεί αμφότερους τους συντελεστές, όλες οι συναρτήσεις παραγωγής είναι ομογενείς πρώτου βαθμού και υπόκεινται στο θεώρημα του Euler.

- 3) Ισχύει ο νόμος της φθίνουσας οριακής παραγωγικότητας.
- 4) Τα προϊόντα διαφέρουν στις εντάσεις των συντελεστών.
- 5) Δια μέσου των περιοχών υφίστανται ενδεικτικές τεχνολογίες παραγωγής.
- 6) Υπάρχει ελεύθερος ανταγωνισμός και ελεύθερη κινητικότητα των αγαθών, αλλά δεν υπάρχει κινητικότητα των συντελεστών δια μέσου των περιοχών.
- 7) Αμφότερες οι χώρες παράγουν και τα δύο προϊόντα, αλλά τείνουν να εξειδικεύονται στην παραγωγή του προϊόντος για το οποίο έχουν συγκριτικό πλεονέκτημα δεδομένων των διαφορών των συντελεστών.

Οι παραπάνω υποθέσεις ήσαν αυτές που αποτέλεσαν την αιτία της μεγάλης αντίθεσης γύρω από την σχετικότητα της νεοκλασικής θεωρίας του εμπορίου στις υπανάπτυκτες χώρες⁽²⁾. Μεταξύ των υποθέσεων που αμφισβητήθηκαν περισσότερο όσον αφορά την εφαρμογή τους σε ορισμένες καταστάσεις των LDC's, ήσαν οι υποθέσεις "δύο", "πέντε" και "έξη". Η υπόθεση "δύο" παραδείγματος χάριν, η οποία συνεπάγεται συναρτήσεις παραγωγής με σταθερές αποδόσεις κλίμακας στις δύο περιοχές, μαζί με τις υποθέσεις "τέσσερα" και "επτά", δεν επιτρέπουν τεχνολογική πρόοδο στις LDC's και συνεπώς, αγνοούν την αναζήτηση των LDC's για οικονομική ανάπτυξη.

Όσον αφορά αυτή την εκτίμηση ο Myint (1959) ο οποίος συγκρίνει τους κλασσικούς με τους νεο-κλασσικούς, σχολιάζει: "Στη θεωρία του συγκριτικού κόστους η "εξειδίκευση" απλώς σημαίνει μιά μετακίνηση κατά μήκος μιάς στατικής "καμπύλης παραγωγικών δυνατοτήτων" που κατασκευάστηκε με τους δεδομένους πόρους και τις δεδομένες τεχνικές της εμπορεύσιμης χώρας. Αντίθετα, η θεωρία της παραγωγικότητας" φαίνεται στο διεθνές εμπόριο σαν μιά δυναμική η

οποία, διευρύνοντας την επέκταση της αγοράς και τον σκοπό του καταμερισμού της εργασίας, αυξάνει την επιδεξιότητα των εργαζομένων, ενθαρρύνει τεχνικές καινοτομίες, καταβάλλει τεχνικές αδαιρειότητες και γενικά αναγκάζει τις χώρες που εμπορεύονται να απολαύσουν αυξανόμενες αποδόσεις και οικονομική ανάπτυξη".

Ταυτόχρονα, μοιάζει μη ρεαλιστικό να υποθέσουμε ότι αμφότερες, οι αναπτυσσόμενες και οι αναπτυγμένες χώρες, κατέχουν ενδεικτικές τεχνολογίες παραγωγής όπως υποδηλώθηκε στη θεωρία των Heckscher - Ohlin - Samuelson. Πράγματι, όπως αποδείχθη από τον Myint (1958):

"Σύμφωνα με τη θεωρία του Ohlin, μιά χώρα που πρόκειται να εισέλθει στο διεθνές εμπόριο υποτίθεται ότι ήδη κατέχει ένα υψηλά αναπτυγμένο και ελαστικό οικονομικό σύστημα το οποίο μπορεί να προσαρμόσει τις μεθόδους παραγωγής του καθώς και συνδυασμούς των συντελεστών ώστε να αντιμετωπίσει έναν ευρύ ρυθμό δυνατών διακυμάνσεων σε σχετικές προμήθειες συντελεστών. Αλλά το οικονομικό πλαίσιο των υπανάπτυκτων χωρών είναι μιά πολύ ωμή συσκευή η οποία μπορεί να κάνει μόνο πρόχειρες προσαρμογές. Ιδιαίτερα με τους ισχνούς τους τεχνικούς και κεφαλαιακούς πόρους οι υπανάπτυκτες χώρες λειτουργούν κάτω από συνθήκες, πλησιέστερες στους σταθερούς τεχνικούς συντελεστές παρά στους μεταβλητούς τεχνικούς συντελεστές".

Η υπόθεση η οποία έχει αποτελέσει αντικείμενο έντονης κριτικής, ήταν η υπόθεση του ελεύθερου ανταγωνισμού, της ελεύθρης κινητικότητας των προϊόντων, αλλά όχι της κινητικότητας των παραγωγικών συντελεστών κατά μήκος των περιοχών. Σ' αυτή την εκτίμηση, οι συμβολές των Prebisch (1950), Singer (1950) και Lewis (1954) και αργότερα του Εμμανουήλ (1969), υπήρξαν οι πλέον

σημαντικές. Προχωρούμε τώρα με την εξέταση της υπόθεσης της επιδείνωσης των όρων εμπορίου στις LDC's, των Prebisch - Singer.

1.2.2. Η θεωρία των Prebisch - Singer για Μακροχρόνια Τάση Επίδεινωσης των Όρων Εμπορίου στις L.D.C's

Το 1950, οι Prebisch και Singer, σε χωριστές προσπάθειες να εξηγήσουν τους λόγους για την αδυναμία των χωρών του τρίτου κόσμου να ωφεληθούν από το εμπόριο, οδήγησαν σε μιά νέα αντίληψη των θεωριών του διεθνούς εμπορίου και της ανάπτυξης. Τονίζοντας έναν αριθμό παραγόντων ο οποίος, με την παρουσία του υπεριοχύοντος διεθνούς καταμερισμού εργασίας, συνέβαλλε στην επιδείνωση των όρων εμπορίου των LDC's, ανέκλυψαν την μη εφαρμοσιμότητα της νεο-κλασσικής θεωρίας του εμπορίου στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Σε αντίθεση με την νεο-κλασσική υπόθεση όσον αφορά τις ομοιότητες στις προτιμήσεις μεταξύ των περιοχών, υποστήριξαν ότι υπάρχουν τόσο εσωτερικές όσο και εξωτερικές διαφορές στην εισοδηματική ελαστικότητα της ζήτησης για τις εξαγωγές των LDC's και τις εξαγωγές των DC's.

Επιπροσθέτως, διακήρυξαν ότι οι LDC's δεν κατείχαν τις ίδιες τεχνολογίες που υπήρχαν στις αναπτυγμένες χώρες. Σε αντίθεση με την νεο-κλασσική υπόθεση η οποία υπέθετε μη κινητικότητα των παραγωγικών συντελεστών, οι Prebisch και Singer πίστευαν ότι το κεφάλαιο ήταν ελεύθερο να κινηθεί μεταξύ των περιοχών. Επίσης υποστήριξαν ότι στη διαδικασία της ανάπτυξης, ενώ η βελτίωση της παραγωγικότητας στον εξαγωγικό τομέα των αναπτυγμένων χωρών οδήγησε σε απόκτηση υψηλότερου ρυθμού κερδών, η ίδια τεχνολογική πρόοδος στον εξαγωγικό τομέα των LDC's είχε σαν αποτέλεσμα μιά

πτώση στην τιμή των εξαγωγών της και συνεπώς, επιδείνωση στους όρους εμπορίου της. Αυτό ήταν αποτέλεσμα ιδιαίτερα προφανές με την απουσία ενός βιομηχανοποιημένου τομέα στις LDC's. Σχετικά μ'αυτό ο Singer λέει:

"Γενικεύοντας, μπορούμε να πούμε ότι η τεχνική πρόοδος στις βιομηχανικές επιχειρήσεις εφάνη σε μία αύξηση στα εισοδήματα ενώ η τεχνική πρόοδος στην παραγωγή τροφής και πρώτων υλών σε υπανάπτυκτες χώρες, έδειξε μία πτώση στις τιμές".

Το επιχείρημα όσον αφορά την επίδραση της διαφοράς στην εισοδηματική ελαστικότητα της ζήτησης στους όρους εμπορίου και στην εγχώρια οικονομία των LDC's, έτυχε ιδιαίτερης προσοχής από τον Prebisch (1959). Υποστήριξε, ότι στη διαδικασία της ανάπτυξης, οι εισαγωγές των LDC's αυξάνουν γρηγορότερα από τις εξαγωγές τους, λόγω της υψηλής εισοδηματικής ελαστικότητας ζήτησης για τα εισαγόμενα βιομηχανικά προϊόντα και τη χαμηλή εισοδηματική ελαστικότητα της ζήτησης για τα εξαγόμενα πρωτογενή αγαθά.

Για να επανορθώσουν αυτό το χάσμα (gap), οι LDC's έχουν δύο επιλογές: (i) μπορούν να λάβουν υπόψη την ελεύθερη διακύμανση της αγοράς, για να επιτύχουν ισορροπία, είτε μέσω προσαρμογής των μισθών είτε μέσω υποτίμησης του συναλλάγματος όπως υποστηρίχθηκε τόσο από τους κλασσικούς όσο και από τους νεο-κλασσικούς (ii) να επέμβουν με το μηχανισμό της αγοράς μέσω μερικών βαθμών προστατευτισμού μαζί με υποκατάσταση εισαγωγών ή προώθηση εξαγωγών.

Η επίδραση αυτή, θα είχε σαν αποτέλεσμα μία ενδεχόμενη επιδείνωση των όρων εμπορίου και μεταφορά μέρους των καρπών της τεχνικής πρόοδου σε αναπτυγμένες χώρες. Στην τελευταία περίπτωση, ωστόσο, οι LDC's μπορεί να γίνουν ικανές να απορροφήσουν εγχώρια

τα κέρδη από τη τεχνική πρόοδο.

Ο Prebisch υποστηρίζει ότι, εάν ο μηχανισμός της αγοράς επιτρέψει την προσαρμογή των τιμών, τότε ο εξαγωγικός τομέας θα μπορέσει να επεκταθεί, με μιά αύξηση στις εσωτερικές τιμές και με υψηλότερα κέρδη που οφείλονται στην υποτίμηση της τιμής συναλλάγματος. Συνεπώς, ο επεκταθείς εξαγωγικός τομέας μπορεί να απορροφήσει μερικό από το ανθρώπινο δυναμικό, το οποίο προηγουμένως πλεόναζε, μέσω της τεχνολογικής βελτίωσης.

Ωστόσο, η επέκταση του εξαγωγικού τομέα θα περιοριστεί λόγω της χαμηλής ειοσοδηματικής ελαστικότητας της ζήτησης για εξαγωγές πρωτογενών αγαθών. Επομένως, μόνο ένα μέρος του πλεονάζοντος εργατικού δυναμικού μπορεί να απασχοληθεί αφού, πέραν εκείνου του ορίου, οι τιμές των εξαγωγών μειώνονται. Ταυτόχρονα, η αύξηση στις τιμές των εισαγωγών που προξενήθηκε από υποτίμηση των τιμών συναλλάγματος θα προσελκύσει νέες βιομηχανίες. Αυτές είναι οι βιομηχανίες, τα προϊόντα των οποίων δεν ήσαν προηγουμένως σε θέση να συναγωνισθούν τις εισαγωγές, λόγω του υψηλού κόστους παραγωγής. Στη νέα κατάσταση, η ανταγωνιστική ισορροπία θα επιτευχθεί σε ένα σημείο όπου η απόδοση της παραγωγής για εξαγωγές θα εξισώσει τις αποδόσεις των νέων βιομηχανιών. Σ' αυτή τη διαδικασία, το επίπεδο των μισθών σε ξένο νόμισμα πρέπει να μειωθεί ώστε να καταστήσει ικανά τα προϊόντα των νέων βιομηχανιών να είναι ανταγωνιστικά με τις εισαγωγές. Όσον αφορά τον πιο πάνω μηχανισμό, ο Prebisch (1959) λέει:

"Το κόστος της αυθόρμητης εκβιομηχάνισης από το απεριόριστο παιχνίδι των δυνάμεων της αγοράς μέσω υποτίμησης του συναλλάγματος, είναι μιά μεταφορά στο εξωτερικό μέρους της αύξησης στο πραγματικό εσοδόδημα που παρήχθη από την απασχόληση του

πλεονάζοντος εργατικού δυναμικού και ότι αυτή η μεταφορά θα μπορούσε να μειωθεί ή να αποφευχθεί με προστασία, επιχορήγηση και φόρο εξαγωγών, ή άλλες μορφές επέμβασης".

και προσθέτει:

"Στο τελευταίο παράδειγμα, η πείρα γύρω από τις τιμές των εξαγωγών και η αντίστοιχη τάση προς χειροτέρευση των όρων εμπορίου στην περιφερειακή διαδικασία ανάπτυξης που υπόκειται στο απεριόριστο παιχνίδι των δυνάμεων της αγοράς, είναι το αποτέλεσμα των διαφορών στις εισοδηματικές ελαστικότητες ζήτησης και της άνισης μορφής, στην οποία η τεχνική πρόοδος έχει απλωθεί στην παγκόσμια οικονομία, δημιουργώντας μεγάλες διαφορές στις τεχνολογικές πυκνότητες".

Τα πιο πάνω επιχειρήματα είναι σαφώς ενάντια στις υποθέσεις που χρησιμοποιήθηκαν στη νεο-κλασική θεωρία εμπορίου. Πράγματι, τόσο ο Prebisch όσο και ο Singer υποστήριξαν ότι η μείωση στους όρους εμπορίου, σαν αποτέλεσμα της διαφοράς στις εισοδηματικές ελαστικότητες ζήτησης για τις εισαγωγές και τις εξαγωγές στις LDC's, εμποδίζει τη σχετική εξίσωση των παραγωγικών συντελεστών.

Επιπλέον, δόθηκε έμφαση στη δυαδική οικονομική διάρθρωση των LDC's, η οποία αγνοήθηκε στη νεο-κλασική θεωρία του εμπορίου. Ο Singer (1950), σ' αυτό το θέμα, υποστήριξε ότι ο σκοπός του διεθνούς εμπορίου θα έπρεπε να είναι μία βαθμιαία μεταβολή στη διάρθρωση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και στη συγκριτική προέκταση των διαφόρων χωρών μάλλον και όχι να βασίζεται στα υπάρχοντα συγκριτικά πλεονεκτήματα και στην υπάρχουσα κατανομή των συντελεστών.

Ένα σημείο που πρέπει να σημειώσουμε για την υπόθεση των Prebisch - Singer είναι ότι θεώρησαν το χαμηλό επίπεδο των μισθών

στις περιφέρειες, σα συνέπεια της πτώσης στις τιμές των εξαγωγών μάλλον παρά στους χαμηλούς μισθούς στον υφιστάμενο τομέα. τούτο αποτέλεσε την αιτία των χαμηλών τιμών για τα πρωτογενή προϊόντα που εξήχθησαν. Αυτό το σημείο ήρθε στο φως τόσο από τον Lewis (1954) όσο και από τον Εμμανουήλ (1968) και θα το εξετάσουμε πιο κάτω.

1.2.3. Η θεωρία του Α. Lewis για Ανάπτυξη με Απεριόριστη Προσφορά Εργασίας (1954)

Εξηγώντας τα αποτελέσματα της νεο-κλασικής θεωρίας εμπορίου σε σχέση με τις LDC's, ο Lewis έφερε στο φως τη σπουδαιότητα της απεριόριστης προσφοράς εργασίας στις LDC's, η οποία αγνοήθηκε στα νεο-κλασικά μοντέλα. Ο Lewis ισχυρίζεται ότι η οριακή παραγωγικότητα της εργασίας σε ένα μεγάλο αριθμό τομέων στις LDC's είναι αμελητέα, σχεδόν κοντά στο μηδέν, λόγω του μεγάλου πληθυσμού σχετικά με το κεφάλαιο και τους φυσικούς πόρους. Συνεπώς, η τιμή της εργασίας σ' αυτές τις χώρες δεν είναι πραγματικά εξισωμένη με την οριακή παραγωγικότητα της εργασίας. Μάλλον οι μισθοί προσαρμόζονται προς τη μέση παραγωγικότητα της εργασίας στον υπάρχοντα τομέα, ο οποίος είναι συνήθως πολύ χαμηλός.

"Η προσφορά εργασίας είναι συνεπώς "απεριόριστη" εφόσον σ' αυτήν την τιμή υπερβαίνει τη ζήτηση".

Η άλλη κύρια κριτική που ο Lewis κάνει για τα νεο-κλασικά μοντέλα είναι ότι δεν εξηγούν πως η ανάπτυξη της παραγωγής διαχρονικά θα μπορούσε να οδηγήσει σε εξαγωγές κεφαλαίου. Απ' αυτήν την άποψη επαναλαμβάνει την κλασική θεωρία και την υπόθεσή της για την απεριόριστη προσφορά εργασίας η οποία διατίθεται στους

υφιστάμενους μισθούς και θεωρεί αυτήν σαν την πιο κατάλληλη θεωρία στην εξήγηση του εμπορίου μεταξύ LDC's και DC's. Αποδεικνύει ότι, με αυτήν την υπόθεση, η κλασσική θεωρία εξηγεί πως η κατανομή του εισοδήματος λαμβάνει χώρα και οδηγεί σε συγκέντρωση κεφαλαίου και ανάπτυξη της παραγωγής διαχρονικά. Στην έκθεσή του, ο Lewis αναλύει κατ'αρχήν τον τρόπο συγκέντρωσης κεφαλαίου σε μία κλειστή οικονομία στην κλασσική παράδοση. Αποδεικνύει ότι, στο νεοκλασσικό μοντέλο, όπου η προσφορά εργασίας είναι περιορισμένη, ο ρυθμός των κερδών τείνει να μειωθεί όταν το κεφάλαιο αναπτύσσεται γρηγορότερα από την εργασία. Ενώ στο κλασσικό μοντέλο, όταν η απεριόριστη προσφορά εργασίας διατίθεται σε ένα σταθερό πραγματικό μισθό, εάν ένα μέρος των κερδών επανεπενδύεται σε παραγωγικό έργο, τότε τα κέρδη αυξάνουν συνεχώς σχετικά με το εθνικό εισόδημα. Επίσης ο σχηματισμός κεφαλαίου θα αυξηθεί σχετικά με το εθνικό εισόδημα. Επιπλέον υποστηρίζει ότι:

"Όταν ο σχηματισμός κεφαλαίου φθάσει την προσφορά εργασίας, οι μισθοί αρχίζουν να αυξάνονται πάνω από το υπάρχον επίπεδο και το πλεόνασμα του κεφαλαιοκράτη επηρεάζεται αντίστροφα. Ωστόσο, εάν υπάρχει πλεόνασμα εργασίας σε άλλες χώρες, οι κεφαλαιοκράτες μπορούν να αποφύγουν αυτό με έναν από τους δύο τρόπους· είτε ενθαρρύνοντας τη μετανάστευση είτε εξάγοντας το κεφάλαιό τους σε χώρες όπου υπάρχει ακόμη προικοδότηση εργασίας στους υφιστάμενους μισθούς".

Υποθέτει τότε ότι αφού η δεύτερη προσέγγιση είναι μία ευκολότερη διέξοδος για τους κεφαλαιοκράτες, τείνουν να εξάγουν το κεφάλαιό τους σε χώρες με προικοδότηση σε προσφορά εργασίας και να το επενδύσουν σε τομείς που παράγουν αγαθά τα οποία δεν βρίσκονται σε ανταγωνισμό με τις δικές τους εξαγωγές. Συνήθως, αυτά τα

κεφάλαια χρησιμοποιούνται στον εξαγωγικό τομέα των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών, με σκοπό να αυξήσουν την προσφορά των εισαγωγών των χωρών που είναι εξαγωγείς κεφαλαίου. Συνεπώς, η παραγωγικότητα στον υφιστάμενο τομέα, ο οποίος παράγει αγαθά για την εγχώρια οικονομία των L.D.C's δεν αυξάνει και οι μισθοί στον τομέα αυτόν δεν ανέρχονται. Επομένως, ακόμα και αν η παραγωγικότητα μπορούσε να βελτιωθεί στον εξαγωγικό τομέα και ένα υψηλότερο επίπεδο εργατικού δυναμικού μπορούσε να απασχοληθεί, οι πραγματικοί μισθοί δεν θα ανήρχοντο σ' αυτόν τον τομέα λόγω της απεριόριστης προσφοράς εργασίας η οποία διατίθεται από τον υφιστάμενο τομέα στους υφιστάμενους μισθούς.

Ο Lewis (1954), επομένως μας δείχνει σαφέστατα γιατί με την απεριόριστη προσφορά εργασίας στις L.D.C's, η σχετική εξίσωση της τιμής του συντελεστή, όπως προτάθηκε από το μοντέλο των Heckscher - Ohlin - Samuelson, δεν λαμβάνει χώρα. Επιπλέον, υποστηρίζει ότι με την χαμηλή εισοδηματική ελαστικότητα ζήτησης για τις εξαγωγές των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών και την υψηλή εισοδηματική ελαστικότητα ζήτησης για τις εξαγωγές των αναπτυγμένων χωρών, οι όροι εμπορίου, μετατοπίζονται εναντίον των φτωχών χωρών (L.D.C's).

Ωστόσο αντίθετα από τους Prebisch - Singer, δεν θεωρεί την επιδείνωση των όρων εμπορίου υπεύθυνη για την πτώση της τιμής των εξαγωγίμων αγαθών από τις LDC's και συνεπώς για τη μείωση των πραγματικών μισθών. Πράγματι, ισχυρίζεται ότι είναι η απεριόριστη προσφορά εργασίας η οποία διατηρεί τους πραγματικούς μισθούς σε υφιστάμενα επίπεδα.

Αυτά τα επιχειρήματα αργότερα ελήφθησαν από τον Ερμανουήλ στη θεωρία του, της "Άνισης Ανταλλαγής".

1.2.4. Η θεωρία του Α. Εμμανουήλ για Ανιση Ανταλλαγή μεταξύ Κέντρου και Περιφέρειας (1969)

Κριτικάροντας τα νεο-κλασσικά μοντέλα εμπορίου, ο Εμμανουήλ αμφισβήτησε έντονα την υπόθεσή τους, της μη κινητικότητας των συντελεστών κατά μήκος των περιοχών. Ενώ διατήρησε την υπόθεση της μη κινητικότητας της εργασίας μεταξύ των εμπορεύσιμων LDC's και DC's, υποστήριξε ότι υπάρχει ελεύθερη κινητικότητα κεφαλαίου κατά μήκος των περιοχών και ότι ο ρυθμός των κερδών τείνει να εξισωθεί διεθνώς. Επιπλέον, απορρίπτει τον νεο-κλασσικό χειρισμό του κεφαλαίου σαν να έχει ένα ορισκό προϊόν (σο με το κέρδος του. Μεταχειρίζεται το κεφάλαιο σαν παραχθείσα εισροή, χρησιμοποιώντας την απαιτούμενη εργασία άμεσα ή έμμεσα όπως έγινε στη Μαρξιστική και στη νεο-Ρικαρντιανή παράδοση.

Έτσι, κατ'αυτόν τον τρόπο, το κεφάλαιο δεν είναι πλέον ένας ανεξάρτητος συντελεστής παραγωγής όπως η εργασία ή το έδαφος όπως γίνεται κάτω από το νεο-κλασσικό παράδειγμα⁽³⁾. Εν συνεχεία, ο Εμμανουήλ υιοθετεί μία ειδική θεωρία κατανομής του εισοδήματος και υποστηρίζει ότι το χρήμα και οι πραγματικοί μισθοί προσδιορίζονται ανεξάρτητα από θεσμικές, ιστορικές και κοινωνικές δυνάμεις. Συνεπώς εξασφαλίζει μία άμεση σχέση μεταξύ των διεθνών όρων εμπορίου και των μισθών, όπως μετρήθηκαν από τα απαιτούμενα αγαθά για να διατηρήσουν την εργασία. Σ'αυτή τη βάση, υποστηρίζει ότι υπάρχει μία εμμένουσα ανισότητα στους μισθούς μεταξύ των αναπτυγμένων χωρών του Κέντρου και των υπανάπτυκτων χωρών της Περιφέρειας. Προβάλλει στην υπόθεσή του ότι, καθώς το κεφάλαιο είναι ελεύθερο να κινηθεί κατά μήκος των περιοχών οι ρυθμοί των κερδών εξισώνονται, ενώ με την απουσία ελεύθερης κινητικότητας

εργασίας οι μισθοί κατά μήκος των περιοχών παραμένουν άνισοι και υπάρχει μία άνιση ανταλλαγή μεταξύ του Κέντρου και της Περιφέρειας, όπου το Κέντρο εξειδικεύεται στις εξαγωγές βιομηχανικών και κεφαλαιουχικών αγαθών και η Περιφέρεια σε πρωτογενή αγαθά.

Η υπόθεση του Εμμανουήλ κύρια, είναι όμοια με εκείνη του Lewis (1954). Ωστόσο, είναι διαφορετική από εκείνη των Prebisch - Singer όσον αφορά την αλυσίδα της λογικής τους για την πτώση στους όρους εμπορίου σαν παράγοντα υπεύθυνου για μείωση στους πραγματικούς μισθούς στις περιφέρειες. Ωστόσο, όλες αυτές οι θεωρίες, μοιράζονται από κοινού την άποψη ότι

- i η εξειδίκευση σε εξαγωγές πρωτογενών αγαθών δεν είναι αναγκαία στο συγκριτικό πλεονέκτημα των LDC's
- ii με αυτό το μέγεθος (pattern) των εξειδικεύσεων, αυξήσεις στις εξαγωγές των LDC's λόγω της τεχνολογικής πρόοδου (ή άλλων λόγων κατά περίπτωση), μπορούν να οδηγήσουν σε επιδείνωση των όρων εμπορίου στις LDC's και
- iii αντίθετα με την νεο-κλασσική άποψη, το ελεύθερο εμπόριο δεν οδηγεί σε σχετική εξίσωση τιμών των συντελεστών στις LDC's και δεν είναι αναγκαίο το συγκριτικό τους πλεονέκτημα.

1.3. Εξαθλιωτική Ανάπτυξη και Θεωρία Εμπορίου

Σε αυτό το τμήμα εξετάζουμε δύο κύρια μοντέλα εμπορίου που απέδειξαν τις περιστάσεις κάτω από τις οποίες η τεχνική πρόοδος και η ανάπτυξη του προϊόντος στον εξαγωγικό τομέα μίας χώρας, χειροτέρευσαν τους όρους εμπορίου αυτής της χώρας και δημιούργησαν εξαθλιωτικά αποτελέσματα στην οικονομία της. Αυτά τα μοντέλα είναι

η θεωρία της εξαθλιωτικής ανάπτυξης του Bhagwati, η οποία χρησιμοποιεί το νεο-κλασσικό πλαίσιο και υποθέσεις και η ερμηνεία της άνισης ανταλλαγής από τον Bacha, η οποία συνένωσε μερικές από τις νεο-κλασσικές υποθέσεις με την απεριόριστη προσφορά εργασίας και τους σταθερούς μισθούς του Lewis.

1.3.1. Η Θεωρία Εξαθλιωτικής Ανάπτυξης του Bhagwati (1958)

Το 1958 σε μιά κομψή γεωμετρική παρουσίαση, ο Bhagwati έδειξε ότι η ανάπτυξη σε μιά ανοιχτή οικονομία θα μπορούσε πράγματι να είναι εξαθλιωτική και να αφήσει τη χώρα τόσο με σχετική όσο και με απόλυτη μείωση στο εισόδημα. Αυτά τα αποτελέσματα είχαν επίσης σχέση με τις θέσεις των Prebisch - Singer οι οποίοι ισχυρίστηκαν ότι η τεχνική πρόοδος στον εξαγωγικό τομέα της περιφέρειας μπορεί να έχει αντίστροφες επιδράσεις στους όρους εμπορίου της και συνεπώς στην οικονομία της.

Ο Bhagwati παρουσιάζει ένα νεο-κλασσικό μοντέλο με δύο προϊόντα και δύο χώρες όπου η εργασία είναι περιορισμένη και κάθε χώρα παράγει μέχρι ενός σημείου όπου το οριακό προϊόν της εργασίας είναι ίσο με τους μισθούς. Φεύγοντας από το νεο-κλασσικό μοντέλο υποθέτει ότι η ανάπτυξη λαμβάνει χώρα, αλλά περιορίζεται σε μιά μόνο χώρα και ότι δεν υπάρχει ανάπτυξη του προϊόντος στον υπόλοιπο κόσμο. Σε σταθερούς διεθνείς όρους εμπορίου, οι σχετικές τιμές των συντελεστών παραμένουν αμετάβλητες σε σχέση με την ανάπτυξη και η κατανάλωση αυξάνει με την ίδια αναλογία όπως και η παραγωγή. Ωστόσο, με τον ρυθμό ανάπτυξης της μιάς χώρας μεγαλύτερο από αυτόν του υπόλοιπου κόσμου, η τιμή των εξαγωγών της αναπτυσσόμενης χώρας μειώνεται και η τιμή των εισαγωγών της αυξάνεται στη διεθνή αγορά.

Ο Bhagwati δείχνει ότι η πλέον ανελαστική είναι η ζήτηση για τις εξαγωγές της αναπτυσσόμενης χώρας και ότι όσο λιγότερες είναι οι πιθανότητες υποκατάστασης των πόρων σε ανταγωνιστικές εισαγωγές, τόσο περισσότερο θα μειωθούν οι όροι εμπορίου της αναπτυσσόμενης χώρας. Επιπλέον, δεδομένων των πιο πάνω συνθηκών, όσο περισσότερο υπάρχει μιά τάση αύξησης του προϊόντος στον εξαγωγικό τομέα της αναπτυσσόμενης χώρας, τόσο περισσότερο οι όροι εμπορίου θα τείνουν να μειωθούν. Οι πιο πάνω συνθήκες, είναι ουσιαστικά ίδιες με εκείνες που επροτάθησαν από τους Prebisch - Singer. Το κύριο συμπέρασμα αυτής της εργασίας δίνεται από τον Bhagwati πιο κάτω.

"Η οικονομική επέκταση μπορεί να ζημιώσει την αναπτυσσόμενη χώρα. Η οικονομική επέκταση αυξάνει το προϊόν το οποίο θα μπορούσε να οδηγήσει σε μιά επαρκή επιδείνωση στους όρους εμπορίου για να αντισταθμίσει το όφελος της επίδρασης της επέκτασης και να μειώσει το πραγματικό εισόδημα της υπο ανάπτυξη χώρας".

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το αποτέλεσμα όσον αφορά το μοντέλο του, εξαρτάται από τη συνθήκη ότι η Περιφέρεια αναπτύσσεται κατά έναν γρηγορότερο ρυθμό από το Κέντρο. Στην περίπτωση ταχύτερης ανάπτυξης του Κέντρου, η επίδραση της εξαθλιωτικής ανάπτυξης στην οικονομία της Περιφέρειας, μπορεί να αντιστραφεί.

Η θεωρία της εξαθλιωτικής ανάπτυξης του Bhagwati έχει γίνει ένα κύριο σημείο αναφοράς στη βιβλιογραφία της Ανάπτυξης και οδήγησε στην εμφάνιση πολλών άλλων δυναμικών και στατικών μοντέλων ίδιας κατεύθυνσης. Μεταξύ αυτών ο Bacha (1978) εδημιούργησε ένα ενδιαφέρον μοντέλο μέσα στη γραμμή της εξαθλιωτικής ανάπτυξης.

1.3.2. Το Ρικαρντιανό Μοντέλο Εμπορίου Γενικής Ισορροπίας του Bacha (1978)

Σε μία προσπάθεια επέκτασης ορισμένων πλευρών στη σχέση του άνισου εμπορίου μεταξύ Κέντρου και Περιφέρειας όπως υπέθεσαν οι Prebisch - Singer, Lewis και Εμμανουήλ, ο Bacha παρουσίασε ένα Ρικαρντιανό μοντέλο εμπορίου γενικής ισορροπίας. Σ' αυτό το μοντέλο, αναλύει τις επιδράσεις της γενικής προόδου και τις μεταβολές στην κατανομή του εισοδήματος σε επίπεδα απασχόλησης στην περιφέρεια και προσδιορίζει τους όρους εμπορίου.

Στο μοντέλο υπάρχουν δύο χώρες και δύο προϊόντα και η εργασία χρησιμοποιείται σαν ο μόνος συντελεστής παραγωγής. Το μοντέλο βασίζεται στην υπόθεση της πλήρους εξειδίκευσης όπου κάθε χώρα ενώ εξειδικεύεται στα δικά της προϊόντα για εξαγωγές, καταναλώνει αμφότερα τα αγαθά. Επιπλέον, υποτίθεται ότι υπάρχει πλήρης απασχόληση στο Κέντρο. Αλλά για να δειχτεί η κατώτερη διαπραγματευτική θέση της περιφέρειας, το πλεόνασμα εργασίας του Lewis υποτίθεται ότι επικρατεί στην περιφέρεια⁽⁴⁾ και ο ρυθμός των μισθών είναι σταθερός σε όρους εισαγόμενων αγαθών⁽⁵⁾. Τελικά τα κέρδη υποτίθεται ότι είναι ένας ομοιόμορφος ρυθμός αύξησης τιμών (mark up) πάνω από το κεφάλαιο μισθών (wage fund).

Λύνοντας το μοντέλο, ο Bacha εξετάζει δύο περιπτώσεις. Στην πρώτη περίπτωση, σε συμφωνία με το μοντέλο των Prebisch - Singer, υποθέτει ότι ο ρυθμός των κερδών στην περιφέρεια προσδιορίζεται από τη διαδικασία της μεγιστοποίησης του κέρδους στην περιφέρεια. Στην δεύτερη περίπτωση, παίρνει την υπόθεση του Εμμανουήλ, για πλήρη κινητικότητα του κεφαλαίου και υποθέτει ότι ο λόγος των κερδών στην περιφέρεια εξισώνεται με εκείνον του κέντρου. Το

μοντέλο λύνεται τότε ως προς τις μεταβλητές και αποδεικνύει ότι στην περίπτωση των Prebisch - Singer, μιά βελτίωση στην παραγωγικότητα στον τομέα των εξαγωγών της περιφέρειας, οδηγεί, σε μιά πτώση των όρων εμπορίου και έχει μιά αρνητική επίδραση στην απασχόληση. Αλλά την ίδια ώρα μιά μείωση στις εξαγωγικές τιμές τείνει να αυξήσει την απασχόληση. Η καθαρή επίδραση στην απασχόληση θα εξαρτηθεί τότε από το μέγεθος της εισοδηματικής ελαστικότητας της ζήτησης της περιφέρειας για τις εξαγωγές του κέντρου (σ), και από την ελαστικότητα τιμής της ζήτησης για εργασια(e)⁽⁶⁾.

Εάν $\sigma > e$, τότε η τεχνολογική πρόοδος στον εξαγωγικό τομέα της περιφέρειας οδηγεί σε μιά μείωση της απασχόλησης. Ο Bacha συνοψίζει τα ευρήματά του ως ακολούθως:

"Μιά βελτίωση στην παραγωγικότητα αυξάνει το εισόδημα στην περιφέρεια και συνεπώς τη ζήτηση για τα εισαγόμενα αγαθά. Επίσης μειώνει τις τιμές εξαγωγής και συνεπώς αυξάνει τις αξίες εξαγωγής. Αν η επίδραση του εισοδήματος είναι ισχυρότερη από την επίδραση των τιμών, τα επίπεδα απασχόλησης θα πέσουν για να υπάρξει ισορροπία στο ισοζύγιο πληρωμών".

Δεδομένου ότι οι Prebisch - Singer θεώρησαν υψηλή την εισοδηματική ελαστικότητα ζήτησης για εισαγωγές από το Κέντρο και ότι η ελαστικότητα τιμής της ζήτησης για τα εισαγόμενα αγαθά είναι χαμηλή, τότε $\sigma > e$ και η απασχόληση στην Περιφέρεια μειώνεται. Με άλλα λόγια, η τεχνική πρόοδος στον εξαγωγικό τομέα της περιφέρειας ενεργεί κατά των συμφερόντων της εργατικής της τάξης και μειώνει τους όρους εμπορίου της.

Στη δεύτερη περίπτωση, η οποία αντιστοιχεί προς τη θέση του Εμμανουήλ, ο Bacha υποθέτει ότι ο ρυθμός των κερδών στην

περιφέρεια, αντί να προσδιορίζεται μέσω του μηχανισμού της μεγιστοποίησης του κέρδους στην περιφέρεια, είναι πράγματι ίσος προς τον ρυθμό των κερδών στο κέντρο.

Τα συγκριτικά στατικά αποτελέσματα του μοντέλου σ' αυτή την περίπτωση δείχνουν ότι η τεχνική πρόοδος στον εξαγωγικό τομέα της περιφέρειας, προξενεί την ίδια πτώση στην απασχόληση όπως στην πρώτη περίπτωση. Σα να λέμε, όταν το μέγεθος της εισοδηματικής ελαστικότητας ζήτησης για τα εισαγόμενα αγαθά στην περιφέρεια είναι αρκετά μεγαλύτερο από την ελαστικότητα τιμής της ζήτησης για εισαγωγές, τότε η τεχνολογική πρόοδος στην περιφέρεια, ενώ αυξάνει τον λόγο των μισθών, μειώνει την απασχόληση στην περιφέρεια.

Το μοντέλο επίσης αποκαλύπτει ενδιαφέροντα νέα αποτελέσματα τα οποία αφορούν μεταβολές στην κατανομή εισοδήματος στο Κέντρο. Συγκεκριμένα, για μιá δεδομένη παραγωγικότητα εργασίας στο Κέντρο, μιá αύξηση στον πραγματικό ρυθμό μισθών στο Κέντρο μειώνει τον παράγοντα κέρδος. Αυτό βέβαια θα μειώνει το ρυθμό κερδών στην Περιφέρεια. Αυτό συνεπάγεται ότι για έναν δεδομένο ρυθμό μισθών στην Περιφέρεια υπάρχει ένας χαμηλότερος ρυθμός όρων εμπορίου αλλά ένα υψηλότερο επίπεδο απασχόλησης.

Αυτό το σημείο παραβλέφτηκε από τον Εμμανουήλ. Αυτό σημαίνει ότι η αύξηση στους πραγματικούς μισθούς στο Κέντρο, αν και οδηγεί σε μιá πτώση στους όρους εμπορίου στην Περιφέρεια, ακόμη αυξάνει την απασχόληση στον εξαγωγικό τομέα. Σε αυτήν τη σχέση, ο Bacha αναφέρεται στη νεο-κλασική υπόθεση, ότι οι εργάτες στην περιφέρεια ευημερούν σαν προλετάριοι παρά στον υπάρχοντα τομέα.

Όπως για την τεχνική πρόοδο στο Κέντρο, ο Bacha ισχυρίζεται ότι μπορούν να αποκτηθούν παράλληλα αποτελέσματα. Σαν να λέμε, εάν οι καπιταλιστές στο Κέντρο σφετερίζονται όλα τα οφέλη της τεχνικής

πρόοδου με τη μορφή υψηλότερου κέρδους, με μισθούς που κρατούνται σταθεροί, τότε η υπόθεση της πλήρους κινητικότητας του κεφαλαίου εξασφαλίζει ότι οι καπιταλιστές στην Περιφέρεια λαμβάνουν ομοίως υψηλότερα κέρδη (στην ίδια αναλογία όπως στο Κέντρο). Επί πλέον, οι όροι εμπορίου στην Περιφέρεια προσαρμόζονται προς τα πάνω. Τότε αφ' ενός η απασχόληση στην Περιφέρεια θα τείνει να μειωθεί λόγω των υψηλότερων τιμών εξαγωγών, και αφ' ετέρου θα αυξηθεί λόγω της υψηλότερης ζήτησης η οποία δημιουργείται μέσω του εισοδηματικού αποτελέσματος στη βελτίωση της παραγωγικότητας στο Κέντρο. Αυτή τη στιγμή, εάν η συνθήκη $\sigma^* < \epsilon$ ισχύει, (όπου σ^* είναι η εισοδηματική ελαστικότητα ζήτησης του Κέντρου για τις εξαγωγές της Περιφέρειας), η απασχόληση στην Περιφέρεια θα μειωθεί.

Εν ολίγοις, εάν οι καρποί της τεχνικής πρόοδου στο Κέντρο κρατούνται από τον καπιταλιστικό τομέα αυτής της περιοχής, τότε θα υπάρχει χειροτέρευση για την εργατική τάξη της Περιφέρειας. Ενώ εάν η εργατική τάξη στο Κέντρο προσπαθήσει να διατηρήσει τους καρπούς της τεχνικής πρόοδου μέσω υψηλότερων μισθών, τότε ο παράγων κέρδος του Κέντρου θα παραμείνει σταθερός και συνεπώς, εκείνος της Περιφέρειας θα παραμείνει επίσης σταθερός. Επομένως, αφού οι όροι εμπορίου παραμένουν αμετάβλητοι η μόνη επίδραση στην απασχόληση θα είναι μέσω του αποτελέσματος εισοδήματος στη βελτίωση της παραγωγικότητας του Κέντρου, η οποία είναι θετική.

Ο Bacha συνεπώς αποδεικνύει ότι το συμπέρασμα που εξήχθη από τη θεωρία Prebisch - Singer, ότι η τεχνική πρόοδος στο Κέντρο έχει ευνοϊκές επιδράσεις για τους εργάτες της Περιφέρειας, αποκτάται στο πλαίσιο του Εμμανουήλ μόνο εάν η εργατική τάξη του Κέντρου μοιράζεται πλήρως τα οφέλη της βελτίωσης της παραγωγικότητας με την εργατική τάξη της Περιφέρειας.

Σ' αυτό το στάδιο, είναι χρήσιμο να υπενθυμίσουμε μερικά από τα σχόλια του Findlay πάνω στο χειρισμό του Bacha στην περίπτωση του Εμμανουήλ. Ο Findlay, σε μία επέκταση του μοντέλου Bacha, παρουσιάζει μία περίπτωση η οποία είναι αντίθετη με το επιχείρημα του Εμμανουήλ. Υποδεικνύει ότι ο ίδιος λόγος κερδών κατά μήκος των περιοχών μπορεί να δοθεί σαν:

$$r = \frac{(q^N - W^N)}{W^N} = \frac{(q^S - W^S)}{W^S} \quad (1.1)$$

όπου q^N και q^S υποδηλούν το προϊόν κατά μονάδα εργασίας στο Βορρά και στο Νότο αντίστοιχα. W^N και W^S , είναι οι πραγματικοί μισθοί του Βορρά και του Νότου αντίστοιχα και r είναι ο ρυθμός (rate) των κερδών. Η τιμή των εξαγωγών του Νότου, σε όρους της τιμής των εξαγωγών του Βορρά (που θεωρείται ότι είναι το numeraire) δίνεται από τη σχέση:

$$p = \frac{W^S}{W^N} \cdot \frac{q^N}{q^S} \quad (1.2)$$

Πρέπει να σημειωθεί ότι p είναι πράγματι οι όροι εμπορίου. Με την "ίση ανταλλαγή" ο Εμμανουήλ φαίνεται να ευνοεί μία κατάσταση στην οποία οι "διπλοί παραγοντικοί (double factorial)" όροι εμπορίου ισούνται προς τη μονάδα. Αυτό σημαίνει ότι το ποσό της ξένης εργασίας που ενσωματώθηκε στις εισαγωγές, ανά μονάδα εγχώριας εργασίας που ενσωματώθηκε στις εξαγωγές, ισούται με τη μονάδα⁽⁷⁾. Από την (1.2), προκύπτει ότι, οι διπλοί παραγοντικοί όροι εμπορίου σε σχέση με το p μπορούν να γραφούν ως:

$$f = \frac{pq^S}{q^N} = \frac{W^S}{W^N} \quad (1.3)$$

όπου f υποδηλοί τους διπλούς παραγοντικούς όρους εμπορίου. Τότε το f μπορεί να είναι ίσο με τη μονάδα εάν και μόνο εάν, το W^S είναι

ίσο προς W^N . Ο Findlay τείνει να υποστηρίξει ότι σύμφωνα με τον Εμμανουήλ, η ανταλλαγή είναι άνιση διότι W^S είναι μικρότερο από το W^N . Με άλλα λόγια, ο Νότος σε ανταλλαγή αγαθών αξίας μιάς ημέρας εργασία στο Νότο, παίρνει αγαθά λιγότερης αξίας από μιά ημέρα εργασία στο Βορρά. Ο Findlay απορρίπτει το επιχείρημα του Εμμανουήλ και εξετάζει μιά κατάσταση όπου W^S και W^N είναι αρχικά ίσα. Αλλά τότε ενώ q^S και W^S παραμένουν αμετάβλητα, αμφότερα τα q^N και W^N αυξάνουν κατά την ίδια αναλογία. Συνεπώς, οι όροι εμπορίου που δίνονται από την εξίσωση (1.2) θα παραμείνουν αμετάβλητοι. Παρομοίως, οι ρυθμοί των κερδών δια μέσου των περιοχών που δίνεται από την εξίσωση (1.1) παραμένουν αμετάβλητοι. Οι όροι εμπορίου του διπλού παράγοντα (εξίσωση (1.3)), ωστόσο θα πέσουν καταφανώς. Οι ανταλλαγές συνεπώς γίνονται άνισες για το Νότο, ακόμη και αν δεν υπάρχει μεταβολή στην ευημερία του Νότου η οποία ακόμη παίρνει το ίδιο ποσό εισαγωγών ανά μονάδα εξαγωγών. Επιπλέον, εάν το W^N αυξάνει αναλογικά λιγότερο από το q^N , οι όροι εμπορίου αυξάνουν προς όφελος του Νότου. Συνεπώς, ο Νότος μπορεί πράγματι να ωφεληθεί από την άνιση ανταλλαγή. Για να εμποδίσουμε την άνιση ανταλλαγή τότε, είτε το W^N πρέπει να παραμείνει σταθερό είτε το W^S να αυξηθεί parri passu με W^N . Με άλλα λόγια, είτε οι εργάτες δεν θα επωφελούνται από την αύξηση στην παραγωγικότητα είτε θα μοιράζονται το όφελος με τους εργάτες του Νότου. Η πρόταση για την παρεμπόδιση της άνισης ανταλλαγής είναι τότε η ελεύθερη διακίνηση εργασίας.

1.4. Εμπόριο Νότου - Νότου: Μιά εναλλαγή στο Εμπόριο Βορρά - Νότου

Η αντίθεση η οποία ανεπτυχθη γύρω από τη νεοκλασική θεωρία του διεθνούς εμπορίου για τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της εξειδίκευσης και του ελεύθερου εμπορίου είχε σαν αποτέλεσμα την ενίσχυση της προσπάθειας ανάπτυξης των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών. Το ευρύ φάσμα των στρατηγικών που επροτάθησαν περιλάμβανε μέτρα για την υποκατάσταση των εισαγωγών, την προώθηση των εξαγωγών, τις τελωνειακές ενώσεις, δασμούς εισαγωγών, σταθεροποίηση τιμών και την πιο πρόσφατη πολιτική επέκταση του εμπορίου μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών. Δεν είναι στις προθέσεις μας να κάνουμε μια επλοκόπηση όλων των προτάσεων πολιτικής, αλλά να εξετάσουμε δύο από τις πιο πρόσφατες μελέτες που ευνοούν το εμπόριο Νότου - Νότου και ειδικά αυτές των Lewis (1980) και Taylor (1982).

1.4.1. Η Πρόταση του για Επέκταση του Εμπορίου μεταξύ Νότου-Νότου Lewis (1981)

Στη διάλεξή του για το βραβείο Nobel ο Lewis εστίασε την προσοχή του στο θέμα της σύνδεσης μεταξύ των αναπτυγμένων χωρών (D.C's) και των αναπτυσσόμενων χωρών (L.D.C's). Στηριζόμενος σε εμπειρικά στοιχεία απέδειξε ότι οι LDC's απέκτησαν έναν σημαντικό ρυθμό ανάπτυξης σε περιόδους όπου ο ρυθμός ανάπτυξης των αναπτυγμένων χωρών ήταν συγκρατημένος.

Ομοίως η ανάπτυξη στις αναπτυσσόμενες χώρες ευρίσκειτο σε κλιμακία όταν ο ρυθμός ανάπτυξης των αναπτυγμένων χωρών εμειούτο. Μειώνοντας αυτή τη σχέση ο Lewis τόνισε ότι το χάσμα μεταξύ του

κατά κεφαλή εισοδήματος στις αναπτυσσόμενες και στις αναπτυγμένες χώρες συνεχώς μεγάλωνε, παρά τον υψηλό ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών, κατά τη διάρκεια του 1960 και του 1970. Προκειμένου να μειωθεί το χάσμα αυτό ο Lewis υποστήριξε τρεις δυνατότητες (i) μιά μείωση στον ρυθμό ανάπτυξης των προηγμένων χωρών (ii) μιά αύξηση στις εξαγωγές των D.C.'s και (iii) μιά αύξηση στις εξαγωγές των LDC's.

Απορρίπτει την πρώτη, λόγω του ότι μιά μείωση στην ανάπτυξη των DC's θα είχε σαν αποτέλεσμα τη μείωση του ρυθμού ανάπτυξης των LDC's και μιά πτώση στους όρους εμπορίου τους. Όπως αναφέρει ο Lewis.

"Δεδομένης της σύνδεσης, είναι στο συμφέρον των LDC's, να αναπτύσσονται οι πλο αναπτυγμένες χώρες όσο το δυνατόν γρηγορότερα".

Είναι φανερό τότε ότι οι LDC's θα υιοθετούσαν πολιτικές οι οποίες θα εξασφάλιζαν ένα συγκρατημένο ρυθμό ανάπτυξης γι'αυτές, ακόμα και με μείωση της ανάπτυξης των D.C.'s. Με άλλα λόγια θα δοκίμαζαν να εξάγουν έναν υψηλότερο ρυθμό όπως φαίνεται από τις δυνατότητες (i) και (ii) αντίστοιχα.

Ο Lewis υποστηρίζει ότι, για να αυξήσουν τις εξαγωγές προς τις D.C.'s, οι LDC's έχουν τρεις επιλογές.

1. Να αυξήσουν τον παράγοντα όγκο εξαγωγών προς τις αναπτυγμένες χώρες. Αλλά το αποτέλεσμα μιάς τέτοιας πολιτικής θα μπορούσε να είναι μιά μείωση στους όρους εμπορίου των LDC's, λόγω της χαμηλής εισοδηματικής ελαστικότητας της ζήτησης για τις εξαγωγές πρωτογενών προϊόντων από τις LDC's προς τις προηγμένες χώρες. Επομένως, μετά από αυτά, δεν αποτελεί μιά υποσχόμενη πολιτική ανάπτυξης.

2. Να μειώσουν τον όγκο των εξαγωγών και να αυξήσουν την τιμή των εξαγωγών, μέσω μίας ένωσης (union). Ωστόσο, αυτή η προϋπόθεση έχει επίσης αποκλειστεί καθόσον τα υπερκέρδη θα μπορούσαν να έχουν επενδυθεί με λανθασμένο τρόπο.
3. Να αυξήσουν τις εξαγωγές βιομηχανικών αγαθών προς τις αναπτυσσόμενες χώρες. Αλλά αυτή η προϋπόθεση έχει επίσης αποκλειστεί από τον Lewis αφού ισχυρίζεται ότι είναι λιγότερο πιθανό για τις D.C's να αυξάνουν τις εισαγωγές τους σε βιομηχανικά αγαθά κατά τη διάρκεια περιόδων ύφεσης.

Σύμφωνα με αυτά, ο Lewis διακηρύσσει ότι η μόνη απομένουσα δυνατότητα αύξησης των εξαγωγών, είναι να γίνει επέκταση του όγκου των εξαγωγών σε άλλες L.D.C's. Υποστηρίζει ότι υπάρχουν μερικές χρηματοδοτικές δυσκολίες στην επιδίωξη αυτής της στρατηγικής, αλλά πιστεύει ότι αυτές μπορούν να ξεπεραστούν με τη δεδομένη βοήθεια από διεθνή ινστιτούτα όπως η Διεθνής Τράπεζα και το Α.Ν.Τ. (I.M.F.) ή η Ε.Ο.Κ., με τη μορφή βοήθειας ή πίστωσης ή με άλλους τρόπους. Ο Lewis ισχυρίζεται ότι, επιδιώκοντας αυτό το στόχο, οι DC's θα μπορούσαν να διατηρήσουν το ρυθμό αύξησής τους, να περικλείουν τις βιομηχανίες τους και να μειώσουν την εξάρτησή τους από τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Η πρόταση του Lewis για επέκταση του εμπορίου μεταξύ Νότου - Βόρειου συνηγορείται από τον Taylor (1982) τη θέση του οποίου θα εξετάσουμε πιο κάτω.

4.2. Οι θέσεις του Taylor για Επέκταση του Εμπορίου του Νότου με Άλλες Νότιες Περιοχές (1982)

Ερμηνεύοντας την αποτυχία της πρότασης της "Νέας Διεθνούς

Οικονομικής Τάξης" (N.I.E.O.), για τη σταθεροποίηση των τιμών σαν στρατηγικής πρόληψης της πτώσης στους όρους εμπορίου των υπανάπτυκτων χωρών, ένας αριθμός οικονομολόγων προσπάθησε να αναλύσει τις πηγές της αποτυχίας και να βρει καινούργιες λύσεις. Ο Taylor προσπάθησε να παρουσιάσει έναν αριθμό παραγόντων που βοηθούν στην υπέρσχυση των οικονομικών συνθηκών των LDC's και οι οποίοι πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν στην πρόταση μιάς πιο ρεαλιστικής πολιτικής. Σε αυτήν τη μελέτη ο Taylor καταλήγει στα ίδια συμπεράσματα όπως ο Lewis όσον αφορά την επέκταση του εμπορίου μεταξύ Νότιου - Νότιου.

Ο Taylor απέδειξε ότι ένα από τα προβλήματα των LDC's στη σχέση εμπορίου τους με τις προηγμένες χώρες ήταν ότι το μέγεθος των εξαγωγών τους συνδέετο με τη ζήτηση και τις οικονομικές δραστηριότητες των αναπτυγμένων χωρών. Επίσης έκανε αναφορά στην υπόθεση των Prebisch - Singer που αφορά την επιδείνωση των όρων εμπορίου η οποία θα μπορούσε να είναι το αποτέλεσμα της βελτίωσης στην παραγωγικότητα στον εξαγωγικό τομέα των LDC's. Υποστήριξε ωστόσο, ότι οι παρερμηνείες αυτού του παράγοντα είναι η βαθύτερη αιτία αποτυχίας της πρότασης της N.A.O.T. (N.I.E.O.) για τον έλεγχο των τιμών των αγαθών. Κατά την άποψη του Taylor, ο Prebisch υπερεκτίμησε το ρόλο των ελαστικότητων και της τεχνικής προόδου στον εξαγωγικό τομέα των LDC's. Παρατηρεί ότι, πέρα από τα προβλήματα επιδείνωσης των όρων εμπορίου, υπάρχουν επίσης άλλοι παράγοντες που κρατούν τις LDC's εξαρτημένες από τις D.C's κυρίως στις εισαγωγές κεφαλαιουχικών αγαθών.

Συνεπώς, μεταξύ των προβλημάτων τα οποία έχουν να λύσουν οι LDC's (εκτός από το πρόβλημα των όρων εμπορίου), είναι η ανεπαρκής κατανομή του εισοδήματος στην εγχώρια οικονομία των LDC's, ο

καθυστερημένος αγροτικός τομέας, οι εξωτερικές κρίσεις όπως οι αυξήσεις στην τιμή του πετρελαίου και ένας αριθμός άλλων παραγόντων.

Ο Taylor εκφράζει αυξημένες αμφιβολίες για τη στρατηγική ανάπτυξης μέσω των εξαγωγών, η οποία συνεπάγεται αυξήσεις στην παραγωγή και στις εξαγωγές αγαθών για τα οποία υπάρχει υψηλή ζήτηση στις αναπτυγμένες χώρες. Κατά την άποψη αυτή, ο Taylor πέδειξε ότι οι χώρες οι οποίες έχουν οδηγηθεί με επιτυχία μέσω αυτής της πολιτικής, είναι η ομάδα Σιγκαπούρης - Χόνγκ Κόγκ - Αϊβάν - Νότιας Κορέας η οποία έχει κοινά γεωγραφικά και ιστορικά χαρακτηριστικά και προτιμησιακή σχέση στην αγορά του Βορρά. Αλλά αυτή η αγορά δεν είναι κατ'ανάγκη διαθέσιμη στις άλλες αναπτυσσόμενες χώρες. Συνεπώς η εφαρμογή αυτής της πολιτικής αμφισβητείται σε διεθνές επίπεδο. Εναλλακτικά εξέτασε την πρόταση του Nurkse για εξισορροπημένη στρατηγική ανάπτυξης και αναφέρει τι:

"Όσον αφορά το βασικό μας μοντέλο, οι χώρες πρέπει να αγωνίζονται τόσο για την παραγωγή των δικών τους κεφαλαιουχικών αγαθών όσο και για τη δημιουργία εσωτερικών πηγών αποταμίευσης".

Σύμφωνα με την άποψη του Taylor, η μικρή εσωτερική αγορά η οποία θα μπορούσε να θέσει σε μεγάλο κίνδυνο την στρατηγική εξισορροπίας της ανάπτυξης, θα μπορούσε να υπερνικηθεί με το εμπόριο του Νότου και με τις ενωμένες προσπάθειες του Νότου να ορίξουν οι αγορές του Βορρά.

Στα υπόλοιπα μέρη της μελέτης του, ο Taylor έκανε σχόλια για τις δυσκολίες χρηματοδότησης του Νότου και τους περιορισμούς που επιβλήθησαν στην ανεξαρτησία του στο διεθνές εμπόριο. Τελικά δίνει

έμφαση για μία ακόμη φορά στη μεγάλη σημασία στο εμπόριο Νότου - Βόρειου.

5. Πρόσφατα Μοντέλα Βορρά - Νότου

Έχει αποδειχτεί ότι ο κύριος λόγος για τη μη εφαρμογή της εοκλασσικής θεωρίας του διεθνούς εμπορίου στις αναπτυσσόμενες χώρες, ήταν η ύπαρξη δομικών ασυμμετριών μεταξύ των οικονομιών των αναπτυσσόμενων και των αναπτυγμένων χωρών. Ακολουθώντας την έκθεση Sandt το 1980, μία νέα σειρά προσπαθειών έχει γίνει προκειμένου να ενσωματώσουν την δομική αυτή ασυμμετρία στα τυποποιημένα μοντέλα Βορρά - Νότου. Μεταξύ των σημαντικότερων εργασιών που έχουν γίνει περιλαμβάνονται αυτές των Findlay (1980), Taylor (1981), Chichilnisky (1981-1984), Krugman (1981), Taylor (1983), Kanbur (1983), Kanbur - Vines (1984) και McIntosh (1984). Δεν θεωρούμε όπιο εδώ να καλύψουμε όλες τις μελέτες. Ωστόσο εξετάζουμε δύο από τα πιο πάνω μοντέλα τα οποία έχουν ενδιαφέρον σε ορισμένες τιμήσεις. Συγκεκριμένα αναφέρουμε το μοντέλο Findlay (1980) το οποίο είναι ένα δυναμικό μοντέλο που αφορά την οικονομική ανάπτυξη και τους όρους εμπορίου και το μοντέλο Chichilnisky (1981) το οποίο είναι ένα στατικό μοντέλο και ερευνά τις αντίθετες επιδράσεις της αύξησης των εξαγωγών στην οικονομία του Νότου. Ως εκ τούτου, εξετάζουμε την περίπτωση του Findlay.

5.1. Το Μοντέλο των Όρων Εμπορίου και της Εξισορροποιητικής Ανάπτυξης του Findlay (1980)

Μεταξύ των μοντέλων "Βορρά - Νότου" το υπό εξέταση αποτελεί

διαφέρουσα συμβολή που αξίζει προσοχής. Το μοντέλο αυτό είναι α δυναμικό μοντέλο που δείχνει το σύνδεσμο που υπάρχει μεταξύ ρυθμού ανάπτυξης του Βορρά και του Νότου μέσω του μηχανισμού των όρων εμπορίου. Το μοντέλο εγσωματώνει την σπουδαιότητα του ο-κλασσικού μοντέλου του Solo για τον Βορρά και το πλεόνασμα γασίας του Lewis και την υπόθεση της δυαδικής οικονομίας για το το.

Το μοντέλο υποθέτει πλήρη εξειδίκευση, όπου κάθε περιοχή παράγει ένα σύνθετο αγαθό το οποίο είτε εξάγεται στην άλλη περιοχή είτε χρησιμοποιείται εγχώρια. Ο Νότος υποτίθεται ότι παράγει και πωλεί καταναλώσιμα πρωτογενή αγαθά τα οποία είναι εντάσεως ασίας και ο Βορράς υποτίθεται ότι παράγει και εξάγει μηχανικά προϊόντα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε για ανάλωση είτε για επένδυση. Η ανάπτυξη του Νότου συνεπώς δέεται με την ανάπτυξη του Βορρά αφού η ζήτηση για επενδύσεις τίθεται ότι είναι για τα βιομηχανικά προϊόντα που παράγονται Βορρά. Ο Findlay (1980), αποδεικνύει ότι ενώ το εμπόριο είναι "μηχανή ανάπτυξης" για το Νότο, η λειτουργία της μηχανής νεται στην ανάπτυξη του Βορρά. Δείχεται ότι, ενώ όλες οι τιώσεις στην παραγωγή του Βορρά και οι αυξήσεις στη ροπή για τριμύση, αυξάνουν το κατά κεφαλή εισόδημα, οι μακροχρόνιοι εμπορίου παραμένουν αμετάβλητοι. Οι ίδιες αλλαγές στο Νότο, ίσο, οδηγούν σε μιά αναλογική πτώση στους μακροχρόνιους όρους εμπορίου και σε μιά πτώση στο κατά κεφαλή εισόδημα του Νότου. Μιά κώς υψηλή ελαστικότητα ζήτησης για εισαγωγές του Βορρά, ίσο, μπορεί να αυξήσει τη σχετική απασχόληση (L_B/L_N), και έτσι ντισταθμίσει την πτώση στους όρους εμπορίου και το πραγματικό κεφαλή εισόδημα του Νότου.

Εξετάζοντας το μοντέλο του Findlay είναι φανερό ότι η εξαθλιωτική επίδραση του εμπορίου για το Νότο αποδεικνύεται στο μοντέλο του, χωρίς η εξαγωγή του Νότου να εισέρχεται στη συνάρτηση παραγωγής του. Η ανάπτυξη του Νότου εξαρτάται από την ανάπτυξη του βορρά ενώ η ανάπτυξη του βορρά είναι αναξάρτητη από την ανάπτυξη του Νότου.

Ας εξετάσουμε τώρα το στατικό μοντέλο γενικής ισορροπίας της Chichilnisky (1981).

5.2. Το Στατικό Μοντέλο Γενικής Ισορροπίας Εμπορίου της Chichilnisky μεταξύ Βορρά-Νότου (1981)

Το μοντέλο αυτό είναι ένα ενδιαφέρον μοντέλο γενικής ισορροπίας εμπορίου μεταξύ του βορρά και του νότου και δείχνει ότι εξήσεις στις εξαγωγές του νότου μπορούν να οδηγήσουν σε μείωση των όρων εμπορίου του και σε μαρασμό της οικονομίας. Η Chichilnisky κάνει μερικές προτάσεις οι οποίες αμφισβητήθηκαν από άλλους κριτικούς. Κατά τη γνώμη πολλών σχολιαστών όπως οιavedra Riveno (1984), Ranney (1984), Gunning (1984), Sirinivason Bhagwati (1984), Lysy (1982) και Findlay (1984), το μοντέλο Chichilnisky (1981) πάσχει από έναν αριθμό τεχνικών σφαλμάτων που ανηφορίζουν την ανάλυσή της. Επιπλέον υποστηρίζεται ότι διάφορες παραρτηρίες που αφορούν το μοντέλο, έχουν οδηγήσει σε λανθασμένες προτάσεις. Τα μοντέλα της Chichilnisky (1984, a,b) είναι προσπάθειες να διευκρινίσουν τις πλευρές εκείνες του υποδείγματος που δέχονται την επίθεση, ενώ πρέπει να σημειώσουμε και την στήριξη της Chichilnisky από τους Heal - McLeod το 1984.

Η διάρθρωση του μοντέλου Chichilnisky του 1981 μπορεί να

ει περιληπτικά ως ακολούθως. Υπάρχουν δύο περιοχές (Βορράς - Νότος), δύο αγαθά (βασικά αγαθά Β και επενδυτικά αγαθά Ι) και δύο τελεστές εισροών (εργασία L και κεφάλαιο K). Υφίσταται ατελής διέλευση και οι δύο περιοχές καταναλώνουν αμφότερα τα αγαθά. Όσο, ο Νότος εξάγει βασικά αγαθά που είναι περισσότερο εντάσεως ισίας ενώ ο Βορράς εξάγει βιομηχανικά αγαθά που είναι περισσότερο εντάσεως κεφαλαίου(8). Αμφότερες οι περιοχές υιοθετούν την κλασική τεχνολογία των σταθερών συντελεστών. Στις δύο, οι συντελεστές εισροών υποτίθεται ότι είναι θετικές ερμηνείες των αντίστοιχων τιμών των συντελεστών. Εντούτοις, στο Νότο, η εργασία υποτίθεται ότι είναι άφθονη σε προσφορά.

Τελικά, το μέγεθος της ορίζουσας της μήτρας των συντελεστών εισροών - εκροών στο Νότο υποτίθεται ότι είναι μεγάλο σαν ένδειξη δυαδικής τεχνολογίας ενώ για το Βορρά υποτίθεται ότι είναι μικρό, δείχνοντας την ομοιογένεια στην τεχνολογία του. Η Chiklinsky (1981) υποστηρίζει ότι με αφθονία εργασίας και αυτισμό στη τεχνολογία, μιά αύξηση στις εξαγωγές του Νότου οδηγείται από χαμηλότερη τιμή των εξαγωγίμων βασικών αγαθών και μείωση στους μισθούς και στην αγοραστική δύναμη του Νότου. Τα αποτελέσματα που αποκτήθηκαν, κυρίως οφείλονται στον κλασικό τύπο των εισοδηματικών επιδράσεων στο Νότο όταν αυξάνονται οι εξαγωγές του. Επιπλέον, υποστηρίζει ότι καθώς η εξωγενής ζήτηση επενδυτικά προϊόντα αυξάνεται στο Βορρά, τότε θα υπάρξει μιά μικρή μετακίνηση στη ζήτηση για τα βασικά αγαθά και συνεπώς μιά μείωση στη ζήτηση για τις εξαγωγές του Νότου. Τέλος σημειώνει ότι: "Εάν επιτευχθεί μιά νέα ισορροπία στον κόσμο, με έναν αυξανόμενο όγκο εξαγωγών από το Νότο που να οφείλεται στη θετική μετακίνηση στη ζήτηση βασικών αγαθών από το Βορρά, (π.χ. υψηλότερη

ανάπτυξη στο Βορρά) τότε οι όροι εμπορίου χειροτερεύουν για το νότο και η αγοραστική δύναμη των μισθών στο Νότο επίσης θα μειωθεί. Αυτό λαμβάνει χώρα μέσα σε μία ευσταθή οικονομία (stable) σύμφωνα με τον Walras".

Αυτή η υπόδειξη έδωσε ώθηση στις αντιθέσεις. Κατά τη γνώμη των κριτικών

Μία αύξηση στη ζήτηση του Βορρά για βιομηχανικά αγαθά, οδηγεί σε μία μείωση στη ζήτηση για βασικά αγαθά μάλλον παρά σε αύξηση στη ζήτηση. Η παρανόηση της Chichilnisky σ' αυτό το φαινόμενο προέρχεται από την κατάλληλη μεταχείριση των βιομηχανικών αγαθών του Βορρά σαν επενδυτικά αγαθά.

Είναι η μείωση στη ζήτηση του Βορρά για τα εξαγωγίμα βασικά αγαθά του Νότου η οποία οδηγεί σε μία χειροτέρευση των όρων εμπορίου του Νότου. Εντούτοις, δεδομένης της δυαδικής δομής του Νότου, ο όγκος των εξαγωγών του αυξάνει με την απώλεια στους όρους εμπορίου.

Εν ολίγοις, στο μοντέλο της Chichilnisky, η εισοδηματική δράση του Νότου είναι αυτή που οδηγεί στην απώλεια στους όρους εμπορίου όταν οι εξαγωγές αυξάνουν.

Συμπέρασμα

Σ' αυτό το κεφάλαιο κάνουμε μία ανάλυση των δομικών κτηριστικών των συνήθων μοντέλων Βορρά - Νότου τα οποία γίνονται σ' αυτή την επισκόπηση (survey). Ξεκινώντας από τα κλασσικά μοντέλα εμπορίου των H-O-S οι αναπτυξιακοί οικονομολόγοι έδωσαν έμφαση στις ασυμμετρίες και στη δομή των τυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών. Οι Prebisch - Singer επί

παραδείγματι, τόνισαν τη σπουδαιότητα της ανισότητας (disparity) στην εισοδηματική ελαστικότητα της ζήτησης για βιομηχανικά αγαθά (εξαχθέντα από το Βορρά) και για πρωτογενή αγαθά (εξαχθέντα από το Νότο) και στο ρόλο που παίζει στην επιδείνωση των όρων εμπορίου του Νότου. Ο Lewis, από την άλλη μεριά, υπογράμμισε τη σημασία της εριόριστης προσφοράς εργασίας και της δυαδικής οικονομικής δομής του Νότου, η οποία ήταν εγκαταλειμμένη από τους νεοκλασικούς. Ο Lewis παρατήρησε ότι η απεριόριστη προσφορά εργασίας σε σταθερούς τιμούς, υπήρξε ο κύριος λόγος για την πτώση στους όρους εμπορίου. Η θλιωτική επίδραση της ανάπτυξης συζητήθηκε από τον Bhagwati, οποίος χρησιμοποίησε ένα νεοκλασικό υπόδειγμα στη μελέτη του. Δείξε ότι η ανάπτυξη σε μία οικονομία μπορεί να είναι θλιωτική (i) αν το υπόλοιπο του κόσμου αναπτύσσεται με ένα ηλότερο ρυθμό, (ii) όταν η εισοδηματική ελαστικότητα της ζήτησης για εξαγωγές της χώρας εκείνης είναι χαμηλή και (iii) αν η ανάπτυξη μειώνει την εγχώρια παραγωγή εισαγωγίμων αγαθών σε ελεύθερες σχετικές τιμές.

Μία από τις νεοκλασικές υποθέσεις η οποία αμφισβητήθηκε, ήταν η υπόθεση της μη κινητικότητας της εργασίας. Αυτό αμφισβητήθηκε από τον Εμμανουήλ (1969), ο οποίος υποστήριξε σε έναν κόσμο όπου το κεφάλαιο είναι ελεύθερο να κινηθεί και ο ρυθμός των κερδών εξισώνεται μεταξύ των περιοχών, η μη κινητικότητα της εργασίας και οι άνιστοι μισθοί στις εμπορεύσιμες αγαθά καταλήγουν σε μία άνιση ανταλλαγή. Ο Bacha ενσωμάτωσε τις υποθέσεις των Prebisch - Singer - Lewis και Εμμανουήλ και έδειξε ότι η τεχνολογική πρόοδος και τα υψηλότερα επίπεδα εξαγωγών στο Νότο μπορούν να οδηγήσουν σε επιδείνωση των όρων εμπορίου του Νότου. Απέδειξε ότι αυτό λαμβάνει χώρα, όταν η εισοδηματική

ελαστικότητα της ζήτησης για τα εισαγόμενα βιομηχανικά αγαθά είναι υψηλή και η ελαστικότητα τιμής της ζήτησης για εισαγωγές είναι αμηλή. Περαιτέρω, έδειξε ότι η τεχνική πρόοδος στο Κέντρο, αν και οδηγεί στην επιδείνωση των όρων εμπορίου της Περιφέρειας, θα μπορούσε να αυξήσει την απασχόληση στις εξαγωγές της Περιφέρειας αν όλα τα κέρδη της τεχνολογικής πρόοδου στο Βορρά κρατούνται από την εργατική τάξη του Βορρά.

Μεταξύ των πρόσφατων προτάσεων πολιτικής για την εξασφάλιση ποφερτού ρυθμού ανάπτυξης του Νότου είναι των Lewis (1980) και Taylor (1982) οι οποίοι προτείνουν ότι ο Νότος θα έπρεπε να ζητήσει να επεκτείνει το εμπόριο με άλλες αναπτυσσόμενες χώρες του Νότου. Υποστηρίζουν ότι αυτό είναι ουσιώδες όταν η εισοδηματική ελαστικότητα ζήτησης του Βορρά για τις εξαγωγές του Νότου είναι αμηλή και όταν ο Βορράς περνά περιόδους ύφεσης.

Επίσης είδαμε ότι μεταξύ της νέας παραγωγής μοντέλων Βορρά - Νότου, ο Findlay (1980), έδειξε πως η ανάπτυξη του Νότου συνεδέσθη με την ανάπτυξη του Βορρά και πως οι μακροχρόνιοι όροι εμπορίου θα μπορούσαν να επιδεινωθούν για το Νότο, όταν η εισοδηματική ελαστικότητα της ζήτησης για τις εξαγωγές του Νότου είναι χαμηλή. Findlay εξήγαγε αυτά τα αποτελέσματα από ένα νεοκλασσικό μοντέλο ανάπτυξης, το οποίο συγχώνευσε στην υπόθεση της απεριόριστης προσφοράς εργασίας του Lewis και στην υπόθεση του ελεύθερου εμπορίου και της πλήρους εξειδίκευσης. Επιπλέον, η Chichilnisky υιοθέτησε την κλασσική συνάρτηση παραγωγής και ατελούς εξειδίκευσης, μαζί με την υπόθεση του Lewis της αφθονίας εργασίας, για να δείξει ότι αυξήσεις στις εξαγωγές του Νότου θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μιά πτώση των όρων εμπορίου.

Μειώσεις Κεφαλαίου I

Πρέπει να σημειωθεί ότι η εξίσωση τιμών των συντελεστών (factor price equalization) σημαίνει σχετική εξίσωση τιμών των συντελεστών κατά μήκος περιοχών.

Οι υποθέσεις που έγιναν από τον Samuelson (1949), ήταν όμοιες με εκείνες που έγιναν στο θεώρημα των Heckscher - Ohlin.

Μιά ανάλυση της Νεοοικονομικής πραγματείας του κεφαλαίου δίνεται από τον Evans (1975).

Η Περιφέρεια έχει πλεόνασμα εργασίας, αλλά εκείνοι που μένουν έξω από την αγορά εργασίας καταναλώνουν μόνο μία υπάρχουσα συγκομιδή την οποία καλλιεργούν για τους εαυτούς τους.

Αφού τα προϊόντα μισθών (wage goods) απουσιάζουν από αυτό το μοντέλο, υποτίθεται ότι ο ρυθμός μισθών (wage rate) στην Περιφέρεια είναι σταθερός σε όρους εισαγωγίμων αγαθών και επίσης ο ρυθμός μισθών στο Κέντρο είναι σταθερός σε όρους εξαγωγίμων αγαθών.

Ο Bacha (1978), εισηγείται ότι στη θέση μεγιστοποίησης, η κόλουθη σχέση ισχύει $e = n + n^* - 1 \geq 1$ όπου n και n^* είναι οι πόλυτες τιμές της ελαστικότητας τιμής της ζήτησης για εισαγωγές στην Περιφέρεια και στο Κέντρο αντίστοιχα. Τώρα αν η εισοδηματική ελαστικότητα της ζήτησης της Περιφέρειας για τις εξαγωγές του Κέντρου είναι επαρκώς υψηλή, τότε είναι

δυνατόν να ισχύει ότι ο>ε. Αυτή η συνθήκη είναι γνωστή σαν η συνθήκη βελτίωσης του Johnson.

Βλέπε Findlay (1983) για μιά επεξεργασία του σημείου αυτού.

Μερικές από τις κριτικές της Chichilnisky (1981) σχετίζονται με την εναλλακτική πραγμάτευση των εξαγωγικών αγαθών του Βορρά σαν επενδυτικά και βιομηχανικά αγαθά. Αρχικά η Chichilnisky (1981) αναφέρεται στις εξαγωγές αγαθών του Βορρά σαν επενδυτικά αγαθά αλλά το 1984 αναφέρεται σε αυτές σαν βιομηχανικά κυρίως αγαθά.

ΜΕΡΟΣ Ι

Εμπορικές Ανταλλαγές, Ανιση Ανταλλαγή και Ανιση Ανάπτυξη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Ένα Τυπικό (Formal) Μοντέλο Άνισης Ανταλλαγής

Η θεωρία της Άνισης Ανταλλαγής, στην ευρύτερη προοπτική της, σκοπεύει να εξηγήσει την άνιση ανάπτυξη στη διεθνή οικονομία. Σύμφωνα με τη θεωρία του Α. Εμμανουήλ (1972, σελ. 265), του περισσότερο αντιπροσωπευτικού θεωρητικού της άνισης ανταλλαγής, η τεράστια διαφοροποίηση μισθών μεταξύ των αναπτυγμένων χωρών (Κέντρο) και των υπανάπτυκτων χωρών (Περιφέρεια) είναι η μόνη υπεύθυνη για την άνιση ανάπτυξη στον κόσμο. Αυτό, υποστηρίζει ότι συμβαίνει λόγω του ότι εκείνο που δίνει δυναμισμό στο καπιταλιστικό σύστημα είναι η αγορά. Έτσι το Κέντρο (το οποίο έχει ένα επίπεδο μισθών γύρω στις είκοσι φορές μεγαλύτερο από εκείνο της Περιφέρειας) προσελκύει επενδύσεις κεφαλαίου σε μία παρατεταμένη διαδικασία, ενώ η Περιφέρεια (όπου οι μισθοί είναι χαμηλοί) δεν είναι μία περιοχή προσελκυστική για επενδύσεις. Γι' αυτό το λόγο δεν υπάρχει διαρκής διαδικασία σώρευσης. Υποθέτει, ότι το κεφάλαιο είναι τέλεια κινητικό διεθνώς και ότι η εργασία δεν κινείται μεταξύ των δύο ομάδων των υπό εξέταση χωρών (Κέντρου και Περιφέρειας). και από αυτό συμπεραίνει, αφ' ενός ότι υπάρχει μία τάση προς τη διεθνή εξίσωση του ρυθμού των κερδών (rate of Profit) και αφ' ετέρου ότι υπάρχουν διεθνείς διαφορές στους μισθούς.

Επιπλέον, κατά τη μελέτη του Εμμανουήλ, οι συντελεστές δεν λαμβάνουν αμοιβή σύμφωνα με την οριακή παραγωγικότητα, όπως στη νεο-κλασική προσέγγιση, αλλά σύμφωνα με τη σχετική δύναμη των τάξεων που αντίστοιχα κατέχουν οι συντελεστές αυτοί. Έτσι, οι

τιμές παραγωγής είναι εξαρτημένες από τον τύπο της κατανομής και όχι αντιστρόφα. Συνεπώς, σ' αυτό το πλαίσιο, όταν υπάρχει μία αυτόνομη αύξηση στο επίπεδο των μισθών σε μία από τις δύο ειδικευμένες εμπορεύσιμες χώρες οι όροι εμπορίου της χώρας με τους αυξανόμενους μισθούς θα βελτιωθούν ενώ οι όροι εμπορίου της άλλης θα επηρεαστούν προς την αντίθετη κατεύθυνση. Συνεπώς η μονομερής αύξηση στους μισθούς σε μία χώρα, συνεπάγεται, σε πραγματικούς όρους, μία μεταβίβαση αξίας από την μη - αύξουσα χώρα (στην πραγματικότητα φθίνουσα) προς τη χώρα με τους αυξανόμενους μισθούς, εφόσον η τελευταία θα μπορεί τώρα να αποκτήσει περισσότερα εισαγόμενα αγαθά για μία σταθερή ποσότητα εμπορευμάτων που εξάγει. Αυτή η μεταβίβαση αξίας μέσω του μηχανισμού των τιμών που προήλθε από τη διαφορετική εκτίμηση του εργατικού δυναμικού είναι αυτό που ο Εμμανουήλ ονομάζει Άνιση Ανταλλαγή (Α.Α.).

Για τον Εμμανουήλ, ο θεμελιώδης καταμερισμός του προϊόντος είναι μεταξύ μισθών και κερδών, με τους μισθούς να είναι η ανεξάρτητη μεταβλητή και με τα κέρδη να αποτελούν έναν παράγοντα "κατάλοιπο". Το επίπεδο των μισθών, υποστηρίζει, είναι μία έκφραση μόνο της σχετικής δύναμης των οργανισμών της εργατικής τάξης έναντι των άλλων τάξεων εκμετάλλευσης (exploitative classes). Συνεπώς, στο Κέντρο όπου οι εργατικές Ενώσεις (Unions) είναι ισχυρές, το επίπεδο των μισθών είναι υψηλό, ενώ στην Περιφέρεια όπου αυτές οι Ενώσεις είναι σχετικά αδύνατες, το επίπεδο των μισθών είναι πολύ χαμηλό και σχεδόν στάσιμο. Αυτή η κατάσταση έχει κάνει τη διαφοροποίηση των μισθών να αυξάνει αν και όπως θα δειξουμε αργότερα, υπάρχουν πραγματικά όρια σε αυτόνομες αυξήσεις στους μισθούς.

Έχοντας δεδομένη αυτήν την αναγκαία εισαγωγή στην υπό εξέταση

θεωρία θα εξετάσουμε τον συγκεκριμένο σκοπό του κεφαλαίου αυτού. Ο σκοπός αυτός είναι να παρουσιάσουμε όσο το δυνατόν σαφέστερα και ακριβέστερα τον μηχανισμό της άνισης ανταλλαγής, αποσκοπώντας στο να επαναπροσδιορίσουμε, εάν είναι αναγκαίο, τον πρώτο ορισμό που αναφέραμε πιο πάνω. Αυτό θα επιχειρηθεί με τη βοήθεια ενός διαγραμματικού και μαθηματικού μοντέλου.

Αυτό το μοντέλο βασίζεται αφ'ενός στις μελέτες της καλούμενης "Νεο-Ρικαρντιανής" Σχολής και αφ'ετέρου στις ονομαζόμενες μελέτες των "θεωρητικών της Α.Α.". Η πρώτη ομάδα που βασικά παρουσιάστηκε στο Cambridge, έχει εμφανιστεί σαν μία ισχυρή κριτική της Νεο-κλασσικής προσέγγισης· το επιχείρημά της για τη θεωρία του κεφαλαίου και της κατανομής υπήρξε μεγάλης σημασίας. Η τελευταία φαίνεται να είναι μία Μαρξιστική προσέγγιση στην ερμηνεία της άνισης ανάπτυξης στον κόσμο, που αφορά πρωτίστως το σχηματισμό της αξίας σε παγκόσμιο επίπεδο. Σ'αυτή την ομάδα θα εξετασθούν σαν κύριας σημασίας οι Α. Εμμανουήλ (1972), Ο. Brawn (1973), C. Saigal (1973) και S. Amin (1973).

Αν και υπάρχουν σημαντικές θεωρητικές ασυμφωνίες μεταξύ των δύο "Σχολών", αμφότερες εξασφαλίζουν κάλυψη στα σχέδιά τους (σχήματα) του σχηματισμού Τιμών χρησιμοποιώντας το σύστημα του P. Sraffa. Η μόνη ασυμφωνία εδώ είναι ότι οι Νεο-Ρικαρντιανοί γενικά παίρνουν το ρυθμό κέρδους σαν την ανεξάρτητη μεταβλητή, ενώ για τους υποστηρικτές της θεωρίας της Α.Α., το επίπεδο των μισθών (wages) αποτελεί την ανεξάρτητη μεταβλητή του συστήματος τιμών. Τώρα αφού το ουσιώδες σχέδιο για την παρουσίαση του μηχανισμού της άνισης ανταλλαγής είναι το σύστημα των τιμών, δεν είναι δύσκολο να ενοποιήσουμε εργασίες και από τις δύο πηγές για να οικοδομήσουμε ένα τυπικό (formal) μοντέλο, ικανό να δείξει εκείνο το μηχανισμό.

Το μοντέλο που περιγράφεται εδώ στηρίζεται στις μελέτες των L. Mainwaring και Ian Steedman (1975) όσον αφορά τη Νεο-Ρικαρντιανή προσέγγιση και στις μελέτες των Α.Εμμανουήλ (1975 b) και Ο. Brawn (1973) όσον αφορά την προσέγγιση της άνισης ανταλλαγής.

Η παρουσίαση αυτού του μοντέλου θα ακολουθήσει τα πιο κάτω βήματα (steps):

1) Ανάλυση του συστήματος τιμών σε μία κλειστή οικονομία
2) Ανάλυση του συστήματος τιμών σε ένα διεθνές περιβάλλον. Το τελευταίο βήμα θα υποδιαιρεθεί σε τρεις υπο-περιπτώσεις:

α) μία κατάσταση στην οποία οι εμπορεύσιμες χώρες έχουν ενδεικτικές τεχνολογίες αλλά διαφορετικές μορφές (patterns) κατανομής

β) μία κατάσταση όπου οι εμπορεύσιμες χώρες έχουν αμφοτερές διαφορετικές τεχνολογίες και διαφορετικές μορφές κατανομής αλλά όπου όπως στην πρώτη υπο-περίπτωση, δεν υφίσταται κινητικότητα των συντελεστών παραγωγής και τέλος

γ) ανάλυση μίας κατάστασης όπου τόσο οι τεχνολογίες όσο και οι τύποι κατανομής είναι διαφορετικές μεταξύ των εμπορεύσιμων χωρών και επί πλέον υπάρχει τέλεια κινητικότητα του κεφαλαίου στο σύστημα που προσδιορίζει την εξίσωση του ρυθμού κερδών. Όπως θα δειχθεί, αυτή η τελευταία υπο-περίπτωση μπορεί να βοηθήσει στην παρουσίαση μίας κατάστασης άνισης ανταλλαγής σύμφωνα με τον ορισμό που δώσαμε προηγουμένως.

II A. Η Περίπτωση μίας Κλειστής Οικονομίας: Μισθοί, ρυθμοί κέρδους και Σχετικές Τιμές

Ας υποθέσουμε ότι έχουμε μιά κλειστή οικονομία η οποία βασίζεται στις πιο κάτω υποθέσεις.

- Υπάρχουν μόνο δύο τομείς (sectors) (1,2) και ο κάθε ένας παράγει ένα διαφοροποιημένο προϊόν (1,2).
- Αμφότερα τα προϊόντα χρησιμοποιούνται σαν εισροές στους δύο τομείς (sectors).
- Υπάρχει μόνο κυκλοφοριακό κεφάλαιο.
- Ο ανταγωνισμός προσδιορίζει την εξίσωση ανάμεσα στους ρυθμούς κέρδους (r), στους μισθούς (W) και στις τιμές (p).
- Οι μισθοί πληρώνονται στο τέλος της παραγωγικής διαδικασίας.

Αυτό το σύστημα μπορεί να παρασταθεί όπως πιο κάτω:

$$\text{Τομέας (1): } p = (I+r)(a_{11}p + a_{21}) + Wa_1 \dots \quad (1)$$

$$\text{Τομέας (2): } I = (I+r)(a_{12}p + a_{22}) + Wa_2 \dots \quad (2)$$

όπου: a_{ij} = ποσότητα του αγαθού i που πηγαίνει στην παραγωγή του αγαθού j

a_j = μονάδες άμεσου εργασιμου χρόνου αναγκαίου για την παραγωγή μιάς μονάδας του j .

p = σχετική τιμή παραγωγής (p_j/p_i)

τέλος, όλα τα στοιχεία είναι θετικά.

Οι (1) και (2) μπορούν να λυθούν ως προς p και W :

$$W = \frac{\det[1-(I-r)A]}{[I-(I-r)a_{11}]a_2 + a_1 a_{12}(I-r)} \dots \quad (3)$$

$$p = \frac{[I-a_{22}(I-r)]a_1 + a_{21}a_2(I-r)}{[I-(I-r)a_{11}]a_2 + a_1 a_{12}(I-r)} \dots \quad (4)$$

όπου: $A = (a_{ij}) \quad i = 1, 2 : j = 1, 2$

$I = \text{Ταυτοτική Μήτρα}$

Οι σχέσεις (1) και (2) παριστάνουν μιά παγκόσμια σχέση μεταξύ p, W και r . Συνεπώς, επί παραδείγματι, γιά ένα (W, p) συνδυασμό θα αντιστοιχεί μιά μόνο συγκεκριμένη τιμή του r .

Από την (4) αποκτούμε την πιο κάτω σχέση:

$$\frac{dp}{dr} = \frac{\{[I - a_{11}(I+r)]a_2 + a_1 a_{12}(I+r)\}(-a_{22}a_1 + a_{21}a_2)}{\{[I - a_{11}(I+r)]a_2 + a_1 a_{12}(I+r)\}^2} +$$

$$+ \frac{\{[I - a_{22}(I+r)]a_1 + a_{21}a_2(I+r)\}(-a_2 a_{11} + a_1 a_{12})}{\{[I - a_{11}(I+r)]a_2 + a_1 a_{12}(I+r)\}^2}$$

ή:

$$(5): \quad \frac{dp}{dr} \times [I - a_{11}(I+r)]a_2 + a_1 a_{12}(I+r) = (-a_{22}a_1 + a_{21}a_2) +$$

$$+ (-a_2 a_{11} + a_1 a_{12}) \frac{\{[I - a_{22}(I+r)]a_1 + a_{21}a_2(I+r)\}}{\{[I - a_{11}(I+r)]a_2 + a_1 a_{12}(I+r)\}}$$

Θεωρώντας ότι: $[I - a_{11}(I+r)]a_2 + a_1 a_{12}(I+r) \geq 0$ (συνθήκη κατανάλωσης) πρέπει να ικανοποιηθεί και αντικαθιστώντας την (4) στη (5) το σημείο της dp/dr θα ποικίλλει σύμφωνα με την:

$$(6): \quad \frac{\overline{\overline{occ_1}}}{a_1} \geq \frac{\overline{\overline{occ_2}}}{a_2} \quad \text{αντίστοιχα} \quad \frac{dp}{dr} \geq 0$$

Πρέπει να σημειώσουμε ότι οι εκφράσεις αυτές παριστάνουν την οργανική σύνθεση του κεφαλαίου ($\overline{\overline{occ}}$) στους τομείς I και II αντίστοιχα. Συνεπώς μπορούμε να συμπεράνουμε ότι, όταν η οργανική σύνθεση του κεφαλαίου στον τομέα I είναι υψηλότερη απ'ότι στον 2, οι σχετικές τιμές θα μεταβάλλονται σε άμεση σχέση με τους ρυθμούς κέρδους και ότι στην αντίθετη περίπτωση το επίπεδο τιμών θα μεταβάλλεται σε αντίστροφη σχέση με το ρυθμό των κερδών. Στην

συγκεκριμένη περίπτωση, όπου η οργανική σύνθεση κεφαλαίου είναι η ίδια σε όλους τους τομείς της οικονομίας, μπορεί να παρατηρηθεί ότι το επίπεδο των τιμών θα είναι ανεξάρτητο από το ρυθμό των κερδών ($dp/dr=0$).

Κατά τον ίδιο τρόπο, μπορεί να δειχτεί από την (5) ότι $dW/dr < 0$ ικανοποιείται πάντοτε και ότι η πιο κάτω σχέση επίσης ισχύει:

$$\frac{\underbrace{a_{21} + pa_{11}}_{a_1}}{\underbrace{\quad\quad\quad}_{occ_1}} \gtrless \frac{\underbrace{a_{12}p + a_{22}}_{a_2}}{\underbrace{\quad\quad\quad}_{occ_2}} \implies \frac{dW^2}{dr^2} \gtrless 0$$

Συσχετίζοντας αυτό προς ότι εδείχθη στην (6) έχουμε ότι:

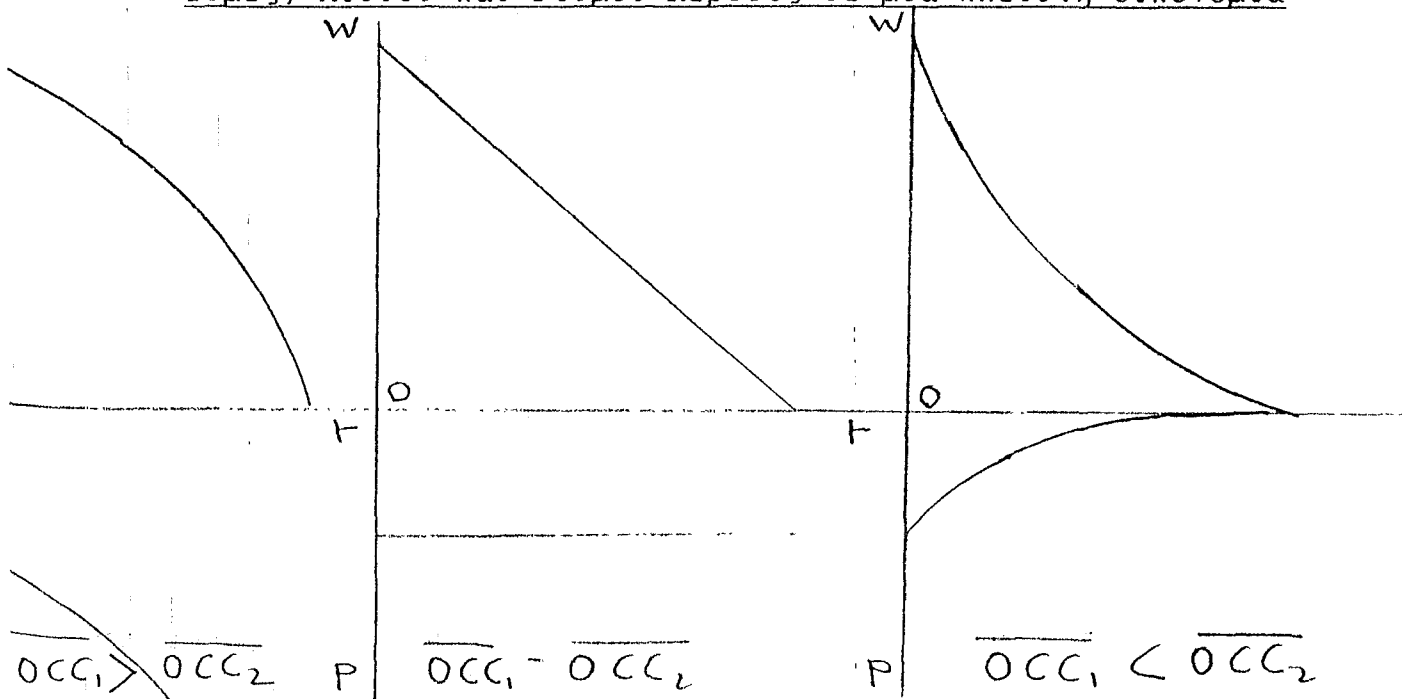
$$\frac{dp}{dr} \gtrless 0 \implies \text{αντίστοιχα, } \frac{dW^2}{dr^2} \lesseqgtr 0$$

Συνεπώς, αν και το επίπεδο των μισθών πάντοτε μεταβάλλεται προς την αντίστροφη κατεύθυνση προς τον ρυθμό των κερδών, αυτές οι διακυμάνσεις θα είναι μόνο αναλογικές μεταξύ τους όταν η οργανική σύνθεση είναι η ίδια σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

Τώρα θα δείξουμε, γραφικά τη σχέση μεταξύ r, p και W στην κλειστή μας οικονομία.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1

Τιμές, Μισθοί και Ρυθμοί Κέρδους σε μιά κλειστή Οικονομία



II B. Περίπτωση μίας Ανοικτής Οικονομίας: Μισθός, Ρυθμός Κέρδων και Σχετικές Τιμές

Στην κλειστή οικονομία που περιγράφηκε πιο πάνω, κάθε τομέας (sector) εχρειάζεται σαν εισροές αγαθά που παρήγοντο σε δύο τομείς. Συνεπώς δεν ήταν δυνατόν να φανταστούμε ότι η παραγωγή τους μπορούσε να πραγματοποιηθεί σε ένα μόνον τομέα. Ωστόσο, εάν υπήρχε δυνατότητα για διεθνές εμπόριο, θα ήταν δυνατόν γι'αυτή την οικονομία να εξειδικεύσει τελείως την παραγωγή της σε ένα μόνο προϊόν εισάγοντας εκείνες τις εισροές που δεν παρήγαγε. Συνεπώς ο ρυθμός μισθών της καμπύλης κέρδους θα είναι ευρύτερος σε μιά ανοιχτή οικονομία. Τώρα θα υπολογίσουμε αυτές τις καμπύλες (frontiers):

Από τις εξισώσεις (1) και (2) ο πρόσθετος "ρυθμός μισθών της καμπύλης κέρδους" (wage-rate of profit frontier) μπορεί να λυθεί.

Όταν η χώρα εξειδικεύεται στο αγαθό 1

$$(7) \quad W = \frac{p}{a_1} - \frac{(a_{11}p + a_{21})}{a_1} \cdot (I+r) = \frac{p}{a_1} - \frac{---}{occ_1} \cdot (I+r)$$

Όταν η χώρα εξειδικεύεται στο αγαθό 2:

$$(8) \quad W = \frac{I}{a_2} - \frac{(a_{12}p + a_{22})}{a_2} \cdot (I+r) = \frac{p}{a_2} - \frac{---}{occ_2} \cdot (I+r)$$

Ας ονομάσουμε $W-r$ το "ρυθμός μισθών της καμπύλης κέρδους" (wage-rate of profit frontier) στην οικονομία χωρίς εμπόριο και $(W-r)_i$ το "ρυθμός μισθών της καμπύλης κέρδους" (wage-rate of profit frontier) όταν η οικονομία εξειδικεύεται στο αγαθό i .

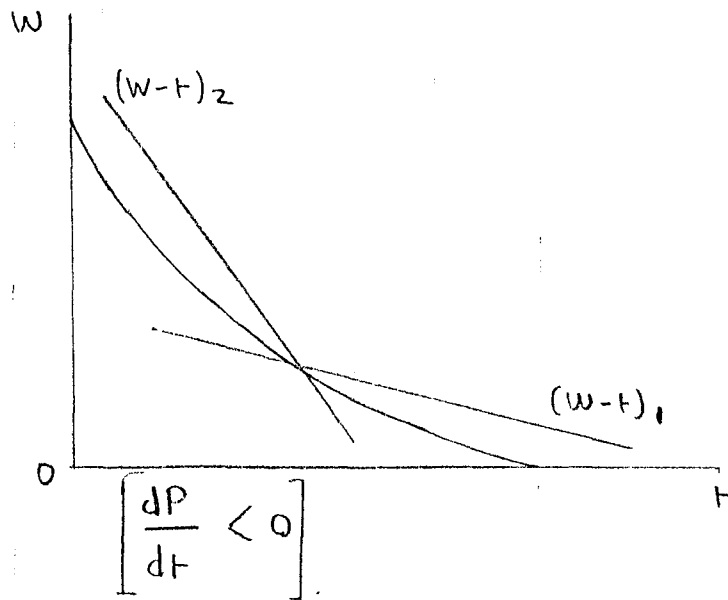
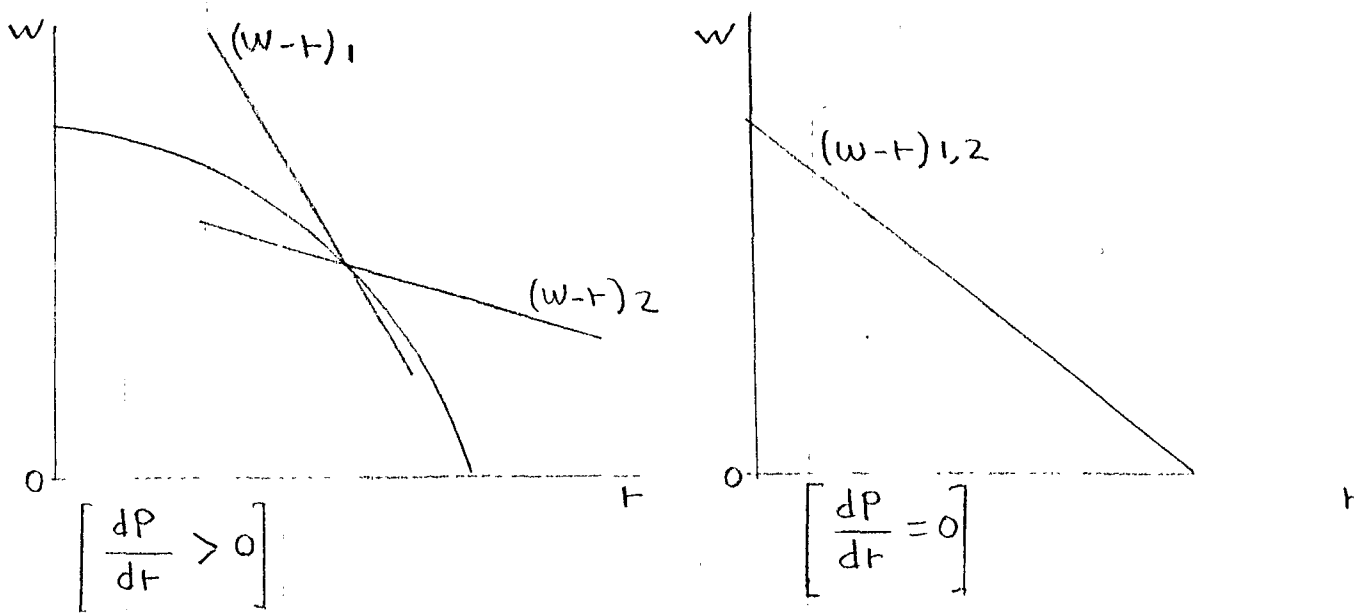
Η καμπύλη $(W-r)_i$ παριστά μιά οικογένεια ευθειών γραμμών με μιά κλίση ίση προς την απόλυτη τιμή της οργανικής σύνθεσης του τομέα i και κάθε μιά αντιστοιχεί προς ένα ορισμένο επίπεδο

σχετικών τιμών.

Συνεπώς, ένα ορισμένο ζεύγος από ευθείες γραμμές, που κάθε μία παριστάνει τις παραγωγικές δυνατότητες κάτω από εξειδίκευση σε κάθε αγαθό, περνά από κάθε σημείο της καμπύλης $W-r$. Αυτό δείχνεται στο διάγραμμα 2 για κάθε μία από τις διαφορετικές καμπύλες $W-r$ που παρουσιάστηκαν πιο πάνω.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2

Καμπύλες $W - r$ σε μιά Ανοιχτή Οικονομία



Από τις εξισώσεις (7) και (8):

$$(9) \quad \frac{dW}{dr} = \frac{I}{a_1} [I - a_{11}(I+r)] \frac{dp}{dr} \cdot \text{occ}_1$$

$$(10) \quad \frac{dW}{dr} = - \text{occ}_2 - \frac{a_{12}}{a_2} \cdot \frac{dp}{dr} \cdot (I+r)$$

αφού $[I - a_{11}(I+r)] \geq 0$ μπορεί να συμπερανθει ότι όταν

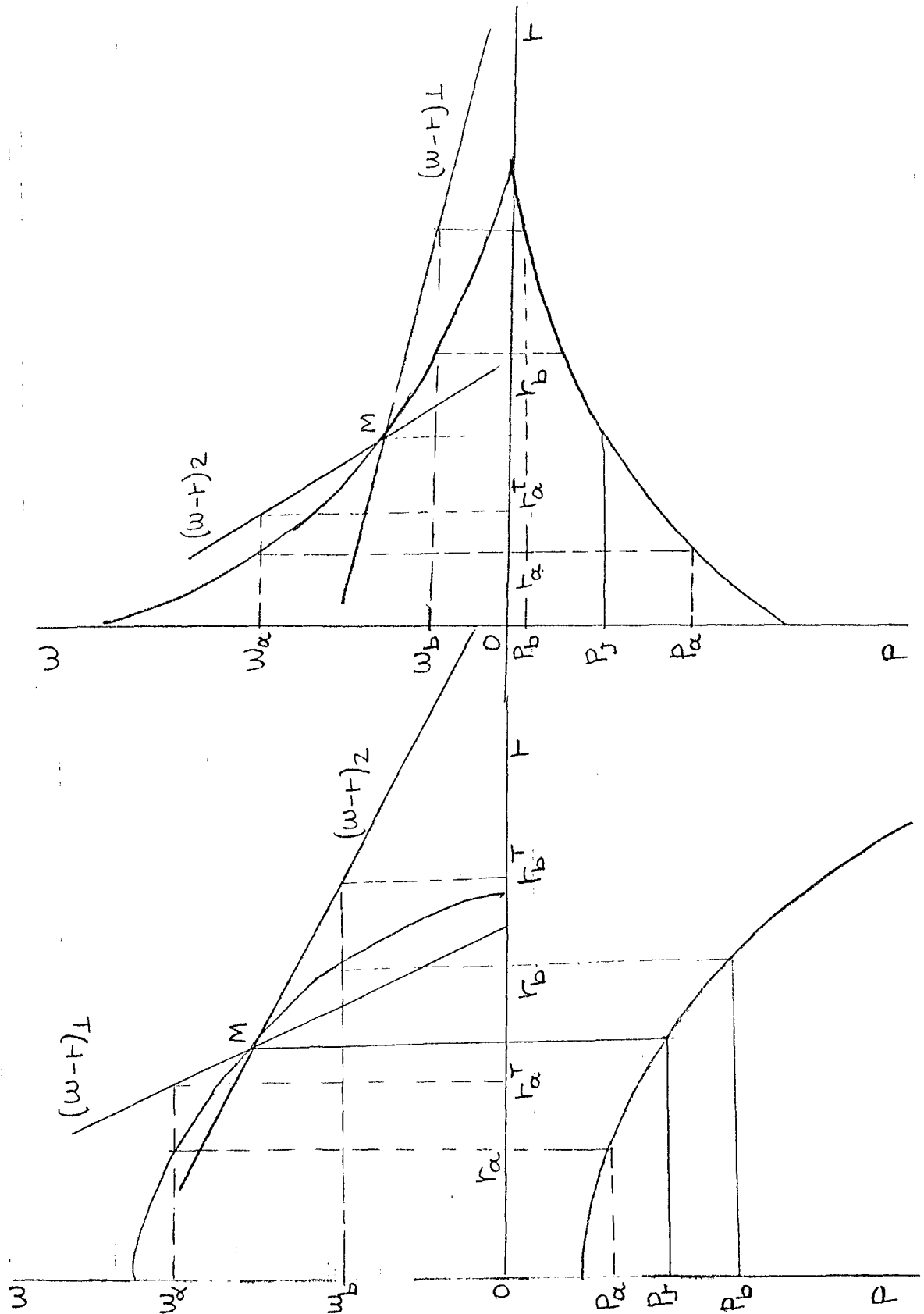
$$\text{occ}_2 \leq \left| \frac{dW}{dr} \right| \leq \text{occ}_1 \quad \text{τότε αντίστοιχα,} \quad \frac{dp}{dr} \geq 0.$$

Είναι φανερό ότι μέσα στο πλαίσιο του μοντέλου, η επιλεγείσα εξειδίκευση θα είναι εκείνη που προσφέρει ένα υψηλότερο επίπεδο.

Συνεπώς, για ένα δεδομένο ποσοστό κέρδους η επιλεγείσα εξειδίκευση θα είναι η μόνη που επιτρέπει ένα υψηλότερο επίπεδο μισθών. Η, εάν ό,τι δίνεται είναι το επίπεδο των μισθών τότε η επιλεγμένη εξειδίκευση θα είναι αυτή η οποία αποφέρει ένα υψηλότερο ποσοστό κέρδους. Ωστόσο, θεωρώντας ότι προσπαθούμε να κερδίσουμε μία κατάσταση άνισης ανταλλαγής θα υποθέσουμε από εδώ και στο εξής ότι η ανεξάρτητη μεταβλητή του συστήματος είναι το επίπεδο των μισθών.

II α. Εμπόριο μεταξύ Χωρών οι οποίες έχουν τις Ίδιες Καμπύλες Παραγωγικών Δυνατοτήτων (Ενδεικτικές Τεχνολογίες) αλλά Διαφορετικούς Τύπους Κατανομής

Η κατάσταση αυτή παριστάνεται στο Διάγραμμα 3.



Τα σημεία W_a , r_a και W_b , r_b στην καμπύλη $W-r$ παριστάνουν αντίστοιχα την κατάσταση στην χώρα A και στη B πριν από το εμπόριο, ενώ τα σημεία (W_a, r_a^t) και (W_b, r_b^t) στην καμπύλη $(W-r)$ παριστάνουν την κατάσταση σ'εκείνες τις χώρες μετά το εμπόριο. Από τις πληροφορίες που έχουν δοθεί μέχρι τώρα δεν είναι δυνατόν να προσδιορίσουμε την συγκεκριμένη αξία (value) των διεθνών όρων εμπορίου (P_1) ούτε την ειδική κατάσταση μετά το εμπόριο σε κάθε χώρα. Είναι αλήθεια ότι $P_a \leq P_j \leq P_b$ πρέπει να ικανοποιηθεί αλλά αυτό είναι όλο που γνωρίζουμε.

Το θέμα είναι ότι το σχετικό μας σύστημα, δηλαδή αυτό που παρουσιάστηκε από τις εξισώσεις (7) και (8) που περιγράφει τις καμπύλες $(W-r)_1$ και $(W-r)_2$ - όταν δίνεται μόνο το διάνυσμα των μισθών - αφήνει τους υπόλοιπους τρεις αγνώστους (P_j , r_a^t και r_b^t) και συνεπώς το σύστημα είναι ελλιπώς προσδιορισμένο. Για να προσδιορίσουμε αυτό το σύστημα είναι αναγκαίο να εισάγουμε μία ακόμα συνθήκη. Αυτή η επιπλέον (extra) προϋπόθεση λαμβάνεται ελεύθερα από τις αμοιβαίες ελαστικότητες ζήτησης (αμφοτέρων των χωρών) οι οποίες μπορούν ανεξάρτητα να προσδιορίσουν τους διεθνείς όρους εμπορίου και συνεπώς να συντελέσουν στον προσδιορισμό του συστήματος.

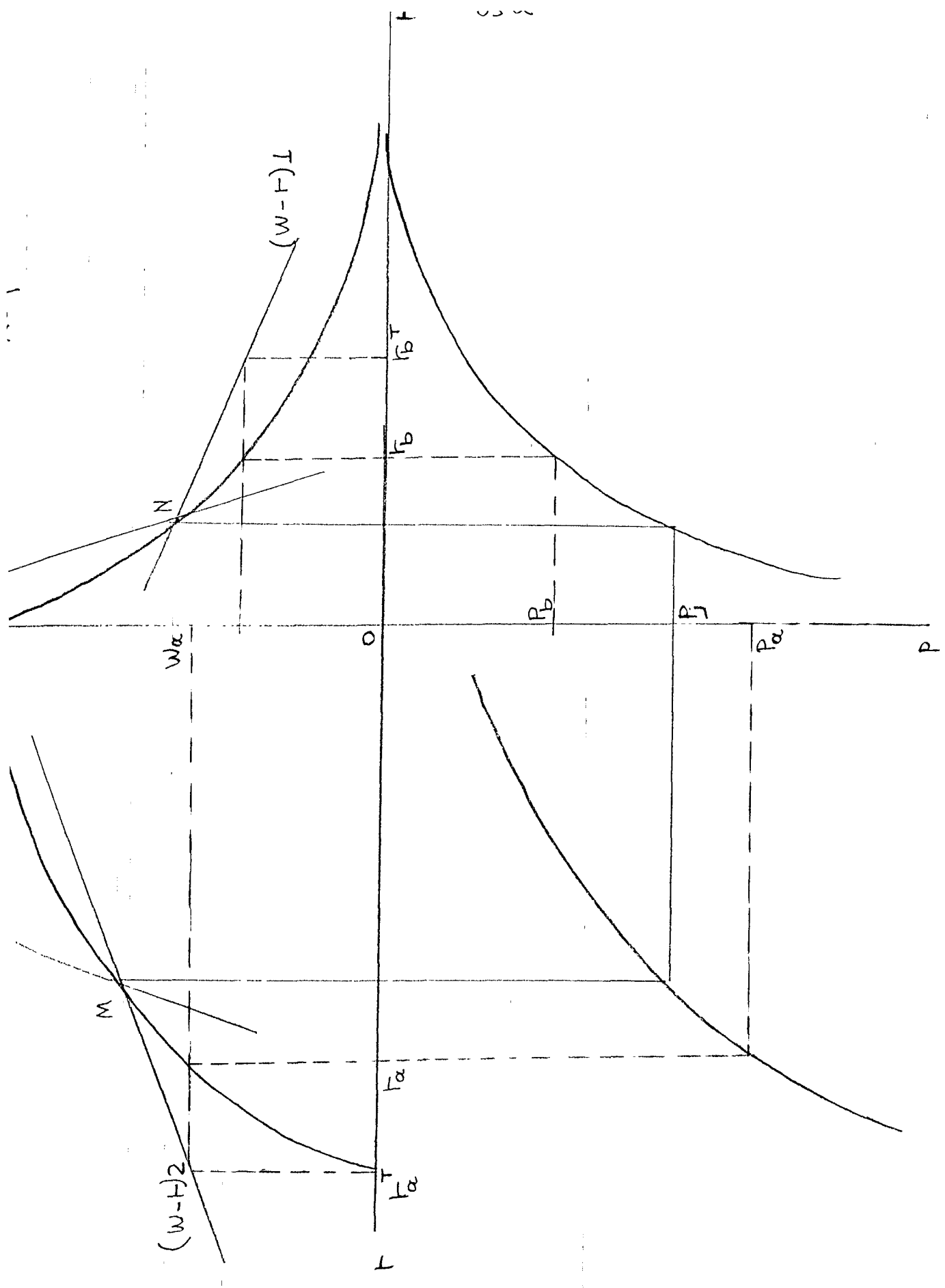
Ωστόσο, αυτή η συγκεκριμένη λύση δεν θα αναλυθεί εδώ, αλλά μάλλον θα υποθέσει ότι το P_1 σταθεροποιείται από μία συνθήκη, εξωτερική προς το σύστημα και η οποία συνεπώς θεωρείται σαν δεδομένη. Τώρα το σύστημά μας προσδιορίζεται, το P_1 καθορίζει ένα συγκεκριμένο σημείο (M) στην καμπύλη $(W-r)$ μέσω του οποίου περνά ένα προσδιορισμένο ζεύγος από ευθείες γραμμές $(W-r)_i$. Τότε, κάθε χώρα εξειδικεύεται στην παραγωγή του αγαθού που μπορεί να παράγει φθηνότερα και το οποίο συνεπώς τους δίνει ανταμοιβές ενός

υψηλότερου ποσοστού κέρδους. Οποιαδήποτε μεταβολή στον τύπο της κατανομής σε οποιαδήποτε χώρα η οποία μεταβάλλει την σχέση $P_a \leq P_b$ είναι σαφές ότι θα αντιστρέψει τον τύπο της εξειδίκευσης στο σύστημα.

II β. Εμπόριο μεταξύ Χωρών οι οποίες έχουν Διαφορετικές Καμπύλες Παραγωγικών Δυνατοτήτων (Διαφορετικές Τεχνικές) και Διαφορετικούς Τύπους Κατανομής

Η κατάσταση αυτή φαίνεται στο πιο κάτω διάγραμμα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4



Όπως στη περίπτωση ΙΙα κάθε χώρα εξειδικεύεται στο προϊόν εκείνο το οποίο μπορεί να παράγει φθηνότερα. Συνεπώς στη περίπτωση του διαγράμματος 4, η χώρα Α εξειδικεύεται στη παραγωγή του προϊόντος 2 και η χώρα Β στη παραγωγή του προϊόντος 1. Έχουμε όμως πάλι μία απροσδιοριστία στο σύστημα, όμοια με εκείνη που εξετάσαμε στη περίπτωση ΙΙα και ο ίδιος τρόπος θα χρησιμοποιηθεί για τον προσδιορισμό των όρων εμπορίου μέσω ελαστικοτήτων της αμοιβαίας ζήτησης. Αφού το P_1 προσδιορίζεται με ίδιο τρόπο όπως στη περίπτωση ΙΙα, τότε θα υπάρξει μία αυτόνομη μεταβολή στο τύπο της κατανομής, μεταβάλλοντας την κατεύθυνση του $P_b \leq P_j \leq P_a$ που θα αντιστρέψει τη μορφή της εξειδίκευσης χωρίς να μεταβάλλει τη σημαντική συνθήκη της παραγωγής.

ΙΙ γ. Εμπόριο μεταξύ Οικονομιών που έχουν Διαφορετικούς Τύπους Κατανόμης, Διαφορετικές Καμπύλες Δυνατοτήτων (Διαφορετικές Τεχνικές) και μία Κατάσταση Τέλειας Διεθνούς Κινητικότητας του Κεφαλαίου.

Ας υποθέσουμε ότι είμαστε ακόμη στην περίπτωση ΙΙ β σε μία κατάσταση στην οποία $P_a \leq P_1 \leq P_b$. Τότε, η χώρα Α θα εξειδικεύεται στο αγαθό 1 και η χώρα Β στο αγαθό 2. Το σχετικό σύστημα της εξειδίκευσης θα είναι:

$$\text{Χώρα Α: } P = (I+r^A) (a_{11}^A P + a_{21}^A) + W^A a_1^A \dots \quad (11)$$

$$\text{Χώρα Β: } P = (I+r^B) (a_{12}^B P + a_{22}^B) + W^B a_2^B \dots \quad (12)$$

όπου $P \in P_1$.

Αντικαθιστώντας στην (12) την τιμή του P που δίνεται στην (11) μπορούμε να αποκτήσουμε την ακόλουθη σχέση:

$$(I+r^A)(I+r^B)(a_{12}^B a_{21}^A - a_{11}^A a_{22}^B) + (I+r^B)W^B a_{11}^A a_{12}^B + a_2^B [1 - a_{11}^A (I+r^A)]W^B + a_{22}^B (I+r^B) + a_{11}^A (I+r^A) = 1 \quad (13)$$

όπου $I - a_{11}^A (I+r^A) \geq 1$

Από την (13) μπορεί ναδειχτεί ότι εάν οποιοσδήποτε δύο από τις τέσσερις διανεμητικές (distributive) μεταβλητές διατηρούνται σταθερές, μία αυτόνομη μετακίνηση σε μία από τις άλλες διανεμητικές μεταβλητές θα κάνει την άλλη να διακυμαίνεται (variate) κατά μία αντίστροφη σχέση. Συνεπώς, επί παραδείγματι, εάν υποθέσουμε ότι r^A και r^B παραμένουν σταθερά, μία διακύμανση στο W^A θα συνεπάγεται μία αντίθετη διακύμανση στο W^B .

Έτσι, παίρνοντας τις μερικές παραγώγους ως προς το W^A στην (13) έχουμε:

$$\frac{\partial W^B}{\partial W^A} = - \frac{(I+r^B) a_{11}^A a_{12}^B}{a_2^B [I - a_{11}^A (I+r^A)]}$$

Μπορεί να παρατηρηθεί ότι το W^B μεταβάλλεται στην αντίθετη κατεύθυνση προς το W^A .

Τώρα ας υποθέσουμε ότι $r^A=r^B=r^*$ εξ' αιτίας μίας (πλήρους) διεθνούς κινητικότητας του κεφαλαίου και ας αντικαταστήσουμε αυτή τη σχέση στην (13).

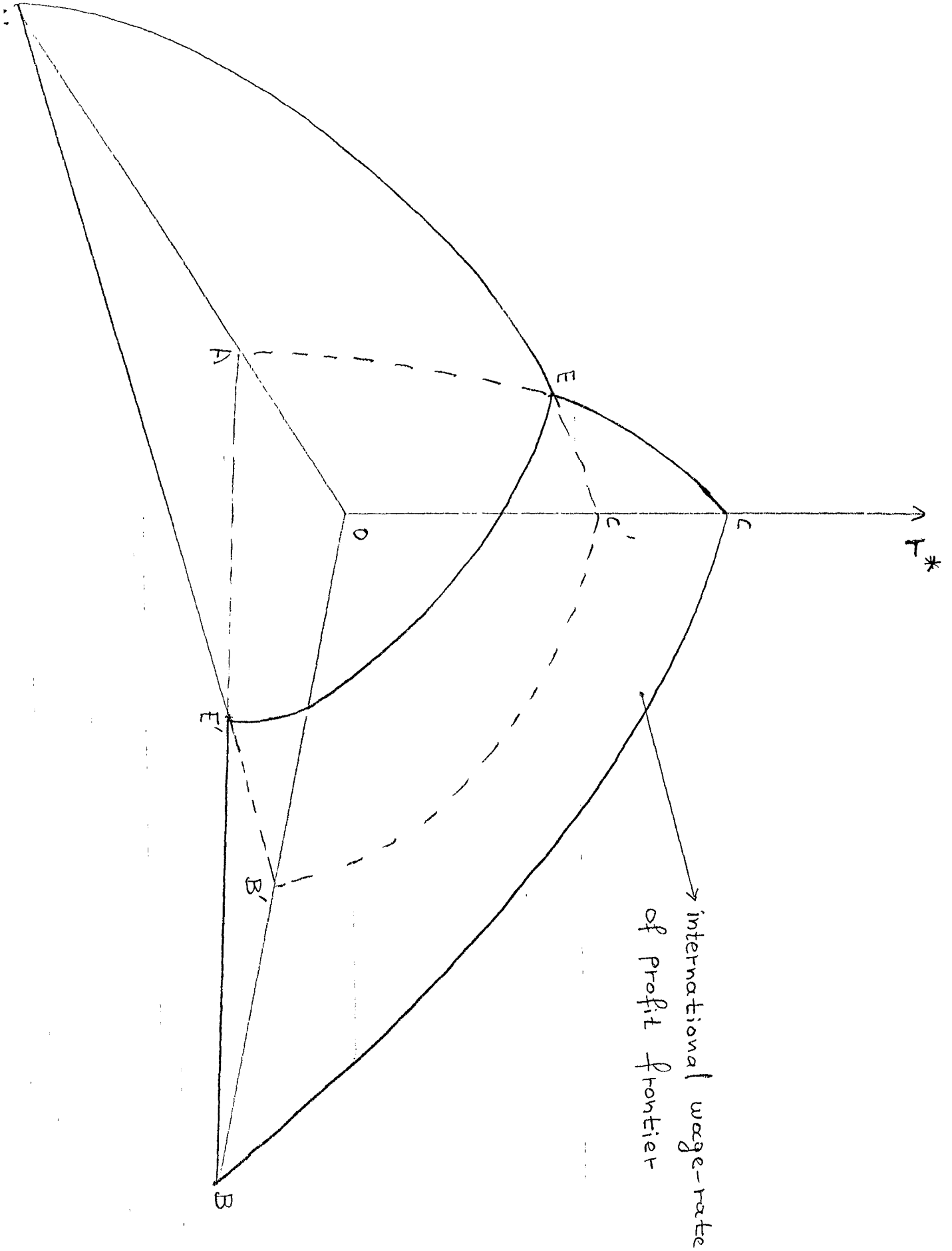
$$(I+r^*)^2 (a_{12}^A a_{21}^A - a_{11}^A a_{22}^B) + (I+r^*) a_{11}^A a_{12}^B W^A + a_2^B [1 - (I+r^*) a_{11}^A] W^B + (I+r^*) (a_{11}^A + a_{22}^B) - 1 = 0 \quad (14)$$

Εάν είχαμε πάρει τον αντίστοιχο τύπο (pattern) εξειδίκευσης η έκφραση θα ήταν:

$$(I+r^*)^2 (a_{12}^B a_{21}^B - a_{11}^A a_{22}^A) + (I+r^*) a_{11}^B a_{12}^A W^B + a_2^A [1 - (I+r^*) a_{11}^B] W^A + (I+r^*) (a_{11}^B + a_{22}^A) - 1 = 0 \quad (14)'$$

Τόσο η (14) όσο και η (14)' μπορούν να παρασταθούν γραφικώς στο διάγραμμα 5.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5



Οι επιφάνειες ABC και A'B'C' παριστάνουν, αντίστοιχα, τους δύο τύπους (patterns) πλήρους εξειδίκευσης που περιγράφησαν από τις εξισώσεις (14) και (14)'.

Η τομή τους με το επίπεδο $WA WB$ είναι ευθείες γραμμές και δείχνουν την ανταγωνιστική εξειδίκευση για $r=0$. σύμφωνα με τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του D.Ricardo. Ωστόσο, η τομή αυτών των επιφανειών με τα επίπεδα WA_{r^*} και WB_{r^*} κάμπτεται. Στην περίπτωση που παρουσιάστηκε στο διάγραμμα 5 αυτές οι επιφάνειες τέμνουν η μία την άλλη, αλλά θα μπορούσε να συμβεί η μία από τις επιφάνειες να κείται έξω από την άλλη. Σ' αυτή την περίπτωση ο τύπος της εξειδίκευσης που περιγράφηκε από την εξωτερική επιφάνεια θα ήταν εξ'ολοκλήρου ανώτερος από τον άλλο, ανεξάρτητα από τον τύπο της κατανομής.

Εντούτοις, όταν τέμνονται, όπως στην περίπτωση του διαγράμματος 5, ο τύπος της εξειδίκευσης θα είναι εξαρτημένος από την κατανομή.

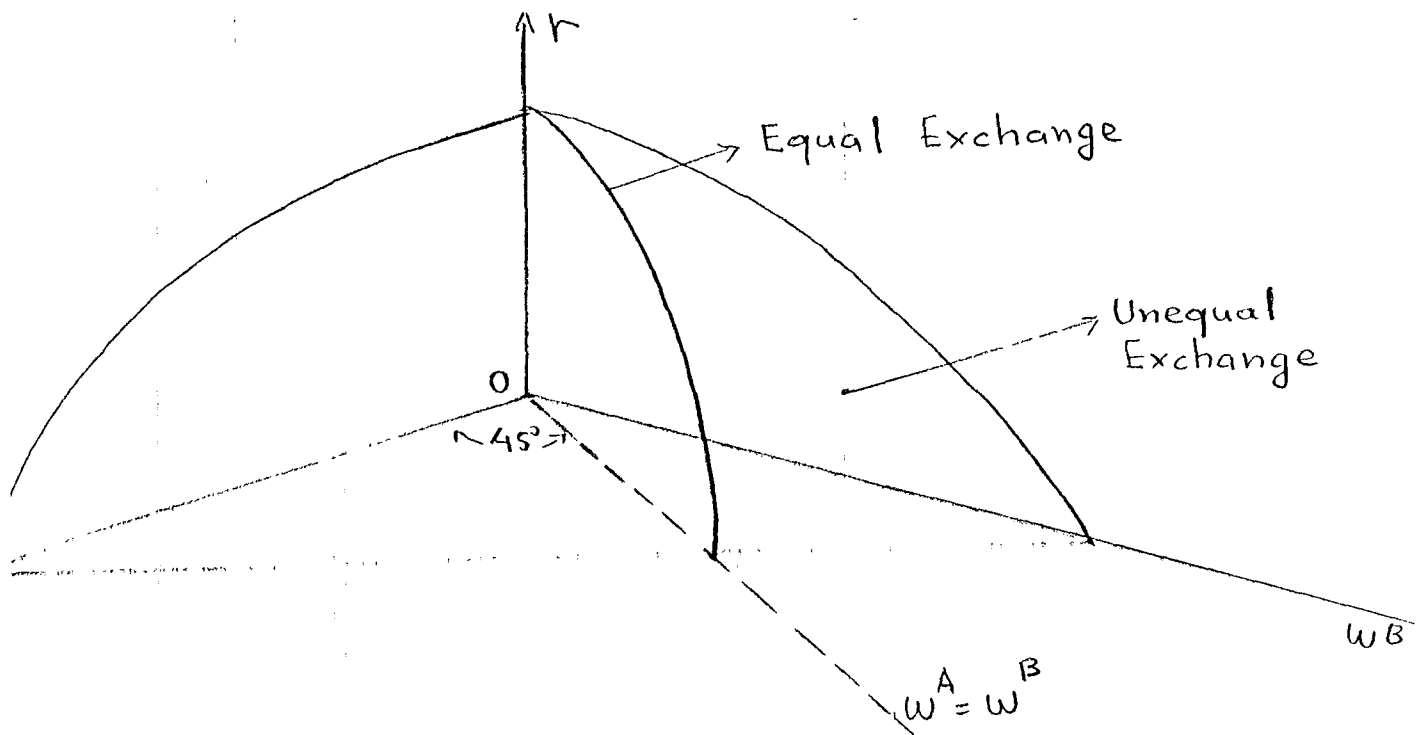
Πρέπει να σημειωθεί ότι η καμπύλη διεθνούς μισθού-ποσοστού κέρδους παριστάνεται από την ακραία επιφάνεια A'ECBE'. Επιπλέον, είναι δυνατόν να εξετάσουμε στο ίδιο μοντέλο μία κατάσταση στην οποία περισσότερες από μία τεχνικές είναι διαθέσιμες για την παραγωγή ενός συγκεκριμένου αγαθού διότι για οποιοδήποτε ζεύγος τεχνικών μία επιπλέον επιφάνεια εξειδίκευσης ABC μπορεί να τεθεί επάνω στις άλλες ABC's.

III Η Ιδέα (concept) της Άνιση Ανταλλαγής

Ας θυμηθούμε τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ο Εμμανουήλ προσδιόρισε την άνιση ανταλλαγή και οι οποίες είναι:

A) πλήρης κινητικότητα του κεφαλαίου η οποία προσδιορίζει μια διεθνή εξίσωση του ρυθμού των κερδών (r^*) και μη-κινητικότητας της εργασίας η οποία επιτρέπει τη διεθνή διαφοροποίηση των μισθών.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6



Αρχικά είχε υποθέσει ότι αφού ο τύπος της εξειδίκευσης εδραιώθηκε, οι εσωτερικοί κλάδοι υποκατάστασης εισαγωγών σε κάθε χώρα εξαφανίστησαν και δεν μπορούσαν πλέον να σχηματισθούν. Σ'αυτή την κατάσταση υπήρχε μόνο μία αμετάβλητη επιφάνεια εξειδίκευσης ABC όπως εδείχθη στο διάγραμμα 6. Συνεπώς, καμμία

μεταβολή στον τύπο της κατανομής δεν μπορούσε να επηρεάσει την κατανομή των κλάδων μεταξύ των χωρών. Επιπλέον, εφόσον κάθε ομάδα χωρών εχρειάζετο αγαθά που προμηθευόταν από την άλλη, ήταν δυνατόν για οποιαδήποτε απ'αυτές να επιτύχουν σχεδόν οποιαδήποτε αυτόνομη αύξηση μισθών μέσα στις διεθνείς καμπύλες $W-r$. Τα μόνα όρια που έθεσε για μιά αυτόνομη αύξηση των μισθών ήσαν ότι δεν θα μπορούσε να προσεγγίσει ένα επίπεδο στο οποίο οι εργάτες στην άλλη χώρα θα κέρδιζαν ένα μισθό κάτω από το βιολογικά ελάχιστο και ο καπιταλιστής θα ελάμβανε ένα ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο το οποίο ήταν αναγκαίο για να συνεχίσει να επενδύει. (Εμμανουήλ, 1972, σελ. 34)

Συνεπώς σ'αυτό το πλαίσιο, η άνιση ανταλλαγή προσδιορίζεται από την ύπαρξη οποιασδήποτε διαφοροποίησης μισθών διότι αυτό συνεπάγεται μιά υποεκτίμηση της παραχθείσης και εξαχθείσης αξίας από την χώρα με τους χαμηλούς μισθούς. Σύμφωνα με αυτόν τον ορισμό, τα μόνα σημεία της λσης ανταλλαγής θα ήσαν εκείνα που παρουσιάσθησαν από την καμπύλη CV και οποιοδήποτε άλλο σημείο στην καμπύλη $W-r$ θα ήταν άνιση ανταλλαγή.

Τώρα ο Εμμανουήλ (1975, b, σελ. 19-20) έχει αντιληφθεί ότι οι δυνατότητες υποκατάστασης εισαγωγών δεν εξαφανίζονται όταν μιά χώρα εξειδικεύει την παραγωγή της και ότι κατά συνέπεια πρέπει να υπάρξουν όρια σε οποιοδήποτε παράγοντα διαφοροποίησης τιμών διαφορετικά από εκείνα που περιγράφησαν στην πρώτη του προσέγγιση.

Τότε σε μιά κατάσταση στην οποία οποιοδήποτε αγαθό μπορούσε να παραχθεί οπουδήποτε, ο μόνος δυνατός προσδιορισμός της άνισης ανταλλαγής, θα προέκυπτε εάν οι παραγοντικές διαφοροποιήσεις του εισοδήματος ήσαν υψηλότερες απ'ότι οι διαφοροποιήσεις στην παραγωγικότητα (productivity-differentials). Εάν θεωρήσουμε ότι οι

τεχνικές (οργανική σύνθεση) στους εξαγωγικούς τομείς της Περιφέρειας είναι ενδεικτικές με εκείνες που εχρησιμοποιήθησαν στο Κέντρο, τότε, μπορούμε να προσδιορίσουμε την άνιση ανταλλαγή σαν μία κατάσταση στην οποία οι διαφοροποιήσεις των μισθών (wage differentials) υπερβαίνουν τις διαφοροποιήσεις στην παραγωγικότητα (productivity differentials) όπως έχει σωστά αποδειχθεί από τον S. Amin (1973, σελ. 37).

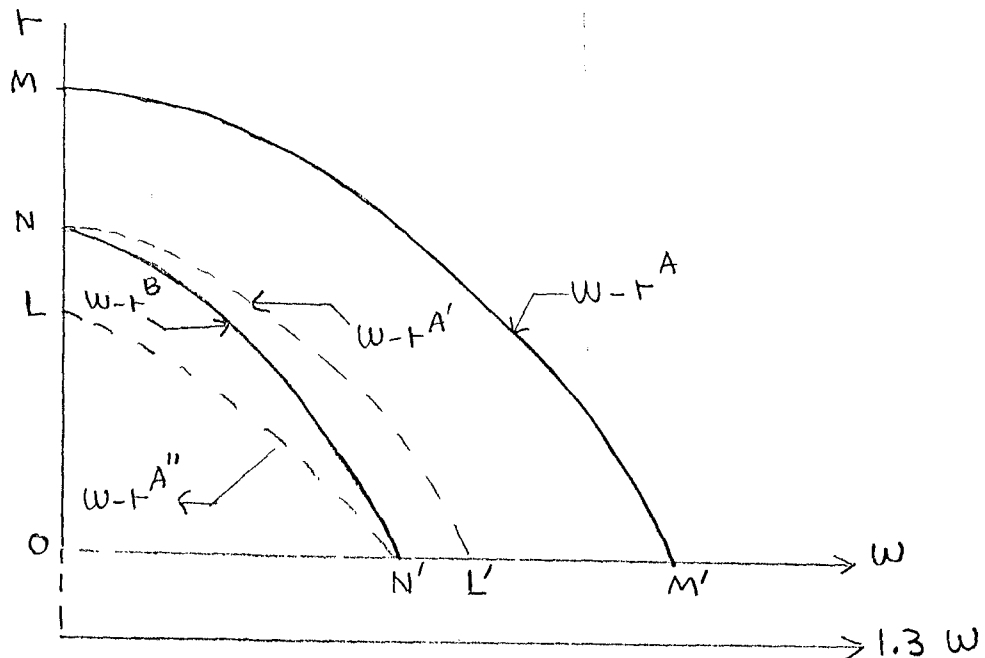
Ωστόσο στην πραγματικότητα υπάρχουν διαφοροποιήσεις στην παραγωγικότητα οι οποίες προκύπτουν από τις διαφορές στην διαθεσιμότητα των μη-εμπορεύσιμων παραγόντων, επί παραδείγματι, που προκύπτουν από οικονομίες σώρευσης, κλιματολογικές συνθήκες, ή άλλες εξωτερικές οικονομίες (extrenalities).

Συνεπώς, αν και οι δύο χώρες χρησιμοποιούσαν τις ίδιες τεχνικές (που προσδιορίστησαν μόνο από τα εμπορεύσιμα αγαθά που χρησιμοποιήθησαν σε μία παραγωγική διαδικασία) ίσως να μπορούσαν να παράγουν περισσότερα δηλαδή να έχουν μεγαλύτερη παραγωγικότητα που να οφείλεται σε μία καλύτερη διάθεση των μη εμπορεύσιμων συντελεστών. Εντούτοις, εάν δεχθούμε ότι υπάρχει μία διεθνής εξίσωση του ποσοστού κερδών, το προϊόν της διαφοροποίησης της παραγωγικότητας δεν μπορεί να οικιοποιηθεί από το κεφάλαιο· αλλά από τον εμπορεύσιμο παραγωγικό συντελεστή δηλαδή το εργατικό δυναμικό. Ωστόσο αυτό δεν συνεπάγεται κατ'ανάγκη ότι οι εργάτες, στη χώρα που υπάρχουν καλύτεροι μη εμπορεύσιμοι συντελεστές για την παραγωγή εξειδικευμένου αγαθού, θα οικιοποιηθούν εκείνη τη διαφορά της παραγωγικότητας. Επομένως, για παράδειγμα, δεν οφείλεται στο ότι η Περιφέρεια έχει καλύτερες και περισσότερο διαφοροποιημένες κλιματολογικές συνθήκες (μη εμπορεύσιμους παραγωγικούς συντελεστές) για να παράγει αγροτικά προϊόντα και

συνεπώς να έχει, με τις ίδιες τεχνικές, μία υψηλότερη αγροτική παραγωγικότητα η οποία να οικιοποιηθεί όλο ή τμήμα του παραγωγικού δυναμικού. Ούτε για παράδειγμα, μπορεί το Κέντρο το οποίο έχει υψηλότερες οικονομίες σφύρευσης (μη εμπορεύσιμοι παραγωγικοί συντελεστές) και είναι συνεπώς ικανό να έχει, με τις ίδιες βιομηχανικές τεχνικές, μία υψηλότερη παραγωγικότητα στον βιομηχανικό τομέα ή a priori να οικιοποιείται όλο ή ένα τμήμα αυτής της υψηλότερης διαφοράς στη παραγωγικότητα. Αυτό το σημείο θα διευκρινισθεί πιο κάτω.

Ας υποθέσουμε ότι έχουμε μία κατάσταση στην οποία δύο χώρες η Α και η Β διαθέτουν τις ίδιες τεχνικές μεθόδους αλλά τους έχουν αποδοθεί διαφορετικοί μη εμπορεύσιμοι συντελεστές και συνεπώς υπάρχουν διαφοροποιήσεις στην παραγωγικότητα μεταξύ αυτών. Εάν η χώρα Α ήταν παραγωγικά ανώτερη από τη χώρα Β σε όλους τους κλάδους παραγωγής, η κατάσταση θα παρίστατο από τις καμπύλες $W-r^A$ και $W-r^B$ στο διάγραμμα 7.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7



Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες το εμπόριο δεν υφίσταται εκτός εάν η οικονομία Α ανταμολίβεται προηγουμένως με ένα τουλάχιστον διαφοροποιημένο εισόδημα, σε σχέση με τη χώρα Β, του ίδιου σχετικού μεγέθους όπως εκείνο του σχετικού της πλεονεκτήματος στον τομέα στον οποίο η χώρα Α είναι λιγότερο παραγωγική. Συνεπώς, εάν η χώρα Α, παραδειγματος χάριν, είναι περισσότερο παραγωγική κατά 50% και 30% στην παραγωγή αντίστοιχα των αγαθών 1 και 2, απ' ότι η χώρα Β, τότε η χώρα Α θα ήταν καλύτερα κάτω από απολυταρχικό σύστημα εκτός εάν η χώρα Α χορηγούσε ένα συντελεστή εισοδήματος* τουλάχιστον 30% υψηλότερο από εκείνο της χώρας Β. Ωστόσο, εάν αυτός ο ελάχιστος συντελεστής εισοδήματος χορηγηθεί, αμφότερες οι χώρες μπορούν να κερδίσουν από το εμπόριο. Ως εκ τούτου, εάν η εργασία ήταν ο μόνος μη κινητικός εμπορεύσιμος συντελεστής, αφού άρχισε το εμπόριο, οι εργάτες στην χώρα Α θα αποτελούσαν τον μοναδικό παράγοντα ο οποίος θα οικιοποιείτο αυτή τη διαφοροποίηση του εισοδήματος του συντελεστή που είναι αναγκαίος για να γίνει το εμπόριο, αφού το κεφάλαιο δεν θα μπορούσε να το οικιοποιηθεί, αλλιώς δεν θα υπήρχε διεθνής εξίσωση του ποσοστού των κερδών.

Η καμπύλη $W-r^A$ δείχνει ποιές θα είναι οι σχετικές θέσεις των χωρών Α και Β μιά και το 30% χορηγήθηκε στον μη κινητικό συντελεστή στη χώρα Α. (Η κλίμακα στην οποία οι μισθοί στη Β μετριοούνται είναι $I.3W$).

Σε αυτή την κατάσταση η χώρα Α θα εξειδικεύεται στο αγαθό 1 και η Β στο αγαθό 2 όπου είναι σχετικά περισσότερο παραγωγικές. Ωστόσο τα κέρδη από το εμπόριο δεν θα οικιοποιηθούν a priori από τους εργάτες σε καμιά από τις χώρες.

* Αυτή η διαφοροποίηση του συντελεστή εισοδήματος θα μπορούσε να υπερβεί το 50% αλλιώς δεν θα διεξήγεται εμπόριο.

Ανάμεσα στα όρια της διαφοροποίησης της παραγωγικότητας, οι μισθοί αμφοτέρων των χωρών μπορούν να κινούνται ελεύθερα. Εάν η αυτόνομη κίνηση των μισθών πάει πέραν από αυτά τα σύνορα (όρια) τότε, θα υπάρξει μιά αντιστροφή του τύπου της εξειδίκευσης διότι το προϊόν στο οποίο κάθε χώρα τείνει να εξειδικεύεται, μεταβάλλεται από σχετικά φθηνότερο σε σχετικά ακριβότερο. Όπως παρατήρησε ο Εμμανουήλ στη συζήτησή του με τον Samuelson, εάν η υπόθεση της εξίσωσης του ρυθμού του κέρδους διατηρηθεί, αφού η αυτόνομη αύξηση των μισθών έχει προχωρήσει πέραν των ορίων διαφοροποιήσεως της παραγωγικότητας, σύμφωνα με το μοντέλο μας, το εμπόριο θα σταματήσει.

Συνεπώς, στην κατάσταση που περιγράφηκε, στην οποία μιά χώρα είναι συνολικά ανώτερη παραγωγικά ως προς τους εμπορικούς της εταίρους, μιά ορισμένη διαφοροποίηση μισθών είναι a priori αναγκαία για να εδραιώσει το εμπόριο όταν υπάρχει μιά διεθνής εξίσωση του ρυθμού κερδών και συνεπώς δεν μπορεί να χαρακτηριστεί σαν άνιση ανταλλαγή. Εντούτοις, η αύξηση σ' αυτή τη διαφορά των μισθών εξαιτίας του άνισου καταμερισμού στα κέρδη από το εμπόριο πρέπει να χαρακτηριστεί σαν άνιση ανταλλαγή.

Επομένως, εάν το Κέντρο ήταν παραγωγικά ανώτερο από την Περιφέρεια σε όλους τους κλάδους, ορισμένες διαφοροποιήσεις μισθών δεν θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν σαν άνιση ανταλλαγή και συνεπώς θα αιτιολογούντο σύμφωνα με τη λογική μιάς αγοράς σε ανταγωνισμό. Αλλά ο Εμμανουήλ, αρνείται ότι το Κέντρο έχει τέτοια τεχνική ανωτερότητα σε όλους τους κλάδους, αφού η τεράστια οικολογική ποικιλία (diversity) καθιστά την Περιφέρεια, κατά πολύ περισσότερο παραγωγική από το Κέντρο στη γεωργική παραγωγή. Επομένως, αν και το Κέντρο μπορεί να έχει μιά υψηλότερη παραγωγικότητα στη

βιομηχανία από την Περιφέρεια, αυτό δεν μπορεί να δικαιολογήσει οποιαδήποτε διαφορά μισθών μεταξύ αυτών των χωρών.

Γι' αυτό το λόγο τα μερίδια από τα κέρδη του εμπορίου μεταξύ των εργατών του Κέντρου και των εργατών στην Περιφέρεια δεν μπορούν να προσδιοριστούν εκ των προτέρων.

Αυτά τα μερίδια θα εξαρτηθούν από τη σχετική δύναμη των εργατικών τάξεων έναντι των άλλων τάξεων εκμετάλλευσης. Στο Κέντρο η εργατική τάξη είναι πολύ καλά οργανωμένη, οι μισθοί είναι πιθανόν να είναι περισσότερο υψηλοί απ' ότι στην Περιφέρεια όπου οι εργατικές ενώσεις είναι ανίσχυρες. και τούτο όχι διότι το Κέντρο είναι παραγωγικά ανώτερο από τη Περιφέρεια σε όλους τους κλάδους παραγωγής, αλλά διότι η συσχέτιση των πολιτικών συντελεστών (πάλη των τάξεων) τοποθετεί την εργατική τάξη του Κέντρου σε μία καλύτερη θέση από εκείνη της Περιφέρειας. Από αυτό ο Εμμανουήλ συμπεραίνει ότι υπάρχει μία βασική αντίφαση μάλλον παρά μία αλληλεγγύη μεταξύ των εργατικών τάξεων.

Από όλη αυτή την ανάλυση μπορούμε να συμπεράνουμε ότι ο νέος προσδιορισμός της άνισης ανταλλαγής του Εμμανουήλ είναι ο πλέον κατάλληλος. Σύμφωνα με αυτόν η Άνιση Ανταλλαγή προσδιορίζεται από την άνιση διανομή στα κέρδη από το εμπόριο από τον μη κινητικό συντελεστή, την εργασία, κάτω από συνθήκες διεθνούς εξίσωσης του ρυθμού κέρδους και κάτω από όμοιες συνθήκες διάθεσης των τεχνικών για αμφοτέρως τις χώρες. Δείχνει, ότι οι μισθοί μπορούν ελεύθερα να αποκλίνουν μόνο ανάμεσα σε σύνορα διαφοροποίησης της παραγωγικότητας, διότι εάν μία αυτόνομη αύξηση ξεπερνούσε αυτά τα όρια, ο τύπος της εξειδίκευσης θα άλλαζε, μειώνοντας έτσι την συνολική παραγωγικότητα του συστήματος που μπορεί να κάνει αυτήν την "αύξηση" απραγματοποίητη.

Τελευταία, πρέπει να αναφερθεί ότι δεν έχουμε επεξεργαστεί μία αλγεβρική ή γραφική παρουσίαση αυτού του ορισμού. Ωστόσο, πρέπει να παρατηρηθεί ότι το διάγραμμα 8 μπορεί να βοηθήσει σαν βάση για μία γραφική παρουσίαση εφόσον είναι δυνατόν να παραστήσουμε εκεί μία κατάσταση εμπορίου όπως αυτή που έχει ήδη περιγραφεί. Και τούτο διότι, μία υψηλότερη παραγωγικότητα που οφείλεται στους μη εμπορεύσιμους συντελεστές μπορεί να παρουσιαστεί με λιγότερες εισροές, για την παραγωγή ενός ορισμένου αγαθού· και επομένως μπορεί να θεωρηθεί σαν "διαφορετική" τεχνική που λειτουργεί κάτω από συνθήκες στις οποίες υπάρχουν μη εμπορεύσιμοι συντελεστές. Συνεπώς μπορεί να χρησιμεύσει για να κατασκευάσει, μαζί με άλλες χρησιμοποιούμενες τεχνικές από την συνέταιρη χώρα για την παραγωγή του αγαθού στο οποίο αντίστοιχα εξειδικεύεται, μία επιφάνεια εξειδίκευσης ABC, όπως εκείνες που εδείχθησαν στο διάγραμμα 5.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΟΙ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΙΣΗΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ

Το σημείο εκκίνησης στην θεωρία της Άνισης Ανταλλαγής του Εμμανουήλ είναι ότι, η οικονομία του καπιταλιστικού κόσμου χωρίζεται βασικά σε αναπτυγμένες και υπαγάπτukτες χώρες. Υποθέτει ότι οι καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής είναι οι μόνες σχετικές στους κοινωνικούς σχηματισμούς αμφοτέρων των πλευρών του κόσμου, απορρίπτοντας με αυτόν τον τρόπο, την σπουδαιότητα της ανάλυσης της πολυπλοκότητας του καπιταλιστικού περιφερειακού σχηματισμού. Ωστόσο, αυτή η ανάλυση αποτελεί ένα αναγκαίο βήμα, όπως θα δειχθεί, για να κατανοήσουμε τις ρίζες της άνισης ανταλλαγής και επομένως δεν μπορεί να αγνοηθεί.

Ο Εμμανουήλ αγνοεί το νεοκλασικό αξίωμα ότι οι τιμές των συντελεστών είναι η έκφραση της σπανιότητας των σχετικών συντελεστών. Οι τιμές των συντελεστών, στη μελέτη του, είναι ένα αποτέλεσμα της πάλης των τάξεων. Αυτό σημαίνει ότι κάθε συντελεστής ανταμοίβεται σύμφωνα με τη σχετική διαπραγματευτική δύναμη της κοινωνικής τάξης που ανήκει και όχι σύμφωνα με τη σχετική του "συμβολή" στην παραγωγική διαδικασία όπως υποστηρίζουν οι νεοκλασικοί. Σ' αυτό το πλαίσιο η νεοκλασική αιτιώδης συνάφεια του σχηματισμού των τιμών σε μία εξειδικευμένη παγκόσμια οικονομία έχει ανατραπεί. Δεν είναι η τιμή αγοράς, της πραγματικής παραγωγής που προσδιορίζεται από την προσφορά και τη ζήτηση, η οποία τείνει, σε ανταγωνισμό, να κατανεμηθεί ανάμεσα στους συντελεστές παραγωγής σύμφωνα με την οριακή τους παραγωγικότητα, αλλά αντίθετα η ολική

αποζημίωση των συντελεστών παραγωγής που καθορίζουν την τιμή της παραγωγής.

Αυτή η προσέγγιση εξηγεί το τεράστιο χάσμα ανάμεσα στο επίπεδο των μισθών στις χώρες του Κέντρου και της Περιφέρειας σαν μία έκφραση της διαφορετικής σχετικής διαπραγματευτικής δύναμης της εργατικής τάξης έναντι των τάξεων εκμετάλλευσης σε κάθε ομάδα χωρών. Οι εργατικές ενώσεις στο Κέντρο είναι κατά πολύ πιο δυνατές από αυτές της Περιφέρειας και συνεπώς είναι ικανές να κερδίσουν υψηλότερα επίπεδα μισθών από τις άλλες. Επιπλέον, η μη κινητικότητα της εργασίας σε διεθνές επίπεδο εμποδίζει τους εργάτες να μεταναστεύσουν από χώρες με χαμηλούς μισθούς σε χώρες με υψηλούς μισθούς υπονομεύοντας έτσι την διαπραγματευτική δύναμη της εργασίας στις τελευταίες.

Από την άλλη μεριά, η κινητικότητα του κεφαλαίου επιτρέπει τον ανταγωνισμό στα ατομικά κεφάλαια σε διεθνές επίπεδο προσδιορίζοντας μία τάση προς μία παγκόσμια εξίσωση του ποσοστού κέρδους.

Επομένως, υπάρχει αφ' ενός μία ισχυρή τάση προς μία παγκόσμια εξίσωση του ρυθμού κέρδους και αφ' ετέρου μία σημαντική διαφοροποίηση των τιμών ανάμεσα στις χώρες του Κέντρου και της Περιφέρειας. Επιπλέον και τα δύο μέρη του κόσμου έχουν ήδη εξειδικευτεί, παράγοντας διάφορα είδη αγαθών, αν και αμφότερες οι ομάδες των χωρών έχουν δυνατότητες υποκατάστασης των εισαγωγών σε όλους τους κλάδους της παραγωγής. Τώρα, μία αυτόνομη αύξηση στους μισθούς σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου, μέσα στα όρια που καθορίζονται από τις διαφοροποιήσεις στην παραγωγικότητα, θα βελτιώσει τους όρους εμπορίου των χωρών με τους αυξανόμενους μισθούς. Αυτό σημαίνει ότι αυτές οι χώρες θα απαιτήσουν τώρα

περισσότερο χρόνο εργασίας (labour time), ενσωματωμένο σε εισαγόμενα αγαθά ανά μονάδα εξαγωγής, από ό,τι πριν, διότι τα εισαγόμενα αγαθά τους έχουν γίνει σχετικά φθηνότερα έναντι των αγαθών που παράγονται στο άλλο μέρος του κόσμου. Αυτό αποτελεί μία μεταβίβαση αξίας στη μισθολογικά αύξουσα περιοχή. Εντούτοις, εάν η αυτόνομη αύξηση στους μισθούς υπερβαίνει τα όρια που καθορίζονται από τη διαφοροποίηση στην παραγωγικότητα, θα υπάρξει μία αντιστροφή του τύπου εξειδίκευσης, ή σε πολύ εξαιρετικές περιπτώσεις μία επιστροφή στην αυτάρκεια. Ο προσδιορισμός αυτών των ορίων έχει ήδη εξεταστεί σε μεγαλύτερο βάθος σε προηγούμενο κεφάλαιο και συνεπώς δεν υπάρχει λόγος περαιτέρω μελέτης.

Το χάσμα (η διαφορά) στους μισθούς δεν είναι μόνο τεράστιο αλλά αυξάνεται σταθερά τα τελευταία εκατό χρόνια. Αυτή η δυναμική μπορεί να εξηγηθεί με την ταυτόχρονη δράση αφ' ενός, μίας διαδικασίας αυξανόμενης παραγωγικότητας και στις δυο κεντρικές οικονομίες και στους εξαγωγικούς κλάδους των περιφερειακών οικονομιών και αφ'ετέρου στη διαφορετική δύναμη της διακίνησης εργατών και στα δύο μέρη του κόσμου. Οι εργατικές ενώσεις στις κεντρικές οικονομίες έχουν καταφέρει να επιταχύνουν αυξήσεις μισθών που ούτε λίγο ούτε πολύ συμβαδίζουν με αυξήσεις στην παραγωγικότητα. ενώ στην περιφέρεια, όπου η διακίνηση εργατών είναι σημαντικά ασθενέστερη παρά τη ραγδαία αύξηση στην παραγωγικότητα των κλάδων εξαγωγής, λόγω της εφαρμογής υψηλά αναπτυγμένων τεχνικών μεθόδων που εισήχθησαν από το Κέντρο, οι μισθοί έχουν παραμείνει σχεδόν στάσιμοι.

Η συνέπεια αυτής της διαδικασίας είναι ότι η αυξανόμενη παραγωγικότητα στο Κέντρο δεν έχει ακολουθηθεί από μία ανάλογη τάση μείωσης των τιμών αλλά αντίθετα με αύξηση μισθών για την εργατική του δύναμη. Από την άλλη πλευρά οι αυξήσεις της

παραγωγικότητας στους εξαγωγικούς κλάδους των περιφερειακών οικονομιών συνεχώς μειώνουν τις τιμές εξαγωγής διότι οι μισθοί σε πραγματικούς όρους παρέμειναν σχεδόν στάσιμοι. Είναι σαφές ότι η διεθνής κινητικότητα του κεφαλαίου δεν θα είχε επιτρέψει την εδραίωση σημαντικών διαφοροποιήσεων στο ρυθμό κερδών.

Συνεπώς, η κατάσταση είναι τέτοια που οποιαδήποτε βελτίωση στην παραγωγικότητα των παραγωγικών δυνάμεων στις κεντρικές οικονομίες ή στους εξαγωγικούς κλάδους των περιφερειακών οικονομιών τείνει να διευρύνει τη διεθνή διαφοροποίηση μισθών, αυξάνοντας στην ίδια έκταση τη μεταβίβαση αξίας από τις τελευταίες στις πρώτες. Πρέπει να τονιστεί ότι εάν αυτή η αύξηση στην παραγωγικότητα σημαίνει όχι μόνο μίαν αύξηση στη συνολική πληρωμή (remuneration) κεφαλαίου, που τώρα δουλεύει με μιά υψηλότερη οργανική σύνθεση και κερδίζει τον τρέχοντα εξισωτικό ρυθμό κέρδους (το οποίο αλλιώς θα σήμαινε μιά αύξηση στην άνιση ανταλλαγή με την ευρεία έννοια σύμφωνα με την ορολογία του Palloix), αλλά πάνω και πέρα απ'αυτό, σημαίνει υψηλότερους μισθούς για το Κέντρο ενώ οι μισθοί στην Περιφέρεια παραμένουν στάσιμοι - ή με άλλα λόγια μιά αυξανόμενη υποεκτίμηση της εργατικής δύναμης στη Περιφέρεια - τότε αυτό θα σημαίνει μιά αύξηση στους όρους του Εμμανουήλ (άνιση ανταλλαγή με τη στενή έννοια).

Είναι αναγκαίο να τονίσουμε εδώ ότι η μεταβίβαση αξίας από τις υπανάπτυκτες στις αναπτυγμένες χώρες εξ'αιτίας της υψηλότερης οργανικής σύνθεσης του κεφαλαίου στις δεύτερες καθώς συγκρίνεται με τις πρώτες, δεν θεωρείται από τον Εμμανουήλ σαν μέρος της άνισης ανταλλαγής, διότι αυτό το είδος της μεταβίβασης είναι έμφυτο στην λειτουργία του καπιταλιστικού τύπου παραγωγής και δεν

παριστάνει μιά ιδιαιτερότητα του διεθνούς εμπορίου. Η υποεκτίμηση του εργατικού δυναμικού στις χώρες της περιφέρειας, ή η ύπαρξη ενός υψηλότερου ρυθμού εκμετάλλευσης στην Περιφέρεια παρά στο Κέντρο, είναι μιά ιδιαιτερότητα του διεθνούς εμπορίου επειδή, σε εθνικό επίπεδο, ο ρυθμός εκμετάλλευσης τείνει να εξισωθεί εξ' αιτίας της κινητικότητας της εργασίας. Το εμπόριο σε αυτές τις περιστάσεις, δηλαδή ανάμεσα σε δύο περιοχές του κόσμου όπου υπάρχουν διαφορετικοί ρυθμοί εκμετάλλευσης, προσδιορίζει την άνιση ανταλλαγή.

Είναι σαφές ότι η άνιση ανταλλαγή θα μπορούσε υποθετικά να εξαλειφθεί όχι μόνο με την αύξηση των μισθών στις χώρες της Περιφέρειας αλλά με την αύξηση των αμοιβών οποιουδήποτε άλλου εθνικού κατόχου συντελεστών παραγωγής σ' αυτές τις χώρες. Έτσι, για παράδειγμα, μιά εισοδηματική τάξη ή το Κράτος θα μπορούσαν να οικειοποιηθούν την αξία την οποία θα ελάμβανε η εργασία στην Περιφέρεια, εάν η εργατική δύναμη ανταμοίβετο εξίσου παγκοσμίως, στον τρέχοντα ρυθμό κέρδους. Ωστόσο (όπως θα εξηγηθεί όταν αναλύσουμε τη σχέση μεταξύ της άνισης ανταλλαγής και της άνισης ανάπτυξης), μόνο η εξάλειψη της άνισης ανταλλαγής μέσω υψηλότερων αμοιβών για την εργατική δύναμη στην Περιφέρεια θα εξασφάλιζε τη διατήρηση, μακροχρονίως, της νέας αξίας της Περιφέρειας. Αυτό είναι το ζήτημα (the case) διότι εάν υπήρχε μόνο μιά αύξηση στην πληρωμή των εκμεταλλευόμενων τάξεων, τότε απλώς θα έτειναν να συνεχίσουν την εισαγωγή αγαθών πολυτελείας και να κατανέμουν τις επενδύσεις τους στις κεντρικές αγορές. Μόνο μιά μεταβολή στην κοινωνική υποδομή της Περιφέρειας η οποία θα διηύρυνε την αγορά ούτως ώστε να την κάνει περισσότερο ελκυστική για το κεφάλαιο θα

ήταν ικανή να προκαλέσει μία διαδικασία σώρευσης και επομένως την ανάπτυξη των παραγωγικών της δυνάμεων.

Τελικά, μία κεντρική υπόθεση στην θεωρία της άνισης ανταλλαγής του Εμμανουήλ είναι η υπεροχή των παγκόσμιων αξιών πάνω από τις εθνικές αξίες, με άλλα λόγια, η ύπαρξη μίας μοναδικής, κοινωνικά αναγκαίας εργασίας σε παγκόσμιο επίπεδο. Θεωρεί, όπως ο Amin (1973, σελ.9) έχει αποδείξει, ότι "όλα τα προϊόντα είναι διεθνή αγαθά" και επομένως "η ίδια ποσότητα εργασίας που χρησιμοποιήθηκε σε διαφορετικά μέρη του κόσμου προκαλεί μία μοναδική παγκόσμια αξία". Ωστόσο, το εργατικό δυναμικό δεν είναι ένα διεθνές αγαθό διότι δεν μπορεί να κινηθεί διεθνώς. Αυτό επιτρέπει την ύπαρξη διαφορετικών ρυθμών υπεραξίας που μέσω του σχηματισμού των τιμών παραγωγής κάτω από ένα παγκοσμίως εξισωμένο ρυθμό κέρδους, προσδιορίζει μία μεταβίβαση αξίας μέσω του διεθνούς εμπορίου από τη χώρα με τον υψηλότερο ρυθμό εκμετάλλευσης προς εκείνη με το χαμηλότερο ρυθμό εκμετάλλευσης.

Στις προηγούμενες παραγράφους συνοψίστηκαν οι κεντρικές υποθέσεις πάνω στις οποίες στηρίχτηκε η θεωρία της άνισης ανταλλαγής. αλλά είναι αναγκαίο να προχωρήσουμε σε αυτές περαιτέρω και να εκτιμήσουμε τις σχετικές συζητήσεις πάνω στη θεωρητική και εμπειρική τους αληθοφάνεια. Αυτό θα γίνει στο υπόλοιπο αυτού του κεφαλαίου.

III 1. Παγκόσμια Εξίσωση του Ρυθμού Κέρδους

Στην πραγματικότητα, οι αντικειμενικοί και θεσμικοί περιορισμοί στις διεθνείς μετακινήσεις κεφαλαίου υφίστανται και αμφισβητούν τον ρεαλισμό της υπόθεσης του Εμμανουήλ για μιά τάση παγκόσμια τάση, εξίσωσης του ρυθμού κέρδους.

Ετσι, για παράδειγμα, το κεφάλαιο που επενδύθηκε σε εκμετάλλευση ορυκτών στην χώρα Α δεν θα μπορούσε, βραχυχρονίως, να μετασχηματιστεί σε μέσα παραγωγής για την παραγωγή μηχανημάτων στη χώρα Β, στην οποία, ως υποθέσουμε, ότι ο ρυθμός κέρδους ανέρχεται. Αυτό αποτελεί ένα παράδειγμα ενός αντικειμενικού περιορισμού στη διακίνηση κεφαλαίου και επομένως μιά τάση εξίσωσης του ρυθμού κέρδους.

Από το άλλο μέρος, με τους θεσμικούς περιορισμούς εννοούνται βασικά εκείνοι που είναι το αποτέλεσμα της ύπαρξης των κρατών εθνών (nation states) και ομάδων (συνάσπισμών) επηρεασμού στον πραγματικό κόσμο. Ο ρόλος του κρατικού παρεμβατισμού στις εθνικές οικονομίες έχει γίνει ισχυρότερος στην Περιφέρεια και στο Κέντρο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, και το ισοζύγιο πληρωμών έχει γίνει ένα από τα θέματα στα οποία αυτή η ρύθμιση έχει τονισθεί. Αυτός είναι ο λόγος π.χ. όπου μιά πολιτεία στο Κέντρο δεν θα επέτρεπε μιά ξαφνική μαζική μετακίνηση κεφαλαίου έξω από τη χώρα η οποία θα μπορούσε να προκαλέσει μιά κρίση και να εκθέσει σε κίνδυνο την ύπαρξη του οικονομικού συστήματος στο οποίο βασίζεται. Επιπλέον, η οικονομία του παρόντος κόσμου δουλεύει μέσα σε μονοπωλιακές και ολιγοπωλιακές δομές που αποτελούν έναν πρόσθετο περιορισμό σε μιά εξίσωση του ποσοστού κέρδους.

Αυτά τα επιχειρήματα θα πρότειναν την ύπαρξη σημαντικών

διεθνών διαφοροποιήσεων του ρυθμού κέρδους. Ο Mandel (1975, σελ. 352-353) προσεγγίζει αυτό το συμπέρασμα βασιζόμενος σε εμπειρικές μελέτες που εκπονήθηκαν από τρία πρόσωπα και επομένως απορρίπτει την υπόθεση του Εμμανουήλ για μία διεθνή εξίσωση του ρυθμού κέρδους. Ωστόσο, ο Εμμανουήλ στήριξε την υπόθεσή του σε μία άλλη ομάδα εμπειρικών μελετών που δείχνουν ότι υφίσταται μία τάση για ανύψωση του ρυθμού κέρδους. Παρ'όλα αυτά ούτε ο Mandel⁽¹⁾ ούτε ο Εμμανουήλ συζητούν ή αναγνωρίζουν τις πηγές στις οποίες ο υποστηρικτής της αντίθετης θέσης έχει στηρίξει την ανάλυσή του.

Ετσι, ο Εμμανουήλ παραθέτει απόσπασμα των Glyn και Sutcliffe (1972, σελ. 147), συμπεραίνοντας:

"Στη δεκαετία του 50 και στην αρχή της δεκαετίας του 60... οι εγχώριες και οι ξένες επενδύσεις ήταν περίπου εξίσου επικερδείς, και ξανά μεταξύ 1963 και 1967 υπήρχαν συγκρίσιμες πτώσεις.... Μεταξύ 1955 και 1963 ο μέσος ρυθμός απόδοσης ξένου φόρου στις υπερπόντιες βιομηχανικές επενδύσεις ήταν περίπου 8% σύμφωνα με την έκθεση Reddary για τις ξένες επενδύσεις, και τα συγκρίσιμά μας νούμερα για τις εταιρείες του Ηνωμένου Βασιλείου σαν σύνολο... ήταν 7 1/2%".

Σε σχέση με τις ξένες επενδύσεις της Βόρειας Αμερικής παρουσιάζει τον ακόλουθο πίνακα:

(1) Εκτός από τις Βρετανικές ξένες επενδύσεις από το 1880-1914. Mandel (1975, σελ. 356)

Πίνακας 1Αμερικανικές Άμεσες Επενδύσεις στις Βιομηχανικές Κατασκευές

| <u>Έτος</u> | <u>Ρυθμός Κέρδους (%)</u> | | |
|-------------|---------------------------|-------------------------|---------------|
| | <u>Καναδάς</u> | <u>Λατινική Αμερική</u> | <u>Ευρώπη</u> |
| 1960 | 8.2 | 9.9 | 12.8 |
| 1961 | 5.6 | 10.0 | 12.4 |
| 1962 | 8.6 | 8.7 | 10.1 |
| 1963 | 9.0 | 7.7 | 11.1 |
| 1964 | 9.1 | 9.6 | 11.8 |
| 1965 | 8.7 | 9.8 | 11.3 |
| 1966 | 8.1 | 10.3 | 9.6 |
| 1967 | 7.5 | 7.5 | 8.6 |
| 1968 | 7.9 | 10.2 | 9.0 |

Πηγή: "Documentation Francaise", 15 Μαρτίου 1971

Με έκπληξη βλέπουμε ότι ο πίνακας δείχνει την Ευρώπη, μιά αναπτυγμένη περιοχή, να αποδίδει έναν ελαφρά υψηλότερο ρυθμό κέρδους από τη Λατινική Αμερική, μιά υπανάπτυκτη περιοχή. Αν αυτές οι στατιστικές ήσαν ακριβείς, αυτό θα συνεπάγετο ότι η υποτίμηση των εξαγωγικών τιμών των υπανάπτυκτων χωρών εξ' αιτίας της υποεκτίμησης του εργατικού δυναμικού θα ενισχυόταν επιπλέον από την ύπαρξη των διαφοροποιήσεων στο ρυθμό κέρδους.

Ωστόσο, ο Mandell παρουσιάζει μιά αντίθετη εικόνα της κατάστασης αυτής. Παραθέτει αποσπάσματα των E.Nelson και F.Cutler (1968) όπως δείχνουν από επίσημες πηγές τα ακόλουθα ποσοστά κέρδους για τις Αμερικανικές Εταιρείες κατά γεωγραφικές περιοχές.

Ποσοστά Κέρδους (%) για τις
Αμερικάνικες Εταιρείες, 1967

| | |
|------------------|------|
| Ευρώπη | 7.4 |
| Λατινική Αμερική | 12.4 |
| Ασία | 14.0 |
| Αφρική | 19.7 |

Εδώ η Ευρώπη φέρει το κατώτατο ποσοστό κέρδους (7.4) από οποιαδήποτε άλλη από τις τρεις υπανάπτυκτες περιοχές, εριλαμβανομένης της Λατινικής Αμερικής (12,4%). Ο Mandel ενισχύει η θέση του παραθέτοντας από τις ίδιες επίσημες πηγές, τα ποσοστά έρδους που απεδόθησαν από τις ξένες επενδύσεις στις Κεντρικές και εριφερειακές περιοχές σε συνολικούς όρους:

Ποσοστό Κέρδους σε Αμερικανικές
ξένες επενδύνσεις

| | <u>1970</u> | <u>1971</u> | <u>1972</u> |
|-------------------------|-------------|-------------|-------------|
| "Ημιαποικίες" | 20.1 | 21.8 | 22.3 |
| "Ιμπεριαλιστικές χώρες" | 13.0 | 13.5 | 15.0 |

Τώρα οι υπανάπτυκτες χώρες φαίνονται να αποδίδουν κατά μέσον ο ένα ποσοστό κέρδους 50% υψηλότερο από τις χώρες του Κέντρου. τή η διαμάχη σε εμπορικό επίπεδο δεν θα είναι παραγωγική αφού θε πλευρά προσπαθεί να αναλύσει τις πηγές κατά τους υπολογισμούς ο έγιναν από την άλλη.

Ωστόσο, υπάρχει μία γενική κριτική που ισχύει για τις δύο ευρές, δηλαδή ότι αυτές οι εμπειρικές μελέτες δεν έχουν ιριχθεί σε ακριβή δεδομένα, απλά και μόνο διότι δεν υπήρχαν.

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων πέντε ή έξη χρόνων πολλές μελέτες απέδειξαν τη σπουδαιότητα των ενδο-εταιρικών συναλλαγών στη μεταβίβαση κερδών από τη μία γεωγραφική περιοχή στην άλλη. Αυτή είναι μια κοινή πρακτική για τις κύριες βιομηχανικές χώρες οι οποίες διαμοιράζουν ένα πολύ σημαντικό τμήμα των παγκόσμιων εξαγωγών. Έτσι, για παράδειγμα, οι Βορειο-Αμερικανικές χώρες είναι μοναδικά υπεύθυνες για το 25% των παγκόσμιων εξαγωγών (Επιτροπή Οικονομικών, U.S. Senate 1983, σελίδες 1-2), ένας αριθμός ο οποίος θα αυξηθεί σημαντικά εάν οι εμπορικές σχέσεις ανάμεσα στις σοσιαλιστικές χώρες εξαιρεθούν από το διεθνές εμπόριο και εάν η συμμετοχή της Ιαπωνίας και των Δυτικο-Ευρωπαϊκών βιομηχανικών χωρών ληφθούν υπ'όψιν.

Η εργασία του καθηγητή Βαΐτσου για τη συμφωνία Andean (1973, σελ. 65-70) είναι επεξηγηματική αυτής της πρακτικής. Έτσι, για παράδειγμα, βρήκε ότι στη φαρμακευτική βιομηχανία της Κολομβίας το απόλυτο ποσό της υπερτίμησης στην περίπτωση των ξένων εταιρειών ήταν 155%. Αυτό αντιπροσώπευε το "ισοδύναμο με έξη φορές τα δικαιώματα εκμετάλλευσης και εικοσιδύο φορές τα δηλωμένα κέρδη". Για τη Χιλή στην ίδια βιομηχανία η κλίμακα υπερτίμησης ήταν από 30 έως 500%, ενώ για το Περού ήταν από 20 μέχρι 300%. Το ίδιο φαινόμενο, αν και όχι στο ίδιο μέγεθος, εδείχθη επίσης από την βιομηχανία ηλεκτρονικών στο Εκουαδόρ και στην Κολομβία. Ο συγγραφέας επίσης απέδειξε ότι "όμοιες αποδόσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω της υποτίμησης των προϊόντων που επωλήθησαν από εταιρείες στις ξένες θυγατρικές τους. Βασική έρευνα στην Κολομβία, δείχνει σημαντική υποεκτίμηση, προϊόντων ξυλείας, επεξεργασίας ιχθύων και βιομηχανικών πολυτίμων μετάλλων που

εξάγονται από εταιρείες με ξένη κυριότητα σε θυγατρικούς τους οργανισμούς".

Όλα αυτά δείχνουν ότι οι βιομηχανικές χώρες είναι ικανές να μεταβιβάσουν τα κέρδη τους όπου θέλουν, σχεδόν ελεύθερα, επιδιώκοντας μεγιστοποίηση των κερδών τους σε παγκόσμιο επίπεδο. Έτσι θα τείνουν να μεταβιβάσουν τα κέρδη τους όπου το φορολογικό σύστημα είναι λιγότερο αυστηρό και όπου υπάρχει μεγαλύτερη προστασία του κεφαλαίου.

Συνεπώς, οποιαδήποτε εμπειρική μελέτη η οποία βασίζεται μόνο σε δηλωμένα κέρδη δεν μπορεί να γίνει δεκτή σαν απόδειξη καμμιάς υπό εξέταση μελέτης.

Είναι σημαντικό να εννοήσουμε ότι η διακίνηση του κεφαλαίου και το αποτέλεσμα αυτής, η εξίσωση του ρυθμού κέρδους, είναι σχετικά για την αντίληψη της ανάπτυξης του Εμμανουήλ και για τα πολιτικά συμπεράσματα, διότι μιά τέλεια διακίνηση κεφαλαίου σε μιά εξειδικευμένη παγκόσμια οικονομία σημαίνει ότι μιά αυτόνομη αύξηση στους μισθούς (μέσα σε ορισμένα όρια) είτε στις αναπτυγμένες είτε στις υπανάπτυκτες χώρες, μέσα στα όρια που καθορίζονται από τις διαφοροποιήσεις στην παραγωγικότητα, θα μειώσει κατ'αρχήν αναλογικά το συνολικό ποσό των κερδών των διαθέσιμων για κάθε ατομικό κεφάλαιο σε όλον τον κόσμο, και στη συνέχεια αυτόματα θα βελτιώσει τους όρους εμπορίου των χωρών με τους αυξανόμενους μισθούς. Αφού κατά τον Εμμανουήλ, οι επενδύσεις αναλαμβάνονται σε αναλογία με το μέγεθος της αγοράς, το κεφάλαιο θα ρέει σε μεγαλύτερη αναλογία από πριν προς αυτές τις χώρες και επομένως θα επιταχύνει την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων. Αλλά η εργατική τάξη σ'αυτές τις χώρες όπου οι μισθοί

παραμένουν σταθεροί, θα πρέπει να πληρώσει περισσότερα για τα εισαγόμενα αγαθά και συνεπώς να μειώσει το επίπεδο κατανάλωσής τους. Κατ'αυτόν τον τρόπο, ο Εμμανουήλ αποδεικνύει, ότι υπάρχει μιά κύρια αντίφαση ανάμεσα στις εργατικές τάξεις των χωρών της Περιφέρειας και του Κέντρου και επομένως η στρατηγική των πρώτων δεν μπορεί να βασίζεται στην αλληλεγγύη των τελευταίων.

Ο Mandel, όπως έχει αναφερθεί πιο πάνω, αρνείται τη διεθνή διακίνηση του κεφαλαίου και επομένως φαίνεται να προτείνει ανεπιφύλακτα ότι μιά αύξηση στους μισθούς, στις χώρες της Περιφέρειας παραδείγματος χάριν, θα επηρεάσει μόνο το ποσοστό κέρδους των καπιταλιστών που επενδύουν σ'εκείνες τις χώρες και επομένως η εργατική τάξη στην άλλη μεριά του κόσμου δεν επηρεάζεται άμεσα απ'αυτήν την ενέργεια. Συνεπώς μπορεί να υπάρξει αλληλεγγύη ανάμεσα στις εργατικές τάξεις και των δύο μερών του κόσμου. Επιπλέον, αφού η αύξηση στους μισθούς στην Περιφέρεια σημαίνει μιά μείωση στο ρυθμό του κέρδους εκεί, ενδεχομένως να μειώσει τον όγκο των επενδύσεων και να επιβραδύνει το ρυθμό ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων. Συνεπώς ο μόνος τρόπος να αποκτήσουμε μιά σταθερή αύξηση στους μισθούς είναι η ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων πρώτα και όχι το αντίθετο.

Το συμπέρασμα αυτού του τμήματος της μελέτης είναι σαφές. Εν υπάρχει επαρκής απόδειξη που να απορρίπτει ή να δέχεται την πρόθεση της διεθνούς εξίσωσης του ρυθμού κέρδους.

III 2. Υποεκτίμηση του Εργατικού Δυναμικού και Μισθοί: Ανεξάρτητη Μεταβλητή

Από ό,τι υποστηρίχτηκε πιο πάνω ο κεντρικός σκοπός της άνισης ανταλλαγής είναι η υποτίμηση του εργατικού δυναμικού στις χώρες της Περιφέρειας σε σύγκριση με την τιμή της εργατικής δύναμης στο Κέντρο. Επομένως, είναι αναγκαίο να συζητήσουμε εδώ τους μηχανισμούς που δημιουργούν αυτήν την κατάσταση. Κατά τον Ξμμανουήλ, η κύρια αιτία αυτής της υποεκτίμησης είναι το διαφορετικό επίπεδο οργάνωσης και δύναμης της διακίνησης της εργατικής τάξης που υπάρχει στο ένα ή στο άλλο μέρος του κόσμου. Αυτό είναι ο λόγος που θεωρεί ότι ο μισθός είναι η ανεξάρτητη μεταβλητή του συστήματος τιμών.

Στο υπόλοιπο αυτού του τμήματος αυτό το επιχείρημα θα συζητηθεί κάτω από το φως των θεωριών της εργατικής αξίας οι οποίες είναι οι μόνες σχετικές προς μία θεωρία που εξετάζει τη λειτουργία του νόμου της αξίας σε ένα διεθνές περιβάλλον. Επομένως οι υποκειμενικές προσεγγίσεις δεν θα συζητηθούν εδώ.

1. Προσδιορισμός των Μισθών στον Καπιταλιστικό τρόπο Παραγωγής

Οι κλασσικοί οικονομολόγοι είδαν το επίπεδο των μισθών σαν να αναγκαία πληρωμή που οι εργάτες λαμβάνουν σε ανταλλαγή για την "εργασία" τους, τη συντήρησή τους και την αναπαραγωγή τους. Έτσι, Ricardo απέδειξε ότι "Η φυσική τιμή της εργασίας είναι εκείνη η τιμή η οποία είναι αναγκαία να επιτρέψει στους εργάτες να ζήσουν και να διακονούν το γένος τους, χωρίς ούτε αύξηση, ούτε μείωση". Συνεχίζει, λέγοντας (σελ. 54) ότι "... αυτή (η

φυσική τιμή της εργασίας) ποικίλλει σε διαφορετικούς χρόνους στην ίδια χώρα και διαφέρει ουσιαστικά σε διάφορες χώρες. Βασικά εξαρτάται από τα ήθη και τα έθιμα των ανθρώπων". Όπως μπορεί να παρατηρηθεί, ο Ricardo δεν εννοούσε τους μισθούς σαν διαχρονικά σταθερούς αλλά σαν αποτέλεσμα της ιστορικής διαδικασίας. Ο Marx (1930, σελ. 154) εισάγει την ιδέα της εργατικής δύναμης σαν διαφορετικής από την εργασία και είναι έτσι ικανός να υπερνικήσει την κυκλικότητα (circularity) στην οποία οι κλασικοί οικονομολόγοι επαγιδεύθησαν όταν προσπάθησαν να μετρήσουν την αξία της εργασίας με την εργασία. Απέδειξε ότι ο εργάτης δεν πληρώνεται από τον καπιταλιστή για όλη την αξία που αυτός πράγματι παράγει (εργασία) αλλά για την ικανότητά του να εργάζεται (εργατική δύναμη) και που τίθεται στη διάθεση του τελευταίου. Αργότερα ξηγεί ότι "... η αξία της εργατικής δύναμης είναι η αξία ύπαρξης του ιδιοκτήτη της εργατικής δύναμης ..." που είναι ένα ιστορικό προϊόν και επομένως υπόκειται στο χρόνο και στο χώρο:

"Η έννοια αυτών που καλούνται ανάγκες και μέθοδοι της κανοποίησης τους είναι επίσης ιστορικά προϊόντα, εξαρτημένα σε μεγάλο βαθμό από το στάδιο πολιτισμού που έχει προσεγγίσει μια χώρα και επιπλέον εξαρτώνται σε μία πολύ σημαντική έκταση, κάτω από τις συνθήκες και επομένως από ποιά ήθη και έθιμα η εργατική τάξη έχει υπάρξει. Επομένως η δύναμη της εργατικής τάξης περιλαμβάνει, σε αντίθεση με την αξία άλλων αγαθών, ένα ιστορικό ηθικό δίδαγμα. Ακόμα για οποιαδήποτε χώρα σε οποιαδήποτε δική εποχή ο μέσος όρος των αναγκών για την ζωή μπορεί να 'αφερθεί σαν μία σταθερή ποσότητα που περιλαμβάνει τα μέσα 'αρξης εκείνων οι οποίοι θα αντικαταστήσουν την εργατική δύναμη, ως τα παιδιά των εργατών (...). Το κόστος εξειδίκευσης (...)

πρέπει επίσης να περιληφθεί μεταξύ των στοιχείων της αξίας που διατέθηκαν για την παραγωγή της εργατικής δύναμης" (Marx 1930, σελ. 159-160).

Ωστόσο, η θεώρηση του Μάρξ για ένα ιστορικό και ηθικό στοιχείο που επιτρέπει μιά ευκαμψία των τιμών προς τα πάνω ως προς το βιολογικά ελάχιστο δεν σημαίνει ότι θεωρεί το επίπεδο των μισθών σαν μιά ανεξάρτητη μεταβλητή του συστήματος μακροχρονίως. Αντίθετα, υποστηρίζει, ότι "το μέγεθος των μισθών είναι η εξαρτημένη μεταβλητή και όχι το αντίθετο" (Marx 1930, σελ. 684). Επιπλέον, "ο νόμος της καπιταλιστικής σώρευσης... πραγματικά δεν σημαίνει τίποτα περισσότερο από το ότι ο χαρακτήρας του είναι τέτοιος που απαγορεύει οποιαδήποτε πτώση (εξασθένηση) στο βαθμό εκμετάλλευσης της εργασίας ή οποιαδήποτε αύξηση στην τιμή της εργασίας η οποία θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την σταθερή αναπαραγωγή του κεφαλαίου και τη συνεχή του αναπαραγωγή πάνω σε μιά πάντα αυξανόμενη κλίμακα" (Marx 1930, σελ. 685). Όταν μιά αύξηση στους μισθούς συγκρίνεται με τη διαδικασία της καπιταλιστικής σώρευσης, ο ρυθμός σώρευσης προσωρινά μειώνεται και επομένως, η ανεργία αυξάνει. Αυτό ασκεί πίεση στο επίπεδο των μισθών το οποίο τείνει να μειωθεί σε μιά μακροχρόνια θέση ισορροπίας. Κατ'αυτόν τον τρόπο ο ρυθμός σώρευσης σαν ανεξάρτητης μεταβλητής προσδιορίζει το επίπεδο των μισθών.

Ο J.Steindl, συζητώντας το νόμο της κεφαλαιοκρατικής σώρευσης, πρότεινε μιά ερμηνεία για το ποιά θα ήταν η θεωρία των μισθών του Marx. Μιά περιληπτική εκδοχή (version) αυτής της διατύπωσης θα παρουσιαστεί στις επόμενες παραγράφους και θα μας βοηθήσει να διαλογιστούμε ποιά θα μπορούσε να είναι η άποψη του Marx για τους μισθούς σε ένα διεθνές περιβάλλον.

Στην ανάλυση του Τόμου I του Κεφαλαίου (Capital), μερικές ανακοινώσεις για τους μισθούς μπορούν να φανούν σε πρώτη ματιά αντιφατικές διότι, μπορεί κάποιος να μη δώσει την οφειλόμενη προσοχή στη χρονική περίοδο για την οποία ισχύουν. Έτσι, είναι αναγκαίο να τονίσουμε το διαφορετικό "status" που έχουν οι μισθοί μέσα στο σύστημα ανάλογα με το πότε τους βλέπουμε από την μακροχρόνια ή από τη βραχυχρόνια προοπτική.

Βραχυχρονίως, οι μισθοί είναι μιά αντίστροφη συνάρτηση του βαθμού ανεργίας (DUE) (Steindl, σελ. 232). Επομένως, όταν ο βαθμός ανεργίας αυξάνει, οι μισθοί (W) μειώνονται και ο ρυθμός σώρευσης (g) τείνει να αυξάνει. Σα συνέπεια ο DUE (λόγος του άνεργου προς τον απασχολούμενο πληθυσμό) θα μειωθεί και ο W θα αυξάνει (ως σε ένα υψηλότερο επίπεδο συγκρινόμενο με την μακροχρόνια τάση του g. Αυτό θα μειώσει το g προσωρινά, το οποίο με τη σειρά του θα τείνει να αυξήσει τον DUE και επομένως να ωθήσει το επίπεδο των μισθών W προς τα κάτω και ούτω καθ'εξής. Έτσι βραχυχρονίως, οι μισθοί προσδιορίζουν τον ρυθμό σώρευσης. Συνεπώς, βραχυχρονίως, ο ρυθμός σώρευσης εξαρτάται από το επίπεδο των μισθών το οποίο με τη σειρά του εξαρτάται από το βαθμό της ανεργίας.

Ωστόσο, ο Marx δεν αναφέρει αν αυτή η σχέση ισχύει μακροχρονίως. Αν υποθέσουμε ότι ισχύει τότε ποιές θα είναι οι επιπτώσεις; Στην μακροχρόνια ανάλυση πρέπει να λαμβάνεται υπ'όψιν ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού (n). Επομένως ο μηχανισμός που εφαρμόστηκε στη βραχυχρόνια ανάλυση δεν μπορεί να ισχύσει μακροχρονίως με οποιοδήποτε αυθαίρετο g, αλλά πρέπει να διατηρήσει μιά σχέση με το n. Επομένως, οι συνέπειες της εμφάνισης του n στην εικόνα πρέπει να εκτιμηθούν εδώ. Ένα απλό μοντέλο που χρησιμοποιήθηκε από τον Marx θα εξυπηρετήσει αυτόν τον σκοπό.

Ας υποθέσουμε ότι έχουμε μιά οικονομία στην οποία τα ακόλουθα μεγέθη κρατούνται σταθερά διαχρονικά: η παραγωγικότητα, το μήκος της εργάσιμης ημέρας, η ένταση της εργασίας, η οργανική σύνθεση του κεφαλαίου και η αναλογία μεταξύ της κατανάλωσης του κεφαλαιοκράτη και των αποταμιεύσεων. Συνεπώς, ένας ανάλογος ρυθμός σώρευσης θα συνεπάγεται ότι η σχέση του προϊόντος προς τους μισθούς πρέπει να παραμείνει σταθερή. Αυτό σημαίνει ότι για ένα δεδομένο επίπεδο ανάπτυξης (g), το επίπεδο των μισθών (W) πρέπει να είναι σταθερό μακροχρονίως και επομένως ο DUE πρέπει να είναι ενδεικτικός προς τον ρυθμό της αύξησης του πληθυσμού: $g=n$, και συνεπώς να είναι συνδεδεμένος με αυτόν. Τώρα, η ανεξάρτητη μεταβλητή φαίνεται να είναι το n . Ο Marx αντιτάχθηκε σε αυτή την άποψη για δύο κύριους λόγους. Πρώτον διότι αυτό που ήταν σχετικό προς το σύστημα ήταν ο ρυθμός αύξησης του βιομηχανικού εργατικού δυναμικού (ILF) και όχι η αύξηση του πληθυσμού. Πράγματι, η διαδικασία σώρευσης επηρεάζει την ανάπτυξη του ILF διότι αυτή καταστρέφει την παραγωγή ασήμαντων προϊόντων αυξάνοντας το βιομηχανικό εργατικό δυναμικό. Επομένως, το g μπορεί να υπερβεί το 1. Δεύτερον, η σώρευση κεφαλαίου προκαλεί τεχνική πρόοδο η οποία με την σειρά της τείνει να δημιουργήσει μιά σχετική επάρκεια εργασίας. Αυτό σημαίνει ότι το ILF δεν παριστά ένα όριο στην σώρευση κεφαλαίου. Συνεπώς, εάν π.χ. $g>1$ (ρυθμός ανάπτυξης του ILF), τότε το DUE θα τείνει, σύμφωνα με τις υποθέσεις του μοντέλου, να μειούται και το W να κινείται προς τα πάνω. Αυτό θα δώσει στους κεφαλαιοκράτες ένα κίνητρο για επένδυση σε καινοτομίες αποταμίευσης εργασίας, δημιουργώντας μιά σχετική επάρκεια εργασίας για τη συνέχιση της διαδικασίας σώρευσης κεφαλαίου.

Ωστόσο, ο Marx (1930, σελ. 712-13) δεν θεωρεί την τεχνική

ρόδο σαν αποτέλεσμα του επιπέδου των μισθών μόνο αλλά σαν δηγούμενη κυρίως από τον ανταγωνισμό της αγοράς. Αποδεικνύει ότι τη διαδικασία της καπιταλιστικής σώρευσης το σχετικό μέγεθος του ιομηχανικού αποθέματος συγκρινόμενο με την ενεργό δύναμη τείνει α αυξηθεί και αυτή η τάση οδηγεί σε μιά χειροτέρευση στις υφιστάμενες συνθήκες" των εργατών, δηλαδή την πώληση της ργατικής τους δύναμης. Εδώ ο Marx αναφέρεται στη μακροχρόνια τάση ης σώρευσης κεφαλαίου να αυξήσει το ρυθμό εκμετάλλευσης και όχι τη μακροχρόνια τάση στους πραγματικούς μισθούς. Ωστόσο, οι υνέπειες για το τελευταίο μπορούν εύκολα να εξαχθούν, διότι αν αι η διαδικασία σώρευσης και η τεχική πρόοδος που αυτή δημιουργεί υξάνουν ταχέως το επίπεδο της παραγωγικότητας, ταυτόχρονα αυτή η υναμική αυξάνει τα IRA και DUE σε μιά μεγαλύτερη έκταση, πονομεύοντας την διαπραγματευτική δύναμη των εργατών και πιτρέποντας την αύξηση των μισθών, αλλά μόνο σε ένα ρυθμό χμηλότερο από την παραγωγικότητα.

Ο Steindl (1952, σελ. 235) δείχνει ότι το συμπέρασμα του Marx ε αυτή τη μακροχρόνια τάση των πραγματικών μισθών είναι το ποτέλεσμα της υπόθεσης ενός αυξητικά επενδυόμενου κεφαλαίου προς ο καθαρό προϊόν, διότι εάν αυτός ο λόγος παρέμενε σταθερός, ενώ η άση του κεφαλαίου να συμμετέχει σε μιά αυξανόμενη έκταση στο αθαρό προϊόν θα ήταν σε ισχύ, τότε ο ρυθμός σώρευσης θα έπρεπε να υξάνεται σταθερά. Αυτό θα εξουδετέρωνε την υπόθεση της ετατόπισης της εργασίας. Επομένως, για να κρατήσουμε το g ταθερό, η σχέση επενδυόμενου κεφαλαίου προς καθαρό προϊόν θα ρέπει να αυξηθεί.

Συνοψίζοντας, η μακροχρόνια τάση των πραγματικών μισθών ύμφωνα με τον Marx θα είχε ως ακολούθως: ο ανταγωνισμός αναγκάζει

τους κεφαλαιοκράτες να εισάγουν συαθερά καινοτομίες οι οποίες τείνουν να επεκτείνουν το βιομηχανικό απόθεμα και το βαθμό της ενεργίας. Αυτό αυξάνει τον ανταγωνισμό μεταξύ των εργατών και υπονομεύει τη διαπραγματευτική τους θέση, εμποδίζοντάς τους να αποκτήσουν αυξήσεις μισθών ανάλογες προς τις αυξήσεις της παραγωγικότητας. Επομένως, η μακροχρόνια τάση των μισθών είναι μιά συνάρτηση της μακροχρόνιας τάσης του IRA, η οποία είναι μιά συνάρτηση του ρυθμού σώρευσης.

.2. Προσδιορισμός των Μισθών σε Διεθνές Επίπεδο

. Η Μαρξιστική Προσέγγιση

Συνοπτικά, εάν γίνει αποδεκτό ότι η διεθνής κινητικότητα της εργασίας είναι πολύ περιορισμένη και ότι οι μη καπιταλιστικοί τρόποι είναι σημαντικοί μόνο στις περιφερειακές οικονομίες, τότε μέρος από τα κόστη της εργατικής δύναμης στις τελευταίες, ακρινόμενα από τα πρότερα όπου αυτοί οι τρόποι είναι άσχετοι, ορεί να συνεχίσει σε μη καπιταλιστικούς τρόπους, επιτρέποντας τους μισθούς να καλύπτουν μόνο ένα μέρος της αξίας της εργατικής δύναμης. Επομένως, η εργατική δύναμη στην Περιφέρεια υποτιμάται γκρινόμενη με την εργατική δύναμη στο Κέντρο όπου πρέπει να ηρώνεται ολόκληρη η αξία της (value).

Τώρα, εάν η διεθνοποίηση της παραγωγής και η υψηλή διεθνής κινητικότητα του κεφαλαίου είναι επιπλέον αποδεκτά, αυτή η κατάσταση θα προκαλέσει μιά μεταβίβαση αξίας από την Περιφέρεια προς το Κέντρο μέσω της άνισης ανταλλαγής.

β. Εμμανουήλ: Μισθοί, η Ανεξάρτητη Μεταβλητή

Ο Εμμανουήλ απορρίπτει οποιονδήποτε προσδιορισμό των μισθών βασιζόμενο στα κόστη παραγωγής της εργατικής δύναμης, ή στην αξία χρήσης του, δηλαδή την παραγωγικότητά του και αποδεικνύει ότι αυτά είναι ουσιαστικά ένα αποτέλεσμα της πάλης των τάξεων. Εξηγεί την δραματική διαφοροποίηση των μισθών μεταξύ χωρών του Κέντρου και της Περιφέρειας από τη διαφορετική διαπραγματευτική δύναμη της εργατικής τάξης έναντι των τάξεων εκμετάλλευσης. Αυτή η δύναμη δίνεται από τον βαθμό οργάνωσης των εργατικών ενώσεων και από την ικανότητά τους να ασκούν μονοπωλιακό έλεγχο γύρω από την προσφορά εργατικής δύναμης.

Επομένως, η εργατική τάξη στο Κέντρο έχει δείξει έναν αύξοντα βαθμό οργάνωσης, που έχει ενισχύσει τη διαπραγματευτική της θέση και έχει επιτρέψει μιά σταθερή αύξηση στο επίπεδο των μισθών της, δεδομένου ότι οι εργατικές ενώσεις στην Περιφέρεια, εάν βέβαια υπάρχουν, έχουν περιορισμένο έλεγχο γύρω από την προσφορά εργασίας και συνεπώς δεν μπορούν να βελτιώσουν σε σημαντική έκταση το επίπεδο των μισθών τους.

Τώρα, ας εξετάσουμε σε ποιά έκταση το επίπεδο των μισθών μπορεί να είναι ανεξάρτητο από το επίπεδο παραγωγικότητάς τους. Ο Εμμανουήλ αρχικά υπέθεσε ότι ο Amin ονόμασε ειδικό χαρακτηριστικό (specificity) των παραχθέντων αγαθών από τις περιφερειακές οικονομίες. Αυτό σημαίνει ότι τα αγαθά στα οποία εξειδικεύεται η Περιφέρεια δεν θα μπορούσαν να παραχθούν στο Κέντρο, ή όπως έχει παραδεχτεί ο ίδιος ο Εμμανουήλ, ότι μιά και η Περιφέρεια και το Κέντρο ήσαν ήδη εξειδικευμένα, οποιαδήποτε υποκατάσταση εισαγωγών

σε κάθε μέρος του κόσμου θα είχε αποκλειστεί.

Η συνέπεια αυτής της υπόθεσης ήταν ότι, κάθε ένα από εκείνα τα μέρη θα μπορούσε να προσεγγίσει ένα επίπεδο μισθών το οποίο θα μπορούσε σχεδόν να απορροφήσει το συνολικά παραγόμενο πλεόνασμα στην οικονομία του καπιταλιστικού κόσμου, αφήνοντας το άλλο μέρος σε ένα επίπεδο μισθών με βιολογική υπόσταση και τους κεφαλαιοκράτες του κόσμου, με ένα ελάχιστο ρυθμό κέρδους που θα μπορούσε να ικανοποιήσει τις συνθήκες που απαιτούντο για να τους κάνει να επενδύουν (Εμμανουήλ, 1972, σελ. 34).

Επιπλέον, συνέχισε, η ομάδα υψηλών μισθών θα εφάρμοζε το υψηλότερο επίπεδο τεχνικής ενώ το υπόλοιπο του κόσμου το χαμηλότερο επίπεδο τεχνικής. Αυτή η τελευταία έκθεση ήταν σαφώς λανθασμένη, αφού όσο χαμηλότερο είναι το επίπεδο της παραγωγικότητας στον υπόλοιπο κόσμο, τόσο μικρότερη είναι η ποσότητα των αγαθών που λαμβάνει η χώρα με τους υψηλούς μισθούς σε ανταλλαγή για έναν δεδομένο όγκο εξαγωγών της.

Ήταν πολύ πρόσφατα που ο Εμμανουήλ αντελήφθη ότι η άποψή του ήταν λανθασμένη και δέχτηκε ότι οι διαφοροποιήσεις στην παραγωγικότητα, πράγματι, έθεσαν όρια σε διακυμάνσεις μισθών. Για να παρουσιάσουμε μιά σαφέστερη ερμηνεία αυτού του σημείου, θα ήταν ίσως χρήσιμο να χρησιμοποιήσουμε πάλι το μοντέλο της διεθνούς οικονομίας του Εμμανουήλ.

Ας υποθέσουμε ότι η διεθνής οικονομία διαιρείται σε χώρες του Κέντρου και της Περιφέρειας, όπου αμφότερες οι ομάδες είναι ικανές να παράγουν δύο διαφορετικούς τύπους του προϊόντος Α (πρωτογενές προϊόν) και του Β (βιομηχανικό προϊόν), εργαζόμενες με την ίδια τεχνική αλλά με διαφορετικούς βαθμούς αποτελεσματικότητας

(παράγοντας διαφορετικά επίπεδα προϊόντων με τις ίδιες αγοραίες εισροές). Εάν το Κέντρο είναι περισσότερο παραγωγικό από ό,τι η Περιφέρεια σε αμφότερους τους τύπους των προϊόντων, τότε το εισόδημα του Κέντρου πρέπει να είναι όχι μόνο υψηλότερο απ'ό,τι της Περιφέρειας, αλλά υψηλότερο, κατά ένα ποσό επαρκές να καλύψει τη διαφορά της παραγωγικότητας στον εισαγωγικό ανταγωνιστικό τομέα που εξαλείφθηκε από την εξειδίκευση. Αλλιώς το Κέντρο θα ανακτήσει την παραγωγή σ'αυτόν τον τομέα.

Ωστόσο, η παραγοντική εισοδηματική διαφοροποίηση δεν μπορεί να υπερβεί τη διαφοροποίηση στην παραγωγικότητα στην οποία το Κέντρο έχει σχετικά μεγαλύτερο πλεονέκτημα από την Περιφέρεια. Αλλιώς, η Περιφέρεια θα ανακτήσει την παραγωγή στον εισαγωγικό τομέα. Τώρα αφού υπάρχει μιά διεθνής εξίσωση του ρυθμού κέρδους, ο μόνος παράγοντας που θα απορροφήσει τη διαφορά του εισοδήματος θα είναι η εργατική δύναμη στο Κέντρο. Επομένως οι εργάτες στο Κέντρο θα κερδίζουν ένα υψηλότερο επίπεδο μισθών απ'ό,τι οι εργάτες στην Περιφέρεια, αφού θα υπάρχει εμπόριο. Συνεπώς μπορεί να υπάρχουν καταστάσεις στις οποίες υπάρχουν διεθνείς διαφοροποιήσεις μισθών οι οποίες δεν συνεπάγονται αναγκαία άνιση ανταλλαγή. Θα υπάρχει άνιση ανταλλαγή μόνο εάν τα κέρδη από τη διεθνή εξειδίκευση θα διαμοιράζονται σε άνισες αναλογίες από τις εργατικές τάξεις στο Κέντρο και στην Περιφέρεια αφού ο ρυθμός κέρδους θα έχει πλέον εξισωθεί διεθνώς.

Παρ'όλα αυτά, ο Εμμανουήλ αρνείται ότι το Κέντρο είναι περισσότερο αποδοτικό και στους δύο τύπους παραγωγής απ'ό,τι η Περιφέρεια. Ισχυρίζεται ότι η Περιφέρεια έχει ένα μεγαλύτερο πλεονέκτημα στην πρωτογενή παραγωγή έναντι του Κέντρου ενώ το πλεονέκτημα του Κέντρου έναντι της Περιφέρειας είναι η βιομηχανική

παραγωγή. Εάν αυτό συμβαίνει πράγματι, τότε δεν είναι δυνατόν να γνωρίζουμε εκ των προτέρων ποιά θα είναι η σχετικά υψηλόμισθη περιοχή και αυτό θα δείξει ότι οι μισθοί δεν είναι εξαρτημένοι από την παραγωγικότητα αν και κανονίζουν τα όρια για αυτόνομες διακυμάνσεις μισθών. Τώρα, εάν μιά διαφορά παραγωγικότητας αιτιολογούσε τη διεθνή διαφοροποίηση μισθών, τότε η εργατική τάξη στην Περιφέρεια θα μπορούσε να έχει επιτύχει υψηλότερο επίπεδο μισθών από την εργατική τάξη στο Κέντρο, διαψεύδοντας την πραγματικά ιστορική τάση. Έτσι, το επίπεδο των μισθών δεν μπορεί να είναι εξαρτημένο από το επίπεδο στις παραγωγικότητες. Η κεντρική υπόθεση για την προσέγγιση αυτού του συμπεράσματος είναι ότι η Περιφέρεια μπορεί να παράγει πρωτογενή προϊόντα περισσότερο αποτελεσματικά απ'ό,τι το Κέντρο. Αν και είναι αληθές ότι το Κέντρο έχει δείξει ότι μπορεί να παράγει μερικά πρωτογενή προϊόντα περισσότερο αποδοτικά απ'ό,τι η Περιφέρεια, φαίνεται ότι δεν μπορεί να συμβάλει αυτό για τον μεγαλύτερο αριθμό των πρωτογενών προϊόντων, διότι απαιτεί μιά τέτοια οικολογική διαφοροποίηση που θα ήταν πολύ δύσκολο για το Κέντρο να αναπαράγει εκείνες τις συνθήκες τις τεχνικά και πρακτικά αδύνατες να παράγουν αυτά τα προϊόντα φθηνότερα απ'ό,τι στην Περιφέρεια. Ωστόσο είναι σαφές ότι οποιαδήποτε αποδοχή ή απόρριψη της πιο πάνω υπόθεσης πρέπει να στηρίζεται στην τελευταία περίπτωση σε εμπειρικά δεδομένα.

Ο Β. Brown (1974, σελ. 232), προσπαθώντας να δικαιολογήσει τη διεθνή διαφοροποίηση μισθών από τη διεθνή διαφοροποίηση της παραγωγικότητας, παρουσίασε τον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 2Μισθοί και παραγωγικότητα στη βιομηχανία για ορισμένες χώρες1950 - 1955

| <u>Χώρα</u> | <u>Μισθοί ανά ώρα</u> | | <u>Καθαρό προϊόν κατά κεφαλή/έτος</u> | |
|----------------|-----------------------|--------------------|---------------------------------------|--------------------|
| | <u>(\$)</u> | <u>(% των ΗΠΑ)</u> | <u>(\$)</u> | <u>(% των ΗΠΑ)</u> |
| ΗΠΑ | 1.700 | 100 | 5730 | 100 |
| Μ.Β | 0.454 | 27 | 2260 | 40 |
| Βέλγιο | 0.378 | 22 | 2320 | 41 |
| Γαλλία | 0.335 | 20 | 1860 | 32 |
| Δ.Γερμανία | 0.331 | 19 | 1610 | 28 |
| Ιταλία | 0.265 | 16 | 1030 | 18 |
| Ιαπωνία | 0.250 | 15 | 1340 | 23 |
| Λατ.Αμερική | 0.25-.35 | 15-20 | 800-900 | 12-14 |
| "Μαύρη Αφρική" | 0.20-.25 | 12-15 | 600-800 | 10-12 |
| Φιλιππίνες | 0.300 | 17 | 400 | 7 |
| Ινδίες | 0.100 | 6 | 220 | 4 |
| Πακιστάν | 0.075 | 4 | 90 | 1.5 |

Οι μισθοί είναι μέσοι όροι για το 1950-55. το καθαρό προϊόν για το 1950 σε τιμές 1955. οι μισθοί στην Ινδία και την Αφρική περιλαμβάνουν τα κέρδη μισθωτών.

Πηγές: Εμμανουήλ (1972, σελ. 47), Ηνωμένα Έθνη (1960, Πίνακας 169), Maizels (1963, Πίνακας 1.4, σελ. 31)

103

Ωστόσο, αυτό που ο πίνακας αυτός δείχνει, δεν μπορεί να υπονομεύσει τον ισχυρισμό του Εμμανουήλ ότι η Περιφέρεια είναι περισσότερο αποδοτική από το Κέντρο, διότι αναφέρεται μόνο στο βιομηχανικό τομέα. Αλλά ακόμη και γ'αυτόν τον τομέα, δεν μπορεί να γίνει εντελώς αποδεκτό, διότι ο πίνακας δεν λέει τίποτα για τη διαφορετική οργανική σύνθεση του κεφαλαίου (OCC) στην Περιφέρεια και στο Κέντρο. Θα μπορούσε να ισχύσει το ότι η υψηλότερη παραγωγικότητα οφείλεται ακριβώς στην υψηλότερη οργανική σύνθεση κεφαλαίου (OCC) στο Κέντρο. Εάν συμβάλει αυτό και εάν υποτεθεί επιπλέον η διεθνής εξίσωση του ρυθμού κέρδους, τότε η διαφορά στην παραγωγικότητα θα είναι πάντα υψηλότερη από τη διαφορά στους μισθούς, διότι η κατασκευή του πιο πάνω πίνακα πρωταρχικά υποθέτει ότι το ίδιο προϊόν παράγεται τόσο στο Κέντρο όσο και στη Περιφέρεια και συνεπώς ότι το παραγοντικό διαφορικό εισόδημα θα είναι ίσο προς τη διαφορετική παραγωγικότητα. αφού η (OCC) είναι υψηλότερη στο Κέντρο απ'ότι στην Περιφέρεια, το μερίδιο του κεφαλαίου στο καθαρό προϊόν θα είναι επίσης υψηλότερο στο Κέντρο και αυτό συνεπάγεται ότι η διαφοροποίηση της παραγωγικότητας μεταξύ Κέντρου και Περιφέρειας πρέπει να είναι υψηλότερη από τη διαφοροποίηση των μισθών. Επομένως, το γεγονός ότι, στις περισσότερες από τις περιπτώσεις που φαίνονται στον Πίνακα 2, η διαφοροποίηση της παραγωγικότητας είναι μεγαλύτερη από τη διαφοροποίηση των μισθών δεν σημαίνει αναγκάως ότι η Περιφέρεια δεν ζημιώνεται λόγω της άνισης ανταλλαγής.

Επιπλέον, εάν γίνει αποδεκτό ότι τα βιομηχανικά προϊόντα που παρήχθησαν στην Περιφέρεια και στο Κέντρο δεν είναι τα ίδια, τότε θα υπάρχει μία κυκλικότητα (circularity) στο επιχειρημα του B. Brown, αφού αυτός μετράει το καθαρό προϊόν κατά κεφαλή ("παραγωγικότητα") σε νομισματικούς όρους, χρησιμοποιώντας μία

δομική τιμή (price structure) η οποία αμφισβητήθηκε στο να εκφράζει την άνιση ανταλλαγή, για να "αποδείξει" ότι δεν υπάρχει άνιση ανταλλαγή και ότι αυτό είναι λογικά εσφαλμένο. Η άποψη αυτή ενισχύεται εάν κάποιος θεωρήσει ότι ο ίδιος ο B. Brown αναγνωρίζει ότι η δέσμη των βιομηχανικών προϊόντων που παρήχθη από το Κέντρο είναι διαφορετική από εκείνη που παρήχθη από την Περιφέρεια και ακόμη δίνει έμφαση στην ύπαρξη ενός είδους δυαδικής οικονομίας μέσα στην παγκόσμια καπιταλιστική οικονομία.

Στον παρόντα καταμερισμό της εργασίας η Περιφέρεια δεν περιορίζεται πλέον σε πρωτογενή παραγωγή αλλά μερικοί βιομηχανικοί κλάδοι εγκαθίστανται τώρα εκεί. Οι βιομηχανίες που ήσαν το αποτέλεσμα της πρώτης Βιομηχανικής Επανάστασης, οι βραδυκίνητες βιομηχανίες ("laggard industries") έχουν μεταφερθεί από το Κέντρο σε περιοχές της Περιφέρειας ενώ το Κέντρο διατηρεί για τον εαυτό του το μονοπώλιο των "δυναμικών βιομηχανιών" που προκύπτουν από την επιστημονική και τεχνολογική επανάσταση.

Αυτός ο νέος καταμερισμός της εργασίας επιτρέπει την αύξηση στους διεθνείς μισθούς διότι η ταχεία παραγωγικότητα αυξάνει στους βιομηχανικούς κλάδους (δυναμικές βιομηχανίες) τους εγκατεστημένους στο Κέντρο και η ισχυρή διαπραγματευτική δύναμη της εργατικής τάξης εκεί, δεν επιτρέπει την πτώση στις τιμές αλλά οδηγεί σε μιά αύξηση στους μισθούς, ενώ η βραδεία παραγωγικότητα αυξάνει στην Περιφέρεια προσδιορίζοντας τη στασιμότητα των μισθών. Ο Bienefield απέδειξε ότι οι καπιταλιστές στο Κέντρο προτιμούν μιά αύξηση στους μισθούς από μιά μείωση στις τιμές διότι η οργανική σύνθεση είναι υψηλή, ή κατ'άλλο τρόπο, η προς το ζειν εργασία στις δυναμικές βιομηχανίες είναι σχετικά χαμηλή και συνεπώς μιά αύξηση του μισθού δεν αντιπροσωπεύει πολλά στο συνολικό κόστος παραγωγής.

Επιπλέον, οι καπιταλιστές που επιδιώκουν αυτήν την πολιτική μπορούν να τύχουν υποστήριξης από τις εργατικές ενώσεις στο Κέντρο για να κρατήσουν δυνατούς ανταγωνιστές φθηνής εργασίας έξω από την αγορά. Οι αυξήσεις στους μισθούς στις δυναμικές βιομηχανίες, θα προκαλέσουν ισχυρές πιέσεις για αυξήσεις μισθών από εργάτες σε βραδυκίνητες βιομηχανίες στο Κέντρο, αλλά εάν η παραγωγικότητα στις τελευταίες δεν αυξηθεί, θα δημιουργήσει πληθωριστικές επιδράσεις και θα διαβρώσει τις αυξήσεις των μισθών στις δυναμικές βιομηχανίες. Επομένως, ο μόνος τρόπος να διατηρηθούν αυτές οι αυξήσεις, σε επίπεδο κλειστής οικονομίας, είναι να αυξηθεί η παραγωγικότητα στις βραδυκίνητες βιομηχανίες, μεταφέροντας πόρους από τις προοδευτικές στις δυναμικές βιομηχανίες. Η αδυναμία της μεταφοράς αυτής της μεταβίβασης δημιουργεί πιέσεις για τη διεθνοποίηση του κεφαλαίου. Ωστόσο, αυτές οι πιέσεις μπορούν να επιβραδυνθούν με την απορρόφηση μεταναστευτικής εργασίας από περιφερειακές περιοχές σε μη προηγμένες βιομηχανίες στο Κέντρο για μισθούς σημαντικά κατώτερους από εκείνους που επληρώθησαν σε εθνικούς εργάτες. Αυτό είναι επί παραδείγματι, αυτό που συμβαίνει επί του παρόντος στην πλειονότητα των μεταναστών εργατών που προέρχονται από τη Νότια Ευρώπη προς τις πιο αναπτυγμένες χώρες της Ευρώπης. Απασχολούνται σε μιά παροδική βάση και η διαπραγματευτική τους δύναμη είναι σχεδόν μηδενική και επομένως είναι ανίκανοι να απαιτήσουν μισθούς σύμφωνα με τα εθνικά δεδομένα (standards).

Επανερχόμενοι στο μοντέλο των δύο τομέων του Εμμανουήλ, πρέπει να συμφωνήσουμε μαζί του ότι εάν το Κέντρο δεν είναι περισσότερο αποτελεσματικό στην παραγωγή πρωτογενών προϊόντων απ'ό,τι η Περιφέρεια, τότε δεν είναι δυνατόν να δικαιολογήσουμε

οποιαδήποτε διαφοροποίηση μισθών μεταξύ εκείνων των περιοχών με διαφορές παραγωγικότητας. Ωστόσο, οι διαφορές στην παραγωγικότητα προσδιορίζουν τα όρια για αυτόνομες διακυμάνσεις μισθών και εάν υπάρχει ένας διαφορετικός ρυθμός αυξήσεων στην παραγωγικότητα στα εμπορευόμενα μέρη, αυτά τα όρια θα μεταβληθούν, ευνοώντας το μέρος που εκμεταλλεύεται τις περισσότερες δυναμικές βιομηχανίες, δηλαδή το Κέντρο. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι μισθοί στο Κέντρο πρέπει αναγκαστικά να συζηθούν, αλλά μόνο ότι τα όρια για αυτόνομη διακύμανση έχουν μεταβληθεί. Το πραγματικό επίπεδο των μισθών, αν και μέσα σ'αυτά τα όρια, θα διατηρηθεί σταθερό σύμφωνα με τη σχετική διαπραγματευτική δύναμη των εργατικών τάξεων στο Κέντρο και στην Περιφέρεια έναντι της καπιταλιστικής τάξης. Αυτό θα ισχύσει εάν οι υποθέσεις της διεθνούς εξίσωσης του ρυθμού κέρδους και της διεθνούς μη κινητικότητας της εργασίας γίνουν αποδεκτές. Σαν τελικό σημείο σε σχέση με τα όρια διαφοράς στη πραγματικότητα, είναι αναγκαίο να τονίσουμε ότι μιά αυτόνομη διακύμανση στους μισθούς πέραν αυτών των ορίων θα ανατρέψει γενικά το μέγεθος της εξειδίκευσης ή ενδεχόμενα να σταματήσει το εμπόριο ολοσχερώς και να μειώσει το συνολικό πραγματικό προϊόν του συστήματος. Τελευταία, πρέπει να σημειωθεί ότι ο Εμμανουήλ σιωπηρά αλλά και σωστά υποθέτει ότι το παρόν μέγεθος εξειδίκευσης στη διεθνή οικονομία είναι τέτοιο που κάθε εμπορευόμενο μέρος παράγει τον τύπο προϊόντος στον οποίο έχει σχετικά υψηλότερη παραγωγικότητα έναντι του άλλου μέρους διότι υποτίθεται ότι μιά αυτόνομη αύξηση πέραν των ορίων της διαφοροποίησης μισθών θα αντιστρέψει το μέγεθος της εξειδίκευσης και μπορεί ακόμη να μειώσει τον πραγματικό μισθό που ελήφθη από τους εργάτες στη χώρα με την αύξηση μισθών.

Κεφάλαιο IV

Άνιση Ανταλλαγή και Άνιση Ανάπτυξη

Τα δύο προηγούμενα κεφάλαια είχαν σαν σκοπό να παρουσιάσουν ένα γενικό μοντέλο άνισης ανταλλαγής και τις υποθέσεις πάνω στις οποίες στηρίζεται. Στο κεφάλαιο αυτό εξετάζουμε ποιός είναι ο δεσμός, εάν υπάρχει, μεταξύ της άνισης ανταλλαγής και της άνισης ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων σε διεθνές επίπεδο.

Η απάντηση σε αυτή την ερώτηση μπορεί να δοθεί αν απαντήσουμε σε δύο άλλες ερωτήσεις: α) ποιά είναι η σχετική σημασία της άνισης ανταλλαγής σε σχέση με άλλες μορφές μεταβίβασης αξίας από το Κέντρο στην Περιφέρεια; και β) σε ποιά έκταση έχει η άνιση ανταλλαγή, αφ'ενός, περιορίσει την σωρευτική διαδικασία, και συνεπώς, την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων στην Περιφέρεια και αφ'ετέρου έχει υποστηρίξει αυτή την διαδικασία στο Κέντρο;

Πρέπει να δειχτεί ότι μια πλήρης εξέταση της δεύτερης ερώτησης θα απαιτούσε την είσοδό μας στη συνολική συζήτηση για τον ιμπεριαλισμό που δεν είναι στους σκοπούς της έρευνάς μας. Ωστόσο, αφού η προσπάθεια εδώ είναι να δώσουμε μια ολοκληρωμένη άποψη της άνισης ανταλλαγής φαίνεται αναγκαία η παρουσίαση τουλάχιστον των κεντρικών ζητημάτων της συζήτησης.

Σε σχέση με την πρώτη ερώτηση, ο Kidron, συμφωνεί ότι η άνιση ανταλλαγή δεν είναι η πλέον σημαντική μορφή στην οποία η Περιφέρεια έχει απώλεια αξίας λόγω της συμμετοχής της στη διεθνή οικονομία και υποστηρίζει το επιχειρήμα του ως ακολούθως :

| Το θέμα της απώλειας | Αξία (δισ. \$) |
|--|----------------|
| 1. Πνευματική αφαίμαξη | 0.75 |
| 2. Άμεση σύνδεση πλεονάσματος (in situ) | 10.00 |
| 3. Ανταλλαγή παραγωγική για άγονο πλεόνασμα | 5.80 |
| 4. Σπατάλη (φθορά) που οφείλεται στη μη εκκαθάριση από την Περιφέρεια των υψηλών μεγεθών, για συμμετοχή στο καπιταλιστικό σύστημα, που ετέθησαν από το Κέντρο. | <u>65.00</u> |
| Σύνολο | 81.55 |

Τα κονδύλια (1), (2) και (3) δεν χρειάζονται περαιτέρω εξειδίκευση, αλλά αυτό είναι αναγκαίο για το (4). Σ' αυτό το κονδύλιο ο Kidron αναφέρεται στα υψηλά και αυξανόμενα μεγέθη κεφαλαίου που το καπιταλιστικό σύστημα ζητά για μια πραγματική συμμετοχή στο σύστημα και που όπως λέει είναι "πέραν της προσέγγισης όλων των οπισθοδρομικών χωρών χωρίς εξαίρεση". Συμπεραίνει ότι εκεί οι απώλειες οφείλονταν α) "σε διακοπή στήριξης έργων κύρους και βιομηχανίες" στην περιφέρεια που απέτυχαν λόγω της έλλειψης κλίμακας, β) σε ροή κεφαλαίου από την περιφέρεια στο Κέντρο, γ) σε καταφανή, μέσης τάξης, κατανάλωση στην περιφέρεια, δ) στον αυξανόμενο απόλυτο αριθμό των γραμμών και ε) στο ότι "πολλές από τις δομικές διαστρεβλώσεις εμποδίζουν την καπιταλιστική ανάπτυξη".

Δεδομένου του γεγονότος ότι η μέθοδος του Kidron στην κατασκευή αυτών των αριθμών υπήρξε άκρως αυθαίρετη, ας υποθέσουμε

ότι δεν έχουν υποτιμηθεί. Συγκρίνει τον συνολικό αριθμό των 81.55 δισ. δολλαρίων που πράγματι εχάθησαν από την Περιφέρεια με τα ετήσια 22 δισ. δολάρια. (Amin 1974, σελ.75) που μεταβιβάστηκαν από την Περιφέρεια στο Κέντρο μέσω της άνισης ανταλλαγής, συμπεραίνοντας ότι αυτή η μεταβίβαση δεν παριστάνει το πλέον σημαντικό μέρος των συνολικών απωλειών της Περιφέρειας "λόγω της συμμετοχής της ως κυριαρχούσης συνεταιίρου" στο διεθνή καταμερισμό εργασίας. Νομίζει ότι είναι αντίθετος με την άποψη του Εμμανουήλ σε αυτό το ζήτημα, αλλά αυτό δεν είναι σωστό. Ο Εμμανουήλ δέχεται ότι η άνιση ανταλλαγή είναι μία από τις διάφορες μορφές στις οποίες η Περιφέρεια μεταβιβάζει αξία προς το Κέντρο. Σε μια έρευνα απέδειξε ότι "... η διακύμανση των μισθών, η οποία επηρεάζει τους όρους εμπορίου και δημιουργεί τη μονόδρομη μεταβίβαση αξίας επηρεάζει αντίστοιχα το ρυθμό ανάπτυξης. Ωστόσο αυτό γίνεται άμεσα και χωρίς πέρασμα μέσω των όρων ανταλλαγής" (Εμμανουήλ, 1975α, σελ. 97).

Επομένως, κατ'αρχήν ο Εμμανουήλ δεν επιβεβαιώνει (ούτε αρνείται) ότι η άνιση ανταλλαγή είναι η μεγαλύτερη πηγή φθοράς για την περιφέρεια, αλλά ότι η άνιση ανταλλαγή υπήρξε η πιο σημαντική πηγή μεταβίβαση αξίας από το Κέντρο στην Περιφέρεια από το 1880. Ήταν τότε που η διαφορά μισθών έγινε πράγματι σημαντική και διευρυνόταν σταθερά. Απέδειξε ότι η αυξανόμενη ανισότητα στην ανταλλαγή, που είναι μια έκφραση της διευρυνόμενης διαφοράς μισθών, μπορεί να εξηγήσει πλήρως τη συνεχή επιδείνωση των όρων εμπορίου της Περιφέρειας ανεξάρτητα από τον τύπο του προϊόντος στον οποίο εξειδικεύεται. Ωστόσο, δεν υποστήριζε τον ισχυρισμό του με εμπειρικό υλικό και σ'αυτές τις βάσεις προκαλείται από τον B.Brown (1974, σελίς 251) ο οποίος παρουσίασε τον ακόλουθο πίνακα :

Όροι Εμπορίου Αναπτυγμένων και Υπαναπτύκτων Χωρών

1876/80 - 1973 (1913 = 100)

| Έτη | Μονάδες Αξίας | | Καθαρή Ανταλλαγή |
|-----------|---------------|--------------|------------------|
| | Αναπτυγμένες | Υπανάπτυκτες | Όροι Εμπορίου |
| 1876-1880 | 94 | 67 | 140 |
| 1896-1900 | 84 | 54 | 155 |
| 1913 | 100 | 100 | 100 |
| 1928 | 134 | 130 | 103 |
| 1937 | 118 | 100 | 118 |
| 1953 | 250 | 163 | 154 |
| 1962/1963 | 255 | 143 | 177 |
| 1967/1968 | 270 | 155 | 173 |
| 1973* | 385 | 186 | 205 |

* 1973, εξαιρείται το πετρέλαιο

Πηγές : Yates (1959, Πίνακες A18, A19, A20) :

UN (1969α, Πίνακες 10, 11, 12, 13 ; 1973)

Εάν τα έτη που παρουσιάσθησαν σε αυτόν τον πίνακα δεν είναι τόσο αμερόληπτα, αυτό δείχνει ότι οι όροι εμπορίου της Περιφέρειας δεν έχουν, όπως ισχυρίζεται ο Εμμανουήλ σταθερά χειροτερεύσει από το 1880. Πράγματι, έχουν μετακινηθεί κατά έναν κυκλικό τρόπο που προσεγγίζει ένα ελάχιστο στο τέλος του τελευταίου αιώνα (1896-1900), διορθώθηκαν γύρω στο 1913 και μετά χειροτέρευσαν ξανά. Ωστόσο, μπορεί να παρατηρηθεί ότι εάν η υπόθεση του Εμμανουήλ στην άμεση συσχέτιση μεταξύ των μακροχρόνιων τάσεων της διαφοράς μισθών και των όρων εμπορίου ισχυε μόνο για την περίοδο μετά το 1913, θα υποστηριζέτο πλήρως από τα δεδομένα που επαρουσιάσθησαν στον πίνακα.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ούτε ο Εμμανουήλ ούτε ο B.Brown ενοχλούνται να παρουσιάζουν εκτιμήσεις γύρω από τις μακροχρόνιες τάσεις των μισθών στην Περιφέρεια και στο Κέντρο: αυτές, σαν μια λογική διαδικασία θα έπρεπε να έχουν παρουσιαστεί πριν γίνει οποιαδήποτε εξέταση των αποτελεσμάτων και των αιτιών τέτοιων τάσεων. Αντιλαμβάνεται κανείς ότι αποδεκτές εκτιμήσεις των μισθών, ιδιαίτερα για την περιφέρεια στις τελευταίες δεκάδες του τελευταίου αιώνα δεν είναι εύκολο να γίνουν. Ωστόσο, αν αυτός είναι ο λόγος που τέτοιες εκτιμήσεις δεν έχουν παρουσιαστεί, θα έπρεπε να έχει αποδειχτεί, αφήνοντας ανοιχτή τη δυνατότητα σταθεροποίησης μιας διαφορετικής περιοδικότητας για την άνιση ανταλλαγή σε σύγκριση με εκείνη που παρουσιάστηκε από τον Εμμανουήλ. Ειδάλως θα εφάνετο ότι ο Εμμανουήλ και ο Brown συζητούσαν καθορισμένες τάσεις (δηλαδή τάσεις των όρων εμπορίου) δήθεν "αιτιολογημένες" από μια άγνωστη τάση μιας προσδιορισμένης ανεξάρτητης μεταβλητής (δηλ. τους μισθούς). επομένως δεν μπορούσαν να αποδείξουν τίποτα σε εμπειρικό επίπεδο και έπρεπε να αφήσουν αυτούς τους ισχυρισμούς στο επίπεδο των υποθέσεων.

Συμπερασματικά, ο Εμμανουήλ δεν ισχυρίζεται ότι η άνιση ανταλλαγή είναι ο πλέον σημαντικός τύπος για τον οποίο η Περιφέρεια χάνει, για το ρόλο της στην εξειδικευμένη διεθνή οικονομία, όπως φαίνεται να πιστεύει ο Kidron. Ωστόσο ο Εμμανουήλ υποστηρίζει ότι η άνιση ανταλλαγή και η άνιση ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων στον κόσμο έχουν μια κοινή βασική αιτία : το χάσμα των μισθών (wage gap) (Εμμανουήλ 1975α, σελίς 98), και όχι ότι η άνιση ανάπτυξη δικαιολογείται άμεσα από την άνιση ανταλλαγή όπως νομίζει ο Kidron ότι κάνει ο Εμμανουήλ.

Ο Εμμανουήλ εξηγεί ότι το επίπεδο των μισθών προσδιορίζει το μέγεθος της αγοράς, σε αναλογία των οποίων το κεφάλαιο επενδύεται στην παγκόσμια κεφαλαιοκρατική οικονομία. Αυτό εξηγεί πώς η αυξανόμενη διαφορά στους μισθούς μεταξύ του Κέντρου και της Περιφέρειας έχουν συσχετισθεί με μιά διευρυνόμενη απόσταση μεταξύ της ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων ανά τον κόσμο. Εάν το χάσμα των μισθών εξαφανιζέτο, υποστήριζε, το κεφάλαιο θα εισέρεε στην Περιφέρεια και θα ωθούσε την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων στην Περιφέρεια. Συνεπώς πολλές από τις απώλειες της Περιφέρειας εξ' αιτίας της ενσωμάτωσής της στο καπιταλιστικό σύστημα, απεδείχθη από τον Kidron, ότι θα εμειώνοντο και τελικά θα σταματούσαν.

Ας υποθέσουμε ότι υπάρχει μια απότομη αύξηση στο επίπεδο των μισθών της Περιφέρειας, πάνω από αυτή του Κέντρου. Τότε η "πνευματική αφαίμαξη θα έτεινε να σταματήσει μέχρις ότου η εργατική δύναμη θα είχε, παγκόσμια, ίσες αμοιβές". Η διεύρυνση της αγοράς στην Περιφέρεια θα προσήλκυε διεθνές κεφάλαιο και θα σταματούσε τη μετανάστευση ενδογενούς κεφαλαίου υπερνικώντας το πρόβλημα του "μεγέθους" που ανέφερε ο Kidron. Αυτά είναι παραδείγματα του πώς, ακολουθώντας τον Εμμανουήλ, πολλές από τις "δομικές παραμορφώσεις που "μπλοκάρουν" την καπιταλιστική ανάπτυξη" θα έτειναν να εξαφανιστούν εάν η υποεκτίμηση του εργατικού δυναμικού περιοριζόταν.

Επιστρέφοντας στην σύγκριση του Kidron ανάμεσα στη συνολική αξία που παριστά στον πίνακά του και την αξία της άνισης ανταλλαγής, μπορεί κανείς να συμπεράνει ότι μια τέτοια σύγκριση δεν θα μπορούσε να συνεχιστεί. Εάν θέλει κανείς να συγκρίνει το σχήμα του με ένα συγκρίσιμο σύνολο των θεωρητικών της άνισης

ανταλλαγής θα πρέπει πρώτα να λύσει το τελευταίο. Αυτό το σύνολο θα έπρεπε να περιέχει την εκτιμηθείσα αξία της άνιση ανταλλαγής, συν μια άλλη εκτίμηση της ενδεχόμενης αξίας που η Περιφέρεια χάνει λόγω του μπλοκαρίσματος της ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων, σαν αποτέλεσμα της υποεκτίμησης του εργατικού δυναμικού. Όπως ήδη έχουμε δει, οι περισσότερες από τις "απώλειες" που απεδείχθησαν από τον Kidron θα πήγαιναν στην τελευταία εκτίμηση και συνεπώς το συνολικό άθροισμα θα ήταν πιθανώς υψηλότερο απ' ό,τι η δική του εκτίμηση.

Σαν τελικό σημείο θα αποδειχτεί ότι ο Εμμανουήλ έχει συμφωνήσει ότι η άνιση ανταλλαγή ανέρχεται σ' ένα μέγεθος 200 και 300 δις δολάρια ετησίως, ένα μέγεθος το οποίο είναι περισσότερο από είκοσι φορές υψηλότερο από εκείνο που παρουσιάστηκε από τον Amin και δύο και μισή φορές υψηλότερο από τους υπολογισμούς του Kidron για τις απώλειες της Περιφέρειας. Παρ' όλα αυτά, ο Εμμανουήλ δεν έχει υποστηρίξει τον ισχυρισμό του με τα αναγκαία στοιχεία. Στηρίζει το επιχειρήματό του στην εκτίμησή του ότι οι τιμές πετρελαίου του 1973-74 σήμαιναν περισσότερα από 100 δις δολάρια κέρδη στην Περιφέρεια.

Ας στρέψουμε τώρα την προσοχή μας στη δεύτερη ερώτηση προς συζήτηση σε αυτό το κεφάλαιο : Έχει πράγματι η άνιση ανταλλαγή αυξήσει την ταχύτητα ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων στο Κέντρο και έχει μειώσει την ανάπτυξη στην Περιφέρεια; Ή να θέσουμε την ερώτηση αυτή σε όρους του Εμμανουήλ. Έχει η διεθνής μισθολογική διαφορά μια σημαντική σχέση με την θέση της καπιταλιστικής παραγωγής σε παγκόσμιο επίπεδο;

Στην παρούσα μελέτη έχει αποδειχθεί πολλές φορές ότι ο Εμμανουήλ θεωρεί ότι το κεφάλαιο τείνει να κινείται όπου μπορεί να

πραγματοποιήσει την παραγωγή του, ή με άλλα λόγια, όπου είναι εγκατεστημένες αγορές. Μιά περίληψη του επιχειρήματός του είναι η ακόλουθη.

Το διαφορετικό επίπεδο των μισθών στην παγκόσμια οικονομία, που είναι βασικά μια άμεση συνάρτηση της σχετικής δύναμης της εργατικής τάξης έναντι των τάξεων εκμετάλλευσης, ορίζει την σχετική αύξηση των αγορών σε αναλογία των οποίων η επένδυση κεφαλαίου τείνει να κατανέμεται παγκόσμια. Γι' αυτό συνεχίζει το επιχειρήμα, το κεφάλαιο δεν εισρέει σε σημαντική αναλογία από τις χώρες του Κέντρου (υψηλοί μισθοί) προς τις χώρες της Περιφέρειας (χαμηλοί μισθοί), προσδιορίζοντας έτσι την άνιση ανάπτυξη στον κόσμο.

Επιπλέον, η κατανομή μιας τεράστιας αναλογίας επενδυτικών κεφαλαίων στο Κέντρο αυξάνει σταθερά τις διαφορές στην παραγωγικότητα εργασίας υπέρ της Περιφέρειας, σε κλάδους παραγωγής στους οποίους το Κέντρο εξειδικεύεται, δίνοντας περιθώριο για αυξήσεις μισθών στο Κέντρο του οποίου οι ισχυρές εργατικές ενώσεις τις μετατρέπουν σε πραγματικές αυξήσεις. Αφ' ετέρου, αφού οι εργατικές ενώσεις στην Περιφέρεια είναι σχετικά αδύναμες, οποιαδήποτε βελτίωση στην παραγωγικότητα των εξαγωγικών τους κλάδων, ανεξάρτητα από τον ιδιαίτερο τύπο προϊόντος που παράγουν, αντί να ακολουθείται από μισθολογικές αυξήσεις για τους εργάτες της μπορεί μόνο να συμβάλλει στην αύξηση των πραγματικών μισθών των εργατών στο Κέντρο, το οποίο θα καταναλώσει φθηνότερες εισαγωγές από την Περιφέρεια. Συνεπώς, η εισαγωγή τεχνικής προόδου στους εξαγωγικούς κλάδους της Περιφέρειας μπορεί να συμβάλλει στο να μεγαλώσει το άνοιγμα των μισθών.

Επομένως, η διαφορά μισθών, κατά τη γνώμη του Εμμανουήλ, προσδιορίζει ότι η επένδυση κεφαλαίου πρέπει να κατανεμηθεί κύρια στο Κέντρο· αυτή η κατανομή των επενδύσεων διευρύνει το χάσμα της παραγωγικότητας ή την άνιση ανάπτυξη, δίνοντας περισσότερο περιθώριο για πραγματικές αυξήσεις μισθών στο Κέντρο. Συνεπώς μια ακόμη μεγαλύτερη αναλογία επενδύσεων κεφαλαίου θα κατανεμηθεί στο Κέντρο και θα διευρύνει περισσότερο το χάσμα στην παραγωγικότητα σε μια σωρευτική διαδικασία. Αυτή η διαδικασία επιταχύνεται από το γεγονός ότι, δεδομένων των μισθολογικών διαφορών, οι καπιταλιστές έχουν κίνητρο να εισάγουν μηχανήματα, εντάσεως εργασίας στο Κέντρο και να χρησιμοποιούν σχετικές τεχνικές εντάσεως εργασίας στην Περιφέρεια, που αυξάνουν τις διαφορές παραγωγικότητας και τις διαφορές των μισθών. Εν ολίγοις, η αυξανόμενη διαφορά μισθών αυξάνει σταθερά τη μεταβίβαση αξίας μέσω της άνισης ανταλλαγής και διευρύνει την άνιση ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων στον κόσμο.

Από αυτήν την άποψη η περιγραφή του Εμμανουήλ για την ανάπτυξη της Περιφέρειας είναι κατ' αρχάς μια λιγότερο άνιση κατανομή εισοδήματος για να εξασφαλίσει μία διεύρυνση της αγοράς της· κατά δεύτερον λόγον είναι μια διαφοροποίηση της οικονομίας της Περιφέρειας ώστε να αποκτήσει μια αυτοστηριζόμενη διαδικασία σώρευσης και τρίτον, αποτελεί μια σημαντική ρήξη με την παγκόσμια αγορά για να προστατεύσει την αγορά της Περιφέρειας από τον ανταγωνισμό του Κέντρου, μειώνοντας ταυτόχρονα την μεταφορά αξίας μέσω της άνισης ανταλλαγής.

Η ισχύς αυτής της υπόδειξης δεν θα συζητηθεί σε αυτό το στάδιο διότι είναι περισσότερο σημαντικό πρώτα να εξετάσουμε την έκταση στην οποία οι υπονοούμενες και οι σαφείς υποθέσεις αντικατοπτρίζουν το πώς ο καπιταλισμός δουλεύει σε παγκόσμιο

επίπεδο. Δεν θα επαναλάβουμε εδώ ό,τι έχουμε ήδη πεί σε προηγούμενα κεφάλαια αλλά θα συγκεντρώσουμε την προσοχή μας, μόνο σε εκείνες τις πλευρές οι οποίες έχουν μεγάλη σημασία για τον εντοπισμό της παραγωγής στο παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα, δηλαδή στην ερμηνεία της άνισης ανάπτυξης.

Στις παραγράφους που ακολουθούν θα δειχτεί ότι η ερμηνεία του Εμμανουήλ δεν είναι ικανοποιητική διότι αποτυγχάνει να δώσει την οφειλόμενη προσοχή τόσο στα ειδικά χαρακτηριστικά της καπιταλιστικής διαδικασίας παραγωγής όσο και στη συγκεντρωμένη θεσμική μορφή του κεφαλαίου. Επομένως σε πιο συγκεκριμένους όρους δεν εξετάζει πρώτα τις οικονομίες σώρευσης και τα κόστη μεταφοράς και δεύτερον, την συγκεκριμένη θεσμική μορφή του διεθνούς κεφαλαίου, δηλαδή την πολυεθνική επιχείρηση. Αμφότερα, όπως θα δειχτεί, έχουν κεντρική σημασία στην εξήγηση του εντοπισμού της καπιταλιστικής παραγωγής σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο Εμμανουήλ μερικές φορές φαίνεται να ξεχνά ότι το κεφάλαιο, πάντα προσπαθεί να μεγιστοποιήσει τα κέρδη του και ότι αυτά δεν εξαρτώνται μόνο από το κόστος της άμεσης εργασίας της ενσωματωμένης στην παραγωγή, αλλιώς δεν θα μπορούσε να κάνει αφαίρεση του κόστους μεταφοράς και των οικονομιών σώρευσης. Δίνοντας τόσο μεγάλη προσοχή στην κυκλοφορία ξεχνά μια κεντρική τάση καπιταλιστικής παραγωγής, δηλαδή μία τάση να αυξήσει την κλίμακα μεγέθους της παραγωγής· συνεπώς αποτυγχάνει να δει ότι το ξένο κεφάλαιο στην Περιφέρεια, με τη μορφή θυγατρικών πολυεθνικών εταιρειών, πρέπει πάντα να παίζει έναν δευτερεύοντα ρόλο σε σχέση με την μητρική εταιρεία που μεγιστοποιεί τα κέρδη της σε παγκόσμια κλίμακα.

Δεν θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι η παραγωγική διαδικασία υπερέχει έναντι της κυκλοφοριακής ή αντίθετα· αμφότερες είναι νεογνά αχώριστα μέρη καπιταλιστικής παραγωγής. Όπως έχει αναφερθεί πιο πάνω, αυτό που κινεί το κεφάλαιο είναι η αναζήτηση της μεγιστοποίησης του κέρδους, με άλλα λόγια, μια αναζήτηση για την απόκτηση ενός μεριδίου τόσον υψηλού όσο γίνεται, αντίστοιχα, για να εισέλθει στο δημιουργούμενο πλεόνασμα αξίας· και για να γίνει αυτό, πρέπει να υπάρξει συναγωνισμός.

Αυτό αναγκάζει τους καπιταλιστές να επινοήσουν και να εισάγουν καινοτομίες για να μειώσουν τα κόστη παραγωγής τους και αυτό τείνει να αυξήσει την κλίμακα του μεγέθους παραγωγής. Αυτή η διαδικασία σώρευσης αυξάνει σταθερά την παραγωγικότητα της εργασίας επιδιώκοντας έναν υψηλότερο ρυθμό της σχετικής πλεονάζουσας αξίας, για μειούμενο μερίδιο του προγράμματος μισθών στην αξία του καθαρού προϊόντος, το τελικό αποτέλεσμα του οποίου μπορεί άμεσα να επηρεάσει την γενική διαδικασία κυκλοφορίας των αγαθών.

Επομένως, ο ανταγωνισμός που εκδηλώνεται στην αγορά προσδιορίζει την βελτίωση της παραγωγικής διαδικασίας η οποία αντιδρά στη μορφή της κατανομής στην κυκλοφορία των αγαθών στην αγορά, η οποία με τη σειρά της θα πιέζει για μεταβολές στην παραγωγική διαδικασία σε μια μορφή σταθερής αλληλεπίδρασης. Έτσι δεν είναι δυνατόν να εξηγήσουμε μεταβολές σε ένα "μέρος" της γενικής διαδικασίας της καπιταλιστικής παραγωγής σε όρους τάσεων στο άλλο: μάλλον πρέπει να εξηγηθούν στο πλαίσιο της γενικής ενότητας αυτής της διαδικασίας.

Τώρα ας επανέλθουμε στην ανάγκη της εξέτασης των οικονομιών σώρευσης, του κόστους μεταφοράς, και στις πολυεθνικές εταιρείες

όσον αφορά την ερμηνεία της εγκατάστασης της καπιταλιστικής παραγωγής σε παγκόσμιο επίπεδο. Η τάση της κλίμακας παραγωγής να αυξάνει οφείλεται στο γεγονός ότι μια υψηλότερη κλίμακα παραγωγής επιτρέπει στο κεφάλαιο να έχει νέο πλεονέκτημα α) από τον υψηλότερο βαθμό εξειδίκευσης του εργατικού δυναμικού και από τον εξοπλισμό, β) από τα ταχύτερα συστήματα επικοινωνίας και γ) από τα αυστηρότερα συστήματα ελέγχου της διαδικασίας παραγωγής και κυκλοφορίας των αγαθών. όλα αυτά κάνουν δυνατές περικοπές στα κόστη παραγωγής που οι καπιταλιστές χρειάζονται για να παραμείνουν στην αγορά (Murray, 1971 σελ. 165-175). Όλα αυτά τα πλεονεκτήματα θα είναι δυνατά μόνο όταν οι διαφορετικές φάσεις μιας παραγωγικής διαδικασίας είναι στην ίδια περιοχή, με άλλα λόγια όταν είναι εγκατεστημένες σε κλίμακες. Τότε, η ιστορική ανάπτυξη των εθνικών βιομηχανιών στις κεντρικές χώρες τους δίνει το τεράστιο πλεονέκτημα σε οικονομίες σώρευσης έναντι της Περιφέρειας που έχει διατηρηθεί σαν παραγωγός πρώτων υλών και αρκετών αγαθών εντάσεως εργασίας. Επιπλέον, υπήρξε αφ' ενός μια τάση για τους μισθούς να μειωθούν σε σπουδαιότητα στα συνολικά κόστη παραγωγής όσον αφορά τις τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν από τις MNC's και αφ'ετέρου, για τεράστιες μειώσεις στα κόστη μεταφοράς. Αμφότερα τα φαινόμενα έχουν αντίστοιχα μειώσει τη σχετική σπουδαιότητα στα διαφορετικά κόστη μισθών και μεταφοράς σαν παράγοντες βιομηχανικής εγκατάστασης, αφήνοντας τον προσδιοριστικό ρόλο στις οικονομίες σώρευσης.

Δεν θα μπορούσε να είναι διαφορετικά, διότι εάν η διαφορά των μισθών ήταν ο παράγων ο οποίος προσδιόριζε την εγκατάσταση δεν θα υπήρχε λόγος για τους καπιταλιστές να μην κινήσουν όλες τις παραγωγικές τους δραστηριότητες στην Περιφέρεια, στέλνοντας τα

προϊόντα πλῶν στο Κέντρο όπου υπάρχουν αγορές. Αυτό θα ανέπτυξε τις παραγωγικές δυνάμεις στην Περιφέρεια και θα μειώνε ριζοσπαστικά το βιομηχανικό απόθεμα, αυξάνοντας την διαπραγματευτική δύναμη των εργατών, επομένως αυξάνοντας το γενικό επίπεδο των μισθών. Ο Amin προσπαθώντας να βοηθήσει τον Εμμανουήλ να απαντήσει σ' αυτήν την ερώτηση επίσης απέτυχε να προσφέρει ένα πειστικό επιχείρημα. Μας λέγει ότι υπάρχουν δύο κύριοι "λόγοι" γιατί το κεφάλαιο δεν έθεσε σε κίνηση όλες τις παραγωγικές του δραστηριότητες στην Περιφέρεια. Ο πρώτος είναι ιστορικός, δηλαδή ότι το κεφάλαιο ήταν πρώτα εθνικό πριν γίνει διεθνές και ότι αυτή η τάση για διεθνοποίηση είναι πρόσφατη. Ο δεύτερος τον οποιον πομπωδώς ονομάζει "λόγος θεωρητικής φύσης" έχει ως ακολούθως: Εάν όλες οι βιομηχανίες μετανάστευαν στην Περιφέρεια η παραγωγή τους δεν θα εύρισκε διέξοδο στο Κέντρο.

Το πρώτο σημείο μπορεί να γίνει αποδεκτό μόνο σαν μια υπόθεση αφού ο Amin δεν εδραιώνει τον ισχυρισμό του σε οποιαδήποτε εμπειρική πληροφορία. Εάν θέλει να αποδείξει αυτό θα πρέπει να αποδείξει ότι μια αύξουσα αναλογία των συνολικών διεθνών επενδύσεων κεφαλαίου έχει κατανεμηθεί στην Περιφέρεια μέχρι το τέλος του τελευταίου αιώνας. Αλλά εάν συνέβαινε αυτό, πως θα μπορούσε να εξηγήσει ότι η άνιση ανάπτυξη μεγάλωσε σ' αυτή την περίοδο;

Στο δεύτερό του σημείο κάνει επίσης λάθος διότι υποθέτει ότι όταν το κεφάλαιο μετακινείται από το Κέντρο προς την Περιφέρεια οι μισθοί και στα δύο μέρη του κόσμου παρέμειναν σταθεροί. Όπως αποδείχθη πιο πάνω, δεν θα μπορούσε να είναι έτσι διότι καθώς το κεφάλαιο άρχισε να κινείται σε μεγάλες αναλογίες προς την Περιφέρεια, το απόθεμα της Περιφέρειας θα μειώνετο ριζοσπαστικά

και οι μισθοί θα ανέβαιναν. Ωστόσο, αυτή η διακίνηση κεφαλαίου θα προκαλούσε μια αντιστροφή κίνηση στο Κέντρο, δηλαδή οι ευκαιρίες εργασίας θα εμειώνοντο, η διαπραγματευτική δύναμη της εργατικής τάξης θα εμειώνετο και επομένως το επίπεδο των μισθών θα έπεφτε. Αν θυμηθούμε ότι ο Amin δεν εξετάζει στο μοντέλο του, οικονομίες σώρευσης ούτε κόστη μεταφοράς, για την εξήγηση της καπιταλιστικής παραγωγής, και ότι επιπλέον δέχεται μια διεθνή εξίσωση του ρυθμού κέρδους, το κεφάλαιο θα διακινείτο προς την Περιφέρεια μόνο μέχρι τη χρονική στιγμή όπου το επίπεδο μισθών του θα εξισούτο με το επίπεδο μισθών του Κέντρου. Με άλλα λόγια, μέχρι την ώρα που μια διεθνή εξίσωση του ρυθμού των μισθών θα προσέγγιζε.

Ο μόνος τρόπος σύμφωνα με τον οποίο ο Amin θα μπορούσε να νομιμοποιήσει το επιχείρημά του θα ήταν εάν υπέθετε ότι οι μισθοί θα παρέμεναν σταθεροί κατά τη διάρκεια της μεταφοράς κεφαλαίου. Αλλά αυτό θα διέψευδε την θέση του ότι οι μισθοί είναι το αποτέλεσμα μιας διαλεκτικής διαδικασίας μεταξύ υποκειμενικών δυνάμεων (πάλη των τάξεων) και αντικειμενικών δυνάμεων (ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων ή ρυθμός σώρευσης). Αυτό είναι ακόμα περισσότερο σε αντίφαση με το μαθηματικό του μοντέλο (Amin 1973 σελ. 68-83), στο οποίο ο ρυθμός σώρευσης είναι η ανεξάρτητη μεταβλητή και το επίπεδο των μισθών είναι η εξηρητημένη. Επομένως δεν μπορεί να υποθέσει ότι οι μισθοί στην Περιφέρεια θα παραμείνουν σταθεροί εάν η διαδικασία σώρευσής τους επιταχύνεται από μεταβίβαση μεγάλων ποσοτήτων από το Κέντρο.

Το ίδιο σφάλμα γίνεται από τον Εμμανουήλ (1975 σελ. 26-28) όταν υποστηρίζει κατά του Murray ότι ακόμα κι'όταν ποσότητες κεφαλαίου μεταβιβάζοντο από το Κέντρο προς την Περιφέρεια δεν θα μπορούσαν να περιορίσουν την άνιση ανάπτυξη, αφού οι

κεφαλαιοκράτες δεν θα είχαν έτσι κίνητρο να παράγουν με τεχνικές έντασης εργασίας και συνεπώς το χάσμα παραγωγικότητας θα παρέμενε πάντοτε. Ο Εμμανουήλ επίσης υποθέτει εδώ ότι με την διακίνηση μεγάλων αναλογιών κεφαλαίου προς την Περιφέρεια, οι μισθοί θα παρέμεναν σταθεροί. Ωστόσο όπως εδηλώθη πιο πάνω, εκείνη η διακίνηση θα προκαλούσε μεταβολές στο βιομηχανικό απόθεμα αυξάνοντας την διαπραγματευτική δύναμη του εργατικού δυναμικού που θα ήταν ικανό να επιτύχει αυξανόμενους μισθούς. Η διαδικασία θα εξανάγκαζε τους κεφαλαιοκράτες να εισάγουν, σταθερά, περισσότερες τεχνικές εντάσεως κεφαλαίου μειώνοντας και περιορίζοντας τελικά το χάσμα παραγωγικότητας. και συνεπώς η άνιση ανάπτυξη δεν θα μπορούσε να εξηγηθεί. Ωστόσο, ο Εμμανουήλ, δεν διαψεύδει τη θέση του ότι οι μισθοί είναι η ανεξάρτητη μεταβλητή του συστήματος (κάτι που δεν συμβαίνει με τον Amin).

Πρέπει να αποδειχτεί ότι ούτε ο Amin ούτε ο Εμμανουήλ μπορούν να προσφύγουν σε "θεσμικούς παράγοντες" για την εξήγησή τους γιατί το κεφάλαιο δεν μετακινείται προς την Περιφέρεια, αφού γι' αυτούς μια κεντρική υπόθεση είναι η ύπαρξη μιας διεθνούς εξίσωσης του ρυθμού κέρδους, βασισμένη στην τέλεια διεθνή κινητικότητα του κεφαλαίου.

Συνεπώς, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι δεν είναι δυνατόν να εξηγήσουμε την άνιση ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων με διαφορές μισθών μόνο. μάλλον, είναι αναγκαίο να λάβουμε υπ' όψιν τα χαρακτηριστικά της καπιταλιστικής διαδικασίας παραγωγής και την συγκεκριμένη τους θεσμική μορφή.

Οι οικονομίες σώρευσης είναι πιθανά ο πλέον σημαντικός παράγων στην εγκατάσταση της βιομηχανικής παραγωγής σε σύνολο, αλλά είναι ενδεχόμενο να είναι λιγότερο σημαντικές και σε μερικές

περιπτώσεις ακόμα και αρνητικές στην γεωργική παραγωγή, όπου τα πλεονεκτήματα στην παραγωγικότητα στα πλουσιότερα και περισσότερο διαφοροποιημένα οικολογικά περιβάλλοντα θα έχουν πιθανόν μια περισσότερο σημαντική σχέση με την εγκατάσταση.

Στην περίπτωση ορισμένων ειδικών ορυκτών προϊόντων τα οποία δεν μπορούν να υποκατασταθούν σε ανταγωνιστικά κόστη στις κλίμακες, θα πρέπει να παραχθούν εκεί όπου οι πηγές είναι εγκατεστημένες. Επιπλέον, η διαφοροποίηση μισθών σε ορισμένους βιομηχανικούς κλάδους υψηλής έντασης κεφαλαίου, είναι μερικές φορές ο πιο σπουδαίος παράγοντας για την εγκατάστασή τους. Ωστόσο, πρέπει να αναφερθεί πάλι ότι σε όλες αυτές τις περιπτώσεις τα κόστη μεταφοράς της διακίνησης εισροών από τις πηγές τους στο Κέντρο παραγωγής και τα τελικά αγαθά που παρήχθησαν στις αγορές τους πρέπει να εξετάζονται, αφού εισέρχονται στην καπιταλιστική στρατηγική της μεγιστοποίησης των κερδών.

Από αυτή την ανάλυση μπορούμε να εξηγήσουμε γιατί οι πιο σημαντικοί κλάδοι της βιομηχανίας έχουν μονοπωληθεί από το Κέντρο ενώ η Περιφέρεια έχει υποβιβαστεί στην πρωτογενή παραγωγή και την παραγωγή μερικών βιομηχανιών εντάσεως εργασίας. Έτσι μπορούμε να δείξουμε ότι η διεθνής επένδυση κεφαλαίων θα εισρέει στην Περιφέρεια κυρίως :

- (1) για να εκμεταλλευτεί τους φυσικούς πόρους οι οποίοι δεν μπορούν να υποκατασταθούν, ακόμα και αν τα διαφοροποιημένα κόστη μεταφοράς εξετάζονται σε χαμηλότερα κόστη στο Κέντρο.
- (2) για να αποκτήσει πλεονέκτημα διαφοράς μισθών σε ορισμένους κλάδους της βιομηχανίας υψηλής έντασης κεφαλαίου. Ή, μερικές φορές, όταν η περιφερειακή περιοχή δεν είναι μακριά από τις

σωρεύσεις, σε γεωγραφικούς όρους, για να παράγει μόνο μέρος έντασης εργασίας μιας μοναδικής διαδικασίας.

Καμιά από αυτές τις μορφές επένδυσης κεφαλαίου δεν μπορεί να συμβάλλει ώστε να δημιουργήσει μια υποφερτή πορεία σώρευσης στην Περιφέρεια και μπορεί μόνο να είναι ένα μέσο επιτάχυνσης μιας διαδικασίας σώρευσης στο Κέντρο. Αυτό συμβαίνει διότι το πλεόνασμα που εξήχθη θα τείνει να κατανεμηθεί στο Κέντρο, όπου οι τεράστιες οικονομίες σώρευσης και η εγκατάσταση των κυρίων αγορών κάνουν τις επενδύσεις περισσότερο επικερδείς. Η υποεκτίμηση της εργατικής δύναμης στην Περιφέρεια θα συμβάλλει τότε στη διατήρηση ενός υψηλότερου ρυθμού σώρευσης στο Κέντρο σε σύγκριση με εκείνου που θα μπορούσε να συμβεί.

Αυτό το φαινόμενο παρατηρείται ακόμη περισσότερο σαφώς εάν εξετάσει κανείς τον καταμερισμό της εργασίας μέσα στις MNC's στην παγκόσμια στρατηγική της μεγιστοποίησης των κερδών. Επομένως, επί παραδείγματι, οι βιομηχανίες εντάσεως εργασίας που εγκατεστάθηκαν από τις Πολυεθνικές Εταιρείες χώρες στην Περιφέρεια έχουν, καθόλου ή πολύ περιορισμένες συνδέσεις με τις περιφερειακές οικονομίες. Επιπλέον, οι οικονομίες σώρευσης εκείνων των βιομηχανιών είναι πολύ χαμηλές και επομένως οι καπιταλιστές δεν έχουν ένα κίνητρο να κατανείμουν τις επενδύσεις σε περισσότερο σύνθετες διαδικασίες. Αυτή η τάση του διεθνούς κεφαλαίου να εγκαθιστά βιομηχανίες εντάσεως εργασίας στην Περιφέρεια είναι φθίνουσα· πρώτον διότι το πρόγραμμα μισθών μειώνει τη σχετική του σπουδαιότητα στο συνολικό κόστος παραγωγής και δεύτερον, διότι πρόσφατα υπήρξαν μειακινήσεις εργασίας από Περιφερειακές σε Κεντρικές περιοχές (από νότιες προς βόρειες ευρωπαϊκές χώρες) οι οποίες, οφείλονται σε θεσμικούς περιορισμούς και δεν μπορούν να συναγωνιστούν τους εργάτες του

Κέντρου στις δυναμικές βιομηχανίες εντάσεως κεφαλαίου. Ωστόσο, αυτοί οι περιορισμοί μειώνουν τις βραδυκίνητες βιομηχανίες (εντάσεως εργασίας) όπου η εργασία των μεταναστών αμείβεται ανεπαρκώς, σύμφωνα με τα δεδομένα του Κέντρου.

Επομένως ο ιεραρχικός καταμερισμός της εργασίας μέσα στις MNC's προσδιορίζει έναν γεωγραφικό ιεραρχικό καταμερισμό της εργασίας με τα μέσα του οποίου η Περιφέρεια διατηρείται στο σύστημα τόσο εξηρητημένη όπως στο Κέντρο.

Πρέπει να σημειωθεί ότι όταν συσχετίζεται με αυτήν την ιεραρχία, υπάρχει ένας ιεραρχικός καταμερισμός των θέσεων εξουσίας μέσα στις M.N.C.'S. και αυτή η ιεραρχία αντικατοπτρίζεται, όπως θα μπορούσε κανείς να προσδοκά, στο επίπεδό τους όσον αφορά τις πληρωμές (S. Hymer σελ. 127) οι οποίες διευρύνουν τις δυνατότητες για άνιση ανταλλαγή.

Οι τέραστιες διαστάσεις των M.N.C.'S τους επιτρέπουν να διατηρήσουν υψηλές δαπάνες για R & D οι οποίες ιεραρχικά όπως αναφέραμε πιο πάνω εγκαθίστανται στο Κέντρο όπου οικονομίες σφύρευσης σ' αυτό το θέμα είναι υψηλότερες απ' ό,τι σε οποιοδήποτε άλλο θέμα.

Αυτό επιτρέπει στο Κέντρο να έχει πάντοτε τον ηγετικό ρόλο στο σύστημα και να κρατά σε απόσταση, σε όρους παραγωγικότητας, οποιονδήποτε ευκαιριακό ανταγωνιστή από την Περιφέρεια. Οι MNC's όχι μόνο απέτυχαν να αναλάβουν δραστηριότητες ανάπτυξης στην Περιφέρεια, αλλά ακόμα και συμβάσεις με εθνικές εταιρείες, ή με τις θυγατρικές τους, δεν είχαν πάντα θετικά αποτελέσματα.

Πρέπει να τονιστεί ότι η τάση της κλίμακας να αυξάνει παραμερίζει τον βαθμό συγκέντρωσης και συγκεντρωτισμού του κεφαλαίου. Αυτό μειώνει τις δυνατότητες του Περιφερειακού Κεφαλαίου να μπει ανταγωνιστικά στην αγορά. Επομένως, ο ιεραρχικός

καταμερισμός της εργασίας γίνεται όλο και περισσότερο άκαμπος αφού οι δυνατότητες να έρθουν στο φως νέα "Κέντρα", που θά μπορούσαν να επηρεάσουν την ιεραρχία, γίνονται όλο και περισσότερα οπάντιες.

Παρ'όλα αυτά, μερικοί μπορούν να υποστηρίξουν ότι οι ξένες επενδύσεις στην Περιφέρεια δεν είναι μόνο σχετικές με την πρωτογενή παραγωγή ή τις εντάσεως εργασίας βιομηχανίες για εξαγωγές, αλλά είναι επίσης σημαντικές στις βιομηχανίες ή στις εσωτερικές περιφερειακές αγορές τα προϊόντα των οποίων κυμαίνονται από καταναλωτικά σε κεφαλαιουχικά, και ότι αυτό σημαίνει ότι το ξένο κεφάλαιο προωθεί την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων στην Περιφέρεια. Μπορεί να γίνει αποδεκτό ότι οι ξένες επενδύσεις μπορούν να αναπτύξουν τις παραγωγικές δυνάμεις στην Περιφέρεια και ότι, το ξένο κεφάλαιο έχει, σε μερικές περιπτώσεις, ενεργά κινηθεί προς τα εκεί για να παράγει για την εσωτερική αγορά αλλά αυτά βεβαίως απαιτέλεσαν εξαιρέσεις. Στις περισσότερες περιπτώσεις οι ξένες επενδύσεις κεφαλαίου στην Περιφέρεια υπήρξαν μόνο ένα μέσο λήψης πλεονεκτήματος δημοσιονομικής πολιτικής. Οι "στρατηγικές" υποκατάστασης εισαγωγών των χωρών της περιφέρειας έχουν επιτρέψει στο αλλοδαπό κεφάλαιο μονοπωλιακές θέσεις (δεδομένου του μικρού μεγέθους της αγοράς) με σχεδόν αρνητικά αποτελέσματα για τις περιφερειακές οικονομίες.

Ένας όμοιος τύπος ελέγχου ασκείται από τις Πολυεθνικές Εταιρείες χώρες στις Περιφερειακές επιχειρήσεις μέσω τεχνολογικών συμβάσεων (U.N. 1973, σελ. 195). Και δεν μπορεί κανείς να αναμένει διασυνδέσεις από επενδύσεις των MNC'S στην Περιφέρεια για την Περιφερειακή εσωτερική αγορά διότι στις περισσότερες περιπτώσεις τα εμπορεύματα είναι για τελική κατανάλωση και συνεπώς δεν

127

χρειάζονται περαιτέρω επεξεργασία. Επομένως η εγκατάσταση των θυγατρικών στην Περιφέρεια που βοηθήθηκε από τις λεγόμενες "στρατηγικές υποκατάστασης εισαγωγών" σήμαινε, στις περισσότερες περιπτώσεις, μια μεταφορά μόνο συγκέντρωσης διαδικασιών καταναλωτικών αγαθών που συνήθιζαν να εισάγονται.

Είναι αληθές ότι οι MNC's δημιούργησαν ευκαιρίες απασχόλησης και σε επίπεδο πολύ υψηλότερο από το μέσο της Περιφέρειας. Ωστόσο, αυτό εννοεί μόνο μια μικρή ομάδα εργατών. Για τις χώρες της Περιφέρειας, σαν σύνολο, η παραγωγή εισοδήματος είναι πολύ μικρή, αφού αυτές οι διαδικασίες παραγωγής έχουν πολύ αδύνατες συνδέσεις με άλλους τομείς των περιφερειακών οικονομιών. Το παραχθέν εισόδημα θα είναι σταθερά χαμηλότερο εάν κάποιος εξειδάσει το υψηλό εισόδημα των εργατών στις ξένες θυγατρικές που θα σημαίνει επίσης μια αύξηση στην ροπή για εισαγωγή καταναλωτικών αγαθών, δεδομένων των περιορισμών στη δομή της περιφερειακής παραγωγής.

Ωστόσο, πρέπει να γίνει αποδεκτό ότι το ξένο κεφάλαιο έχει εισορεύσει σε ορισμένες χώρες της Περιφέρειας όπως η Βραζιλία και το Ιράν για να παραχθούν εκεί όχι μόνο καταναλωτικά αγαθά αλλά και ενδιάμεσα και ιδιαίτερα στη Βραζιλία, κεφαλαιουχικά αγαθά. Αυτό συνέβη διότι αυτές οι Περιφερειακές χώρες είναι πολύ πλούσιες σε φυσικούς πόρους με ένα μεγάλο μέγεθος πληθυσμού, που κάνει δυνατή, μέσω μιας υψηλά άνισης κατανομής του εισοδήματος, τη δημιουργία μιας ελκυστικής αγοράς για το είδος των αγαθών που παράγουν οι MNC's.

Επομένως, σε αυτήν την περίπτωση υπάρχει διάθεση πρώτων υλών, χαμηλοί μισθοί και αγορές στο ίδιο μέρος. Δεν υπάρχει αντίφαση εδώ μεταξύ του να έχουμε χαμηλούς μισθούς και μεγάλες αγορές. Είναι

δυνατόν να έχουμε αυτήν την κατάσταση εάν ο καπιταλιστικός τομέας κατορθώσει να αποσπάσει, με οποιουσδήποτε μηχανισμούς, πλεόνασμα που παρήχθη από τον μη καπιταλιστικό τομέα και εάν, επιπλέον, οι μισθοί κρατηθούν χαμηλά στον καπιταλιστικό τομέα για να επιτρέψουν σε έναν μικρό προνομιούχο τμήμα εργατών και στις μη εργατικές ομάδες (δηλ. στους ιδιοκτήτες των μέσων παραγωγής και στους κρατικούς γραφειοκράτες) να κερδίσουν υψηλά εισοδήματα. Έτσι, οι τελευταίες ομάδες μπορούν να παρουσιάσουν μια αποτελεσματική ζήτηση για τα αγαθά που παράγονται και εμπορεύονται από τις MNC's. Ένας κεντρικός μηχανισμός ό'αυτή τη μεταφορά θα μπορούσε να είναι η άνιση ανταλλαγή σε εθνικό επίπεδο, μεταξύ Περιφερειών και μεταξύ οικονομικών τομέων, σε χώρες όπως αυτές που μόλις αναφέραμε, τις οποίες λόγω των ειδικών συνθηκών, θα ονομάσουμε όπως ο I. Wallerstein (1974) ημι-περιφερειακές χώρες. Αυτό είναι πιθανό να αποτελεί την περίπτωση εάν κάποιος εξετάσει το τεράστιο μέγεθος αυτών των χωρών και τα γεωγραφικά και θεωρικά (δηλαδή εκπαιδευτικά) φράγματα που εμποδίζουν μια αξιοσημείωτη κινητικότητα εργασίας σε εθνικό επίπεδο, και συνεπώς είναι πιθανόν οι ρυθμοί (ranges) των μισθών να είναι μεγάλοι.

Μπορεί κανείς να κατανοήσει ότι η άνιση κατανομή της κοινωνικής παραγωγής πρέπει να διατηρηθεί εάν οι υπεύθυνοι των πολιτικών αποφάσεων επιθυμούν το ξένο κεφάλαιο να συνεχίσει να εισρέει στις χώρες τους. Αυτό συμβαίνει διότι εάν υπήρχε μια σημαντική διαδικασία ανακατανομής εισοδήματος, η αποτελεσματική (effective) ζήτηση για προϊόντα των MNC's θα μειούτο, - εάν θυμηθούμε, τον Νόμο του Engels - ριζοσπαστικά, ενώ η ενεργός ζήτηση για προϊόντα βασικής κατανάλωσης (οικιστικά, τροφή κτλ.) θα αυξανόταν υπερβολικά.

Επομένως, αφού οι χαμηλοί μισθοί ηυξάνοντο, όχι όμως πέραν από τα επίπεδα εκείνα που θα δημιουργούσαν σημαντική ενεργό ζήτηση για προϊόντα των MNC's κάτι που είναι αδύνατο δεδομένου του ενεργού επιπέδου των παραγωγικών δυνάμεων, το ξένο κεφάλαιο θα σταματούσε να εισρέει μέσα στη χώρα, αφού οι αιτίες που θα προκαλούσαν αυτήν την εισροή θα είχαν εξαφανισθεί. Επίσης, το Κέντρο με τις υψηλότερες του οικονομίες σώρευσης μπορεί να είναι περισσότερο κερδοφόρο παρά τον βαθμό σώρευσης που οι ημιπεριφερειακές χώρες έχουν προσεγγίσει. Ωστόσο, υπάρχει μια δυνατότητα για τις ημι-περιφερειακές χώρες, ότι εάν η διαδικασία των ξένων επενδύσεων συνεχιζέτο, για μια μακρά χρονική περίοδο σε υψηλό επίπεδο, οι οικονομίες σώρευσης μπορεί να γινότουσαν σημαντικές, επιταχύνοντας τη διαδικασία των επενδύσεων και συνεπώς κάνοντας δυνατές τις αυξήσεις των μισθών χωρίς να περιορίζουν την ελκυστικότητα της ημι-περιφερειακής χώρας σαν ένα πολύ επικερδές μέρος για επενδύσεις, σε μια προοδευτική διαδικασία που θα χαρακτηριζέτο τελικά σαν μια νέα χώρα του Κέντρου. Ωστόσο, η δυνατότητα αυτή είναι απίθανη. Πρώτον, διότι τα πλεονεκτήματα που το Κέντρο πράγματι έχει σε οικονομίες σώρευσης έναντι των χωρών της Περιφέρειας είναι πολύ υψηλά. και δεύτερον, διότι η ανάγκη της διατήρησης μιας υψηλά άνισης κατανομής του εισοδήματος για μια μακρά περίοδο, απαιτεί την εγκατάσταση πολύ καταπιεστικών καθεστώτων. Ωστόσο, αυτή η κατάσταση τα κάνει μη ευσταθή μακροχρόνια. Εάν δεχθούμε, λόγω του Furtado ότι από τα εκατό εκατομμύρια Βραζιλιάνων λιγότερο από το 10% θα αποτελέσει την ενεργό ζήτηση για τις MNC's, είναι συνεπώς, πολύ ριψοκίνδυνο να εκτιμήσουμε ότι το άλλο 90% περιμένει παθητικά για την μακροχρόνια ανάγκη της επίτευξης του σκοπού, ακόμα και αν η υποσχόμενη

129
προοδευτική "ολοκλήρωση" των τομέων αυτού του 90% επραγματοποιείται.

Φαίνεται ότι αυτές οι ημι-περιφερειακές χώρες πρέπει να τύχουν ιδιαίτερης προσοχής όταν προσπαθεί κανείς να εξηγήσει την άνιση ανάπτυξη στη διεθνή οικονομία, όπως ο I. Wallerstein έχει σαφώς υποστηρίξει. Έτσι, επί παραδείγματι, φαίνεται όπως, ο Wallerstein δείχνει, ότι η ιδιαίτερη φάση του οικονομικού κύκλου μπορεί να επηρεάσει στην αντίθετη κατεύθυνση αφ' ενός τις κεντρικές και περιφερειακές χώρες και αφ' ετέρου τις ημι-περιφερειακές.

Το επιχείρημα είναι το ακόλουθο : σε μια περίοδο κρίσης, οι χώρες του Κέντρου είναι απελπισμένες όσον αφορά την πώληση των βιομηχανικών τους προϊόντων και συνεπώς πρέπει να περικόψουν τις τιμές τους. Ωστόσο, αυτή η πτώση στις τιμές είναι πιθανό να είναι μεγαλύτερη σε αγαθά που παρήχθησαν τόσο στον τομέα που παράγει κεφαλαιουχικά αγαθά για παραγωγή κεφαλαιουχικών αγαθών όσο και σε μικρότερη όμως έκταση στον τομέα που παράγει κεφαλαιουχικά αγαθά για παραγωγή καταναλωτικών αγαθών, αφού σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει με τα καταναλωτικά αγαθά, δεν μπορούν να αγοραστούν από την πλειοψηφία των χωρών της Περιφέρειας λόγω του μικρού μεγέθους των αγορών τους. Ωστόσο μπορούν να αγοραστούν από εθνικούς καπιταλιστές σε μια ημι-περιφερειακή χώρα όπου η εσωτερική αγορά δεν είναι ένα ισχυρό εμπόδιο. Αυτή η κατάσταση αυξάνει την αγοραστική θέση των ημι-περιφερειακών χωρών έναντι του Κέντρου και συνεπώς οι πρώτες χώρες είναι πιθανό να επιτύχουν μια καλύτερη συμφωνία απ' ό,τι σε ώρες επέκτασης στην διεθνή οικονομία.

Από την άλλη πλευρά, οι περισσότερες από τις χώρες της Περιφέρειας, κατά τη διάρκεια της κρίσης, υφίστανται μειώσεις στη ζήτησή τους για τις εξαγωγές τους (βασικά αγαθά) αφού το Κέντρο

που δίνει δυναμισμό σε αυτές έχει πραγματικά προβλήματα στην πραγματοποίηση της παραγωγής του· συνεπώς μειώνει τις απαιτήσεις του για βασικές εισροές. Έτσι, οι χώρες της Περιφέρειας έχουν, σε αυτήν την κατάσταση, μικρότερες δυνατότητες εισαγωγών διότι η αξία των εξαγωγών τους έχει μειωθεί πολύ. Αυτή η περίοδος μπορεί να προσδιοριστεί από την ύπαρξη μιας σχετικά χαμηλότερης εξάρτησης των χωρών της Περιφέρειας στη διεθνή αγορά που τελικά μπορεί να οδηγήσει σε ορισμένες διαφοροποιήσεις στις παραγωγικές βάσεις μερικών από αυτές τις χώρες. Αυτή η κατάσταση έχει δείξει σε σχέση με έναν σημαντικό τομέα των Λατινο-Αμερικανικών χωρών για την περίοδο του παγκόσμιου πόλεμου από τον Sunkel (1970, σελίδες 344-381). Έτσι, αν και η κρίση μειώνει το δυναμισμό του εξαγωγικού τομέα στις περιφερειακές χώρες - και με αυτήν την έννοια επηρεάζει αρνητικά την αγοραστική δύναμη για εισαγωγές αυτών των αγαθών - αυτή η ίδια διαδικασία, προσδιορίζει μια λιγότερο εξαρτημένη θέση της χώρας στη διεθνή αγορά, που μερικές φορές επιτρέπει τη δημιουργία ορισμένων εσωτερικών διαδικασιών σώρευσης· και επομένως, η κρίση μπορεί μεσοπρόθεσμα να επηρεάσει θετικά την οικονομία της Περιφέρειας. Ωστόσο, αυτές οι διαδικασίες ενδογενούς κεφαλαίου είναι απίθανο να σταματήσουν τόσο σύντομα αφού οι αιτίες της σχετικής απομόνωσης από τη διεθνή αγορά εξακολουθούν να υπάρχουν.

Η διαδικασία συγκέντρωσης και συγκεντρωτισμού του κεφαλαίου που προκλήθηκε από την τάση της κλίμακας παραγωγής να αυξάνει, κάνοντας πρακτικά αδύνατη για την πλειοψηφία των χωρών της Περιφέρειας τη δημιουργία μιας διαδικασίας σώρευσης κεφαλαίου που βασίζεται στη διεθνή αγορά, συνέχισε τις προσπάθειες για την ολοκλήρωση της αγοράς σε διαφορετικές περιοχές της Περιφέρειας.

Πιθανώς η πλέον σημαντική εμπειρία της δυνατότητας αυτής της διαδικασίας ολοκλήρωσης υπήρξε η Συμφωνία Andean που υπεγράφη το 1968. Σ'αυτήν την συγκεκριμένη περίπτωση όπου :

(α) οι περισσότερες από τις χώρες της Περιφέρειας στη διαδικασία της ολοκλήρωσης έχουν ένα επίπεδο ανάπτυξης σημαντικά υψηλότερο απ' ό,τι ο μέσος όρος των χωρών της Περιφέρειας και είναι σχετικά πλούσιες σε φυσικούς πόρους, (β) με ένα σημαντικό μέγεθος πληθυσμού και (γ) με μια υψηλά άνιση κατανομή, αυτές οι χώρες σαν μια ενότητα μπορούν μακροχρόνια να παίξουν ένα ρόλο όμοιο με αυτόν των ημι-περιφερειακών χωρών, όπως αναλύσαμε πιο πάνω. Ωστόσο, αυτή η κίνηση φαίνεται να είναι απίθανη, δεδομένου ότι δεν υπάρχει πραγματική ένωση σε πολιτικό επίπεδο. Επιπλέον, η απαίτηση για διατήρηση της άνισης κατανομής μακροχρόνια μετατρέπει αυτές τις χώρες σε καθεστώτα ασταθή που προσδιορίζουν την μη σταθερότητα των συμφωνιών στο επίπεδο της ολοκλήρωσης.

Ωστόσο, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι αυτές οι διαδικασίες ολοκλήρωσης των χωρών της Περιφέρειας μπορούν να βελτιώσουν σημαντικά την διαπραγματευτική τους δύναμη έναντι του κεφαλαίου του Κέντρου και συνεπώς να είναι ικανές να αποκτήσουν περισσότερα απ'ό,τι άλλες φορές. Ωστόσο, θα πρέπει να έχουμε κατά νου ότι όταν η διαδικασία ολοκλήρωσης αναλαμβάνεται από μικρές χώρες και/ή με φτωχή διαθεσιμότητα φυσικών πόρων, αυτή η διαδικασία θα έχει μικρή επίδραση στην ενδυνάμωση της διαπραγματευτικής τους δύναμης.

Από την παραπάνω ανάλυση, μπορεί κανείς να συμπεράνει ότι η εισαγωγή της εξέτασης των χαρακτηριστικών των ημι-περιφερειακών χωρών και του οικονομικού κύκλου με αναλυτικούς σκοπούς φαίνεται να είναι σημαντικά στην εξήγηση της ιστορικής διαδικασίας της άνισης ανάπτυξης σε παγκόσμια κλίμακα.

Για να επιστρέψουμε όμως στην απάντηση όσον αφορά την αρχική μας ερώτηση, το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι η διαφορά μισθών, δεν μπορεί, μόνη, να εξηγήσει την άνοση ανάπτυξη στον κόσμο, όπως ισχυρίζεται ο Ειμανουήλ. Για μια ικανοποιητική εξήγηση πρέπει να εξετάσει κανείς τα χαρακτηριστικά της καπιταλιστικής διαδικασίας παραγωγής (τάση της κλίμακας να αυξάνει, οικονομίες σφύρευσης, κόστη μεταφοράς), τη θεωρητική μορφή που παίρνει το κεφάλαιο (MNC's), την κυκλική ανάπτυξη της γενικής διαδικασίας της καπιταλιστικής παραγωγής και τέλος τις ειδικές μορφές με τις οποίες αυτός ο καπιταλιστικός τρόπος χρησιμοποιεί την κυριαρχία του έναντι των μη καπιταλιστικών τρόπων.

Τελικά, υπό το φως της πιο πάνω ανάλυσης, μπορούμε να ολοκληρώσουμε τις απόψεις του Ειμανουήλ για την ανάπτυξη της Περιφέρειας, όπως κάναμε προηγουμένως. Σε γενικές γραμμές πρέπει να συμφωνήσουμε μαζί του. Δεν είναι δυνατόν η μεγάλη πλειοψηφία των χωρών της Περιφέρειας να αναπτύσσεται σύμφωνα με τους κανόνες της καπιταλιστικής διεθνούς αγοράς. Συνεπώς, η Περιφέρεια, για να δημιουργήσει μια διαδικασία σφύρευσης, πρέπει να δημιουργήσει μια ριζοσπαστική ρήξη με την καπιταλιστική διεθνή αγορά και να οργανωθεί σαν μία αυτο-συγκεντρωτική οικονομία. Αυτό θα συνεπάγεται μία προοδευτική ανακατανομή των επενδύσεων που θα σκόπευε να αφήσει τους τομείς που παράγουν εξαγωγές για το Κέντρο στο επίπεδο της παραγωγής που απαιτούσε η αυτο-συγκεντρωτική διαδικασία σφύρευσης της Περιφέρειας. Κατ'αυτόν τον τρόπο οι πηγές της άνοσης ανταλλαγής θα εμειούντο δραστικά. Ωστόσο, αυτή η διαδικασία ανακατανομής θα έπαιρνε πολύ χρόνο και συνεπώς η Περιφέρεια, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, θα έπρεπε να καταλείψει μέρος της παραγωγής στο Κέντρο· αλλά δρώντας σαν μια ενότητα, η

ισχυρή διαπραγματευτική δύναμη της Περιφέρειας θα μείωνε σημαντικά τις απώλειες της άνιση ανταλλαγής. Αφού αυτή η αυτο-συγκεντρωτική διαδικασία θα προσέγγιζε ένα σχετικά ικανοποιητικό επίπεδο, η "Περιφέρεια" θα επέστρεφε στη διεθνή αγορά.

Ωστόσο, αυτή η λύση, δεδομένης της ποικιλίας των συμφερόντων μεταξύ των ηγετικών ομάδων στις χώρες της Περιφέρειας, κάνει αυτή τη διεξοδό για την ανάπτυξη της Περιφέρειας πολύ δύσκολη, αν όχι αδύνατη.

Συμπέρασμα

Είναι αλήθεια ότι η άνιση ανταλλαγή υπάρχει και ότι φαίνεται να είναι η πλέον σημαντική μορφή μεταβίβασης αξίας από την Περιφέρεια προς το Κέντρο. Όμως, οι υποθέσεις τις οποίες ο Εμμανουήλ χρησιμοποιεί - δηλαδή η μη κινητικότητα της εργασίας και η διεθνής εξίσωση του ρυθμού κερδών - δεν έχουν τύχει πειστικής εμπειρικής και ιστορικής υποστήριξης. Τελευταία και πιο σημαντική απ'όλες, οι διαφορές μισθών, δεν μπορούν να εξηγήσουν, όπως υποστηρίζει ο Εμμανουήλ, την άνιση ανάπτυξη στον κόσμο.

Για να εξηγήσει αυτό ο Εμμανουήλ πρέπει να εξετάσει, στην ανάλυσή του, ορισμένα ιδιαίτερα ειδικά χαρακτηριστικά της καπιταλιστικής παραγωγικής διαδικασίας και τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιεί την υπεροχή της γύρω από τον όλο κοινωνικό σχηματισμό.

Κεφάλαιο V

Η ερμηνεία του Oscar Braun και η Συμβολή του A. Delarue στην Άνιση Ανταλλαγή.

5.1. Η ερμηνεία της άνισης ανταλλαγής από τον O. Braun.

Ο Braun ξεκινά από την υπόθεση ότι η νεοκλασική θεωρία του διεθνούς εμπορίου απορρίπτει την ιδέα της εκμετάλλευσης μιας χώρας από μια άλλη, δεδομένου ότι οι τιμές που ισχύουν στη διεθνή αγορά είναι καθορισμένες από τον ανάλογο πλούτο σε συντελεστές παραγωγής. Με άλλα λόγια, οι διεθνείς τιμές, τα ποσοστά κέρδους, και τα επίπεδα πραγματικών μισθών σε κάθε χώρα καθορίζονται από φυσικές ή τεχνικές αιτίες. Ξεκινώντας από τη μαρξιστική θεωρία, σύμφωνα με το μοντέλο καταμερισμού εισοδημάτων που καθορίζεται από τις κοινωνικές σχέσεις παραγωγής και από την υπόθεση ότι υπάρχει εξίσωση του κέρδους ανάμεσα στις διάφορες βιομηχανίες, μπορούμε να καθορίσουμε τις "τιμές παραγωγής".

Με αφετηρία μια λεπτομερή ανάλυση της σχέσης "τιμή, μισθός, κέρδος" που έκανε ο Sraffa, θα μας παρουσιάσει ο Braun τη διατύπωσή του για την άνιση ανταλλαγή.

Το μοντέλο του Sraffa σε μια κλειστή Οικονομία :

Πρόκειται για ένα υπόδειγμα (πρότυπο) παραγωγής, σε αντίθεση προς τα νεοκλασικά πρότυπα (μοντέλα).

Υποθέσεις

1. Όλα τα αγαθά παράγονται χρησιμοποιώντας την εργασία καθώς και άλλα αγαθά. Επί παραδείγματι χρησιμοποιείται ποσότητα A_a των εμπορευμάτων A, B_a των εμπορευμάτων B και L_a εργάτες για να παράγουν μια κάποια ποσότητα εμπορευμάτων A.
2. Τα εμπορεύματα ανταλλάσσονται έναντι των εμπορευμάτων, $W =$ μια κάποια ποσότητα του A. Η τιμή κέρδους είναι ίση σε όλους τους κλάδους. Οι μισθοί (αμοιβές) πληρώνονται κατά το τέλος της περιόδου.
3. Όλα τα συναφή δεδομένα χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια μιας περιόδου παραγωγής και κατά φυσική συνέπεια δεν υπάρχουν οικονομίες ή έλλειψη οικονομιών κλίμακας.

Παρουσίαση του μοντέλου

Η οικονομία παράγει δύο (2) εμπορεύματα : A (σίδηρος) και B (σιτάρι) και χρησιμοποιεί την ακόλουθη τεχνολογία :

$$q_a = 13 \text{ τόννοι του A} + q_b = 2 \text{ τόννοι του B} + l_k = 10$$

$$(\text{άνθρωπος έτος}) = Q_{A1} = 27$$

$$q_a' = 10 \text{ τόννοι του A} + q_b' = 4 \text{ τόννοι του B} + l_k = 10 \text{ άνθρωπος-έτος} =$$

$$Q_{B2} = 12$$

Η τιμή κέρδους για να είναι ομοιόμορφη και στις δύο βιομηχανίες πρέπει :

$$(13 P_h + 2P_t) (1+r) + 10.W = 27P_h$$

$$(10P_h + 4P_t) (1+r) + 10.W = 12P_t \quad (1)$$

$$P_h = (\text{τιμή σιδήρου})$$

$$P_t = (\text{τιμή σίτου})$$

$$r = (\text{τιμή κέρδους})$$

$$W = (\text{μισθός})$$

Εάν λάβουμε το P_h σαν numeraire μας μένουν τότε δύο εξισώσεις με τρεις αγνώστους ποσότητες. Αρκεί να προσδιορίσουμε τη μία από αυτές και θα βρούμε τις άλλες. Στο ανωτέρω παράδειγμα αν $W = 0$, $r = .50$, $P_t = 2.50$, το $r = .50$ θα ήταν η μέγιστη τιμή κέρδους του συστήματος σύμφωνα με το μοντέλο Sraffa. Εάν κάνουμε το (r) να ποικίλει σε τιμές μεταξύ 0 και .5 θα έχουμε τις αντίστοιχες τιμές του W και του P_t .

| r | W | P_t |
|-----|-----|-------|
| .0 | .92 | 2.40 |
| .1 | .74 | 2.41 |
| .2 | .55 | 2.43 |
| .3 | .37 | 2.45 |
| .4 | .19 | 2.47 |
| .5 | .0 | 2.50 |

Γενικεύοντας μπορούμε να γράψουμε το σύστημα :

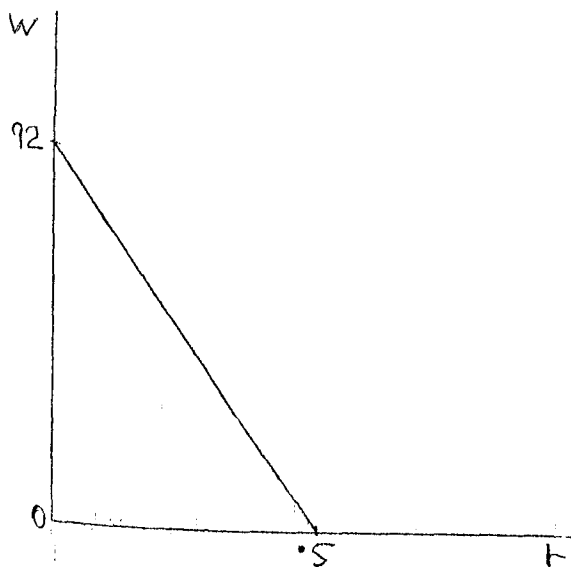
$$\begin{aligned}
 A_\alpha P_\alpha + B_\alpha P_\beta + \dots + K_\alpha P_\kappa &= A P_\alpha \\
 A_\beta P_\alpha + B_\beta P_\beta + \dots + K_\beta P_\kappa &= B P_\beta \quad (2) \\
 A_\kappa P_\alpha + B_\kappa P_\beta + \dots + K_\kappa P_\kappa &= K P_\kappa
 \end{aligned}$$

με K εξισώσεις, $(K+1)$ αγνώστους, δηλαδή $(K-1)$ τιμή λαμβάνοντας

$P_\alpha = 1, W, r$.

Για το Sraffa υπάρχει μια αντίστροφη σχέση μεταξύ W και r .

Σχήμα 1

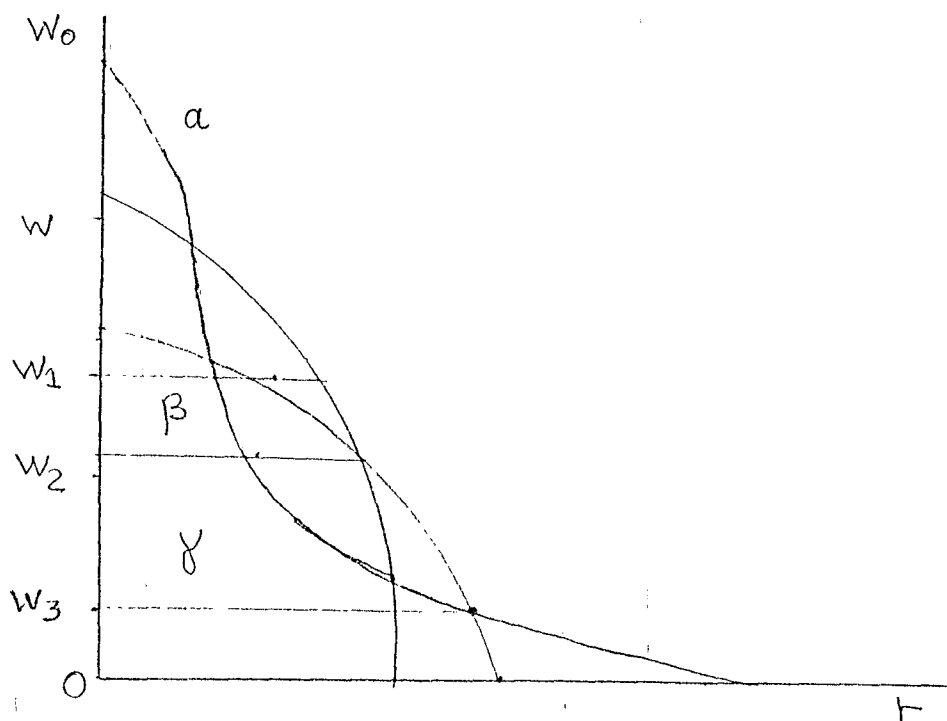


Μπορεί κανείς να ταξινομήσει τα εμπορεύματα σε προϊόν βάσης ή όχι. Τα βασικά προϊόντα εισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στην παραγωγή όλων των άλλων αγαθών, τα άλλα δεν μπαίνουν σ' αυτήν ή ακόμη μπορούν να είναι αγαθά ενδιάμεσα. Για τον Sraffa μόνο τα βασικά προϊόντα έχουν μια επίπτωση επί των W και r .

Ο Μπράουν (Braun) πήρε ένα αριθμητικό παράδειγμα για να το αποδείξει με την παραγωγή της μετάξης και των ενδυμάτων. Το αριθμητικό του παράδειγμα δείχνει καλώς ότι εάν οι τεχνικοί όροι παραγωγής των εμπορευμάτων αυτών άλλαζαν, θα άλλαζαν και οι τιμές, αλλά οι σχέσεις W και r δεν θα μεταβάλλοντο.

Στη δέσμη των δυνατών τεχνολογιών, κάθε μία απ' αυτές προσδιορίζει μια σχέση μεταξύ W και r και τιμές που συνδυάζονται με καθένα από τα εμπορεύματα. Κατά τον Braun οι κεφαλαιοκράτες θα εκλέξουν για ένα οποιοδήποτε επίπεδο πραγματικού μισθού, την τεχνολογία η οποία θα έδινε το υψηλότερο κέρδος. Επί παραδειγματι, έστω μία οικονομία στην οποία είναι δυνατόν να εκλέξει κανείς μεταξύ ξεχωριστών τρόπων παραγωγής διαφόρων εμπορευμάτων τις τεχνολογίες α , β , γ .

Σχήμα 2



μεταξύ W_0 και W_1 : α

W_1 και W_2 : β

W_2 και W_3 : γ

από κάτω από το W_3 γ

Το γ δείχνει μια επάνοδο (οπισθοδρόμηση) τεχνολογίας και μάλιστα όταν ο μισθός (η αμοιβή) είναι πολύ χαμηλός. Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι οι καμπύλες τέμνονται σε πολλά μέρη.

Αυτή η θεωρία του Sraffa επιτρέπει να καταλάβουμε μια κάποια πρακτική του τρόπου καπιταλιστικής παραγωγής, η οποία εκφράζεται από το σύστημα των τιμών παραγωγής.

Αλλά ο Benetti επισημαίνει ότι το σύστημά του είναι αποδεκτό, αν δείξει κανείς ότι το status του μισθού μπορεί να ορίζεται θεωρώντας τον αποκλειστικά σαν κατηγορία της κατανομής. Αλλά αυτό δεν είναι δυνατό. Ο μισθός, δεν είναι κατηγορία της διανομής, διότι είναι μέρος του κεφαλαίου, συνεπώς είναι κατηγορία της παραγωγής. (1)

Δια τούτο ο Benetti συμπεραίνει : <<Το σύστημα του Sraffa δεν απεικονίζει το ουσιώδες χαρακτηριστικό του καπιταλισμού, δηλαδή τη σχέση της μισθοδοσίας. Το εμπόρευμα - πρότυπο, που κατασκευάστηκε στη βάση του συστήματος αυτού, είναι λοιπόν μια γνώση ανεπαρκής για να εξηγήσει κατά ικανοποιητικό τρόπο μια πρακτική και ειδικά καπιταλιστική (κεφαλαιοκρατική), όπως εκείνη που εκφράζεται δια μέσου του συστήματος των τιμών παραγωγής.>> (2)

(1) Carlo Benetti, op.Cit (σελίς) 129

(2) (ομοίως) σελίς 130.

Το μοντέλο του Braun :

Ο Oscar Braun συνέταξε την απόδειξή του για τη θεωρία της Άνισης Ανταλλαγής από αυτό το μοντέλο.

Έτσι, ο σίδηρος παράγεται από τη χώρα Α: αναπτυσσόμενη

ο σίτος παράγεται από τη χώρα Β: εξαρτώμενη.

Το σύστημα του Sraffa γράφεται τότε:

$$(13P_h + 2P_t) (1+r) + 10W_A = 27P_h$$

$$(10P_h + 4P_t) (1+r) + 10W_B = 12P_t$$

W_A : (αμοιβή σε ανεπτυγμένη χώρα)

W_B : (αμοιβή σε υπανάπτυκτη χώρα)

Υπόθεση : Ταυτόσημη τιμή κέρδους παντού (3)

Θεώρημα : Οι διαφορές στους μισθούς, που κυμαίνονται από 1 έως 30, προέρχονται από διαφορές στις τιμές παραγωγής, οι οποίες μπορεί να έχουν σαν συνέπεια μεταφορές υπεραξίας δισεκατομμυρίων δολλαρίων από χώρες υπανάπτυκτες προς τις ανεπτυγμένες και δεν λαμβάνονται υπ' όψιν τα δευτερεύοντα αποτελέσματα, τα οποία θα παρέμβαιναν εάν αυτή η υπεραξία παρέμενε στις υπανάπτυκτες χώρες.

Εάν $P_h = 1$ για μία δεδομένη τιμή κέρδους, θα επιτύγχανε κανείς τις ακόλουθες εικόνες μεταξύ των W_A και W_B και P_t (3)

(3) Emmanuel, op.Cit. σελ(ς) 93.

| $r = .10$ | W_A | W_B | P_t |
|-----------|-------|-------|-------|
| 1 | .05 | 3.11 | 5.55 |
| 2 | .25 | 2.42 | 4.63 |
| 3 | .35 | 2.07 | 4.18 |
| 4 | .50 | 1.50 | 3.50 |
| 5 | .70 | 0.86 | 2.60 |
| 6 | .73 | 0.73 | 2.41 |
| 7 | .80 | 0.52 | 2.13 |
| 8 | .95 | 0.005 | 1.45 |

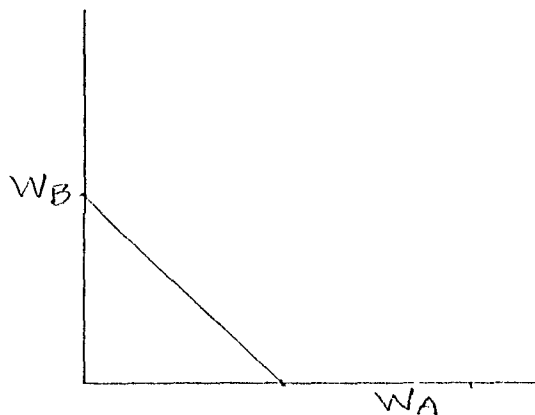
| $r = .20$ | W_A | W_B | P_t |
|-----------|-------|-------|----------|
| 1 | .05 | 2.07 | 4.54 |
| 2 | .25 | 1.47 | 3.70 |
| 3 | .45 | 0.87 | 2.87 |
| 4 | .50 | 0.72 | 2.66 (4) |
| 5 | .55 | 0.57 | 2.45 |
| 6 | .555 | 0.555 | 2.43 |
| 7 | .60 | 0.42 | 2.25 |
| 8 | .70 | 0.12 | 1.83 |

Ποιά συμπεράσματα εξάγονται από τα πιο πάνω στο μοντέλο του Μπράουν (Braun);

Δεδομένου ότι τα r , W_A , W_B , P_t παριστάνουν μια κατάσταση που είναι δυνατή ως προς την αξία, Την αμοιβή και την τιμή κέρδους για δύο χώρες που ανταλλάσσουν 2 (δύο) ειδών αγαθά και χρησιμοποιούν μια τεχνολογία η οποία δεν μεταβάλλεται, όταν μεταβάλλονται τα επίπεδα τιμών, αμοιβών και τιμών κέρδους, τότε

1. W_B και W_A μεταβάλλονται αντίστροφα για δεδομένο (r).

Σχήμα 3

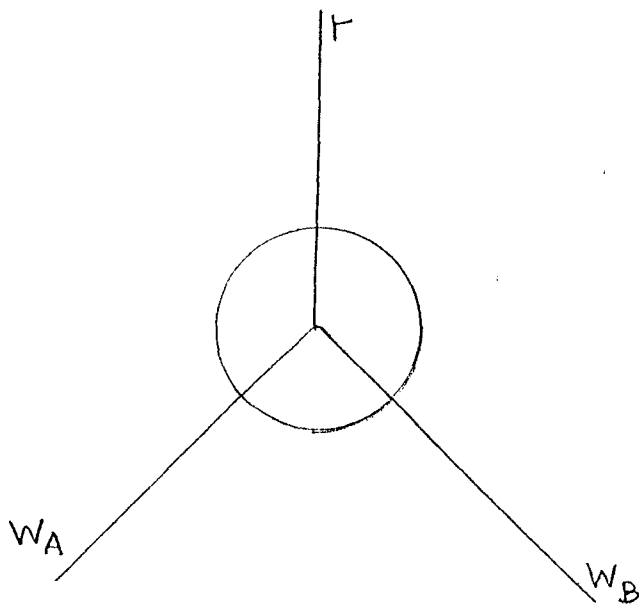


2. ΔW_A και ΔW_B αντανακλώνται, πάνω στις σχετικές τιμές των αγαθών που εξαγωγήν οι χώρες A και B.
3. Όταν $W_A = W_B$ $\Delta + r \rightarrow \Delta - W_A$ και $\Delta - W_B$
4. Συγκρίνοντας τις γραμμές 2,4,8 του (4) και τις 2,4,5 του (3) Τα W_A και W_B είναι πιο μικρά όταν το r είναι μεγαλύτερο.

Ο Braup παριστάνει όλα αυτά τα συμπεράσματα πάνω σε ένα ίδιο διάγραμμα που δείχνει ότι το $r = r(W_A, W_B)$.

Κάθε σημείο της επιφάνειας που προσδιορίζεται από ένα συνδυασμό : r, W_A, W_B , ορίζει μία αξία του P_t . Γενικεύοντας με μία ήττα παραγωγής για κάθε χώρα A, B έχουμε :

Σχήμα 4



$$\begin{aligned} A_\alpha, B_\alpha, C_\alpha, \dots, K_\alpha, L_\alpha & \implies A \\ \text{(Χώρα } i\text{)} = A_e, B_e, C_e, \dots, K_e, L_e & \implies E \\ A_f, B_f, C_f, \dots, K_f, L_f & \implies F \\ \text{(Χώρα } j\text{)} = A_k, B_k, C_k, \dots, K_k, L_k & \implies K \end{aligned}$$

από τα οποία προκύπτει το σύστημα εξισώσεων :

$$\begin{aligned} (A_\alpha P_\alpha + B_\alpha P_\beta + K_\alpha P_\kappa) (1+r) + L_\alpha W_A &= AP_\alpha \\ (A_e P_\alpha + B_e P_\beta + K_e P_\kappa) (1+r) + L_e W_A &= EP_e \\ \dots \dots \dots (5) \\ (A_f P_\alpha + B_f P_\beta + K_f P_\kappa) (1+r) + L_f W_B &= FP_f \\ (A_k P_\alpha + B_k P_\beta + K_k P_\kappa) (1+r) + L_k W_B &= KP_k \end{aligned}$$

με $K+2$ αγνώστους. Με $K-1$ τιμή r , W_A και W_B .

Κάθε σημείο της δεδομένης επιφάνειας για τις αξίες r , W_A , W_B θα ορίζει τώρα ένα διάνυσμα (vector) P με τις τιμές των βιομηχανιών κ.

Για μιά δεδομένη τιμή κέρδους, εάν W_A αυξάνει και W_B ελαττώνεται, οι τιμές των βιομηχανιών A και E αυξάνουν έστω και αν εκείνες των βιομηχανιών F και K ελαττώνονται.

Τούτο είναι <<εκείνη η επιδείνωση των όρων της ανταλλαγής>> που δείχνει τις δυνατότητες τις οποίες έχει μιά χώρα να εκμεταλλεύεται μιά άλλη μέσω των εμπορικών ανταλλαγών. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι χώρες B εξαγωγή πρώτες ύλες και άλλα εμπορεύματα και οι τιμές θα μπορούσαν να είναι πιο υψηλές εάν δεν υπήρχε η άνιση ανταλλαγή.

Τελικά τί είναι η άνιση ανταλλαγή; Είναι η έκφραση του συστήματος σχέσης της κεφαλαιοκρατικής (καπιταλιστικής) παραγωγής, δηλαδή όταν αναζητείται ελάχιστο κόστος παραγωγής και υπάρχει

προϊκοδότηση, σε φυσικούς πόρους που επιτρέπουν να αποκτώνται πρώτες ύλες σε χαμηλή τιμή.

Παράδειγμα: Η περίπτωση του πειρελαίου:

Το εσωτερικό κόστος παραγωγής των ανεπτυγμένων χωρών είναι πολύ ανώτερο από εκείνο των χωρών του Τρίτου-Κόσμου και αυτό το κόστος θα αυξανόταν πολύ γρήγορα εξ' αιτίας του γνωστού νόμου των φθινουσών αποδόσεων εάν έπρεπε κανείς να καταφύγει στον αυτοεφοδιασμό.

Η περίπτωση των ελαφρών βιομηχανιών. Γιατί βάζουν υποεργολαβία στον Τρίτο-Κόσμο; Δεδομένων των χαμηλών μισθών των χωρών B----->τιμές παραγωγής χαμηλές-----> άνιση ανταλλαγή.

Για τον Braun, η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η τιμή του καλαθιού εμπορευμάτων, που μπαίνει στο διεθνές εμπόριο σαν εξαγωγή της χώρας j. Αλλιώς εκφραζόμενο και αντίθετα προς τον Εμμανουήλ (4) δεν είναι η τιμή ενός αγαθού που προσδιορίζει το σύστημα, αλλά είναι η ενέργεια των ανεπτυγμένων χωρών επί του μέσου όρου των τιμών εξαγωγής των εξαρτόμενων χωρών.

$$P_f X_f + P_g X_g + \dots + P_k X_k = P^*_d$$

X_1 = εξαγόμενες ποσότητες από την εξαρτόμενη χώρα.

Γι' αυτόν είναι το P^*_d που αποτελεί το προσδιοριστικό στοιχείο του W_B , και όχι το W_B το προσδιοριστικό στοιχείο του P^*_d .

Η απόδειξη συνοψίζεται στο εξής :

Εάν εφαρμόζουν πίεση προς τα κάτω επί του P^*_d (διάνυση της τιμής εξαγωγής) τότε :

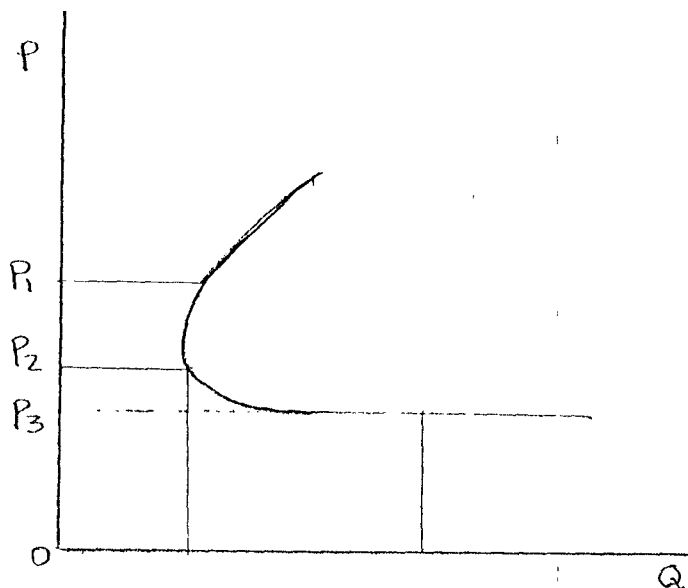
(4) op.Cit. Σελίδες 111-114

- το W_A πρόκειται να αυξηθεί
- το W_A πρόκειται να υποστεί μιά πύεση στη βάση.

Για τον Braun είναι το P^*_d που βρίσκεται στην πηγή της άνισης ανταλλαγής (εδώ μπαίνουν στο παιχνίδι (εφαρμόζονται) όλα τα μέσα, όπως ο έντεχνος χειρισμός των τελωνειακών δασμών, φράγματα και περιορισμοί στο εμπόριο κ.λ.π. τα οποία επιτρέπουν στις αναπτυγμένες χώρες να σταθεροποιούν το P^*_d στο επιθυμητό επίπεδο). Η άνιση ανταλλαγή είναι δηλαδή το αδύνατο επίπεδο του P^*_d .

Κάτω από αυτές τις συνθήκες όσο πιο χαμηλό είναι το P^*_d , τόσο πιο μεγάλο θα είναι ό,τι μπορεί να προσφέρει η χώρα Β στη χώρα Α.

Σχήμα 5



Αυτή είναι μιά καμπύλη όμοια με την προσφορά εργασίας. Όσο πιο χαμηλό είναι το ημερομίσθιο, τόσο περισσότερο ο εργάτης θα είναι έτοιμος να εργασθεί για να διατηρήσει ένα ελάχιστο επίπεδο εισοδήματος που θα του επιτρέψει να συντηρηθεί. Ίσως είναι αυτή η πορεία ανάπτυξης από την οποία περνούν οι υπανάπτυκτες χώρες σήμερα.

Συμπερασματικά λοιπόν ο Braun δείχνει ότι οι αναπτυγμένες χώρες επηρεάζοντας το επίπεδο του P^*d (περιορίζοντάς το, εμποδίζοντάς το να αυξηθεί) μπορούν να επηρεάσουν το W_A , δημιουργώντας με αυτό το γεγονός την άνιση ανταλλαγή, χάρη στην οποία οι χώρες αυτές μπορούν να εκμεταλλεύονται τις χώρες του Τρίτου-Κόσμου. (5)

5.2. Η συμβολή του Antoine Delarue ή νεορικαρντιανή προσέγγιση του θέματος της άνισης ανταλλαγής.

Από τη διάκριση μεταξύ ολοκληρωμένης οικονομίας και διακρίνουσας οικονομίας, ο Delarue αναλύει το πρόβλημα της άνισης ανταλλαγής και της ανάπτυξης μέσα σε μία νεορικαρντιανή προοπτική. Στις ολοκληρωμένες οικονομίες υπάρχει η σχέση των ακόλουθων τιμών:

$$p = (1+r) \cdot A_p + L \cdot W \quad (1)$$

όπου η δομή παραγωγής αυτής της οικονομίας περιλαμβάνει - μία μήτρα τεχνικών συντελεστών A - ένα διάνυσμα, προσλαμβανομένης της εργασίας L , για n μεθόδους παραγωγής που παράγουν η εμπορεύματα. Υπάρχει επίσης ένας κανόνας κατανομής σε βαθμό ελευθερίας συμβολιζόμενος με \underline{r} , η δε παράμετρος είναι η τιμή κέρδους. Για τον Delarue η τιμή κέρδους είναι μια εξωγενής μεταβλητή, η οποία από άποψη οικονομικής ερμηνείας ως προς τον προσδιορισμό της, δεν επιδέχεται οποιαδήποτε προτεραιότητα σχετικά με τον προσδιορισμό του ποσού του μισθού και των τιμών. Η παράμετρος \underline{r} δείχνει μόνο μία σχέση δύναμης μεταξύ των κοινωνικών τάξεων.

(5) Για την απόδειξη του Braun, βλέπε το δικό του υπόδειγμα εκμετάλλευσης (του εμπορίου) - Σελίδες 199-213.

Στις διακρίνουσες οικονομίες χρησιμοποιούν διάφορους εργάτες των οποίων η εργασία μολονότι ομογενής, αμοίβεται διαφορετικά. Για αυτούς τους τύπους οικονομίας οι τιμές επαληθεύουν το σύστημα εξισώσεων :

$$p = (1+r) \cdot A_p + L \cdot W \quad (2)$$

όπου το L είναι μιά μήτρα (η X_S)

W είναι ένα διάνυσμα \underline{S} ποσού μισθών

S είναι ο αριθμός εργατών που πληρώνονται διαφορετικά.

Αυτός είναι ο μαθηματικός τύπος που βρίσκει το πεδίο εφαρμογής του στην ανάλυση των σχέσεων μεταξύ αναπτυγμένων και υπανάπτυκτων χωρών, δεδομένου ότι το ποσό του ημερομισθίου αντικατοπτρίζει το επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης του έθνους.

α) Υπόθεση του μονιέλου :

Πλήρης ειδίκευση των δραστηριοτήτων μεταξύ των διαφόρων υποοικονομιών.

β) Παρουσίαση της συμβολής του Delarue

Έστω μιά οικονομία της τάξης \underline{S} , της οποίας η δομή διακρίνουσας παραγωγής δίνεται από το ζεύγος των πινάκων (A, L) σε αντίθεση με εκείνη της ολοκληρωμένης οικονομίας που ορίζεται από το ζεύγος (A, \hat{L}) , όπου το \hat{L} είναι το ποσό των στηλών L ($\hat{L} = \sum_{i=1}^S L_i$).

Το σύστημα εξισώσεων στο οποίο προστίθεται μιά εξίσωση ομαλοποίησης των τιμών και ημερομισθίων (μισθών), αφήνει να υφίσταται μιά απροσδιοριστία της τάξης \underline{S} μεταξύ των $(n+S+1)$ μεταβλητών p, W, r . Ο κανόνας κατανομής θα έχει λοιπόν \underline{S} βαθμό ελευθερίας. Είναι πρόσφορο να τον παραστήσουμε με το ζεύγος (r, α) , όπου α είναι ένα διάνυσμα διανεμητών μισθών (αμοιβών) ικανοποιητικό.

$$\begin{bmatrix} W_1 \\ - \\ - \\ - \\ - \\ - \\ W_S \end{bmatrix} \stackrel{\Delta}{=} \begin{bmatrix} \alpha_1 \\ - \\ - \\ - \\ - \\ - \\ \alpha_S \end{bmatrix} \bar{W} \quad (3)$$

όπου το \hat{W} είναι ο μισθός αναφοράς.

Η εξίσωση (2) γίνεται :

$$p = (1+r) \cdot A_p + L \cdot \bar{W} \quad (4)$$

Δεν υπάρχει διαφορά λοιπόν μεταξύ των δύο τύπων οικονομιών εάν το α δεν μεταβάλλεται. Από αυτή την παρατήρηση ο συγγραφέας γενικεύει τα αποτελέσματα της ανάλυσής του.

1. Μακροχρόνιος περίοδος

Η ανάλυση της εξέλιξης των δομών παραγωγής ανεπτύχθη από την έννοια εκτέλεσης μίας δομής με δεδομένη τιμή κέρδους, η οποία διαμορφώθηκε από το διάνυσμα

κανόνας

r

κατανομής

(r, α)

(ψευδοαπόδοση)

$$\bar{p}(r) = [I - (1+r) \cdot A]^{-1} L$$

για την ολοκληρωμένη οικονομία

$$\bar{p}(r, \alpha) = [I - (1+r) \cdot A]^{-1} L$$

(5)

για την διακρίνουσα οικονομία

(A, L) είναι περισσότερο ψευδο-εκτελεστική (αποδοτική) από την δομή (A^*, L^*) για τον κανόνα (r, α) εάν :

$$1) R^* \leq r < R$$

$$2) r < \min(R, R^*) \text{ και } \bar{p}(r, a) < \bar{p}^*(r, a).$$

και τα συμπεράσματα του συγγραφέα είναι τα ακολούθα:

α) Η συνέχεια στην ανάπτυξη απαιτεί την σταθερότητα του κανόνα κατανομής (r, a) σε μακροχρόνια περίοδο.

β) Δια μέσου αυτής της σταθερότητας του (r, a) η αναζήτηση του κέρδους επιτρέπει να επιτύχουμε δομές παραγωγής ολοένα πιο ψευδοεκτελεστικές για τον κανόνα (r, a) .

Η αναζήτηση του κέρδους διατηρεί λοιπόν μιά κάποια λογικότητα στη διακρινουσα οικονομία, αφού μιά αύξηση της ψευδοεκτέλεσης μεταφράζεται, όταν (r, a) παραμένει σταθερό, με μιά βελτίωση της δύναμης αγοράς όλων των αμοιβών (των μισθών). Εν τούτοις, σε αντίθεση προς τις ολοκληρωμένες οικονομίες η αναζήτηση του κέρδους δεν ευνοεί πια κατ'ανάγκη την υιοθέτηση μεθόδων παραγωγής που χρησιμοποιούν όλο και λιγότερο σύγχρονη εργασία. Η αναζήτηση του κέρδους στη διακρινουσα οικονομία δεν κάνει παρά να εξοικονομεί το ανάλογο ποσό των εκσυγχρονισμένων ποσοτήτων ολικής εργασίας, οι οποίες χορηγούνται από κάθε ένα από τα εργατικά συνδικάτα στην παραγωγή διάφορων αγαθών, ενώ η εξισορρόπηση των ποσοτήτων τούτων γίνεται σε συνάρτηση με τον μισθό. Ο προηγούμενος συλλογισμός, μας επιτρέπει να καταλάβουμε την έννοια της άνισης ανάπτυξης.

Πράγματι, μιά δομή πιο αποδοτική, αλλά με εργάτες πιο ακριβούς, είναι λιγότερο ψευδοαποδοτική. Η αντικατάσταση των φτηνών εργατικών χειρών με ακριβά εργατικά χέρια επιτρέπει, σε αμετάβλητες τεχνικές παραγωγής, να αυξήσουν την ψευτοαπόδοση χωρίς τροποποίηση της απόδοσης της οικονομίας.

Είναι λοιπόν ένα φαινόμενο επωφελούς μεταφοράς όλων των οικονομικών δραστηριοτήτων προς τα λιγότερο ακριβά εργατικά χέρια που βρίσκεται στην πηγή της άνισης ανταλλαγής, η οποία έχει

για συνέπεια ένα μόνιμο κενό μεταξύ των χωρών με διαφορετικό επίπεδο ανάπτυξης και συνεπώς με άνιση αμοιβή.

2. Βραχυχρόνια Περίοδος

Η ανάλυση γίνεται εδώ με μιά αμετάβλητη δομή παραγωγής, με την (A, L) σταθερή. Επανέρχεται λοιπόν για να κάνει μιά συγκριτική μελέτη μεταξύ της διακρινουσας οικονομίας και της ολοκληρωμένης οικονομίας. Η πρώτη ορίζεται από τη δομή (A, L, r, a) και η δεύτερη (A, \hat{L}, r) αποκτάται από την εξίσωση των αμοιβών (των ημερομισθίων) και όπου τιμή και μισθός επαληθεύουν τη σχέση :

$$\hat{p} = (1+r) \cdot A\hat{p} + \hat{L} \cdot \hat{w} \quad (6)$$

Τιμές και μισθοί είναι κανονισμένα σε όρους εμπορευμάτων-τύπου και στους δύο τύπους οικονομιών. Με τη λέξη εμπόρευμα-τύπου (q) εννοούν εμπόρευμα τέτοιο όπως $\hat{q}' = (1+R) \cdot \hat{q} \cdot A$ και $\hat{q}' \cdot L = R/(1+R)$ όπου $R =$ μέγιστη τιμή κέρδους. Πράγμα το οποίο σημαίνει ότι έχουμε :

$$\hat{q}' \cdot p = \hat{q} \cdot \hat{p} = I \quad (7)$$

Ο ολοκληρωμένος μισθός, $\hat{w} = I - r/R$ λαμβάνεται σαν μισθός αναφοράς δηλαδή οι διανεμητές μισθού a ομαλοποιούνται κατά τρόπον ώστε :

$$w_1 = a_1 \hat{w} \quad (i = 1, \dots, S) \quad (8)$$

Η σχέση ομαλοποίησης του a είναι :

$$\sum_{i=1}^s M_i a_i = 1 \quad (9)$$

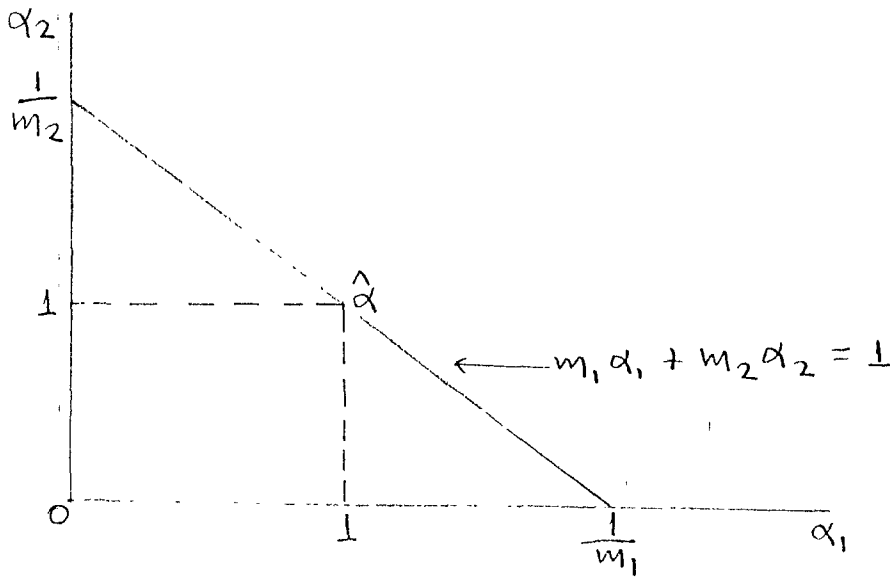
Για τις διακρινουσες οικονομίες επιτυγχάνουν τότε τη θεμελιώδη σχέση :

$$\sum_{i=1}^s M_i W_i + \frac{r}{R} = 1 \quad (10)$$

που συνδέει τους μισθούς τους εκφρασμένους σε όρους εμπορευμάτων-τύπου και την τιμή κέρδους.

Οι σχέσεις (9) και (10) μπορούν να παριστάνονται γραφικά ως εξής :

Σχήμα 6



Η γραφική παράσταση δείχνει ότι η θέση των διανεμητών μισθού a_1 και a_2 ανήκει σε μία ευθεία που διέρχεται από το σημείο

$$\hat{a} (\hat{a}_1 = \hat{a}_2 = 1), \text{ κατάσταση ολοκλήρωσης}$$

Εάν \underline{r} είναι μία σταθερά

$$\Delta + W_1 \text{ (ή } a_1) \text{ } \implies \Delta - W_2 \text{ (ή } a_2)$$

Η ένταση της διάκρισης παριστάνεται από την απόκλιση μεταξύ των σημείων \hat{a} και a της ευθείας της εξίσωσης.

$$\sum_{i=1}^s M_i a_i = 1$$

Ο δείκτης έντασης της διάκρισης γίνεται τότε :

$$E \triangleq M_1 (a_1 - 1) = -M_2 (a_2 - 1) = M_1 M_2 (a_1 - a_2) \quad (11)$$

$$E > 0 \quad \text{όταν} \quad W_1 > W_2$$

$$E < 0 \quad \text{όταν} \quad W_1 < W_2$$

Συγκρίνοντας τις τιμές (P) των εμπορευμάτων στη διακρίνουσα οικονομία με τις αξίες τους (\hat{P}) στην αντίστοιχη ολοκληρωμένη οικονομία, με την προϋπόθεση ότι η αξία του εμπορεύματος-τύπου είναι η ίδια και στις δύο περιπτώσεις λόγω της σχέσης

$$\hat{q}' \cdot p = \hat{q} \cdot p = 1,$$

ο Delarue πήρε σαν αξία του κανόνα, το ολοκληρωμένο σύστημα κατά τρόπο που να λέγει ότι ένα εμπόρευμα είναι υπερεκτιμημένο εάν $p_1 > \hat{p}_1$ και υποεκτιμημένο στην αντίθετη περίπτωση.

Από αυτήν την ανάλυση, εξάγει δύο θεωρήματα (6)

Θεώρημα I : Η διαφορά $p - \hat{p}$ που αντιστοιχεί σε μία διακρίνουσα οικονομία της τάξεως δύο, που χαρακτηρίζεται από $[A, (L^1, L^2), r, a]$, είναι :

- 1) ανεξάρτητη σε κατεύθυνση από τη διαφορά των μισθών.
- 2) ανάλογη προς την ένταση της διάκρισης.

Θεώρημα II : Σε μία διακρίνουσα οικονομία (A,L) δευτέρας τάξεως και για μία δεδομένη τιμή κέρδους (r), η ανταλλαγή των ενδιάμεσων αγαθών που αντιστοιχούν στα επίπεδα δραστηριότητας \underline{X} , είναι άνιση υπέρ της φυσικής υπο-οικονομίας με υψηλό μισθό, όταν η αύξηση που αντιστοιχεί στο \underline{X} εξισορροπείται, δηλαδή :

$$\underline{X}' (I - (\Pi + r) \cdot A) = 0.$$

(6) Οι αποδείξεις αυτών των δύο θεωρημάτων βρίσκονται στο άρθρο του Delarue, Σελίδες 345 και 348.

Η απόδειξη του θεωρήματος I επέτρεψε στον συγγραφέα να συμπεράνει ότι περιοριζόμενοι μόνο στα ενδιάμεσα αγαθά υπάρχει ολική ανταλλαγή μεταξύ δύο υποοικονομιών και κατά συνέπεια μεταφορά αξίας από τη μία υποοικονομία στην άλλη με :

$$p - \hat{p} = \Pi \cdot E \quad \text{όπου } \Pi = (BL^1/M_1 - BL^2/M_2) \cdot \hat{W}$$

$$B = [I - (1+r) \cdot A]^{-1}$$

Αυτό είναι το διάνυσμα Π που δίνει την διεύθυνση της εκμετάλλευσης.

Η απόδειξη του θεωρήματος II συναντά την πρόταση του Εμμανουήλ ότι το διεθνές εμπόριο επιφέρει μιά καθαρή εκμετάλλευση των χωρών με χαμηλούς μισθούς, από τις ανεπτυγμένες χώρες. Αλλά εδώ η τιμή κέρδους γίνεται ο κανόνας. Ιδού το συμπέρασμα του συγγραφέα, αν τα ανταλλασσόμενα εμπορεύματα είναι αγαθά ενδιάμεσα, οπότε ο όρος $X' I - (1+r) \cdot A \geq 0$ ερμηνεύεται λέγοντας ότι η τιμή αύξησης της παραγωγής τους είναι τουλάχιστον ίση προς την τιμή κέρδους r . Εάν αυτά παρεμβαίνουν μέσα στις τελικές καταναλώσεις, αυτός ο όρος συνεπάγεται μιά αύξηση αρκετή και τόσο υψηλότερη όσο το (\underline{r}) είναι πιο σημαντικό.

Σύνθεση της προσφοράς (της συμβολής) του Delarue :

Σε τελευταία ανάλυση, τα δύο θεωρήματα επεξήγησαν, κατέστησαν προφανείς τις σχέσεις εκμεταλλεύσεων δια του εμπορίου μεταξύ διαφορετικών υποοικονομιών. Αυτές οι σχέσεις είναι μιά συνέπεια άμεση των διαφορών μισθών (ημερομισθίων) που υπάρχουν στην οικονομία. Αυτές άλλωστε επετεύχθησαν από την σύγκριση της διακρίνουσας οικονομίας με μιά οικονομία με δομή παραγωγής και τιμή κέρδους ενδεικτικές αλλά χωρίς διάκριση.

Το στοιχείο το ιδιαίτερα νεο-ρικαρντιανό είναι το να έχουμε θεωρήσει το εμπόρευμα-τύπο σαν αμετάβλητο σε αξία και που να επιτρέπει να συγκρίνουμε τις τιμές και τα ημερομίσθια της διακρινουσας οικονομίας με αυτά της ολοκληρωμένης αντίστοιχης οικονομίας. Η πρόταση του Delague δίνει μιά νέα πλήρη κατανόηση της έννοιας εκμετάλλευσης στη νεορικαρντιανή θεωρία καθώς και σε μιά νεοκλασσικής έμπνευσης θεωρία.

Οι θεωρίες αυτές θα έλεγαν ότι αναζητά κανείς να μεγιστοποιήσει το δικό του μερίδιο διεθνούς προϊόντος. Η εκμετάλλευση εξισώνει την καταχρηστική (παράνομη) χρησιμοποίηση από μερικούς παίκτες μιάς κυριάρχουσας κατάστασης (θεωρία των παιγνίων). Αλλά η προβληματική της άνισης ανταλλαγής είναι διαφορετική. Αυτή διασαφηνίζει και επιτρέπει να καταμετρούμε τις μεταφορές αξιών σε δεδομένα επίπεδα παραγωγής, μεταξύ της υπο-οικονομίας. Και αυτά τα τελευταία δεν προσπαθούν καθόλου να μεγιστοποιήσουν τις μεταφορές αξιών προς όφελός τους επιβαρύνοντας επί παραδειγματι τους μισθούς, αφού κάθε τροποποίηση των σχετικών ημερομισθίων (μισθών) έχει σαν συνέπεια την τροποποίηση των σχετικών τιμών της ζήτησης και των επιπέδων παραγωγής.

Δεν υπάρχει, ακόμη και σε βραχεία περίοδο, ζήτημα κατανομής του εισοδήματος. Είναι λοιπόν από την μαρξιστική έννοια της πάλης των τάξεων που είναι κανείς σε θέση να καταλάβει αυτήν την θεωρία της άνισης ανταλλαγής όπως παρουσιάζεται εδώ.

Τα σημαντικά σημεία που πρέπει να επισημάνουμε, από την ανάλυση του Delague είναι ότι ο νεορικαρντιανός κανόνας κατανομής έχει απήχηση στον κινητήριο ρόλο της μαρξιστικής πάλης των τάξεων. Σε ευρεία ανάλυση κάθε κανόνας κατανομής προσδιορίζει μιά οδό

ανάπτυξης, πράγμα το οποίο δικαιολογεί "το (μαθηματικό) αίτημα (αξίωμα) της αυτονομίας του κανόνα κατανομής απέναντι στη δομή της παραγωγής".

Σε ό,τι αφορά τις διακρίνουσες οικονομίες, χάρη στις γνώσεις της επίδοσης και ψευτοεπίδοσης (ψευτοαπόδοσης), μπορεί κανείς να πει ότι την ανάπτυξη των ολοκληρωμένων οικονομιών αντικαθιστά η ψευδο-ανάπτυξη των διακρινουσών οικονομιών.

Η ανάλυση μακράς περιόδου δείχνει τον δεσμό μεταξύ διάκρισης και ψευδο-ανάπτυξης.

Η ανάλυση βραχείας περιόδου έχει δείξει τον δεσμό μεταξύ διάκρισης και άνισης ανταλλαγής.

Το λογικό συμπέρασμα είναι ότι η συνέπεια της άνισης ανταλλαγής είναι η ψευδο-ανάπτυξη ή η ανάπτυξη της υπανάπτυξης, για να μιλήσουμε όπως ο Gunder Frank.

Κεφάλαιο VI

Όρια και προοπτικές μιας προσπάθειας ανανέωσης της θεωρίας του διεθνούς εμπορίου μεταξύ χωρών άνισα ανεπτυγμένων.

Αυτή η ανάλυση της θεωρίας της άνισης ανταλλαγής δείχνει, προ πάντων ύστερα από όλη την αμφισβήτηση γύρω από το θέμα από το 1970 (1) το ενδιαφέρον μίας ανανέωσης του συνόλου της θεωρίας του διεθνούς εμπορίου.

Αλλά στον αρχικό της τύπο από τον Εμμανουήλ, ή ακόμη στην νεοκαρντιανή παρουσίασή της με τον Delarue, η θέση της άνισης ανταλλαγής καθιστά απαρχαιωμένη (άκαιρη) την εξήγηση των αιτίων και των συνεπειών του διεθνούς εμπορίου όπως την γνωρίζουμε στη βιβλιογραφία. Και ο νόμος των αναλογιών των παραγόντων (factor proportions) είναι ακόμη χρήσιμος και διατηρεί μιά αξία επεξηγηματική απέναντι στην άνιση ανταλλαγή; Πρέπει να τον προσαρμόσουμε, να τον αναδιατυπώσουμε ή να τον εγκατελείψουμε προς όφελος της θεωρίας της άνισης ανταλλαγής; Η απάντηση σ' αυτές τις ερωτήσεις είναι το αντικείμενο του παρόντος κεφαλαίου.

Πρέπει πλήρως να αναγνωρίσει κανείς ότι γίνεται αδύνατο να αρκασθεί για περισσότερο χρόνο σε μιά υπερβολικά απλή εξήγηση της διεθνούς εξειδίκευσης. Αλλωστε, καμμία θεωρία οποιαδήποτε και αν είναι αυτή δεν μπορεί μόνη της να αναλύσει το πλήθος των βάσεων

(1) Μια συζήτηση (αμφισβήτηση) επί της άνισης ανταλλαγής-
Ανθρωπος, 1975 Amin, Η άνιση ανταλλαγή, ο νόμος της αξίας:
τέλος μια συζήτησης.
Christian Palloix: art.Cit.
Eugene Chatelain : art.Cit.

της ανταλλαγής. Υπάρχει, επιπλέον, ένα αναλυτικό κείμενο συνδεδεμένο με κάθε επίπεδο οικονομικής ανάλυσης. Γι' αυτό, η προσέγγιση μεταξύ των δύο θέσεων που αποτελούν το αντικείμενο της έρευνάς μας, απαιτεί εξ' αρχής μιά ανάλυση του ιστορικού κειμένου της καθεμιάς από αυτές.

6.1 Ιστορικό κείμενο των δύο θέσεων

Για να προσδιορίσουμε τη θέση του νόμου των αναλογιών των παραγόντων χρονικά, πρέπει να ανατρέξουμε στο ιστορικό κείμενο των ετών του '20. Οι διεθνείς ειδικεύσεις ήταν απομιμήσεις εκείνων του 19ου αιώνα, δηλαδή :

- η ανταλλαγή των κατειργασμένων αγαθών έναντι των πρώτων υλών μεταξύ Μητρόπολης και Αποικίας (η Αγγλία και οι κτήσεις της, ή Γαλλία και οι αποικίες της).
- αυτός ο τύπος ανταλλαγής συνίστατο σε εμπορεύματα, ελάχιστα διαφοροποιημένα μεταξύ βιομηχανοποιημένων χωρών.

Όσον αφορά τη θεωρία της άνισης ανταλλαγής, αυτή ανατρέχει περίπου μιά δεκαετία μέσα στην πεπατημένη οδό, στα ίχνη των μαρξιστών οικονομολόγων οι οποίοι επιχειρούσαν να δώσουν μιά επιστημονική θεωρητική απόδειξη των διεθνών εμπορικών σχέσεων. Βασιζόμενη στα γραπτά του Μάρξ και στον οικονομικό του συλλογισμό, η θεωρία της άνισης ανταλλαγής αναφέρεται, εγγράφεται μέσα στην άνιση ιστορική ανάπτυξη των διαφόρων εθνών. Και οι μελέτες, όλο και περισσότερο πολυάριθμες, δείχνουν ότι η διεθνής ανταλλαγή των αγαθών είναι όλο και πιο άνιση, προ πάντων όταν φέρνουν σε εμπορικές σχέσεις δύο χώρες άνισα αναπτυγμένες.

Σε πρώτο κατά προσέγγιση υπολογισμό, ο νόμος των αναλογιών των παραγόντων δεν είναι πιά μιά θεωρία αρκετά σημαντική από ιστορική άποψη για να εξηγήσει την σύγχρονη πραγματικότητα των εμπορικών ανταλλαγών : αλλά είναι η θεωρία της άνισης ανταλλαγής κάτι περισσότερο απ' αυτό;

Για να κατορθώσουμε να διασαφηνίσουμε την ερώτηση, ας τοποθετήσουμε την αμφισβήτηση, την συζήτηση μέσα σ' ένα αναλυτικό πλαίσιο, γιατί η θεωρία της άνισης ανταλλαγής εγγράφεται μεταξύ των προσπαθειών που τείνουν να τροποποιήσουν τις συνήθως συγκρατημένες υποθέσεις, για να εκφράσουν το νόμο των αναλογιών των παραγόντων και τούτο αρχίζοντας από την παραδοσιακή επιχειρηματολογία του νόμου της αξίας και των θεωριών της υπεραξίας.

6.2 Χαρακτηριστικά σημεία του κόσμου των ανταλλαγών που χρησιμεύουν σαν βάση στη συγκριτική μας μελέτη.

Από την αρχή, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι όλοι εκείνοι που μιλούν για την άνιση ανταλλαγή, είτε είναι μαρξιστές είτε νεο-οικαροντιανοί, δεν λησμονούν ένα θεμελιώδη κανόνα, εκείνον της επιβίωσης και της εξάπλωσης του καπιταλιστικού συστήματος, που αποτελεί το κεντρικό θέμα του Κεφαλαίου του Μάρξ. Γιατί το καπιταλιστικό σύστημα μπορεί να αναπαράγεται και να αναπτύσσεται;

Προφανώς μιά άμεση απάντηση θα ήταν : "διότι είναι το σύστημα που δημιουργεί κέρδη και παραγωγή". Τότε γιατί τα πράγματα είναι έτσι; Γιατί οι καπιταλιστές εκμεταλλεύονται τους εργάτες; Ο

Morishima (2) έκανε μιά ενδιαφέρουσα μελέτη γι' αυτόν τον κανόνα που τον αποκαλεί: το θεμελιώδες θεώρημα του Μάρξ γενικευμένο. Αυτός ο κανόνας εφαρμοσμένος στο σύγχρονο κόσμο της ανταλλαγής, έχει επομένως σαν αποτέλεσμα να κάνει τον οικονομολόγο να συνειδητοποιήσει ότι υπάρχει ένας κόσμος με δύο πόλους: το Κέντρο (χώρα καπιταλιστική) και την Περιφέρεια (χώρες υπανάπτυκτες), αλλά και οι δύο να σχηματίζουν ένα ίδιο σύστημα, όπου οι πρώτες είναι οι εκμεταλλευτές και οι δεύτερες οι εκμεταλλευόμενοι. Εάν παρατηρήσουμε από πιο κοντά μιά κατάσταση όπου οι δεύτερες είναι υποχρεωμένες να εξάγουν πρωτογενή προϊόντα προς τις πλούσιες χώρες, η οικονομική σημασία μιας τέτοιας κατάστασης είναι ότι βρισκόμαστε απέναντι σε μια ασυμμετρία (ανισότητα) που προέκυψε από κάποιον αριθμό γεγονότων όχι προσωρινών, ούτε τυχαίων: "οικονομία μεγάλης διάστασης, ισχυρά καπιταλιστική και βιομηχανοποιημένη, που απολαμβάνει τεχνολογική ανωτερότητα για την παραγωγή ενός μεγάλου αριθμού κατεργασμένων αγαθών, η οποία είναι αχώριστη από κάθε δεσπόζουσα οικονομία που επιβλήθηκε ιστορικά". (3) Αφ' ετέρου, η οικονομική εξάρτηση, ως προς το αναπτυσσόμενο Κέντρο, δίνει μιά ώθηση στο σύστημα στο σύνολό του, προσδιορίζει τότε τις διεθνείς ειδικεύσεις, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της σώρευσης στο Κέντρο. Αυτή η εξάρτηση είναι τόσο

(2) "Ο Μάρξ (Marx) υπό το φώς της Οικονομικής Θεωρίας", Εφαρμοσμένη Οικονομία, Τόμος 28, Αριθ.4, 1975, Σελίδες 697 και συνέχεια.

(3) Francois Perroux: Φραγκίσκος Περού, Οικονομία του ΧΧε (εικοστού) αιώνα, Σελίς 102.

πιο σοβαρή όσο υπάρχει μεταφορά πλεονασμάτων της Περιφέρειας στο Κέντρο σε σημείο που οι αντικειμενικοί όροι της οικονομικής ανάπτυξης να μπλοκάρονται, να δυσχεραίνονται ή και να ανακόπτονται.

Τέλος αναπτύχθηκε μιά άνιση κατανομή της εργασίας του Κέντρου και της Περιφέρειας που είναι πανομοιότυπη με τους όρους που υπόκεινται στη θεωρία των συγκριτικών πλεονεκτημάτων. Για τον Εμμανουήλ, αυτή η διεθνής κατανομή της εργασίας βασίζεται στην οργανική σύνθεση του κεφαλαίου. Γι' αυτό άλλωστε και πρότενε ένα σχήμα (μια παράσταση) της άνισης ανταλλαγής που έχει σαν βάση

- το επίπεδο των μισθών
- το επίπεδο σώρευσης του κεφαλαίου.

Ωστόσο όμως, ποιές είναι οι ασυμφωνίες στο σχέδιο μιας θεωρητικής ερμηνείας ελάχιστα επεξεργασμένης μεταξύ των δύο θεωριών όσον αφορά τα αίτια και τις συνέπειες των εμπορικών ανταλλαγών μεταξύ άνισα ανεπτυγμένων χωρών;

6.3. Οι ασυμφωνίες μεταξύ των δύο θεωριών

- α) Πρώτη ασυμφωνία: λειτουργίες των διεθνών ανταλλαγών μεταξύ χωρών άνισα ανεπτυγμένων

Γιατί οι χώρες ανταλλάσσουν;

Η απάντηση του νόμου των αναλογιών των παραγόντων: Η βάση, το ουσιώδες του θεωρήματος των Heckscher-Ohlin είναι ασφαλώς η προικοδότηση των συντελεστών. Άραγε πρέπει να πούμε ότι οι φτωχές χώρες σαν πλουσιότερες σε πρώτες ύλες είναι καταδικασμένες να τις εξάγουν;

Εάν κοιτάξουμε το αναλυτικό πλαίσιο (4) του νόμου των αναλογιών των παραγόντων μπορεί να πει κανείς πως είναι τούτο ένα εναλλακτικό μοντέλο το οποίο εφαρμόζεται μέσα σ' ένα πλαίσιο κλασσικό κατ' αρχήν στις ανταλλαγές αγαθών μεταξύ χωρών του Κέντρου και της Περιφέρειας όταν καθώς δεν είναι δυνατή η ανταλλαγή των προϊόντων, η ανταλλαγή των παραγόντων παίρνει τη θέση του εμπορίου των προϊόντων.

Εν τούτοις, το θεώρημα χάνει την επεξηγηματική ικανότητά του, όταν οι χώρες του κέντρου φθάσουν στο στάδιο της μαζικής κατανάλωσης και αν οφείλει να ξαναβρεί μιά κάποια ενεργό αξία, σαν συνέπεια των μετασχηματισμών, τους οποίους υπέστη το διεθνές εμπόριο, θα ήτο τούτο σε θέση να βοηθήσει την διόρθωση μερικών εσωτερικών ανισορροπιών που υφίστανται οι χώρες της περιφέρειας σαν εμπορικοί συνέταιροι των βιομηχανικών χωρών. Αλλά αλλοίμονο τούτο δεν συμφωνεί με τις απαιτήσεις της εποχής.

Η απάντηση της άνισης ανταλλαγής:

Σε αυτό το επίπεδο του συλλογισμού, ο Εμμανουήλ επισημαίνει ότι ο τύπος των εμπορικών σχέσεων που εμείς γνωρίζουμε σήμερα είναι ο καρπός της δημιουργίας διεθνούς καταμερισμού της εργασίας στον 19ο (XIX^e) αιώνα.(5) Γι' αυτό άλλωστε απέριψε την

(4) Βλέπε την ενδιαφέρουσα μελέτη του Xavier Balandrier "Το θεώρημα Heckscher Ohlin είναι ακόμη χρήσιμο;", Εφημεροσμένη Οικονομία, Economie Appliquée, 1972.

(5) Ch. Palloix, art. (άρθρο) Cit., Σελίς 25.

ιδέα της άνισης ανταλλαγής με την ευρεία έννοια, επειδή ήταν τύπος της ανισότητας των ανταλλαγών στο εσωτερικό της σφαίρας των δεσποζουσών οικονομιών, για να αποδεχθεί την άνιση ανταλλαγή με την έννοια της οργανικής σύνθεσης του κεφαλαίου και των διαφορών στα επίπεδα των μισθών: "Εν τούτοις, γράφει ο Pailloix, αν παραδεχθούμε ότι αυτή η διαφορά των οργανικών συνθέσεων του κεφαλαίου είναι το προϊόν του νόμου της άνισης ανάπτυξης, όχι μόνο από κλάδου εις κλάδον αλλά από έθνους εις έθνος, δεν μπορούμε να θεωρήσουμε αυτόν τον τύπο της άνισης ανταλλαγής αποκλειστικά σαν χαρακτηριστικό της ανισότητας στο εσωτερικό της δεσπόζουσας καπιταλιστικής σφαίρας".

Και η αιτία αυτής της ανισότητας στην ανταλλαγή πρέπει να αναζητηθεί στη σημαντική κατωτερότητα των ημερομισθίων (μισθών) που καταβάλλονται στους εργάτες των υπο-ανάπτυκτων χωρών (6). Δεν είναι η προικοδότηση των παραγόντων που εξηγεί τις λειτουργίες των ανταλλαγών, είναι η ανισότητα των μισθών που προκαλεί σ'αυτή και μόνο την ανισότητα των ανταλλαγών (7). Και, αντίθετα προς τον νόμο των αναλογιών των παραγόντων, του οποίου η λογική κατάληξη ήταν η τάση προς εξίσωση των αμοιβών των συντελεστών παραγωγής, η θεωρία της άνισης ανταλλαγής επισημαίνει ότι μιά θεωρία που αποδέχεται, που αναγνωρίζει την ταυτότητα του πραγματικού μισθού δεν μπορεί να θεμελιώσει την διεθνή ανταλλαγή παρά στη στασιμότητα του κεφαλαίου.

(6) Henri Denis, Σημείωση (Note) για την άνιση ανταλλαγή, Revue Economique (Οικονομική Επιθεώρηση, 1969).

(7) Emmanuel, op.Cit. σελίς 39.

Ο Samir Amin στο έργο, η "Συσσωρευση στην παγκόσμια κλίμακα" (8) αναγνωρίζει ότι αυτό είναι ένα από τα σπουδαιότερα βοηθήματα, η σημαντικότερη συμβολή του Εμμανουήλ στην κριτική του Ricardo και των οπαδών του. Έπειτα, στην υπόθεση της κινητικότητας του κεφαλαίου και με τους ταυτόσημους μισθούς πάνω σε τι πρόκειται να βασισθεί η ανταλλαγή; Ίσως στη διαφορά της παραγωγικότητας; Για να συμβεί αυτό πρέπει τουλάχιστον αυτοί οι δύο όροι να πραγματοποιούνται:

- 1) Διαφορετικές φυσικές δυνατότητες,
- 2) Διάφορες οργανικές συνθέσεις οι οποίες απεικονίζουν τον άνισο βαθμό ανάπτυξης του καπιταλισμού.

Για τον Heckscher, αν οι δύο συντελεστές παραγωγής, εργασία και κεφάλαιο, ήσαν τελείως κινητοί, το εμπόριο θάπρεπε να εξαφανισθεί (9). Εάν οι προικοδοτήσεις, συντελεστών συνεπάγονται τις εμπορικές ανταλλαγές, σε αντίθεση, εκεί όπου δεν μπορεί να υπάρχει εμπόριο, οφείλει να υπάρχει ανταλλαγή παραγόντων, γιατί είναι οι πιέσεις οι ασκούμενες από την περίσσεια της σχετικής σπανιότητας των παραγόντων οι οποίοι είναι το δυναμικό στοιχείο του συστήματος.

Η υπόθεση που αφορά την κινητικότητα των παραγόντων και των αγαθών του νόμου των αναλογιών των παραγόντων επανατίθεται υπό κριση από την άνιση ανταλλαγή, που είναι πιο κεντροθετημένη πάνω στο επίκαιρο κείμενο των διεθνών εμπορικών σχέσεων μεταξύ κέντρου και περιφέρειας. Πράγματι, εάν η λογική του νόμου των αναλογιών των παραγόντων (των συντελεστών) θέλει να υπάρχουν:

(8) op.Cit., σελίς 71.

(9) Βλέπε Amin, Η άνιση ανάπτυξη, Σελίς 119.

- καθαρός και τέλειος ανταγωνισμός επί των εθνικών αγορών και επί της διεθνούς αγοράς των αγαθών: τότε, θα υπάρχει καθαρός και τέλειος ανταγωνισμός επί των εθνικών αγορών των παραγόντων.
- ολική απουσία κινητικότητας των παραγόντων μεταξύ χωρών, τότε δεν θα υπάρχει διεθνής αγορά των παραγόντων.

Η λογική της θεωρίας της άνισης ανταλλαγής απέναντι αυτής της υπόθεσης δείχνει σαφώς ότι ο νόμος των Heckscher-Ohlin απομακρύνεται πολύ από την οικονομική πραγματικότητα. Οι ανταλλαγές μεταξύ ανεπτυγμένων χωρών από το 1950 έως το 1976 αυξήθηκαν κατά 70%. Αλλά όμως εάν ο νόμος των αναλογιών των παραγόντων είχε λειτουργήσει καλά, η συμμετοχή των εξαγωγών μεταξύ χωρών του κέντρου και της περιφέρειας θα όφειλε να αυξηθεί περισσότερο απ' ό,τι αναλογικά με τη συμμετοχή μεταξύ ανεπτυγμένων χωρών. Η θεωρία των Σουηδών συγγραφέων δεν ανταποκρίνεται ούτε μπορεί να απαντήσει στην ερώτηση: γιατί οι υπανάπτυκτες χώρες είναι καταναγκασμένες για την τάδε ή τη δεινα ειδίκευση;

Από μία άλλη πλευρά, η διατύπωση της θεωρίας της άνισης ανταλλαγής με όρους μετασχηματισμού των αξιών σε τιμές παραγωγής, όπως αναλύθηκε από τον Oscar Braun στο προηγούμενο κεφάλαιο, ισχύει στο μέτρο που επιτρέπει να δίνουμε στην έννοια το επιστημονικό της περιεχόμενο. Η ανισότητα των μισθών θεμελιώνει μία ειδίκευση και ένα σύστημα διεθνών τιμών που την διαιωνίζουν. Η σχετική υπόθεση του νόμου των αναλογιών των παραγόντων επανακρίνεται κατ' αυτόν τον τρόπο. Η θέση της άνισης ανταλλαγής δείχνει σαφώς ότι η προικοδότηση, των παραγόντων δεν μπορεί να αναλύσει, τα δύο γεγονότα που χαρακτηρίζουν την ανάπτυξη του

διεθνούς εμπορίου μέσα στο πλαίσιο του σημερινού καπιταλιστικού συστήματος, ήτοι:

α) μέσα στις χώρες με ανάλογη δομή ανάπτυξης των οποίων οι κατανομές των συγκρινόμενων παραγωγικότητων είναι εφάμιλλες και οι οποίες εμπορεύονται, γνωρίζουν μία εθνική ανάπτυξη ταχύτερη από τις υπανάπτυκτες χώρες οι οποίες κάνουν ανταλλαγές με τις ανεπτυγμένες χώρες και των οποίων οι παραγωγικότητες είναι άνισες.

β) τις διαδοχικές και διαφορετικές φόρμες (τύπους) της εξειδίκευσης της περιφέρειας, κυρίως το γεγονός της προμήθειας πρώτων υλών παραγόμενων από μοντέρνες καπιταλιστικές επιχειρήσεις υψηλής παραγωγικότητας, που εμφανίζονται σαν η έκφραση της κυριαρχίας του κέντρου πάνω στην περιφέρεια.

Ο Samir Amin κάνει αυτή την πολύ εύστοχη παρατήρηση: "η ανάλυση των ανταλλαγών μεταξύ ανεπτυγμένων και υπανάπτυκτων χωρών μας οδηγεί να διαπιστώσουμε την ανισότητα της ανταλλαγής από την στιγμή που σε ίση παραγωγικότητα η εργασία αμοίβεται σε ένα ποσοστό ασθενέστερο στην περιφέρεια. Το γεγονός τούτο δεν μπορεί να εξηγηθεί χωρίς να επικαλεσθούμε, χωρίς να προσφύγουμε στην πολιτική οργάνωσης των εργατικών χειρών (της εργασίας) από το κεφάλαιο που κυριαρχεί στην περιφέρεια. Πως το κεφάλαιο οργανώνει την προλεταριοποίηση στην περιφέρεια, πως οι ειδικεύσεις που τούτο επιβάλλει δημιουργώντας εκεί ένα μόνιμο και αυξανόμενο πλεόνασμα προσφοράς εργατικών χειρών σε σχέση προς τη ζήτησή τους, τέτοια είναι τα αληθινά προβλήματα προς επίλυση" (10).

Αυτά τα αληθινά προβλήματα δεν μπορούν πια να λυθούν δια της

(10) op.Cit, Σελίς 127

παραδοσιακής θεωρίας, η οποία περιγράφει βέβαια τους όρους της ανταλλαγής σε μία δεδομένη στιγμή, αλλά οι άριστοι όροι παραγωγής (ισότητα των παραγωγικοτήτων σε αξία μεταξύ κλάδων) δεν πραγματοποιούνται για τους δύο τύπους χωρών. Και τότε είμαστε υποχρεωμένοι να δούμε πως οι δύο θεωρίες αντιμετωπίζουν την ιδέα της παραγωγικότητας. Νομίζω ότι υπάρχει ένα σημείο πάνω στο οποίο είναι καλό να επιμελνουμε και αυτό είναι ότι ούτε ο νόμος των αναλογιών των παραγόντων ούτε η θεωρία της άνισης ανταλλαγής αντιμετωπίζουν την άποψη της πλήρους εξειδίκευσης:

"Καμία από τις δύο χώρες δεν βρίσκεται σε πλήρη εξειδίκευση μέσα στην παραγωγή του ενός από τα δύο αγαθά. Βρίσκονται πάντοτε σε ατελή εξειδίκευση".

β) Δεύτερη ασυμφωνία: Κατανομή των πόρων και άνισες παραγωγικότητες. (11)

Επί πλέον, οι δύο θεωρίες, όπως γίνεται γενικά στη θεωρία της διεθνούς ανταλλαγής, υποβάλλουν ένα υπόδειγμα (μοντέλο) με δύο χώρες Α και Β, δύο αγαθά Χ και Υ, δύο παράγοντες (συντελεστές) παραγωγής L και K.

A : χώρα ανεπτυγμένη (κέντρο καπιταλιστικό)

B : χώρα υπανάπτυκτη (περιφέρεια καπιταλιστική)

X : αγαθά κατειργασμένα

Υ : προϊόντα πρωτογενή (ακατέργαστα)

L : εργασία

K : κεφάλαιο

(11) Guillochon, Σελίς 1130.

Πάνω σ' αυτό το σημείο η μέθοδος προσέγγισης των δύο θέσεων μεταξύ των δεν προσφέρει πολύ από το σύνηθες πλαίσιο της θεωρητικής ανάλυσης των διεθνών εμπορικών σχέσεων. Εκεί υπάρχει μια απόχρωση, μια ανεπαίσθητη διαφορά, η οποία είναι ότι οι Σουηδοί Οικονομολόγοι αντιμετώπιζαν κυρίως την περίπτωση οικονομίας επιπέδου γειτονικής (σχετικής) ανάπτυξης, ενώ με την άνιση ανταλλαγή η προβληματική μετατοπίστηκε στην περίπτωση χωρών με επίπεδο ανάπτυξης μη συγκρίσιμο.

Στο επίπεδο της τεχνολογίας τα δύο μοντέλα υποθέτουν την ύπαρξη μίας συνάρτησης παραγωγής για κάθε αγαθό, παράγωγο τουλάχιστο πρώτης τάξης σε κάθε σημείο, μοναδικό ανάμεσα στις διάφορες χώρες. Ήτοι $Y = f(K, L)$,

όπου $K =$ Κεφάλαιο και (1)

$L =$ Εργασία.

Εάν παραστήσουμε με K_{ij} , την ποσότητα κεφαλαίου που χρησιμοποιείται από τη χώρα $=j=$ στην παραγωγή του αγαθού i και L_{ij} , την ποσότητα εργασίας που χρησιμοποιείται από τη χώρα $=j=$ στην παραγωγή του αγαθού i , κάθε συνάρτηση παραγωγής είναι σε σταθερές αποδόσεις κλίμακος, άρα ομογενής βαθμού 1, πράγμα το οποίο επιτρέπει την μορφή:

$$X_{ij} = K_{ij}^j F_i (L_{ij}/K_{ij}, 1) \quad (2)$$

μετά τις πράξεις έχουμε :

$$X_{ij} = f_i(e_{ij}) \quad (3)$$

και οι οριακές παραγωγικότητες των συντελεστών, έχουν τις ακόλουθες ιδιότητες:

$$dF_i/dK_{ij} > 0 \text{ και φθίνουσα: } d^2F_i/d^2K_{ij} < 0 \quad (4)$$

$$dF_i/dL_{ij} > 0 \text{ και φθίνουσα: } d^2F_i/d^2L_{ij} < 0 \quad (5)$$

Επί πλέον :

$$L_{ij}/K_{ij} = e_{ij}$$

$$dF_i/dL_{ij} \rightarrow \infty \quad dF_i/dK_{ij} \rightarrow 0 \quad \text{εάν } j \rightarrow 0$$

$$dF_i/dL_{ij} \rightarrow 0 \quad dF_i/dK_{ij} \rightarrow \infty \quad \text{εάν } j \rightarrow \infty$$

Στην περίπτωση της άνισης ανταλλαγής, ο Εμμανουήλ παρατάσσοντας ισχυρά επιχειρήματα περί της ανισότητας των μισθών διατηρεί τις τεχνικές παραγωγής και τις αμετάβλητες παραγωγικότητες μεταξύ των χωρών Α και Β. Ωστε λοιπόν, σ' αυτό το *επίπεδο, ο Εμμανουήλ δεν καινοτομεί καθόλου. Αντίθετα είναι αυτό το ένα από τα σοβαρά όρια της θεωρίας της άνισης ανταλλαγής, η οποία βασίζεται στην υπόθεση κατά την οποία η παραγωγικότητα των ~~των~~ λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών είναι τόσο υψηλή όσο εκείνη των πλουσιών οικονομιών (12). Εκεί είναι το ισχύρο σημείο όπου αυτή η θεωρία θα είχε όλη την άνεση και τη δυνατότητα να καταστρέψει στ' αλήθεια τον νόμο των αναλογιών των παραγόντων.

Αλλά, εξετάζοντας προσεκτικά την εξίσωση των παραγωγικοτήτων, συμβαίνει κάπως να αγγίζει την πραγματικότητα διότι, το ένα από τα χαρακτηριστικά του εμπορίου μεταξύ οικονομιών με άνιση ανάπτυξη, είναι ότι οι υπανάπτυκτες χώρες δεν εξαγουν εμπορεύματα προερχόμενα αποκλειστικά και μόνον από τον τομέα χαμηλής παραγωγικότητας (καφές, κακάο, γεωργικά προϊόντα παρεχόμενα από

(12) Βλέπε: Saigal, in Amin: Η άνιση ανταλλαγή και ο νόμος της Αξίας. Το τέλος μιάς σοβαρής συζήτησης, Σελίδες 117 και συνέχεια.
Παράβαλλε: Anderson, J.O., Σκέψεις επί της θεωρίας της άνισης ανταλλαγής.

τον παραδοσιακό αγροτικό τομέα) και οι πλούσιες χώρες κατειργασμένα προϊόντα με ισχυρότερη παραγωγικότητα.

Στην πραγματικότητα, οι εξαγωγές του Τρίτου-Κόσμου δεν αποτελούνται, στην ουσία, από γεωργικά προϊόντα προερχόμενα από καθυστερημένους τομείς με χαμηλή παραγωγικότητα. Τι συμβαίνει, τι γίνεται στον υπερσύγχρονο καπιταλιστικό τομέα (πετρέλαιο, ορυχεία, πολυεθνικές εταιρείες, υπεργολαβία κ.λ.π.); Για να απαντήσουμε σ' αυτό, ας παρουσιάσουμε τον ακόλουθο γνωστό πίνακα που παριστάνει τη σύσταση (την περιεκτικότητα) των ανταλλαγών μεταξύ του Τρίτου-Κόσμου και των αναπτυγμένων καπιταλιστικών χωρών σε ποσοστά. Ο Pierre Jalée ο οποίος συνέταξε αυτόν τον πίνακα έκανε αυτή την πολύ σημαντική παρατήρηση για τα κατειργασμένα προϊόντα:

"Η επιγραφή (ο τίτλος) "κατειργασμένα προϊόντα" περιλαμβάνει καταχρηστικώς τα ακατέργαστα μέταλλα πρώτης τήξεως τα οποία αντιπροσωπεύουν σήμερα περίπου 8% των εξαγωγών του Τρίτου-Κόσμου προς τις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες και όφειλαν να εντάσσονται στις πρώτες ύλες. Επί πλέον, οι εξαγωγές του Χόνγκ Κόνγκ καταλαμβάνουν από μόνες τους περίπου το 75% του συνόλου των εξαγωγών κατειργασμένων προϊόντων του Τρίτου-Κόσμου το 1970. Μπορεί κανείς λοιπόν να αποκαταστήσει (να διορθώσει) ως ακολούθως τη σύνθεση των εξαγωγών του Τρίτου-Κόσμου (εξαιρουμένου του Χόνγκ Κόνγκ):

| | | |
|-------------------------------------|----------|------|
| Κατειργασμένα προϊόντα | : 9-10% | |
| Καύσιμα | : 37-38% | (13) |
| Πρώτες ύλες | : 28% | |
| <u>Παραγωγή εδωδύμων (φαγώσιμα)</u> | : 25% | " |

(13) Pierre Jalée, Ο Τρίτος-Κόσμος κρυπτογραφημένος, Έκδοση 1974, Σελίς 65.

Πίνακας II

Σύσταση (σύνθεση) των ανταλλαγών μεταξύ φτωχών χωρών και πλουσίων χωρών:

| | Εξαγωγές του Τρίτου- Κόσμου προς τις ανεπτυγμένες χώρες | Εξαγωγές των ανε- πτυγμένων χωρών προς τον Τρίτο-Κόσμο |
|-------------------------|---|--|
| απειργασμένα προϊόντα : | 1956 - 11.8% 1970 - 21% | 77.4% 82.5% |
| αύσιμα : | 1956 - 21.5% 1970 - 35% | 3.1% 1.5% |
| ξύλινα υλικά : | 1956 - 30.9% 1970 - 20% | 4.1% 5% |
| κόκκινα προϊόντα : | 1956 - 35.1% 1970 - 24% | 12.8% 11% |
| προϊόντα (Σύνολα) : | 1956 - 93.3% 1970 - 100% | 97.4% 100% |

πηγή : Annuaire Statistique, O.H.E., 1965 - Πίνακας 152
και 1971, Πίνακας 15-1.

Από αυτόν λοιπόν τον πίνακα προκύπτει ότι οι τομείς, όπου οι παραγωγικότητες μπορούν να είναι οι ίδιες μεταξύ των χωρών Α και Β παρουσιάζουν ένα ποσοστό πολύ χαμηλό στο εμπορικό ισοζύγιο της χώρας.

Και νομίζουμε ότι η πιο σημαντική συμβολή στο επίπεδο αυτής της συζήτησης για την ισότητα ή την ανισότητα στην παραγωγικότητα μεταξύ εμπορικών χωρών, είναι ότι η ανταλλαγή θα είναι ίση, όποιος να είναι ο τύπος προϊόντων που ανταλλάσσονται (πρωτογενή-βιομηχανικά προϊόντα), δεδομένου ότι οι αποκλίσεις αποδοχών (σθών) μεταξύ αυτών των δύο οικονομιών είναι αναλογικά μεγάλες από τις διαφορές παραγωγικότητας μεταξύ των δύο χωρών. Αυτό, καθώς το επισημαίνει ο Saigal (14) το κοινά επιβεβαιωμένο

(14) Saigal, op.Cit., Σελίδα 118

επιχείρημα μέσα στην κλασσική φιλολογία σύμφωνα με το οποίο οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες υφίστανται, υποφέρουν από την υποβάθμιση των όρων της ανταλλαγής, δεν έχει μεγάλη σπουδαιότητα διότι αυτές ειδικεύονται στην παραγωγή μερικών αγαθών (πρώτες ύλες) για τα οποία είτε η παγκόσμια ζήτηση είναι μη ελαστική είτε οι εισαγωγές στις ανεπτυγμένες χώρες πλήττονται από περιστολή δαπανών.

Το πρόβλημα της ανταλλαγής και του άνισου εμπορίου είναι πολύ πιο θεμελιώδες. Ο Jean Weiller έφερε στο φως τη σχέση μεταξύ του παιχνιδιού των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και της εξέλιξης των όρων της ανταλλαγής (15). Τι παρατηρεί; Δύο κεφαλιώδη στοιχεία:

α) τάση προς μίαν ανισότητα ταχέως αυξανόμενη μέσα στις εξωτερικές ανταλλαγές παρά τα αρχικά αναμφισβήτητα συγκριτικά πλεονεκτήματα των υπανάπτυκτων χωρών μέσα στην ειδίκευσή τους για εξαγωγή.

β) Η χειροτέρευση των όρων της ανταλλαγής γι' αυτές τις χώρες κατά το δεύτερο ήμισυ των ετών του '60 έδωσε μιά επανάκτηση επικαιρότητας στην ερώτηση. Και τότε:

1) Ο Prebisch επιδόθηκε σε έναν τύπο ανισότητας εξαιρετικά αισθητής μετά την πρόσφατη εξέλιξη των μεγάλων δικτύων του παγκόσμιου εμπορίου που εκφράζονται σύμφωνα με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

15) Βλέπε Jean Weiller, art.Cit (παρατιθέμενο άρθρο)

α) η υποβάθμιση των διεθνών σχέσεων ανταλλαγής είναι συχνά συνδεδεμένη με την προοδευτική τροποποίηση των εσωτερικών σχέσεων ανταλλαγής, δηλαδή με την κλίμακα των σχετικών τιμών στις πλούσιες χώρες. Η αμφισβήτηση εξακολούθησε, διότι οι όροι της διεθνοποίησης της παραγωγής επανειστάθησαν σε συζήτηση.

β) μια προοδευτική αλλοίωση των των όρων της ανταλλαγής προς την κατεύθυνση των υπανάπτυκτων χωρών, η οποία συνδέεται με τους όρους της διεθνούς ζήτησης.

γ) η κρίση της ενέργειας των ετών του 70 φανερώνει μία σύγκλιση φαινομένων, η ιστορική σπουδαιότητα των οποίων παραμένει αμφισβητήσιμη. Η εξέλιξη της παραγωγικής πορείας και της διεθνοποίησης της παραγωγής αφήνει επίσης να εμφανίζονται επίμονες καταστάσεις ανισότητας μεταξύ χωρών ως προς την προσφορά και τις αποδοχές των παραγόντων

Να υποβάλουμε λοιπόν αυτές τις ερωτήσεις;

Γιατί οι υπανάπτυκτες χώρες δεν απολαμβάνουν από τους όρους ανταλλαγών κέρδη παραγωγικότητας πραγματοποιούμενα μέσα στις πλούσιες χώρες (μείωση των τιμών πώλησης των κατεργασμένων προϊόντων);

Πρέπει να συνεχίσει κανείς να τονίζει, να υποδεικνύει έντονα τη μείωση του ρυθμού αύξησης της διεθνούς ζήτησης για τα προϊόντα που αυτές εξαγωγούν και κυρίως τα βασικά προϊόντα: την πηγή του γαλύτερου μέρους του συνόλου της πωλήσεώς τους στο εξωτερικό; να είναι η ουσία της απάντησης το να ερευνήσουμε από την πλευρά της προσφοράς; και, η κλίμακα των σχετικών τιμών δεν εξαρτάται ουσιαστικά από τους όρους αμοιβής του παράγοντα εργασία ή από τη μετατόπιση της εργασίας μέσα στις διάφορες χώρες ή ομάδα χωρών;

Αισθάνεται τότε κανείς αυτή την ανάγκη να υπολογίσει τις διαφορές παραγωγικότητας της εργασίας, σύμφωνα με τις χώρες που έχουν διαφορετικά στάδια ανάπτυξης. Θα ήταν τούτο επιστροφή στον Ricardo στον οποίο το έργο του Εμμανουήλ φαίνεται πως είναι μιά απλή κριτική; Θα ήταν τούτο μιά επιστροφή στην απλή απόδειξη των διεθνών εμπορικών σχέσεων, σαν να ήταν συγχρόνως εκείνη ενός σχετικού παιχνιδιού τιμών και σχετικών παραγωγικοτήτων; Όχι, ο Εμμανουήλ, κατά τη θεωρία του και μαζί του ο Braun και άλλοι οικονομολόγοι του αυτού επιπέδου παρεμβάλλουν, ένα άλλο παιχνίδι: κείνο των κερδών.

Τρίτη ασυμφωνία: Το ζήτημα της κατ'αναλογία διανομής κερδών.

Η θεωρία της άνισης ανταλλαγής μετατοπίζει την προβληματική των διεθνών εμπορικών σχέσεων με την αναφορά στην τιμή κέρδους.

Η ανισότητα συνδέεται με διαφορετικές οργανικές συνθέσεις, οι οποίες προσδιορίζουν, με το παιχνίδι της κατ'αναλογία διανομής των κερδών, διαφορετικές τιμές παραγωγής των αξιών.

Για τον Εμμανουήλ μιά διακύμανση των μισθών εντοπισμένη ένα κλάδο του συστήματός του επιφέρει μιά κατ'αναλογία ακύμανση των σχετικών τιμών του κλάδου αυτού και μιά διακύμανση κατά αντίστροφο λόγο της γενικής τιμής κέρδους. Ωστε, δεδομένου ενός συστήματος η τιμών (p), η μισθών (W), και μιά τιμή κέρδους r ικανοποιείται η σχέση:

$$p = (1+r) \cdot Ap - LW., \text{ όπου}$$

= τετραγωνική μήτρα εισροών - εκροών, οι γραμμές της οποίας παριστάνουν μιά εξέλιξη παραγωγής και οι στήλες μιά δεδομένη εισροή

= διαγώνιος μήτρα των εισροών με εργασία όπου οι τιμές και οι μισθοί είναι μεγαλύτεροι του μηδενός.

κάθε αυτόνομη διακύμανση dW_i του i ου μισθού επιφέρει μια διακύμανση της αντίστοιχης τιμής p_i και της τιμής κέρδους $= r =$, όπως πιο κάτω:

$$dp_i \quad dW_i > 0$$

$$dr \quad dW_i < 0$$

Για μία μαθηματική απόδειξη του θεωρήματος του Εμμανουήλ, αρκεί να αναφερθούμε στο έργο: "Μία συζήτηση για την άνιση ανταλλαγή" (17).

Στην κριτική της θεωρίας των Heckscher-Ohlin, το βιβλίο του Εμμανουήλ μας επιτρέπει να λαμβάνουμε υπ' όψιν μία θεμελιώδη πραγματικότητα η οποία προχωρεί παράλληλα, με τις υποθέσεις του θεωρήματος: Το παιχνίδι των διαφορετικών κερδών (με διαφορετικό κοινό κέρδος ανάλογα με τις περιστάσεις).

Στην στάθμιση των κερδών, η οποία θα λειτουργεί περισσότερο ή γρότερο γρήγορα, στο εσωτερικό μίας χώρας εξαγωγής, δεν θα ταποκριθεί μία στάθμιση το ίδιο γρήγορη στις διεθνείς σχέσεις.

Όλες τις περιπτώσεις, τα οφέλη κατέχουν μία σημαντική σπουδαιότητα και η σχετική σπουδαιότητά τους διευκρινίζει ενόμυνα οικονομικής δυναμικής, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, με καταστάσεις μονοπωλίου, ολιγοπωλίου ή μονοπωλιακού ανταγωνισμού ή μάλλον και του ενός και του άλλου. Οι αναλύσεις της Σκωτίας του Καμπριτζ (Cambridge) υπογραμμίζουν, ομοίως με τη Σκωτία της άνισης ανταλλαγής, τη σπουδαιότητα της τιμής κέρδους:

"Εάν σε ένα καθεστώς πλήρους ανταγωνισμού, απομακρύνεται κανείς από μία κατάσταση ισορροπίας, η οποία δεν περιέχει καθαρό κέρδος, πρέπει να ξέρει καλά ότι ένας προσδιορισμός του τύπου Heckscher-Ohlin δεν πρέπει πιά να κατευθύνει απαραίτητως τις διεθνείς οικονομικές εφαρμογές, και τούτο λαμβανομένων υπ'όψιν των διαφορετικών συναρτήσεων παραγωγής, σύμφωνα με το παιχνίδι των αμοιβών του συντελεστή και των διαφορετικών κερδών". (18)

Μπορούμε να πούμε, σε τελευταία ανάλυση, ότι η θεωρία της άνισης ανταλλαγής συνενώνει πολλές πρόσφατες αναλύσεις οι οποίες υπογραμμίζουν πολύ σημαντικές διαστάσεις (διαφορές) επί του σχεδίου του παραδείγματος των εμπορικών σχέσεων μεταξύ εθνών με οικονομία σε επίπεδο άνισης ανάπτυξης. Μόλις κανείς απομακρυνθεί από μία κατάσταση ισορροπίας που περιγράφεται σε ένα καθεστώς τέλει ανταγωνισμού αποκλείοντας κάθε καθαρό κέρδος, οι διεθνείς οικονομικές εφαρμογές οι συνδεδεμένες με τους μισθούς των παραγόντων και των διαφορικών κερδών, θα ακολουθήσουν άλλες συναρτήσεις παραγωγής. Θα έπρεπε εδώ να υπενθυμίσουμε πολλά άλλα στοιχεία που αφορούν την τιμή κέρδους, αλλά δεν πρέπει να ωθήσουμε την θεωρία πιο μακριά από όσο αυτή μπορεί να φθάσει.

Πάντως, μέσα στο πλαίσιο μίας εργασίας, θα ήταν πολύ ενδιαφέρον να αναλύσουμε τον νόμο της άνισης ανταλλαγής υπό τον

(18) Jean Weiller, Εφηρμοσμένη Οικονομία, 1977, No 1, Σελίς 11.

μονοπωλιακό καπιταλισμό, διότι όπως επισημαίνει ο Palloix (19), εκείνο που διακρίνει τον νόμο της άνισης ανταλλαγής μέσα στους δύο τύπους καπιταλισμού (μονοπώλιο, ανταγωνισμός) είναι ακριβώς ο νέος του προσδιορισμός μέσα στην πορεία παραγωγής, έχοντας υπ' όψιν τις ειδικές αντιφάσεις σε κάθε στάδιο.

(19) Τέταρτη ασυμφωνία: Η έννοια του έθνους και η διεθνής τιμή.

Η έννοια, του έθνους είναι χωρίς καμία αμφιβολία το πιο αδύνατο σημείο της νεοκλασικής θεωρίας του διεθνούς εμπορίου. Εδώ, θίγουμε ένα άλλο θεμελιώδες πρόβλημα, το οποίο εγγίζει την υπόθεση της κινητικότητας των παραγόντων. Το μόνο πράγμα που μπορούμε να πούμε ευθύς εξ' αρχής, είναι ότι η διεθνής κινητικότητα των συντελεστών παραγωγής μπορεί εύκολα να εξομοιωθεί σήμερα, στις περισσότερες περιπτώσεις, με την ενδο-εθνική κινητικότητα, των ίδιων παραγόντων.

Και εδώ, είναι ολόκληρο το κεφάλαιο του βιβλίου του Samir Amin (Σαμίρ Αμίν), η Συσσώρευση σε παγκόσμια κλίμακα, που θα έπρεπε να εισαγάγουμε: τα μακροπρόθεσμα κεφάλαια δεν είναι λιγότερο επιρρεπή να διαβούν τα σύνορα ακόμη και μεταξύ βιομηχανοποιημένων χωρών και υπανάπτυκτων χωρών. Τέλος, πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν η αύξουσα μερίδα (συμμετοχή), που λαμβάνεται μέσα στο παγκόσμιο εμπόριο από τα πολυεθνικά ολιγοπώλια, πράγμα το οποίο οδηγεί τελικά σε μία συνετή εκτίμηση των συμπερασμάτων των Heckscher-Ohlin. Η όψη των διεθνών οικονομικών σχέσεων παρέχει αποφασιστικά σήμερα μία παραδοξολογική τροπή στην

19) Palloix, "Το ζήτημα της άνισης ανταλλαγής", Οικονομία και Κοινωνία, 1970. Σελίς 31.
(Economy and Society), 1970.

είναι ότι η ανταλλαγή των προϊόντων θα μπορούσε να είναι ένα τέλειο κατάστατο εκείνης των παραγόντων.

Ποιά είναι η ερμηνεία του εθνικού χώρου που ξαναβρίσκουμε στον Εμμανουήλ και στους άλλους προμάχους της θεωρίας; Το έθνος αποκρίνεται λοιπόν σε ένα συνασπισμό οικονομικών παραγόντων των οποίων να διασχίσουν τα έθνη, να διαβούν τα σύνορα. Η θεωρία του ότι το έθνος εμπνέεται από τον νόμο των διεθνών αξιών του Χάγκελ (20). Προφανώς, όταν εμείς εξετάσουμε την πολιτική εμβέλεια μιας τέτοιας ιδέας (αντίληψης), είναι πιθανό να εκπλαγούμε. Διότι, σύμφωνα με τον Εμμανουήλ, οι σχέσεις μεταξύ εθνών εξηγούνται από την ανταλλαγή μίας αστικής τάξης απέναντι μίας άλλης αστικής τάξης, η οποία προέρχεται από το περίσσειμα που θα μπορούσε να παράγει αυτή για τη συσσώρευση του κεφαλαίου χωρίς τις διεθνείς σχέσεις. Αλλά προχωρούμε και λέμε ότι η άρνηση της ανταλλαγής μόνη της δεν εξηγεί την μη ανάπτυξη μερικών εθνών και την αδυναμία τους. Υπάρχει επίσης η ανικανότητα για μια χώρα να απορροφήσει αποτελεσματικά οποιαδήποτε δραστηριότητα παραγωγής, κυρίως τις πλέον δυναμικές, έχοντας υπ' όψιν μία πρώτη κλίση του επιπέδου ανάπτυξης. Όσον αφορά το θέμα των τιμών, το οποίο είναι από τα ουσιαστικά χαρακτηριστικά του σχεδίου του Χέξερ, είναι το οποίο δόθηκε σαν κανόνας του παιχνιδιού της ανταλλαγής εκείνος της ανταλλαγής.

2) K.Marx, Το Κεφάλαιο, Έκδ.Κοιν., Τόμος II, Σελίδες 230-231.

Για τους θεωρητικούς της άνισης ανταλλαγής, οι συγκρούσεις επί των σχέσεων ανταλλαγής αποτελούν ακριβώς το ουσιώδες των διεθνών εμπορικών και οικονομικών διαπραγματεύσεων και οι τιμές είναι οι πηγές της εκμετάλλευσης των εθνών από τα έθνη: "Όταν πρόκειται να εισάγουν καφέ ή μπανάνες, 'που οι πλούσιες χώρες δεν παράγουν οι ίδιες και των οποίων οι χαμηλές τιμές δεν μπορούν κατά συνέπεια, να είναι παρά καθαρό όφελος για τον αγοραστή, αποκρούουν στηριζόμενοι στις υγιείς αρχές της οικονομικής λογικής κάθε ιδέα τεχνητής αύξησης των τιμών, και απορρίπτουν κάθε αναφορά για χαμηλούς μισθούς των παραγωγών, αφού κατά τις ίδιες καθαρές και υγιείς αρχές, οι μισθοί αυτοί δεν είναι το αίτιο αλλά το αποτέλεσμα των τιμών" (21).

Εάν τέτοια είναι η περίπτωση για τα πρωτογενή προϊόντα, στην περίπτωση των κατειργασμένων προϊόντων, ο ίδιος συγγραφέας επισημαίνει τούτο: "Όταν κατά τύχη οι φτωχές χώρες τολμήσουν να εξάγουν προϊόντα όπως τα ινδικά βαμβακερά ή τα ιαπωνικά τρανζιστορς, τα οποία ήδη αποτελούν το αντικείμενο ενός παραδοσιακού κλάδου των πλουσίων χωρών, τότε όλες αυτές οι αρχές πρόθυμα λησμονούνται και βρίσκουν ότι το μόνο δίκαιο είναι η πλούσια χώρα να ισοσταθμίσει με τεχνητούς τελωνειακούς φραγμούς την επίσης τελείως τεχνητή διαφορά των μισθών, παραδεχόμενοι έτσι με μιά και χωρίς δισταγμό ότι οι μισθοί δεν είναι το αποτέλεσμα αλλά το αίτιο των τιμών". (22)

Τούτο εάν κατανοηθεί, η διεθνής τιμή παραγωγής καθιερώνει

(21) Emmanouel, op.Cit., Σελίδες 113-114

(22) Emmanouel, op.Cit., Σελίς 117

υπο-εκτίμηση της αξίας της δύναμης εργασίας. Προφανώς, η διατίμηση του μισθού είναι το ασταθές κλειδί της θεωρίας. Αλλά ο Palloix έκανε αυτή την κριτική: "Το επίπεδο των μισθών δεν είναι μιά ανεξάρτητη μεταβλητή, όπως υποστηρίζει ο Εμμανουήλ, η ανεξαρτησία του επιπέδου του μισθού δεν είναι παρά η ανεξαρτησία της εθνικής αξίας σε σχέση προς την διεθνή αξία".

6.4 Μία αλλαγή παραδείγματος

Η θεωρία της άνισης ανταλλαγής παρουσιάζει μιά προβληματική τελείως διαφορετική από εκείνη του νόμου των αναλογιών των παραγόντων. Αρχικά, αυτή ανεπτύχθη από τον Εμμανουήλ με τη χρήση απλών αριθμητικών παραστάσεων. Ο συγγραφέας δεν θέλησε να εφαρμόσει τον πλάγιο τρόπο της οριστικής διατύπωσης μοντέλων με νεοκλασσικούς όρους. Ωστόσο, κάθε διατύπωση περιέχει μιά τέτοια φτώχεια που αναρωτιέται κανείς εάν είναι δυνατόν να επιθέσει έννοιες, ιδέες πολύ πλούσιες πάνω σ'ένα πρότυπο αναγκαστικά συνοπτικό, περιωρισμένης έκτασης. Ο αντικειμενικός σκοπός του Εμμανουήλ δεν ήταν να συνηγορήσει υπέρ της διακοπής ή μάλλον της ανατροπής των προαναφερθέντων παραδειγμάτων.

Το βιβλίο του Εμμανουήλ, ως γνωστό, ανακίνησε μιά συζήτηση πολύ καρποφόρα από το 1969 μέχρι των ημερών μας. Το ουσιώδες για μας είναι ότι απέναντι στον νόμο των αναλογιών των παραγόντων μπορούν να πούν: "Η διεθνής κινητικότητα του κεφαλαίου έχει σα συνέπεια την κατ' αναλογία διανομή των κερδών και η σχετική μη κινητικότητα της εργασίας δεν επιτρέπει εξίσωση των μισθών". Εκτός τούτου, καίτοι η θεωρία της άνισης ανταλλαγής διασαφηνίζει και επιτρέπει να μετράμε μεταβιβάσεις αξιών, σε δεδομένα επίπεδα παραγωγής μεταξύ των δύο τύπων οικονομιών, η θεωρία αυτή δεν

υποθέτει καθόλου ότι αυτές οι χώρες προσπαθούν να μεγιστοποιήσουν τις μεταφορές αξιών προς όφελός τους, στηριζόμενες επί παραδείγματι στους μισθούς, αφού κάθε τροποποίηση των σχετικών μισθών επιφέρει μιά τροποποίηση των σχετικών τιμών, άρα και της ζήτησης και των επιπέδων παραγωγής. Παρά τα όριά της, η θεωρία της άνισης ανταλλαγής σημειώνει, ορίζει ένα σπουδαίο σταθμό στην κατανόηση των εμπορικών σχέσεων ανάμεσα σε χώρες με άνιση ανάπτυξη. Το εμπόριο, το οποίο κατά την λογική του Heckscher όφειλε να προάγει την αύξηση των εμπορικών χωρών, αναγνωρίζεται ως άνισο και ολοέν πιο άνισο, επιφέροντας παντοτε μιά ανάπτυξη ολοένα και περισσότερο άνιση για τις υπανάπτυκτες χώρες. Η άνιση ανάπτυξη γίνεται μιά εξέλιξη, μιά πορεία σωρευτική, ώστε το επίπεδο των μισθών είναι η αρχική ορίζουσα.

Για να περάσουμε από την άνιση ανάπτυξη στην άνιση ανταλλαγή, αρκεί να συγκρίνουμε δύο χώρες (πλούσια και πτωχή). Και βλέπει κανείς την τάση, την κατεύθυνση του εμπορίου, την σύστασή του, όσον αφορά την οργανική σύνθεση και τα διάφορα επίπεδα μισθών. Εκείνο που η θεωρία της άνισης ανταλλαγής μας επέτρεψε να δούμε, αντίθετα προς το θεώρημα, είναι τελικά ότι το εμπόριο μεταξύ αυτών των δύο τύπων χωρών είναι άνισο, διότι οι σχέσεις παραγωγής και εμπορίου διέπονται και ελέγχονται από τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής και διότι τα επίπεδα μισθών είναι συγκριτικά πολύ χαμηλά στις φτωχές χώρες. Απ'αυτά προκύπτει ότι αντί να φθάσουμε σε μιά ενδεχόμενη ισότητα μέσα στην πορεία ανάπτυξης, όπως το εκθειάζει ο νόμος των αναλογιών των παραγόντων για τις εμπορικές χώρες, το άνισο εμπόριο διευρύνει το χάσμα που χωρίζει τις δύο περιοχές με όρια συγχρόνως σχετικά και απόλυτα.

Σε τελευταία ανάλυση μπορούμε να δεχθούμε ότι αληθώς η θεωρία

της άνισης ανταλλαγής είναι ένα νέο παράδειγμα σε αυτή την έννοια, ότι αυτή δεν εξηγεί τα νέα φαινόμενα και ότι αυτά τα τελευταία κείνται σε ιστορικές χρονολογίες διάφορες από τις διεθνείς εμπορικές σχέσεις. Το παιχνίδι των διαφορών των αναλογιών των παραγόντων, που αντιμετωπίζεται από το απλοποιημένο σε δύο ή τρεις παράγοντες μοντέλο, δεν μπορεί να παριστάνει παρά ένα πιθανό στοιχείο εξήγησης της ανταλλαγής, στοιχείο του οποίου η εμβέλεια αμφισβητείται από τον τρόπο εξήγησης των εμπορικών σχέσεων από την άνιση ανταλλαγή. Προφανώς ο νόμος των αναλογιών των παραγόντων δεν είναι ίσως ένας νόμος μίας απόλυτης γενικότητας. Οι διαφορές αναλογιών των παραγόντων είναι μιά δυνατή πηγή του εμπορίου ανάμεσα στις άλλες.

Όσον αφορά τις ήδη εξηγημένες έννοιες: η οριστική διατύπωση των συνεπειών του μεταβιβάσιμου των εντάσεων των παραγόντων, η δυνατότητα διαχωρισμού μεταξύ του εμπορίου και του συγκρινόμενου κόστους, η έννοια του έθνους, της παραγωγικότητας, της κινητικότητας των συντελεστών παραγωγής κλπ. αναλύονται και εξηγούνται διαφορετικά από τις δύο θέσεις. Και κατά την πλήρη αυστηρότητα των όρων μπορούμε να επιτύχουμε ώστε οι προικοδοτήσεις των παραγόντων, να μην παίξουν παρά ένα περιορισμένο ρόλο μέσα στις σημερινές συνθήκες της διεθνοποίησης των ανταλλαγών.

Τέλος, στο σχεδιάγραμμα της μεθοδολογίας, ο νόμος των αναλογιών των παραγόντων βασίζεται στην υποκειμενική θεωρία της αξίας την οποία ο Amin θεωρεί ότι είναι ένα βήμα προς τα πίσω σε σχέση προς την Ρικαρντιανή οικονομία και τούτο διότι αυτή παραμέλησε τις σχέσεις παραγωγής (23). Η θεωρία της άνισης

(23) op.Cit. (παρατιθ.πονημ.), Σελίς 126.

ανταλλαγής στηρίζεται στη θεωρία της αξίας εργασίας από τις μαρξιστικές έννοιες του βιβλίου III τις οποίες εφάρμοσαν μηχανικά σε θέματα επινοημένα και υποβληθέντα κατά τρόπο κοινό και εμπειρικό: οι διεθνείς σχέσεις, η υποτίμηση των όρων της ανταλλαγής κλπ... Αλλά εκείνο που μπορούμε να επισημάνουμε με την Eugene Chatelain είναι τα κάτωθι: "Αυτοί οι τύποι προβλήματος, οι έννοιες του βιβλίου III, παρμένες στην αβασάνιστη κατάσταση δεν μπορούν να συμβάλουν και να τις διαφωτίσουν, αφού δεν επινοήθηκαν γι' αυτό τον σκοπό, αφού εσφυρηλατήθηκαν μέσα σε ένα άλλο θεωρητικό πλαίσιο, σε μία άλλη προβληματική: εκείνη της μελέτης ενός τρόπου παραγωγής και όχι εκείνη των σχέσεων μεταξύ διαφορετικών κοινωνικών σχηματισμών συγκεκριμένων που εξαρτώνται από αυτόν τον τρόπο παραγωγής". (24)

Οποσδήποτε, η θεωρία της άνισης ανταλλαγής αποδεικνύει την γνώση εκμετάλλευσης των εθνών από τα έθνη, πράγμα το οποίο δεν γινόταν αποδεκτό από τον νόμο των αναλογιών των παραγόντων. Διαφορετική προβληματική, διαφορά στα αποτελέσματα, το ενδιαφέρον αυτής της σχέσης για την άνιση ανταλλαγή, αυτά είναι που μας επέτρεψαν να ανακαλύψουμε κάτι το οποίο μέχρι τότε αγνοείτο από την νεοκλασική θεωρία και είναι ότι όλη η εξέλιξη, καθοδηγείται πραγματικά. Η εκμετάλλευση δεν συνίσταται μόνο στο γεγονός ότι οι πλούσιες χώρες σφετερίζονται ένα μέρος της παγκόσμιας παραγωγής, αλλά αυτή είναι η υποδούλωση του Τρίτου-Κόσμου στην προσταγή του κέρδους. Η παραγωγή "οργανώνεται" για την οικειοποίηση από το κέρδος. Η θεωρία της άνισης ανταλλαγής, από απλά αριθμητικά παραδείγματα, απέφυγε κάθε γενική διατύπωση κάτι που δεν συνέβη

(24) art.Cit., Σελίς 116

στη νεοκλασσική θεωρία. Και ο Delarue εξήγησε αυτή την μεθοδολογική τοποθέτηση ως εξής:

"Αυτή η ειλημμένη απόφαση να αποφεύγει κάποιος κάθε γενική διατύπωση μπορεί να είναι από τη σκέψη να μην αποθαρρύνει τον μη μαθηματικό αναγνώστη, δυστυχώς αυτή παρερμηνεύθη ακόμη και μεταξύ των άλλων που χρησιμοποιούν ένα μοντέλο του Sraffa, από παρανόηση της σπουδαιότητας της εκλογής της σταθερής αξίας μέσα στη θεωρία και γενικότερα στην ευρύτητα της θεωρητικής ανανέωσης, η οποία είναι αναγκαία".

Γενικό Συμπέρασμα

Τέλος πάντων, που οδηγεί αυτή η θέση της άνισης ανταλλαγής; Αυτή η θέση βέβαια επανέθεσε σε συζήτηση την παιδαγωγική αξία, που αναγνωρίζεται συχνά στο νόμο των παραγόντων. Μπορούμε να πούμε ότι αυτός ο νόμος είναι απαραίτητος για να αναλύσει και να ταξινομήσει όλες τις εξαιρέσεις τις οποίες η πραγματικότητα τον κάνει να υφίσταται, επιτρέποντας να προχωρήσει από εκεί, στην γνωριμία των βάσεων της ανταλλαγής; Ο Lassudrie-Duchesne δεν είναι τελείως πεπεισμένος ότι μιά άλλη παιδαγωγική θα ήταν πιθανή -ούτε τώρα είναι δυνατή - εν τούτοις πρέπει να το αναγνωρίσουμε, η άνιση ανταλλαγή φαίνεται να αποτελεί "ένα αναγκαίο σταθμό" (25) μέσα στην πορεία της κατανόησης των μελετούμενων φαινομένων. Επάνω στον ίδιο τον τόπο (τον χώρο) όπου διεξάγεται η σχετική συζήτηση, γόνιμες συζητήσεις είδαν το φώς και η ευρύτητά τους και χρονική προτασή τους είναι η καλύτερη απόδειξη της σπουδαιότητας και της επικαιρότητας της έρευνάς μας.

Πολυάριθμες υπήρξαν οι κριτικές ενάντια σ'αυτή τη θέση της άνισης ανταλλαγής και η πολεμική υπήρξε πραγματικά μεγάλη. Η πιο γόνιμη είναι χωρίς αμφιβολία εκείνη του Charles Bettelheim (26), για τον οποίο η ανάλυση του νόμου της διεθνούς αξίας δεν μπορεί

(25) Denis, art.Cit., Σελίς 95

(26) Βλέπε την συζήτηση για την άνιση ανταλλαγή και τα κείμενα που συνοδεύουν το βιβλίο του Εμμανούήλ.

να είναι η απλή μετατόπιση της ανάλυσης στο εθνικό επίπεδο, αλλά όμως αποφεύγει να εξάγει το συμπέρασμα που επιβάλλεται: τα θύματα της άνισης ανταλλαγής θα ήσαν οι ανεπτυγμένες χώρες. Ο Chatelain με μιά γεύση χιούμορ γράφει: "Ο Charles Bettelheim ως άλλος Μωϋσής επί του όρους Σινά δείχνει τον δρόμο της Γής της Επαγγελίας, αλλά δεν το διακινδυνεύει ο ίδιος". Άλλοι κριτικοί θέλουν να διαχωρίσουν τις οικονομικές θέσεις από τις πολιτικές θέσεις του Εμμανουήλ, ούτως ώστε ο G.Dhocquois βρήκε να πεί: "Κατά κάποιο τρόπο οι γνώμες του επί του οικονομικού σχεδίου (επιπέδου) αξίζουν πολύ περισσότερο από τις γνώμες του επί του πολιτικού επιπέδου".

Σε αυτή την κριτική ο Christian Palloix έκανε αυτή την πολύ εύστοχη παρατήρηση:

"Σε ό,τι αφορά την άνιση ανταλλαγή, ο Samir Amin δεν μπορεί ποιοσδήποτε και αν είναι οι προσπάθειές του, να αποβάλει την επίδραση του Εμμανουήλ του οποίου παραμένει πιστός οπαδός, όπως κριβώς ο Dhocquois, ο Denis (Ντενίς)...και εγώ ο ίδιος και δεν πορέσαμε να αποτινάξουμε την φαινομενική απλότητα της σύνθεσης του συγγραφέα" (27).

Τέλος άλλοι κριτικοί απορρίπτουν τη θέση της άνισης ανταλλαγής ως μη επιστημονικής (28) αρνούμενοι στον Εμμανουήλ το δικαίωμα να χρησιμοποιεί μοντέλα μετασχηματισμών της αξίας, με το πρόσχημα, ότι δεν μπορεί κανείς να επεκτείνει την ανάλυση του Marx περί του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής στις σχέσεις μεταξύ διαφορετικών σχηματισμών, αλλά την έκθεση που ήδη

7) ο άνθρωπος και η κοινωνία, Νο 18, 1972, Σελίς 207

8) Η άνιση ανάπτυξη, Σελίς 123

αναφέραμε της θεμελιώδους υπόθεσης ότι υπάρχει ένα παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα μοναδικό, που έχει ένα κέντρο ανεπτυγμένο και μία περιφέρεια υπανάπτυκτη.

Εκεί που η κριτική φαίνεται να είναι περισσότερο έντονη είναι ότι απορρίπτουν την στενή σημασία της άνισης ανταλλαγής σαν ακατανόητης, για εκείνη τη σημασία που θα χρειαζόταν μία τεχνική σύνθεση ίση μέσα και στις δύο χώρες: Οι εργάτες της φτωχής χώρας οφείλουν να εργάζονται μέσα σε συνθήκες παραγωγικότητας όμοιες με εκείνες των εργατών των πλουσίων χωρών. Τούτο έχει σαν άμεσο αποτέλεσμα συνθέσεις με άνισες αξίες, απ'όπου η κατ'αναλογία αυτόματη διανομή με την παρέμβαση της ευρείας ανταλλαγής. Γιατ'αυτόν τον τρόπο δεν υπάρχει καμμία δυνατότητα να απομονώσει κανείς μία στενή άνιση ανταλλαγή και ακόμη λιγότερο να την αποτιμήσει, αφού αυτή φθίρεται πάντοτε από την ευρεία άνιση ανταλλαγή. Μία άνιση ανταλλαγή αληθινά στενή δεν έχει συνεπώς δει το φως, δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί.

Επωφελούμενος από αυτήν την κριτική θα μπορούσε κανείς να νρωτηθεί τι πραγματικά απομένει από αυτή την αλλαγή παραδείγματος την οποία θέλουμε στο θέμα της άνισης ανταλλαγής. Πρέπει να διακυνδυνεύσουμε όπως το νομίζει ο Chatelain, ο ετασχηματισμός των εννοιών, του Marx σ'αυτή την προβληματική των εμπορικών σχέσεων των άνισα ανεπτυγμένων χωρών, να κάνει τις έννοιες αυτές να κινούνται στο κενό χωρίς κανένα αποτέλεσμα, ντανεκλώντας μία πραγματικότητα;

Βασικά εμείς μπορούμε να απαντήσουμε αρνητικά, διότι σε αυτό το επίπεδο "το παγκόσμιο σύστημα εκφράζεται από την ύπαρξη μίας παγκόσμιας αγοράς των εμπορευμάτων και από τη διεθνή κινητικότητα

του κεφαλαίου. Εφόσον υπάρχει μιά παγκόσμια αγορά των εμπορευμάτων, υπάρχει κ'ένα πρόβλημα των αξιών στη διεθνή κλίμακα, όπως το επισημαίνει ο Amin (29). Και, προσθέτει, ότι ένα τέτοιο πρόβλημα υπάρχει, πρέπει να μεταχειριστούμε τα μοντέλα μετατροπής των αξιών. Και ο Antoine Delague, συνειδητοποίησε ότι οι σχέσεις που επεξηγήθηκαν στη θεωρία φαίνεται δύσκολο να ερμηνευθούν τόσο με όρους της θεωρίας των παιγνίων, όσο και σε όρους νεοκλασσικούς. Το μαρξιστικό λεξιλόγιο του φαίνεται αντίθετα πιο ορθό, πιο κατάλληλο. Ας μνημονεύσουμε απλώς, γράφει αυτός, ότι η έννοια των κοινωνικών τάξεων, που ο Μάρξ φροντίζει να μη συνταυτίσει με τις κοινωνικο-επαγγελματικές ομάδες, φαίνεται προσαρμοσμένη με μιά θεωρία σαν τη δική μας, η οποία κεντροθετείται πάνω σε δομές και σχέσεις παραγωγής".

Η άνιση ανιαλλαγή και τα ανάλογα σύνεργα που χρησιμοποιήθηκαν για να την αποδείξουν γίνονται συνεπώς πραγματικότητα. Στο διεθνές κλίμακιο, οι ενέργειες, οι πράξεις και οι θεσμοί, οι θεμελιώδεις νόμοι, οι οποίοι επικαλούνται τη φύση των διεθνών εμπορικών σχέσεων δεν μπορούν ούτε να εξηγούνται ούτε να κατευθύνονται από την παραδοσιακή θεωρία των εξωτερικών ανταλλαγών. Η τελευταία αυτή θεωρία επεξεργάσθηκε με τις τιμές και ποσότητες σαν θεμελιώδεις μεταβλητές. Θεωρεί σαν "δεδομένα" τις ποσότητες των συντελεστών παραγωγής και ο κανόνας του παιχνιδιού είναι η αριστοποίηση, η (optimization) για κάθε χώρα, σε ένα καθαρό και τέλειο καθεστώς ανιαγωνισμού, του προϊόντος της που συμπήπει με τη μεγιστοποίηση του συνόλου. Η θεωρία των εξωτερικών ανταλλαγών ακολούθησε,

(29) Η άνιση ανάπτυξη, Εκδόσεις Καστανιώτη, σελ. 144

προσαρμόσθηκε με τη θεμελιώδη δομή της ισορροπίας των οικονομολόγων Warlas και Pareto. Υπάρχουν δυσχέρειες που συνενώθησαν και αφορούν την κινητικότητα των συντελεστών παραγωγής (Ricardo) ή τον εφοδιασμό του έθνους σε συντελεστές παραγωγής (Ohlin), αλλά οι εξεταζόμενες ανταλλαγές είναι ανταλλαγές μεταξύ μονάδων (ενοτήτων), που αναπτύσσονται σε καθεστώς τέλει ανταγωνισμού και σταθερού κόστους πλην των διορθώσεων που προκύπτουν από έξοδα μεταφοράς και από τις εξαιρέσεις που παράγονται από το προστατευτικό σύστημα. Η θεωρία της ανταλλαγής θέλει να ξαναθέσει τα πάντα υπό συζήτηση. Απομακρύνονται από μία κατάσταση ισορροπίας, όπως προηγουμένως περιγράφηκε. Και οι στατιστικές μάλιστα του εμπορίου εναντιώνονται στην παραδοσιακή ρημηνεία με την επισήμανση των φαινομένων πρόσκαιρης συνέχειας ή ακράς διακοπής μέσα στο παιχνίδι της πολιτικής της ανταλλαγής.

Συμπερασματικά, η συμβολή της θέσης της άνισης ανταλλαγής είναι πολύ θετική, η μόνη επιφύλαξη είναι οι πολιτικές συνέπειες της οικονομικής ανάλυσης που έκανε ο Εμμανουήλ. Θα ήθελε ο Εμμανουήλ να επιταχύνει την ανάπτυξη της περιφέρειας με την τιβολή τελών με την αύξηση των μισθών κ.λ.π... Εν τούτοις, φανερομένων υπ'όψιν των σημερινών συνθηκών της διεθνούς ανταλλαγής ανάπτυξης του μικρού έθνους, είναι δυνατόν τούτο δια του εμπορίου;

Φρονώ ότι η απάντηση βρίσκεται μέσα στη συνδυασμένη προσπάθεια και του Κέντρου και της Περιφέρειας:

- Οι υπανάπτυκτες χώρες δεν πρέπει πλέον να αρκούνται στο να λίστανται τους νόμους της αγοράς. Κάθε αληθινή ανάπτυξη δεν αρεί παρά να βασίζεται πάνω σε μία θέληση εθνική, που να

στηρίζει μιά συνεχή προσπάθεια εκ μέρους των επιχειρήσεων, των επαγγελματιικών οργανώσεων και του Κράτους.

- Οι ανεπτυγμένες χώρες από την πλευρά τους οφείλουν να δέχονται την είσοδο στις αγορές τους προϊόντων ανταγωνιστικών που κατασκευάζονται από αναπτυσσόμενες χώρες.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

Οι Εμπορικές Ανταλλαγές μεταξύ Ε.Ο.Κ - Α.Κ.Ε

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

Εμπορικές Ανταλλαγές Ε.Ο.Κ - Α.Κ.Ε και Συνθήκη Λομέ7.1. Εισαγωγή

Αυτό το κεφάλαιο εξετάζει τις διαπραγματεύσεις και τις κεντρικές διατάξεις της Σύμβασης Λομέ. Στο επόμενο κεφάλαιο εξετάζονται τα αποτελέσματα της συμφωνίας Λομέ, τα αποτελέσματα σε όλους τους εμπορίου και βοήθειας και οι συμφωνίες Λομέ II και Λομέ III.

Η Σύμβαση Λομέ, που υπεγράφη το 1975, εγκαινιάστηκε σε μία μίχλη ευαρέσκειας και ευρέων γενικεύσεων. Σχολιαστές και από τις δύο πλευρές - Ευρώπης και Α.Κ.Ε. - ελπίζουν να τονίσουν τον νέο και επαναστατικό χαρακτήρα της Συμφωνίας Λομέ. Ωστόσο, σύμφωνα με πολλές εκτιμήσεις η νέα Σύμβαση έμοιαζε στις προηγούμενες συνδέσεις και πολλές από τις φαινόμενες μεταβολές στη σχέση ήταν εννοιολογικές μάλλον παρά συγκεκριμένες.

Παρά την ευρέως εξαπλωμένη εικόνα της Σύμβασης Λομέ για μία αήξη με το παρελθόν, το προνόμιο της σύμβασης Λομέ ήταν ίδιο με εκείνο της δεύτερης συνθήκης Yaounde. Και οι δύο αναφέροντο στην πλήρη ισότητα των μερών, την επιθυμία για συνεργασία μεταξύ τους, την αναγνώριση της σπουδαιότητας του ενδο-εταιρικού εμπορίου και της συνεργασίας και την εκβιομηχανοποίηση των εταίρων. Αμφότερα τα προοίμια επιβεβαιώνουν την προσκόλληση των υπογραφόντων στις αρχές του καταστατικού χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Για να τονιστεί η καινοτομία της, η Σύμβαση Yaounde του 1963-71 πρώτη Σύμβαση στην οποία περιελήφθησαν τα νέα ανεξάρτητα κράτη της Αφρικής - δεν αναφέρθηκε στους προκατόχους της, την Συμφωνία

της Σύμβασης της Ρώμης. Η Σύμβαση Λομέ του 1975 (Λομέ Ι) έκανε μία προσπάθεια να τονίσει την δική της καινοτομία παραλείποντας οποιαδήποτε αναφορά σε προηγούμενες συνδέσεις ή σε διατάξεις της Συμφωνίας Σύνδεσης της Ρώμης. Εντούτοις, ακόμα και αυτή η προσπάθεια να παρουσιάσει τη σχέση Λομέ σαν μία νέα, μη βασιζόμενη στο αποικιακό παρελθόν, ήταν μία ηχώ της ίδιας έντασης η οποία ενσωματώνει στη Yaounde I.

Παρ'όλα αυτά, υπήρξαν μερικές αλλαγές στο προοίμιο της Σύμβασης Λομέ οι οποίες αντικατόπτρησαν πραγματικές μεταβολές στη Σύμβαση. Αντί της προώθησης της διαφοροποίησης των οικονομιών των εταίρων όπως εκφράστηκε στη Yaounde I, η Λομέ ετόνισε "την ασφαλή αύλαξη των συμφερόντων των κρατών Α.Κ.Ε, οι οικονομίες των οποίων εξαρτήθηκαν σε μία σημαντική έκταση από την εξαγωγή των αγαθών".

1) Αυτή ήταν μία αναφορά στο σύστημα STABEX για την υποστήριξη των εσόδων από τις εξαγωγές. Ενώ ο σκοπός της διαφοροποίησης των οικονομιών των εταίρων διατήρησε ανοικτή την προοπτική της πιθανής περιόριστης ανάπτυξης, ο σκοπός της Λομέ για τη σταθεροποίηση των εξαγωγικών εσόδων ήταν συγκριτικά περισσότερο συντηρητικός.

Κατά την σύμβαση Λομέ τα μέρη δεν ζήτησαν πλέον "την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική πρόοδο των χωρών τους" όπως η Yaounde II. ο σκοπός υπήρξε "η οικονομική ανάπτυξη και η κοινωνική πρόοδος των κρατών Α.Κ.Ε.". Αυτό έδειξε μία αλλαγή σφύρας από την αναζήτηση αμοιβαίων οφελών στην αναζήτηση οφελών δικά για τα κέρδη της Α.Κ.Ε. Είναι σημαντικό να σημειώσουμε εδώ κάποια ομοιότητα προς τις ιδέες της Συνθήκης της Ρώμης. Το άρθρο 131 της Συνθήκης της Ρώμης ανέφερε τον αντικειμενικό σκοπό της Συνθήκης "να προάγει την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των κρατών και των περιοχών της επικράτειας".

Μπορεί να αμφισβητηθεί πότε οι οδηγτικές αρχές της κοινότητας διέθεταν περισσότερο αλτρουισμό κατά την συνθήκη της Ρώμης ή σε περισσότερη επιθυμία για αμοιβαία οφέλη κατά το σύστημα Yaounde, πίσω από ένα περισσότερο αλτρουιστικό συμφέρον στην ανάπτυξη των Α.Κ.Ε κατά τη Λομέ. Ωστόσο, αυτές οι εκφραστικές μεταβολές επί της αρχής αντικατόπτρησαν μεταβολές στις στρατηγικές της ανάπτυξης. Παράλληλα προς αυτές τις μεταβολές έκφρασης, ελαμβάνοντο μεταβαλλόμενα μέτρα: αμοιβαίες ή αντίστροφες προτιμήσεις μεταξύ των εταίρων και της Ε.Ο.Κ κατά τη Συνθήκη της Ρώμης και τα συστήματα Yaounde αντικατεστάθησαν από μη αμοιβαίες προτιμήσεις για τις Α.Κ.Ε και τη Λομέ (αν και οι αμοιβαίες προτιμήσεις κατά τη Συνθήκη της Ρώμης εφαινοντο σαν ένα σημείο εξάρτησης κατά τη Yaounde και σύμφωνα με την άποψη των χωρών Α.Α.Μ.Σ έδειξαν ισοότητα).

Η πλέον καινοτόμος και η πιο συχνά αναφερόμενη δήλωση στο προοίμιο της Λομέ ήταν "η ίδρυση ενός νέου μοντέλου για τις σχέσεις μεταξύ των αναπτυγμένων και των αναπτυσσόμενων κρατών, σε αρμονία με τις φιλοδοξίες της διεθνούς κοινότητας προς την κατεύθυνση μιάς πλέον ακριβούς και περισσότερο ισορροπημένης οικονομικής τάξης". (2) Αυτή η δήλωση έδωσε σε πολλούς σχολιαστές την εντύπωση μιάς ριζοσπαστικής αλλαγής. εντούτοις, ούτ το προοίμιο ούτε οι διατάξεις της Σύμβασης Λομέ δικαίωσαν τις θέσεις ότι η συμφωνία ήταν μιά πλήρης ρήξη με το παρελθόν. Μιά από αυτές τις εκτιμήσεις που έδωσαν έμφαση σ'αυτήν την κοινοτομία είναι του Επίτροπου Claude Cheysson που αναφέρει:

"μιά συμφωνία η οποία θα έλεγα με κάποια υπερηφάνεια ότι είναι μοναδική στο κόσμο και στην ιστορία. Ποτέ πριν δεν υπήρξε οποιαδήποτε προσπάθεια να γίνει τίποτα προς αυτή την κατεύθυνση".

Οι χώρες Α.Κ.Ε αισθάνθησαν περισσότερο αναπαυτικά με την "νέα σχέση". προήγαγε την αξιοπρέπειά τους να εισέλθουν ελεύθερα σε συμφωνίες με την Ευρώπη που είχαν μη αποικιακή σημασία. Οι διατάξεις για τη σταθεροποίηση των εξαγωγικών εσόδων (STABEX) φάνηκαν να ικανοποιούν αυτό που ο Rothstein ονόμασε διακαή επιθυμία των κρατών Α.Κ.Ε για μιά νέα διεθνή οικονομική τάξη. (3)

Οι Ευρωπαίοι επίσης κέρδισαν πολλά όσον αφορά τη δημοσιότητα και ευαρέσκεια στο Τρίτο Κόσμο λόγω της Λομέ. Ακόμα και οι Αμερικανοί πήραν στα σοβαρά την αξίωση της Ε.Ο.Κ για το διακανονισμό ενός νέου μοντέλου για τις σχέσεις Βορρά - Νότου.

Ωστόσο, κανείς δεν είχε εξίσου πεισθεί ότι μιά νέα εποχή χάραζε με τη Σύμβαση Λομέ και σε μερικά σημεία εκφράστηκαν απόψεις περισσότερο προσεκτικές. Ένας Ευρωπαίος αξιωματούχος έγραψε:

"η υπογραφή έλαβε χώρα σε μιά εορταστική ατμόσφαιρα, με το κάθε υπογράφων μέρος να χαιρετίζεται από ευλογίες γύρω από την συνεργασία ΕΟΚ-ΑΚΕ. Πρέπει να ήταν η πρώτη φορά που η φράση "commercial exchanges (εμπορικές ανταλλαγές)" χαρακτηρήσαν ένα πολιτικό σλόγκαν".

Ο Υπουργός Εξωτερικών της Γουϊνέα S.S. Ramphal, προειδοποίησε ότι ήταν αδύνατον να πιστέψουμε ότι η Συνθήκη εκπλήρωσε όλα τα ιδανικά της συνεργασίας που προκήρυσσε. (4)

Εξετάζοντας τη Σύμβαση Λομέ με λεπτομέρεια, γίνεται φανερό ότι ήταν βασικά μιά συνέχεια των προηγούμενων συνδέσεων. Όπως οι προηγούμενες συνδέσεις, εβασίζετο σε μιά Ευρωπαϊκή πρόταση: την προσφορά στις συνδεόμενες πρότερες Βρετανικές αποικίες με την μεγενθυόμενη Ε.Ο.Κ. Επομένως η βασική ώθηση για τη Λομέ δεν προήλθε από την επιθυμία των Α.Κ.Ε. για μιά νέα οικονομική τάξη,

αλλά από την Βρετανική προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Χωρίς την είσοδο του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ε.Ο.Κ. και τις προσπάθειές του να απαιτήσει ειδικό καθεστώς (status) από τις προηγούμενες εξαρτήσεις του (dependencies), η δημιουργία μίας μεγενθυμένης σύνδεσης θα ήταν τελείως ανόμοια. Κατ'αυτόν τον τρόπο η σύμβαση Λομέ παρέμεινε νεο-αποικιακή υπό την έννοια ότι η δομή της εβασίζετο στις παλιές αποικιακές σχέσεις. Παρ'όλα αυτά, αν και ο νεο-αποικισμός συνήθως θεωρείται σαν ένα συνολικά απαράδεκτο φαινόμενο από τον αναπτυσσόμενο κόσμο, ήταν οι δεσμοί του νεο-αποικισμού που ανάγκασαν τις 46 χώρες Α.Κ.Ε. να ενωθούν για να δημιουργήσουν έναν βαθμό συλλογικής αλληλεγγύης. Επομένως, ειρωνικά, το προοδευτικό ιδεώδες της αλληλεγγύης των Α.Κ.Ε. εκφράστηκε στη Λομέ ως εξαρτώμενο ευρέως από το κληροδότημα της αποικιακής κυριαρχίας.

Η νέα σύμβαση επιτέλεσε τις ίδιες γενικές λειτουργίες όπως οι προκάτοχοί της. Διατήρησε τις προνομιούχες πολιτικές και οικονομικές σχέσεις μεταξύ της Ευρώπης και της Αφρικής δίνοντας ειδική βοήθεια και προτιμήσεις στο εμπόριο στις αναπτυσσόμενες χώρες, ενώ ανέμενε να επιστρέψουν ορισμένα προνόμια.

Αν και η Σύμβαση εξάλειψε τις ειδικές αμοιβαίες προτιμήσεις που προσέφεραν οι συνδεδεμένοι για τα αγαθά της Ε.Ο.Κ, οι Ευρωπαίοι, ακόμα ανέμεναν μεταχείριση του περισσότερο ευνοούμενου έθνους για τις εξαγωγές τους και δικαιώματα εγκατάστασης για τις Ευρωπαϊκές επιχειρήσεις στις χώρες Α.Κ.Ε. Σε όρους που αφορούν την πλευρά της βοήθειας της Λομέ, η Επιτροπή της Ε.Ο.Κ ανέφερε πως "καμμία προηγούμενη διαπραγμάτευση δεν έχει δείξει ποτέ τόσο φανερά ότι οι χαρακτηρισμοί "βοηθούστων" και "βοηθούμενων" είναι θέματα του παρελθόντος". (5)

Πράγματι οι δωρητές παρέμειναν δωρητές και οι λήπτες παρέμειναν λήπτες παρά την νέα ορολογία και τους μηχανισμούς βοήθειας.

Η εικόνα της Λομέ σαν επαναστατικής παρήγαγε πολιτικά οφέλη σε αμφότερες τις πλευρές και επιπλέον διέφερε πολύ στην κλίμακα από τις προηγούμενες συνδέσεις. Αντί των 19 εταίρων της Yaounde II, στην υπογραφή της Λομέ I υπήρχαν 46 χώρες Α.Κ.Ε: οι 19 χώρες Α.Α.Μ.Σ, 21 της Αφρικής του Ειρηνικού και της Καραϊβικής και έξι άλλες της Αφρικής πέραν της Σαχάρας*. Συνεπώς, αν και οι αλλαγές στη Λομέ ήσαν πραγματικά αύξουσες και η υπόσταση της σχέσης παρέμεινε η ίδια, το μέγεθος αυτών των μεταβολών τις έκανε να γίνονται περισσότερο σαρωτικές απ'ότι ήσαν.

Οι διαπραγματεύσεις κατά τη Λομέ I συνέπεσαν με το ρεύμα (flood-tide) της διεθνούς οικονομικής τάξης.

Η νέα Λομέ I εφάινετο, με τα νέα μέλη, τα εκφρασμένα ιδεώδη της και τις διατάξεις της, όπως η STABEX, να είναι ένα όργανο για την εκπλήρωση μιάς νέας διεθνούς οικονομικής τάξης (N.I.E.O). Γι'αυτό, μιά προσεκτικότερη εξέταση της Λομέ αποκαλύπτει ότι ήταν κύρια μιά αλλαγή κλίμακας και σημασίας από τις προηγούμενες συνδέσεις. Η Σύμβαση Λομέ εδανείσθη την ρητορική της Ν.Δ.Ο.Τ (NIEO), αλλά συνέχισε τη πολιτική σύνδεση της Συνθήκης της Ρώμης (Treaty of Rome).

Οι 46 χώρες Α.Κ.Ε ήσαν οι: Bahamas, Barbados, Botswana, Burundi, Cameroon, Centrtal African Republic, Chad, Congo, Dahomey, Equatorial Guinea, Ethiopia, Fiji, Gabon, Gambia, Ghana, Guinea-Bissau, Grenada, Guyana, Ivory Coast, Jamaica, Kenya, Lesotho, Liberia, Madagascar, Malawi, Mali, Mauritania, Mauritiuous, Niger, Nigeria, Rwanda, Senegal, Sierra Leone, Somalia, Sudan, Swaziland, Tanzania, Togo, Tonga, Trinidad and Tobago, Uganda, Upper Volta, Western Samoa, Zaire και Zambia.

7.2. Διαπραγματεύσεις μεταξύ Ε.Ο.Κ - Α.Κ.Ε

Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ ΕΟΚ-ΑΚΕ οι οποίες προσδιόρισαν τις διατάξεις της Σύμβασης Λομέ άρχισαν στις Βρυξέλλες τον Ιούλιο του 1973 και συνεχίστηκαν εντατικά για 18 μήνες μέχρι το Φεβρουάριο του 1975. Οι διαπραγματεύσεις συμπεριέλαβαν 183 συνεδριάσεις διαπραγμάτευσης, 350 κοινά έγγραφα, και 153 συντονιστικές εσωτερικές συναντήσεις των χωρών Α.Κ.Ε. (6)

Η πιο εξέχουσα πλευρά των διαπραγματεύσεων αυτών ήταν η ενότητα των Α.Κ.Ε. Παρατηρητές ονόμασαν την ένωση των 46 (αρχικά ήσαν 43) κρατών Α.Κ.Ε "μοναδική", "αξιοσημείωτη" και ούτω καθεξής. Ο Επίτροπος Εμπορίου της Νιγηρίας W.Briggs, παρατήρησε ότι οι Α.Κ.Ε ήσαν πραγματικά περισσότερο ενωμένες απ'ό,τι οι χώρες της Ε.Ο.Κ. (7)

Ωστόσο, οι διαπραγματεύσεις δεν εβασίζοντο, όπως και η σχέση Λομέ, σε δύο μέρη ίσης δύναμης. Η Κοινότητα μπήκε στις διαπραγματεύσεις γνωρίζοντας ότι οι Α.Κ.Ε δεν μπορούσαν να την πιέσουν να παραχωρήσει περισσότερα απ'όσα επιθυμούσε. Στις διαπραγματεύσεις η Ε.Ο.Κ έθεσε τις παραμέτρους, αλλά οι Α.Κ.Ε απέσπασαν μερικές παραχωρήσεις. Αυτή η διαδικασία περιγράφηκε από τον πρόεδρο του Συμβουλίου των Υπουργών τη στιγμή της υπογραφής της Λομέ, τον Δρα. G. FitzGerald: "Με βεβαιότητα πιστεύω ότι πήραν έναν σημαντικό αριθμό παραχωρήσεων από την Κοινότητα, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων. Πιστεύω ότι είχαν κάθε λόγο να είναι ικανοποιημένες με αυτές. Και από την πλευρά μας, πιστεύω ότι κανείς δεν έχει την αίσθηση ότι δώσαμε τόσα πολλά". (8)

Η ένωση (unity) των Α.Κ.Ε τις ανάγκασε να διαπραγματεύονται περισσότερο προσεκτικά και επιτυχώς με την Ε.Ο.Κ σε σύγκριση με

ότι είχε γίνει με τις χώρες της Yaounde. Μ'αυτή την έννοια, οι διαπραγματεύσεις ήσαν οι πρώτες "πραγματικές" διαπραγματεύσεις μεταξύ της Ε.Ο.Κ και των αναπτυσσόμενων χωρών. (9)

Παρ'όλα αυτά, για δύο σημαντικούς λόγους, παρέμεινε η περίπτωση ότι η σύμβαση Λομέ ήταν η μόνη δυνατή διότι τα δύο μέρη δεν ήσαν ίσα. (10) Πρώτον, δεν θα είχε έννοια, η Ε.Ο.Κ, να δώσει βοήθεια και προτιμήσεις στο εμπόριο, μη αμοιβαία σε άλλες χώρες, αφού είχε πολύ μεγαλύτερο πλούτο και δύναμη από ό,τι εκείνες οι χώρες. Δεύτερον, διότι η Ε.Ο.Κ μπορούσε ευρέως να διαμορφώσει το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων, ήταν πρόθυμη να εισέλθει στις διαπραγματεύσεις και να προσεγγίσει μιά συμφωνία με τις Α.Κ.Ε.

Αν και οι Α.Κ.Ε πλεονεκτούσαν στη νεο-ανακαλυφθείσα ενότητά τους (unity), είχαν να αντιμετωπίσουν μερικά προβλήματα. Συγκρινόμενες με την εμπειρία και την τεχνική επιδεξιότητα της Κοινότητας, οι Α.Κ.Ε ήσαν σε μειονεκτική θέση. Οι Α.Κ.Ε μπορούσαν να ζητήσουν τεχνική βοήθεια από εξωτερικές αντιπροσωπείες όπως η Γραμματεία της Κοινοπολιτείας αλλά η δική τους Γραμματεία δεν ήταν αλλά αναπτυγμένη ή καλά-χρηματοδοτούμενη όπως τα όργανα (institutions) της Ε.Ο.Κ. Μιά άλλη δυσκολία στις διαπραγματεύσεις της Λομέ ήταν η εισαγωγή των μη γαλλόφωνων εταίρων. Αντίθετα από την Ε.Ο.Κ, οι χώρες Α.Κ.Ε αποφάσισαν να έχουν δύο επίσημες γλώσσες, την Αγγλική και την Γαλλική. Οι υψηλού επιπέδου συναντήσεις μεταξύ Ε.Ο.Κ-Α.Κ.Ε απεφασίσθη να γίνονται χωρίς ερμηνείς και το αποτέλεσμα ήταν να επικρατεί σύγχυση. (11)

Επιστρέφοντας στα κύρια υπό εξέταση θέματα αυτά μπορούν να αιρεθούν στο εμπόριο (Trade), τη βοήθεια (Aid), τη βιομηχανική συνεργασία (Industrial Cooperation) και το θεσμικό πλαίσιο.

7.2.1. Εμπόριο

Τα ζητήματα εμπορίου συμπεριέλαβαν το θέμα των αμοιβαίων προτιμήσεων (reciprocal preferences), την ελεύθερη είσοδο για τα προϊόντα των Α.Κ.Ε στις Ευρωπαϊκές αγορές, το σύστημα σταθεροποίησης των εσόδων από τις εξαγωγές (STABEX) και το πρωτόκολλο της ζάχαρης.

Αμοιβαίες Προτιμήσεις

Οι αμοιβαίες ή αντίστροφες προτιμήσεις έχουν ενσωματωθεί στις δύο Συνθήκες Yaounde και στις συμφωνίες της Arusha και του Lagos. Στη Γαλλία και σε μερικά κράτη της Αφρικής, όπως η Σενεγάλη, οι αμοιβαίες υποχρεώσεις στο εμπόριο να δίνουν προτίμηση στα αφρικανικά προϊόντα στην Ευρωπαϊκή αγορά και στα Ευρωπαϊκά αγαθά στην Αφρικανική αγορά, σήμαιναν ότι η σύνδεση ήταν ένα σύστημα που βασίστηκε στην ισότητα. Κάθε πλευρά είχε ευθύνες και οφέλη κατά το σύστημα των αμοιβαίων προτιμήσεων. Αλλά από το σημείο αναφοράς των αρχών της Κοινοπολιτείας, αυτές οι αμοιβαίες προτιμήσεις ήταν δικαιολογήσιμες. Οι Α.Κ.Ε δεν θα έπρεπε να βάζουν όρια στο να κάνουν ειδική μεταχείριση στα προϊόντα από τις αναπτυγμένες χώρες της Κοινότητας.

Στη συνάντηση του Abidjan τον Μάιο του 1973 οι Α.Κ.Ε συμφώνησαν να ζητήσουν μη-αμοιβαίες προτιμήσεις στη νέα Σύμβαση. Ορισμένοι Ευρωπαίοι αισθάνθηκαν ότι σύμφωνα με τους κανόνες της GATT απαιτούντο οι αμοιβαίες προτιμήσεις. (12)

Οι Α.Κ.Ε συμφώνησαν ότι ρυθμίσεις τέτοιες όπως το Γενικευμένο Σύστημα Προτιμήσεων (GSP), που συμφωνήθηκε στην UNCTAD II το 1968

για να δίνει μη-αμοιβαίες προτιμήσεις σε όλες τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες (L.D.C's) σήμαινε ότι τέτοιες μη-αμοιβαίες προτιμήσεις ήσαν δικαιολογημένες κατά την GATT. Στη συνάντηση του Kingston η συμπερίληψη των μη-αμοιβαίων προτιμήσεων στη Σύμβαση Λομέ έγινε αποδεκτή.

Ενας αριθμός από λόγους για την αποδοχή, από τους Ευρωπαίους, του ζητήματος των Α.Κ.Ε ότι οι αμοιβαίες προτιμήσεις σήμαιναν ότι δεν θα μπορούσαν να αγοράσουν στην φθηνότερη αγορά όπως το επιθυμούσαν, μπορεί να επικληθεί. Πρώτον, αφού οι παλιές αμοιβαίες προτιμήσεις δεν είχαν εφαρμοστεί αυστηρά και σε μερικές περιπτώσεις, όπως του Togo και του Zaire, δεν είχαν εφαρμοστεί καθόλου, η απώλειά τους δεν ήταν σημαντική. Επιπλέον, οι Ηνωμένες Πολιτείες αποστρέφοντο τις αμοιβαίες προτιμήσεις μεταξύ της Ευρώπης και της Αφρικής και δούλεψαν για την κατάργησή τους, ερωτώντας ότι μείωσαν τις προοπτικές για τις εξαγωγές των Η.Π.Α στην Αφρική. (13) Επιπλέον, οι Ευρωπαϊκές εξαγωγές θα χορηγούντο κόμη στα πλέον ευνοούμενα έθνη. Επειδή το εμπόριο της Ε.Ο.Κ με τις Α.Κ.Ε ήταν σχετικά μικρό και οποιαδήποτε απώλεια προτίμησης θα ταν απίθανο να διασπάσει τις μορφές παραδοσιακού εμπορίου, τα εξαγωγικά έσοδα των Ευρωπαίων ήταν απίθανο να μειωθούν ουσιαστικά.

Ιεύτερη Είσοδος

Ενα άλλο από τα ζητήματα κατά τις διαπραγματεύσεις της Λομέ αν η προσχώρηση των προϊόντων Α.Κ.Ε στην Κοινοτική αγορά. Οι Κ.Ε ήθελαν ελεύθερη είσοδο για όλα τα προϊόντα τους στην αγοράς Ε.Ο.Κ. Δεν το πέτυχαν αυτό αλλά κατόρθωσαν να αποσπάσουν οικές παραχωρήσεις.

Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το 99,2% των εισαγωγών από τις Α.Κ.Ε θα εισήρχοντο στην Ε.Ο.Κ χωρίς δασμούς ή άλλους περιορισμούς κατά τη Λομέ και το υπόλοιπο, τα περισσότερα προϊόντα που εκαλύπτοντο από την Κοινή Αγροτική Πολιτική (CAP) θα ελάμβανον προτιμησιακή μεταχείριση για τα προϊόντα τρίτων χωρών. (14) Ωστόσο, οι χώρες Α.Κ.Ε επιθυμούσαν ελεύθερη είσοδο για όλα τα αγροτικά προϊόντα. Η Κοινότητα αρνήθηκε να χορηγήσει ελεύθερη είσοδο για τα αγροτικά προϊόντα από την Α.Κ.Ε, τα οποία ακαλύπτοντο από την CAP και επίσης αρνήθηκε να ξαλείψει τους μη δασμολογικούς φραγμούς όπως τα ποιοτικά επίπεδα και οι κανονισμοί υγείας, με το επιχείρημα ότι αυτά ήταν τα προνόμια των ατομικών κρατών-μελών. Η Α.Κ.Ε απέκτησε τον χαρακτήρισμό σαν μιάς ενότητας όσον αφορά το καθεστώς (status) προέλευσης για τα προϊόντα (όπως η επεξεργασία θα μπορούσε να κάνει χώρα σε περισσότερες από μιά χώρες Α.Κ.Ε) ενώ η αναλογία της προστιθέμενης αξίας που χρειαζόταν για την προέλευση σε διάφορες κατηγορίες προϊόντων μειώθη από 50 σε 25%.

σταθεροποίηση των Εσόδων από Εξαγωγές

Το σύστημα της σταθεροποίησης των εσόδων από εξαγωγές (TABEX) που σχεδιάστηκε στη Σύμβαση Λομέ αναγγέλθηκε σαν μιά από τις κύριες καινοτομίες της Σύμβασης. Σύμφωνα με τον Επίτροπο Cheysson, ήταν κάτι εντελώς καινούργιο. (15) Τώρα που οι προτιμήσεις εχορηγήθησαν κατά την παλιά Σύνδεση και έχουν αβρωθεί ή φαίνονται να είναι μη αποτελεσματικές στην υπερκάλυψη των οικονομικών προβλημάτων των εταίρων και στη προώθηση της οικονομικής τους προόδου, κατά την άποψη του Cheysson

ο STABEX πρόκειται να αναλάβει ενεργό ρόλο. (16)

Αλλά όπως η Σύμβαση Λομέ καθ'εαυτή, το σύστημα STABEX δεν ήταν εντελώς νέο. Οι διατάξεις STABEX οι οποίες σχεδιάσθηκαν για να βοηθήσουν τις Α.Κ.Ε να έχουν σταθερά έσοδα από τις εξαγωγές των βασικών και ημι-κατεργασμένων προϊόντων προς την Ε.Ο.Κ ήταν το αποτέλεσμα μακροχρόνιου διεθνούς ενδιαφέροντος ειδικά του βρετανικού και του Γαλλικού όσον αφορά τις τιμές των αγαθών.

Μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) των Ηνωμένων Εθνών και ο ουδέποτε ιδρυθείς Διεθνής Οργανισμός Εμπορίου (I.T.O) ευνόησαν ατομικές συμφωνίες για προϊόντα μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών κρατών προκειμένου να σταθεροποιήσουν τις τιμές. Η λύση των διεθνών συμφωνιών για τα προϊόντα υπήρξε τόσο παλιά όσο και η Διεθνής Συμφωνία της Ζάζαρης του 1903. αλλά οι συμφωνίες για τα προϊόντα πολλαπλασιάσθηκαν μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. (17)

Διεθνείς συμφωνίες καθιερώθηκαν για προϊόντα όπως κασσίτερος, αψές, σίτος, κακάο, λάδι και ζάχαρη, αλλά απέτυχαν να λύσουν τα προβλήματα των διακυμαινόμενων εξαγωγικών εσόδων των αναπτυσσόμενων χωρών ή σε μερικές περιπτώσεις απέτυχαν ακόμη και να σταθεροποιήσουν τις διεθνείς τιμές.

Κατά την αποικιακή αντίληψη, οι Γαλλικές εξαρτήσεις βελήθησαν από τις εγγυημένες τιμές και τις ποσότητες των εμπορευμάτων που επωλήθησαν στην Γαλλική αγορά. Αυτοκρατορικές και αργότερα Κοινοπολιτειακές προτιμήσεις έδωσαν ειδική μεταχείριση στις Βρετανικές αποικίες και μετέπειτα στις πρώην αποικίες για τις εξαγωγές αγαθών τους στη Βρετανική αγορά. Οι πρώτες δύο κινήσεις κατήργησαν τις Γαλλικές προτιμήσεις για τα συνδεδεμένα αγαθά και τις αντικατέστησαν με βοήθεια για παραγωγή και

διαφοροποίηση. Αλλά οι αδύνατες οικονομίες των συνδεόμενων εχρειάζοντο περoσσότερη βοήθεια και αυτή προβλέφτηκε κατά τη Yaounde II. Κατά το άρθρο 20 της δεύτερης Σύμβασης Yaounde, ένα αντίστροφο κεφάλαιο με πάνω από 80 εκατομμύρια νομισματικές μονάδες καθιερώθηκε να αντιμετωπίσει εξαιρετικές δυσκολίες όπως μιά πτώση στις διεθνείς τιμές των αγαθών. Το άρθρο 21 καθόρισε τη βοήθεια που θα δίνεται σε κεφάλαια σταθεροποίησης των συνεταίρων για να βοηθήσουν στον έλεγχο στις διακυμάνσεις των τιμών των αγαθών.

Τόσο οι Εταίροι όσο και η Ε.Ο.Κ αισθάνθησαν ότι οι διατάξεις της Yaounde II ήσαν ανεπαρκείς να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα των διακυμαινόμενων τιμών των αγαθών και των εσόδων από εξαγωγές. Τα κατανεμόμενα κεφάλαια ήσαν ανεπαρκή και οι κανόνες για τις δαπάνες ήταν ασαφείς. (18)

Το πρωτόκολλο 22 της Συνθήκης Εισδοχής (Συνθήκη των Βρυξελλών) ανέλαβε να προστατεύσει τα συμφέροντα των κρατών "των οποίων οι οικονομίες εξαρτώνται σε μιά σημαντική έκταση από την εξαγωγή πρωτογενών προϊόντων και ιδιαίτερα της ζάχαρης": Το σύστημα το οποίο η Κοινότητα προτείνεται να συμπεριλάβει στη νέα σύμβαση για να βελτιώσει τις διατάξεις της Yaounde II και να εκπληρώσει αυτήν την υπόσχεση σχεδιάστηκε στο Υπόμνημα του Συμβουλίου τον Απρίλιο του 1973. (Deniau Memorandum). (19)

Το σύστημα που προτάθη στο Υπόμνημα Deniau σχημάτισε τη βάση της STABEX στη Σύμβαση Λομέ. Η νέα πρόταση για σταθεροποίηση των εσόδων από εξαγωγές σχεδιάστηκε: όχι για να συγκρούεται με τις δυνάμεις της αγοράς· όχι για να δημιουργήσει εμπόδια στο διεθνές εμπόριο· αλλά για να είναι σε αρμονία με τις υπάρχουσες και ελλοντικές διεθνείς συμφωνίες για τα προϊόντα. Επομένως, όπως οι

διατάξεις της Yaounde II, όφειλε να είναι συμπληρωματικά-απόζημειωτική για τις επιδράσεις των δυνάμεων της αγοράς μάλλον παρά για την αναδόμηση της αγοράς. Τα βασικά χαρακτηριστικά που επροτάθησαν από το Υπόμνημα Deniau και που συγχωνεύθηκαν στη Σύμβαση Λομέ ήσαν:

1. Ένα σύστημα το οποίο θα σταθεροποιούσε τα εξαγωγικά έσοδα των Εταίρων από τις εξαγωγές προς την Ευρωπαϊκή Κοινότητα σε ορισμένα πρωτογενή προϊόντα.
2. Πιστώσεις που εδόθησαν για να σταθεροποιήσουν τα έσοδα από τις εξαγωγές θα ήσαν επαναπληρωτέες όταν τα έσοδα αυξάνοντο, εκτός από την περίπτωση των ελάχιστα αναπτυγμένων χωρών.
3. Ειδικές διατάξεις θα εγένοντο για τη ζάχαρη.
4. Τα κεφάλαια για το σύστημα θα κατανέμοντο ξεχωριστά από τα άλλα κεφάλαια.

Σύμφωνα με την πρόταση Deniau η μεταβίβαση κεφαλαίων για τη σταθεροποίηση των εσόδων από εξαγωγές μιάς χώρας Α.Κ.Ε έπρεπε να είναι αυτόματη αφού οι συνθήκες για τη μεταφορά υπήρχαν. Στη Σύμβαση Λομέ, σε αντίθεση, οι πραγματικές μεταβιβάσεις κεφαλαίων ήταν προαιρετικές. Αν υπήρχαν οι κατάλληλες συνθήκες από μιά χώρα Α.Κ.Ε. που υφίσταται μιά μείωση τουλάχιστον 7,5% (2,5% στην περίπτωση των ελάχιστα αναπτυγμένων χωρών) στα έσοδα από τις εξαγωγές ενός προϊόντος από την τιμή αναφοράς (που υπολογίζεται από τον μέσο όρο των τεσσάρων προηγούμενων ετών) - τότε "ένα κράτος Α.Κ.Ε θα εξουσιοδοτείτο να ζητήσει μιά χρηματική εταβίβαση". (20) Ωστόσο, για διάφορες αιτίες η μεταβίβαση μπορεί να μειωθεί ή να αναβληθεί με την υποκίνηση της Κοινότητας.

Μιά άλλη μεταβολή στη Σύμβαση Λομέ από τις προτάσεις Deniau ήταν η επίβλεψη των πληρωμών STABEX. Η πρόταση Deniau ζήτησε

αυστηρούς ελέγχους όσον αφορά τον τρόπο που τα κεφάλαια STABEX θα εδαπανώντο. Αλλά οι Α.Κ.Ε αντιστάθηκαν σ' αυτό τον όρο και κατά τη λομέ, αν και οι λήπτες υποτίθετο ότι ήσαν υποχρεωμένοι να αναφέρουν στην Κοινότητα που σπαταλήθησαν αυτά τα κεφάλαια, στην πράξη δεν υπήρχε κανένας έλεγχος. Το σύστημα STABEX της Σύμβασης λομέ δανείστηκε από την εμπειρία της Yaounde II. Διδάχθηκε από τα αποτελέσματα της Yaounde II στο ότι οι κανόνες STABEX σχεδιάζοντο με μεγαλύτερη ακρίβεια. Επίσης απέφυγε το πρόβλημα της Yaounde II όσον αφορά τα κεφάλαια για τη σταθεροποίηση των εσόδων τα οποία ζητούντο όταν εχρειάζοντο από τα γενικά κεφάλαια του EDF. Τα κεφάλαια της STABEX ήσαν ένα ξεχωριστό μέρος του EDF. Αυτό εμείωσε τη σύγχυση και την αβεβαιότητα γύρω από τα διαθέσιμα κεφάλαια. Η STABEX της λομέ ακολούθησε την εμπειρία της Yaounde II στο να είναι ένα απόθεμα ή κεφάλαια αποζημίωσης και στο να είναι κριτική μάλλον παρά μιά εντελώς αυτόματη ασφάλεια έναντι των κτώσεων στα έσοδα από τις εξαγωγές.

Εκτός από τα μαθήματα της εμπειρίας Yaounde δύο άλλες επιδράσεις στη STABEX μπορούν να διακριθούν. η πρώτη ήταν η υκολία Χρηματικής Αποζημίωσης (CFF) του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (IMF). Η CFF που καθιερώθηκε το 1963 για να σταθεροποιήσει τα εξαγωγικά έσοδα των αναπτυσσόμενων χωρών, ήταν το πρώτο τέτοιο ταμείο. (21) Το CFF λειτούργησε διαφορετικά από την STABEX (βλ. πίνακας 1). Το CFF ξόδεψε κεφάλαια βασιζόμενο σε μιά συνολική μείωση στα εξαγωγικά κέρδη για μιά χώρα μάλλον παρά σε μιά μείωση σε ορισμένα αγαθά. οι δαπάνες είχαν την μορφή επαναπληρωτέων κτημάτων και συμφερόντων δανείων. και οι οφελούμενοι είχαν να λάβουν σωστά μέτρα για να βελτιώσουν τη χρηματική τους κατάσταση. Συνεπώς, οι όροι των δανείων του CFF ήσαν γενικά

περισσότερο περιεκτικοί - καλύπτοντες περισσότερες χώρες και έσοδα από όλες τις εξαγωγές - και αυστηρότεροι από τη STABEX. Η CFF διέθεσε μεγαλύτερα ποσά χρημάτων απ'ό,τι η STABEX. το 1980 οι δαπάνες της ήσαν περίπου δέκα φορές μεγαλύτερες απ'ό,τι οι δαπάνες της STABEX. (22)

Αν και κάποιοι αξιωματούχοι του Γενικού Διευθυντηρίου της Ε.Ο.Κ αρνήθησαν αποφασιστικά ότι η CFF είχε οποιαδήποτε επίδραση στην ανάπτυξη της STABEX, αυτό δεν συνέβαινε. Οι δύο οργανισμοί, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, διατήρησαν στενές επαφές: διακινήθηκε προσωπικό από τον έναν οργανισμό στον άλλο, και καθιερώθηκαν κανονικές εργασιακές σχέσεις. (23) Τα δύο συστήματα - Stabex και CFF - είχαν διαφορετικές συνθήκες και διαφορετικούς οφελούμενους αλλά στον σκοπό τους όσον αφορά τη βοήθεια των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών σε προσωρινές δυσκολίες ήσαν βασικά τα ίδια λόγω των διακυμάνσεων στις τιμές των προϊόντων και στα έσοδα από τις εξαγωγές χωρίς τον ανασχηματισμό των διεθνών αγορών αγαθών.

Αν και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνώρησε ότι το STABEX και η CFF ήσαν ίδια, η Επιτροπή τόνισε τη σπουδαιότητα της συμβολής του STABEX σαν μοντέλου και σαν μιάς "κύριας καινοτομίας στις διεθνείς οικονομικές σχέσεις". (24) Έτσι, οι Κοινοτικοί αξιωματούχοι αντέδρασαν αναγνωρίζοντας το χρέος τους προς το Ι.Μ.Φ να υπογραμμίσουν την επιτυχία και την καινοτομία του STABEX και να αποφύγουν μη κολακευτικές συγκρίσεις κλίμακας. Οι συγκρίσεις των δύο συστημάτων στον Πίνακα 1 έγιναν μετά από ρητή απαίτηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η δεύτερη επίδραση στο STABEX, οι προτάσεις για τη Νέα Διεθνή Οικονομική Τάξη (NIEO), απευθύνθηκαν περισσότερο άμεσα στις Α.Κ.Ε

ταρά στην Ε.Ο.Κ. Η Επιτροπή τόνισε ότι το STABEX σχεδιάστηκε τον Απρίλιο του 1973, έξι μήνες πριν η πετρελαϊκή κρίση στρέψει την προσοχή του κόσμου στα κελεύσματα μιάς Ν.Ι.Ε.Ο: "Έτσι το STABEX γεν παρήχθη σε αντίδραση της νέας διεθνούς κατάστασης, αλλά ήταν μια προσφορά που έγινε από την Κοινότητα ανεξάρτητα από αυτές τις εξελίξεις της διεθνούς σκηνής". (25) Αν και η πρόσκληση για μιά νέα διεθνή οικονομική τάξη μπορεί, πράγματι, να αναζητηθεί πίσω στην πρώτη σύνοδο της UNCTAD το 1964, ωστόσο ήταν αληθές ότι οι βασικές προτάσεις της Συνθήκης Λομέ για το STABEX προηγήθηκαν της πετρελαϊκής κρίσης και των απορροδόντων αποτελεσμάτων για ισχυρή ήτση και εξειδικευμένο πρόγραμμα για μιά Ν.Δ.Ο.Τ. (26)

Το ΝΙΕΟ "Πρόγραμμα Δράσης" σε σχέση με τις πρώτες ύλες έγινε
 ια:

- . Να διευκολύνει τους σκοπούς και τη λειτουργία των οργανισμών παραγωγής αγαθών.
- . Να εργαστεί για τη σύνδεση μεταξύ των τιμών των εξαγωγών από τις αναπτυσσόμενες χώρες και τις τιμές των εισαγωγών τους από τις αναπτυγμένες χώρες.
- . Να αναστρέψει την τάση στασιμότητας ή μείωσης στις τιμές διαφόρων πρωτογενών προϊόντων που εξήχθησαν από τις αναπτυσσόμενες χώρες.
- . Να επεκτείνει τις αγορές για φυσικά προϊόντα έναντι των συνθετικών.

Από αυτούς τους σκοπούς της Ν.Δ.Ο.Τ (Ν.Ι.Ε.Ο), ο υπ' αριθμόν 2 ο δείκτης σύνδεσης των τιμών των εισαγωγών και εξαγωγών των αναπτυσσόμενων χωρών ήταν ιδιαίτερης σημασίας για τις Α.Κ.Ε. Ωστόσο, η Ε.Ο.Κ δεν ήταν έτοιμη να αναλάβει αυτό/. Οι άλλοι αντικειμενικοί σκοποί δεν ήσαν ιδιαίτερα φροντισμένοι στη Σύμβαση

Λομέ αν και η έκταση του STABEX να καλύψει μερικές ημι-κατεργασμένες πρώτες ύλες όπως ο ψημένος καφές, το βουτυρωμένο κακάο και το λάδι από γεωκάρυο μπορούν να θεωρηθούν σε κάποιο βαθμό ότι έχουν προάγει τον αντικειμενικό σκοπό 5. Αλλά οι ειδικοί σκοποί του σχεδίου NIEO των Ηνωμένων Εθνών για πρώτες ύλες δεν είχαν πλήρως εκτελεστεί από τη Λομέ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΞΥ CCF ΚΑΙ STABEX

| | <u>CCF</u> | <u>STABEX</u> |
|----------------------|---|--|
| δοσασία | Συνολικές εξαγωγές εμπορευμάτων προς όλες τις κατευθύνσεις: δυνατότητα συμπερίληψης κερδών από το τουρισμό και από εμβάσματα εργατών. Όλα τα μέλη, σε ορισμένες εξαγωγικές χώρες, βασικών προϊόντων και σε αναπτυσσόμενες χώρες. | -Περιορισμένοι κατάλογοι ειδικών προϊόντων και μερικά από τα επεξεργαζόμενα προϊόντα τους, λαμβανόμενα ατομικά, εξήχθησαν στην Ε.Ο.Κ. -Κράτη Α.Κ.Ε. |
| ατίμηση της έλλειψης | Πέντε χρόνια κινητός γεωμετρικός μέσος επικεντρώθηκε στο υπολοιπόμενο έτος μείον τα κέρδη στο έτος της έλλειψης. | -Τέσσερα χρόνια κινητός αριθμητικός μέσος των ετών που προηγούνται του έτους εφαρμογής μείον τα κέρδη στο έτος της έλλειψης. |
| | "έτος" μπορεί να είναι οποιαδήποτε περίοδος 12 μηνών. | -"Έτος" είναι ένα ημερολογιακό έτος. |

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

(συνέχεια)

CFF

"rawings" που κινούν το
διαφέρον.

STABEX

-Μεταβιβάσεις που δι-
νονται σε άλλες από τις
ελάχιστα αναπτυγμένες
χώρες Α.Κ.Ε που δεν
κινούν το ενδιαφέρον.

γή: Comprehensive Report, Annex III, B.

Είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι η Σύμβαση Λομέ συχνά
ησιμοποίησε τη γλώσσα της Ν.Δ.Ο.Τ κατά έναν ελαφρά
αποποιημένο τρόπο. Το προοίμιο για τη Λομέ ζητούσε μιά
ρισσότερο ακριβή και περισσότερο ισορροπημένη οικονομική τάξη"
ένα άλλο έγγραφο της Ε.Ο.Κ για "μιά δικαιότερη διεθνή
ονομική τάξη". (27) Αλλά η Συνθήκη Λομέ δεν αναφέρθηκε
ικότερα στη Νέα Διεθνή Οικονομική Τάξη που υποστηρίχτηκε από τα
μένα Εθνη (U.N) - ενώ εμφανίστηκε να προσκαλείται για το ίδιο
γμα. Μιά προσεκτική ανάλυση της Σύμβασης Λομέ αποκαλύπτει ότι
εδημιούργησε μιά νέα διεθνή τάξη μεταξύ Ευρώπης και Αφρικής,
ι ότι ήταν μιά επεξεργασία της παλαιάς τάξης που ιδρύθηκε μετά
.957.

Η Λομέ δεν εκπλήρωσε τους σκοπούς του Προγράμματος Δράσης για
Ιδρυση μιάς Ν.Δ.Ο.Τ, αλλά ενδιαφέρθηκε η ίδια να βελτιώσει τα
λήματα των παραγωγών προϊόντων των χωρών Α.Κ.Ε με το σύστημα
άλειας" εναντίον της πτώσης των εξαγωγικών εσόδων. Η σχέση

λομέ εβασίζετο στις βασικές υποθέσεις της Ν.Δ.Ο.Τ - τα προβλήματα των αναπτυσσόμενων οικονομιών - αλλά συναλλάσεται με αυτές τις ώρες σε περιορισμένη κλίμακα που εξαρτιόταν από την εμπειρία του αρελθόντος της σχέσης Σύνδεσης.

Κατ'άλλον τρόπον, επίσης, η Ν.Δ.Ο.Τ με την πρόσκλησή της για μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ των αναπτυγμένων κρατών σε περιφερειακό, υποπεριφερειακό και δια-περιφερειακά επίπεδα, πηρέασε το αποτέλεσμα και τη στρατηγική των διαπραγματεύσεων. Μέσω της αλληλεγγύης και των αποφάσεων οι Α.Κ.Ε απέκτησαν παραχωρήσεις από την Κοινότητα. Και η αυτοπεποίθηση της ενότητας των Α.Κ.Ε μπορεί να θεωρηθεί όχι μόνο σαν ένα μέσο λήψης συγκεκριμένων παραχωρήσεων από την Κοινότητα αλλά σαν αποτέλεσμα αυτής.

Από την άποψη της STABEX, η Α.Κ.Ε επέτυχε τα αρχικά προτεινόμενα 8 προϊόντα (περιλαμβανομένης και της ζάχαρης) που είχαν ορισθεί για προστασία από την Ε.Ο.Κ, να επεκταθούν σε δώδεκα μονάδες προϊόντων, περιλαμβανομένου και του σιδηρομεταλλεύματος, και την καταχώρηση των οποίων η Κοινότητα επί μακρόν αλλά χωρίς επιτυχία αντιστάθηκε.* Παρ'όλα αυτά, η απόφαση της Ε.Ο.Κ να εμμένει

* Τα αρχικά προταθέντα ήταν: ζάχαρι, γεωκάρυο, ελαιοκάρυο, αμβάκι, κακάο, καφές, μπανάνες και χαλκός. Οι μονάδες προϊόντων που περιλαμβάνοντο στη Λομέ ήταν: προϊόντα γεωκάρυου, προϊόντα κακάο, προϊόντα καφέ, προϊόντα βάμβακος, προϊόντα κοκοκάρυου-όλνικας, φοινικοκάρυο και προϊόντα από κουκούτσι, σειρά από έρματα, προϊόντα ξύλου, μπανάνες, τσάϊ, ίνες και σίδηρος.

στην αρχική της προσφορά για τη STABEX εκδηλώθηκε πλήρως στην άρνησή της να λειτουργήσει η STABEX χωρίς ένα σταθερό χρηματικό κέρδιο και με την άρνησή της να δώσει περισσότερα από 375 εκατομμύρια νομισματικές μονάδες που κατένειμε στη STABEX κατά τη διάρκεια της ζωής της Σύμβασης Λομέ. (Αυτό ήταν περισσότερο από μια τετραπλάσια αύξηση γύρω στα 80 εκατομμύρια νομισματικές μονάδες σύμφωνα με τη Yaounde II αλλά ήταν ακόμη ανεπαρκής από την άποψη του μεγέθους του προβλήματος).

ζάχαρη

Το έγγραφο II της Συνθήκης Λομέ, "Εξαγωγικά έσοδα από τα προϊόντα", έχει δύο Τμήματα (divisions) - την STABEX και τη ζάχαρη. Η ζάχαρη ήταν ένα ζήτημα αυστηρής σπουδαιότητας για τη Σύμβαση Λομέ: χωρίς τη συμφωνία της Ε.Ο.Κ να κάνει επαρκείς διευθετήσεις για τους παραγωγούς ζάχαρης της Κοινοπολιτείας, το Ηνωμένο Βασίλειο μπορούσε ασφαλώς να μη έχει μπει στην Κοινότητα.

Η σπουδαιότητα του ζητήματος της ζάχαρης ήταν φανερή από το όψιμο ενδιαφέρον που επέδειξε το Ηνωμένο Βασίλειο για τις διευθετήσεις της ζάχαρης για τους εξαγωγείς της Κοινοπολιτείας μετά την προσχώρηση της Βρετανίας στην Ε.Ο.Κ και τις προσπάθειες του Ηνωμένου Βασιλείου να συσκέπτεται με τις χώρες που εξαγουν ζάχαρη. Το "White Paper" του 1971, "Το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες", τόνισε το ενδιαφέρον του Ηνωμένου Βασιλείου "να προστατέψει τα συμφέροντα των ενδιαφερομένων αναπτυσσόμενων χωρών και οικονομίες των οποίων εξαρτώντο σε μεγάλη έκταση από τις εξαγωγές πρωτογενών προϊόντων και ιδιαίτερα της ζάχαρης". Τον Ιούνιο του 1971, το Ηνωμένο Βασίλειο συσκέφτηκε με 13 παραγωγούς

ζάχαρης της Κοινοπολιτείας (Antigua, Barbados, Fiji, Guyana, Trinidad and Tobago, India, Jamaica, Kenya, Mauritius, Swaziland, Uganda, St. Kitts-Nevis-Anguilla, British Honduras). Συμφώνησαν στο σχέδιο να προσφέρουν σ'αυτούς Σύνδεση ή μιά εμπορική συμφωνία μετά την ένταξη της Βρετανίας στην Κοινότητα. Σύμφωνα με το White Paper, "Η Βρετανική αντιπροσωπία διαβεβαίωσε τις άλλες αντιπροσωπίες ότι οι προτάσεις της Κοινότητας αποτελέσαν μιά ορισμένη και ηθική υπόσχεση από την διευρημένη Κοινότητα".

Η ορολογία του White Paper επανελαμβάνετο στο πρωτόκολλο 22 της Συνθήκης των Βρυξελλών η οποία υποσχέθηκε να προστατεύσει τα συμφέροντα των οικονομιών που εξαρτώντο από τη ζάχαρη. Το τόμνημα Deniau επίσης ανέφερε τη ζάχαρη σαν ένα προϊόν τα εξαγωγικά κέρδη του οποίου θα σταθεροποιούνται. Ωστόσο, αναγνώρησε ότι ειδικές συμπληρωματικές διευθετήσεις μπορούσαν να χρειαστούν για τη ζάχαρη οφειλόμενες στην υπάρχουσα Συμφωνία της Κοινοπολιτείας, στα απαιτούμενα της προσεχούς Κοινοτικής Αγροτικής Πολιτικής και στη Διεθνή Συμφωνία Ζάχαρης.

Στο τέλος η ζάχαρη δεν συμπεριλήφθηκε στο σύστημα της σταθεροποίησης των εσόδων από εξαγωγές. Αντί της προσφοράς για τοξημίωση των χωρών παραγωγής ζάχαρης για ζημιές ή εξαγωγικά κέρδη, όπως στην STABEX, οι ρυθμίσεις για τη ζάχαρη, εσχεδιάσθησαν στο πρωτόκολλο ζάχαρης της Σύμβασης Λομέ, με τον όρο η Κοινότητα να αγοράζει και να εισάγει, σε εγγυημένες τιμές, ορισμένες ποσότητες καλάμων ζάχαρης, που παράγονται στα κράτη Α.Κ.Ε και τα οποία αυτές οι χώρες αναλαμβάνουν να παραδώσουν σε αυτήν". (28)

Επομένως, οι ρυθμίσεις για τη ζάχαρη πήραν τη μορφή ενός συμβολαίου προσφοράς, με την Κοινότητα να συμφωνεί να αγοράσει και η Α.Κ.Ε να πουλήσει ορισμένες ποσότητες ζάχαρης σε τιμές

"διαπραγματευόμενες ετήσια, μέσα στις αποκτηθείσες από την Κοινότητα τιμές". (29) Κάθε κράτος Α.Κ.Ε έπρεπε να παραδώσει την αναλογία του σε ζάχαρη κάθε χρόνο ή να διακινδυνεύσει τη μείωση του ποσοστού του. Κατ'αυτόν τον τρόπο η Ε.Ο.Κ εξασφαλιζέτο σε σταθερές προσφορές και οι χώρες Α.Κ.Ε εξασφάλιζαν αγορά.

Η σύνδεση της Κοινοτικής εσωτερικής τιμής ζάχαρης στην τιμή που πληρώθηκε στην Α.Κ.Ε έγινε για να διευκολύνει αυτό που το πρωτόκολλο ζάχαρη ονόμαζε "ο κοινός οργανισμός της αγοράς ζάχαρης".

Το πρωτόκολλο ζάχαρης, όπως η Συμφωνία της Κοινοπολιτείας για τη ζάχαρη, έδωσε στις Α.Κ.Ε "μερικά από τα οφέλη της οργάνωσης των αγορών που όλες οι βιομηχανικές χώρες θεωρούσαν ουσιώδη". (30)

Σύμφωνα με έναν παρατηρητή η συμφωνία ζάχαρης της Σύμβασης Λομέ ήταν "επαναστατική". (31) Πράγματι, ο ειδικός τρόπος σύνδεσης μεταξύ των τιμών του Ευρωπαϊκού τεύτλου και του καλάμου ζάχαρης των Α.Κ.Ε ήταν νέος, αλλά πολλές πλευρές του νέου πρωτόκολλου ζάχαρης εξήχθησαν από τη Συμφωνία της Κοινοπολιτείας για τη ζάχαρη (C.S.A) που πρώτα εξήχθη το 1951.

Όπως η C.S.A, το πρωτόκολλο ζάχαρης της Λομέ εξήχθη για μιά αόριστη περίοδο. Η διευθέτηση ζάχαρης της Λομέ, ήταν πράγματι περισσότερο θωρακισμένη από ό,τι η ίδια η σύμβαση Λομέ. Στην περίπτωση που η Σύμβαση Λομέ έπαυε να λειτουργεί το πρωτόκολλο ζάχαρης αρκούσε, υπό τον όρο ότι οι κατάλληλοι θεσμοί θα ιδρύοντο για να συνεχίσουν το καθεστώς της ζάχαρης. (32) Η "αόριστη περίοδος" για την οποία το πρωτόκολλο ζάχαρης λειτουργούσε ερμηνευόταν από τις Α.Κ.Ε ότι σημαίνει "για πάντα". (33)

Επομένως, η "ειδική και ηθική" υπόσχεση της Ευρώπης στις χώρες-παραγωγούς ζάχαρης ήταν τόσο σημαντική για αυτές ώστε να

αποτελέσει εγγύηση ισχυρότερη από τη Συνθήκη Λομέ. Όπως είπε ο Ιρέσβης από το Fiji μετά τις διαπραγματεύσεις Λομέ: "Το συμφέρον των ανθρώπων του Fiji είναι η ζάχαρη". (34)

Επίσης, όπως η C.S.A, το πρωτόκολλο ζάχαρης Λομέ εγγυήθηκε στους παραγωγούς της Κοινοπολιτείας μιάν αγορά και μιά σχετικά προσελκυστική τιμή. Επίσης εγγυήθηκε μιά σταθερή προσφορά ζάχαρης στην Ευρωπαϊκή αγορά η οποία είχε γίνει ομοίως προς το συμφέρον κελών οι οποίοι εδιαπραγματεύθησαν την C.S.A μετά τη διάσπαση της παγκόσμιας αγοράς ζάχαρης από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Σε αντίθεση με τη Συμφωνία της Κοινοπολιτείας για τη ζάχαρη, της οποίας η αόριστη διάρκεια και η εγγυημένη αγορά ειδικών ποσοτήτων ζάχαρης σε μιά τιμή αναταμοιβής από τις περιλαμβανόμενες ώρες εχρησίμευσε σαν ένα μοντέλο για το πρωτόκολλο ζάχαρης της ομέ, οι δύο άλλες επιδράσεις στις συμφωνίες ζάχαρης που ναφέρθησαν στο Υπόμνημα Deniau ενήργησαν διαφορετικά. Η πρακτική της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής ήταν σε ασυμφωνία με τις διατάξεις της Σύμβασης Λομέ. Ο Economist εκτίμησε ότι, αν και πριν την ροσχώρηση του Η.Β. στην Ε.Ο.Κ και την Σύνδεση (Association) των παραγωγών ζάχαρης της Κοινοπολιτείας, η Κοινότητα ήδη παρήγαγε ερίπου ένα εκατομμύριο τόννους ζάχαρη περισσότερη απ'ό,τι ατανάλωνε ανά έτος, αυτό το πρόβλημα δεν ήταν σοβαρό και η οινότητα μπορούσε να κρατήσει χαμηλά την εσωτερική παραγωγή και α αναλάβει το 1,4 εκατομμύρια μερικούς τόννους που εισήχθησαν ατά την C.S.A. "Είναι, πράγματι, απίθανο ότι η Βρετανία ή η αλλία η το Βέλγιο πρόκειται να επιτρέψουν την αύξηση της παραγωγής τους μεταξύ του σήμερα και του 1975, όπως τόσες κριτικές ης συμφωνίας των Βρυξελλών έχουν πεί ότι θα συμβεί", συμφώνησε ο conomist. (35) Οι κριτικές ήσαν σωστές και η αυξανόμενη Κοινοτική

προσφορά παραγωγής ζάχαρης, από το να είναι ένας καθарός εισαγωγέας το 1975 μέχρι να εξάγει 1,2 εκατομμύρια τόννους το 1976 και 5,3 εκατομμύρια τόννους το 1981, ήταν μιά πηγή μεγάλου συμφέροντος στους παραγωγούς ζάχαρης διεθνώς, περιλαμβανομένων των χωρών Α.Κ.Ε. (36)

Τον Απρίλιο του 1976, δέκα χώρες-εξαγωγείς ζάχαρης επαπαρονέθησαν πάλι ότι οι πολιτικές εξαγωγών της Ε.Ο.Κ ήσαν ενάντια στους κανονισμούς της G.A.T.T. Προηγουμένως η GATT είχε πεί ότι οι επιχορηγήσεις εξαγωγών ζάχαρης της Ε.Ο.Κ "αποτελέσαν μιά συνεχή απειλή προκατάληψης στο διεθνές εμπόριο ζάχαρης". (37) Σύμφωνα με τις αναπτυσσόμενες χώρες-εξαγωγείς ζάχαρης, η Αγροτική Πολιτική της Ε.Ο.Κ η οποία ενεδάρρυνε πολύ τις εξαγωγές ζάχαρης στην παγκόσμια αγορά πλημμύριζε την αγορά μειώνοντας τη διεθνή τιμή της ζάχαρης και ζημιώνοντας σοβαρά τα συμφέροντά τους. Η ίδια

Κοινότητα αναγνώρισε τα προβλήματα που οι πολιτικές της προξενούσαν στη διεθνή αγορά ζάχαρης κατά δύο τρόπους: πρώτον, η Κοινότητα και τα κράτη-μέλη βοηθούσαν τα έργα ανάπτυξης για να μειώσουν την παραγωγή ζάχαρης "κατά τη στιγμή που η διεθνής αγορά έφερε από τη σοβαρή υπερβολή της δομικής ικανότητας καταλήγοντας στην επίμονη μείωση των τιμών". (38) Επιπλέον, η εσωτερική παραγωγή της Κοινότητας, που αποτελέσε τον εξαγωγέα μεγάλων ποσοτήτων ζάχαρης "βοηθούσε στη χειροτέρευση του καταπιεζόμενου άτους της διεθνούς αγοράς". (39)

Η δεύτερη επίδραση στη διεθνή αγορά ζάχαρης που αναφέρθηκε στο Υπόμνημα Deniau - η Διεθνής Συμφωνία Ζάχαρης (ISA) - ήταν η σύγκρουση σε ασυμφωνία με την εσωτερική Κοινοτική Αγροτική Πολιτική. και η Κοινότητα θεώρησε ενωμένη τη διεθνή συμφωνία ζάχαρης - η οποία προοπτική ευνοούμενη από την Α.Κ.Ε - δεν συνέδεσε τη Συμφωνία

η οποία ετέθη σε ισχύ το 1978. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνώρισε ότι η Κοινοτική πολιτική στη ζάχαρη, ιδιαίτερα η εξαγωγή μεγάλων ποσοτήτων στη διεθνή αγορά, ήταν σε ασυμφωνία με την προσπάθεια της I.S.A να σταθεροποιήσει τις παγκόσμιες τιμές ζάχαρης θέτοντας εξαγωγικές αναλογίες για τα μέλη της.

Η Κοινότητα άσκησε κριτική στη φανερή ανικανότητα της I.S.A να ελέγχει τις διακυνόμενες τιμές ζάχαρης· αλλά σύμφωνα με την I.S.A, οι πολιτικές της Κοινότητας για τη ζάχαρη ήσαν η κύρια αιτία αυτού. Όπως ανέφερε η επίσημη I.S.A, "Ο μεγαλύτερος απλός παράγων που προκαταλαμβάνει τη λειτουργία της συμφωνίας είναι η μη συμμετοχή της E.O.K". (40)

Στην αντίληψη των διαπραγματεύσεων Λομέ, το να υπάρξει μιά συμφωνία στη ζάχαρη ήταν ένας κρίσιμος όρος για την είσοδο της βρετανίας στην E.O.K και ήταν επίσης ένα sine qua non της συμφωνίας των A.K.E στη Σύμβαση Λομέ. (41) Αυτή η έμφαση των χωρών A.K.E στη σημασία του πρωτόκολλου ζάχαρης οφείλετο στο υψηλό επίπεδο εξάρτησης πολλών χωρών A.K.E στη ζάχαρη (που συνέβαλε μέχρι 80% στα εξαγωγικά κέρδη σε χώρες όπως ο Mauritius και ήταν ο κύριος εργοδότης σε μερικές χώρες). Επιπλέον, αυτές οι χώρες-εξαγωγείς ζάχαρης προστατεύθηκαν από τη Συμφωνία Ζάχαρης της Κοινοπολιτείας η οποία προέβλεπε ένα σύστημα έτσι ώστε "η Κοινοτική ζάχαρη είχε ουσιαστικά προφυλαχτεί από διακυμάνσεις της λεύθερης αγοράς, κρίσεις κερδών ξένου συναλλάγματος και υποτίμηση σε όρους αγοραστικής δύναμης για την πλέον πρωτογενή παραγωγή· οι κλιμακωτοί, οι όροι (συνθήκες) εργασίας, τα οικιστικά και οι κοινωνικές υπηρεσίες βελτιώθηκαν ευρέως. Αυτό δεν μπορεί να ειπωθεί για κανένα άλλο τροπικό αγαθό". (42)

Επιμένοντας στο πρωτόκολλο ζάχαρης, οι Συνεταίροι ζήτησαν

ακριβώς το ίδιο πράγμα που οι υπάρχοντες εταίροι της Κοινότητας ήθελαν από τη νέα Σύμβαση: την ασφάλιση (προστασία) του ότι έχει ήδη επιτευχθεί στις σχέσεις με την Ευρώπη. Η Κοινότητα, επίσης, αναγνώρισε την αρχή ότι η νέα Συνθήκη είχε να προσφέρει τουλάχιστον το ίδιο επίπεδο οφελών καθώς οι ρυθμίσεις αντικαθίσταντο. Συνεπώς, όπου παρά τις προσπάθειές τους οι χώρες U.A.M.S. ποτέ δεν μπόρεσαν να εισάγουν ελεύθερα τη ζάχαρη στην Κοινοτική αγορά, η Κοινότητα δέχτηκε ότι θα έπρεπε να δώσει τις ρυθμίσεις των νέων "εταίρων" (partners) για τη ζάχαρη (πρόχειρα συγκρίσιμες) παρά αυτές που απήλαυσε κατά το C.S.A. (43)

Οι διαπραγματεύσεις για το πρωτόκολλο της ζάχαρης ήσαν ντατικές και παρατεταμένες. Η ζάχαρη ήταν το τελευταίο θέμα στις διαπραγματεύσεις. Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων το 1975, η διεθνής τιμή ζάχαρης ήταν υψηλότερη από την αντιστοιχη εσωτερική της E.O.K. Οι χώρες Α.Κ.Ε επιθυμούσαν μία τιμή για τη δική τους ζάχαρη η οποία να προσεγγίζει τη διεθνή τιμή. Η E.O.K προσέφερε την ίδια τιμή την οποία ελάμβανον οι δικοί της παραγωγοί ζάχαρης. Πολιτικά, η E.O.K δεν θα μπορούσε να έχει πληρώσει τους αλλοεργητές των χωρών Α.Κ.Ε περισσότερο απ'ό,τι τους δικούς της εργάτες για τη ζάχαρη. Η Κοινότητα επίσης ανέμενε πτώση στη διεθνή τιμή (όπως συνέβη, από 60% ανά κιλό το 1975 σε κάτω από 10 σέντς το 1977) κάνοντας την τιμή της E.O.K περισσότερο επικερδή. Στο τέλος οι παραγωγοί ζάχαρης δέχτηκαν την κοινοτική τιμή σε αντάλλαγμα για πρόσβαση σε μακροχρόνια εγγυημένη αγορά σύμφωνα με το Πρωτόκολλο Ζάχαρης.

Μπορεί να ερωτηθεί γιατί η ζάχαρη δεν περιλήφθηκε στο σύστημα GABEX όπως παρουσιάστηκε στο Deniau Memorandum, απλουστεύονταςτσι τις συμφωνίες όσον αφορά τα αγαθά. Η υψηλή τιμή ζάχαρης του

1975 και η υψηλή εξάρτηση των εξαγωγέων ζάχαρης στη ζάχαρη θα είχαν κάνει τα σταθεροποιητικά κέρδη εξαγωγών ζάχαρης πολύ δαπανηρά για την Ε.Ο.Κ.

Μιά συμφωνία ζάχαρης η οποία εγγυόταν στην Κοινότητα προμήθεια ζάχαρης σε περίοδο σχετικής παγκόσμιας έλλειψης φαινόταν ελκυστική: περιλαμβανομένης της ζάχαρης στο σύστημα STABEX δεν θα υπήρχε εγγύηση όσον αφορά τις προμήθειες. Η τελευταία επιτυχία και το δημοφιλές της Συμφωνίας Ζάχαρης της Κοινοπολιτείας την έκαναν ένα εκλυστικό μοντέλο. Το σύστημα STABEX μέχρι τώρα ήταν αναπόδεικτο· έτσι ακολουθώντας το παράδειγμα του C.S.A φάνηκε μιά περισσότερο αξιόπιστη και πιθανά λιγότερο δαπανηρή πορεία.

βοήθεια (Aid)

Πολλές χώρες Α.Κ.Ε. έκαναν ότi σέβονται την αρχή "εμπόριο όχι βοήθεια" δηλαδή να τους δίνεται μιά ισότιμη ευκαιρία να πουλάνε τα προϊόντα τους στην κοινότητα παρά να τους δίνονται βοηθήματα. Όπως είπε ο Πρεσβευτής Jackman των Barbados "πουθενά δεν είναι περισσότερο κατάλληλη η κοινοτυπία "εμπόριο όχι βοήθεια" στις σχέσεις μεταξύ Βορρά και Νότου απ' ό,τι στη Σύμβαση Λομέ" (44). Αλλά στις διαπραγματεύσεις Λομέ, ο όρος "βοήθεια και μετά εμπόριο" ήταν μιά πιό κατάλληλη έκφραση.

Οι χώρες Α.Κ.Ε. ενδιαφέροντο στο να διατηρήσουν και αν είναι δυνατόν να αυξήσουν τη χρηματοδοτική βοήθεια που έλαβαν κατά τη Γιαουντέ ΙΙ. Σύμφωνα με έναν αξιωματούχο της Α.Κ.Ε. στη Σύμβαση Λομέ οι χώρες Α.Κ.Ε. ενδιαφέροντο να πάρουν όσο το δυνατόν περισσότερη βοήθεια από την ΕΟΚ μεταξύ άλλων οφελών. Στην πράξη, ο διαθέσιμο ποσό βοήθειας κατά τη Σύμβαση Λομέ ήταν η βασική προντίδα των χωρών Α.Κ.Ε. Αυτό ήταν πράγματι αληθές λόγω της αμηλής αξίας των εμπορικών παραχωρήσεων της Κοινότητας.

Αν και οι χώρες Α.Κ.Ε. υπέδειξαν έναν αριθμό 8.000 ομισματικών μονάδων για δαπάνες για τα πρώτα πέντε χρόνια ζωής της Λομέ, η ΕΟΚ δεν διαπραγματεύτηκε πάνω σε αυτή τη βάση. Αντ' αυτού, στη Διάσκεψη του Kingston οι εννέα πρότειναν να τριπλασιάσουν τα προσφερόμενα κεφάλαια κατά τη Γιαουντέ ΙΙ σε συμφωνία με τον τριπλασιασμό του πληθυσμού των Α.Κ.Ε. από τη Γιαουντέ ΙΙ. Η τελική συμφωνία, που επετεύχθη μετά από μακρές διαπραγματεύσεις που τελείωσαν την 1η Φεβρουαρίου του 1975, ήταν περισσότερο γενναιόδωρη από εκείνη των 2.700 εκατομμυρίων ομισματικών μονάδων που αυτή η φόρμουλα παρήγαγε (45)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
 ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
 ΤΥΠΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ %

| Επιχορηγήσεις | | Ειδικά Δάνεια Παρακινδυνευμένο Κεφάλαιο | | STABEX | Αρχική Κατανομή |
|---------------|-----------------|---|-----|--------|-----------------|
| (Grants) | (Special loans) | (Risk Capital) | | | Σύνολο |
| | | | | | (εκατ. ECU) |
| I | 100 | - | | | 581.3 |
| I | 93.2 | 6.8 | | | 730.0 |
| I | 90.0 | 10.0 | | | 900.0 |
| V | 69.3 | 15.0 | 3.2 | 12.5 | 3.150.0 |

Πηγή: EEC Official Journal C244,
 13.12.81

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
 ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
 % ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ

| Χώρα | EDFI | EDFII | EDFIII | EDFIV (LOME I) |
|--------------|-------|-------|--------|----------------|
| Λουξεμβούργο | 0.22 | 0.27 | 0.26 | 0.20 |
| Βέλγιο | 12.04 | 9.45 | 8.69 | 6.25 |
| Ιταλία | 6.88 | 13.70 | 15.62 | 12.00 |
| Γαλλία | 34.41 | 33.77 | 33.17 | 25.95 |
| Δ.Γερμανία | 34.41 | 33.77 | 33.17 | 25.95 |
| Ολλανδία | 12.04 | 9.04 | 8.89 | 7.95 |
| Ην.Βασίλειο | NA | NA | NA | 18.70 |
| Ιρλανδία | NA | NA | NA | 0.60 |
| Δανία | NA | NA | NA | 2.40 |

Πηγή: Official Journal of the European Communities
 C244, 13.12.1981

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
 ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΠΡΩΤΩΝ EDF'S
 (ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ 31.12.80)
 (εκατομμύρια νομισματικών μονάδων)

| | 1ο EDF | 2ο EDF | 3ο EDF | ΣΥΝΟΛΟ |
|---|--------|--------|--------|---------|
| Πόροι και Χρησιμοποίηση Διαθέσιμοι πόροι: | | | | |
| Αρχικές Κατανομές | 581.2 | 730.0 | 905.0 | |
| Μεταφορά ισοζυγίων (balances) | | | | |
| από EDF I | -12.2 | 12.2 | - | |
| από EDF II | - | -8.1 | - | |
| Διάφορα μη κανεμηθέντα έσοδα | | 0.1 | | 0.1 |
| Συνολικοί πόροι (a) .. | 569.0 | 734.2 | 931.1 | 2.216.3 |
| διαθέσιμοι | | | | |
| 1. Χρησιμοποίηση Κεφα- λαίων (funds) | | | | |
| Συνολικές Υποχρεώσεις (Χρηματοδοτικές απο- φάσεις) | 569.0 | 733.2 | 900.3 | 2.202.0 |
| Τελικές υποχρεώσεις .. (με τη λήξη των συμφω- νιών) | 569.0 | 728.9 | 821.1 | 2.119.0 |
| Πληρωμές (b) | | | | |
| 2. Μη πληρωθείσες στις 31.12.1980 | 0.0 | 5.3 | 92.0 | 97.3 |
| (a-b) | | | | |
| Μη πληρωθείσες στις 31.12.1979 | 1.0 | 8.0 | 111.0 | 120.0 |

Πηγή : Official Journal of the European Communities.
 C244, 13.12.81.

Το EDF IV της Λομέ I διέθεσε 3.390 εκατομ. νομ.μονάδες για τις χώρες Α.Κ.Ε. σύν 160 εκατ.νομ.μονάδες για τις εξαρτούμενες περιοχές (OCT).

4 Λαμβανομένης υπ' όψιν της απογοητευτικής απόδοσης των οικονομιών των Εταίρων και το εμπόριό τους με την Κοινότητα οι διατάξεις της βοήθειας της Συνθήκης ήσαν αποφασιστικής σημασίας στη Σύμβαση. Ο David Wall θεώρησε ότι η ανικανότητα της Ε.Ο.Κ. να εξασφαλίσει εμπορικές προτιμήσεις για τις χώρες Α.Κ.Ε. "σήμαινε ότι η μόνη σημαντική μορφή αποζημίωσης που οποιαδήποτε Συνθήκη μπορούσε να προσφέρει θα έπρεπε να πάρει τη μορφή βοήθειας". (46)

Η ίδια η κοινότητα αναγνώρησε τη δική της δυνατότητα στην αύξηση του εμπορίου με τις αναπτυσσόμενες χώρες: "Όπως για την Κοινότητα, άνοιξαν τα σύνορα για τα βιομηχανικά προϊόντα ορισμένων αναπτυσσόμενων χωρών· αλλά όπου με την Κοινοτική βοήθεια μιά χώρα έχει αρχίσει τις εξαγωγές, λαμβάνουν χώρα περιορισμοί στην πρόσβαση στην αγορά" (47). Συνεπώς, οι περιορισμοί στην εμπορική πλευρά της σχέσης Λομέ έκαναν το περιεχόμενο της βοήθειας περισσότερο σημαντικό και η ανικανότητα των κρατών Α.Κ.Ε. να επιτύχουν περισσότερα από τα μισά που είχαν θέσει σαν χρηματοδοτικό στόχο για το EDF IV θεωρήθηκε απογοητευτική γι' αυτές.

Αν και τα κεφάλαια της Λομέ I αυξήθηκαν κατά 269% επιπλέον από τα κεφάλαια της Γιαουντέ II ενώ οι λαμβάνοντες αυξήθηκαν κατά 243%, ο υψηλός ρυθμός του πληθυσμού κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου σήμαινε ότι σε πραγματικούς όρους, η κατά κεφαλή βοήθεια μειώθηκε γύρω στο 40% σε αξία. (Αλλά σε ονομαστικούς όρους η κατά κεφαλή βοήθεια αυξήθηκε από 11.83 σε 12.75 μονάδες) (48)

Η Σύμβαση Λομέ τότε, είχε δυσκολία στο να κάνει τις εμπορικές της παραχωρήσεις να αξίζουν τον κόπο και στο να διατηρήσει σταθερή την πραγματική αξία της βοήθειάς της. Ωστόσο, τόσο οι χώρες Α.Κ.Ε. όσο και οι χώρες της Ε.Ο.Κ. αναγνώρισαν ότι η Ευρώπη δοκίμασε σημαντική δυσκολία στο να καταλείψει μεγάλα ποσά βοήθειας κατά τη διάρκεια μιάς περιόδου ύφεσης.

Το κεφάλαιο της βοήθειας της Σύμβασης Λομέ είχε την ονομασία "Χρηματοδοτική και Τεχνική Συνεργασία" (όπως στη Γιαουντέ II) για να δώσει έμφαση στη συνεργατική φύση των διατάξεων. Εδόθη έμφαση όχι μόνο στους "δότες" και στους "λαβόντες" αλλά στους συνεταίρους (partners) στη βοήθεια. Η υπερηφάνεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη

χορήγηση βοήθειας εκφράζεται: "Η Σύμβαση Λομέ είναι μερικά βήματα μπροστά από τις συνήθεις μεθόδους χορήγησης βοήθειας. Σε μερικές περιπτώσεις, η υπευθυνότητα μειώνεται αποκλειστικά στη χώρα που είναι αποδέκτης και στις άλλες διαμοιράζεται, αλλά καμμία άλλη μορφή βοήθειας σήμερα δεν περιλαμβάνει έναν τέτοιο βαθμό συνχορήγησης" (49)

Ενώ κατά τη Συνθήκη Λομέ τα κράτη Α.Κ.Ε. έπρεπε να συνεργάζονται στενά "στον προγραμματισμό της βοήθειας, στην υποβολή και στην αποτίμηση των έργων, την προετοιμασία των χρηματοδοτικών αποφάσεων, την εκτέλεση των έργων (projects) και την τελική εκτίμηση των αποτελεσμάτων" (Άρθρο 50), η τελική απόφαση για τα έργα εναπόκειτο στην απόφαση που θα ελάμβανε η Κοινότητα.

Οι χώρες Α.Κ.Ε. έπρεπε, σε συνεργασία με τα αρμόδια τμήματα της Κοινότητας, να παρουσιάσουν προτάσεις χρηματοδότησης στο Σώμα Λήψης Αποφάσεων που ήταν κανονικά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αλλά στην πράξη, η Επιτροπή υπέκυπτε στη κρίση της επιτροπής του EDF. Αυτή η επιτροπή εδιοικείτο από την Commission και αποτελείτο από αντιπροσώπους των κρατών μελών της Ε.Ο.Κ. που ψήφιζαν για projects που τους αφορούσαν. Η πρόταση για το project, εάν δεν γινόταν αποδεκτή, μπορούσε να επαναυποβληθεί, να απορριφθεί ή να τροποποιηθεί. Συνεπώς, αν και οι χώρες Α.Κ.Ε. μπορούσαν να επιλέξουν τα projects που ήθελαν σύμφωνα με τις δικές τους προτεραιότητες, η τελική απόφαση εναπόκειτο στις χώρες μέλη της Κοινότητας.

Αν και η Επιτροπή του EDF υποτίθετο ότι έκανε εκτίμηση των έργων στηριζόμενη στις χρηματοδοτικές και τεχνικές αξίες, ωστόσο, ελήφθησαν υπ' όψιν πολιτικές θεωρήσεις στις συζητήσεις.

Στην τελική απόφαση για τη χρηματοδότηση ή όχι ενός έργου ελαμβάνοντο υπ' όψιν η στάση ενός συγκεκριμένου κράτους Α.Κ.Ε. απέναντι στην Ε.Ο.Κ., οι πολιτικές πιέσεις που ασκούντο όπως στη περίπτωση του αεροδρομίου της Γρενάδα, οι εκπρόσωποι της Κοινότητας ή των Κυβερνήσεων Α.Κ.Ε. και η γενική οικονομική κατάσταση μίας χώρας. Πίσω από τις κλειστές πόρτες της Επιτροπής του EDF υπήρχε συχνά μιά τάση για την πρότερη αποικιακή δύναμη ώστε να ευνοηθούν και να γίνουν αποδεκτά έργα για τα πρώην εξαρτόμενα κράτη. Ήταν δύσκολο να περιληφθεί ένας αντιπρόσωπος των χωρών Α.Κ.Ε. σε τέτοιες έντονες συζητήσεις.

Η εισαγωγή της πραγματικής συνδιαχείρισης του EDF θα έτεινε να μειώσει τη συζήτηση για τις πολιτικές διακλαδώσεις ενός έργου σε εκείνα τα θέματα που ήσαν αποδεκτά από τα κράτη Α.Κ.Ε.

Ωστόσο, εάν ήταν δυνατόν να υπερπηδηθούν τα ουσιώδη προβλήματα, θα εδημιουργούντο σημαντικά οφέλη από τη σχέση Λομέ. Επιτυγχάνοντας συνδιαχείριση του EDF θα ήταν ένα πέρασμα προς τη χρηματοδοτική βοήθεια, δίνοντας στις Α.Κ.Ε. πραγματική συμμετοχή στη δική τους ανάπτυξη. Η εκδοχή του EDF για την συνδιαχείριση δεν επέτρεψε λήψη περισσότερων αποφάσεων απ' ό,τι είχε επιτευχθεί από μερικά Σκανδιναυικά δυμερή προγράμματα. (50)

Επιτυγχάνοντας πραγματική συνδιαχείριση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης με τις Α.Κ.Ε. θα έδινε σπουδαιότητα στους ισχυρισμούς της Ε.Ο.Κ. για συνεταιρισμό. Συνεπώς, αν και τα εμπόδια που ευρέθησαν στο δρόμο της συνδιαχείρισης της βοήθειας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας προς τις Α.Κ.Ε. ήσαν φαινομενικά δύσκολα, τα οφέλη από τη δημιουργία ενός συστήματος συνδιαχείρισης το οποίο θα αποτελούσε τότε ένα προοδευτικό μοντέλο προς μίμηση για άλλους θα έκανε μιά τέτοια προσπάθεια αξιόπαινη. Επιπλέον, η

χαμηλή δαπάνη των χρημάτων του EDF για έργα, μιά από τις πιο ελεύθερες και σοβαρές κριτικές του EDF, μπορούσε να βελτιωθεί. Παραδείγματος χάριν, τον Σεπτέμβριο του 1979, έξι μήνες πριν από την εκπονή της Λομέ I, μόνο 27% του EDF IV είχε δαπανηθεί. (51)

Η συνδιαχείριση όσον αφορά τη βοήθεια υπήρξε μιά ισχυρή ένδειξη ότι η Ευρώπη δεν ήταν πλέον σε θέση να υπαγορεύσει τη μορφή της ανάπτυξης της Α.Κ.Ε. Αλλά χωρίς μιά σημαντική ανασύνταξη δυνάμεων μέσα στη σχέση Λομέ προς όφελος των Α.Κ.Ε., η συνδιαχείριση του προγράμματος βοήθειας ήταν αδύνατον να επιτύχει.

Όπως φαίνεται από τον πίνακα 2 οι όροι της χρηματοδότησης του EDF διέφεραν από 100% επιχορηγήσεις κατά τη Συμφωνία της Ρώμης σε κάτω από το 70% στο EDF IV (εξαιρουμένης της επιχορήγησης του μέρους της STABEX). Η αναλογία των κεφαλαίων Ευρωπαϊκής Ανάπτυξης που συνεισφέρθησαν από τα κράτη-μέλη της Ε.Ο.Κ. επίσης μεταβλήθηκε. Οι συμβολές του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιρλανδίας και της Δανίας στα κεφάλαια της Λομέ I επέφεραν μιά αντίστοιχη μείωση στην αναλογία συνεισφοράς των αρχικών έξι (Πίνακας 3). Η συμμετοχή της Ιταλίας στο EDF IV ήταν σχεδόν διπλάσια σε σύγκριση με τη συμβολή της στο πρώτο EDF. Η Γαλλία και η Γερμανία παρέμειναν οι μεγαλύτεροι δωρητές από τους τέσσερους του EDF, διατηρώντας ίσες συμμετοχές. Το μερίδιο των κεφαλαίων που συνεισέφεραν το Βέλγιο και η Ολλανδία έπεσε σταθερά κατά τη διάρκεια της περιόδου των τεσσάρων EDF's, ενώ η αναλογική συνεισφορά του Λουξεμβούργου αυξήθηκε και στη συνέχεια μειώθηκε. Αν και οι περισσότερες από τις χώρες Α.Κ.Ε. ήσαν πρώην Βρετανικές παρά Γαλλικές αποικίες, η συνεισφορά του Ηνωμένου Βασιλείου στο EDF IV ήταν μόνο 73,3% της Γαλλικής (και της Γερμανικής) συμμετοχής. Επομένως, τόσο χρηματικά όσο και ιστορικά, η Γαλλία ήταν περισσότερο δεσμευμένη στην

πολιτική βοήθειας της Ε.Ο.Κ. απ' ό,τι η Βρετανία.

Η περισσότερο επίμαχη πλευρά της βοήθειας της Ε.Ο.Κ. και πλέον στενάχωρη για τις Α.Κ.Ε. ήταν ο χαμηλός ρυθμός της δαπάνης για βοήθεια από τα αλεπάλληλα EDF's. (Πίνακας 4)

Το EDF I τελικά έκλεισε το 1980, δεκάξι χρόνια μετά την αντικατάστασή του από το EDF II. Τα projects εχρηματοδοτούντο από τα πρώτα τρία EDF's καθώς και από το τέταρτο κατά τη διάρκεια της Λομέ I.

Βιομηχανική Συνεργασία

Μία περιοχή στην οποία η Ε.Ο.Κ. ήταν κάπως πιο επιτυχής στην επίτευξη συνδιαχείρησης ήταν στον τομέα της βιομηχανικής συνεργασίας. Ένα πρόγραμμα για τη βιομηχανική συνεργασία ξεκίνησε στον Τίτλο III της Σύμβασης Λομέ. Ένα μέρος του προγράμματος ήταν η ίδρυση του Κέντρου για Βιομηχανική Ανάπτυξη (Centre for Industrial Development). Το Κ.Β.Α. εποπτεύετο από μία μικτή επιτροπή Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε. και αποτελείτο από αξιωματούχους της Ε.Ο.Κ. και της Α.Κ.Ε. Η Επιτροπή για τη Βιομηχανική Συνεργασία η οποία επόπτευε το Κ.Β.Α. ήταν μία υποεπιτροπή της κοινής Επιτροπής των Πρέσβων και αποτελείτο από 17 χώρες Α.Κ.Ε. και 11 μέλη της Ε.Ο.Κ.

(52) Ο Διευθυντής του Κέντρου βοηθάτο από ένα Συμβουλευτικό Συμβούλιο 14 μελών από τα οποία 8 υπεδήχθησαν από την Ε.Ο.Κ. και 6 από την Α.Κ.Ε. Η ύπαρξη ενός κεφαλαίου για τη βιομηχανική συνεργασία στη Σύμβαση Λομέ θεωρήθηκε από πολλούς παρατηρητές, τόσο της Ε.Ο.Κ. όσο και της Α.Κ.Ε., σαν ένα σημαντικό βήμα προς τα μπροστά. Η έκθεση Focke θεώρησε ότι τα αντικείμενα της βιομηχανικής συνεργασίας "ήσαν ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά

της Συνθήκης". (53)

Η βιομηχανική ανάπτυξη για τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες (Ldc's) ήταν πρωτεύοντος ενδιαφέροντος για τη Νέα Διεθνή Οικονομική Τάξη. Αν και οι ειδικοί για την Ανάπτυξη είχαν διαιρεθεί, ωστόσο οι αναπτυσσόμενες χώρες συμφώνησαν σε γενικές γραμμές ότι η βιομηχανική ανάπτυξη είναι υψηλής προτεραιότητας. Η σημασία που έδωσαν οι αναπτυσσόμενες χώρες στην εκβιομηχανοποίηση εφάνηκε στη Διάσκεψη της Lima το Μάρτη του 1975 που έκανε ο Οργανισμός Βιομηχανικής Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών UNIDO. Η Διάσκεψη της Lima έθεσε ένα στόχο 25% για επίτευξη μέχρι το 2.000 και αφορούσε το μερίδιο των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών στη διεθνή βιομηχανική παραγωγή. Λόγω του διεθνούς ενδιαφέροντος για την εκβιομηχάνιση των αναπτυσσόμενων χωρών, φάνηκε ότι η Ε.Ο.Κ. ίδρυε ένα μοντέλο για τη συνεργασία Βορρά-Νότου. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Υπουργών Α.Κ.Ε. κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων Λομέ, ο Babacar Ba της Σενεγάλης, μνημόνευσε τη STABEX και τη βιομηχανική συνεργασία σαν τις δύο πιο σημαντικές διατάξεις της Σύμβασης Λομέ. (54)

Αλλά παρά τις ελπίδες με τις οποίες εισήχθησαν, στο τέλος της Σύμβασης Λομέ ήταν σχεδόν παγκόσμια γνωστό ότι οι διατάξεις που αφορούσαν τη βιομηχανική συνεργασία υπήρξαν μιά αποτυχία. Οι διατάξεις ήσαν φιλόδοξες αλλά αόριστες.

Το όνομα "βιομηχανική συνεργασία" της Σύμβασης Λομέ απαίτησε από την Ε.Ο.Κ. και την Α.Κ.Ε. να βαδίσουν χέρι-χέρι στην επίτευξη της βιομηχανικής ανάπτυξης των Α.Κ.Ε., αλλά απέτυχε να εξασφαλίσει ένα σαφές πρόγραμμα προκειμένου να το επιτύχει. Σύμφωνα με το Άρθρο 26 της Σύμβασης Λομέ, "Η Κοινότητα και τα κράτη Α.Κ.Ε., ανακοινώνοντας την πιεστική ανάγκη για τη βιομηχανική ανάπτυξη των τελευταίων, συμφωνούν να πάρουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να

προκαλέσουν αποτελεσματική βιομηχανική συνεργασία". Ειδικότερα, οι αντικειμενικοί σκοποί ήσαν: α) να προωθήσουν την ανάπτυξη και την διαφοροποίηση της βιομηχανίας στα κράτη Α.Κ.Ε. β) να προωθήσουν τους βιομηχανικούς και εμπορικούς δεσμούς μεταξύ Ε.Ο.Κ-Α.Κ.Ε. γ) να αυξήσουν τους δεσμούς μεταξύ της βιομηχανίας των Α.Κ.Ε. και άλλων τομέων της οικονομίας, ειδικά τη γεωργία δ) να προωθήσουν τη μεταφορά τεχνολογίας στις χώρες Α.Κ.Ε. ε) να προωθήσουν το μάρκετινγκ των βιομηχανικών προϊόντων των Α.Κ.Ε. σε ξένες αγορές για να αυξήσουν το μερίδιό τους στο διεθνές εμπόριο σε εκείνα τα προϊόντα στ) να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των υπηκόων των Α.Κ.Ε. στη βιομηχανική ανάπτυξη των χωρών τους και ζ) να ενθαρρύνουν τις επιχειρήσεις της Ε.Ο.Κ. να συμμετάσχουν στη βιομηχανική ανάπτυξη των χωρών Α.Κ.Ε.

Αυτοί οι αντικειμενικοί σκοποί για τη βιομηχανική ανάπτυξη έπρεπε να επιτευχθούν με δύο τρόπους: μέσω του EDF και έργων που εχρηματοδοτήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και μέσω του ιδρυθέντος Κέντρου Βιομηχανικής Ανάπτυξης, ενός μικρού οργανισμού χωρίς δικά του κεφάλαια προς επένδυση. Μιά πρόταση των Α.Κ.Ε. για ένα ξεχωριστό κεφάλαιο βιομηχανικής ανάπτυξης δεν έγινε αποδεκτή στην Ε.Ο.Κ. Τα έργα βιομηχανικής ανάπτυξης εχρηματοδοτούντο συνεπώς με ποσά από τις συμβολές του EDF και του EIB.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
ΚΑΘΑΡΕΣ ΤΟΜΕΑΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΟΥ EDF IV
(Net Sectoral Disbursements of EDF IV)
(στο τέλος του 1979)

| | % |
|----------------------------|-------------|
| Μεταφορές και Επικοινωνίες | 14.0 |
| Λγροτική Παραγωγή | 13.8 |
| Εκπαίδευση και Εξειδίκευση | 3.5 |
| Εκβιομηχάνιση | 16.9 |
| Υγεία και Προσφορά Υδατος | 3.3 |
| Διάφορα | 18.8 |
| STABEX | <u>29.8</u> |
| ΣΥΝΟΛΟ | 100% |

Πηγή: House of Lords Select Committee Report

Κατά τη Λομέ I σχεδόν το 17% του EDF IV εδαπανήθη για βιομηχανικά έργα μέχρι το τέλος του 1979 (περίπου 168 εκατομμύρια ECU) (Πίνακας 5). Ωστόσο, αυτή η μέση βιομηχανική βοήθεια των 3,7 εκατομμυρίων Ecu για κάθε μιά από τις 46 χώρες Α.Κ.Ε. δεν ήταν επαρκής για να θεραπεύσει τη βιομηχανική τους υπανάπτυξη. Εικοσιτέσσερες από τις χώρες Α.Κ.Ε. αναφέρθηκαν από την Ε.Ο.Κ. σαν ελάχιστα αναπτυγμένες. Η πλειονότητα των 46 χωρών Α.Κ.Ε. ήσαν εγκαταστημένες στην Αφρική πέρα από τη Σαχάρα, οι ελάχιστα βιομηχανικά αναπτυγμένες από όλες τις αναπτυσσόμενες περιοχές (Πίνακας 6).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
Μερίδιο Βιομηχανικών Κατασκευών στις εξαγωγές 1978

| Χώρες | Αφρική πέρα από τη Σαχάρα | Άλλες λιγότερο αναπτυγμένες χώρες |
|---------------------|------------------------------|--------------------------------------|
| Χαμηλού Εισοδήματος | 5 | 14 |
| Μεσαίου Εισοδήματος | 5 | 24 |

Πηγή: Persaud, B., "Industrial Cooperation in the Lome Convention"

Μόνη η βοήθεια δεν ήταν αρκετή για να ενθαρρύνει τη βιομηχανική ανάπτυξη των χωρών Α.Κ.Ε. Επιπλέον, οι προστατευτικές πολιτικές της Ε.Ο.Κ. έκλειναν τις αγορές τους στις βιομηχανίες της Α.Κ.Ε. αντί να λάβουν "όλα τα αναγκαία μέτρα" για να επιτύχουν βιομηχανική συνεργασία με τις χώρες Α.Κ.Ε. Αν και το Άρθρο Ι (Title I) της Σύμβασης Λομέ υπόσχετο ότι "Προϊόντα ποερχόμενα από τις χώρες Α.Κ.Ε. θα πρέπει να εισάγονται στην Κοινότητα χωρίς δασμούς και επιβαρύνσεις και να έχουν ισοδύναμη επίδραση" τα μη δασμολογικά σύνορα της Ε.Ο.Κ. όπως οι ποσοτώσεις (quotas) και οι κανονισμοί για την υγεία εμπόδισαν τις εξαγωγές των Α.Κ.Ε.

Οι απαιτούμενοι "κανόνες προέλευσης" που οι βιομηχανίες έπρεπε να πληρούν ήσαν 25%, 40% ή ακόμα και 50% της προστιθέμενης αξίας τους (εξαρτόμενου από το προϊόν) στις χώρες Α.Κ.Ε. ενώ εμποδίζετο η βιομηχανική ανάπτυξη των Α.Κ.Ε.

Όταν ένα εξαγόμενο βιομηχανικό αγαθό από την Α.Κ.Ε. ηύξανε το μερίδιό του στην αγορά όπως έγινε με τα υφαντά το 1975-1979, η Ε.Ο.Κ. αντιδρούσε με προστατευτικά μέτρα. Το 1979, επέβαλλε περιορισμούς (quotas) στις εξαγωγές υφαντών της Α.Κ.Ε. Μιά έκθεση από την Ε.Ο.Κ. για τη δική της αναπτυξιακή πολιτική αναγνώρισε ότι: "Όσον αφορά την Κοινότητα έχει προσφερθεί να ανοίξει τα σύνορά της σε βιομηχανικά προϊόντα ορισμένων χωρών υπό ανάπτυξη αλλά όπου, με την Κοινοτική βοήθεια, μιά χώρα έχει αρχίσει τις εξαγωγές έχουν τεθεί περιορισμοί στην πρόσβαση της αγοράς". (55)

Το ενδιαφέρον της Κοινότητας να εμποδισει την ελεύθερη πρόσβαση στην αγορά της με χαμηλές τιμές βιομηχανικών αγαθών ήταν ένα σταθερό θέμα των σχέσεών της με τον αναπτυσσόμενο κόσμο. Ο Arnold Smith, Γενικός Γραμματέας της Κοινοπολιτείας μέχρι το 1975, έγραψε ότι ο Γάλλος Υπουργός τού είχε εξηγήσει ότι οι Ασιατικές

χώρες της Κοινοπολιτείας δεν προορίζονταν για να τους προσφερθεί Σύνδεση (Association) με την κοινότητα προκειμένου να εμποδίσει μία πλημμύρα από φθηνές εισαγωγές. Με άλλα λόγια, ο Γενικός Γραμματέας θεώρησε ότι, "εκείνες οι χώρες που μπορούσαν να έχουν πραγματικό πλεονέκτημα από την ελεύθερη είσοδο στην αγορά της Ε.Ο.Κ. που περικλείετο από τη Σύνδεση, εξαιρούντο από αυτή". (56)

Αν και ήταν απρόθυμη να αποκτήσει τελικά δεδομένα για τις εξαγωγές βιομηχανικών αγαθών των χωρών Α.Κ.Ε. η Carol Twitchett σε μία μελέτη για το εμπόριο το 1978 που αφορούσε τη Γραμματεία Α.Κ.Ε. συμπέρανε ότι:

"Οι βιομηχανικές εξαγωγές παρέμειναν οριακές. Ορισμένες χώρες Α.Κ.Ε. όπως η Ακτή του Ελεφαντοστούν, η Κένυα και το Τρινιντάντ και Τομπάκο, αύξησαν επιτυχώς το μερίδιο των βιομηχανικών τους εξαγωγών προς την Κοινότητα, αλλά η εμπειρία τους δεν ήταν τυπική για τις χώρες Α.Κ.Ε. σαν ομάδας" (57)

Από το 1976, τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της Λομέ Ι, μέχρι το τέλος του 1978, το μερίδιο των βιομηχανικών αγαθών των Α.Κ.Ε. στις εξαγωγές προς την Ε.Ο.Κ. αυξήθηκε μόνο από 0,6% σε 4,6% (Πίνακας 7). Έτσι οι διατάξεις της Λομέ για τις εξαγωγές βιομηχανικών αγαθών των Α.Κ.Ε. μετέβαλλαν λίγο την βιομηχανική οπισθοδρόμηση των κρατών Α.Κ.Ε.

Πέρα από το "με μισή καρδιά" ενδιαφέρον της Κοινότητας για τη βιομηχανική ανάπτυξη των Α.Κ.Ε. και τις δύσκολες οικονομικές περιστάσεις για τη δεκαετία του 1970, μερικές από τις πολιτικές των κυβερνήσεων Α.Κ.Ε. επίσης συνέβαλαν στην μη επίτευξη της οικονομικής ανάπτυξης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
 ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ Α.Κ.Ε.
 ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ
 (σε εκατομ. νομισμ. μονάδες (m EUA))

| | 1975 | | 1976 | | 1977 | | 1978 | |
|--|-------------------|------|-------------------|------|-------------------|------|-------------------|------|
| | Τιμή % (Value) | | Τιμή % (Value) | | Τιμή % (Value) | | Τιμή % (Value) | |
| ιδη Διατροφής | 2664 | 30.6 | 3476 | 33.2 | 5184 | 41.6 | 4684 | 39.5 |
| ρώτες Υλεις | 1372 | 15.7 | 1907 | 18.2 | 1931 | 15.5 | 1894 | 16.0 |
| η Σιδηρούχα έταλλα | 824 | 9.5 | 988 | 9.4 | 1006 | 8.1 | 740 | 6.2 |
| νέργεια που πράγει προϊόντα | 3037 | 34.9 | 3362 | 32.1 | 3500 | 28.1 | 3444 | 29.0 |
| ιομηχανικές ατασκευές (manufactures) | 287 | 3.3 | 414 | 4.0 | 517 | 4.1 | 549 | 4.6 |
| λλα | 527 | 6.0 | 325 | 3.1 | 323 | 2.6 | 553 | 4.7 |

Πηγή: Focke Report

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πολλές φορές απογοητεύτηκε από την εμφανή έλλειψη αποτελεσματικότητας ή ικανότητας των Κυβερνήσεων Α.Κ.Ε., να δημιουργήσουν μιά αποτελεσματική στρατηγική βιομηχανικής ανάπτυξης για τους εαυτούς τους. Η Επιτροπή παρέθεσε σαν λόγους της αποτυχίας της αναπτυξιακής βοήθειας στο να παράγει σημαντικά αποτελέσματα "τις διοικητικές δυσκολίες και την προτεραιότητα που εδόθη στον εξοπλισμό ενός κράτους, στις πόλεις, σε ευρείας κλίμακας έργα και στην εξειδικευμένη ελίτ (elites) του Βορρά. Οι υποστηρικτές των έργων μικρής κλίμακας σπάνια είναι οι Κυβερνήσεις οι οποίες έχουν επιτύχει στον προσδιορισμό μιάς πολιτικής και στην εμμονή σε αυτήν". (58)

Στις διαπραγματεύσεις Λομέ επροτάθη ένα σχήμα επενδυτικής εγγύησης για τις Ευρωπαϊκές εταιρείες ώστε να τις ενθαρρύνει να επενδύσουν σε έργα στις χώρες Α.Κ.Ε. Ωστόσο, οι Α.Κ.Ε.

αντετέθησαν σε αυτό το σχέδιο επενδυτικής εγγύησης, φοβούμενες ότι θα μπορούσε να περιορίσει την ικανότητά τους να ακολουθήσουν τις δικές τους βιομηχανικές πολιτικές και συνεπώς να υπονομεύσουν την κυριαρχία τους. (59) Η απροθυμία των χωρών Α.Κ.Ε. να δεχθούν ένα σχήμα εγγύησης επενδύσεων για τις εταιρείες της Ε.Ο.Κ. συνέβαλε στη μείωση του ρυθμού των Ευρωπαϊκών επενδύσεων στις χώρες Α.Κ.Ε. ιδιαίτερα στον τομέα των ορυκτών. Επιπλέον η ετοιμότητα της Ε.Ο.Κ. να κλείσει τις αγορές, της αν οι βιομηχανικές εξαγωγές των Α.Κ.Ε. εγένοντο ανταγωνιστικές, αποθάρρυνε την επένδυση κεφαλαίου στις βιομηχανίες των Α.Κ.Ε.

Το 1978, ο Επίτροπος της Ε.Ο.Κ. Cheysson γνωστοποίησε ότι το περιεχόμενο ενός κεφαλαίου βιομηχανικής συνεργασίας της Σύμβασης Λομέ ήταν "απατηλό" αλλά υποστήριξε ότι τουλάχιστον, κάνοντας μία δήλωση πρόθεσης για συνεργασία με τις Α.Κ.Ε., βιομηχανικά είχε κάποια σημασία.

Το 1980, ο Γενικός Διευθυντής της Διεύθυνσης Ανάπτυξης της Ε.Ο.Κ., ο Klaus Meyer, ανέφερε ότι "Η Σύμβαση περιέχει έναν φιλόδοξο κατάλογο για τους σκοπούς όσον αφορά την εκβιομηχάνιση, αλλά αυτό αποτελεί έναν μακροπρόθεσμο στόχο, αφού οι Αφρικανικές χώρες είναι από τις ελάχιστες αναπτυγμένες στον κόσμο" (60)

Η βιομηχανική συνεργασία όπως σχεδιάστηκε στη Σύμβαση Λομέ, παρέμεινε σε επίπεδο δηλώσεων. Αντί να ενθαρρύνει τις βιομηχανίες των Α.Κ.Ε. όπως την υφαντουργία, η Ε.Ο.Κ. προστάτευσε τις δικές της αγορές έναντι αυτών. Εθесе περιορισμούς σε προϊόντα όπως το ρούμι και η επεξεργασμένη ζάχαρη και εφάρμοσε περιοριστικούς κανόνες για να προστατεύσει τους Ευρωπαίους παραγωγούς. Περιλαμβάνοντας ένα κεφάλαιο για τη βιομηχανική συνεργασία στη Σύμβαση Λομέ, η Κοινότητα εμφανίστηκε συμπαθητική στις φιλοδοξίες

των Α.Κ.Ε. Αλλά απέτυχε να τους προμηθεύσει επαρκή μέσα και υποδομή ώστε να επιτύχει τους σκοπούς που ορίζοντο στη Σύμβαση. Όπως ανέφεραν οι Υπουργοί στο τέλος της Λομέ Ι, το 1980, "Η Κοινότητα δεν εφάρμοσε μιά ακριβή και σημαντική πολιτική στη βιομηχανική συνεργασία με αναπτυσσόμενες χώρες όπως οι Α.Κ.Ε." (61)

Με λίγα λόγια, οι λόγοι της αποτυχίας της βιομηχανικής συνεργασίας μεταξύ Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε. μπορούν να χωριστούν σε τέσσερις κύριες κατηγορίες.

1) Ελλειψη πολιτικής για συνεργασία και τάση για προστατευτισμό από την πλευρά της Κοινότητας.

2) Ανεπάρκεια στην παροχή μέσων και οργάνων από την Κοινότητα

3) Ελλειψη στρατηγικής στην συνάφεια βιομηχανικής ανάπτυξης των κρατών Α.Κ.Ε. και

4) Στα προβλήματα και στα μεγέθη της ανάληψης.

Το θεσμικό πλαίσιο της Σύμβασης Λομέ

Στους θεσμούς της Σύμβασης Λομέ μπορούν να παρατηρηθούν τα θέματα της συνέχειας και του συντηρητισμού τα οποία εκυριάρχησαν στη σχέση. Οι θεσμοί της Γιαουντέ -το Συμβούλιο Σύνδεσης (Association Council), η Επιτροπή Σύνδεσης (Association Committee), η Κοινοβουλευτική Διάσκεψη (Parliamentary Conference) και το Διαιτητικό Δικαστήριο (Court of Arbitration)- μεταφέρθηκαν σύμφωνα με το περιεχόμενο της Λομέ σε: Σύμβαση (Contract) Συμβούλιο των Υπουργών (Council of Ministers) Επιτροπή των Πρεσβευτών (Committee of Ambassadors) και Συμβουλευτική Συνέλευση (Consultative Assembly). Μόνο το Δικαστήριο Γιαουντέ περιορίστηκε

και αντικαταστάθηκε από ανεπίσημες αμφισβητούμενες διαδικασίες στη Λομέ διότι δεν χρησιμοποιήθηκε ποτέ κατά την περίοδο Γιαουντέ και συνεπώς εθεωρήθη μη αναγκαίο.

Η Νέα Γλώσσα (New Language)

Η Σύμβαση Λομέ εισήγαγε μιά νέα ορολογία στην Ευρωπαϊκή σχέση. Ένα μέρος από την παλιά ορολογία αποσύρθηκε και ένα τμήμα της γλώσσας της Νέας Διεθνούς Οικονομικής Τάξης υιοθετήθηκε. Η νέα ορολογία σχεδιάστηκε για να ικανοποιήσει επιθυμίες για μιά μη αποικιακή Σύμβαση και για έναν μεγαλύτερο ρόλο μέσα σ' αυτήν. Χωρίς τη νέα γλώσσα και τη νέα φαντασία που χρησιμοποιήθηκε για τη δημιουργία της, είναι αμφίβολο πότε οι χώρες της Κοινοπολιτείας θα εδέχοντο τη Σύμβαση Λομέ.

Ωστόσο, ακόμα και η νέα μόδα γλώσσας της Λομέ δεν ήταν εντελώς νέα: το μεγαλύτερο μέρος αυτής μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στη Σύμβαση Γιαουντέ και σε άλλες διεθνείς σχέσεις. Όπως άλλα "νέα" χαρακτηριστικά της Λομέ όπως η STABEX και το πρωτόκολλο Ζάχαρης, η προτεραιότητα της ήταν φανερή.

Οι νέοι όροι στους οποίους εδόθη έμφαση όπως συνεταιρισμός (partnership), συνεργασία (cooperation) και ισότητα (equality) έδωσαν μεγαλύτερο status στις χώρες Α.Κ.Ε. προάγοντας τη θέση τους κατά τη Συμφωνία. Η χρήση της νέας γλώσσας περιόρισε μερικούς από τους αποικιακούς τόνους της σχέσης Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε. και έκανε δυνατή την παρουσίαση της σχέσης Λομέ σαν καινοτομιακής ή ακόμα και επαναστατικής. Συνεπώς, η νέα γλώσσα χρησιμοποιήθηκε για να προάγει τη θέση των χωρών Α.Κ.Ε. μέσα στη Σύμβαση και τη θέση της Σύμβασης (τώρα ενός μοντέλου για τις σχέσεις μεταξύ αναπτυγμένων

και αναπτυσσόμενων χωρών) στα μάτια της διεθνούς κοινότητας.

Η νέα ορολογία που χρησιμοποιήθηκε, αν και βελτίωσε τη σχέση Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε., δεν εδημιούργησε μιά νέα πολιτική. Η νέα γλώσσα αύξησε τόσο τις προσδοκίες της σχέσης όσο και την απογήτευση όταν η λειτουργία της Λομέ και οι διαπραγματεύσεις για τις επόμενες συμβάσεις απέτυχαν να κρατήσουν τη δυναμική με λέξεις όπως συνεταιρισμός, συνεργασία και ισότητα. Η Σύμβαση Λομέ, με τη νέα γλώσσα της, ήταν περισσότερο επιτυχής στο να δημιουργεί προσδοκίες παρά στο να εκπληρώνει αυτές.

Συμπέρασμα

Η Σύμβαση Λομέ του 1975 φιλοδόξησε για κάτι το οποίο όμως δεν επέτυχε. Παρουσιάστηκε σαν μιά νέα και επαναστατική συμφωνία, ένα μη αποικιοκρατικό μοντέλο για τις σχέσεις μεταξύ αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών. Αλλά ούτε στις προβλέψεις της οι οποίες οφείλονταν σε μεγάλο βαθμό σε προηγούμενες συνδέσεις και σε άλλους οργανισμούς όπως το ΔΝΤ, ούτε στα αποτελέσματά της η Σύμβαση ήταν προοδευτική, αναμφίβολα.

Στις διαπραγματεύσεις για τη σύμβαση Λομέ η Ε.Ο.Κ. έπρεπε να ικανοποιήσει δύο πλευρές. Οι χώρες ΑΑΜΣ (Συνδεδεμένες χώρες Αφρικής και Μαδαγασκάρης) ήθελαν συνέχεια και το ελάχιστο της μεταβολής στην Ευρω-αφρικανική σύνδεση με την Κοινότητα. Οι χώρες της Κοινοπολιτείας αντίθετα, ήθελαν να συνεχιστούν τα οφέλη που ελάμβαναν κάτω από άλλες ρυθμίσεις όπως η συμφωνία της ζάχαρης και επίσης ήθελαν ουσιώδεις μεταβολές στη σχέση. Για το ότι οι δύο ομάδες των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών (μαζί με άλλες αφρικανικές χώρες όπως η Γουϊνέα) πέτυχαν στις διαπραγματεύσεις, ήταν μιά

αξιοσημείωτη ενότητα, αλλά όχι ομογενής στην προσέγγισή της στην Ε.Ο.Κ. Οι χώρες AAMS ικανοποιήθηκαν διατηρώντας προτιμήσεις, βοήθεια και δεσμούς προηγούμενων ενώσεων ενώ οι χώρες της Κοινοπολιτείας απέκτησαν ένα τέλος σε αμοιβαίες προτιμήσεις, σταθεροποίηση εξαγωγών (STABEX), ζάχαρης και νέα γλώσσα στη σύμβαση Λομέ. Η παναφρικανική πρόσκληση της Σύμβασης Λομέ προσήλκυσε ακόμη και τη Γουϊνέα, η οποία ενώθηκε.

Η μακρά αποχή της Γουϊνέα από τις ενώσεις ήταν αποτέλεσμα του φόβου της για την επικράτηση των Ευρωπαίων και για τις άκρως επιβλαβείς οικονομικές επιδράσεις. Ωστόσο η εξωτερική πολιτική της Γουϊνέα, πολιτική απομάκρυνσης από την Ευρώπη και από πολλούς από τους γείτονές της στην Αφρική είχε σοβαρές οικονομικές επιδράσεις στην ισχυρή πλούσια χώρα. Η Γουϊνέα εντάχθηκε στη Λομέ σαν ένα μέρος της επαναπροσέγγισής της με τη Γαλλία, την Ευρώπη και την Αφρική. Η θέση του Προέδρου Sekou Toure στην απόρριψη της Γαλλικής Κοινότητας και τη Συνθήκη της Ρώμης και των Ενώσεων Yaounde ήταν μία αποτυχία. Όπως η περισσότερη από την μαύρη Αφρική, στα μέσα του 1970 η Γουϊνέα επίσης επεδίωξε το εμπόριο και τα οφέλη από τη βοήθεια από την Ε.Ο.Κ. και τη Συνθήκη Λομέ.

Στις διαπραγματεύσεις όσον αφορά το εμπόριο, οι χώρες Α.Κ.Ε. επεδίωξαν ελεύθερη είσοδο για όλες τις εξαγωγές τους στην Κοινότητα. Απέτυχαν να το επιτύχουν, αλλά κέρδισαν ένα τέλος στις αμοιβαίες προτιμήσεις, την υποχρέωση να χορηγούν ειδικές προτιμήσεις στα αγαθά της Ε.Ο.Κ. Η Κοινότητα επίσης εδημιούργησε την STABEX, ένα σχήμα για να αποζημιώνει τις χώρες Α.Κ.Ε. για ορισμένες μειώσεις στα έσοδα από τις εξαγωγές σε ορισμένα αγαθά. Η ζάχαρη ήταν ένα ιδιαίτερα αμφισβητούμενο αγαθό και οι χώρες Α.Κ.Ε. έκαναν μία συμφωνία με την Ε.Ο.Κ. (σε χαμηλότερη τιμή απ'

αυτή που επιθυμούσαν) να εισάγουν σταθερές ποσότητες. Αυτό το σχήμα έμοιαζε με την συμφωνία για τη ζάχαρη της Κοινοπολιτείας την οποία και αντικατέστησε.

Όπως αγωνίστηκε η Συνθήκη Lome να δώσει στις χώρες Α.Κ.Ε. σημαντικά εμπορικά οφέλη, αγωνίστηκε να δώσει και σημαντική βοήθεια. Οι χώρες Α.Κ.Ε. απέκτησαν λιγότερο από το μισό του ποσού βοήθειας που υπολόγιζαν ότι χρειαζόντο. Αν και η βοήθεια αυξάνετο σε κανονικούς όρους στη Γιαουντέ ΙΙ σε πραγματικούς κατά κεφαλή όρους έμειώθη ουσιαστικά στη Συνθήκη Λομέ. Η συνδιοίκηση ή συνεταιρισμός στη βοήθεια την οποία οι χώρες Α.Κ.Ε. επεδίωξαν δεν επετεύχθη και στην πράξη έγινε μόνο ανταλλαγή απόψεων μεταξύ της Ε.Ο.Κ. και των χωρών Α.Κ.Ε. γύρω από τη διοίκηση της Συνθήκης. Το πρόβλημα της εξαιρετικά αργής δαπάνης των κεφαλαίων του EDF συνεχίστηκε με τη Συνθήκη Λομέ.

Ένα νέο χαρακτηριστικό της Σύμβασης ήταν η νέα έμφαση της στη βιομηχανική συνεργασία. Ωστόσο, η Ε.Ο.Κ. απέτυχε να προμηθεύσει χωριστά ή πρόσθετα κεφάλαια γι' αυτήν την περιοχή. Το Κέντρο Βιομηχανικής Ανάπτυξης ήταν ακόμη στην αρχή του και μπορούσε να παίξει μόνο ένα μικρό ρόλο στην ανάπτυξη των χωρών Α.Κ.Ε. Συνεπώς, παρά τις φιλόδοξες δηλώσεις για τη βιομηχανική συνεργασία, η συμβολή της κοινότητας στη βιομηχανική ανάπτυξη των χωρών Α.Κ.Ε. δεν έγινε "με όλη την καρδιά της "

Στο θεσμικό πλαίσιο η Σύμβαση Λομέ διέφερε σαφώς από διεθνείς οργανισμούς όπως η Κοινοπολιτεία. Ο κύριος θεσμός της Λομέ, η Σύμβαση, προέβλεπε ένα βαθμό σταθερότητας και πολιτικής ανοχής στη σχέση. Οι κύριοι θεσμοί της Λομέ - η Σύμβαση, το Συμβούλιο Υπουργών, η Επιτροπή των Πρέσβων και η Συμβουλευτική Συνέλευση - διαμορφώθηκαν σε θεσμούς της Ε.Ο.Κ. Ωστόσο ήταν λιγότερο

ανεξάρτητοι μεταξύ τους και ιδιαίτερα στην περίπτωση της Συμβουλευτικής Συνέλευσης ήσαν λιγότερο αποδοτικοί απ ό,τι οι θεσμοί της Ε.Ο.Κ. Αναπτύξεις στους θεσμούς της Λομέ, όπως πολιτική συνεργασία και ενωμένη οικονομική και κοινωνική Επιτροπή της Ε.Ο.Κ. (ECOSOS), συχνά αντέγραψαν τις θεσμικές αναπτύξεις και μία εσωτερική δημιουργία στην Ευρωπαϊκή σχέση.

Μιά από τις πιο ενδιαφέρουσες πλευρές της Σύμβασης ήταν η χρήση της νέας γλώσσας. Η νέα γλώσσα σχεδιάστηκε για να αντικατοπτρίσει τις πολιτικές φιλοδοξίες των χωρών Α.Κ.Ε. ιδιαίτερα την φιλοδοξία τους σε μία Νέα Διεθνή Οικονομική Τάξη (NIEO) και για να δώσει μία νέα φαντασία στην παλιά Σύμβαση. Συνεπώς οι όροι "Yaounde" και "Association" αντικατεστάθησαν με τους όρους "Lome και "partnership". Αν και η νέα γλώσσα έπαιξε ένα σημαντικό ρόλο στο να γίνει η σύμβαση Lome αποδεκτή στην Κοινοπολιτεία και στον Τρίτο Κόσμο, δεν μετεβλήθη η ουσιώδης φύση της Ευρω-αφρικανικής σχέσης. Η σχέση παρέμεινε μια "Association" ένιση μάλλον παρά μία "partnership".

Κοιτάζοντας την προοπτική, η σύμβαση Lome δεν ήταν μία αλλαγή στην πολιτική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Ήταν μία επέκταση της Σύμβασης Yaounde, που έγινε δυνατή με την προσχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ε.Ο.Κ. Η Λομέ κληρονόμησε την ομοιότητα των ευρωπαϊκών αποικιακών και μετα-αποικιακών σχέσεων με την Αφρική, η προσφορά της Σύμβασης Lome και οι κύριες προβλέψεις της έγιναν από την Ευρώπη. Οι υπογράψαντες τη Σύμβαση Λομέ ήσαν περισσότερο ισοί παρά στις προηγούμενες Ευρωπαϊκές Συμβάσεις, αλλά δεν υπήρξαν μεγάλες προοπτικές για την επίτευξη πλήρους ισότητας, συνδιοίκησης ή μερισμού εξουσίας μέσα στη σχέση.

Σημειώσεις Κεφαλαίου VII

1. "The ACP-EEC Convention of Lome" (Preamble), The Courier, Brussels, EEC, March 1975, no 31.
2. ibid.
3. Rothstein, Robert, The Weak in the World of the Strong, New York, Columbia University Press, 1977. Ch.1.
4. European Community, London, EEC, April 1975. Quotations from Ramphal, S. and Whiteman, K., pp.8-9.
5. Bulletin of the European Communities, Brussels, EEC, no.1, 1975, p.6.
6. The Courier, March 1975, no. 31, p.3
7. West Africa, 17 June, 1974, p. 741.
8. The Courier, no. 31, op cit, p. 7.
9. See Green, R.H., "The Child of Lome: Messiah, Monster or Mouse" in Long, F., ed., The Political Economy of EEC-ACP Relations, London, Pergamon, 1980.
10. The Lome Convention, London, World Development Movement (briefing paper).
11. Marches tropicaux, 9 Aout, 1974.
12. ibid.
13. Dodoo and Kuster, op cit, p. 40.
14. The Courier, no 31, op cit, p. 23.
15. Cheysson, Claude, "Europe and the Third World After Lome" The World Today, June, 1975.
6. West Africa, 4 February, 1974.
7. Brown, W.A., The United States and the Restoration of World Trade Brookings, Faber, 1950.
8. "Memorandum of the Commission to the Council" April 1973,

19. ibid.
20. Lome Convention, Title II, Article 19, par.2.
21. Persaud, B., "Export Earnings Stabilization in the ACP-EEC Convention of Lome" , in Long, F., ed., op cit.
22. Africa's Economic Crisis, Briefing Paper, London Overseas Development Institute, Sept. 1982.
23. Comprehensive Report on Stabex 1975-9, Brussels, EEC document (Sec81-1104), 1981, p.76
24. ibid.
25. ibid.
26. UNCTAD Monthly Bulletin, August-Sept. 1982.
27. Comprehensive Report on Stabex 1975-9, op cit, p.74.
28. Lome Convention, "Sugar Protocol", Article 1.
29. ibid, Article 5.
30. Southgate, John, "The Origin and Present Significance of The Commonwealth Sugar Agreement", Commonwealth Sugar Exporters Annual Review, 1972, p. 12.
31. Twitchett, C., A Framework for Development: The EEC and the ACP, London, Allen and Unwin, 1981, p. 44.
32. Lome Convention, "Sugar Protocol", op cit, Article 8, par.2.
33. Jackman, Oliver, "The Sugar Protocol" The Courier, Sept-Oct. 1982, p.57.
34. Rabukawaqa, J., quoted in The Courier, no. 31, op cit, p. 11.
35. The Economist Newspaper, (Knight, Andrew, ed.), Britain Into Europe, London, 1971, (pamphlet), p. 21.
36. Hannah, A., "The Functions of the International Sugar Organization", The Courier, Sept-Oct., 1982.
37. "EEC Faces New Sugar Protest", Financial Times, April 6, 1982.

38. "Lack of Proper Coordination between the Policies of the Community and the Member States - the Case of Sugar", Brussels, EEC, COM (78) 623 final, p.2.
39. *ibid.* Annex III
40. Hannah, A., *op cit*, p. 68
41. Dodoo and Kuster, *op cit*, p. 17.
42. Spitjgate, *op cit*, p. 10.
43. The Pass, A., "From the Commonwealth Sugar Agreement to the Lome Sugar Protocol", The Courier, Sept-Oct., 1975, no. 75.
44. Jackman, *op cit*, p. 59.
45. Marches tropicaux, 9 aout, 1974..
46. Wall, *op cit*, p.7.
47. "The Community's Development Policy to Date", The Courier, Nov-Dec., 1982, no. 76.
48. Dodoo and Kuster, *op cit*, p. 53.
49. The Courier, Nov-Dec., 1982, no. 76. pp. 45-74.
50. Hewitt, A., The European Development Fund and its Function in the EEC's Development Aid Policy, London, Overseas Development Institute, Working Paper no. 11, 1982.
51. Stevens, C., ed., The EEC and the Third World: A Survey 1, London, Hodder and Stoughton, 1981, p. 41.
52. Persaud, B., "Industrial Cooperation in the Lome Convention", in The Renegotiation of the Lome Convention, London, Catholic Institute for International Relations, 1978.
53. Focke, Katarina, From Lome 1 towards Lome 2, Text of the report and resolution adopted on 26 September, 1980 by the ACP-EEC Consultative Assembly, "Industrial Cooperation". (Focke Report).
54. The Courier, no. 31., *op cit*, p.7
55. The Courier, Nov-Dec., 1982, no. 76, p.66

56. Smith, Arnold, Stitches in Time: The Commonwealth in World Politics, London. Andre Deutsch, 1981, p. 185.
57. Twitchett, Carol, with Weston, Ann and Cable Vincent, ACP Foreign Trade, Brussels, ACP Group, 1979, p. 103.
58. Memorandum on the Community's Development Polucy (Pisani Memorandum), Brussels, EEC, 1982, COM 82 640 final, p.19.
59. Persaud, B., op cit.
60. The Courier, May-June 1980, no. 61, p. 11
61. Report of the ACP-EEC Council of Ministers 1976-1980, Brussels, EEC, July 1980, p. 113.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII

Τα αποτελέσματα της συνθήκης Λομέ

Αυτό το κεφάλαιο θα ερευνήσει τα αποτελέσματα εμπορίου και βοήθειας της συνθήκης Λομέ. Όπως εδείχθη στο Κεφάλαιο VII, η συνθήκη Λομέ εδημιούργησε ελπίδες γύρω από μεταβολές στη δομή των διεθνών οικονομικών σχέσεων. Ωστόσο δεν ήταν εφοδιασμένη ώστε να κάνει σπουδαίες αλλαγές σε αυτήν την περιοχή. Η συνθήκη Λομέ ήταν μία συντηρητική συμφωνία που αποσκοπούσε στη διατήρηση των προτιμήσεων που υπήρχαν με τις χώρες A.A.M.S και με τους Εταίρους της Κοινοπολιτείας (Commonwealth Associates). Υποστήριξε την παλιά, αντί να δημιουργήσει μία νέα οικονομική τάξη.

Αν και η Λομέ απογοήτευσε στα εμπορικά της αποτελέσματα και σε πολλά από τα αναπτυξιακά έργα που χρηματοδότησε, ωστόσο δεν απέτυχε πλήρως. Η συμφωνία απέτυχε να εκπληρώσει το σκοπό της, την επίτευξη πλήρους ισότητας μεταξύ των Ευρωπαϊκών και των αναπτυσσόμενων χωρών καθώς και το σκοπό της ίδρυσης ενός νέου μοντέλου Βορρά - Νότου, αλλά επραγματοποίησε τον πρωταρχικό σκοπό της: την συνέχιση της Ευρωπαϊκής σύνδεσης.

Αποτελέσματα Εμπορίου

Οι εμπορικές προτιμήσεις που η ΕΟΚ έδωσε στις χώρες Α.Κ.Ε. ήταν μικρές: πάνω από τα 3/4 των εξαγωγών των Α.Κ.Ε. (που ως επί το πλείστον ήταν πρώτες ύλες) θα εισήγοντο στις χώρες της Ε.Ο.Κ. χωρίς δασμούς ακόμα και χωρίς τις προτιμήσεις της Λομέ. Επιπλέον, πάνω από το 90% των βιομηχανικών εξαγωγών των Α.Κ.Ε. θα εισήγοντο

στην Ε.Ο.Κ. χωρίς δαμούς κάτω από τις διευθετήσεις G.S.P. Μόνο επτά από τις 25 πιο σημαντικές εξαγωγές των Α.Κ.Ε. έλαβαν προτιμήσεις πάνω από τις άλλες προσφορές των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών (2) (L.D.C's).

Η "αρχή της ελεύθερης εισόδου στην ευρωπαϊκή αγορά για προϊόντα που εξήχθησαν από τις χώρες Α.Κ.Ε." της συνθήκης Λομέ εκτός των προϊόντων που εκαλύφθησαν από την CAP ή τα ευπαθή εμπορεύματα όπως τα υφαντά, δεν εγκαθίδρυσε μιά κύρια προστατευτική αγορά για τις Α.Κ.Ε. Μάλλον, επέτρεψε σε αυτή την ομάδα των πολύ φτωχών και οικονομικά αδύνατων χωρών να ανταγωνισθούν με άλλες αναπτυσσόμενες χώρες για το μερίδιό τους στην ευρωπαϊκή αγορά.

Το εξαγωγικό επίτευγμα των χωρών Α.Κ.Ε.

Αν και πολλοί από τους παρατηρητές της συμφωνίας Λομέ ήσαν βαθειά απογοητευμένοι με την αποτυχία της Συμφωνίας να αλλάξει τα παραδοσιακά εμπορικά σχέδια, τα εμπορικά αποτελέσματα της συμφωνίας Lome ήσαν οριακά θετικά. Παρά την πτώση στο μερίδιο των Α.Κ.Ε. στις επιπλέον εισαγωγές της Ε.Ο.Κ. από το 1973 έως το 1979, κατά την διάρκεια της λειτουργίας του εμπορίου της Λομέ, (από το 1976 έως το 1979) το μερίδιο Α.Κ.Ε. των επιπλέον εισαγωγών της Ε.Ο.Κ. αυξήθηκε κατά 0,2% (πίνακας 1). Επίσης, αν και από το 1973 ως το 1979 το μερίδιο Α.Κ.Ε. σε εισαγωγές Ε.Ο.Κ. συγκρινόμενο με τα μερίδια άλλων αναπτυσσόμενων χωρών μειώνεται, κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της Συνθήκης Λομέ αυξάνεται κατά 2,6% (πίνακας 1).

Αν και οι εξαγωγές Α.Κ.Ε. προς την Ε.Ο.Κ. αυξήθηκαν κατά 41% από το 1976 ως το 1979, αυτή η αύξηση δεμ μπορεί να αποδοθεί μόνο

στις νέες εμπορικές ρυθμίσεις της Λομέ. Μερικές επιδράσεις των νέων εμπορικών ρυθμίσεων δεν έχουν δοκιμασθεί πλήρως μέχρι το 1979. Εν τούτοις, τα συνολικά αποτελέσματα του εμπορικού καθεστώτος Lome ήταν μάλλον πιο ενθαρρυντικά από εκείνα των προηγούμενων συνδέσεων. Λαμβανομένου υπ' όψιν ότι οι εξαγωγές των χωρών Yaounde προς την Ε.Ο.Κ. από το 1959 μέχρι το 1973 αναπτύχθηκαν περισσότερο αργά από εκείνες άλλων αναπτυσσόμενων χωρών, από το 1976 μέχρι το 1979, κατά τη συνθήκη Λομέ οι χώρες

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΕΟΚ/ΑΚΕ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΜΕΤΑΞΥ ΕΟΚ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΞΥ ΕΟΚ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΩΝ ΧΩΡΩΝ

| | (1,000 εκατομμύρια μονάδες (units of account)) | | | | | | | | |
|--|--|------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|--------|
| | 1973 | 1974 | 1975 | 1976 | 1977 | 1978 | 1979 | | |
| Εισαγωγές στην ΕΟΚ | | | 84.3 | 130.8 | 125.5 | 159.4 | 171.4 | 178.3 | 218.2 |
| από αναπτυσσόμενες χώρες | | | 31.9 | 61.4 | 55.0 | 70.0 | 75.2 | 71.2 | 88.2 |
| -OPEC | | | 15.3 | 38.9 | 33.3 | 41.8 | 42.3 | 38.2 | 51.9 |
| -ΑΚΕ | | | 6.2 | 10.5 | 8.7 | 10.5 | 12.5 | 11.9 | 14.8 |
| Ετήσιος ρυθμός Ανάπτυξης ΑΚΕ (ACP Annual growth) | | | +28% | +70% | -17% | +20% | +19% | -5% | +24.4% |
| Μερίδιο ΑΚΕ σε πρόσθετες (extra) εισαγωγές ΕΟΚ | | | 7.4% | 8% | 6.7% | 6.6% | 7.3% | 6.7% | 6.8% |
| Εισαγωγές ΑΚΕ συγκρινόμενες προς εισαγωγές από άλλες λιγότερο αναπτυγμένες χώρες (l.d.c's.) | | | 24.1% | 20.6% | 18.8% | 17.6% | 19.9% | 20.1% | 20.2% |
| Εξαγωγές από ΕΟΚ προς τις L.D.C's | | | 80.7 | 114.2 | 121.2 | 141.3 | 164.1 | 173.8 | 194.2 |
| -OPEC | | | 22.9 | 35.2 | 44.1 | 50.9 | 61.8 | 66.5 | 69.7 |
| -ΑΚΕ | | | 6.6 | 11.4 | 18.4 | 24.1 | 29.7 | 31.1 | 30.3 |
| -ΑΚΕ | | | 4.4 | 6.1 | 8.1 | 9.8 | 12.5 | 12.7 | 11.8 |
| Ετήσιος ρυθμός Ανάπτυξης ΑΚΕ (ACP annual growth) | | | +10% | +37% | +33% | +22% | +27% | +2% | +7.1% |
| Μερίδιο ΑΚΕ σε extra εξαγωγές ΕΟΚ (ACP share in extra EEC Exports) | | | 5.5% | 5.3% | 6.7% | 7% | 7.6% | 7.3% | 6.1% |
| Εμπορικό ισοζύγιο (Trade Balance) υπέρ των ΑΚΕ υπέρ της ΕΟΚ | | | -1,7 | -4,4 | -0,6 | -0,6 | 0,0 | +0,8 | -3.0 |

Πηγή: Report of the ACP - EEC Council of Ministers, 1976-1980, σελ. 27.

Α.Κ.Ε. αύξησαν τις εξαγωγές τους προς την Ε.Ο.Κ. γρηγορότερα από τις αναπτυσσόμενες χώρες γενικώς (41% σε σύγκριση με το 26%). Αυτό, προφανώς βελτίωσε το εξαγωγικό επίτευγμα, ωστόσο ευρέως αντικατόπτρισε την δύναμη μερικών χωρών Α.Κ.Ε., ειδικά τη Νιγηρία και την αυξανόμενη τιμή του ακατέργαστου πετρελαίου. Δύο χώρες, η Νιγηρία και η Ακτή του Ελεφαντοστούν αναλογούσαν το 40% των εξαγωγών Α.Κ.Ε. Δώδεκα χώρες (από τις 53 για τις οποίες υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία) αναλογούσαν πάνω από τα 3/4 των εξαγωγών Α.Κ.Ε. ενώ σε 32 χώρες η αναλογία κάθε μιάς ήταν λιγότερο από το 1% των εξαγωγών των Α.Κ.Ε. (πίνακας 2)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΕΟΚ ΑΠΟ ΧΩΡΕΣ ΑΚΕ

Ταξινομία σε καθοδική τάξη του μέσου όγκου για 1976-77-78

| | Σύνολο κατά χώρα | % της χώρας στις συνολικές εισαγωγές ΑΚΕ | Αθροιστικά ποσοστά | Εμπορικό ισοζύγιο των χωρών ΑΚΕ (σε 1.000 κ.α μονάδες) |
|---------------------|------------------|--|--------------------|--|
| Nigeria | 3,356 | 28.9 | -- | -842,263 |
| Ivory Coast | 1,283 | 11.1 | 40.0 | +451,273 |
| Ghana | 1,032 | 8.9 | 48.9 | +618,054 |
| Niger | 492 | 4.2 | 53.1 | + 78,430 |
| Senegal | 417 | 3.6 | 56.7 | + 26,575 |
| Sierra Leone | 403 | 3.5 | 60.2 | + 17,442 |
| Upper Volta | 398 | 3.4 | 63.6 | - 62,460 |
| Cameroon | 390 | 3.3 | 66.9 | +156,646 |
| Guinea | 363 | 3.1 | 70.1 | -232,189 |
| Guinea-Bissau | 297 | 2.6 | 72.7 | - 77,800 |
| Equatorial Guinea | 231 | 2.0 | 74.7 | +114,786 |
| Sierra Leone | 216 | 1.9 | 76.5 | -242,033 |
| Sierra Leone | 215 | 1.8 | 78.4 | +103,957 |
| Tanzania | 207 | 1.8 | 80.1 | - 94,302 |
| Papua New Guinea | 201 | 1.7 | -- | -176,543 |
| Uganda | 149 | 1.3 | -- | + 68,707 |
| Madagascar | 141 | 1.2 | -- | - 5,538 |
| Jamaica | 133 | 1.1 | 85.5 | + 26,000 |
| Kenya | 122 | 1.04 | -- | - 54,259 |
| Sierra Leone | 116 | 1.0 | -- | + 3,819 |
| Kenya | 115 | 0.99 | -- | + 64,963 |
| Trinidad and Tobago | 111 | 0.95 | -- | - 85,874 |
| Zambia | 111 | 0.95 | 90.5 | - 62,473 |
| Suriname | 104 | 0.89 | -- | - 28,963 |
| Guyana | 103 | 0.88 | -- | + 33,948 |
| Guinea | 98 | 0.84 | -- | + 14,415 |
| Sierra Leone | 91 | 0.78 | -- | + 21,571 |

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
(συνέχεια)

| | Σύνολο κατά χώρα | % της χώρας στις συνολικές εισαγωγές ΑΚΕ | Αθροιστικά ποσοστά | Εμπορικό ισοζύγιο των χωρών ΑΚΕ (σε 1.000 κ.α μονάδες) |
|------------------------------|------------------|--|--------------------|--|
| 28. Niger | 88 | 0.75 | -- | - 24,284 |
| 29. Ethiopia | 76 | 0.65 | -- | - 55,644 |
| 30. Swaziland | 68 | 0.58 | -- | + 61,731 |
| 31. Fiji | 64 | 0.54 | 96.4 | + 36,260 |
| 32. Central African Republic | 60 | 0.51 | -- | + 19,047 |
| 33. Mali | 52 | 0.44 | -- | - 35,038 |
| 34. Botswana | 42 | 0.36 | -- | + 35,811 |
| 35. Rwanda | 39 | 0.33 | -- | + 893 |
| 36. Burundi | 34 | 0.28 | -- | + 4,854 |
| 37. Upper Volta | 30 | 0.25 | -- | - 56,252 |
| 38. Chad | 28 | 0.23 | -- | - 34,337 |
| 39. Gambia | 22 | 0.18 | -- | - 13,774 |
| 40. Benin | 21 | 0.18 | 99.3 | - 95,699 |
| 41. Barbados | 19 | 0.16 | -- | - 28,590 |
| 42. Somalia | 16 | 0.14 | -- | - 85,714 |
| 43. Grenada | 11 | 0.09 | -- | - 4,256 |
| 44. Equatorial Guinea | 8,3 | 0.07 | -- | - 5,273 |
| 45. Sao Tome and Principe | 7,4 | 0.06 | -- | - 2,555 |
| 46. Comoros | 6,7 | 0.05 | 99.87 | - 1,339 |
| 47. Western Samoa | 3,9 | 0.03 | -- | - 1,788 |
| 48. Tonga | 3,4 | 0.02 | -- | - 2,329 |
| 49. Lesotho | 2,8 | 0.02 | -- | - 1,766 |
| 50. Guinea - Bissau | 2,4 | 0.02 | -- | - 11,163 |
| 51. Djibouti | 1,4 | 0.01 | -- | - 43,255 |
| 52. Seychelles | 0,5 | 0 | -- | - 13,536 |
| 53. Cape Verde | 0,2 | 0 | -- | - 17,017 |
| Σύνολο | 11,603 | | | |

Πηγή: Report of the ACP - EEC Council of Ministers, 1976-1980, σελ. 32.

Όσον αφορά τα προϊόντα, οι εξαγωγές Α.Κ.Ε. εξαρτιόντουσαν από την εξαγωγή μερικών απ'αυτά (πίνακας 3). Το ακατέργαστο πετρέλαιο μόνο, υπολογίστηκε σε περισσότερο από 25% όλων των εξαγωγών Α.Κ.Ε. Τα δύο πρώτα προϊόντα Α.Κ.Ε. που εξήχθησαν στην Ε.Ο.Κ. σε όγκο περιείχαν το 39.72% των εξαγωγών Α.Κ.Ε. κάτω από τις προηγούμενες συνδέσεις τα δύο πρώτα προϊόντα σε σειρά σπουδαιότητας ήταν ο χαλκός και η ξυλεία και υπολογίστηκαν σε 35.6% του συνόλου των εξαγωγών. Έτσι, η εξάρτηση στην εξαγωγή μερικών αγαθών συνεχίστηκε και αυξήθηκε περισσότερο κατά την Δομέ.

Ένας τρόπος με τον οποίο οι χώρες Α.Κ.Ε. οφελήθησαν από τη καθεστώς Λομέ, ήταν στην διαφοροποίηση των εξαγωγών μεταξύ των χωρών Ε.Ο.Κ., μειώνοντας έτσι την εξάρτησή τους σε μία παραδοσιακή αγορά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΑΚΕ
Βασικά Προϊόντα, σε καθοδική τάξη του όγκου (μέσος όρος για τρία χρόνια)

| | Αξία σε 1.000 ΕΥΑ (units of account) | | | % του προϊόντος σε συνολικές εξαγωγές της ΑΚΕ προς την ΕΟΚ | Συνολική αποτέλει % |
|--|---|-----------|-----------|---|---------------------------|
| | 1976 | 1977 | 1978 | | |
| 1. Ακατέργαστο πετρέλαιο | 3,102,723 | 3,215,501 | 3,051,884 | 26,92 | |
| 2. Καφές μη επεξεργασμένος | 1,083,158 | 2,005,242 | 1,363,518 | 12,79 | 39,5 |
| 3. Κακάο (σε όλες τις μορφές) | 718,903 | 1,265,019 | 1,519,451 | 10,06 | 49,5 |
| 4. Κατεργασμένος χαλκός | 684,497 | 710,121 | 483,315 | 5,39 | 55,3 |
| 5. Ξύλο σε ακατέργαστη μορφή | 454,851 | 477,962 | 436,340 | 3,93 | 59,3 |
| 6. Ακατέργαστη ζάχαρη | 376,896 | 382,110 | 421,756 | 3,39 | 62,5 |
| 7. Σιδηρομετάλλευμα | 374,238 | 376,183 | 309,575 | 3,05 | 65,5 |
| 8. Παραπροϊόντα πετρελαίου | 254,548 | 283,692 | 391,811 | 2,67 | 68,2 |
| 9. Βαμβάκι (όχι σαν λινάρι ή ίνες) | 179,041 | 204,301 | 149,089 | 1,53 | 69,5 |
| 10. Χαλκός προς επεξεργασία | 181,690 | 165,728 | 145,140 | 1,42 | 71,1 |
| 11. Τσαΐ | 90,222 | 205,099 | 156,786 | 1,30 | 72,4 |
| 12. Μη ραφινρισμένο φυσικό έλαιο | 140,157 | 169,655 | 112,235 | 1,21 | 73,6 |
| 13. Μετάλλευμα Αλουμινίου | 115,209 | 116,827 | 115,918 | 1,00 | 74,6 |
| 14. Μετάλλευμα Ουρανίου & Θορίου | 95,395 | 101,201 | 147,721 | 0,99 | 75,6 |
| 15. Αλουμίνια | 80,833 | 102,551 | 143,056 | 0,94 | |
| 16. Μη επεξεργασμένος καπνός | 88,205 | 82,104 | 151,442 | 0,92 | |
| 17. Μπανάνες | 95,049 | 110,070 | 110,194 | 0,91 | |
| 18. Φυστίκια (Αράπικα) | 143,276 | 97,429 | 69,935 | 0,89 | |
| 19. Ξυλεία κατεργασμένη | 101,243 | 96,511 | 107,190 | 0,88 | |
| 20. Μετάλλευμα Χαλκού | 102,060 | 76,730 | 81,328 | 0,75 | 80,9 |
| 21. Φυσικά φωσφορικά άλατα ασβεστίου | 90,804 | 89,767 | 75,929 | 0,74 | |
| 22. Λιμάνια | 35,575 | 101,896 | 101,723 | 0,69 | |
| 23. Ελαιώδεις πίττες φυστικού | 75,527 | 87,626 | 46,558 | 0,60 | |
| 24. Καουτσούκ | 60,742 | 63,142 | 62,170 | 0,53 | |
| 25. Ακατέργαστα δέρματα | 58,088 | 58,009 | 62,141 | 0,51 | |
| 26. Συντηρημένα φρούτα (& ανανάς) | 47,288 | 56,609 | 56,940 | 0,46 | |
| 27. Καρποί φοινικόδενδρων (καρύδες, χουριάδες, ψύχα) | 49,104 | 70,655 | 32,879 | 0,44 | |
| 28. Μη ραφινρισμένο φοινικέλαιο | 43,042 | 59,396 | 48,478 | 0,43 | |
| 29. Συντηρημένος ανανάς (ήδη περιελήφθη στο 26) | 47,288 | 56,609 | 56,940 | -- | |
| 30. Ρουχισμός | 31,396 | 45,911 | 49,107 | 0,36 | |
| 31. Μετάλλευμα Μαγγανίου | 46,184 | 42,288 | 36,300 | 0,36 | |
| 32. Μη σφυρήλατο αλουμίνιο (όχι σε κράμα) | 42,471 | 51,169 | 29,215 | 0,35 | |

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
(συνέχεια)

| | Αξία σε 1.000 ΕΥΑ (units of account) | | | % του προϊόντος σε συνολικές εξαγωγές της ΑΚΕ προς την ΕΟΚ | Συν απ |
|--|---|--------|--------|---|-----------|
| | 1976 | 1977 | 1978 | | |
| 33. Συντηρημένος τόννος (ψάρι) | 31,818 | 39,986 | 48,129 | 0,34 | |
| 34. Καπλαμάδες | 29,712 | 37,980 | 41,879 | 0,31 | |
| 35. Ανανάδες | 26,870 | 32,114 | 46,644 | 0,30 | 8 |
| 36. Βοδινό & Μοσχαρίσιο κρέας | 35,696 | 43,071 | 26,389 | 0,30 | |
| 37. Ετοιμα δέρματα | 38,577 | 30,414 | 34,900 | 0,30 | |
| 38. Καρποί φοινικόδενιρων & φοινικέλαιο | 24,975 | 28,904 | 42,915 | 0,28 | |
| 39. Μετάλλευμα κασσίτερου | 26,396 | 35,308 | 33,526 | 0,27 | |
| 40. Θαλασσινά με σκληρό κέλυφος (π.χ. καβούρια, αστακός) | 24,891 | 27,560 | 39,115 | 0,26 | 8 |
| 41. Βαμβακερά υφάσματα | 25,344 | 31,167 | 27,285 | 0,24 | |
| 42. Ποτά: ρούμι, αράκ και τάρια | 21,485 | 25,548 | 33,108 | 0,23 | |
| 43. Πίττα βαμβακόσπορου (για ζωοτροφές) | 27,376 | 26,999 | 17,034 | 0,20 | |
| 44. Οσπρία | 27,800 | 20,984 | 16,143 | 0,19 | |
| 45. Υπολλείματα δημητριακών (εκτός από ρύζι και καλαμπόκι) | 24,891 | 27,560 | 39,115 | 0,19 | 8 |
| 46. Ραφινარიσμένο φυσιτικό έλαιο | 19,486 | 28,083 | 14,657 | 0,18 | |
| 47. Ίνες σιζάλ (φυτό τροπικό με σαρκώδη φύλλα που χρησιμο- ποιείται σαν πηγή για ίνες) | 28,058 | 16,612 | 17,183 | 0,18 | |
| 48. Μη επεξεργασμένο κοβάλτιο | 15,869 | 16,241 | 27,548 | 0,17 | |
| 49. Φύλλα κόντρα-πλακέ | 21,132 | 15,113 | 18,478 | 0,16 | |
| 50. Φρέσκα λαχανικά | 17,091 | 17,778 | 19,809 | 0,16 | |
| 51. Ρύζι σπυρωτό (μακρόστενοι σπόροι) | 16,727 | 13,693 | 23,655 | 0,16 | |
| 52. Αραβικό κόμι | 17,338 | 17,954 | 18,416 | 0,15 | 90 |

Πηγή: Report of the ACP - EEC Council of Ministers, 1976-1980, σελ. 34

Ο πίνακας 4 δείχνει μιά πτώση των εξαγωγών της Ομάδας Α.Κ.Ε. προς το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γαλλία, τη Δανία και την Ιρλανδία από το 1975 μέχρι το 1979, με αυξήσεις στα ποσοστά του Βελγίου και του Λουξεμβούργου, της Γερμανίας, της Ιταλίας και της Ολλανδίας. Ωστόσο, μερικές χώρες Α.Κ.Ε. παραμένουν μη υγιώς εξαρτώμενες σε μιά εξαγωγική αγορά, όπως η Νιγηρία που έστρεψε το 85% των εξαγωγών της στη Γαλλία ενώ το 91% εκείνων της Botswana πήγε στο Ηνωμένο Βασίλειο. (3)

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΜΕΡΙΔΑ ΧΩΡΩΝ Ε.Ο.Κ. ΣΤΙΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ Α.Κ.Ε.
 ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
 (% percent)

| | ΕΞΑΓΩΓΕΣ | | | ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ | | |
|----------------------|----------|------|------|-----------|------|------|
| | 1970 | 1975 | 1979 | 1970 | 1975 | 1979 |
| Βέλγιο - | | | | | | |
| Λουξεμβούργο | 10.4 | 6.8 | 10.0 | 6.7 | 5.8 | 6.4 |
| Δανία | 0.7 | 1.4 | 1.0 | 1.3 | 1.4 | 1.6 |
| Γαλλία | 19.6 | 24.4 | 23.5 | 25.1 | 27.8 | 32.6 |
| Γερμανία | 13.3 | 14.7 | 23.8 | 15.8 | 18.6 | 17.0 |
| Ιρλανδία | 0.2 | 0.3 | 0.1 | 0.3 | 0.3 | 0.6 |
| Ιταλία | 10.6 | 8.0 | 9.7 | 8.5 | 9.1 | 8.7 |
| Ολλανδία | 12.8 | 16.1 | 16.4 | 7.0 | 6.7 | 8.8 |
| Ηνωμ.Βασίλειο | 32.4 | 28.3 | 15.0 | 35.5 | 30.3 | 25.5 |
| Hirschman* | | | | | | |
| Δείκτης συγκέντρωσης | 44.7 | 44.5 | 42.5 | 48.0 | 46.9 | 46.9 |

* Οι μεγαλύτεροι αριθμοί δείχνουν μεγαλύτερη συγκέντρωση
 (concentration)

Πηγή: Moss, J., and Ravenhill, J., "Εμπόριο μεταξύ χωρών Α.Κ.Ε.
 και Ε.Ο.Κ. κατά τη Λομέ Ι" in Stevens, C., ed., ΕΟΚ και
Τρίτος Κόσμος: Μιά Επισκόπηση 3, London, Hodder and
 Stoughton, 1983, σελ. 140.

Προϊόντα με Ειδική Μεταχείριση

Εκτός από τη ζάχαρη, η οποία απετέλεσε το 3,39% των εξαγωγών των χωρών Α.Κ.Ε. (πίνακας 3), τα άλλα προϊόντα που υπόκεινται σε ειδικές ρυθμίσεις κατά τη Λομέ, υπελογισθησαν σε λιγότερο από το 1% του εμπορίου των χωρών Α.Κ.Ε. Ωστόσο αυτές οι εξαγωγές, όπως ζάχαρη στη περίπτωση της Καραϊβικής και το βοδινό κρέας στη περίπτωση της Botswana, έπαιξαν έναν σημαντικό ρόλο σε μερικές οικονομίες της Ομάδας Α.Κ.Ε.

Ζάχαρη

Η λειτουργία του πρωτόκολλου για τη ζάχαρη δεν ήταν ικανοποιητική για τις χώρες Α.Κ.Ε. Οι χώρες αυτές παραπονέθηκαν για το ετήσιο "set" τιμής της ζάχαρης που προσφέρθηκε προς αυτές σε μία βάση "πάρτε το" ή "αφήστε το" μάλλον παρά σε ειλικρινείς διαπραγματεύσεις. Οι χώρες Α.Κ.Ε. αισθάνθηκαν ότι η τιμή δεν έλαβε υπ'όψιν την αυξανόμενη παραγωγή τους και τα κόστη μεταφοράς, και ότι παρόλο που η τιμή της ζάχαρης αυξήθηκε ετησίως σε χρηματικούς όρους, δεν αυξήθηκε σε όρους πραγματικών. Παρ'όλα αυτά, σε όλη την περίοδο Λομέ I η τιμή της ζάχαρης της Ε.Ο.Κ. παρέμεινε πάνω από τη διεθνή τιμή για το προϊόν.

Τα ποσοστά (quotas) και οι παραδόσεις (deliveries) ζάχαρης προσέγγισαν ένα υψηλό επίπεδο το έτος 1976/77 και μετά μειώθηκαν το 1977/78 και το 1978/79. Η αναλογία ζάχαρης δεν αυξήθηκε ετήσια αλλά εξαρτήθηκε από το επίπεδο αύξησης των αναλογιών των χωρών Α.Κ.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΖΑΧΑΡΗΣ Α.Κ.Ε.

(Τόννοι, τιμή λευκής ζάχαρης)

| Περίοδος | 1.Υποχρεώσεις και παράδοσης 1975 | 2.Συνολικές ποσότητες που παρεδόθησαν | Διαφορά (2) |
|-----------|--|--|-------------|
| (4 μήνες) | 309,800 | 317,707,3 | + 7,907, |
| 1975/6 | 1,217,592,7 | 1,107,623,1 | - 109,969, |
| 1976/7 | 1,314,524,8 | 1,300,903,1 | - 13,621, |
| 1977/8 | 1,238,320,7 | 1,239,265,5 | + 994, |
| 1978/9 | 1,192,807,1 | 1,207,006,5 | + 14,199, |

Πηγή: Report of the ACP - EEC Council of Ministers,
1976-1980, σελ. 91.

Οι χώρες Α.Κ.Ε. και Ε.Ο.Κ. διαφώνησαν γύρω από τη μείωση ή την ανακατανομή των αναλογιών για τα κράτη που απέτυχαν να παραδώσουν τα καταμετρηθέντα ποσοστά τους στην αγορά της Ε.Ο.Κ. Μετά το Κογκό, το Suriname, η Ουγκάντα και η Κένυα απέτυχαν να παραδώσουν τα πλήρη ποσοστά τους το 1975/76, ενώ η Ε.Ο.Κ. ήθελε να μειώσει τα μελλοντικά ποσοστά της. Ωστόσο μετά από επίμονες παραστάσεις από τις χώρες Α.Κ.Ε. η Ε.Ο.Κ. ανεφοδίασε με πλήρη μερίδια εκείνες τις χώρες "σαν μονόπλευρη πολιτική χειρονομία" η οποία δεν θα έπρεπε να ληφθεί σαν δεδικασμένο. (4)

Στο Suriname επιτράπη να αποδεχθεί το πρωτόκολλο ζάχαρης το 1976, αλλά το 1979 η Επιτροπή αρνήθηκε την αίτηση της Zambia, παραθέτοντας τις δύσκολες συνθήκες που επικρατούσαν στην αγορά.

Μπανάνες

Το μερίδιο Α.Κ.Ε. για εισαγωγές μπανάνας από την Ε.Ο.Κ. μειώθηκε σε όρους ποσότητας κατά 1% από το 1976 στο 1978, αλλά το μερίδιό τους σε αξία εισαγωγών παρέμενε σταθερό. Σε απόλυτους όρους τόσο σε ποιότητα όσο και σε αξία οι εξαγωγές μπανάνας των χωρών Α.Κ.Ε. προς την Ε.Ο.Κ. κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου αυξήθηκαν (πίνακας 6). Οι Α.Κ.Ε. υπαινίχθησαν τα ποσοστά της αφορολόγητης μπανάνας που απενεμήθησαν σε άλλους παραγωγούς (ειδικά τις Λατινοαμερικές) εξηγώντας την αποτυχία τους να πάρουν περισσότερα από την Ευρωπαϊκή αγορά.

Η Ε.Ο.Κ. αναφέρθηκε στην ανεπάρκεια υποδομής προσφοράς και έρευνας αγοράς (marketing) των χωρών Α.Κ.Ε. και στην φτωχότερη ποιότητα στις μπανάνες μεταξύ Α.Κ.Ε. και Λατινικής Αμερικής. Αν και κατά τη διάρκεια της Λομέ Ι, οι παραγωγοί μπανάνας των χωρών Α.Κ.Ε. επιχείρησαν να ιδρύσουν έναν οργανισμό εξαγωγέων μπανάνας για να βελτιώσουν την ποιότητα και το marketing, αυτό δεν μπόρεσε τελικά να πραγματοποιηθεί.

Ρούμι

Το μερίδιο σε ρούμι της Ομάδας Α.Κ.Ε. αυξήθηκε από το 1975/76 μέχρι το 1979/80 σε ποσοστό περίπου 4%. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου η αυξανόμενη αναλογία μεριδίου στις χώρες Α.Κ.Ε. αυξήθηκε από 68% το 1975/76 σε 87% το 1978/79 (πίνακας 7). Από το 1975/76 μέχρι το 1978/79 οι χώρες Α.Κ.Ε. αύξησαν τις εξαγωγές τους σε ρούμι προς τις χώρες Ε.Ο.Κ. περίπου κατά 46%. παρ'όλα αυτά οι χώρες Α.Κ.Ε. απογοητεύθηκαν παρά το επίτευγμα αυτό.

Αν και η αποτυχία των Α.Κ.Ε. να εκπληρώσουν τις αναλογίες σε ρούμι θα μπορούσε να συνεπάγεται ότι οι αναλογίες θα ήταν περισσότερες από επαρκείς αν όχι γενναιόδωρες, οι χώρες Α.Κ.Ε. απέδειξαν ότι υπάρχουν θεμελιώδη δομικά εμπόδια στο εμπόριό τους στο ρούμι με την Κοινότητα. Παραπονέθηκαν για την μέθοδο της κατανομής των αναλογιών σε ρούμι μεταξύ των κρατών της Ε.Ο.Κ., αμφισβήτησαν τις στατιστικές της Ε.Ο.Κ., επέκριναν το εισαγωγικό σύστημα της Ε.Ο.Κ. καθώς και τους διάφορους ορισμούς στα κράτη μέλη όσον αφορά το ρούμι.

Βοδινό και Μοσχάρσιο Κρέας

Η αποφασιστική διαπραγμάτευση των χωρών Α.Κ.Ε., ιδιαίτερα από την πλευρά της Botswana, κέρδισε σημαντικές παραχωρήσεις από την Ε.Ο.Κ. για το βοδινό και το μοσχάρι. Τα κρέατα αυτά υπολογίσθησαν μόνο σε 0.30% των εξαγωγών των Α.Κ.Ε. προς την Ε.Ο.Κ. και έγιναν από τρεις χώρες, την Botswana, την Μαδαγασκάρη και την Σουαζιλάνδη.

Μέσω διαπραγματεύσεων με την Ε.Ο.Κ., οι χώρες Α.Κ.Ε. απέκτησαν πρόσθετες αναλογίες για εξαγωγές βοδινού και μοσχάρσιοι κρέατος και μειωμένους φόρους στις βασικές τους αναλογίες. Οι Α.Κ.Ε. κατά τη Lome II ήσαν συνεπώς ικανές να αυξήσουν το μερίδιό τους στην αγορά από 2.2% του βοδινού και μοσχάρσιου της Ε.Ο.Κ. το 1974 σε ένα υψηλό ποσοστό 17.5% σε αξία το 1977, που μειώνεται στο 13.6% το 1978 (βλέπε πίνακα 8).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΦΡΕΣΚΙΑΣ ΜΠΑΝΑΝΑΣ
(IMPORTS OF FRESH BANANAS)

Μονάδα βάσης: Q = τόνοι, V = 1,000 μονάδες
(Unit or base: Q = tonnes, V = 1,000 units of account)

| Country of origin Χώρα προέλευσης | 1974 | | 1975 | | 1976 | | 1977 | | 1978 | |
|--------------------------------------|-----------|---------|-----------|---------|-----------|---------|-----------|---------|-----------|---------|
| | Q | V | Q | V | Q | V | Q | V | Q | V |
| Cameroon | 70,680 | 16,185 | 74,674 | 22,842 | 79,246 | 25,358 | 79,596 | 24,416 | 77,356 | 24,199 |
| Ivory Coast | 125,915 | 28,789 | 124,132 | 39,410 | 87,676 | 30,149 | 93,544 | 34,889 | 104,493 | 40,164 |
| Grenada | | | | | 14,007 | 4,185 | 14,017 | 4,637 | 13,922 | 4,939 |
| Jamaica | 68,021 | 15,538 | 68,839 | 18,134 | 74,394 | 18,943 | 79,857 | 23,237 | 69,787 | 22,591 |
| Kenya | --- | --- | --- | --- | --- | --- | --- | --- | | 8 |
| Madagascar | 6,382 | 1,448 | 3,481 | 1,012 | 5,986 | 1,736 | 4,607 | 1,454 | 4,939 | 1,581 |
| Somalia | 40,452 | 6,405 | 34,214 | 6,171 | 39,149 | 9,801 | 46,379 | 13,830 | 32,953 | 9,428 |
| Suriname | 34,090 | 6,180 | 37,620 | 7,892 | 35,114 | 9,062 | 27,570 | 7,607 | 26,261 | 7,276 |
| OCT | | | | | | | | | | |
| Balise | 1,294 | 237 | 1,422 | 234 | 5,249 | 915 | 8,594 | 2,186 | 10,218 | 2,646 |
| West Indies | 110,487 | 29,075 | 92,105 | 28,252 | 102,766 | 30,242 | 96,796 | 31,689 | 137,022 | 42,016 |
| FOD | | | | | | | | | | |
| Guadeloupe | 122,121 | 31,163 | 111,425 | 37,261 | 108,121 | 37,794 | 105,563 | 38,612 | 132,910 | 49,448 |
| Martinique | 185,851 | 46,680 | 167,728 | 55,315 | 202,409 | 71,146 | 212,887 | 77,450 | 238,386 | 86,100 |
| Όλο | | | | | | | | | | |
| Total) ACP | 345,530 | 74,545 | 342,960 | 95,461 | 321,566 | 95,049 | 345,570 | 110,070 | 329,745 | 110,194 |
| ACP/extra-BEC % | 17.6 % | 18.5 % | 17.9 % | 19.7 % | 17.4 % | 19.0 % | 17.8 % | 19.4 % | 16.4 % | 19.0 % |
| Όλο | | | | | | | | | | |
| Extra-BEC | 1,968,279 | 402,806 | 1,912,026 | 483,970 | 1,850,770 | 498,962 | 1,943,742 | 566,679 | 2,008,330 | 580,151 |
| Όλο | | | | | | | | | | |
| World (Κόσμου) | 1,979,028 | 405,206 | 1,917,520 | 485,330 | 1,855,792 | 500,299 | 1,982,146 | 578,682 | 2,051,782 | 594,892 |

Πηγή: Report of the ACP - EEC Council of Ministers, 1976-80, σελ. 46.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ "TAKE UP" ΑΝΑΛΟΓΙΩΝ ΣΕ ΡΟΥΜΙ

| 1975/1976 | | | 1976/1977 | | | 1977/1978 | | | 1978/1979 | | | | |
|-------------|----------|------------|------------|-------------|------------|-----------|------------|---------|------------|------------|---------|---------|-----|
| Χώρα Μέλος | Όγκος | Πραγματικό | Χώρα Μέλος | Όγκος | Πραγματικό | Όγκος | Πραγματικό | Όγκος | Πραγματικό | Χώρα Μέλος | | | |
| | Αναλογία | take-up | | Αναλογία | take-up | | Αναλογία | take-up | Αναλογία | take-up | | | |
| | - hi - | hi % | | - hi - | hi % | | - hi - | hi % | | - hi - | hi % | | |
| Benelux | 3,500 | 3,500 | 100 | Benelux | 4,827 | 4,827 | 100 | 5,926 | 5,143 | 87 | 6,000 | 5,816 | 97 |
| Δανία | 2,900 | 1,943 | 67 | Δανία | 2,700 | 2,115 | 78 | 4,000 | 1,577 | 39 | 3,698 | 1,448 | 39 |
| Γερμανία | 26,000 | 21,076 | 81 | Γερμανία | 24,643 | 23,188 | 94 | 24,000 | 20,965 | 87 | 24,706 | 24,706 | 100 |
| Γαλλία | 6,000 | 6,000 | 100 | Γαλλία | 12,051 | 4,881 | 41 | 11,395 | 5,509 | 48 | 9,022 | 3,551 | 39 |
| Ιρλανδία | 1,000 | 839 | 84 | Ιρλανδία | 1,000 | 891 | 89 | 1,000 | 682 | 68 | 1,000 | 492 | 49 |
| Ιταλία | 600 | 207 | 35 | Ιταλία | 550 | 216 | 39 | 658 | 295 | 45 | 424 | 424 | 100 |
| Ην.Βασίλειο | 128,000 | 62,676 | 49 | Ην.Βασίλειο | 125,395 | 79,617 | 63 | 126,030 | 83,337 | 66 | 116,957 | 103,872 | 89 |
| E.O.K. | 168,000 | 96,241 | 57 | E.O.K. | 171,166 | 115,735 | 68 | 173,009 | 117,489 | 68 | 161,807 | 140,309 | 87 |

Πηγή: Report of the ACP - EEC Council of Ministers, 1976-80, σελ. 56.

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ Β.Ο.Κ. ΣΕ ΒΟΛΙΝΟ ΚΡΕΑΣ ΚΑΙ ΜΟΣΧΑΡΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ Α.Κ.Ε.

(EEC IMPORTS OF BEEF AND VEAL FROM THE ACP STATES)

Μονάδα βάσης: Q = τόννοι, V = 1,000 μονάδες

(Unit or base: Q = tonnes, V = 1,000 units of account)

| Γεωγραφ. Country of origin | | 1974 | | 1975 | | 1976 | | 1977 | | 1978 |
|----------------------------|-----------------|---------|-----------|---------|-----------|---------|-----------|-----------|-----------|------------|
| Κώδικας | Χώρα προέλευσης | Q | V | Q | V | Q | V | Q | V | Q |
| 391 | Botswana | 3,623 | 4,923 | 11,860 | 20,906 | 16,603 | 30,389 | 19,202 | 37,029 | 8,593 1 |
| 370 | Madagascar | 1,504 | 2,330 | 1,676 | 2,730 | 949 | 1,489 | 1,649 | 2,646 | 2,530 |
| 393 | Swaziland | 29 | 72 | 776 | 943 | 2,928 | 3,818 | 2,658 | 3,396 | 2,633 |
| Σύνολο | ΑΚΕ | 5,156 | 7,325 | 14,312 | 24,580 | 20,480 | 35,696 | 23,509 | 43,071 | 13,756 2 |
| | ACP/extra-BEC % | 2.5 % | 2.2 % | 16.1 % | 19.3 % | 12.2 % | 15.1 % | 15.4 % | 17.5 % | 12.5 % 1 |
| Σύνολο | Extra-BEC | 209,148 | 337,040 | 88,753 | 126,995 | 168,164 | 236,008 | 152,310 | 245,854 | 110,038 19 |
| Σύνολο | Κόσμος | 913,329 | 1,438,312 | 957,269 | 1,586,667 | 974,309 | 1,813,489 | 1,103,546 | 2,233,204 | 283,011 59 |

Πηγή: Report of the ACP - EEC Council of Ministers, 1976-80, σελ. 60.

Άλλα ζητήματα

Μιά άλλη διαφωνία μεταξύ Α.Κ.Ε. και Ε.Ο.Κ. ήταν γύρω από τη πώληση των πλεοναζόντων προϊόντων της Κοινότητας. Η Ε.Ο.Κ. προσεφέρθηκε να πουλήσει μερικά πλεονάζοντα προϊόντα στις χώρες Α.Κ.Ε. αλλά οι όροι της δεν έγιναν αποδεκτοί. Στο τέλος έγινε μια συνάντηση εργασίας της Επιτροπής των Πρέσβων για να εξετάσουν περαιτέρω το θέμα.

Ενας τομέας στον οποίο οι Α.Κ.Ε. απέκτησαν εκχωρήσεις από την Κοινότητα ήταν στην εξαγωγή τομάτας. Οι Α.Κ.Ε. συμφώνησαν ότι οι τομάτες από το Maghreb προτιμούνται στην Κοινοτική αγορά απ'ότι οι τομάτες των Α.Κ.Ε. από τη Σενεγάλη.

Εφαρμογή των όρων Εμπορίου: Υφαντά

Οι χώρες Α.Κ.Ε. άσκησαν έντονη κριτική στην εφαρμογή των όρων εμπορίου της Συνθήκης. Κατά την διάρκεια της Σύμβασης Λομέ σε πολλές ευκαιρίες "οι χώρες Α.Κ.Ε. απέδειξαν στην Κοινότητα ότι η δράση που ανελήφθηκε από αυτήν ήταν μονόπλευρη και ενάντια στο γράμμα και στο πνεύμα της Σύμβασης". (5) Ιδιαίτερα, οι χώρες Α.Κ.Ε. αισθάνθηκαν ότι έχουν ληφθεί υπ'όψιν ανεπαρκώς ή ότι οι απόψεις τους δεν ελήφθησαν υπ'όψιν γύρω από τα προτεινόμενα μέτρα G.S.P. και τις σχεδιαζόμενες συμφωνίες με τρίτες χώρες.

Αν και η Ε.Ο.Κ. ποτέ δεν επεκαλέσθη την προστασία του Αρθρου 10 της Σύμβασης Λομέ που επέτρεψε στην Κοινότητα να πάρει τα "αναγκαία μέτρα προστασίας" εάν κάποια από τις οικονομίες των μελών της ήταν σοβαρά διαταραγμένη, ήταν ικανή να αναφερθεί στον όρο προστασίας στην απόκτηση "αυθόρμητου" εξαγωγικού περιορισμού

από τις χώρες Α.Κ.Ε. Αν και τα υφαντά των χωρών Α.Κ.Ε. υπελογοίσθησαν μόνο το 1,8% των εισαγωγών υφαντών της Ε.Ο.Κ. και οι Α.Κ.Ε. είχαν πράγματι ένα έλλειμα στο εμπόριο υφαντών με την Ε.Ο.Κ., ωστόσο η Ε.Ο.Κ. εμμένει στην ίδρυση ποσοστών (quotas) για τις εξαγωγές υφαντών των χωρών Α.Κ.Ε. Στην περίπτωση του Mauritius, η Ε.Ο.Κ. εμμένει στο ότι ορισμένες εξαγωγές υφαντών προς αυτήν θα έπρεπε να μειωθούν κατά 50%. (6)

Εμπορικό Ισοζύγιο Ε.Ο.Κ. με τις Α.Κ.Ε.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου 1976 - 1978 της λειτουργίας της σύμβασης Lome, οι εξαγωγές των χωρών Α.Κ.Ε. προς την Ε.Ο.Κ. αυξήθηκαν κατά 46%, ενώ οι εξαγωγές της Ε.Ο.Κ. προς τις χώρες Α.Κ.Ε. αυξήθηκαν περίπου 18% (πίνακας 1). Το ισοζύγιο εμπορίου το 1975, το 1976 και το 1979 ήταν προς όφελος των χωρών Α.Κ.Ε. και το 1977 και το 1988 ήταν προς όφελος της Ε.Ο.Κ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ Ε.Ο.Κ. - Α.Κ.Ε.

ΣΕ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΜΟΝΑΔΕΣ

(millions of units of account)

| | | | |
|------|---|------|-------------------|
| 1975 | - | 593 | + υπέρ της Ε.Ο.Κ. |
| 1976 | - | 588 | - υπέρ της Α.Κ.Ε. |
| 1977 | + | 43 | |
| 1978 | + | 800 | |
| 1979 | - | 3019 | |

Πηγή: Focke Report σελ. 12, σημείωση 7.

200

Συνειπώς σε όρους του εμπορικού ισοζυγίου, οι χώρες Α.Κ.Ε. διαβιούν κάτω από την Λομέ Ι, αυξάνοντας τις εξαγωγές τους προς την Ε.Ο.Κ. γρηγορότερα από την αύξηση των εξαγωγών της Ε.Ο.Κ. προς αυτές. Ωστόσο, υπήρξε λόγος για ενδιαφέρον στη δομή ή στη σύνθεση του εμπορίου Α.Κ.Ε. - Ε.Ο.Κ. Ενώ οι εξαγωγές Α.Κ.Ε. βασικά ήσαν πρώτες ύλες, οι εξαγωγές της Ε.Ο.Κ. αποτελούντο κυρίως από βιομηχανικά αγαθά (κατά προσέγγιση 80% σε αξία). Η έκθεση Fock συμπέρανε ότι η δομή του εμπορίου Α.Κ.Ε. - Ε.Ο.Κ. σ'αυτή την αναφορά δεν είχε αλλάξει πολύ μέχρι τον αποικισμό. (7)

Προώθηση του Εμπορίου

Το Κεφάλαιο 2 του Τίτλου Ι "Εμπορική Συνεργασία" στη Σύμβαση Lome περιλαμβάνει άκρως περιοριστικά ή αμελητέα αποτελέσματα. Κάτω από το EDF IV 16,5 εκατομμύρια Ecu ή 1,4% του συνόλου, δαπανήθηκε σε δραστηριότητες προώθησης του εμπορίου. Περίπου το μισό αυτού του συνόλου δαπανήθηκε σε εμπορικές αγορές και εκθέσεις η αποτελεσματικότητα των οποίων ήταν αβέβαιη. Η Ε.Ο.Κ. προώθησε προϊόντα όπως η χειροτεχνία, παρά αγαθά όπως τα υφαντά τα οποία θα μπορούσαν περισσότερο αποτελεσματικά να έχουν αναταγωνισθεί στην ευρωπαϊκή αγορά. Μόνο ένας περιωρισμένος αριθμός των κρατών Α.Κ.Ε. έλαβαν μέρος σε δραστηριότητες προώθησης εμπορίου και η Επιτροπή (Commission) σημείωσε ότι μόνο οι χώρες Α.Κ.Ε. με τις περισσότερο αναπτυγμένες υποδομές για εξαγωγές θα μπορούσαν σε οποιαδήποτε περίπτωση, να ωφεληθούν απ'αυτές τις δραστηριότητες. (8)

Σε μία προσπάθεια να δοθεί απάντηση στις κριτικές της μη ικανοποιητικής επίτευξης των δραστηριοτήτων προώθησης εξαγωγών

κάτω από τη Λομέ I, σημαντικά μεγαλύτερα κεφάλαια είχαν ανατεθεί στη Λομέ II.

Περίληψη

Οι όροι εμπορίου της συνθήκης Lome συνέβαλαν στη διατήρηση και στην αύξηση του όγκου των εισροών εμπορίου μεταξύ των χωρών Α.Κ.Ε. και της Ε.Ο.Κ. χωρίς να μεταβληθεί η δομή του εμπορίου. Οι προτιμήσεις που εδόθησαν στις χώρες Α.Κ.Ε. από τις άλλες εξαγωγείς τρίτες χώρες ήταν πράγματι μικρές διότι οι περισσότερες από τις εξαγωγές των Α.Κ.Ε. ήταν σε πρωτογενή προϊόντα που σε κάθε περίπτωση εισέρχοντο στην αγορά της Ε.Ο.Κ. σε χαμηλούς ή μηδενικούς δασμούς. Το καθεστώς εμπορίου Lome διατήρησε πρόσβαση για τις χώρες Α.Κ.Ε. στην Ευρωπαϊκή αγορά: ήταν ένας διακανονισμός συνέχισης μάλλον παρά ανάπτυξης του εμπορίου. Επιπλέον, η Lome διατήρησε την προσέγγιση της Ε.Ο.Κ. προς τις αγορές Α.Κ.Ε. (στη βάση του πιο ευνοούμενου έθνους) και ενεδόρυνε μιά συνεχιζόμενη ροή των προϊόντων των χωρών Α.Κ.Ε. προς την Ε.Ο.Κ.

Όπου οι χώρες Α.Κ.Ε. μπορούσαν να δείξουν ότι τα προϊόντα τους έλαβαν λιγότερο ευνοούμενη μεταχείριση από ό,τι των τρίτων χωρών, όπως στην περίπτωση της τομάτας, κατάφεραν να πείσουν την Ε.Ο.Κ. να λάβει μέτρα για να βελτιώσει αυτήν την κατάσταση. Η Επιτροπή συνεπώς διατείνεται ότι ήταν πρόθυμη να εξετάσει την κατάσταση οποιονδήποτε προϊόντων Α.Κ.Ε. ή βιομηχανιών που εξημιώθησαν από τους περιορισμούς της Ε.Ο.Κ.· εντούτοις, απαιτήθηκε στατιστική απόδειξη επιχειρήσεων τέτοιας ζημιάς, την οποία οι χώρες Α.Κ.Ε. δύσκολα έβρισκαν. Όπου οι χώρες Α.Κ.Ε. μπορούσαν να κάνουν μιά προσχεδιασμένη προσπάθεια για να έχουν

όρους εμπορίου βελτιωμένους για ένα προϊόν σημαντικό για μερικές από τις ελάχιστα αναπτυγμένες οικονομίες τους, έπειθαν επίσης την Ε.Ο.Κ. να βελτιώσει τους όρους εμπορίου. Αλλά για τα προϊόντα ευπαθούς φύσεως, όπως η ζάχαρη και τα υφαντά, οι Α.Κ.Ε. ήσαν λιγότερο ικανές να αποκτήσουν ευνοούμενη μεταχείριση ή παραχωρήσεις από την Κοινότητα. Έτσι αν και η Ε.Ο.Κ. έδειξε οριακό ελαστικότητα στην εφαρμογή των όρων εμπορίου της σύμβασης Lomé, άμβλυσε την ελευθερία προσέγγισης για τα αγαθά των Α.Κ.Ε. με ένα ισχυρό μέτρο προστατευτισμού.

Αποτελέσματα STABEX

Το σύστημα STABEX της Σύμβασης Λομέ συστάθηκε "για να θεραπεύσει τα επιβλαβή αποτελέσματα στην αστάθεια των εσόδων από τις εξαγωγές και επομένως για να δώσει τη δυνατότητα στις χώρες Α.Κ.Ε. να επιτύχουν σταθερότητα, όφελος και συγκρατημένη ανάπτυξη στις οικονομίες τους". (9) Πρακτικά, το σύστημα STABEX ήταν περισσότερο περιορισμένο απ'ό,τι αυτός ο αντικειμενικός σκοπός. επεδίωξε να σταθεροποιήσει τα έσοδα από τις εξαγωγές ορισμένων αγαθών που εξήχθησαν από τις χώρες Α.Κ.Ε. στην Ε.Ο.Κ. όταν αυτά τα έσοδα ήρθαν σε συμφωνία με τα κριτήρια που θεσπίσθησαν στη Σύμβαση Λομέ. Τα προϊόντα που εκαλύφθησαν από το σύστημα STABEX αποτέλεσαν μόνο το 30% περίπου των εσόδων από εξαγωγές των χωρών Α.Κ.Ε., αφήνοντας το 70% "ανασφάλιστο". (10)

Μιά χώρα Α.Κ.Ε. που υπέστη μία πτώση στα εξαγωγικά της έσοδα για ένα από τα καταχωρημένα προϊόντα και υπέβαλλε ένα αίτημα στη Κοινότητα, θα ελάμβανε μία μεταβίβαση από την Ε.Ο.Κ. υπό τον όρο ότι θα ικανοποιούσε τέσσερα κριτήρια. (Πρώτον,) τα προϊόντα

είχαν να αντιμετωπίσουν την απαιτούμενη αναλογία των εξαγωγών ή τ
κατώφλι της εξάρτησης. Δεύτερον, τα εξαγωγικά έσοδα θα εμειούντ
τουλάχιστον κατά το ειδικό ποσό κάτω από το επίπεδο αναφοράς
Τρίτον, η πτώση στα κέρδη θα θεωρείτο από την Κοινότητα μ
δικαιολογημένη κατά "ένα μέτρο εμπορικής πολιτικής τη
ενδιαφερόμενης χώρας Α.Κ.Ε. επηρεάζοντας δυσμενώς τις εξαγωγές τη
Κοινότητας". Τελικά θα έπρεπε να υπάρχουν διαθέσιμα κεφάλαια γι
τη μεταβίβαση. Για κάθε χρόνο της Σύμβασης το STABEX έλαβε μι
κατανομή 75 εκατομμύρια ECU συν λοιπά ποσά από προηγούμενα χρόνια
και μέχρι το 20% των κατανομών των ετών που ακολουθούσαν, εάν
βέβαια απαιτούντο.

Το κατώφλι της εξάρτησης που ιδρύθηκε με τη Σύμβαση Λομέ,
έδειξε ότι τα εξαγωγικά έσοδα από το συγκεκριμένο προϊόν
αποτελούσαν τουλάχιστον το 7,5% ενός συνόλου εξαγωγικών κερδών
μιάς χώρας Α.Κ.Ε. για το προηγούμενο έτος. Ωστόσο στην περίπτωση
των 34 λιγότερο αναπτυγμένων νησιωτικών και μεσογειακών χωρών που
αναφέρονται στη Σύμβαση, το κατώφλι της εξάρτησης μειώθηκε κατά 5%
και 25% αντίστοιχα. Επιπλέον με το κατώφλι της εξάρτησης ένα
επίπεδο αναφοράς βασισμένο σε κέρδη από εξαγωγές προς την Ε.Ο.Κ.
για τα επόμενα τέσσερα χρόνια κατατασσόταν για κάθε χώρα και
προϊόν Α.Κ.Ε. Εάν τα εξαγωγικά κέρδη από ένα προϊόν εκάλυπταν
πτώση 7,5% κάτω από το επίπεδο αναφοράς (2,5% στην περίπτωση των
φτωχότερων χωρών Α.Κ.Ε.) μιά μεταβίβαση θα μπορούσε να ζητηθεί για
τη διαφορά μεταξύ των ενεργών κερδών και του επιπέδου αναφοράς.

Το Ελεγκτικό Συνέριδιο της Ε.Ο.Κ. επέκρινε το δυαδικό σύστημα,
σημειώνοντας ότι μιά χώρα ισχυρά εξαρτημένη από την εξαγωγή ενός
προϊόντος θα ήταν δυνατόν να υφίσταται μιά πτώση μικρότερη από
7,5% και να μη λάβει επιχορήγηση, ενώ μιά χώρα η οποία μόλις

πέρασε το κατώφλι της εξάρτησης, αλλά υφίσταται μιά μικρότερη απόλυτη μείωση στα κέρδη, θα αποζημιούτο. Το δικαστήριο συμπέρανε ότι: "Το αποτέλεσμα είναι ότι οι περισσότερο ευπρόσβλητες οικονομίες των χωρών Α.Κ.Ε. δηλαδή οι λιγότερο διαφοροποιημένες, είναι εκείνες που προστατεύθηκαν λιγότερο από το σύστημα STABEX". (11)

Γενικά το σχήμα STABEX έπρεπε να καλύπτει τις ζημιές που υφίσταντο από τις χώρες Α.Κ.Ε. στην εξαγωγή ορισμένων πρώτων και ημι-κατεργασμένων προϊόντων στην Κοινότητα.

Ωστόσο, για λίγες από τις ελάχιστα αναπτυγμένες χώρες Α.Κ.Ε. οι οποίες εξήγαγαν μόνο λίγα από τα προϊόντα STABEX βασικά σε μη ευρωπαϊκές αγορές, η Κοινότητα επέκτεινε "προς όλες τις κατευθύνσεις" την κάλυψη. Δηλαδή η Ε.Ο.Κ. εγγυήθηκε τις εξαγωγές τους σε προϊόντα STABEX προς όλες τις κατευθύνσεις. Αρχικά, αυτό εφαρμόστηκε στη Γουϊνέα, το Μπισάου, την Αιθιοπία, τη Ρουάντα, το Μπουρούντι και την Σουαζιλάνδη αλλά αργότερα προσειτέθησαν έξη άλλες χώρες. Η κάλυψη χορηγήθηκε στις χώρες Cape Verde, Comoros, Lesotho, Western Samoa, Seychelles και Tonga. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεώρησε ότι αν και η κάλυψη προς όλες τις κατευθύνσεις θα μπορούσε να δικαιολογηθεί για ορισμένες χώρες, ωστόσο παρέμεινε ένας "κατάφωρος εξευτελισμός" της αρχής ότι το STABEX εγγυήθηκε τα εξαγωγικά έσοδα από τα προϊόντα που εστάλησαν στην Ευρώπη. (12) Αν και η επέκταση της κάλυψης προς όλες τις κατευθύνσεις εμφανίστηκε ελεύθερη και σήμαινε ότι μερικές χώρες, οι οποίες αλλιώς δεν θα είχαν λάβει επιχορηγήσεις STABEX, έγιναν κατάλληλες, η πρακτική αξιοπιστία αυτής της προσέγγισης ήταν αμφισβητήσιμη. Το Ελεγκτικό Συνέδριο (Court of Auditors) συμφώνησε ότι "η επέκταση της εγγύησης STABEX στα εξαγωγικά κέρδη έξω από την Κοινότητα

προλαμβάνει οποιοδήποτε ποσοτικό έλεγχο από τα Κοινοτικά όργανα αφού δεν υπάρχει δυνατότητα εγκαθίδρυσης οποιασδήποτε κατάλληλης στατιστικής βάσης". (13)

Αν και οι διατάξεις STABEX της Λομέ επαρουσιάζοντο με πολύ μεγαλύτερη λεπτομέρεια από,τι τα εξαγωγικά κέρδη από τις διατάξεις των Συνθηκών Yaounde, ωστόσο η διακριτική ευχέρεια στην εφαρμογή τους ανήκε στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η Επιτροπή συμφώνησε ότι εχρειάζετο ευκαμψία για να εφαρμοσθούν σωστά οι διατάξεις της Συνθήκης Λομέ λαμβάνοντας υπ'όψιν όλους τους σχετικούς παράγοντες, αλλά το Ελεγκτικό Συνέδριο παρατήρησε ότι αντί εφαρμογής των κανόνων STABEX κατά έναν ευθύ τρόπο, η Επιτροπή διαπραγματεύτηκε ελεύθερα με τις χώρες Α.Κ.Ε. γύρω από αυτά. (14)

Οι διαπραγματεύσεις, όπως ο χαρακτήρας της εφαρμογής μερικών κανόνων STABEX, π.χ. στην επιλογή των στατιστικών που θα χρησιμοποιούνται, εμφανίστησαν μη επιχειρηματικές αλλά αφορούσαν τη διατήρηση "κλειστής και συνεχούς συνεργασίας" μεταξύ της Ε.Ο.Κ. και των χωρών Α.Κ.Ε. την οποία η Σύμβαση υποτίθετο ότι θα υιοθετούσε.

Αν και η φανερή ελαστικότητα της Επιτροπής στην εφαρμογή των κανόνων της STABEX εδημιούργησε μερικά καλά μεταξύ των χωρών Α.Κ.Ε., άφησε την Επιτροπή ανοιχτή σε επιβαρύνσεις πολιτικής επίδρασης ή εύνοιας. (15)

Όλες οι μεταβιβάσεις της STABEX ήσαν χωρίς τόκους, όπως εκείνες προς τις χώρες που εταξινομήθησαν σαν αναπτυγμένες, με τη μορφή επιχορηγήσεων. Οι μη επιχορηγήσιμες μεταβιβάσεις έπρεπε να επαναπληρωθούν στο σύστημα εάν οι ακόλουθες δύο συνθήκες εκπληρούντο κατά τη διάρκεια των πέντε ετών που ακολουθούσαν τη μεταβίβαση (οι υπολογισμοί ήσαν αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής

πιτροπής): (1) η μονάδα αξίας της εξαγωγής ήταν υψηλότερη από την ονομαστική τιμή αναφοράς και 2) η εξαχθείσα ποσότητα προς την Ε.Ο.Κ. ήταν ίση ή μεγαλύτερη από την ποσότητα αναφοράς.

Εάν αυτές οι συνθήκες (conditions) εκπληρούντο, η χώρα Α.Κ.Ε. υπέφερε να επιστρέψει ένα σύνολο ίσο με την ποσότητα αναφοράς πληθωρισμού με την διαφορά μεταξύ των τιμών αναφοράς και των πραγματικών τιμών αλλά να μην ξεπερνά το ποσό των μεταβιβάσεων. Κατά τη διάρκεια της ζωής της Lome I, οι Α.Κ.Ε. επέστρεψαν 5,9 ατομμύρια ECU ή 1,3% των συνολικών κεφαλαίων STABEX. (16) Αν και στο τέλος της λειτουργίας της συνθήκης Lome η ενωμένη Α.Κ.Ε. - Ε.Ο.Κ. Επιτροπή των Πρέσβων ζήτησαν να μεταβιβάσουν τα μη ανταποδοτικά κεφάλαια STABEX στα STABEX II και όλα τα οφειλόμενα κεφάλαια να μετασχηματισθούν σε επιχορηγήσεις, αυτό το τελευταίο δεν ήταν δεκτό από το Συμβούλιο των Υπουργών. (17)

Το σύστημα αποπληρωμών ήταν αυθαίρετο στον καταμερισμό του στις χώρες Α.Κ.Ε. όσον αφορά επιχορηγήσεις ή λήπτες δανείων. Ήταν γενικά δυσβάσταχτο να λειτουργήσει και οι αποπληρωμές δεν πραγματοποιούντο πάντοτε. Μόνο ένα μικρό τμήμα των κεφαλαίων STABEX επιστρεφόταν στο σύστημα μέσω αυτής της μεθόδου. Έτσι η άποψη ότι το STABEX θα μπορούσε να αυτοχρηματοδοτηθεί δεν ήταν ρεαλιστική. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο διαπίστωσε ότι η επιχορήγηση μίας μεταβίβασης, υπολογισμένης χωρίς αναφορά στα έσοδα από τις συνολικές εξαγωγές, σε αντίθεση με σύστημα DFF, "μπορεί να ελπίσει (οξύνει) τις διακυμάνσεις στα εξαγωγικά κέρδη" μάλλον να τα σταθεροποιήσει. (18) Αν και η αποπληρωμή των μεταβιβάσεων σήμαινε την εισαγωγή κάποιου χρηματοδοτικού ρεαλισμού στο STABEX, οι δυσκολίες και οι ανωμαλίες που περικλείονταν στην εφαρμογή οποιασδήποτε σημαντικού επιπέδου αποπληρωμών στο σύστημα,

και οι ισχυρά αποσταθεροποιητικές επιδράσεις των αποπληρωμών στις οικονομίες των χωρών Α.Κ.Ε. κατέστησαν αυτό το αντικείμενο τελείως άσχετο.

Η λειτουργία του STABEX

Οι μεταβιβάσεις του STABEX κατά την Λομέ Ι εδαπανώντο για τα έτη 1975,76,77,78 και 79. Δέκα επτά μεταβιβάσεις εγκρίθηκαν (για το 1975) μέσα σε 3 μήνες, από αυτές που ετέθησαν σε ισχύ στη Λομέ Ι, το 1976. Κατά την περίοδο των πέντε ετών της Λομέ Ι, 37 από τις 59 χώρες Α.Κ.Ε. έλαβαν μεταβιβάσεις STABEX για 24 διαφορετικά προϊόντα.

Από τα κεφάλαια STABEX που εδαπανήθηκαν το 67% ήσαν επιχορηγήσεις (προς τις ταξινομηθείσες από την Ε.Ο.Κ. σαν ελάχιστα αναπτυγμένες χώρες) και το 33% ήσαν δάνεια. Οι μεταβιβάσεις (transfers) προκλήθηκαν από απώλεια ζήτησης της Ε.Ο.Κ. στο 31% των περιπτώσεων (αναφέρθηκαν από την Επιτροπή σαν "όφελος ανεργίας") και 69% προκλήθηκαν από τοπικές περιστάσεις τέτοιες όπως ο άσχημος καιρός (αναφέρθηκαν από την Επιτροπή σαν " αρρωστημένο κέρδος").

Από το σύνολο των 123 μεταβιβάσεων στις Α.Κ.Ε. και τις εξαρτούμενες χώρες από την Ε.Ο.Κ. δηλαδή τις Ο.Σ.Τ. μόνο 8 προτάσεις εχρησιμοποιήθηκαν. Αυτές οι προκαταβολές που επληρώθηκαν πριν η χώρα - δείκτης αποκτήσει την εμπειρία (κατά το άρθρο 19 της Λομέ Ι). Θα είχαν γίνει ο πιο αποδοτικός τρόπος να σταθεροποιηθούν τα εξαγωγικά κέρδη, αλλά η περιορισμένη στατιστική και διοικητική ικανότητα των χωρών Α.Κ.Ε. ευνοούσε την μη πλήρη χρήση αυτής της ευκολίας. (19)

Στα αρχικά 375 εκατομμύρια ECU που κατανεμήθηκαν στο σύστημα STABEX κατά τη Λομέ I για τις Α.Κ.Ε. άλλα 5 εκατομμύρια ECU προσετέθησαν για να καλύψουν πιθανές μεταβιβάσεις στις νέες προσχωρησθείσες χώρες Cape Verde, Papua New Guinea, και Sao Tome και Principe. Άλλες 10 χώρες έγιναν ανεξάρτητες και προσχώρησαν στην πρώτη Σύμβαση Λομέ, αλλά αυτές εκαλύφθηκαν από την κατανομή OCT της STABEX και παρέμειναν σε αυτήν την κατηγορία για χρηματοδοτικούς λόγους. Από τα 380 εκατομμύρια ECU που ήταν διαθέσιμα για τις χώρες Α.Κ.Ε., 377 εκατομμύρια ή 99% εδαπανήθηκαν στο τέλος της Λομέ I. Από τα 20 εκατομμύρια ECU των κεφαλαίων STABEX που παραχωρήθηκαν στις OCT και στις πρώην OCT που έγιναν ανεξάρτητες χώρες Α.Κ.Ε. μόνο το 60% εδαπανήθη (86% σαν επιχορηγήσεις) με έναν συνολικό ρυθμό δαπάνης 97% για αμφοτέρους τους δέκτες ΑΚΕ και OCT.

Αν και λειτούργησαν από μόνο εννέα Κοινοτικούς Αξιωματούχους κάτω από την EDF IV γύρω στο 1/3 του συνόλου που εδαπανήθηκαν μέχρι το τέλος της σύμβασης Λομέ ήταν κεφάλαια STABEX. Έτσι, λόγω του γρήγορου συστήματος καταβολής χρημάτων και του ρυθμού 99% της δαπάνης για τις χώρες Α.Κ.Ε., σε συνολικούς όρους η STABEX ήταν αποδοτική. Ακόμη αντί του οραματιζόμενου 20% των κεφαλαίων STABEX που κατεβλήθηκαν σε κάθε έναν από τους πέντε χρόνους λειτουργίας, οι πληρωμές μεταβάλλοντο από 9% σε 43% των κεφαλαίων STABEX (πίνακας 10).

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

ΚΑΤΑΝΟΜΗ Α.Κ.Ε. ΤΟΥ STABEX ΓΙΑ 5 ΧΡΟΝΙΑ
(ACP ALLOCATION OF STABEX OVER 5 YEARS)

| Ετος | Ποσοστιαία Κατανομή (Percentage of allocation) |
|------|---|
| 1975 | 21 |
| 1976 | 10 |
| 1977 | 9 |
| 1978 | 43 |
| 1979 | 17 |

Πηγή: Comprehensive Report, σελ. 36, σημείωση 12.

Κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της Λομέ Ι η Επιτροπή δέχτηκε υποβολές αιτημάτων για μεταβιβάσεις όπου για τα ενδιαφερόμενα προϊόντα - καρύδια και κακάο - δεν εφάρμοσε την απαιτούμενη αρχή της εξάρτησης. (20) Μετά την ακολούθηση της διαδικασίας του συμβιβασμού που εκτίθεται στο Άρθρο 81 της Σύμβασης Λομέ, η Επιτροπή επίσης συμφώνησε σε εκπρόθεσμες αιτήσεις για μεταβιβάσεις από την Kenya, την Gabon και το Mali για το 1975. (21) Κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της STABEX οι χώρες Western Samoa, Tonga και Lesotho προσετέθησαν στην τελευταία λίστα της Κοινότητας, δίνοντάς τους περισσότερο ευνοϊκές συνθήκες για μεταβιβάσεις STABEX.

Το Συμβούλιο των Υπουργών συμφώνησε να προσθέσει μπαχαρικά, αραβική γόμα, μαλλί, μοχέρ, πύρεθρον, βανίλια, ylang-ylang, και σησάμι όπως φαίνονται στην λίστα των προϊόντων. Μόνο τρία απ'αυτά προσήλκυσαν μεταβιβάσεις οι οποίες εθωρήθησαν από κοινού λιγότερο από το 1% των μεταβιβάσεων της STABEX σε αξία. Οι Α.Κ.Ε. ζήτησαν χαλκό, φωσφορικά άλατα, καουιστούκ, καπνό, προϊόντα από ενώδη φυτά, είδη τροπικών καρυδιών και ψύχα (πυρήνα) για να προστεθούν στη λίστα STABEX, αλλά η Ε.Ο.Κ. δεν συμφώνησε σ'αυτό.

Παρά την προθυμία της Ε.Ο.Κ. να προσφέρει περισσότερο ευνοϊκές συνθήκες σε μερικές χώρες και να προσθέσει μερικά οριακά προϊόντα στη λίστα STABEX, αρνήθηκε το 13% των αιτημάτων των Α.Κ.Ε. για τα οποία απεφάνθη ότι δεν πληρούσαν τις αρχές της εξάρτησης και της διακύμανσης (fluctuation).

Το 1978, η Σενεγάλη, η χώρα η οποία έλαβε τα περισσότερα κεφάλαια μέσω του συστήματος STABEX πήρε μιά δικαιολογημένη μεταβίβαση 16,6 m ECU. Έτσι, παρά το ότι το σύστημα STABEX ολοκλήρωσε τα πέντε πρώτα του χρόνια σε πτώση, ήταν δυνατόν να

προβλέπει τα μελλοντικά προβλήματα. Πράγματι, εάν η Σενεγάλη δεν είχε αποδειχτεί μία μειωμένη μεταβίβαση ή εάν είχαν γίνει αποδεκτά περισσότερα αιτήματα των Α.Κ.Ε. η STABEX θα είχε εξαντλήσει τα αποθέματά της τα πρώτα πέντε χρόνια (πίνακας 11).

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

ΜΕΙΩΣΗ ΣΕ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ STABEX ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ

(εκατομμύρια κ.α.)

| Ετος | Βάσεις Μεταφοράς* | Μεταφορές που επληρώθηκαν | Ποσά | Μειώσεις % των βάσεων της μεταφοράς |
|--------|----------------------|---------------------------------|-------|---|
| 1975 | 89.5 | 80.0 | 9.5 | 10.6 |
| 1976 | 43.8 | 37.1 | 6.7 | 15.3 |
| 1977 | 36.8 | 33.7 | 3.1 | 8.4 |
| 1978 | 227.5 | 164.0 | 63.5 | 27.9 |
| 1979 | 85.5 | 62.7 | 22.8 | 26.6 |
| Σύνολο | 483.1 | 377.5 | 105.6 | 21.9 |

* Η βάση της μεταφοράς είναι η διαφορά μεταξύ μέσων κερδών από εξαγωγές στα τέσσερα έτη πριν από κάθε αίτηση και πραγματικών κερδών.

Πηγή: Official Journal of the European Communities, C344,
Δεκέμβριος 31, 1981.

Αν και το Ελεγκτικό Συνέδριο απέδειξε τους κινδύνους των μεγάλων μεταβιβάσεων που θα μπορούσαν να εξαντλήσουν (απορροφήσουν) τα κεφάλαια STABEX, η Επιτροπή δεν δέχτηκε ότι ο κίνδυνος των υστερήσεων στο σύστημα ήταν υψηλός. (22) Έγινε

αισθητό ότι με προσεχτικούς υπολογισμούς και αποφεύγοντας προϊόντα τέτοια όπως τα ορυκτά τα οποία θα ήσαν πολύ ακριβά για να υποστηριχθούν, το σύστημα STABEX θα μπορούσε να λειτουργήσει άνετα μέσα στον προϋπολογισμό. Ο κίνδυνος μιάς έλλειψης κεφαλαίων της STABEX για να αντιμετωπίσει υποχρεώσεις έγινε φανερός κατά τη Σύμβαση Λομέ ΙΙ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ STABEX

για τα οικονομικά έτη 1975, 76, 77, 78 και 79

| Χώρα Α.Κ.Ε. | Συνολικά ποσά (κ.α.) | | Ποσοστά |
|----------------------------|----------------------|----------|---------|
| | από 1975 | έως 1979 | |
| 1.Senegal | 65 106 389 | | 17.37 |
| 2.Sudan | 39 143 441 | | 10.44 |
| 3.Mauritania* | 37 000 450 | | 9.87 |
| 4.Niger* | 22 653 960 | | 6.04 |
| 5.Tanzania* | 20 701 549 | | 5.52 |
| 6.Uganda* | 20 595 453 | | 5.49 |
| 7.Benin* | 20 366 720 | | 5.43 |
| 8.Ivory Coast | 15 000 000 | | 4.0 |
| 9.Ethiopia* | 14 420 049 | | 3.85 |
| 10.Swaziland* | 13 224 869 | | 3.53 |
| 11.Guinea-Bissau* | 11 228 257 | | 3.01 |
| 12.Mali* | 9 780 903 | | 2.61 |
| 13.General Af. Republic | 7 289 555 | | 2.09 |
| 14.Liberia* | 7 586 943 | | 2.02 |
| 15.Gambia* | 7 514 754 | | 2.0 |

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

(συνέχεια)

| Χώρα Α.Κ.Ε. | Συνολικά ποσά (κ.α.) | | | Ποσοστά |
|--------------------|----------------------|---------|----------|---------|
| | από | 1975 | έως 1979 | |
| 16. Congo | 7 | 361 677 | | 1.96 |
| 17. Chad* | 7 | 336 196 | | 1.96 |
| 18. Upper Volta* | 7 | 261 902 | | 1.94 |
| 19. Gabon | 6 | 703 311 | | 1.79 |
| 20. Madagascar | 5 | 747 547 | | 1.53 |
| 21. Ghana | 5 | 176 408 | | 1.38 |
| 22. Cameroon | 4 | 064 981 | | 1.08 |
| 23. Sierra Leone* | 3 | 977 274 | | 1.06 |
| 24. Togo* | 3 | 626 614 | | 0.97 |
| 25. Western Samoa* | 2 | 837 453 | | 0.76 |
| 26. Fiji | 2 | 114 947 | | 0.56 |
| 27. Somalia* | 1 | 932 145 | | 0.52 |
| 28. Burundi* | 1 | 485 655 | | 0.40 |
| 29. Cape Verde* | 1 | 206 564 | | 0.32 |
| 30. Tonga* | 1 | 207 990 | | 0.32 |
| 31. Rwanda* | | 608.802 | | 0.16 |

* Χώρες Α.Κ.Ε. που περιελήφθησαν στο Άρθρο 48 της Σύμβασης Λομέ και συνεπώς μη υπόχρεες να πληρώσουν μεταφορές (transfers)

Πηγή: Focke Report, σημείωση 7.

Κατά τη Λομέ Ι, 22 Κράτη Α.Κ.Ε. δεν έλαβαν μεταβιβάσεις από το σύστημα STABEX. Δύο χώρες - η Σενεγάλη και το Σουδάν - από

κοινού αναλογούσαν το 25% των μεταβιβάσεων· και οι πρώτες τρεις χώρες του πίνακα 12 έλαβαν σχεδόν το 40% από τα κεφάλαια του συστήματος STABEX. Αυτή η άνιση κατανομή των πόρων οδήγησε σε κάποια υπόνοια μέσα στις χώρες Α.Κ.Ε., ότι η Κοινότητα είχε προστατευόμενα μέλη και έδινε πιά πολλά σε ορισμένες χώρες όπως η Σενεγάλη, αλλά επίσης ως προς τη δομή (structure) το σύστημα STABEX ευνόησε ορισμένες χώρες. Η "ασφάλιση" (insurance) των εξαγωγικών εσόδων ήταν άνισα εξαπλωμένη μεταξύ των χωρών Α.Κ.Ε. Αυτό εκτείνεται από τα Comoros, που είχαν ουσιαστικά όλες τις εξαγωγές τους προς όλες τις κατευθύνσεις καλυμμένες από το STABEX, προς τις Μπαχάμες, τα Barbados, την Botswana, τα Guyana, το Suriname και την Zambia που δεν εξήγαγαν πρακτικά προϊόντα STABEX.

Η απάντηση της Κοινότητας στις κριτικές για την άνιση κατανομή των μεταβιβάσεων STABEX ήταν ότι, όπως στην περίπτωση της "ασφάλειας", δεν μπορούσε να προβλεφθεί ή να προσδιοριστεί το που θα μπορούσαν να συμβούν απότομες ελλείψεις. Παρ'όλα αυτά η Κοινότητα θα μπορούσε να έχει βελτιώσει αυτό το πρόβλημα μεταβάλλοντας τη λίστα των περιλαμβανόμενων προϊόντων ή περιορίζοντας το ποσοστό (percentage) των μεταβιβάσεων που οποιαδήποτε χώρα θα μπορούσε κανονικά να λάβει. Αλλά εφ'όσον όλες οι χώρες Α.Κ.Ε. πλήρωσαν το "premium" (ασφάλιστρο) της σύνδεσης στη Σύμβαση Λομέ, θα έπρεπε να είχαν διαμοιραστεί τα κεφάλαια STABEX κατά πιά ισότιμο τρόπο.

Όπως γινόταν η συγκέντρωση σε ορισμένες χώρες, οι μεταβιβάσεις STABEX συγκεντρώνονταν σε ορισμένα προϊόντα. Βλέποντας τον πίνακα 13 διαπιστώνουμε ότι τα καρύδια και το καρυδέλαιο επέφεραν σχεδόν το 40% των μεταβιβάσεων STABEX κατά τη διάρκεια της Λομέ Ι. (Πίνακας 13)

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ STABEX ΓΙΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ Α.Κ.Ε.

(AGGREGATE STABEX TRANSFERS FOR ACP PRODUCTS)

| ΠΡΟΙΟΝ (Product) | ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΠΟΣΑ ΣΕ U.A. (Aggregate amounts in units of account) 1975-79 | ΠΟΣΟΣΤΟ (Percentage) |
|--|--|-------------------------|
| 1. Φυστίκι (αράπικο) | 71 338 766 | 19.03 |
| 2. Φυστικέλαιο | 68 021 513 | 18.15 |
| 3. Σιδηρομετάλλευμα | 61 789 536 | 16.48 |
| 4. Βαμβάκι | 43 359 441 | 11.57 |
| 5. Ξύλο σε ακατέργαστη μορφή | 38 191 812 | 10.19 |
| 6. Ίνες σιζάλ | 20 577 410 | 5.49 |
| 7. Ελαιώδεις πίττες | 16 568 442 | 4.42 |
| 8. Καφές | 14 494 289 | 3.87 |
| 9. Ακατέργαστα δέρματα | 8 401 983 | 2.24 |
| 10. Τσαΐ | 8 376 330 | 2.23 |
| 11. Καρποί φοινικόδενδρων και φοινικέλαιο | 4 940 220 | 1.32 |
| 12. Μπανάνες | 2 920 422 | 0.78 |
| 13. Βανίλια | 2 903 720 | 0.77 |
| 14. Φοινικέλαιο | 2 232 940 | 0.60 |
| 15. Ψύχα καρύδας | 2 163 264 | 0.58 |
| 16. Καρυδέλαιο | 2 114 974 | 0.56 |
| 17. Γαρύφαλλο (μπαχαρικό) | 1 139 516 | 0.30 |
| 18. Κακάο | 1 507 603 | 0.28 |
| 19. Ελαιώδεις πίττες φυστικιού | 1 026 143 | 0.27 |

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

(συνέχεια)

| ΠΡΟΙΟΝ (Product) | ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΠΟΣΑ ΣΕ U.A. (Aggregate amounts in units of account) | ΠΟΣΟΣΤΟ (Percentage) |
|-------------------------|---|-------------------------|
| | 1975-79 | |
| 20. Αραβικό κόμι | 848 489 | 0.23 |
| 21. Πριονισμένο ξύλο | 696 646 | 0.19 |
| 22. Φοινικόδενδρων ψύχα | 626 966 | 0.17 |
| 23. Πύρεθρο | 608 802 | 0.16 |
| 24. Πολτός κακάου | 463 558 | 0.12 |

Πηγή: Focke Report.

* Τα ορυκτά προϊόντα στηρίζουν το σχήμα της Λομέ ΙΙ (SYSMIN) επανορθώνοντας την ανισορροπία μέχρι ενός σημείου, με το να παρέχουν επιπλέον πόρους για το Ζαΐρ και τη Ζάμπια.

Μέσω των μεταβιβάσεων που προσελκύθησαν ιδιαίτερα από τα καρύδια και το βαμβάκι, οι αφρικανικές χώρες ωφελήθησαν περισσότερο από το σύστημα STABEX κατά τη Λομέ Ι.

Τα οικονομικά αποτελέσματα STABEX

Τα οικονομικά αποτελέσματα του συστήματος STABEX μπορούν να διαιρεθούν σε εκείνα που επηρεάζουν τον τομέα που προσήλκυσε τις μεταβιβάσεις STABEX και σε εκείνα που επηρεάζουν την οικονομία των χωρών Α.Κ.Ε. σαν σύνολο. Σε όρους οικονομικών αποτελεσμάτων σε ιδιαίτερους τομείς - καφές, κακάο, κ.τ.λ., - δεν υπήρξε πραγματική

απόδειξη οποιασδήποτε ιδιαίτερης επίδρασης. Οι κανόνες STABEX απαιτούσαν ότι οι χώρες-λήπτες Α.Κ.Ε. θα έπρεπε να φανερώσουν πως εδαπανήθηκαν τα κεφάλαια, αλλά δεν θα υπήρχε υποχρέωση να χρησιμοποιηθούν αυτά για να υποστηρίξουν την παραγωγή του θιγόμενου τομέα.

Επιλέγοντας ορισμένα προϊόντα για υποστήριξη, εφαινετο σαν να σχεδιάστηκε το STABEX για να ενθαρρύνει ή να ασφαλίσει την προσφορά αυτών προς την Ε.Ο.Κ. Ωστόσο, το ενδιαφέρον της Ε.Ο.Κ. στην ενθάρρυνση των εξαγωγών προϊόντων, όπως το οινώδες φυτό, το οποίο αναγνωριζέτο σαν υποψήφιο για ποικιλία μάλλον παρά για αυξημένη παραγωγή ή ο καφές, ένα προϊόν σε υπερπροσφορά παγκοσμίως, ήταν ελάχιστο. Πράγματι, τα προϊόντα των χωρών Α.Κ.Ε. που παρουσίαζαν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον από πλευράς Ε.Ο.Κ. - λάδι και ορυκτά - δεν εκαλύφθησαν από το σχήμα. Επιπλέον οι μεταβιβάσεις STABEX στο 75% των περιπτώσεων δεν εχρησιμοποιήθησαν από τις Α.Κ.Ε. για το προϊόν το οποίο προκάλεσε τη μεταβίβαση (transfer). (23)

Αν και στις κριτικές STABEX μερικές φορές καταλογίστηκε ότι εννοούσαν να αυξηθούν οι εξαγωγές Α.Κ.Ε. προς την Ε.Ο.Κ., οι διακοπτόμενες και συχνά μικρές μεταβιβάσεις δεν απέδειξαν αυτό. (24) Πολλές μεταβιβάσεις εχρησιμοποιήθησαν από τις χώρες Α.Κ.Ε. για να στηρίξουν τις εισαγωγές, για να πληρώσουν κυβερνητικά στελέχη ή για να ενθαρρύνουν διαφοροποιήσεις (diversification) μάλλον, παρά για να ενθαρρύνουν την παραγωγή για εξαγωγές. Υπήρξαν επίσης περιπτώσεις όπου η χρήση των κεφαλαίων δεν ήταν σαφής, ή εχρησιμοποιούντο κεφάλαια για σκοπούς τέτοιους όπως η αγορά επίπλων για την πρεσβεία των Βρυξελλών, μη σχετιζόμενα άμεσα με την ανάπτυξη. (25)

Σε όρους σταθεροποίησης των εσόδων από τις εξαγωγές από ορισμένες εσοδείες, το σύστημα STABEX δεν είχε ένα αποτέλεσμα που θα έπρεπε να επισημάνουμε. Λόγω του ότι τα κεφάλαια ελαμβάνοντο κανονικά το έτος μετά την έλλειψη, η τιμή σταθεροποίησής τους ήταν ελάχιστη. Επιπλέον, η εξόφληση των μεταβιβάσεων, θα μπορούσε να είναι μιά μη σταθεροποιητική μάλλον παρά μιά σταθεροποιητική δύναμη. Είσι, ο σκοπός της Κοινότητας της "θεραπείας των επιβλαβών αποτελεσμάτων της αστάθειας των εξαγωγικών κερδών" (ακόμα και στον περιορισμένο αριθμό των προϊόντων STABEX) δεν εκπληρώθηκε μέσω του STABEX.

Το STABEX - που δεν εννοείτο να είναι ένα σύστημα υποστήριξης του ισοζυγίου πληρωμών - είχε μερικές φορές σημαντικά ή τυχαία αποτελέσματα στο ισοζύγιο πληρωμών μερικών χωρών Α.Κ.Ε. και στο ποσό αναπτυξιακής βοήθειας που έλαβαν οι χώρες από την Ε.Ο.Κ. Οι μεταβιβάσεις STABEX εκυμάνθησαν από 150,000 ECU σε σχεδόν 50 εκατομμύρια ECU. Η μέση αναλογία των μεταβιβάσεων STABEX σε βοήθεια του EDF ήταν 60%, αλλά μερικές χώρες - Dominica, Swaziland, Mauritania, Gabon, Gambia, Senegal - έπαιρναν περισσότερη από διπλάσια βοήθεια από την Ε.Ο.Κ. μέσω των μεταβιβάσεων STABEX. (26)

Σε όρους ισοζυγίου πληρωμών των χωρών Α.Κ.Ε, οι πληρωμές STABEX ήσαν, στα έτη των μεγαλύτερων μεταβιβάσεων, 1975 και 1978 - κάτω του 0,5% των συνολικών εξαγωγικών εσόδων των χωρών Α.Κ.Ε. Παρ'όλα αυτά, για μερικές από τις χώρες Α.Κ.Ε. - ειδικά για τις μικρότερες οικονομίες - οι μεγάλες μεταβιβάσεις του συστήματος STABEX θα μπορούσαν να ανέλθουν σε μιά μεγάλη αναλογία των εξαγωγικών κερδών. Επί παραδειγματι, το 1976, τα κράτη Western Samoa και Tonga έλαβαν μεταβιβάσεις κεφαλαίων που ήσαν περισσότερο

από το 25% των κερδών από τις εξαγωγές τους, ενώ η Guinea Bissau έλαβε κεφάλαια συμποσούμενα σε ποσοστό πάνω από το 100% των εξαγωγικών της κερδών. (27)

Η Andrian Hewitt ανέκλυψε ότι οι μεταβιβάσεις STABEX προς την Western Samoa και τη Μαυριτανία επέτρεψαν σε αυτές τις χώρες να υπηρετήσουν μάλλον, παρά να αθετήσουν υποσχέσεις πάνω στα διεθνή χρέη τους. (28) Ωστόσο, τέτοιες συνδέσεις των πληρωμών STABEX και κρίσεις στο ισοζύγιο πληρωμών, ήταν τυχαία και όχι σχεδιασμένα αποτελέσματα του συστήματος. Το Κοινοτικό Ελεγκτικό Συνέδριο (Court of Auditors) συμπέρανε ότι αν και σε μερικές περιπτώσεις οι μεταβιβάσεις STABEX είχαν ένα σημαντικό αποτέλεσμα, "η τελική επίδραση στις οικονομίες των δεικτών-κρατών Α.Κ.Ε. ήταν πιθανώς ασήμαντη. Οι σποραδικές μεταβιβάσεις δεν μπορούσαν να ασκούν διαρκείς επιδράσεις και το ποσό των περιλαμβανόμενων χρηματικών πόρων είναι συνήθως πολύ μικρό". (29)

Σε μερικές περιπτώσεις τα συνολικά οικονομικά αποτελέσματα των πληρωμών STABEX εμειώθησαν διότι άλλοι δωρητές βοήθειας έλαβαν υπ' όψιν τις μεταβιβάσεις όταν υπολόγιζαν τα δικά τους έξοδα. Το IMF (ΔΝΤ), πχ. εμείωσε την υποστήριξη του προς τις χώρες που ελάμβαναν κεφάλαια STABEX. (30). Ωστόσο, σε άλλες περιπτώσεις, οι πληρωμές STABEX ελαμβάνοντο από χώρες που δεν είχαν βοήθεια από το CFF ή άλλα κεφάλαια από το IMF. Αλλά όπου οι μεταβιβάσεις STABEX υποκαθίσταντο από δάνεια του ΔΝΤ με σκληρότερους όρους, οι χώρες - δέκτες κέρδιζαν ακόμη από τα άτοκα κεφάλαια STABEX ή από τις επιχορηγήσεις.

Το STABEX σαν μιά ασφάλεια

Μέσα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορούσαν να βρεθούν δύο διαφορετικές προσεγγίσεις για το σύστημα STABEX. Η μιά συνέκρινε αυτό προς μιά ασφάλεια μάλλον παρά προς ένα αναπτυξιακό σχήμα, δεχόμενη ότι οι μεταβιβάσεις του δεν θα μπορούσαν να κατευθύνονται προς ένα τομέα εξειδικευμένου προϊόντος ή προς οποιαδήποτε αναγκαία αναδόμηση αυτού του τομέα. Η άλλη, περισσότερο φιλόδοξη αντίληψη, δείχνει το STABEX σαν αναπτυξιακή βοήθεια σταθεροποίησης των εξαγωγικών κερδών σε έναν ορισμένο τομέα και ως εκ τούτου ενθαρρύνει την οικονομική ανάπτυξη αυτού του τομέα. Ατυχώς, οι περισσότερο φιλόδοξοι σκοποί για το STABEX ήσαν μη πραγματοποιήσιμοι και το καλύτερο για το STABEX ήταν ένας περιορισμένος τύπος ασφάλειας για τα προϊόντα.

Τα πλεονεκτήματα του STABEX

Παρά τα ελαττώματά του το σύστημα STABEX είχε ορισμένα πλεονεκτήματα. Το κύριο πλεονέκτημά του ήταν η εκπλήρωση όχι του ειδικού σκοπού του όσον αφορά την σταθεροποίηση κερδών από τις εξαγωγές των προϊόντων Α.Κ.Ε., αλλά ο περισσότερο γενικός αντικειμενικός σκοπός της προώθησης της "κλειστής και συνεχούς συνεργασίας" μεταξύ των χωρών Ε.Ο.Κ. - Α.Κ.Ε. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ήταν γενικά ικανοποιημένη με τη παρουσίαση του STABEX και μέσα στην Επιτροπή αυτό έτεινε να υπερτερεί: "Αναγγέλθηκε σαν μιά κύρια καινοτομία στις διεθνείς οικονομικές σχέσεις, το σύστημα σταθεροποίησης των κερδών από τις εξαγωγές που ιδρύθηκε κατά την πρώτη Συνθήκη Λομέ και είναι κοινώς γνωστό σαν STABEX και

παρουσιάστηκε ακριβώς όπως σχεδιάζετο". (31) Η Focke Report του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ομοίως θεώρησε ότι το σύστημα STABEX υπήρξε "ικανοποιητικό".

Αν και η "μικροοικονομική" προσέγγιση στο πρόβλημα των κερδών από εξαγωγές των χωρών Α.Κ.Ε. ήταν ιδιοσυγκρατική μάλλον παρά επαναστατική, ήταν λαϊκή τόσο με την Α.Κ.Ε. όσο και με την Κοινότητα γενικώς. Το Συμβούλιο των Υπουργών Ε.Ο.Κ. - Α.Κ.Ε. από κοινού βρήκε τη STABEX "εξ' ολοκλήρου ικανοποιητική τόσο εξ' αρχής όσο και από πλευράς πρακτικής". (32) Κατά την Γαλλο-Αφρικανική συνάντηση κορυφής στο Παρίσι, στην οποία παρέστησαν 34 Αφρικανικές χώρες και η Γαλλία, το STABEX κρατήθηκε ψηλά σαν μοντέλο και το τελικό ανακοινωθέν ανέφερε ότι και άλλες βιομηχανικές χώρες εφαρμόζουν τέτοια προγράμματα. (33)

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα με συνέπεια υποστήριξε την ιδέα της δημιουργίας ενός παγκόσμιου συστήματος υποστήριξης για τα έσοδα από εξαγωγές των αναπτυσσόμενων χωρών, αναγνωρίζοντας ότι το δικό της σύστημα STABEX ήταν περιορισμένο τόσο για τις ασφαλισμένες χώρες όσο και για τα προϊόντα. Εκτιμήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 1977 ότι η σταθεροποίηση των εξαγωγικών κερδών όλων των αναπτυσσόμενων χωρών σε βάση προϊόντος - προϊόντος θα στοίχιζε 2.800 εκατομμύρια αμερικανικά δολλάρια για πέντε χρόνια ή περίπου έξη φορές τα κεφάλαια που κατανεμήθηκαν προς το STABEX κατά τη Λομέ Ι. Η Ε.Ο.Κ. ήταν απρόθυμη να επεκτείνει το STABEX σε χώρες εκτός Α.Κ.Ε. παρά το αίτημα από την Ένωση Νοτιο-Ανατολικών Ασιατικών Εθνών (Association of South East Asian Nations) (ASEAN)) να έχουν εξασφαλισμένες τις εξαγωγές τους από την Κοινότητα.

Αν και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δεν ακολούθησε αυτό το μοντέλο για τις σχέσεις μεταξύ των αναπτυσσόμενων και των βιομηχανικών

κρατών επεκτείνοντας τις εγγυήσεις STABEX σε άλλες αναπτυσσόμενες χώρες το STABEX επηρέασε προτάσεις για άλλα σχήματα υποστήριξης των εξαγωγικών κερδών. Προτάσεις από τις Η.Π.Α. στο ΔΝΤ, από την Σουηδία στα Ηνωμένα Έθνη και από τη Δυτική Γερμανία προς τη Διάσκεψη Διεθνούς Οικονομικής Συνεργασίας (Conference on International Economic Cooperation) (CIEC)) δανείστηκαν στοιχεία από το STABEX. (35) Ωστόσο, το CFF του ΔΝΤ, ένα όμοιο πρόγραμμα που λειτούργησε από το Αραβικό Νομισματικό Ταμείο ήταν τα μόνα προγράμματα υποστήριξης των προϊόντων που λειτούργησαν επιτυχώς κατά τη διάρκεια του 1970.

Εκτός από την πολιτική ευαρέσκεια και τη συμβολή στη διεθνή συζήτηση, όσον αφορά τα προβλήματα των προϊόντων που δημιουργήθηκαν από το STABEX, είχε και μερικές άλλες αρετές. Οι μεταβιβάσεις STABEX εγένοντο με ελεύθερους όρους. Οι μεταβιβάσεις ήταν χωρίς τόκο και στην περίπτωση των ελάχιστα αναπτυγμένων χωρών (lldc's) ήταν επιχορηγήσεις. Οι πληρωμές, εκτός από τα EDF projects, εγένοντο γενικά γρήγορα.

Η εύκαμπτη (ελαστική) ερμηνεία της Σύμβασης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή επέτρεψε στις Α.Κ.Ε. να "διαπραγματευτούν" γύρω από τις στατιστικές που εχρησιμοποιήθηκαν και επομένως για τις μεταβιβάσεις που έλαβαν. Αυτό έδωσε στις Α.Κ.Ε. ένα στοιχείο συμμετοχής στη διαδικασία STABEX. Η Επιτροπή ήταν ικανή σε μερικές περιπτώσεις να επιβλέπει τις άκαμπτες απαιτήσεις ή τις ενέργειες των Κυβερνήσεων Α.Κ.Ε., οι οποίες είχαν σαν αποτέλεσμα μιά μείωση των εξαγωγών και επίσης θεωρούσαν τεχνικά ακατάλληλες αυτές τις μεταβιβάσεις. (36)

Επομένως, το σύστημα STABEX ήταν αρκετά ελαστικό ώστε να επιτρέψει στην Επιτροπή να λάβει υπόψιν στις αποφάσεις της

σχετικές καταστάσεις και να επιτρέψει να έχουν τη δική τους εισροή στο σύστημα, αντί να αντιμετωπίζουν μία ανένδοτη γραφειοκρατία. Εντούτοις, αυτή η ίδια ελαστικότητα εμφανίστηκε μη πρακτική στο Ελεγκτικό Συνέδριο της Κοινότητας. Επίσης έδωσε υποψίες στο να υποστηρίξουν ότι όταν μία φιλη πολιτικά χώρα όπως η Σενεγάλη ελάμβανε γύρω στο 17% των συνολικών κεφαλαίων STABEX, η πολιτική επίδραση ήταν σε ισχύ.

Δομικά προβλήματα STABEX

Οι κύριες κριτικές STABEX μπορούν να διαιρεθούν σε εκείνες οι οποίες εξέτασαν τα κριτήρια της ανάγκης και εκείνες που εξέτασαν τα οικονομικά αποτελέσματα. Επιπλέον, κριτικές μπορούσαν να γίνουν όσον αφορά την εκλεκτικότητα και τους πολιτικούς σκοπούς, την διοίκησή της από την Ε.Ο.Κ. και την έλλειψη επαρκών κεφαλαίων.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο (Court of Auditors) της Ευρωπαϊκής Κοινότητας επέκρινε το σύστημα STABEX κατά το οποίο τα κεφάλαια μεταβιβάζονται "για κάθε ατομικό προϊόν STABEX, ανεξάρτητα από την κατάσταση του ισοζυγίου πληρωμών της χώρας, ή από τα συνολικά έσοδα από τις εξαγωγές, ή ακόμη από τα εξαγωγικά έσοδα από άλλα προϊόντα STABEX". (37) Παίρνοντας μία τομεακή παρά μία ολοσχερή άποψη των εξαγωγικών κερδών μίας χώρας της ομάδας Α.Κ.Ε., το STABEX θα μπορούσε να δώσει επιστροφές σε μία χώρα με πλεόνασμα στο ισοζύγιο πληρωμών ενώ θα αρνείτο αυτό σε μία χώρα με έλλειμα στο ισοζύγιο πληρωμών. Ειδικά, αφού τα κεφάλαια STABEX δεν πήγαν στους παραγωγούς του επηρεαζόμενου τομέα ούτε στις περισσότερες περιπτώσεις στο να θεραπεύσουν τις δομικές του ελλείψεις ή να βελτιώσουν την παραγωγικότητά του, αυτή η προσέγγιση δεν θα

μπορούσε να δικαιολογηθεί σε αναπτυξιακούς όρους. Όπως παρατήρησε ο David Wall του Πανεπιστημίου του Sussex, το STABEX λειτούργησε "χωρίς οποιαδήποτε αισθητά κριτήρια καλύπτοντας ολοσχερώς την ανάγκη για βοήθεια". (38)

Από τη θετική πλευρά, τα κεφάλαια STABEX έδωσαν σημαντική υποστήριξη στο ισοζύγιο πληρωμών μιάς χώρας και της επέτρεψαν να αναλάβει αναπτυξιακά έργα που δεν θα μπορούσε αλλιώς να πραγματοποιήσει. Ωστόσο, τέτοια αποτελέσματα ήσαν μη προβλεπόμενα.

Ενας αριθμός από αρνητικές συνέπειες των πληρωμών STABEX επίσης προβάλλονται. Μιά κατηγορία ήταν ότι το STABEX σχεδιάστηκε για να αυξήσει τις αγορές Α.Κ.Ε. σε αγαθά της Ε.Ο.Κ. Η βοήθεια STABEX καθ'εαυτή δεν συνδεόταν με τα προϊόντα της Ε.Ο.Κ. αν και θα μπορούσε σε μερικές περιπτώσεις να χρησιμοποιηθεί για την αγορά τέτοιων αγαθών, αυτό θα ήταν ένα έμμεσο και οριακό αποτέλεσμα. Όπως αναφέραμε προηγουμένως, έχει υποδηλωθεί ότι το STABEX κατηύθυνε τις εξαγωγές Α.Κ.Ε. προς την Ε.Ο.Κ. και μακριά από άλλες αγορές, αλλά δεν υπήρξε συγκεκριμένη απόδειξη γι'αυτό το συμπέρασμα.

Έχει υποστηριχθεί ότι το STABEX διατήρησε τα κράτη Α.Κ.Ε. σαν παραγωγούς αγαθών και εμπόδισε την εκβομηχάνισή τους. Η Επιτροπή το αρνήθηκε αναφέροντας ότι μερικά επεξεργασμένα αγαθά, π.χ. το δέρμα και το λάδι από γεωκάρυο, εκαλύφθησαν. Ωστόσο, ήταν αληθές ότι το STABEX γενικά υποστήριξε τα βασικά προϊόντα μάλλον παρά την ενθάρρυνση των βιομηχανικών.

Μιά άλλη κριτική του STABEX ήταν ότι επιχορήγησε μη ποτελεσματική και μη επικερδή παραγωγή. Η Επιτροπή δέχτηκε ότι το STABEX δεν σχεδιάστηκε για να μεταβάλλει ή για να βελτιώσει τις παραγωγικές δομές, αλλά επειδή οι μεταβιβάσεις STABEX ήσαν ευρέως

οριακές και σποραδικές για οποιοδήποτε τομέα, αυτές μόνο ήταν γενικά μη επαρκείς στο να επιφέρουν ή στο να επιβραδύνουν την ανάπτυξή του. Ωστόσο, υπήρξε επιθυμητό για το STABEX όχι βέβαια να μην υπάρχει επίδραση στην παραγωγικότητα ή μιά οριακή εκτίμηση προς την διατήρηση της ύπαρξης εξαγωγικών δομών, αλλά να έχει ενθαρρυνόμενη παραγωγικότητα.

Ο Επίτροπος Ανάπτυξης για την Ε.Ο.Κ. Pisani δήλωσε ότι ένα δυνατό αποτέλεσμα του STABEX ήταν να ενθαρρύνει την εξαγωγική παραγωγή στη δαπάνη εσοδειών τροφής. (39) Αλλά ο Επίτροπος δεν παρουσίασε αποδείξεις για να υποστηρίξει αυτήν την πρόταση. Η εκλεκτικότητα και οι πολιτικοί σκοποί του STABEX μπορούσαν ομοίως να αμφισβητηθούν. Το STABEX συγκεντρώθηκε σε ορισμένα προϊόντα μιάς ομάδας από επιλεγμένες χώρες με ιστορικούς δεσμούς ή σε εκείνα άλλου πολιτικού ενδιαφέροντος προς την Ε.Ο.Κ. Οι μεταβιβάσεις STABEX επίσης συγκεντρώθηκαν κύρια στις Αφρικανικές χώρες, το Κέντρο του Κοινοτικού Πολιτικού ενδιαφέροντος. Η Κοινότητα θα μπορούσε να έχει πραγματοποιήσει μιά δικαιώτερη κατανομή των κεφαλαίων της μεταξύ των κρατών Α.Κ.Ε. μέσω επιλογής πρόσθετων προϊόντων για να καλύψει, ή μέσω του περιορισμού της τις μεταβιβάσεις προς οποιαδήποτε χώρα.

Κριτικές για τη διοίκηση του STABEX έχουν επίσης παρουσιασθεί. Αν και έχει ορισθεί ως "τεχνικά δυσκίνητο και γραφειοκρατικά καλπάζον" το STABEX ήταν σχετικά αποτελεσματικό στο να πληρώνει τα κεφάλαιά του προς τις Α.Κ.Ε. (40) Περισσότερο όμως κατηγορήθηκε το STABEX ότι λειτούργησε στη βάση αμφίβολων στατιστικών. Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ της Ε.Ο.Κ. και της Α.Κ.Ε. γύρω από τις στατιστικές μπορούν να φανούν παρά την πολιτική τους τρμονεία σαν μιά επιθυμητή ευκαμψία στο σύστημα μάλλον παρά σαν

μιά ένδειξη αμφίβολων στατιστικών.

Μιά άλλη κριτική της διοίκησης του STABEX ήταν ότι είχε αναληφθεί μόνο από την Ε.Ο.Κ. Η Επιτροπή το αρνήθηκε, επισημαίνοντας το αρχικό αίτημα των Α.Κ.Ε. για μιά μεταβίβαση και τα επακολούθησαντα συμβούλια με την Ε.Ο.Κ. Αλλά ενώ οι χώρες της Α.Κ.Ε. έπαιξαν έναν ρόλο στη χορήγηση πληροφοριών και στην προσπάθεια επηρεασμού της Επιτροπής, ήταν η Κοινότητα και μόνο που αποφάσιζε πότε θα χορηγήσει μεταβίβαση και σε ποιά ποσό. Ομοίως η Α.Κ.Ε. μπορούσε να προτείνει προϊόντα για έγκλειση στη STABEX αλλά αυτά έπρεπε να γίνουν αποδεκτά από την Κοινότητα πριν μπορέσουν να καλυφθούν. Επομένως, σε όρους επιλογής προϊόντων, την ολική κατανομή της χρηματοδότησης για το STABEX και τις ατομικές μεταβιβάσεις, οι χώρες Α.Κ.Ε. το μόνο που διέθεταν ήταν η δύναμη της πειθούς.

Η τελική κριτική του STABEX που παρουσιάστηκε εδώ αφορά την ανεπάρκειά της να λύσει το πρόβλημα το οποίο διηύθυνε. Ο Επίτροπος Rosani παραδέχτηκε ότι το STABEX μόνο δεν μπορούσε να ρυθμίσει τις διεθνείς αγορές αγαθών. Εχρειάζετο δράση από άλλες βιομηχανικές χώρες. (41) Το σχέδιο STABEX ήταν μόνο μιά μερική απάντηση ακόμη και στις αστάθειες των εσόδων από εξαγωγές των χωρών Α.Κ.Ε. και κατά τη Λομέ II εξάντλησε τα κεφάλαια, πράγμα που απέφυγε να κάνει κατά τα πρώτα πέντε χρόνια.

Περίληπτικά, παρά την δημοφιλή πολιτική που αφορούσε τις μεταβιβάσεις κεφαλαίων του STABEX προς τις χώρες Α.Κ.Ε., τα κριτήριά του για εκτίμηση των αναγκών και τα οικονομικά του αποτελέσματα ήσαν αμφισβητήσιμα. Ακόμη και οι πολλές από τις πλέον σοβαρές κατηγορίες κατά του STABEX - όπως π.χ. ότι κλείδωσε τις Α.Κ.Ε. σε απηρχαιωμένες δομές παραγωγής - δεν απεδείχθησαν,

παρέμειναν ωστόσο ουσιώδεις αμφιβολίες γύρω από τα οικονομικά αποτελέσματα του συστήματος.

Η πρόκληση του STABEX για την Κοινότητα ήταν να διατηρήσει τη δημοτικότητα του συστήματος με τα κράτη - μέλη Ε.Ο.Κ. και Α.Κ.Ε., ενώ θα μετέτρεπε αυτή σε ένα περισσότερο αποδοτικό όργανο ανάπτυξης.

Κατά τη διάρκεια των πέντε ετών της Λομέ Ι, ωστόσο, το STABEX υπήρξε μία ιδιοσυγκρατική μέθοδος μεταβίβασης κεφαλαίων προς ορισμένες υπό ανάπτυξη χώρες. Απέτυχε ευρέως να εκπληρώσει τους οικονομικούς του αντικειμενικούς σκοπούς της σταθεροποίησης των εσόδων από εξαγωγές αγαθών και την περαιτέρω οικονομική ανάπτυξη των χωρών Α.Κ.Ε.

Αποτελέσματα Βοήθειας

Το μέρος της βοήθειας της Σύμβασης Λομέ ήταν το "καρότο" που προσφέρθηκε από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα στις χώρες Α.Κ.Ε. Τα προνόμια του εμπορίου που εδόθησαν στις Α.Κ.Ε. πέραν εκείνων που προσεφέρθησαν στις άλλες λιγότερο αναπτυγμένες χώρες ήσαν περιορισμένα και οι χώρες Α.Κ.Ε. δεν ήσαν απόλυτα ικανές να κάνουν χρήση εκείνων που τους εδόθησαν. Η βοήθεια ήταν συνεπώς αντιληπτή από τις Α.Κ.Ε. σαν κεντρική ως προς την σχέση τους με την Ευρώπη.

Ο Archie Mogwe της Botswana, σαν Πρόεδρος της Επιτροπής Υπουργών των Α.Κ.Ε., εξέφρασε την γνώμη ότι όλες οι άλλες πλευρές της σχέσης Lome όπως το εμπόριο, η σταθεροποίηση των εξαγωγών και άλλες εξαρτιόντουσαν από τη βοήθεια. "Το κυριώτερο από αυτές τις δραστηριότητες σε κάθε πλευρά της συνεργασίας Ε.Ο.Κ./Α.Κ.Ε., είναι η ποσότητα και ποιότητα των χρηματικών πόρων που προμηθεύονταν από

και μέσω της Σύμβασης". (42)

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα εγκαθίδρυσε, κατά το διάστημα πέραν των δύο δεκαετιών της λειτουργίας της μιά ανεξάρτητη υπόληψη ή ταυτότητα. Δεν υπήρξε - όπως υποστήριξαν μερικοί ότι θα ήταν - ένα συντονιστικό πρακτορείο (agency) για τα διμερή προγράμματα βοήθειας των κρατών-μελών της Ευρώπης. Η Ε.Ο.Κ. συχνά συν- χρηματοδότησε έργα (projects) με τα κράτη-μέλη της, αλλά είχε τις δικές της ξεχωριστές διαδικασίες και αντικειμενικούς σκοπούς προγραμμάτων βοήθειας.

Σαν αναλογία των χωρών μελών, η Κοινοτική βοήθεια ήταν μικρή, συμποσούμενη σε μόνο περίπου 12,5% της διμερούς της βοήθειας, με το ίδιο ποσό σχεδόν να πηγαίνει σε άλλες πολύπλευρες καθιερώσεις βοήθειας. (43)

Σε όρους Κοινοτικού προϋπολογισμού, η βοήθεια υπολογίστηκε σε λιγότερο από το 3% των εξόδων το 1979. Σαν αναλογία του Ευρωπαϊκού Α.Ε.Π. η βοήθεια ήταν λογότερη από το 0,05% υπολειπόμενη πολύ από τη διμερή βοήθεια των Ηνωμένων Εθνών όπου η αναλογία ήταν υψηλότερη. Οι δαπάνες της Ε.Ο.Κ. για επίσημη βοήθεια ανάπτυξης το 1979 ήταν μικρότερες απ'ό,τι τα διμερή προγράμματα Γαλλίας, Γερμανίας και Βρετανίας, Ολλανδίας. (44)

Ωστόσο, παρά το μετριόφρον ολικό μέγεθος της Κοινοτικής βοήθειας υπήρξε μιά σημαντική επίδραση σε μερικές χώρες. Το 1978 η Κοινοτική βοήθεια υπολογίστηκε σε 4,9% της δημόσιας βοήθειας προς τις Α.Κ.Ε. και για μιά πολύ μεγαλύτερη αναλογία σε μερικές χώρες - επί παραδείγματι, 9% στο Lesotho και 22,4% στη Σενεγάλη. Σε ορισμένους τομείς των οικονομιών των χωρών Α.Κ.Ε., η βοήθεια της Ε.Ο.Κ. ήταν ιδιαίτερα σημαντική. Επί παραδείγματι, τα Κοινοτικά κεφάλαια ήσαν υπεύθυνα για το 10% των οδικών δικτύων της

Σενεγάλης. (45)

Παρά τις σχετικά περιορισμένες βοήθειες από την Ε.Ο.Κ., μαρτυρίες υποστηρίζουν ότι αυτές οι συμμετοχές δεν ήσαν εντελώς καινούργιες στα προγράμματα ολικής βοήθειας στα κράτη-μέλη. Οι Hewitt και Stevens δεν βρήκαν σημαντική αύξηση στα προγράμματα βοήθειας στα κράτη-μέλη μετά την εδραίωση του EDF το 1958. (46) Η Κοινοτική βοήθεια αποκαλείται όπως αρμόζει "aid diversion" μάλλον παρά "aid creation", δείχνοντας ότι κατηύθυνε ένα μεγαλύτερο μερίδιο της βοήθειας των Κοινοτικών χωρών στις Α.Κ.Ε. χωρίς να αυξήσει το ολικό ποσό της βοήθειας που δίνεται από τα κράτη-μέλη. (47)

Η Βρετανική Κυβέρνηση, ιδιαίτερα μετά το 1979, βρέθηκε σε δίλημμα όσον αφορά τις συμμετοχές στην βοήθεια. Θέλησε να αποφύγει αυξανόμενες δαπάνες στη βοήθεια, ιδιαίτερα την πολύπλευρη βοήθεια, αλλά ταυτόχρονα ήθελε να κατευθύνει ένα μεγαλύτερο μέρος της βοήθειας σε χώρες μη-Α.Κ.Ε., στην Ασιατική Κοινοπολιτεία ειδικότερα. Παρ'όλα αυτά, η απροθυμία της να αυξήσει την πύξια βοήθειας υπερπήδησε την επιθυμία της να επανατοποθετήσει τις προτεραιότητες της βοήθειας, δείχνοντας έτσι ότι σ'αυτή την περίπτωση οι πολιτικές θεωρήσεις ήσαν υποδεέστερες από τους οικονομικούς περιορισμούς.

Εάν κατά τη διάρκεια μίας δύσκολης οικονομικής περιόδου στην Ευρώπη, όλη η βοήθεια κατευθύνετο στις χώρες Α.Κ.Ε. μέσω του E.D.F., τότε θα ακολουθούσε τον ίδιο δρόμο όπως στην περίπτωση που ο θεσμός έπαυε να λειτουργεί. αυτό αποτέλεσε αντικείμενο διαφωνίας. Δηλαδή, αν και άλλοι χορηγοί βοήθειας, όπως η Διεθνής Τράπεζα, μπορούσαν να καταλείμουν τη βοήθεια από το E.D.F. πιο αποτελεσματικά, οι Κυβερνήσεις θα εδεδλεύοντο στο να μην

επανακατευθύνουν την κατανομή της βοήθειας του E.D.F. σε πολύπλευρα ή σε διμερή προγράμματα. Συνεπώς, αν και η εξάπλωση των οργανισμών βοήθειας είναι πιθανό να μην αυξήσει τα ποσά ολικής βοήθειας που είναι διαθέσιμα, η κατάργηση ενός καναλιού βοήθειας όπως το E.D.F. θα μπορούσε να επηρεάσει μία Κυβέρνηση ώστε να περικόψει τα κεφάλαια.

Τα κεφάλαια που έχουν κατανεμηθεί στο E.D.F. για τους σκοπούς του - τόσο τα πολιτικά όσο και τα αναπτυξιακά - πιθανόν να μην έχουν κληρονομηθεί αυτόματα ή άμεσα, από έναν άλλο αναπτυξιακό οργανισμό βοήθειας.

Οι σκοποί της βοήθειας

Η βοήθεια από τη Σύμβαση Λομέ είχε δύο κύριους τύπους αντικειμενικών σκοπών οι οποίοι σχετίζοντο μεταξύ τους και σε μερικές περιπτώσεις ήσαν αντίθετοι. Οι σκοποί αυτοί μπορούν να χαρακτηρισθούν σαν πολιτικοί και αναπτυξιακοί. Οι πολιτικοί αντικειμενικοί σκοποί της βοήθειας της Ε.Ο.Κ δεν ήσαν άμεσα φανεροί. πράγματι ένα από τα εξέχοντα χαρακτηριστικά της κοινοτικής βοήθειας ήταν η απαίτησή της να είναι μη - πολιτική.

Η Ε.Ο.Κ πέτυχε στο να γίνει αποδεκτό ότι η βοήθειά της στις Α.Κ.Ε έγινε χωρίς πολιτικούς περιορισμούς. Το Ελεγκτικό Συνέδριο (Court of Auditors) της Κοινότητας παρατήρησε ότι παρά τις πολυάριθμες αναπτυξιακές αδυναμίες, "η Κοινοτική βοήθεια γενικά εκτιμάται από τους ευεργετούμενους σαν γενναιόδωρη (περιέχει μιά μεγάλη αναλογία καθαρών χορηγήσεων) και "μη πολιτική", δηλαδή χωρίς απώτερα κίνητρα ή πολιτικούς όρους". (48)

Η Επιτροπή παρουσίασε τη βοήθειά της σαν μη - πολιτική "οικονομική και τεχνική συνεργασία" μέσα σε μιά οικονομική συμφωνία - τη Σύμβαση Λομέ. Η Κοινοτική βοήθεια, υποστηρίχτηκε, εδίνετο στο υπογράφων Κράτος ανεξάρτητα από το καθεστώς του ή την πολιτική του φιλοσοφία. Ωστόσο, αυτή η συμφωνία - υπό το φώς της αργοπορίας στη βοήθεια προς την Uganda του Amin, την Ισημερινή Γουϊνέα (Equatorial Guinea) κάτω από τον Macias Nguema, ή τα δυσανάλογα μεγάλα ποσά βοήθειας που εδίνοντο σε ορισμένες χώρες, όπως η Σενεγάλη - δεν ήταν τελείως πειστική.

Η απολιτική φύση της βοήθειας της Ε.Ο.Κ ήταν ένας χρήσιμος μύθος. Η Κοινότητα (έναν δότη ο οποίος τονίσθηκε ότι δεν είχε ποικιλιακή ιστορία) διατήρησε μιά τέτοια θέση αναγκάζοντας τόσο

τους δωρητές όσο και τους δέκτες της βοήθειας EDF για να διαφύγει ή να μειώσει το στίγμα του νεοαποικισμού. Εν τούτοις, για τον παρατηρητή της αποικιακής ιστορίας της σχέσης Λομέ, η επίμονη επιλεκτικότητα της Κοινότητας στους λιγότερο ανεπτυγμένους "συνεταίρους" (partners), ή η άνιση κατανομή της βοήθειας μεταξύ των Α.Κ.Ε, η Κοινοτική βοήθεια, ήταν ένα όργανο της πολιτικής της μάλλον παρά ένα αλτρουιστικό δώρο. Επιπλέον, ένας πραγματικός πολιτικός παρατηρητής, όπως ο George Washington, θα εκτιμούσε ότι ένα έθνος δεν θα μπορούσε ρεαλιστικά να αναμένει αμερόληπτες χάρες από έναν άλλον - ή από ομάδες άλλων. (49)

Ο επικρατέστερος πολιτικός σκοπός του προγράμματος βοήθειας της Συνθήκης Λομέ, ήταν να παράγει και να διατηρήσει τη σχέση Λομέ. Έτσι, η υπογραφή της Σύμβασης Lome από μία χώρα Α.Κ.Ε έδειξε την επιθυμία της να συνεργαστεί με την Ε.Ο.Κ και να εισέλθει στον οικογενειακό διάλογο" με τις ευνοούμενές της πρότερες αποικίες αι άλλα επιλεγμένα κράτη.

Ο πολιτικός σκοπός της ενδυνάμωσης και διατήρησης καλών σχέσεων μεταξύ Ε.Ο.Κ/Α.Κ.Ε προσέκρουσε στους περισσότερο καθαρούς αναπτυξιακούς σκοπούς της βοήθειας της Ε.Ο.Κ κατά δύο πρωταρχικούς όπους: με το να επιταχύνουν έργα (projects) τα οποία ήταν λιτικά επιθυμητά και με το να χρηματοδοτούν αναπτυξιακά έργα, ρισβητούμενου κύρους. Ένα παράδειγμα πολιτικής επείγουσας ανάγκης, που αιτιολογεί ταχεία χρηματοδότηση των projects μπορεί ανευρεθεί στην Uganda μετά την πώση του Amin. Ακολουθώντας την αγή της Κυβέρνησης στην Uganda τον Απρίλη του 1979, "η Επιτροπή σπάθησε να δώσει σ' αυτή τη χώρα κάθε δυνατή βοήθεια για να την γκάσει να επιστρέψει στα κανονικά και να μπορέσει να δείξει

προθυμία και δράση στις πρώτες εβδομάδες που ακολούθησαν την εγκαθίδρυση του νέου καθεστώτος". (50)

Ετσι, μεταξύ Απριλίου και Ιουνίου 1979, 500.000 ECU εδόθησαν στην Uganda από τα κεφάλαια βοήθειας του EDF.

Αυτή ήταν μιά ευρέως αποδεκτή και γενικά αξιέπαινη χρήση των κεφαλαίων του EDF, αλλά έδειξε ότι η Κοινοτική βοήθεια δεν υπήρξε τόσο ουδέτερη πολιτικά όπως υποστήριξε η Επιτροπή. Μερικά από τα μεγάλα αγροτικά έργα χρηματοδοτήθηκαν από το EDF στην Uganda κατά την Λομέ II, αμφισβητήθηκαν σε αναπτυξιακό επίπεδο στην Επιτροπή EDF, αλλά τελικά εγκρίθηκαν.

Ο Trevor Parfitt, στη μελέτη του για τα έργα EDF στη Sierra Leone, βρήκε ότι οι πολιτικές θεωρήσεις ήταν κυρίαρχες στην εκτέλεση του Βορειο-Δυτικού Ολοκληρωμένου Αγροτικού Αναπτυξιακού Έργου (KIADP) (51). Παρά τα βασικά λάθη και τις ασυνέπειες στην πρόταση έργου (project proposal), το έργο ενεκρίθη γρήγορα. Αυτή η βιαστική έγκριση είχε σαν αποτέλεσμα την παρέκκλιση των κριτικών του αργού ρυθμού πληρωμών. Δύο χρόνια μετά την Συμφωνία Λομέ, κανένα κύριο έργο δεν ήταν καθ'οδόν στη Sierra Leone και η Επιτροπή ήταν πρόθυμη να θυσιάσει την τεχνική καθαρότητα του KIADP για να θεραπεύσει αυτή την πολιτικά απαράδεκτη κατάσταση.

Η τάση του EDF να χρηματοδοτεί αυτό που ο Επίτροπος Pisani περιέγραψε σαν "μητροπόλεις της εγκατάλειψης" είναι ευρέως αναγνωρισμένη. (52) Κατά τη Συνθήκη Lome οι χώρες Α.Κ.Ε ήσαν υπεύθυνες στο να επιλέγουν και να ετοιμάζουν projects για να χρηματοδοτηθούν από το EDF. Λόγω της ευαισθησίας του EDF στις επιθυμίες των χωρών Α.Κ.Ε και της έλλειψης σκληρών και γρήγορων ανόνων γύρω από τα έργα, πολλά από τα έργα που χρηματοδότησε ήσαν κείνα που επιθυμούσαν οι Α.Κ.Ε αλλά θεωρούντο ανέκτα να

αντιμετωπίσουν τα απαιτούμενα ενός Οργανισμού όπως η Διεθνής Τράπεζα. Ο δρόμος Makani - Kabala στη Sierra Leone π.χ., απερρίφθη από τη Διεθνή Τράπεζα με την αιτιολογία ότι ο ρυθμός απόδοσης του εσωτερικού ρυθμού αποδοτικότητας (internal rate of return) ήταν πολύ χαμηλός. Παρ'όλα αυτά έγινε αποδεκτό από το EDF. (53)

Το EDF, συνεπώς, είχε την υπόληψη ότι είναι ένας μαλακός δωρητής (donor) που δέχεται projects που δεν ήσαν οικονομικά εύλογα. Η φιλοσοφία του EDF (βασισμένη στην Γαλλική) ήταν ότι ένα έργο θα μπορούσε να είναι άξιο λόγου για τα κοινωνικά του ή άλλα μη μετρήσιμα οφέλη, ακόμη και αν η οικονομική του απόδοση ήταν χαμηλή. Αυτά τα αόριστα ή μη μετρήσιμα οφέλη στην πράξη περιέλαβαν την διατήρηση ή την εύνοια της κυβέρνησης εκείνης, από τα κράτη Α.Κ.Ε, που είναι αναμεμιγμένη.

Η χρηματοδότηση έργων κύρους - όπως πλημμελώς χρησιμοποιούμενοι σιδηρόδρομοι και υπερ-εξοπλισμένα σχολεία - από το EDF θα μπορούσε σε μερικές περιπτώσεις να έχει ένα έμμεσο αποτέλεσμα ανάπτυξης. Όπου τα χρηματοδοτούμενα από το EDF projects συνέβαλαν στο στερέωμα μιάς κυβέρνησης, συνέβαλαν στην πολιτική σταθερότητα. Τέτοια πολιτική σταθερότητα, όπως η εμπειρία της Αφρικής ιδιαίτερα έχει δείξει ότι ήταν μιά αναγκαία αλλά όχι ικανή προϋπόθεση για οικονομική ανάπτυξη. Το σιδηροδρομικό δίκτυο του Cameroon π.χ. δεν ήταν εντελώς δικαιολογημένο σε αναπτυξιακά επίπεδα, αλλά σίγουρα βοήθησε στο να διατηρήσει την υπάρχουσα πολιτική κατάσταση στο Cameroon. (54)

Οι περισσότεροι ακραίες κριτικές της βοήθειας Λομέ έχουν αναφερθεί σ'αυτήν σαν δωροδοκίες. ένας τέτοιος χαρακτηρισμός δεν ήταν εξ' ολοκλήρου χωρίς θεμελίωση. Η κοινοτική βοήθεια ενεθάρρυνε τις κυβερνήσεις Α.Κ.Ε να έχουν φιλικές σχέσεις με την Ευρώπη. Σε

μερικές περιπτώσεις επίσης επέτρεψε σε κυβερνήσεις να έχουν οφέλη με τη μορφή ενός project σε μία ευνοούμενη περιοχή ή σε ομάδα υποστηριχτών.

Η κοινοτική αρωγή επίσης επηρεάζετο από πολιτικούς και οικονομικούς παράγοντες εξωγενείς της σχέσης αυτής καθ'αυτής. Οι παράγοντες αυτοί προήλθαν από συμφέροντα Ευρωπαϊκά και Τρίτων Χωρών. Τα ευρωπαϊκά συμφέροντα στο να πουλάνε εξοπλισμό ηλιακής δύναμης στις χώρες Α.Κ.Ε οδήγησαν σε ακατάλληλη συγκέντρωση μη ελεγχόμενων τεχνολογιών για τα έργα της ομάδας Α.Κ.Ε. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο ξεχώρισε μία ηλιακή αντλία η οποία λειτουργούσε μόνο για λίγες ώρες σαν παράδειγμα ενός μη ικανοποιητικού έργου (55).

Η πείση από τις ΗΠΑ στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα είχε σαν αποτέλεσμα μία αξιοσημείωτη καθυστέρηση της βοήθειας του EDF στη Γρενάδα (κατά τη Lome II). Την άνοιξη του 1981 η Γρενάδα ζήτησε από την Ε.Ο.Κ να διεξάγει μία συνάντηση οικονομικής συνεργασίας για το έργο του αεροδρομίου. Λόγω της πείσης των ΗΠΑ, τα κράτη-μέλη της Ε.Ο.Κ δεν συμμετείχαν και η πρόταση χρηματοδότησης για το έργο του αεροδρομίου ανεβλήθη επί μακρόν. (56)

Η Κοινοτική βοήθεια έξω από τη Σύμβαση Λομέ υπήρξε επίσης πολιτικά ευαίσθητη: η άρνηση της Μοζαμβίκης και της Αγκόλα να αναγνωρίσουν το Βερολίνο (Berlin) σαν ένα ολοκληρωμένο μέρος της Δυτ. Γερμανίας οδήγησε στο να αποκλεισθεί από την λήψη κοινοτικής βοήθειας στους μή συνεταίρους.

Τα αναπτυξιακά αποτελέσματα της βοήθειας Λομέ ήταν λιγότερο επιτυχή απ' ό,τι η πολιτική επιτυχία της διατήρησης και επέκτασης της σχέσης. Οι αναπτυξιακοί σκοποί ήταν σε πολλές περιπτώσεις υποταγμένοι σε πολιτικούς σκοπούς. Ορισμένες από τις αναπτυξιακές

αποτυχίες της βοήθειας EDF - όχι όπως οι πολιτικές πλευρές - είχαν ευρέως αποτελέσει αντικείμενο κριτικής από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την ομάδα Α.Κ.Ε.

Αν και τα επίσημα όργανα που χρεώθηκαν με το να επιστατούν την βοήθεια Lome βρήκαν την διοίκησή της "γενικά ικανοποιητική" ανεξάρτητοι παρατηρητές όπως ο Christopher Stevens του Διεθνούς Ινστιτούτου Ανάπτυξης (Overseas Development Institute), ήσαν περισσότερο κριτικοί. (57) Στην ομιλία του 1983 ο Dr Stevens ονόμασε την Κοινοτική βοήθεια σαν μία από τις χειρότερα οργανωμένες από όλα τα προγράμματα βοήθειας. (58) Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, επίσης, παρά τις προσπάθειές του να είναι περισσότερο δίκαιο προς την Κοινότητα, βρήκε σοβαρά λάθη στην διοίκηση της βοήθειας του EDF καθώς και στα έργα (projects).

Η κατανομή της βοήθειας μεταξύ των χωρών Α.Κ.Ε δεν βασίστηκε σε αυστηρά προσδιορισμένα αναπτυξιακά κριτήρια, τέτοια όπως το κατά κεφαλή Α.Ε.Π. Η Επιτροπή προτίμησε να βασιστεί σε μία κλίμακα δεικτών και κρίσεων (judgments) για να φθάσει στην ικανότητα απορρόφησης της βοήθειας ορισμένων χωρών. Αυτή η μέθοδος που περιγράφηκε από την Επιτροπή Επιλογής της Βουλής των Λόρδων για τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες σαν ασυνεπής, συνετέλεσε στην εξαιρετικά ευνοϊκή μεταχείριση των γαλλόφωνων εταίρων. (59)

Η έκθεση Focke σημείωσε ότι στις 31.8.79 οι 19 πρώην Εταίροι είχαν λάβει 198 εκατομμύρια ECU, ενώ τα 38 νέα κράτη έλαβαν μόνο 128 εκατομμύρια. Η έκθεση απέδωσε αυτό στην μείζονα οικειότητα με τις διαδικασίες της Ε.Ο.Κ των πρότερων εταίρων της. αλλά αυτό ήταν ακόμη ένα οριστικό πλεονέκτημα για αυτούς. Στην αρχική κατανομή της βοήθειας επίσης οι προηγούμενοι συνεταίροι ευνοήθηκαν. Έτσι,

όπως ο πίνακας 14 αποκαλύπτει, από τους 19 αρχικούς συνεταιρούς, οι 12 παρέμειναν στους κορυφαίους 19 δέκτες βοήθειας και μόνο δύο - η Gabon και ο Mauritius - ήσαν στο κατώτερο μισό. Συμπεριλαμβανομένου του STABEX, οι πληρωμές θα ανύψωναν την σειρά των 13 A.A.M.S και θα μείωναν τις 6.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΤΗΣ ΛΟΜΕ Ι
(Δαπάνες της 31.12.1979)

| | Χωρίς STABEX | με STABEX |
|-------------------|--------------|-----------|
| Benin | 21 | 15 |
| Burundi | 16 | 21 |
| Cameroon | 17 | 10 |
| Central Afr.Rep. | 23 | 29 |
| Chad | 18 | 12 |
| Cango Brazzaville | 27 | 14 |
| Gabon | 42 | 28 |
| Ivory Coast | 22 | 7 |
| Madagascar | 8 | 22 |
| Mali | 6 | 5 |
| Mauritania | 25 | 3 |
| Niger | 9 | 2 |
| Rwanda | 15 | 8 |
| Senegal | 14 | 1 |
| Somalia | 13 | 25 |
| Togo | 24 | 16 |
| Upper Volta | 10 | 6 |
| Zaire | 3 | 12 |
| Mauritius | 34 | 37 |

Πηγή : Hewitt, Andrian, The European Development Fund and its Function in the EEC'S Development Policy, σελ. 14-15

Οι χώρες Α.Κ.Ε της Κοινοπολιτείας έλαβαν τις ίδιες προτιμήσεις όπως οι προηγούμενοι συνεταιροί (associates), και μερικοί απ' αυτούς ευνοήθησαν περισσότερο σε αναλογίες ζάχαρης και βοδινού κρέατος. Εάν οι προηγούμενοι συνεταιροί της Κοινότητας δεν είχαν τακτοποιήσει καλά το πρόγραμμα βοήθειας της Ε.Ο.Κ θα ένοιωθαν ότι η Κοινότητα δεν είχε τηρήσει την υπόσχεσή της να διατηρήσει τα πλεονεκτήματά τους. Έτσι το διοικητικό σύστημα του

EDF "κατασκευάστηκε σε μιά Γαλλική ή Ευρωπαϊκή (Continental) Βάση" που παρέχε μια ουσιαστική ροή βοήθειας στις πρώην AAMS. (60) Οι Α.Κ.Ε της Κοινοπολιτείας ήσαν λιγότερο ειδήμονες στο να χρησιμοποιούν τη γραφειοκρατία της βοήθειας της Επιτροπής, αλλά ήσαν αποφασισμένες να φρουρήσουν και να υπερασπίσουν τις προτιμήσεις τους στη ζάχαρη, στο βοδινό κρέας και στο ρούμι.

Η κατανομή της Ε.Ο.Κ ή ο προγραμματισμός της βοήθειας προς τις χώρες Α.Κ.Ε υποτίθεται ότι ενέπλεκαν την Α.Κ.Ε πλήρως, αλλά σε μερικές περιπτώσεις δεν συνέβαινε αυτό. Σύμφωνα με το άρθρο 51 της Συμφωνίας Λομέ: "Το ενδεικτικό πρόγραμμα βοήθειας της Ε.Ο.Κ για κάθε χώρα της Α.Κ.Ε θα εσχεδιάζετο με αμοιβαία συμφωνία από τα αρμόδια όργανα της Κοινότητας και από τις χώρες Α.Κ.Ε που θα αφορούσε" και συνεχίζει: "Το πρόγραμμα βοήθειας θα είναι επαρκώς ελαστικό ώστε να δώσει τη δυνατότητα να ληφθεί μέριμνα για αλλαγές που θα λάβουν χώρα στην οικονομική κατάσταση των διαφόρων χωρών Α.Κ.Ε και σε οποιεσδήποτε μετατροπές των αρχικών τους προτεραιοτήτων".

Αν και σε μερικές περιπτώσεις η Ε.Ο.Κ επέδειξε τι έχει περιγραφεί σαν "αξιοσημείωτη ελαστικότητα δωρητή", που έχει σαν αποτέλεσμα ένα καλά συντονισμένο πρόγραμμα βοήθειας κανονισμένο σύμφωνα με τις προτεραιότητες των κρατών - δεκτών (όπως στην περίπτωση του Malawi), οι Α.Κ.Ε παραπονέθηκαν για την ακαμψία της Ε.Ο.Κ να φτιάξει ενδεικτικά ή περιγραμματικά προγράμματα βοήθειας και αργότερα να τα αλλάξει. (61) Η μελέτη της Andrian Hewitt για τη χρήση που έκανε το Malawi με το EDF ήταν αποτέλεσμα της ικανότητας που επέδειξε σαν χρήστης - βοήθειας.

"Το Malawi απεδείχθη ένας άριστος συζητητής βοήθειας για την

Ε.Ο.Κ, και η αντίστροφη κρίση επίσης ισχύει. Επειδή η διοίκηση του Malawi ασχολήθηκε ευθέως με έναν έμπειρο και τέλειο τρόπο, με αυτόν τον νέο δωρητή βοήθειας (την Ε.Ο.Κ), του επιτράπη να εκμεταλλευθεί πλήρως την ελαστικότητα με την οποία το βοηθητικό πρόγραμμα EDF μπορούσε να ενσωματωθεί". (62)

Η έκθεση του Συμβουλίου Υπουργών Α.Κ.Ε - Ε.Ο.Κ του 1980 αντικατόπτρισε μίαν άποψη συνολικά λιγότερο ενθουσιώδη στη συνεργασία Ε.Ο.Κ/Α.Κ.Ε όσον αφορά τη βοήθεια. Οι Υπουργοί των Α.Κ.Ε εξέφρασαν τη λύπη τους λόγω του ότι οι αποστολές προγραμματισμού που εστάλησαν από την Ε.Ο.Κ στις χώρες Α.Κ.Ε για να επιλύσουν ενδεικτικά προγράμματα βοήθειας:

- 1) επέβαλλαν τις αποφάσεις τους στα κράτη Α.Κ.Ε
- 2) μερικά κράτη Α.Κ.Ε βρήκαν δύσκολο το να κάνουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δεχθεί πρόσθετες πληροφορίες που θα αφορούσαν ατομικά projects ή σχετικές λεπτομέρειες.
- 3) η Επιτροπή σε πολλές περιπτώσεις απέρριψε ζωτικές τεχνικές τροποποιήσεις για έργα ήδη υποβληθέντα στην Ε.Ο.Κ.

Οι Υπουργοί των Α.Κ.Ε περαιτέρω εξέφρασαν τη λύπη τους διότι δεν περιελήφθησαν πλήρως στη διοίκηση του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης (10% του EDF) και "επίσης ήλπισαν ότι θα υπήρχε μεγαλύτερη συμμετοχή στην εφαρμογή των διατάξεων στην χρηματοδοτική και τεχνική συνεργασία". (63)

Μια έκθεση εμπειρογνομώνων Α.Κ.Ε/Ε.Ο.Κ που εκδόθηκε το 1980 ανέφερε ότι η Ε.Ο.Κ χρειάστηκε να βελτιώσει τη διαβούλευσή της και τη συνεργασία όσον αφορά την βοήθεια Α.Κ.Ε. Ειδικότερα, η έκθεση ισχυρίστηκε ότι η Ε.Ο.Κ καταβάλλει περισσότερη προσπάθεια για να ζητήσει πληροφορίες από τις Α.Κ.Ε, συμβουλευεται την ομάδα Α.Κ.Ε

περισσότερο για τον προγραμματισμό της βοήθειας, συμβουλευεται την Α.Κ.Ε για τις τεχνικές μεταβολές σε οποιοδήποτε έργο, προσπαθεί να χρησιμοποιεί συμβούλους της Α.Κ.Ε όταν είναι δυνατόν και παρέχει περισσότερες στατιστικές πληροφορίες προς την Α.Κ.Ε. (64)

Δύο από τις περισσότερο συχνές κριτικές που έγιναν για την βοήθεια του EDF η οποία ιδιαίτερα αφορούσε την Α.Κ.Ε, ήσαν της αργής πληρωμής του κεφαλαίου και της βεβαρημένης διαδικασίας του EDF. Αυτές οι καθυστερήσεις μερικώς οφείλοντο στα διπλά στρώματα γραφειοκρατίας της Επιτροπής. Έτσι, τα έργα έπρεπε να εγκριθούν από τον αντιπρόσωπο της Ε.Ο.Κ. στις χώρες Α.Κ.Ε καθώς επίσης και από την Επιτροπή στις Βρυξέλλες. Οι ανώτεροι υπάλληλοι στις Βρυξέλλες ήταν γνωστό ότι "ξεχνούσαν" τα αιτήματα για projects που θεωρούσαν μη σκόπιμα και προσπαθούσαν να ευθυγραμμίσουν τις χώρες να υποβάλλουν αιτήσεις για περισσότερο ευνοούμενα έργα.

Πέραν από την έγκριση του αντιπροσώπου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τα projects θα έπρεπε να εγκριθούν από την Επιτροπή του EDF. Τα έργα τα οποία επιλέγοντο από ένα κράτος Α.Κ.Ε ήσαν συχνά τεχνικά (και μερικές φορές πολιτικά όπως στην περίπτωση του διεθνούς αεροδρομίου της Grenada) μη αποδεκτά από τα μέλη της Επιτροπής του EDF. Η Επιτροπή θα μπορούσε να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες ή μελέτες με την ελπίδα ότι ένα έργο θα βελτιωνόταν, θα μεταβάλλετο ή θα απεσύρετο από μιά κυβέρνηση Α.Κ.Ε προς όφελος ενός άλλου έργου περισσότερο αποδεκτού.

Καθώς οι καθυστερήσεις οφείλονταν στον αντιπρόσωπο, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Βρυξέλλες και στην Επιτροπή EDF, μερικά projects καθυστέρησαν λόγω τεχνικών προβλημάτων και δυσχεριών προσφοράς. Ωστόσο, παρά την φήμη του EDF ότι "ξοδεύει αργά" η Υπερπόντια Διοίκηση Ανάπτυξης (Overseas Development

Administration) (ένα τμήμα της Βρετανικής Κυβέρνησης) βρήκε ότι ο ρυθμός πληρωμής για τα projects του EDF δεν ήταν χειρότερος από εκείνον τον ρυθμό της Διεθνούς Αντιπροσωπίας Ανάπτυξης (International Development Agency (IDA)) της Διεθνούς Τράπεζας. (65). Στα πλαίσια της Σύμβασης Λομέ παρ' όλα αυτά, με την υποχρέωσή της για ένα περιορισμένο σύνολο βοήθειας κατά την πενταετή της διάρκεια, οι καθυστερήσεις σε πληρωμές ήσαν ιδιαίτερα σοβαρές. Οι Α.Κ.Ε. εμποδίζονταν όταν τα κεφάλαια για έργα ανάπτυξης δεν έφθαναν μέσα στα πέντε χρόνια της Σύμβασης και οι καθυστερήσεις επίσης σήμαιναν ότι ο πληθωρισμός μείωνε την πραγματική αξία της βοήθειας της Ε.Ο.Κ. Αυτή η μείωση της βοήθειας μέσω του πληθωρισμού επηρέασε σε ένα μεγαλύτερο βαθμό τις χώρες, όπως το Malawi, οι οποίες βασίστηκαν περισσότερο σε πρόγραμμα αργής βοήθειας παρά στο STABEX ή σε μέτρα όπως το πρωτόκολλο ζάχαρης για το μεγαλύτερο μέρος της βοήθειας από την Ε.Ο.Κ.

Ο Ρόλος του Αντιπροσώπου

Κατά τη Συνθήκη Λομέ, η Επιτροπή της ΕΟΚ έστειλε έναν αντιπρόσωπο σε κάθε μία από τις χώρες ΑΚΕ ή στην περίπτωση μικρών κρατών, σε περιφερειακές ομάδες κρατών ΑΚΕ. Ο κύριος σκοπός του αντιπροσώπου, όπως καθορίστηκε από την Συνθήκη, ήταν να επιβλέπει την εφαρμογή των έργων και να εκτιμά τα ολοκληρωμένα έργα. Ωστόσο στην πράξη ο αντιπρόσωπος είχε επιπλέον σκοπούς. Οι λειτουργίες του αντιπροσώπου μπορούν να περιγραφούν στις πιο κάτω τρεις κατηγορίες: συμβολικός ή αντιπροσωπευτικός, σχετιζόμενος με πληροφορίες και σχετιζόμενος με τα έργα (projects related).

Σαν εκπρόσωπος της ΕΟΚ, ο αντιπρόσωπος εθεωρείτο σαν de facto Πρεσβευτής, αν και δεν είχε δηλωματικό status.

Ο δεύτερος ρόλος του αντιπροσώπου σαν λήπτη πληροφοριών ήταν λιγότερο κρίσιμος απ'ό,τι ο συμβολικός ρόλος. Αν και η επικοινωνία μεταξύ του αντιπροσώπου και των Βρυξελλών ήταν συχνά φτωχή, ωστόσο οι αναφορές του αντιπροσώπου μπορούσαν να επηρεάσουν τις αποφάσεις όσον αφορά τα προγράμματα βοήθειας και τα έργα.

Οι αρμοδιότητες του αντιπροσώπου όσον αφορά τα έργα περιλάμβαναν συνεργασία με τον Εθνικό Εξουσιοδοτούντα Αξιωματούχο, (National Authorizing Officer), ο οποίος εκπροσωπούσε την Κυβέρνηση της ΑΚΕ σε θέματα που είχαν σχέση με έργα του E.D.F., την έκδοση, την λήψη, την εξέταση και την αποδοχή των προσφορών.

Οι περισσότερες από τις κριτικές του συστήματος του "αντιπροσώπου" επικεντρώθηκαν στην έλλειψη εξουσίας και στην αδυναμία του να παίρνει αποφάσεις ανεξάρτητα από τις Βρυξέλες. Το Συμβούλιο Υπουργών ΕΟΚ-ΑΚΕ, η Επιτροπή Επιλογής του House of Lords και ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες συμφώνησαν ότι ο αντιπρόσωπος θα έπρεπε να έχει μεγαλύτερη δύναμη προκειμένου να επιταχύνει και να επιβλέπει την εκτέλεση των έργων.

Παρά τις κάποιες κατηγορίες ότι ο Ευρωπαϊκός αντιπρόσωπος που επέβλεπε ένα έργο ΑΚΕ ήταν "νεο-αποικιακός" οι χώρες ΑΚΕ γενικά συμφώνησαν να στηρίζουν και να επεκτείνουν μάλλον τον ρόλο του αντιπροσώπου παρά να τον περιορίσουν.

Μιά πρακτική στην οποία οι ΑΚΕ αντιτίθεντο ήταν ο καταλογισμός των επιβαρύνσεων στην κατανομή της βοήθειας κάθε χώρας όσον αφορά το κόστος των αντιπροσώπων της ΕΟΚ (Πίνακας 15).

ΚΟΣΤΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ ΕΟΚ
COST OF EEC DELEGATIONS (1000s units of account)

| Χώρες (Countries) | Κόστος Αντιπροσώπου (Cost of Delegation) | | |
|----------------------|---|-------|--------|
| | 1976/8 | 1979 | Σύνολο |
| Barbados | 772 | 460 | 1 232 |
| Benin | 1 205 | 587 | 1 792 |
| Botswana | 663 | 377 | 1 040 |
| Lesotho | 596 | 379 | 975 |
| Swaziland | 297 | 203 | 500 |
| Burundi | 1 195 | 729 | 1 924 |
| Cameroon | 2 435 | 1 122 | 3 557 |
| Equatorial Guinea | 3 | --- | 3 |
| Central African Rep. | 1 528 | 717 | 2 245 |
| Congo | 1 432 | 634 | 2 066 |
| Ivory Coast | 2 330 | 868 | 3 198 |
| Ethiopia | 1 004 | 627 | 1 631 |
| Fiji | 480 | 298 | 778 |
| Samoa | 196 | 122 | 318 |
| Tonga | 134 | 83 | 217 |
| Gabon | 1 104 | 456 | 1 470 |
| Gambia | 473 | 315 | 788 |
| Chana | 1 289 | 755 | 2 044 |
| Guinea Bissau | 592 | 363 | 955 |
| Guinea | 953 | 494 | 1 447 |
| Guyana | 626 | 288 | 914 |
| Upper Volta | 1 764 | 929 | 2 693 |
| Mauritius | 683 | 462 | 1 145 |
| Comores | 195 | 218 | 413 |
| Seychelles | 3 | 7 | 10 |
| Jamaica | 1 099 | 595 | 1 694 |
| Bahamas | 19 | 30 | 49 |
| Kenya | 1 460 | 847 | 2 307 |
| Liberia | 790 | 490 | 1 280 |
| Madagascar | 2 193 | 920 | 3 113 |
| Malawi | 955 | 459 | 1 414 |
| Mali | 1 951 | 962 | 2 913 |
| Mauritania | 1 599 | 760 | 2 359 |
| Niger | 2 125 | 936 | 3 061 |
| Nigeria | 498 | 418 | 916 |
| Rwanda | 1 084 | 649 | 1 733 |
| Senegal | 2 589 | 1 099 | 3 688 |
| Sierra Leone | 756 | 437 | 1 193 |
| Somalia | 1 463 | 722 | 2 185 |
| Sudan | 1 696 | 911 | 2 607 |
| Suriname | 818 | 375 | 1 193 |
| Tanzania | 1 478 | 794 | 2 272 |
| Chad | 1 765 | 836 | 2 601 |
| Togo | 1 261 | 637 | 1 898 |
| Trinidad & Tobago | 862 | 483 | 1 345 |
| Grenada | 14 | 13 | 27 |
| Uganda | 687 | 535 | 1 222 |

ΠΙΝΑΚΑΣ 15
(Συνέχεια)

ΚΟΣΤΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ ΕΟΚ
COST OF EEC DELEGATIONS (1000s units of account)

| Χώρες (Countries) | Κόστος Αντιπροσώπου (Cost of Delegation) | | |
|----------------------|---|--------|--------|
| | 1976/8 | 1979 | Total |
| Zaire | 2 288 | 1 037 | 3 325 |
| Zambia | 1 327 | 828 | 2 155 |
| Cape Verde | 5 | 13 | 18 |
| Papua New Guinea | 156 | 261 | 417 |
| Sao Tome & Principe | 27 | 34 | 61 |
| Djibouti | 8 | 70 | 78 |
| (Totals) Σύνολα | 57 187 | 29 524 | 86 711 |

Πηγή: Report of the ACP-EEC Council of Ministers, 1976-80, Annex IV.

Πλεονεκτήματα του Προγράμματος Βοήθειας της Λομέ

Παρά τις σοβαρές παρεκκλίσεις στο πρόγραμμα βοήθειας του EDF κατά τη Λομέ Ι, αυτό το πρόγραμμα αναπτυξιακής βοήθειας είχε μερικά θετικά χαρακτηριστικά ή πλεονεκτήματα έναντι άλλων προγραμμάτων βοήθειας. Ένα πλεονέκτημα του προγράμματος Λομέ ήταν η ποικιλία των οργάνων του. Μέσω του STABEX η Κοινότητα ήταν ικανή να μεταβιβάσει πόρους προς τις Α.Κ.Ε με διάφορους τρόπους για να αντιμετωπίσει τις ανάγκες των χωρών αυτών.

Η μακρά εμπειρία της Ε.Ο.Κ σε μιά κλίμακα συστημάτων βοήθειας για ανάπτυξη, της έδωσε ό,τι χρειαζόταν προκειμένου να μπορέσει να συγκρίνει, να βελτιώσει και να εξευγενίσει το πρόγραμμά της όσον αφορά τη βοήθεια.

Η βοήθεια Λομέ έγινε κάτω από φιλελεύθερους και γενικά κάτω από ελαστικούς όρους. Από τα 3000 εκατομ. Ecu που παρέχονταν από το EDF, το 80% ήταν υπό μορφή δανείων και το υπόλοιπο ήταν υπό μορφή χαμηλότοκων δανείων. Τα επιτόκια στα κεφάλαια STABEX και στις πιστώσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, ήταν επίσης χαμηλά. Έργα που επελέγησαν για χρηματοδότηση από το EDF δεν προσδιορίστηκαν εξ'αιτίας (μόνο και μόνο) των σκληρών οικονομικών λόγων. Το EDF ήταν υπερήφανο που προσπάθησε να λάβει υπ' όψιν τα όφελη κοινωνικής ευημερίας και να προσδιορίσει τη βιωσιμότητα ενός έργου. Η βοήθεια της Λομέ για έργα εξαρτιόταν από τις αγορές μέσα στην Ε.Ο.Κ ή στην ομάδα Α.Κ.Ε, αλλά δίνοντας ειδικές προτιμήσεις στις εταιρείες των χωρών Α.Κ.Ε, προσφέροντας μία μεγαλύτερη αγορά απ' ό,τι μιά εθνική αγορά στην οποία να αγοράζει αγαθά και υπηρεσίες και με την προθυμία της να εφορμόσει το άρθρο 56 της Σύμβασης που επιτρέπει στις Τρίτες Χώρες να κάνουν αγορές

σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι όροι της Ε.Ο.Κ ήσαν περισσότερο γενναιόδωροι από εκείνους πολλών διμερών δωρητών. Τα κράτη-μέλη της Ε.Ο.Κ ενδιαφέρονταν πάρα πολύ με το να προσπαθούν να εξασφαλίσουν το "δικαίωμα μερίδιό τους" από τις συμβάσεις Λομέ. Η Βρετανική Κυβέρνηση, ιδιαίτερα, επιθυμούσε να επανορθώσει το υπερβολικά μικρό ποσοστό των συνολικών συμβάσεων που κέρδισε (11,23% μέχρι τις 30 Ιουνίου του 1980) σε σύγκριση με την αναλογική της συμμετοχή στο EDF. IV (18,70%). (Πίνακας 16)

Αλλά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή - η οποία ήταν υπεύθυνη με τα ενδιαφερόμενα κράτη Α.Κ.Ε, να επιλέξει τις πλέον συμφέρουσες οικονομικά προσφορές - δέχτηκε την άποψη ότι: "τα ενδιαφέροντα των χωρών Α.Κ.Ε στο να αποκτήσουν τους πλέον συμφέροντες όρους πρέπει να παραμείνουν κύρια στην επιδίκαση των συμβάσεων πέραν και πάνω από τα συμφέροντα των κρατών-μελών στο να αποκτήσουν μεγάλα μερίδια από τα διαθέσιμα των επιχειρήσεων". (66)

Ένα άλλο αξιόπαινο χαρακτηριστικό της βοήθειας Λομέ ήταν η προσπάθειά της να δώσει ειδική μεταχείριση στις φτωχότερες χώρες Α.Κ.Ε.

Από τις 46 αρχικές χώρες Α.Κ.Ε, οι 24 εταξινομήθηκαν από την Ε.Ο.Κ σαν ελάχιστα αναπτυγμένες χώρες δικαιούμενες ειδική μεταχείριση σε όρους χρηματοδοτικής βοήθειας. Τριάντα τέσσερες Α.Κ.Ε εταξινομήθηκαν σαν ελάχιστα αναπτυγμένες, που τους χορηγήθηκε προτιμησιακή μεταχείριση από την STABEX*. Αυτές οι

* Bahamas, Barbados, Botswana, Burundi, Central African Rep., Chad, Dahomey, Equatorial Guinea, Ethiopia, Fiji, Gambia, Grenada, Guinea, Guinea Bissau, Jamaica, Lesotho, Madagascar, Malawi, Mali, Mauritania, Mauritius, Niger, Rwanda, Somalia, Sudan, Swaziland, Tanzania, Togo, Tonga, Trinidad and Tobago, Uganda, Upper Volta, Western Samoa, Zambia.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16
4η ΣΥΜΦΩΝΙΑ EDF ΚΑΤΑ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ
(1,000 u.a)

4th EDF CONTRACTS BY NATIONALITY)
1,000s of units of account

| Εθνικότητα Επιχ/σεων (Nationality of firms) | Συμβόλαια (Works contracts) | | Εργασίας (Works) | | Παροχές (Supply Contracts) | | Συμβολαίων (Technical Cooperation contracts) | | Συνολικά (Total contracts) | | Συμβόλαια | | |
|--|--------------------------------|-------|---------------------|----------|-------------------------------|-------|---|----------|-------------------------------|---------|-----------|----------|----------|
| | Ποσό | % | 31.12.79 | 31.12.78 | Ποσό | % | 31.12.79 | 31.12.78 | % | % | | 31.12.79 | 31.12.78 |
| | | | | | | | | | | | | | |
| Germany | 35.828 | 6.93 | 9.30 | 38.248 | 21.35 | 25.07 | 34.709 | 20.07 | 21.75 | 108.785 | 12.52 | 14.46 | |
| Belgium | 27.540 | 5.33 | 8.11 | 9.046 | 5.05 | 2.90 | 16.434 | 9.51 | 10.94 | 53.028 | 6.70 | 7.90 | |
| France | 125.801 | 24.34 | 29.62 | 37.749 | 21.07 | 25.14 | 33.763 | 19.52 | 15.48 | 197.313 | 22.71 | 25.87 | |
| Italy | 60.132 | 11.64 | 11.92 | 37.772 | 21.08 | 6.05 | 20.388 | 11.79 | 12.11 | 118.292 | 13.61 | 11.04 | |
| Luxemburg | ---- | ---- | ---- | ---- | ---- | ---- | 3.265 | 1.89 | 2.37 | 3.265 | 0.38 | 0.51 | |
| Netherlands | 23.330 | 4.51 | 2.24 | 7.785 | 4.34 | 2.59 | 13.404 | 7.75 | 9.15 | 44.319 | 5.13 | 3.28 | |
| Denmark | 2.309 | 0.45 | ---- | 50 | 0.03 | 0.05 | 5.036 | 2.91 | 3.14 | 7.395 | 0.85 | 0.68 | |
| United Kingdom | 18.863 | 3.65 | 2.51 | 23.824 | 13.30 | 16.65 | 18.230 | 10.54 | 10.39 | 60.917 | 7.01 | 6.44 | |
| Ireland | ---- | ---- | ---- | ---- | ---- | ---- | 2.771 | 1.60 | 1.40 | 2.771 | 0.32 | 0.30 | |
| ACP-OCT | 218.253 | 42.24 | 36.30 | 17.928 | 10.00 | 14.71 | 24.939 | 14.42 | 13.27 | 261.120 | 30.05 | 27.94 | |
| Τρίτες Χώρες | 4.699 | 0.91 | ---- | 6.771 | 3.78 | 6.84 | ---- | ---- | ---- | 11.470 | 1.32 | 7.08 | |
| ΣΥΝΟΛΟ | 516.763 | 100 | 100 | 179.173 | 100 | 100 | 172.939 | 100 | 100 | 868.875 | 100 | 100 | |
| | 59.48% | | | 20.62% | | | 19.90% | | | 100% | | | |

Πηγή: Report of the ACP-BEC Council of Ministers, 1976-80, Παράρτημα IV.

ταξινομήσεις ήσαν, αν και εσωτερικά αντιφατικές, ακόμη περισσότερο γενναιόδωρες από αυτές των Ηνωμένων Εθνών οι οποίες μέχρι το 1982 εταξινόμησαν μόνο 22 Α.Κ.Ε (από τις 31 ελάχιστα αναπτυγμένες χώρες σ'όλο τον κόσμο) σαν λιγότερο αναπτυγμένες χώρες. (67)

Κατά τη Λομέ Ι, οι λιγότερο αναπτυγμένες χώρες (ldc's) οφελήθησαν από τα ειδικά προνόμια του STABEX, εμειώθησαν τα επιτόκια στα δάνεια και είχαν προτεραιότητα στις επιχορηγήσεις και στα παρακινδυνευμένα κεφάλαια. Οι ελάχιστα αναπτυγμένες χώρες Α.Κ.Ε έλαβαν 56,3% των συνολικών κεφαλαίων της Λομέ Ι που παρεδόθησαν μέχρι τον Ιούνιο του 1981, αν και απετέλεσαν μόνο το 44% του συνολικού πληθυσμού των Α.Κ.Ε. Από τα κεφάλαια που κατανεμήθησαν στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες (ldc's) σύμφωνα με τη Λομέ, το 91% ήσαν επιχορηγήσεις συγκρινόμενο με το 65% των επιχορηγήσεων στις άλλες χώρες Α.Κ.Ε. (68). Συνεπώς, οι θολοί όροι της βοήθειας Λομέ ήσαν ακόμη πιο θολοί για τις ελάχιστα αναπτυγμένες χώρες. (67)

Αν και πολλά έργα του EDF είχαν σοβαρές ατέλειες, το EDF χρηματοδότησε μερικά projects που κέρδισαν βραβεία. Το EDF χρηματοδότησε το Κέντρο Υγείας Moriti στο Μαλί που κέρδισε το βραβείο αρχιτεκτονικής Aga Khan το 1980. (69) Το 1981 το EDF κέρδισε το βραβείο του Carribean Tourism Association για τη βοήθεια στον Τουρισμό της Καραϊβικής. (70) Πολλά έργα του EDF εδημιούργησαν χρήσιμη υποδομή, όπως δρόμοι και δίκτυα παροχής ύδατος για τις χώρες-δέκτες.

Μια άλλη περιοχή στην οποία το EDF είχε μιά διακριτική πολιτική ήταν τα περιφερειακά έργα. Λόγω της εμπειρίας της, η Ε.Ο.Κ ενδιαφέρετο να προάγει τους περιφερειακούς οργανισμούς μεταξύ των Α.Κ.Ε. Αυτή η έμφαση στην περιφερειακή ανάπτυξη

εβασίζετο σε οικονομικά επιχειρήματα για τη δημιουργία μεγαλύτερων αγορών για να προωθήσουν την οικονομική ανάπτυξη. Επίσης αντικατόπτρισε την επιθυμία της Ευρώπης να εξάγει ή να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της "Κοινοτικής" οργάνωσης μέσα στις Α.Κ.Ε.

Τέτοιοι περιφερειακοί οργανισμοί στις χώρες Α.Κ.Ε θα ήσαν, σύμφωνα με την Κοινοτική σκέψη, ένα κατάλληλο συμπλήρωμα στον συνεταιίρο τους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Άλλοι δωρητές επίσης υποστήριξαν τα περιφερειακά έργα όπως οι εθνικοί δια-πολιτειακοί (inter-state) σιδηρόδρομοι, αλλά κρατώντας σκοπίμως περίπου το 10% από τον προϋπολογισμό βοήθειας των 3,390 εκατομ. Ecu για περιφερειακά έργα, η Ε.Ο.Κ τους έδωσε ειδική προτεραιότητα. Σε μερικές περιπτώσεις, τα περιφερειακά έργα ανήρχοντο σε περισσότερο από το προκαθορισμένο 10%: κάτω από το EDFIV 36% από τη συνολική βοήθεια στα Fiji, Tonga και Western Samoa ανακατανεμήθη σε περιφερειακά έργα. (71)

Η έκθεση Focke παρατήρησε με επιδοκιμασία ότι ολόκληρο το ποσό των 333 εκατομ. Ecu των πόρων του EDF και του E.I.B εχρησιμοποιείτο για περιφερειακά προγράμματα. Ωστόσο μια ανάλυση της τομεακής σύνθεσης της βοήθειας απεκάλυψε ότι για τα κύρια περιφερειακά βιομηχανικά και εμπορικά έργα, υπήρχε έλλειψη. Έτσι αν και η Κοινότητα ήταν πρόθυμη να βοηθήσει τις Α.Κ.Ε να αναπτύξουν καλύτερα την περιφερειακή τους υποδομή σε μεταφορές και επικοινωνίες, δεν ανυπομονούσε να προάγει την περιφερειακή βιομηχανική ή εμπορική ανάπτυξη η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε άμεσο ανταγωνισμό με Ευρωπαϊκές Εταιρείες και προϊόντα (πίνακας 17). Ωστόσο, η ρύθμιση της περιφερειακής υποδομής, εξειδικευμένων έργων κ.τ.λ. ήταν ανεκτίμητη για τις Α.Κ.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17

Τομεακή Κατανομή Δραστηριοτήτων Περιφερειακής Συνεργασίας
όπως ήταν στις 31 Ιανουαρίου του 1980

| Οικονομικός Τομέας | εκατομμύρια μονάδων (millions of units of account) | % του συνόλου |
|--|--|---------------|
| Αγροτικός τομέας | 39,5 | 13,2 |
| Βιομηχανία, ενέργεια | 25,9 | 8,6 |
| Μεταφορές | 144,1 | 42,0 |
| Τηλεπικοινωνίες | 13,1 | 4,4 |
| Τεχνική εξειδίκευση και βοήθεια | 33,3 | 11,1 |
| Έρευνα | 6,2 | 2,1 |
| Γενικές δραστηριότητες και δραστηριότητες που δεν κατέρευσαν κατά τομέα | <u>37,7</u> | <u>12,4</u> |
| Σύνολο | 300.0 | 100.0 |

Πηγή (SOURCE) : Fock Report

Συνεπώς, η έμφαση στα περιφερειακά έργα στη Λομέ I θα μπορούσε να είναι μιά επωφελής πλευρά της βοήθειας Λομέ. Αλλά παρά τα πλεονεκτήματα αυτά και την ενθάρρυνση όσον αφορά τη συνεργασία μεταξύ των περιλαμβανόμενων κρατών Α.Κ.Ε, μεγάλα περιφερειακά έργα όπως οι ενδο-πολιτειακοί σιδηρόδρομοι που εχρηματοδοτήθηκαν από έναν αριθμό δωρητών, θα μπορούσαν να υποστούν τα προβλήματα των μεγάλων έργων και της συν-χρηματοδότησης. Επίσης, η ευρωπαϊκή αντίληψη για το καθεστώς της Περιφέρειας στην Αφρική κατά καιρούς ήρθε σε σύγκρουση με τα ιδανικά της παν-αφρικανικής παν-ΑΚΕ, ή αλληλεγγύης του Τρίτου Κόσμου.

Οι πολιτικές πλευρές της ιδέας της περιφερειακής συνεργασίας όπως προήχθη από την Ε.Ο.Κ, σχεδιάσθηκαν από τον Επίτροπό της Επιτροπής Ανάπτυξης της Ε.Ο.Κ τουν Pisanì. Οι χώρες Α.Κ.Ε υποστήριξε, κοίταξαν να δημιουργήσουν συνεργασία με ισχυρούς συμμάχους και προσπάθησαν να παραστήσουν τους υποδειγματικούς παρά να κοιτάξουν τον εαυτό τους, τη χώρα τους, τη μόρφωσή τους και τις ανθρώπινες δυνάμεις σαν μέσα για να διαμορφώσουν το μέλλον τους.

(72)

Το ενδιαφέρον της Ε.Ο.Κ να προωθήσει το περιφερειακό σύστημα δεν ήταν αποτελεσματικά βασισμένο στην ανάλυσή της για τις ανάγκες της ομάδας Α.Κ.Ε. Ήταν ένας τρόπος να αντεπιτεθεί στην επιρροή των Η.Π.Α και της Σοβιετικής Ένωσης και να επιτρέψει στο Ευρωπαϊκό μοντέλο της Ευρω-Αφρικανικής συνεργασίας να ακμάσει.

Μικρά έργα (Microprojects)

Ένα καινοτομές χαρακτηριστικό της βοήθειας Λομέ ήταν το πρόγραμμά της για τα micro-projects. Δώδεκα εκατομμύρια Ecu

ανακατανεμηθήσαν σύμφωνα με το EDF IV για μικρά έργα, κυρίως σε αγροτικές περιοχές. Αυτά θα μπορούσαν να λάβουν μέχρι 75.000 Ecu το κάθε ένα από το EDF. Η χρηματοδότηση των έργων γινόταν από τρεις πηγές : Το EDF (μέση συμμετοχή 41%), την κυβέρνηση των Α.Κ.Ε (μέση συμμετοχή 34%), και την τοπική κοινότητα την οποία οφέλησε το έργο (μέση συμμετοχή 25%). (73) Για τα έργα που χρηματοδοτήθησαν μέχρι τα τέλη του 1979, η μέση συμμετοχή του EDF ήταν 7.400 Ecu ανά έργο, που δείχνει ότι το EDF πέτυχε στην πρόθεσή του να χρηματοδοτεί αναπτυξιακά έργα μικράς κλίμακας.

Μέχρι το τέλος του Δεκεμβρίου του 1979 σχεδόν όλα τα 20 εκατομ. Ecu που είχαν τοποθετηθεί κατά μέρος για τα micro-projects είχαν κατανεμηθεί σε 1827 microprojects, σε 29 χώρες Α.Κ.Ε. Αυτός ο ρυθμός κατανομής υπήρξε ευνοϊκός σε σύγκριση με εκείνον των παραδοσιακών EDF projects. Μέχρι το τέλος του 1979, από τα μικρο-έργα που χρηματοδοτήθησαν, το 39% ήταν έργα κοινωνικής υποδομής. (σχολεία, κλινικές κ.τ.λ), το 23% ήταν για φρεάτια και έργα παροχής ύδατος, 8% ήταν για ανάπτυξη της παραγωγής, 8% για ευκολίες αποθήκευσης και αγορές και 10% για έργα άρδευσης και αναδάσωσης. (74) Τα μικρο-έργα εισήγοντο αρχικά σαν "πείραμα" δύο ετών. (75) Ένας αριθμός προβλημάτων προέκυψαν με αυτά, ειδικά στα πρώτα στάδια του προγράμματος. Ωστόσο, τα microprojects παρουσιάστηκαν ευρέως σαν ένα χρήσιμο συμπλήρωμα των εργαλείων που διέθετε η Λομέ.

Τα microprojects υπόκειντο σε καθυστερήσεις που ήταν το αποτέλεσμα γραφειοκρατικών διαδικασιών: τα projects έπρεπε να ομαδοποιηθούν σε ετήσια προγράμματα και δεν ήταν σαφές πώς αυτά τα προγράμματα συσχετίζοντο προς τα ενδεικτικά προγράμματα για ολοσχερή βοήθεια Λομέ. Στα 1976 ελήφθη μόνο μία χρηματοδοτική

απόφαση για ένα ετήσιο πρόγραμμα. Το Συμβούλιο Υπουργών της Ε.Ο.Κ ενέκρινε τον Νοέμβριο του 1977 μία απλουστευμένη διαδικασία έγκρισης προγραμμάτων και οι αποφάσεις χρηματοδότησης συνεπώς προχώρησαν κατά έναν αύξοντα ρυθμό. (76)

Παρά τις κριτικές στα microprojects λόγω των γραφειοκρατικών διαδικασιών, οι περισσότεροι παρατηρητές θεώρησαν ότι το πρόγραμμα ήταν άξιο λόγου.

Η εισαγωγή των microprojects από την Ε.Ο.Κ σχεδιάστηκε για να αντιμετωπίσει σημαντικές τοπικές ανάγκες και να εξασφαλίσει την συμμετοχή της τοπικής κοινότητας - μέσω της συμβολής σε χρήματα, υλικά ή υπηρεσίες - στο έργο. Παρά τα διοικητικά λάθη και σε μερικές περιπτώσεις την έλλειψη καινοτομιών στα επιλεγέντα microprojects, το πρόγραμμα πράγματι εκπλήρωσε, σε μεγάλη κλίμακα, τους αντικειμενικούς του σκοπούς.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η έναρξη της σύμβασης LOME έγινε περισσότερο γνωστή από τα αποτελέσματά της. Αυτό δεν προκάλεσε καμμία έκπληξη καθώς τα αποτελέσματά της ήσαν λιγότερο εντυπωσιακά από τους πρώιμους ισχυρισμούς ότι η Lome θα έφερνε επανάσταση στις σχέσεις Βορρά-Νότου. Αλλά τόσο στα αποτελέσματά της όσο και στην ιδέα σύλληψής της η σύμβαση LOME ήταν συντηρητική, όχι επαναστατική. Όπως συνέβη και με τις συμβάσεις Yaounde πριν απ' αυτές, η μεγαλύτερη επιτυχία της LOME έγκειται στο ότι διατήρησε την Ευρωπαϊκή ένωση δηλ. προετοίμασε τον δρόμο για τη Λομέ ΙΙ. Τα επιτεύγματά της σε σχέση με βοήθεια και εμπόριο ήσαν συγκριτικά ουσιαστικά αμελητέα.

Όσον αφορά το εμπόριο η LOME προσέφερε λίγα στην Α.Κ.Ε πέραν από τις παραχωρήσεις που έκανε και στους άλλους προμηθευτές. Οι Α.Κ.Ε ήσαν κυρίως φτωχές ασθενείς χώρες εξαρτώμενες από την εξαγωγή μερικών βασικών προϊόντων. Η πολιτική της Κοινοπολιτείας δεν τις μεταμόρφωσε σε βιομηχανικά αναπτυγμένες οικονομίες ούτε τις βοήθησε να κάνουν περισσότερα από το να διατηρήσουν τη θέση τους στο εμπόριο στην Κοινοτική αγορά. Η Α.Κ.Ε κατάφερε να διαφοροποιήσει ποικίλως τις εξαγωγές της ανάμεσα στις χώρες της Ε.Ο.Κ και στην περίπτωση ορισμένων προϊόντων όπως το μοσχάρι, οι χώρες αυτές επέκτειναν το μερίδιό τους στην αγορά της Ε.Ο.Κ. Αλλά συνολικά η Α.Κ.Ε δεν πέρασε καλύτερα από τους λιγότερο ευνοούμενους εμπορικούς συνεταίρους της Ε.Ο.Κ.

Ειδική μεταχείριση δόθηκε στη ζάχαρη της Α.Κ.Ε έχοντας σαν πρότυπο την προστασία που προσφέρθηκε από την Κοινοπολιτειακή Συμφωνία της ζάχαρης. Αν και οι Α.Κ.Ε μπορούσαν να πουλήσουν εγγυημένες ποσότητες ζάχαρης στην Κοινοπολιτεία σε συμφωνημένη

τιμή, ήσαν απογοητευμένες για τον χειρισμό της Ε.Ο.Κ να καθορίσει τιμές και άλλες τακτικές της Κοινότητας - την αύξηση της παραγωγής ζάχαρης της Ε.Ο.Κ και τη μή ένωσή τους με το Διεθνές Σύμφωνο Ζάχαρης - που έβλαψαν τα συμφέροντά τους. Στην περίπτωση άλλων εξαγωγών της Α.Κ.Ε που υπόκεινται σε ειδική μεταχείριση η Ε.Ο.Κ υποστηρίζει ότι θα επανόρθωνε ζητήματα όπου ένα κράτος Α.Κ.Ε θα μπορούσε να αποδείξει ότι τα προϊόντα του μελονεκτούσαν έναντι τρίτων χωρών. Η Α.Κ.Ε ήταν ικανή να κερδίσει παραχωρήσεις στο βοδινό και μοσχάριστο κρέας και στις ντομάτες εκτός εποχής. Αλλά για ευαίσθητα προϊόντα τέτοια όπως η ζάχαρη και τα υφάσματα βρήκαν την Ε.Ο.Κ λιγότερο ελεύθερη.

Οι εμπορικές διατάξεις της σύμβασης LOME συνετέλεσαν στο να διατηρήσουν τη ροή και τη σύνθεση του εμπορίου ΑΚΕ-ΕΟΚ. Παραχωρήσεις της Ε.Ο.Κ ευνόησαν τα πρωταρχικά προϊόντα που κάλυπτε η Κοινή Αγροτική Πολιτική. (Κ.Α.Π.) Αλλά πολλά απ' αυτά τα προϊόντα τέτοια όπως ορυκτά ή αργό πετρέλαιο, θα έμπαιναν οπωσδήποτε στην Κοινότητα χωρίς φόρο. Οι εμπορικές διατάξεις δεν ενεθάρρυναν, όπως πολλά κράτη Α.Κ.Ε είχαν ελπίσει, την εξαγωγή προϊόντων της Α.Κ.Ε. Η ελεύθερη είσοδος που εδόθη στα προϊόντα των Α.Κ.Ε ενεθάρρυνε την ροή πρώτων υλών στην Ε.Ο.Κ αλλά όπου ένα προϊόν Α.Κ.Ε μπορούσε να ορθώσει μία ανταγωνιστική απειλή σε παραγωγούς της Κοινότητας, όπως στην περίπτωση των υφασμάτων, τότε ετίθεντο περιορισμοί πολύ γρήγορα.

Η σταθεροποίηση του συστήματος κερδών εξαγωγής STABEX εισήχθη σαν μία από τις μεγάλες επιτυχίες της LOME. Παρ'όλα αυτά, εβασίζετο σε παρόμοιες διατάξεις στη Yaounde II και αντανακλούσε σε λιγότερο βαθμό του I.M.F (Δ.Ν.Τ) τη χρηματοδότηση αποζημιώσεων. Μεταβιβάσεις της STABEX που αμέσως ξεπληρώθηκαν αποδέσμευσαν

χαμηλότοκα δάνεια και χορηγήσεις οι οποίες ήσαν εξαιρετικά δημοφιλείς στις χώρες-δέκτες.

Παρ'όλα αυτά, η ιδέα της Κοινότητας για το STABEX εθλόωσε. Ο δηλωθείς αντικειμενικός σκοπός θεραπείας των βλαβερών συνεπειών της αστάθειας των εξαγωγικών κερδών των Α.Κ.Ε δια μέσου του συστήματος STABEX ήταν μη πραγματοποιήσιμος και η εναλλακτική λύση, αιτιολόγηση, της STABEX σαν πολιτική ασφάλειας, ήταν μη πειστική.

Οι μεταβιβάσεις της STABEX ήσαν ανόμοια κατανεμημένες μεταξύ των χωρών Α.Κ.Ε και οι μέθοδοι της Επιτροπής υπο-ισομοίου μεταβιβάσεων ήσαν ποικίλες μάλλον παρά κανονικές. Η προθυμία της επιτροπής να παζαρέψει εμπορικές στατιστικές ήταν εν μέρει μαρτυρία επιθυμητής διαβούλευσης και συνεργασίας με την Α.Κ.Ε, αλλά η ελαστική ερμηνεία των κανόνων STABEX επίσης εσήμανε ότι θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη πολιτικά ζητήματα.

Οι οικονομικές επιδράσεις της STABEX πάνω στο ισοζύγιο πληρωμών των χωρών Α.Κ.Ε ήσαν γενικώς μικρές αλλά θα μπορούσαν να είναι είτε σταθεροποιητικές είτε αποσταθεροποιητικές. Οι σοβαροί ισχυρισμοί για επικίνδυνα οικονομικά αποτελέσματα της STABEX - η δέσμευση της Α.Κ.Ε σε παραδοσιακά εξαγωγικά προϊόντα ή η καταστροφή στην παραγωγή τροφίμων - δεν αποδείχθηκαν, αλλά παρέμειναν αμφιβολίες γύρω από τις οικονομικές επιδράσεις του συστήματος. Επειδή οι πληρωμές STABEX ήσαν μη κατευθυνόμενες στο να βελτιώσουν τον τομέα ο οποίος προκάλεσε την μεταβίβαση, η αναπτυξιακή τους αξία ήταν αμφισβητήσιμη. Επομένως, ούτε στο ισοζύγιο πληρωμών ούτε σε τομεακούς οικονομικούς όρους ήσαν οι μεταβιβάσεις STABEX ιδιαίτερα αποτελεσματικές. Η STABEX ήταν ένα ασυνήθιστο και δημοφιλές σύστημα αλλά η χρησιμοποίησή του όσον

αφορά τους πόρους δεν ήταν εντελώς δικαιολογημένη.

Τα αποτελέσματα των όρων βοήθειας της σύμβασης LOMΕ ήσαν περισσότερο επιτυχή από πολιτική παρά οικονομική άποψη. Πολλά προγράμματα είχαν σοβαρά λάθη και ήσαν μικρής διαρκούς αξίας για τη χώρα δέκτη. Στις χειρότερες περιπτώσεις, ένα πρόγραμμα, αντί να ωφελήσει μια χώρα, ήταν αφάιμαξη στην οικονομία της κυβέρνησης του κράτους Α.Κ.Ε.

Το πρόγραμμα βοήθειας ήταν άνισα, κατανομημένο μεταξύ των Α.Κ.Ε, με τους γαλλόφωνους πρώην ΑΑΜS ειδικά ευνοημένους. Η επιδοκιμασία του προγράμματος και η πληρωμή βοήθειας ήσαν αργές, και οδήγησαν σε πολλά παράπονα των Α.Κ.Ε. Αν και οι χώρες Α.Κ.Ε υποτίθεται ότι είναι αναπόσπαστα εμπλεκόμενες στο σχεδιασμό του ενδεικτικού τους προγράμματος, σε πολλές περιπτώσεις δεν ελήφθησαν υπόψη επαρκώς. Το EDF δέχτηκε ευρεία κριτική για την υποστήριξη υπερμεγέθων προγραμμάτων και προγραμμάτων περισσότερο πολιτικής παρά οικονομικής αξίας για τη χώρα-δέκτη.

Ο ρόλος του απεσταλμένου της Επιτροπής στις χώρες Α.Κ.Ε ήταν φαινομενικά να επιβλέπει την επιτυχή εκτέλεση των προγραμμάτων. Αλλά στην πράξη ο απεσταλμένος ήταν ένας ισόβιος πρόσωπος που συμβόλιζε την Ευρωπαϊκή παρουσία στην Α.Κ.Ε. Αν και υπέστη κριτική, σε μερικούς κύκλους σαν ένα νεοαποικιακό υπόλειμμα, ο ρόλος του απεσταλμένου γενικά εκτιμήθηκε από την Α.Κ.Ε. Παρ'όλα αυτά όπως στην περίπτωση της αναπτυξιακής βοήθειας, -ο αντιπρόσωπος ήταν συχνά περισσότερο επιτυχής να ενθαρρύνει πολιτική συνεργασία παρά οικονομική ανάπτυξη.

Όμως, παρά τα πολλά παραδείγματα φτωχής διαχείρισης των EDF κεφαλαίων και προγραμμάτων η Κοινοτική βοήθεια είχε μερικές καλές ιδιότητες. Ειδικές παραχωρήσεις εδόθησαν σε λιγότερο ανεπτυγμένες

χώρες. Τα περιφερειακά προγράμματα ήσαν ιδιαίτερα ευνοημένα. Το πρόγραμμα των μικροέργων (microprojects) ήταν μία πρωτοποριακή προσθήκη στα εργαλεία της Κοινοτικής ανάπτυξης.

Όπου η βοήθεια της Ε.Ο.Κ συνετέλεσε στο να διατηρήσει ή να βελτιώσει το πολιτικό καθεστώς μίας χώρας - όπως με τη βοήθεια της μετά τον Αμίν της Ουγκάντα - μπορούσε έμμεσα να βοηθήσει την ανάπτυξη. Παρ' όλα αυτά, η βοήθεια της Ε.Ο.Κ θα μπορούσε επίσης να συντελέσει στο να διατηρηθεί μιά λιγότερο επιθυμητή υπάρχουσα κατάσταση, όπως στην Αιθιοπία ή στην Γουϊνέα του Sekou Toure. Ωστόσο η βοήθεια της Ε.Ο.Κ μόνη της - αντίθετα από την Γαλλική στρατιωτική επέμβαση - δεν ήταν ένας αποφασιστικός παράγοντας στο να ορίσει κυβερνήσεις της Α.Κ.Ε. Ο υπερισχύων πολιτικός σκοπός της Κοινοτικής βοήθειας ήταν να διατηρήσει τον ειδικό ευρωπαϊκό Σύνδεσμο (Ένωση), να στερεώσει την συνεργασία ΕΟΚ-ΑΚΕ σε κάθε επίπεδο. Με το να κάνει αυτό συντηρούσε τα Αφρικανικά καθεστώτα καθώς επίσης και την μακρά ιστορία της συμμαχίας ΕΟΚ - Αφρικής.

LOME II (και πέρα από αυτήν)

Η δεύτερη σύμβαση LOME, υπογεγραμμένη στις 31 Οκτωβρίου 1979, ισχύει την 1η Ιανουαρίου 1981. Η παλιά Σύμβαση LOME έληξε την 1η Μαρτίου 1980, αφήνοντας ένα κενό εννέα μηνών να καλυφθεί από μεταβατικά μέτρα. Η Τρίτη Σύμβαση LOME υπογράφηκε στις 8 Δεκεμβρίου 1984, τρεις μήνες πριν την λήξη της LOME II στις 28 Φεβρουαρίου. Πάλι ένα κενό μηνών ακολούθησε πριν να επικυρωθεί η συνθήκη και να ισχύσει, το 1985. Παρότι οι υπογράφοντες (συμβαλλόμενοι) είχαν διαπραγματευτεί μία σειρά τεσσάρων νωρίτερα συνδέσμων (ενώσεων) δεν είχαν ακόμη καταφέρει μιά ομαλότερη

μετάβαση μεταξύ των συμβάσεων.

Σε έντονη αντίθεση προς τη LOME I, η LOME II έγινε δεκτή με μεγάλη απογοήτευση κυρίως από την πλευρά των Α.Κ.Ε. Η LOME II είναι ένας συμβιβασμός ο οποίος δεν ικανοποιεί πλήρως κανένα συμβαλλόμενο, έγραψε ένας αξιωματούχος της Επιτροπής. (77) Ένας άλλος ανώτερος υπάλληλος της Ε.Ο.Κ αναφέρθηκε στη νέα συμφωνία και την ονόμασε "σκυλλισιο πρόγευμα". (78) Αλλά η απογοήτευση που προξενήθηκε από την LOME II ήταν περισσότερο αποτέλεσμα παρεξήγησης της φύσης (χαρακτήρα) της LOME I. Η LOME II θεωρήθηκε απογοητευτική διότι δεν διάφερε ριζικά από την LOME I και δεν φάνηκε να υπόσχεται καμμία βασική αναδόμηση των σχέσεων μεταξύ αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών. Παρ'όλα αυτά η LOME I μόνη της δεν υπήρξε πραγματικά η ριζοσπαστική μεταρρύθμιση όπως μερικοί από τους θιασώτες της είχαν ισχυριστεί. Ήταν η "σκληρή απάτη" της LOME I, οι υπερβολικά εγειρόμενες προσδοκίες μάλλον παρά τα έμφυτα ελαττώματα της LOME II τα οποία οδήγησαν σε ισχυρή απογοήτευση όσον αφορά τη δεύτερη Σύμβαση. Μία πιο προσεκτική εκτίμηση της LOME I, που τη δείχνει σαν επικερδή αλλαγή από την Yaounde II θα βοηθούσε να μειώσει την απογοήτευση που προκλήθηκε από την ιδέα της επικερδούς φύσεως της LOME II.

Ο Dr. Κρίστοφερ Στήβενς του Υπερπόντιου Ινστιτούτου Ανάπτυξης υπελόγησε ότι ενώ η LOME I είχε ειπωθεί σαν μέρος του δρόμου για τη νέα οικονομική τάξη (NIEO), η διάδοχός της, LOME II, έγινε ευρέως γνωστή σαν το τέλος αυτού του δρόμου. (79) Αλλά η LOME I, όπως συζητήθηκε νωρίτερα, ούτε διέθεσε τα μέσα να επιτύχει τους σκοπούς της νέας διεθνούς οικονομικής τάξης ούτε πλήρως ανέλαβε να τους επιτύχει. Δανείστηκε μερικά από τη γλώσσα της NIEO και αυτό ενεδάρρυνε τις μή ρεαλιστικές προσδοκίες ότι μετά τη LOME "μεταξύ

ημών (ΑΚΕ) και της αναπτυγμένης Ευρώπης, όλες οι σχέσεις μας θα βρεθούν σε ένα νέο καλούπι". (80)

Στην πραγματικότητα, η LOME II ήταν όπως η LOME I, μία συντηρητική συμφωνία. Όπως η LOME I περιείχε μερικές αλλαγές από τους προκατόχους της και έκανε μερικούς επεκτατικούς ρητορικούς ισχυρισμούς : "Αποφάσισε να συνέχισει και να εντατικοποιήσει τις προσπάθειές τους να εδραιώσουν ένα μοντέλο για τις σχέσεις μεταξύ αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών το οποίο είναι σύμφωνο με τις φιλοδοξίες της διεθνούς Κοινότητας προς την εδραίωση μίας νέας περισσότερο δίκαιης και περισσότερο ισορροπημένης διεθνούς οικονομικής τάξης". (81) Όπως η LOME I, η LOME II επίσης απέτυχε να παράγει πολλά θετικά συγκεκριμένα αναπτυξιακά ή οικονομικά αποτελέσματα. (82) Κατά τη LOME II ο προεξέχων σκοπός της Σύμβασης τον οποίον περισσότερο εκπλήρωσε, συνέχισε να είναι η διατήρηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης της διακριτικής συμμαχίας μεταξύ της Ε.Ο.Κ και των χωρών Α.Κ.Ε.

Το πολιτικό τέλμα

Κατά την διάρκεια των διαπραγματεύσεων της Λομέ II αναπτύχθηκαν τριβές γύρω από την επιθυμία μερικών ευρωπαϊκών κρατών-μελών, περιλαμβανομένης της Βρετανίας και της Ολλανδίας, να καταχωρήσουν μία δήλωση ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Σύμβαση. Οι χώρες Α.Κ.Ε αντιστάθηκαν ισχυρά σε αυτό, υποψιαζόμενες ότι η Ε.Ο.Κ ήθελε να καταστήσει τη βοήθεια να εξαρτάται από την συμπεριφορά τους όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι χώρες Α.Κ.Ε κατέφυγαν στο επιχείρημα ότι η LOME, σαν μία όχι πολιτική, εμπορική συμφωνία και συμφωνία βοήθειας, δεν ήταν το κατάλληλο όχημα για αυτού του

είδους τη δήλωση και σε κάθε περίπτωση τέτοια δήλωση ήταν μη απαραίτητη διότι οι χώρες Α.Κ.Ε ήσαν ήδη ταγμένες (δεσμευμένες) στα ανθρώπινα δικαιώματα δια μέσου δηλώσεων στα Ηνωμένα Έθνη, ΟΑΥ κλπ. Με δεδομένη τη θέση των χωρών Α.Κ.Ε και λόγω των διαφορετικών απόψεων από την ευρωπαϊκή πλευρά και επειδή πολλοί είδαν σαν χωρίς ευαισθησία την προσέγγιση της κοινότητας στις Α.Κ.Ε - που αποτύγχανε να τους προσφέρει κάτι σε αντάλλαγμα - δεν περιλήφθηκε δήλωση για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη LOME II.

Ενώ η Ευρωπαϊκή Κοινότητα εστίασε την προσοχή της στα ανθρώπινα δικαιώματα όσον αφορά τις παραβιάσεις όπως του Αμίν στην Ουγκάντα και του Macías Nguema στην Ισημερινή Γουϊνέα, οι χώρες Α.Κ.Ε εστίασαν την προσοχή τους στα ανθρώπινα δικαιώματα όσον αφορά τις σχέσεις της Ευρώπης με τη Νότια Αφρική. Από την υπογραφή της LOME II το 1979, οι θεσμοί της Σύμβασης LOME ασχολήθηκαν ειδικά με τη Νότια Αφρική.

Η Συμβουλευτική Συνέλευση ΕΟΚ/ΑΚΕ ψηφίστηκε το 1982, για παράδειγμα, για κυρώσεις στη Νότια Αφρική, αλλά η Ε.Ο.Κ δεν ανταποκρίθηκε. Η Κοινότητα προσπάθησε να κρατήσει πολιτικά ζητήματα για τη Νότια Αφρική έξω από τον επίσημο υπουργικό διάλογο LOME. Η μη αποτελεσματικότητά τους στο να επηρεάζουν την πολιτική της Κοινότητας της Νότιας Αφρικής έδειξε την αδυναμία της Συνέλευσης LOME και την έλλειψη δύναμης των χωρών Α.Κ.Ε μέσα στα όρια της Σύμβασης. Η αποφασιστικότητα της Α.Κ.Ε να φέρει το ζήτημα της Νότιας Αφρικής στο προσκήνιο έφερε σε αμηχανία την Ε.Ο.Κ και ενεδάρρυνε την προφορική και οικονομική υποστήριξη της Ε.Ο.Κ (\$675 εκατομ.δολλάρια κατά την LOME I και \$800 εκατομμύρια κατά την LOME II) από την Νοτιοαφρικανική Συνάντηση Ανάπτυξης Συνεργασίας (SADCC). (83)

Αν και στη LOME III οι Α.Κ.Ε ήσαν ανίκανες να πετύχουν τις παραχωρήσεις της Κοινότητας που ήθελαν για την Νότια Αφρική, η Ε.Ο.Κ επέτυχε στην αναζήτησή της για διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτό επετεύχθη παρ'όλη την ειλικρινή απροθυμία της Α.Κ.Ε. Η Ε.Ο.Κ έδωσε στην Α.Κ.Ε a quid pro quo με το σχήμα μιάς κοινής (συλλογικής) διακήρυξης που καταδικάζε τις φυλετικές διακρίσεις. Η LOME III διεκήρυσσε ότι οι συμβαλλόμενοι:

"Επαναβεβαιώνουν τη πίστη τους στις αρχές του καταστατικού χάρτου των Ηνωμένων Εθνών και την πίστη τους στα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα, στην αξιοπρέπεια και στην αξία του ατόμου, στα ίσα δικαιώματα ανδρών και γυναικών και κρατών μικρών και μεγάλων". Και συνέχιζε στο Παράρτημα I :

Οι συμβαλλόμενοι....."επαναβεβαιώνουν ότι κάθε άτομο έχει το δικαίωμα στη δική του ή σε φιλοξενούμενη χώρα, να έχει την αξιοπρέπειά του και να απολαμβάνει προστασία από το νόμο".

Διακηρύσσουν την απόφασή τους να δουλέψουν αποτελεσματικά για το ξερίζωμα του apartheid το οποίο συνιστά παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. (84)

Αν και μιά αυξανόμενη πολιτική συζήτηση μέσα στη Σύμβαση LOME ήταν δίκαια επιθυμητή από μερικούς αντιπροσώπους των Α.Κ.Ε, θα μπορούσε να αμφισβητηθεί εάν τα αποτελέσματά της θα ωφελούσαν τα συμφέροντα των Α.Κ.Ε. (85) Οι κοινές υπηρεσίες δεν ήσαν κατάλληλες στο να παίρνουν αμφιλεγόμενες αποφάσεις. όπου τέτοια πολιτικά ζητήματά όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα ετίθεντο προς συζήτηση οι χώρες Ε.Ο.Κ μάλλον παρά οι Α.Κ.Ε έτειναν να περνούν τις θέσεις τους.

Άλλες Διατάξεις

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα εισήγαγε τις διαπραγματεύσεις στη LOME II με σκοπό να σταθεροποιήσει και ελαφρώς να βελτιώσει τη LOME I. Οι Α.Κ.Ε, από την άλλη πλευρά ενδιαφέρονταν ακόμη για αλλαγές τέτοιες όπως την συνεχώς αυξανόμενη βοήθεια, την ελεύθερη είσοδο για όλα τα προϊόντα τους, την πρόσβαση σε περρίσεια αγροτικών προϊόντων της Ε.Ο.Κ και την από κοινού διαχείριση της βοήθειας.

Η αποτυχία της Α.Κ.Ε να κερδίσει περισσότερες παραχωρήσεις από την Κοινότητα οφειλόταν κυρίως στην αποφασιστικότητα της Ε.Ο.Κ. Οι Α.Κ.Ε δεν ήσαν σε θέση να αποσπάσουν μεγαλύτερες παραχωρήσεις από τους δυνατούς συνεταιρούς τους. Ένας άλλος παράγοντας για την έλλειψη επιτυχίας των Α.Κ.Ε στο να ασφαλίσει τις αλλαγές στη Σύμβαση ήταν η δική τους εσωτερική έλλειψη συνοχής. Δεν ήσαν ενωμένοι με τον τρόπο που είχαν υπάρξει κατά την διάρκεια των διαπραγματεύσεων της LOME I, και μερικοί από τους πλέον σημαντικούς διαπραγματευτές της Α.Κ.Ε στη LOME I όπως ο Shridath Ramphal και ο Olu Sanu δεν ήσαν πλέον αναμειγμένοι.

Μερικές αλλαγές έγιναν στη LOME II, αλλά αυτές ήσαν μικρότερης σημασίας. Το Courier AKE/EOK ξεχώρισε τις διατάξεις για Ορυκτά προϊόντα (SYSMIN) σαν το Ορόσημο της LOME II. (86) Το SYSMIN σχεδιάστηκε για να συμπληρώσει το STABEX υποστηρίζοντας την ορυκτή παραγωγή των Α.Κ.Ε. Επειδή αφορούσε την μορφή προγράμματος βοήθειας σε παραγωγή ορυκτών και εξαγωγή (για το όφελος της Κοινότητας) ένας ανώτερος αξιωματούχος της Α.Κ.Ε το αποκάλεσε "πλήρως ενοχλητικό".

Η LOME II περιείχε μερικές παραχωρήσεις στο εμπόριο π.χ. βοδινό και τομάτες. Οι ολικοί χρηματικοί πόροι για τη Σύμβαση

αυξήθηκαν σε 5227 εκατομμύρια ECU. Εκτιμημένο πάνω σε μία πραγματική ετήσια κατά κεφαλή βάση, αυτό σήμαινε μία πτώση 24% στη βοήθεια. (87) Η Α.Κ.Ε ήθελε περισσότερα χρήματα και διαχείριση από κοινού γι' αυτό και αντιτάχθηκε στην προσέγγιση της Ε.Ο.Κ "ή πάρτο ή άφησέ το". Στη STABEX, η οποία είχε θεωρηθεί σαν ο Γενικός Διευθυντής της Ε.Ο.Κ για την Ανάπτυξη και τελειοποιήθηκε από τη LOME I, εδόθησαν περισσότερα κεφάλαια, περισσότερα προϊόντα να καλύψει και περισσότερα ελεύθερα κατώφλια. (88) Παρ' όλα αυτά το σύστημα στέρεψε από κεφάλαια το 1980.

Ένα άλλο καινούργιο χαρακτηριστικό της Λομέ II ήταν ένα Τεχνικό Κέντρο για Αγροτική και Δασική Συνεργασία προκειμένου να διαδώσει αγροτικές πληροφορίες (η δυνατή χρησιμότητα των οποίων θεωρήθηκε ακόμη και από μερικούς ειδικούς της Επιτροπής σαν μηδαμινή).

LOME III

Πολλοί παρατηρητές εξεπλάγησαν με το ότι η Σύμβαση 1984 επωνομάσθηκε LOME III και δεν βρέθηκε ένα καινούργιο όνομα τέτοιο όπως Lagos I. Αυτό αντανakλούσε τον επιτυχή επηρεασμό βουλευτών του Togo να παραμελνει η τοποθεσία της τελετής υπογραφής. Αν και η Λομέ III ήταν πάλι κυρίως μία προσπάθεια να παγιώσει την Ευρωπαϊκή σχέση, κρατώντας την Ε.Ο.Κ στο Κέντρο της δύναμης και την Α.Κ.Ε στην Περιφέρεια, περιείχε μερικούς νεωτερισμούς όπως όρους για ανθρώπινα δικαιώματα που αναφέρθηκαν νωρίτερα. Ωστόσο στην Τρίτη Σύμβαση LOME όπως ο Claude Cheysson - ένας πρώην προϊστάμενος του Συμβουλίου Υπουργών της Ε.Ο.Κ κατά τις διαπραγματεύσεις περιέγραψε, ότι :

"Οι βαθύτερες αρχές των προηγούμενων Συμβάσεων και οι γενικές γραμμές της πολιτικής τους επιδιωγμένες με αποφασιστικότητα για χρόνια έχουν επιβεβαιωθεί. (89)

Έχοντας λάβει γενικά δυσμενή σχόλια από τον τύπο για τις προσπάθειες παγίωσης στη LOME II, η Ε.Ο.Κ προσπάθησε να δώσει μία νέα μορφή στη LOME III. Η παρουσίαση του κειμένου της Σύμβασης ήταν οργανωμένη καλύτερα από τους προκατόχους της με τρία μέρη που εκθέτουν τους γενικούς σκοπούς της Σύμβασης, τις περιοχές συνεργασίας και τα μέσα ή τα εργαλεία της συνεργασίας. Η Ε.Ο.Κ ήταν επιτυχής στις προσπάθειές της να κάνει τη Σύμβαση περισσότερο ευανάγνωστη, αλλά η νέα Σύμβαση εξέφρασε, ειδικά στα δύο πρώτα μέρη της, πολλούς σκοπούς και φιλοδοξίες τις οποίες δεν ήταν σαφές εάν ή πώς θα μπορούσε να πραγματοποιήσει.

Ενώ η παρουσίαση από το EOK-AKE Courier της Σύμβασης Lomé II το 1979 περιείχε λεπτομερείς (και απογοητευτικούς) αριθμούς σε σχέση με το εμπόριο και στατιστικές της βοήθειας, η παρουσίαση του Courier για την LOME III έδωσε έμφαση στη ρητορική μάλλον παρά σε δεδομένα. Αυτό σημαίνει, ότι αριθμοί σε σχέση με το εμπόριο δεν περιλαμβάνονταν αλλά αφθονούσαν αναφορές από αξιωματούχους τόσο της Ε.Ο.Κ όσο και των χωρών Α.Κ.Ε στο "πνεύμα της LOME", την "αξιοπρέπεια του ανθρώπου" και ούτω καθ'εξής.

Ωστόσο, ο πύρινος λόγος που ακολούθησε την Σύμβαση δεν είχε τόση επιρροή όπως είχε στη LOME I. Περιγραφές κριτικής της LOME σαν "νεοαποικισμός" ή "μεγάλης διάρκειας σαπουνόπετρα" ήσαν τόσο εμφανείς όσο και οι έπαινοι της "καρποφόρας συνεργασίας" της LOME. (90). Μέχρι το τέλος του 1984 η ρητορική της Επιτροπής είχε μία ιδιότητα αμυντική την οποία δεν είχε το 1975 όταν η LOME ευρέως ερμηνεύθηκε σαν μία πιθανή απάντηση στις σχέσεις Βορρά-Νότου.

Όσον αφορά την βοήθεια, η LOME III διέθεσε συνολικά 8.500 εκατομμύρια ECU (7.4 δισεκατομμύρια σε EDF βοήθεια και 1.1. δισεκατομμύρια δια μέσου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων) μία αύξηση σε ονομαστούς όρους 50% σχεδόν των συνολικών κεφαλαίων της LOME II. Αυτή ήταν μία μεγαλύτερη αύξηση από ό,τι ήταν η LOME II σε σχέση με τη LOME I και είχε περίπου την ίδια κατά κεφαλή πραγματική αξία βοήθειας όπως η LOME I. (91) Το ολικό ποσό, παρ'όλα αυτά, ήταν κατώτερο των προτάσεων της Α.Κ.Ε για 10 δισεκατομμύρια σε EDF βοήθεια σύν 2 δισεκατομμύρια ECU από την ΕΙΒ. Η Κοινότητα προσπάθησε να πείσει την Α.Κ.Ε να δεχθεί ένα πακέτο με 7 δισ Ecu βοήθεια του EDF σαν ένα μη διαπραγματεύσιμο γεγονός. (92) Παρ'όλα αυτά, αυτή η προσφορά αργότερα αυξήθηκε σε 7.4 δισ Ecu, πιο κοντά στο ποσό που αρχικά ευνοήθηκε από τη Γαλλία.

Η Α.Κ.Ε επιτυχώς αντιστάθηκε στις προτάσεις του αρμοστή Pisaní για "διάλογο τακτικής" δηλ. μεγαλύτερη ανάμειξη της Ε.Ο.Κ για να είναι βέβαιο ότι τα προγράμματα ανάπτυξης επιλέγονταν και εκτελούνταν όπως έπρεπε. Οι Α.Κ.Ε το θεώρησαν σαν μία χωρίς δικαίωμα ανάμειξη στα αναπτυξιακά τους προγράμματα. Επίσης επιτυχώς αντιστάθηκαν στις προσπάθειες της Ε.Ο.Κ να απαιτήσουν οι μεταβιβάσεις STABEX να κατευθυνθούν στον θιγόμενο τομέα. παρ'όλα αυτά, η Σύμβαση απαίτησε από αυτούς (πόσο αποτελεσματικά αναμένεται να φανεί) να παρέχουν περισσότερες πληροφορίες και αιτιολόγηση της χρήσης των χρηματικών ποσών της STABEX.

Μία άλλη μικρή νίκη της Α.Κ.Ε ήταν η προσθήκη ενός κεφαλαίου για πολιτιστική συνεργασία στη LOME III. Αυτό απαίτησε συνεργασία δηλ. βοήθεια, για πολιτιστικά και κοινωνικά προγράμματα και σχέδια στις χώρες Α.Κ.Ε που περιελάμβαναν έρευνα, πολιτιστικές ανιαλλαγές

και (περισσότερο από ενδιαφέρον της Ε.Ο.Κ παρά από ένα ομόφωνο ενδιαφέρον των Α.Κ.Ε) τη βελτίωση του ρόλου των γυναικών. Αυτή η αλλαγή που άρχισε με πρωτοβουλία της Α.Κ.Ε ήταν στο να κρατήσει το πνεύμα των Ευρωπαϊκών Ενώσεων το οποίο από το 1957 αναφερόταν στην προώθηση της πολιτιστικής ανάπτυξης των εταίρων. (93) Οι πιο αμφιλεγόμενες προτάσεις της Α.Κ.Ε - που αφορούσαν την επιστροφή των πολιτιστικών κομματιών της Α.Κ.Ε που κρατιόντουσαν στην Ευρώπη - δεν περιλαμβάνονταν.

Επιπροσθέτως, οι Α.Κ.Ε απέκτησαν μία Κοινή Διακήρυξη για τους μετανάστες εργάτες των Α.Κ.Ε και τους φοιτητές στην Κοινότητα. Αυτή η διακήρυξη ήταν κατώτερη των φιλοδοξιών των Α.Κ.Ε στο να φέρονται στους υπηκόους τους μέσα στη Κοινότητα σαν να ήταν υπήκοοι της Ε.Ο.Κ. Προσέφερε λίγα σε περισσότερο συγκεκριμένους όρους από ένα σκελετό για διαβούλευση (σύσκεψη) αλλά τουλάχιστο απευθυνόταν στο πρόβλημα.

Η Ε.Ο.Κ στις LOME I και II αναζήτησε να καθιερώσει ένα σκελετό για εγγυήσεις επενδύσεων. Τελικά το επέτυχε στη LOME III. Στον τίτλο IV της Σύμβασης LOME III, οι συμβαλλόμενοι συμφώνησαν να μελετήσουν τρόπους να διευκολύνουν τις ιδιωτικές επενδύσεις και να διώξουν τα εμπόδια. Η σύμβαση δήλωνε ότι :

"Τα συμβαλλόμενα μέρη αναγνωρίζουν την σπουδαιότητα των ιδιωτικών επενδύσεων για την προώθηση της αναπτυξιακής τους συνεργασίας και αναγνωρίζουν από αυτήν την άποψη την ανάγκη να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να προωθήσουν τέτοιες επενδύσεις". (94)

Παρ' όλα αυτά, ήταν δυνατό να αμφισβητηθεί εάν τέτοια πολιτική ήταν αληθινά συμβιβασίμη με τους σκοπούς σοσιαλιστικών χωρών της Α.Κ.Ε όπως το Μαλί ή η Αιθιοπία και σε ποιά έκταση θα μπορούσε να

τεθεί σε εφαρμογή. Εκ μέρους της, η Ε.Ο.Κ είχε αναγγείλει το 1969 ότι η Yaounde II παρείχε "Μεγάλες δυνατότητες για Ιδιωτικές Επενδύσεις στην Αφρική". (95) Ωστόσο, είχε αποτύχει να ανατρέψει την τάση από τις ιδιωτικές επενδύσεις στην Αφρική και ήταν άξιο απορίας εάν η LOME III θα μπορούσε να είναι το ίδιο άκαρπη.

Η LOME III δεν τερματίστηκε για αόριστο χρόνο, με πεντάχρονες ανασκοπήσεις και εκσυγχρονισμούς ειδικών διατάξεων όπως είχε προτείνει η Επιτροπή. Με αυτή την έννοια η Επιτροπή δεν είχε τη δύναμη να γυρίσει το ρολόι πίσω στη Συνθήκη του 1957 του Συνεδρίου της Ρώμης. Η επιτροπή είχε τονίσει την ανάγκη για μακροπρόθεσμο σχεδιασμό όσον αφορά τις στρατηγικές τροφίμων και τον αγώνα κατά της αποχέρωσης. Παρ'όλα αυτά οι Α.Κ.Ε δεν ήσαν πρόθυμες να δεσμευθούν επ'αόριστον με τη Σύμβαση, εγκαταλείποντας την "κάρτα παζαρέματος" του να απορρίψουν εντελώς μια μη ικανοποιητική συμφωνία. Αλλά η LOME III προσέφερε, σε εκείνες τις χώρες που το ήθελαν, βοήθεια στην προετοιμασία πολύχρονων προγραμμάτων τροφίμων και επίσης τόνισε την μακροπρόθεσμη φύση του αγώνα κατά της αποχέρωσης.

Είναι πέραν από τους σκοπούς αυτής της μελέτης να κάνει μία εξαντλητική ανάλυση της LOME III, αλλά εν συντομία, άλλοι νεωτερισμοί της Σύμβασης περιελάμβαναν ένα κεφάλαιο σε θέματα αλιείας, ειδικά κεφάλαια για βοήθεια προσφύγων και την δέσμευση της Ε.Ο.Κ να μελετήσει, να διαθέσει περίσσεια αγροτικών αγαθών σε χώρες με επιδοκιμασμένες πολιτικές σε τρόφιμα.

Η STABEX και το SYSMIN συνεχίστηκαν και φιλελευθεροποιήθηκαν. Περισσότερα κεφάλαια αφιερώθηκαν σε περιφερειακή συνεργασία (η οποία κάλυψε μεγάλα προγράμματα) και ειδική μεταχείριση συνέχισε να δίνεται σε προϊόντα τέτοια όπως οι μπανάνες. Το πρόγραμμα

μικροπρογραμμάτων (microprojects) επεκτάθηκε και η Ενωμένη Επιτροπή της Συμβουλευτικής Συνέλευσης καταργήθηκε.

Ο αριθμός των συμβαλλόμενων της Α.Κ.Ε με τη LOMΕ αυξήθηκε από 45 το 1975 και 57 το 1979 και σε 65 (περιλαμβανομένης της πολυεκτιμούμενης Μοζαμβίκης) το 1984. Αν και κατά τον χρόνο των διαπραγματεύσεων για τη LOMΕ II είχε γίνει αρκετή συζήτηση, κυρίως από την Νιγηρία να μην συμμετέχει σε μία μη ικανοποιητική LOMΕ II, μέχρι το 1984 ακόμη και αυτή η δυνατότητα είχε εξασθενήσει. Η σταθερότητα αυτού που η Τρίτη Σύμβαση αποκαλούσε "acquis" - το επίκτητο δικαίωμα - των σχέσεων ΑΚΕ/ΕΟΚ παρουσιάστηκε ισχυρότερο από ποτέ. (96)

Οποιοσδήποτε και αν ήσαν οι αδυναμίες του στα μέσα της δεκαετίας 1980, το club Lome παρέμεινε ένα δημοφιλές και ελκυστικό club. Όταν οι αντιπρόσωποι στην τελετή υπογραφής της LOMΕ III στο Togo τραγούδησαν, κατάλληλα στα Γαλλικά, "Ce n'est qu'un au revoir..." ήταν σίγουρα δύσκολο να αμφισβητήσει κανείς ότι θα γινόταν άλλη μία συνάντηση σε πέντε χρόνια να οριστικοποιήσει μία νέα Σύμβαση Ε.Ο.Κ./Α.Κ.Ε. (97)

Σημειώσεις Κεφαλαίου VIII

1. Twitchett, Carol, A Framework for Development, London, Allen and Unwin, 1981, Κεφάλαιο 2.
2. Moss, J., and Ravenhill, J., "Trade Between the ACP and EEC during Lome I", in Stevens, C., ed. The Atlantic Rift, EEC and the Third World: A Survey 3, London, Hodder and Stoughton, 1983.
3. Twitchett, op cit, Κεφάλαιο.2.
4. Report of the ACP-EEC Council of Ministers 1976-1980, Brussels, EEC, July 1980, p. 86.
5. ibid, σελ. 86.
6. ibid, σελ. 19-20.
7. Focke, Katarina, From Lome 1 towards Lome 2, Text of the report and resolution adopted on 26 September, 1980 by the ACP-EEC Consultative Assembly, σελ. 14.
8. Report of the ACP-EEC Council of Ministers 1976-1980, op cit, σελ. 69-70.
9. Lome Convention, Αρθρο 16.
10. "North-South Rift within STABEX", South, December, 1980.
11. "Comments on the Operation of the Export Earnings Stabilization System", Report Adopted by the Court of Auditors of the European Community, 19 July, 1979, σελ. 3. (Annexed to Comprehensive Report on the Export Earnings Stabilization System established by the Lome Convention, Brussels, EEC, 1981.)

12. Comprehensive Report on the Export Earning Stabilization System established by the Lome Convention, Brussels, EEC, Sec81-1104, 1981, σελ.40.
13. ibid, σελ. 163.
14. ibid, σελ. 163.
15. Wall, David, The European Community's Lome Convention, London, Trade Policy Research Centre, 1976, σελ. 13.
16. Comprehensive Report, op cit.
17. Forke Report, op cit, p. 27.
18. Court of Auditors Report, 1979, op cit, p. 19.
19. Comprehensive Report op cit, p. 34.
20. ibid, p. 45
21. Report of the ACP-EEC Council of Ministers 1976-80, op Cit.
22. Commission's Comments on the Court of Auditor's Report, Brussels, EEC, COM, 80 211 final. (Annex II to the Comprehensive Report, op cit.)
23. Court of Auditors Report, 1979, op cit. Το Δικαστήριο σημείωσε ότι το 37% των απαντήσεων ΑΚΕ για τη χρήση των κεφαλαίων ήταν διφορούμενο.
24. Hewitt, Adrian, "Stabex: Analysing the effectiveness of an innovation", in Stevens, C., ed., The EEC and the Third World: A Survey III, London, Hodder and Stoughton, 1983.
25. Court of Auditors Report, 1979.
26. Comprehensive Report op cit.
27. Persaud, B., "Export Earnings Stabilisation in the ACP/EEC Convention", in Long, F., ed., The Political Economy of EEC Relations with African, Caribbean and Pacific States, London, Pergamon, 1980.

28. Hewitt, op cit.
29. Court of Auditors Report, 1979, op cit, σελ. 20.
30. "North South Rift Within Stabex"
31. ibid σελ.2
32. Report of the ACP-EEC Council of Ministers, 1976-80, op cit.
σελ.82
33. Le Monde, 6 Novembre, 1981.
34. Comprehensive Report, op cit, σελ.75.
35. ibid, σελ.75.
36. Court of Auditors Report, 1979, op cit σελ. 3. (ανέφερε τις περιπτώσεις του Congo και του Ivory Coast το 1975 που είχαν σαν αποτέλεσμα λιγότερα κέρδη από τις εξαγωγές ξύλου.
37. ibid, σελ. 1.
38. Wall, op cit σελ. 13.
39. Pisani, Edgard, Speech to ACP-EEC Consultative Assembly, Strasbourg, 24 Septembre, 1981, σελ. 4.
40. Wall, op cit, σελ. 13.
41. Pisani, op cit.
42. West Africa, 17 October, 1983, σελ. 2393.
43. Twitchett, A Framework for Development, op cit σελ. 17.
44. Hewitt, A., "The European Development Fund and its Function in the EEC'S Development Aid Policy"
45. Court of Auditors Report, "The European Development Funds", Official Journal of the European Communities, C344, 31 December, 1982.
46. Hewitt, A., and Stevens, C., "The Second Lome Convention" in Stevens, C., ed., The European Community and the Third World: A Survey 1, op cit.

47. Hewitt, Adrian, "The European Development Fund As a Development Agent: Some Results of EDF Aid to Cameroon", ODI Review, 1979, no.2.
48. Court of Auditors Report, "The European Development Funds" (1982), op cit.
49. Washington, George, "The Farewell Address", Commager, H., ed., Documents of American History, New York, Appleton-Century-Crofts, pp.169-174.
50. "Commission Report to the ACP-EEC Council of Ministers on the administration of Financial and Technical co-operation in 1979, under the Lome Convention" in "Report of the ACP-EEC Council of Ministers 1976-80 op cit. Annex IV, p. 21.
51. Parfitt, Trevor, "EEC Aid in Practice: Sierra Leone" in Stevens, C., ed., The EEC and the Third World: A Survey 4, London, Hodder and Stoughton, 1984.
52. Hewitt, A., "The European Development Fund and its Function in the EEC's Development Aid Policy", op cit.
53. Parfitt, op cit.
54. Hewitt, A., "The European Development Fund as a Development Agent:Some Results of EDF Aid to Cameroon", op cit
55. Court of Auditors Report, "The European Development Funds", op cit. (1982) Βλέπε επίσης Hewitt and Stevens, op cit.
56. "EEC Resists US Demands", South, June 1981, p. 78.
57. See, for instance, ACP-EEC Council of Ministers Report, (1980-1981), Brussels, EEC, 1981.
58. Stevens, C., "Prospects for Lome III", Διάλεξη που δόθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1983 στο 1983, at the Overseas Development Institute, London.

59. House of Lords Select Committee on the European Communities, Development Aid Policy, London, HMSO, 1981, p. xliv.
60. ibid.
61. Hewitt, A., Malawi's First Eight Years of Cooperation with the EEC: The Results of the Lome Conventions, London, Overseas Development Institute Working Paper no. 12, 1983.
62. ibid, p. 63.
63. Report of the ACP-EEC Council of Ministers 1976-1980, op cit p. 148.
64. ibid.
65. House of Lords Select Committee, op cit, σελ. xxii.
66. House of Lords Select Committee Report, op cit, p. xxvi.
67. The Courier, March April, 1982, no. 72.
68. Report of the ACP-EEC Council of Ministers, 1976-1980, op cit, Annex IV.
69. The Courier, Jan.-Feb., 1981, no. 65.
70. The Courier, Sept.-Oct., 1981, no.69.
71. The Courier, March-April, 1980, no. 60, σελ. 42.
72. "Memorandum on the Community's Development Policy" (Pisani Memorandum), Brussels, EEC, COM (82) 640 final, σελ. 19.
73. "Microprojects under the Lome Convention", The Courier, Sept-Oct., 1979, no. 57.
74. ibid.
75. Lome Convention, Protocol no. 2, Κεφ. 7.
76. ACP-EEC Council of Ministers Report, 1976-80, op cit.
77. The Courier, November 1979, no. 58, σελ. 2.

78. Παρατηρήσεις που έγιναν στο "seminar of the University Association for Contemporary European Studies", 24 Νοεμβρίου, 1979.
79. ibid.
80. The Courier, March 1975, (no.31), σελ. 7.
81. The Second Lome Convention, in The Courier, no. 58, op cit.
82. Για μερικά από τα προβλήματά του, βλέπε Lister, M.R., "The Functioning of the Second Lome Convention", Journal of World Trade Law", Sept-Oct., 1982.
83. The Courier, July-August, 1982, no. 74. σελ. IV.
84. "Third ACP-EEC Convention" The Courier, Jan-Feb. 1985, no.89, Preamble and Annex I.
85. West Africa, Jan. 10, 1983, σελ. 78.
86. The Courier, Jan.Feb., 1985, σελ. 32.
87. "Lome II", London, Overseas Development Institute, Briefing Paper, Feb. 1980.
88. The Courier, Nov. 1979, no. 58, σελ. 24.
89. The Courier, Jan-Feb., 1985, no. 89, σελ. 17.
90. For instance, Africa Confidential, 5 Oct 1983, σελ.4.
91. "Behind the screen of new ideas, an old message", The Guardian October 7, 1983.
92. "EEC,ACP countries near finalising third Lome pact", Financial Times, 2 Nov., 1984.
93. Treaty Establishing the European Economic Community, (1957), (Treaty of Rome), London, HMSO, 1962, Μέρος IV.
94. Thies Lome Convention, op cit, Title IV, Κεφ.1.

95. The Second Yaounde Convention: Great Possibilities for Private Investment, Brussels, EEC. (undated).
96. The Third Lome Convention, op cit, Chapter 1, Article 2.
97. The Courier,, Jan-Feb, 1985, no. 89, σελ. 3.

Η Διακριτική Συνεννόηση Μεταξύ Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε.,
ο Νεο-αποικισμός και οι Προοπτικές των Συνθηκών Λομέ

Η Ένωση της Α.Κ.Ε. στη θεωρία και στην πράξη

Παρά την άποψη του Πρεσβευτή Monyake ότι οι χώρες Α.Κ.Ε. ήσαν έτοιμες να κάνουν την ένδο-Α.Κ.Ε. συνεργασία μιά πραγματικότητα, πολλά προβλήματα ευρέθησαν καθ' οδόν. Η ομάδα Α.Κ.Ε. δεν ήταν ένας εντυπωσιακός διεθνής οργανισμός. Μέχρι το 1981 είχε "status" παρατηρητή στα Ηνωμένα Έθνη, αλλά δεν είχε πραγματικό διπλωματικό κύρος. Αντίθετα με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η ομάδα Α.Κ.Ε. δεν είχε πρεσβευτές αναγνωρισμένους από αυτήν. Τρίτες χώρες όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες προσέγγιζαν επι μέρους χώρες Α.Κ.Ε. μάλλον παρά την επίσημη Α.Κ.Ε. ή όργανα αυτής, προκειμένου να συζητήσουν για το εμπόριο ή για άλλα ζητήματα.

Η Α.Κ.Ε. με γενναιότητα υποστήριξε ότι η ύπαρξη των κρατών της Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού δεν εξαρτιόταν από τη Σύμβαση Λομέ:

"Οι αντικειμενικοί σκοποί της ομάδας Α.Κ.Ε. επεκτείνονταν πέραν των στενών ορίων της Σύμβασης Λομέ. Η ύπαρξη της ομάδας Α.Κ.Ε. δεν εξαρτάται συνεπώς από τη Σύμβαση Λομέ ή από οποιοσδήποτε επιτυχείς διευθετήσεις της Συνθήκης Λομέ" (1)

Ωστόσο, ήταν δύσκολο να δούμε πως η ομάδα Α.Κ.Ε. θα μπορούσε να είναι βιώσιμη χωρίς raison d'être της Σύμβασης Λομέ. Οι προσπάθειες που έκαναν οι Α.Κ.Ε. για την εγκαθίδρυση μιάς σφαίρας δραστηριότητας ανεξάρτητης από την Κοινότητα υπήρξαν περισσότερο στον τομέα των δηλώσεων.

Συγκεκριμένα έργα τέτοια όπως η Τράπεζα Α.Κ.Ε. και το δελτίο

(bulletin) δεν επραγματοποιήθησαν ποτέ. Ακόμη και όταν έγινε μέλος, η Α.Κ.Ε. δεν επεκτάθηκε πέραν της Σύμβασης. Αν και η αναλογία της Α.Κ.Ε. σαν εμπορικής ένωσης των φτωχών απέτυχε να εντάξει τις πολιτικές και ιστορικές πλευρές της Ευρω-αφρικανικής συνεννόησης, ωστόσο πράγματι φώτισε μιά πλευρά της αλληλεγγύης των χωρών Α.Κ.Ε. Στην έκταση που η ομάδα Α.Κ.Ε. ήταν ένας τύπος εμπορικής ένωσης των φτωχών, ήταν μιά ένωση η οποία δεν είχε λόγο να υπάρχει χωρίς τον "εργοδότη" της, την Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Η ένωση Α.Κ.Ε. δημιουργήθηκε λόγω του ότι υπήρξε η σχέση με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η Κοινότητα γενικά ενθάρρυνε την ένωση Α.Κ.Ε. προς χάριν της ενδυνάμωσης της σχέσης Λομέ. Κατά τον ίδιο τρόπο, ένας εργοδότης θα μπορούσε να ευνοήσει μιά χωριστή, δυνατή εμπορική ένωση. Η Ε.Ο.Κ. ευνόησε τη δημιουργία ενός περιορισμένου πανομοιότυπου του "Κοινοτικού" μοντέλου μέσα στην ομάδα Α.Κ.Ε. Ωστόσο, σε καιρούς όπως κατά τη διάρκεια έντονων διαπραγματεύσεων για την ανανέωση της Σύμβασης Λομέ, η Ε.Ο.Κ. προσπάθησε να δημιουργήσει διχογνωμίες ανάμεσα στις χώρες Α.Κ.Ε.

Σαν ένας διεθνής οργανισμός αναπτυσσόμενων χωρών, οι Α.Κ.Ε. υπέφεραν από πολλά από τα προβλήματα που ήσαν κοινά με τέτοιους οργανισμούς όπως διαφορετικά ενδιαφέροντα, μόρφωση, πολιτισμός και γλώσσες και μιά τάση προς ρητορική μάλλον παρά δράση. Αλλά η Α.Κ.Ε. είχε ένα επιπλέον πρόβλημα που ευρίσκετο στο δρόμο της διεύρυνσης της συλλογικής αυτο-εμπιστοσύνης. Αυτό ήταν το κεντρικό παράδοξο της ένωσης Α.Κ.Ε. Από το ένα μέρος η Α.Κ.Ε. εχρειάζετο να αναπτύξει την αλληλεγγύη των χωρών της για να αποσπάσει τους περισσότερο ευνοϊκούς όρους από την Κοινότητα στο να διαπραγματεύεται και να εφαρμόζει τις Συμβάσεις Λομέ. Υποστηρίχτηκε ευρέως ότι μέσω αύξησης του συντονισμού της και της

αλληλεγγύης της η Α.Κ.Ε. θα μπορούσε "να επιτύχει μιά πλήρη έννοια και ισο συνεταιρισμό (partnership) με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα". Αλλά, από το άλλο μέρος, η ένωση Α.Κ.Ε. ήταν μόνο ένα μερικά επιθυμητό αποτέλεσμα της Συνθήκης Λομέ.

Η αυξανόμενη ενότητα ήταν μιά αναγκαιότητα για την Α.Κ.Ε. προκειμένου να επιτύχει παραχωρήσεις από την Ε.Ο.Κ. Αλλά, αν και ενωμένες, οι χώρες Α.Κ.Ε. δεν μπορούσαν να αποσπάσουν, επι παραδείγματι, βοήθεια από τα κράτη-μέλη της Κοινότητας περισσότερη απ' ό,τι αυτά ήσαν διατεθειμένα να δώσουν ή να υπερνικήσουν τις διαφορές μεταξύ βοηθούντος ή βοηθούμενου. Οποιοσδήποτε παραχωρήσεις και αν αποκτούσε η ένωση Α.Κ.Ε. από την Ε.Ο.Κ. εφόσον θα προσπαθούσε να επανορθώσει το ισοζύγιο του "συνεταιρισμού", δεν θα μπορούσε να περιωρίσει την επικράτηση της δύναμης της Ε.Ο.Κ. μέσα στη σχέση.

Η ένωση Αφρικής-Καραϊβικής-Ειρηνικού ήταν σύμφωνα με πολλές εκτιμήσεις ανεπιθύμητη. Ήταν μιά τεχνητή ένωση η οποία εδημιουργήθη από την Κοινότητα. Χωρίς τη σχέση της με την Κοινότητα, η Α.Κ.Ε. θα ήταν ένας μη βιώσιμος "ελεφάντινος" οργανισμός. Οι θεσμοί και η συνεργασία Α.Κ.Ε. ήσαν χρήσιμοι μόνο μέσα στην αντίληψη Λομέ. Όσο περισσότερη προσπάθεια και χρήμα επένδυαν οι Α.Κ.Ε. στη δημιουργία μιάς ταυτότητας της ομάδος Α.Κ.Ε., τόσο περισσότερο στενά θα εδέοντο στη σχέση Λομέ. Όσο περισσότερη συνοχή και αλληλεγγύη επιτύγχανε η Α.Κ.Ε., τόσο μεγαλύτερα προβλήματα θα αντιμετώπιζαν αν η Ευρω-Αφρικανική σχέση διελύετο.

Επομένως, η αλληλεγγύη της Α.Κ.Ε. η οποία ήταν αναγκαία μέσα στην αντίληψη της Σύμβασης Λομέ, ήταν επίσης μιά υπενθύμιση της νεο-αποικιακής φύσης της σχέσης. Οι Α.Κ.Ε. εχρειάζοντο ενότητα

στις συναλλαγές τους με την Κοινότητα, αλλά η ενότητά τους δεν μπορούσε να κάνει τη σχέση ιση. Η ενότητα Α.Κ.Ε. είχε το ανεπιθύμητο αποτέλεσμα της απόκλισης και της διαίρεσης των Α.Κ.Ε. από τις άλλες αναπτυσσόμενες χώρες. Η αλληλεγγύη μεταξύ των Α.Κ.Ε. δεν μπορούσε να δημιουργήσει έναν οργανισμό ο οποίος, με την απουσία της σχέσης της με την Ε.Ο.Κ., θα είχε ένα λόγο να υφίσταται.

Η ένωση των Α.Κ.Ε. ήταν η μόνη απάντηση που οι συνδεδεμένες χώρες μπορούσαν να φέρουν στο πρόβλημα της άνισής τους σχέσης με την Ευρωπαϊκή κοινότητα. Η ένωση Α.Κ.Ε. ήταν μιά ανάγκη προκειμένου να κερδίσουν μιά καλύτερη θέση έναντι της Ε.Ο.Κ. Αλλά, όπως παραδόξως, η ένωση Α.Κ.Ε. μπορούσε μόνο να είναι μιά μερική απάντηση στην ανισότητα (inequality) των Α.Κ.Ε. και ήταν επίσης μιά απάντηση με ανεπιθύμητα αποτελέσματα. Δεδομένου της προβληματικής φύσης της ενότητας Α.Κ.Ε., δεν αποτελούσε έκπληξη το ότι οι Α.Κ.Ε. είχαν οι ίδιες αντικρουόμενες απόψεις για την ενδο-αφρικανική συνεργασία. Οι αμφιβολίες τους για την ενότητα των Α.Κ.Ε. δεν ήσαν καθαρά και με σαφήνεια διατυπωμένες, αλλά ήταν φανερό ότι στην πράξη οι Α.Κ.Ε. δεν εμπιστευόντουσαν και πολύ το ιδανικό της συνεργασίας που αυτές εξέφραζαν και ότι οι προσπάθειές τους να προάγουν την ενότητά τους μέσω έργων τέτοιων όπως η Τράπεζα των Α.Κ.Ε. γινόντουσαν "με μισή καρδιά".

- (1) "Summary Information of ACP Group of States", ACP, Brussels, 15 Sept., 1979.
- (2) Twitchett, C., A Framework for Development σελ. 107

Η "Διακριτική Συνεννόηση"

Η σύμβαση Λομέ ήταν μιά συνεννόηση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού, η οποία εμφανίστηκε πολύ διαφορετική απ' ό,τι ήταν. Ήταν μιά συντηρητική σύμμαχια η οποία εφαινετο προοδευτική και επαναστατική. Ήταν επίσης μιά υψηλή πολιτική διευθέτηση η οποία εμφανίστηκε πολιτικά ουδέτερη.

Η καλά αναπτυγμένη αντίληψη της μη-πολιτικής συμμαχίας ήταν η πλέον εντυπωσιακή συμβολή της Ευρώπης στις Ευρωπαϊκές σχέσεις. Η ιδέα της Λομέ σαν μιά μέση οδός μεταξύ των υπερδυνάμεων, σαν μιά μη-πολιτική ευθυγράμμιση ήταν άκρως ελκυστική σε πολλούς Αφρικανούς οι οποίοι επιέζοντο να ακολουθήσουν είτε το Σοβιετικό είτε το Αμερικανικό στρατόπεδο. Η Λομέ ήταν μιά μη-πολιτική συμμαχία, αλλά ήταν περισσότερο διακριτική στους πολιτικούς αντικειμενικούς σκοπούς της και μεθόδους απ' ό,τι ήσαν οι Αμερικάνικοι ή οι Σοβιετικοί. Η Ευρωπαϊκή κοινότητα δεν ήταν ένας ίσος συνέταιρος με τις χώρες Α.Κ.Ε., αλλά ήταν ένας περισσότερο ανεκτικός, σε ισχύ λιγότερο επικίνδυνος συνέταιρος, απ' ό,τι οι υπερδυνάμεις.

Ωστόσο, μέσα στη Συνθήκη Λομέ προέκυψαν πολιτικά ζητήματα. Μερικά από αυτά αφορούσαν τα αποτελέσματα της περιφερειακής πολιτικής της Ευρώπης. Αν και μερικοί ακαδημαϊκοί συγγραφείς και η Επιτροπή η ίδια, αρνήθηκαν ότι η Ευρώπη είχε μιά στρατηγική για τη δημιουργία ενός περιφερειακού μπλόκ, αυτό δεν συνέβαινε. Η Ευρώπη ήταν προσεκτική στο να αποκλείσει κράτη, όπως εκείνα στην Ασιατική Κοινοπολιτεία και στη Βόρεια Αμερική, τα οποία δεν θεώρησε σαν μέρος της "περιοχής" Λομέ. Όπως η Γαλλία, η Ευρώπη έθεσε στο μπλόκ

της Κοινότητας την Αφρική πρώτα, αλλά επίσης απεδέχθη τα μικρά κράτη της Καραϊβικής και του Ειρηνικού τα οποία ήσαν πρώην αποικίες των Κοινοτικών χωρών. Η Κοινότητα ήταν αποφασισμένη στις επιδιώξεις της για χώρες όπως η Μοζαμβίκη και η Αγκόλα τις οποίες ήθελε να προσθέσει στην διακριτική σφαίρα επίδρασής της. Παρά τις κριτικές ότι η Ε.Ο.Κ. δημιουργούσε διαιρέσεις στην Αφρική και στον τρίτο κόσμο ενδιαφερόμενη μόνο για επιλεγμένες χώρες μέσα στη Συνθήκη Λομέ, δεν έδειξε σημεία αλλαγής της προσέγγισής της.

Επιπλέον από τα προβλήματα γύρω από την περιφερειακή στρατηγική της Κοινότητας μερικά ζητήματα Ανατολής-Δύσης συγκρούσθησαν στη σχέση Λομέ. Αν και η μη-πολιτική εικόνα της Σύμβασης την βοήθησε στο να διατηρήσει σχέσεις τόσο με καπιταλιστικές όσο και με σοσιαλιστικές αναπτυσσόμενες χώρες, δεν ήταν εξ'ολοκλήρου δυνατόν να αποφύγει συγκρούσεις πολιτικής φιλοσοφίας. Προέξυψαν ερωτήσεις γύρω από την δυνατή εφαρμογή του δόγματος Hallstein για την Τανζανία και την μετέπειτα επιμονή της Δυτικής Γερμανίας πάνω στην πρόταση του Βερολίνου που υπήρξε ένα εμπόδιο τουλάχιστον προσωρινά για την είσοδο της Αγκόλα και της Μοζαμβίκης στη Λομέ. Ωστόσο αυτά τα θέματα δεν έγιναν κύρια ζητήματα διαίρεσης στη Συνθήκη και ο προ-δυτικός Κοινοτικός προσανατολισμός δεν ετάραξε τόσο πολύ την επιδίωξη της καταφανώς μη πολιτικής ανάπτυξής της.

Το ζήτημα της διαφύλαξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Σύμβαση Λομέ ήταν ένα ιδιαίτερα δύσκολο πρόβλημα για την Ε.Ο.Κ. Αν και οι Α.Κ.Ε. σιωπηρά δέχθηκαν τις ενέργειες της Ε.Ο.Κ. στην περικοπή της βοήθειας σε καταπιεστικά καθεστώτα όπως του Idi Amin, δεν ήσαν πρόθυμες στο να δώσουν στην Ε.Ο.Κ. επίσημη δύναμη προς αυτή την κατεύθυνση. Αντιστάθηκαν επιτυχώς στην ενσωμάτωση μίας

απόφασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λομέ ΙΙ, υποστηρίζοντας ότι ήταν ακατάλληλη για την οικονομική φύση της συμφωνίας, ότι μία τέτοια δήλωση ήταν πλεονάζουσα και ότι μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να επεμβαίνει στις υποθέσεις των Α.Κ.Ε. ενώ αγνοούσε την ευθύνη της Ε.Ο.Κ. για τα προβλήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Νότιας Αφρικής και της παγκόσμιας φτώχειας.

Κατά τη Λομέ ΙΙΙ, η Ε.Ο.Κ. πέτυχε την καταχώρηση μίας πρότασης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η οποία μνημόνευε το δικαίωμα των ανθρώπων στην προστασία του νόμου και την απόφαση των υπογράφων να εργαστούν για την εξόντωση του apartheid. Παρά την απόφαση αυτή παρέμειναν πρακτικά προβλήματα στην Ε.Ο.Κ. για τη διακοπή της βοήθειας σε μη επιθυμητά καθεστώτα των Α.Κ.Ε., καθώς και η επίδραση της Κοινότητας να σπάσει τους δεσμούς της με τη Νότια Αφρική.

Για εκείνους που αμφισβήτησαν ότι η Σύμβαση Λομέ ήταν ο,τιδήποτε περισσότερο παρά ένα ιστορικό ατύχημα, ήταν δυνατόν να δείξουν τις ομοιότητες στις Κοινοτικές και τις Γαλλικές πολιτικές. Η προτεραιότητα που δόθηκε στην Αφρική, το ενδιαφέρον στα ορυκτά της Αφρικής, η προθυμία να διαπραγματευθεί με τα διάφορα πολιτικά καθεστώτα και η παρουσίαση ενός τρίτου δρόμου με την Ανατολή ήσαν κοινά σε αμφοτέρους.

Καθώς η Γαλλία διατήρησε τη σφαίρα επιρροής της στην Αφρική, η Σύμβαση Λομέ έκανε το ίδιο. Στηρίχτηκε στα χαρακτηριστικά της Ευρωπαϊκής Κοινότητας - την έλλειψη ενός αποικιακού παρελθόντος, τους πόρους της στην χρηματοδοτική βοήθεια και τις εμπορικές ευκαιρίες, την έλλειψη οπλισμών και περιεκτικής εξωτερικής πολιτικής - για να αναπτύξει μία μοναδική (unique) διακριτική συμμαχία με την Α.Κ.Ε.

Αυτή η "διακριτική συζήτηση" αντιμετωπίσθη με υποψία από τη Σοβιετική Ένωση που επιδέξια απέφυγε τη διαμάχη με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Ενώ προς την Ευρώπη της Αφρικής προσωπογραφήθηκε σαν μιά εναλλαγή στην επιρροή των Η.Π.Α., στην Ευρώπη της Αμερικής παρουσίασε τις πολιτικές της σαν συμπληρωματικές προς εκείνες των Ηνωμένων Πολιτειών.

Η περιοχή στην οποία οι μελλοντικές διαμάχες μεταξύ της Κοινότητας και των Η.Π.Α. θα εφάνετο περισσότερο πιθανή είναι η περιοχή της Καραϊβικής-Λατινικής Αμερικής. Οι διαφορές για την Grenada επεξήγησαν τις πολιτικές διαμάχες μεταξύ των Η.Π.Α. και της Ε.Ο.Κ. Ενθαρρυνόμενη από τους Λατινο-Αμερικάνους, η Ε.Ο.Κ. έχει πρόσφατα ένα ενεργό ενδιαφέρον γι' αυτήν την περιοχή. Παρά τη σύνδεση Λομέ οι σχέσεις της Ε.Ο.Κ. με τη Λατινική Αμερική δεν οφελήθησαν από την παράδοση μιάς κλειστής σχέσης ή μιάς απολιτικής εικόνας. Επομένως, οι αυξανόμενες σχέσεις της Ε.Ο.Κ. με τη Λατινική Αμερική μπορούσαν να προκαλέσουν το παραδοσιακό σύστημα της Ευρωπαϊκής διμερούς κατάστασης (Continental bilateralism) - την Ευρώπη με τη σφαίρα επιρροής της στην Αφρική και τις Η.Π.Α. με τη Λατινική Αμερική.

Η συνθήκη LOME και ο νεοαποικισμός

Η μελέτη της σχέσης LOME οδήγησε στο συμπέρασμα ότι θεμελιώθηκε πάνω σε πολιτικούς σκοπούς - κυρίως εκείνων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Ωστόσο παρουσιάστηκε από την Κοινότητα σαν πολιτικά ουδέτερη και έτσι μπορεί να οριστεί σαν "διακριτική επικοινωνία μεταξύ κρατών". Η σχέση Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε. ήταν βαθιά ριζωμένη στο αποικιακό παρελθόν, στη θεωρία της Ευρω-Αφρικανικής

σχέσης και της αποικιακής πολιτικής. Αυτή παρέμεινε η αιτία παρά την υπηρεσιακή της μεταβολή στα 1975 σε "συνεργασία".

Ο αρχηγός της Ghana, Nkrumah, ήταν ιδιαίτερα emphaticός στις κριτικές του, του νεο-αποικισμού που είδε σαν δόλια εκδηλούμενο διαμέσου των Δυτικών σχέσεων με την Αφρική. Η ουσία του νεο-αποικισμού "ο Nkrumah έγραψε, ότι είναι το Κράτος που εξαρτάται από αυτό, στη θεωρία, είναι ανεξάρτητο και έχει όλα τα εξωτερικά στολίδια της διεθνής ηγεμονίας. Στην πραγματικότητα το οικονομικό του σύστημα και έτσι ο πολιτικός του τρόπος κατευθύνεται από την έξω πλευρά...". Ο Νεο-αποικισμός είναι επίσης ο πιο άσχημος τύπος του ιμπεριαλισμού. Για εκείνους που τον εφαρμόζουν, σημαίνει εξουσία χωρίς υπευθυνότητα και για εκείνους που υποφέρουν από αυτό, σημαίνει εκμετάλλευση χωρίς θεραπεία (1). Από αυτή την άποψη ο δεσποτισμός ενός ήδη ανεξάρτητου κράτους από ένα άλλο μπορούσε να συμπληρωθεί διαμέσου του στρατιωτικού, οικονομικού και νομισματικού ελέγχου ή με το να ελέγχει τους πολιτικούς υπαλλήλους "κλειδιά". Οι δυνάμεις των νεο-αποικιστών αναζήτησαν να μοιράσουν, να εκμεταλλευτούν και να κάνουν πάμφτωχες τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Σύμφωνα με την άποψη του Nkrumah η Σύμβαση Yaounde ήταν ο νεο-αποικισμός στην πράξη. Ήταν μία επέκταση της πλάγιας κυριαρχίας της πολιτικής του αποίκου. Όπως ακριβώς η συνθήκη του Βερολίνου στα 1885 ήταν ο πρόλογος στον αποικισμό στην Αφρική, η συνθήκη της Ρώμης έδωσε το σήμα της αρχής του νεο-αποικισμού. Η σύνδεση ήταν "ένα καινούργιο σύστημα συλλογικού αποικισμού που θα γίνει ισχυρότερο και πιο επικίνδυνο απ' ό,τι τα παλιά κακά που εμείς αγωνιζόμαστε να ξεκαθαρίσουμε" (2). Οι κριτικές του Nkrumah για τους οργανισμούς που προμηθεύουν την Ευρώπη με φτηνές πρώτες

ύλες ενώ εμποδίζουν την οικονομική ανάπτυξη της Αφρικής και την ενότητα, έχουν σαν παραδείγματα τέτοιες χώρες όπως η Γουινέα και η Ταγκανίκα. Οι κατηγορίες για τον νεο-αποικισμό χαρακτήρισαν σε μεγάλο βαθμό τις συζητήσεις στην διεθνή αγορά στις αρχές του 1960 (3).

Ο Νεο-αποικισμός είναι δύσκολο να ορισθεί ακριβώς. Όπως ο "ιμπεριαλισμός", χρησιμοποιήθηκε σαν ένας γενικός όρος δημόσιας περιφρόνησης για να καλύψει μία ποικιλία από πολιτικά και οικονομικά λάθη (4). Αναφέρεται στη γενική απογοήτευση μεταξύ των πρόσφατα ανεξάρτητων κρατών που δεν ήταν ικανά να ξεφύγουν από την πολιτική, οικονομική και κάποιες φορές στρατιωτική κυριαρχία ή επιρροή των αναπτυγμένων χωρών. Νεο-αποικισμός σήμαινε ότι η παλιά εξάρτηση από τις μητροπόλεις δεν είχε εξαφανιστεί, σε αντίθεση με τη φιλοδοξία των αρχηγών του Τρίτου Κόσμου. Με τους όρους της Αφρικής αυτό σημαίνει ότι, όπως ο William Zartman έθεσε αυτό, η Αφρική ήταν ένα εξαρτημένο κρατικό σύστημα στο οποίο οι χώρες είχαν λίγη δύναμη να επηρεάσουν τις αποφάσεις των άλλων κρατών μέσα ή έξω από την Ηπειρο, ενώ οι αποφάσεις των έξω κρατών μπορούσαν βαθιά να επηρεάσουν την Αφρική (5).

Από τις ημέρες της ακμής στο τέλος του 1950 και 1960 λίγες κατηγορίες για τον νεοαποικισμό έχουν παρουσιαστεί. Μέχρι το 1980, αρχηγός του τρίτου κόσμου τέτοιος όπως ο Γενικός Γραμματέας (secretary-general) της κοινοπολιτείας Ramphal καλούνται για ένα τέλος στην αντιπαραγωγικότητα, στις τακτικές αντιμετώπισης από τους Νότιους στις συμφωνίες τους με τους Βόρειους και σε μία αυξημένη στάση συνεργασίας (6). Ένα κύριο άρθρο στους Times στα 1983 διακήρυξε ότι με πολιτικούς όρους ο αντι-αποικισμός ήταν "μία εξαντλημένη δύναμη" (7).

Η χρήση του όρου "νεο-αποικισμός" έχει ελαττωθεί σε δημοτικότητα στους διεθνείς διαλόγους και οι πρόσφατες κατηγορίες για τον "νεο-αποικισμό που ακολούθησαν από πολύ κοντά την Ευρω-Αφρικανική Σύνδεση (EuroAfrican Association)", τώρα πολύ σπάνια γίνονται.

Ωστόσο, το επίθετο "νεο-αποικιακός" μπορεί ακόμη να εφαρμοσθεί στις συνθήκες LOME, όχι σ' αυτή την περίπτωση σαν όρος με κακή χρήση, αλλά για να δείξει κάποια από τα χαρακτηριστικά των συνθηκών αυτών.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Commission) και μερικοί ανεξάρτητοι παρατηρητές όπως η Carol Cosgrove Twitchett επέμειναν ότι η σχέση Lome δεν ήταν μία νεο-αποικιακή. Οκτώ λόγοι για αυτή την άποψη που υποστηρίχτηκαν σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα από διάφορες εξουσίες (authorities), αναφέρονται παρακάτω.

Αυτοί ακολουθούνται από μία περίληψη των κύριων λόγων για να καταλήξουν στο συμπέρασμα ότι η "διακριτική επικοινωνία" της Ευρωπαϊκής Κοινότητας υπήρξε μία σχέση νεο-αποικιακή. 1. Η σχέση LOME δεν υπήρξε νεο-αποικιακή γιατί από την αρχή επιδιώχθηκε από τους Εταίρους της Yaounde (Yaounde Associates).

Αυτή η άποψη υποστηρίχθηκε από την Carol Twitchett, η οποία πραγματεύτηκε, "Με το να συγκατατεθεί προς τις απαιτήσεις των Εταίρων για διατήρηση της σύνδεσης (association), δυσκόλεψε την Κοινότητα στο να αρχίσει μία πορεία του νεο-αποικισμού" (6). Σύμφωνα με αυτή την άποψη, η σχέση Lome δεν υπήρξε νεο-αποικιακή γιατί οι αναπτυσσόμενες χώρες ήταν ελεύθερες να διαλέξουν να γίνουν μέλη ή να απορρίψουν αυτή.

Ο νεο-αποικισμός της Κοινότητας μπορεί να βρει ίχνη πίσω στην συνθήκη της Ρώμης στην οποία οι εξαρτήσεις των μελών-κρατών, με

την υποκίνηση της Γαλλίας οργανώνονται σε μιά "σύνδεση" (association). Το γεγονός ότι οι Εταίροι (Associates) επιθυμούσαν να συνεχίσουν τη σύνδεση, έδειξε την αδυναμία τους και την εξάρτηση από την Ευρώπη και την έλλειψη αυτού που ο Sekou Toure ονόμασε εμπιστοσύνη. Αυτό επίσης απέδειξε την παραδοχή της ιδέας της Ευρο-Αφρικής από αρχηγούς όπως ο Senghor.

Με την λογική ότι οι μετά-ανεξάρτητες οργανώσεις ήταν συνέχειες μιάς πολιτικής που αρχικά επιβλήθηκε στους εταίρους από τους πρώτους αποικιακούς κυβερνήτες χωρίς καμιά συνδιάσκεψη, αυτές ήταν νεο-αποικιακές. Η θέση των αναπτυσσόμενων (developing) χωρών στις συνθήκες Yaounde και Lome ήταν ακόμη κατώτερη με εκείνη των Ευρωπαϊκών χωρών όπως είχε συμβεί στη σύνδεση της Συνθήκης της Ρώμης (Treaty of Rome Association).

Η Ευρω-Αφρικάνικη σχέση ήταν νεο-αποικιακή γιατί έδειξε κυρίως όχι την ελευθερία που οι αναπτυσσόμενες χώρες είχαν ως προς αυτή, αλλά τη συνεχιζόμενη εξάρτηση των πρώτων αποικιών από την Ευρώπη. Για τις υπόλοιπες εξαρτήσεις των κρατών-μελών της Ε.Ο.Κ. τις χώρες του εξωτερικού και εδάφη (OCT) που έγιναν μέλη της Yaounde και αργότερα της Συνθήκης Lome με τις αποφάσεις των Υπουργών του Συμβουλίου της Ε.Ο.Κ., η σχέση ήταν ακόμη αποικιακή.

2. Η Ε.Ο.Κ. δεν ήταν μιά υπερδύναμη ικανή για να εφαρμόσει νεο-αποικιστικές πολιτικές

Υπάρχουν δύο πλευρές αυτής της άποψης.

1) Υποστηρίχτηκε από τον πρώην Επίτροπο της Ε.Ο.Κ. τον Cheysson και άλλους, ότι η Ε.Ο.Κ. δεν είχε στρατιωτική δύναμη και ως εκ τούτου δεν μπορούσε να ασκήσει κυριαρχία πάνω στους "εταίρους"

της. Ωστόσο, η θεωρία του νεο-αποικισμού δεν περιόρισε την κυριαρχία σε στρατιωτικά μέσα, και έτσι το πολιτικό καθεστώς της Κοινότητας δεν απέκλεισε την ικανότητά της να εφαρμόζει νεο-αποικισμό.

2) Η δεύτερη άποψη αυτού του επιχειρήματος ήταν ότι τα Κράτη (States) της Κοινότητας, διαφορετικά από τις υπερδυνάμεις, δεν είχαν μιά συναφή πολιτική προς τον Τρίτο κόσμο (9). Δεν ήταν αρκετά ενωμένα να παρουσιάσουν και να εφαρμόσουν μιά κοινή, νεο-αποικιακή πολιτική. Ωστόσο, όπως η μελέτη των ομοιοτήτων μεταξύ Ε.Ο.Κ. και Γαλλικής πολιτικής έχει αποκαλύψει, οι εσωτερικές διαφορές της δεν εμποδίζουν την Ε.Ο.Κ. από το να έχει μιά ορισμένη αν και διακριτική πολιτική προς την Α.Κ.Ε.

3. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα σαν Κοινότητα δεν είχε αποικιακή ιστορία. Αρκετά από τα κράτη-μέλη της όπως η Ιρλανδία, και η Δανία και η Γερμανία μετά τον 1ο παγκόσμιο πόλεμο δεν είχαν Αφρικανικές αποικίες. Μερικές από αυτές που υπόγραψαν τη LOMΕ όπως η Αιθιοπία, δεν υπήρξαν επίσημα αποικίες. Αλλα κράτη της Α.Κ.Ε. όπως η Ισημερινή Γουϊνέα δεν υπήρξαν πρώην αποικίες των κρατών μελών.

Δηλώνοντας ότι η Κοινότητα δεν είχε αποικιακή ιστορία παραβλέπει το 4ο μέρος της Συνθήκης της Ρώμης και της συνεχιζόμενης σύνδεσης του OCT. Αν και κάποιες από τις Α.Κ.Ε. δεν ήταν παλαιότερα αποικίες των κρατών της Ε.Ο.Κ. ωστόσο οι πιά πολλές απ' αυτές ήταν. Οι θεωρητικοί του νεο-αποικισμού όπως ο Nkrumah παραδέχτηκαν ότι οι εξαρτήσεις ίσως αλλάξουν από το να είναι νεο-αποικίες της Γαλλίας ή της Βρετανίας σε εκείνες άλλου

κράτους (σ' αυτή την περίπτωση σ' ένα σύνολο κρατών).

Η πιο μεγάλη αλλαγή στη Σύνδεση η προσθήκη της Κοινοπολιτείας Α.Κ.Ε. στα 1975, προκλήθηκε από την είσοδο στην Ε.Ο.Κ. της πρώην αποικιακής δύναμης. Αν και κάποιοι από τους συμμετέχοντες δεν ήταν απευθείας συνδεδεμένοι με αποικιακούς δεσμούς, το γενικό πνεύμα πίσω από τη Yaounde και τη Lome ήταν να διατηρήσουν και να επεκτείνουν τις σχέσεις που ο αποικισμός είχε θεμελιώσει.

4. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δεν ακολούθησε την νεο-αποικιστική πολιτική του "διαιρώ και κυβερνώ". Ενεθάρρυνε τη συνεργασία ανάμεσα στην Α.Κ.Ε. σε κάθε επίπεδο και την δημιουργία τελωνειακών ενώσεων.

Αν και η Κοινότητα γενικά καλλιέργησε και διευκόλυσε την συνεργασία ανάμεσα στα Κράτη της Α.Κ.Ε., η πολιτική της ήταν διαιρετική όσον αφορά της αναπτυσσόμενες χώρες σαν μία ομάδα. Αυτό έγινε ιδιαίτερα φανερό στις πρώτες μέρες της σύνδεσης όταν τα Γαλλόφωνα και Αγγλόφωνα Αφρικανικά κράτη φιλονικούσαν για τις προτιμήσεις στο εμπόριο της Κοινότητας με τους Εταίρους. Ήταν επίσης σημαντική η στιγμή όταν η Α.Κ.Ε. αντέκρουσε την Κοινότητα επεκτείνοντας τις εμπορικές προτιμήσεις της για όλες τις αναπτυσσόμενες χώρες κάτω από το Γενικευμένο Σύστημα Προτιμήσεων (GSP) (10).

Σε μερικές περιπτώσεις παρατηρήθηκε ότι η Κοινότητα ασκούσε διαιρετικές τακτικές. Στις διαπραγματεύσεις της LOME II, η Ε.Ο.Κ. δεν δίστασε να πλησιάσει τις χώρες Α.Κ.Ε. ατομικά, με σκοπό να τις πείσει στη δική της άποψη. Υπάλληλοι της επιτροπής, όπως ένας ανώτερος διπλωμάτης της Κοινοπολιτείας παρατήρησε, θα ασκούσαν

κριτική για χώρες της Καραϊβικής (Caribbean) και του Ειρηνικού που ανήκουν στην Α.Κ.Ε. όταν μιλούσαν στις Αφρικανικές με σκοπό να δημιουργήσουν μία αίσθηση συμφερόντων της Κοινότητας μεταξύ της Ε.Ο.Κ. και των Αφρικανών μάλλον παρά ανάμεσα στην Α.Κ.Ε.

Ο Carol Cosgrove Twitchett κατέληξε στο συμπέρασμα ότι "Από την υπογραφή της Συνθήκης Lome, ωστόσο, και τα αγγλόφωνα και τα γαλλόφωνα Αφρικανικά Κράτη συνδέθηκαν με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, έτσι η ερώτηση του διαιρετικού κτυπήματος της Σύνδεσης Yaounde δεν είναι κατάλληλη και δεν έχει συνέχεια τώρα". Ακόμη και αν η Συνθήκη LOME απέκλεισε τη μεγάλη διαίρεση μεταξύ των Γαλλόφωνων, Αγγλόφωνων χωρών στην Αφρική, η περιφερειακή πολιτική της Κοινότητας ή του τεμαχισμού, συνέχισε να διαιρεί τις χώρες της Α.Κ.Ε. από την Βόρεια Αφρική, την Ασία και τις Λατινοαμερικανικές λιγότερο αναπτυγμένες χώρες (12).

5. Η Συνθήκη LOME δεν ήταν νεο-αποικιακή διότι οδήγησε σε κλιμακωτή αδυναμία των δεσμών ανάμεσα στις πρώην μητροπόλεις και στις πρώην αποικίες.

Αυτή η θέση υποστηρίχτηκε από τον William Zartam στο άρθρο του "Ευρώπη και Αφρική: Αποαποικιοποίηση ή ανεξαρτησία" (13): "Η θεωρία της αποικιοποίησης" που ο καθηγητής Zartman ανέπτυξε, υποστήριξε ότι η Συνθήκη LOME ήταν ένα ενδιάμεσο στάδιο στην πλήρη απο-αποικιοποίηση. Η Συνθήκη αντικατέστησε τις παλιές διμερείς αποικιακές σχέσεις με την ανάμειξη περισσότερων συμμετεχόντων. Με την ενδυνάμωση των Αφρικανικών οικονομιών και κρατών, η Συνθήκη τις βοήθησε βαθμηδόν να αναλάβουν τις δικές τους υποθέσεις. Η αντικατάσταση των διμερών σχέσεων από σχέσεις με την Κοινότητα σαν μία ολότητα σήμαινε εξασθένιση των δεσμών μεταξύ των πρώην

μητροπόλεων και των πρώην αποικιών. Η Σύμβαση Λομέ ήταν έτσι ένα φυσικό στάδιο στην πορεία του απο-αποικισμού.

Αυτή η αισιόδοξη άποψη της Συνθήκης δεν έλαβε υπόψη της τις δυνάμεις μέσα στην Συνθήκη που υποκινούσαν τη συνεχή ανεξαρτησία των αποικιών και των πρώην αποικιών πάνω στις μητροπόλεις. Η ανάμειξη πολλών συμμετεχόντων κυρίως ήταν φανερή στις οικονομικές σχέσεις καθώς η Α.Κ.Ε. διεύρυνε τις εμπορικές της σχέσεις και μείωσε την ανεξαρτησία σε μία Ευρωπαϊκή εμπορική συνέταιρο. Και όμως οι εμπορικές προτιμήσεις και η βοήθεια της Συνθήκης LOME δεν ελευθέρωσαν την Α.Κ.Ε. από την οικονομική εξάρτηση και την υπανάπτυξη.

Με πολιτικούς όρους υπήρχε ακόμη λιγότερη ανάμειξη πολλών συμμετεχόντων. Μέσα στην Συνθήκη οι πρότερες αποικιακές δυνάμεις διατήρησαν ειδικούς δεσμούς με τις πρώην εξαρτούμενες χώρες (dependencies). Οι πρώην αποικιακές δυνάμεις ενεργούσαν σαν πρόμαχοι των συμφερόντων των παλαιότερων αποικιών. Έτσι, μέσα στην Επιτροπή EDF οι αντιπροσωπείες προσπάθησαν να κάνουν σίγουρο ότι τα σχέδια στους πελάτες τους των αναπτυσσόμενων χωρών επικυρώθηκαν. Περιπτώσεις όπου για παράδειγμα η Βρετανία, που ψήφισε για τεχνικά ζητήματα ενάντια σε μία μελέτη μ' ένα γαλλόφωνο Αφρικανικό κράτος θίχτηκε βαθειά από τη Γαλλία.

Αυτή η σχέση προστασίας επίσης υπήρχε με σεβασμό προς τις προστατευόμενες περιοχές που συμπεριλαμβάνονται κάτω από την LOME. Αν και τα έργα (projects) στις προστατευόμενες περιοχές που οι χώρες έπρεπε να προμηθεύουν από τον EDF συζητήθηκαν από όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ο.Κ., υπήρξαν αρχικά το ενδιαφέρον της αποικιακής δύναμης. Όπως ένας διπλωμάτης παρατήρησε, η χώρα του δεν θα είναι

τόσο ευγενική προς το τόσο μεγάλο ενδιαφέρον· ή ανάμειξη από τα άλλα κράτη της Ε.Ο.Κ. στα έργα μέσα στις εξαρτήσεις της.

Δυναμικά μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας προσδοκούσαν να χρησιμοποιήσουν την δύναμη της προστασίας τους για λογαριασμό των παλαιότερων αποικιών. Η Πορτογαλλία, για παράδειγμα, προγραμματίστηκε να γίνει μέλος της Ε.Ο.Κ. στα 1986 και ήθελε να ενεργεί σαν μιά μεσολαβήτρια ανάμεσα στην Κοινότητα και τα "Lusophone" Αφρικανικά Κράτη (14).

Αυτή η προστασία που ασκήθηκε από τους πρώην αποίκους από μέρους των πρώην αποικιών μέσα στη σχέση LOME, μπορούσε να γίνει η αιτία για μελλοντική προστριβή, ιδιαίτερα αφού η Ισπανία και η Πορτογαλλία εισήλθαν στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η Ισπανία κυρίως ενδιαφερόταν για τους αναπτυσσόμενους Γαλλικούς δεσμούς με την πρώτη της αποικία, την Ισημερινή Γουϊνέα (Equatorial Guinea) και η Πορτογαλλία ίσως προσπαθήσει να περιορίσει την επιρροή με τις πρώην αποικίες τις κερδισμένες από τα άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ο.Κ. διά μέσου της Συνθήκης LOME (15).

Ετσι, η πολυπλευροποίηση των σχέσεων, ο πλήρης απο-αποικισμός που προβλέφτηκε από τον καθηγητή Zartman και άλλους, έπρεπε να εκπληρωθούν διαμέσου της σχέσης Lome. Αντ' αυτού, η εξάρτηση από την προστασία των πρώην αποικιακών δυνάμεων παραμένει ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα της σύνδεσης Lomé.

6. Η Συνθήκη LOME δεν ήταν νεο-αποικιακή γιατί έδωσε σημαντικά οικονομικά οφέλη στις χώρες της Α.Κ.Ε.

Σύμφωνα με αυτό το επιχείρημα, η συνθήκη LOME δεν εκμεταλλεύτηκε την Α.Κ.Ε. αλλά ενεδάρρυνε την οικονομική της

ανάπτυξη. Καμμία υπόνοια για τον νεο-αποικισμό δεν θεμελιώθηκε διότι η Λομέ ακόμη κατήργησε τις αντίθετες προτιμήσεις, επιτρέποντας στην Α.Κ.Ε. να λάβει μονόπλευρες εμπορικές προτιμήσεις καθώς επίσης οικονομική και STABEX.

Σε απάντηση αυτών των σημείων, η περιορισμένη αξία του εμπορίου LOME και οι παραχωρήσεις βοήθειας μπορούν να αναφερθούν. Οι προτιμήσεις Λομέ δόθηκαν σε οικονομίες που σε μεγάλο βαθμό ήταν ανίκανες να επωφεληθούν πλήρως από αυτές και όπου επωφεληθήκαν η Κοινότητα έθεσε περιορισμούς, όπως στην περίπτωση των υφασμάτων. Η οικονομική βοήθεια από μόνη της μπορούσε να θεωρηθεί να έχει πέσει σε αξία στην πράξη, κατά τους κυριότερους όρους από την Yaunde II.

Οι εμπορικές προτιμήσεις κάτω από την προστασία της LOME δεν ήταν τόσο πολύ μεγαλύτερες από αυτές που προσφέρθηκαν σε όλες τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες κάτω από το Γενικευμένο Σύστημα των προτιμήσεων (Generalised System) που διευθύνονταν από την Ε.Ο.Κ. Το σύστημα STABEX που πάρα πολύ χειροκροτήθηκε και που τόσο πολύ είχε τα μειονεκτήματά του στην αυθαίρετη εφαρμογή, περιόρισε τα κεφάλαια και τα πιθανά οικονομικά αποτελέσματα της αποθαρρυντικής γεωργικής διαφοροποίησης ή εκβιομηχανοποίησης. Οι προσπάθειες της Κοινότητας να βοηθήσει την βιομηχανική ανάπτυξη της Α.Κ.Ε. διαμέσου του Κέντρου για Βιομηχανική Ανάπτυξη ευρέως θεωρήθηκε σαν ελάχιστη.

Η Κοινότητα, με το να θέσει υψηλότερους δασμούς πάνω στα βιομηχανοποιημένα προϊόντα περισσότερο παρά στα πρωτεύοντα, προσπάθησε να προάγει τις χώρες Α.Κ.Ε. που ήταν προμηθευτές πρώτων υλών και που αυτή θεώρησε σαν απαραίτητους προς την Ευρωπαϊκή

βιομηχανική παραγωγή. Η βοήθεια ανάπτυξης της Ε.Ο.Κ. δεν ήταν αιτία για να αλλάξει τον άνισο διεθνή καταμερισμό εργασίας ανάμεσα στις φτωχές χώρες που παράγουν πρωτεύοντα προϊόντα και στα πλούσια βιομηχανοποιημένα έθνη (16). Πάνω από δύο δεκαετίες σύνδεσης με την Ευρώπη απέτυχαν οποιαδήποτε μεγάλη επίδραση στα μεγαλύτερα προβλήματα ανάπτυξης της Αφρικής.

Η βοήθεια και οι εμπορικές παραχωρήσεις της Συνθήκης LOME δεν άλλαξαν την βασικά νεο-αποικιακή ιδρυση της διακριτικής επικοινωνίας, η οποία προσπάθησε να κάνει τη σχέση ελκυστική και περισσότερο οικονομικά χρήσιμη προς την Α.Κ.Ε. Κάτω από το φως του ενδιαφέροντος της Κοινότητας να καλλιεργήσει σε όχι ανταγωνιστικές κατευθύνσεις την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της Α.Κ.Ε., να προμηθεύσει, ό,τι ο πρώην Επίτροπος Cheysson περιέγραψε σαν αρρώστια και επίδομα ανεργείας για την Α.Κ.Ε., η σχέση της Κοινότητας με αυτές τις αναπτυσσόμενες χώρες μπορούσε να ονομασθεί νεοαποικισμός ευημερίας (welfare).

Ο νεο-αποικισμός της ευημερίας προσπάθησε να μαλακώσει τις σκληρότερες πλευρές της σχέσης Α.Κ.Ε.-Ε.Ο.Κ. Διαφορετική από την σχέση, δέχτηκε την αρχή της ισότητας των εξαρτημένων κρατών. Ο νεο-αποικισμός της ευημερίας προσπάθησε - διαμέσου της βοήθειας, τις εμπορικές προτιμήσεις και τη STABEX - να ελαφρώσει τις συνθήκες της φτώχειας και της οικονομικής αθλιότητας της Α.Κ.Ε. Αυτή υπονοούσε την εκ νέου κατασκευή των διεθνών οικονομικών συστημάτων χωρίς να δεσμεύονται σ' αυτά. Σε σύγκριση με το παλιό αποικιακό σύστημα, το νεο-αποικισμός της ευμερίας ήταν προοδευτικός, αλλά ήταν μακριά από μια ίση συνεργασία.

7. Η Συνθήκη LOME δεν ήταν νεο-αποικιακή διότι οι Κυβερνήσεις των Α.Κ.Ε. και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είπαν ότι δεν ισχύει αυτό (17)

Επειδή ο νεο-αποικισμός είναι ένας όρος γενικά κακώς χρησιμοποιημένος δεν δημιουργεί έκπληξη το γεγονός ότι ομάδες που ανήκουν στην Συνθήκη LOME θα αρνούσαν την εφαρμοσιμότητά του στη Συνθήκη. Η Α.Κ.Ε. και η Ε.Ο.Κ. κατέβαλαν προσπάθειες να απομακρυνθούν από τον αποικισμό. Κατέβαλαν ειδικές προσπάθειες να εγκαταλείψουν όρους τέτοιους όπως η "Σύνδεση" (Association) που είχε αποικιακούς υπαινιγμούς. Παρ' όλα αυτά, πολλοί διπλωμάτες της Α.Κ.Ε., διπλωμάτες της Ε.Ο.Κ. και υπάλληλοι της Κοινότητας έχουν προσωπικά αναγνωρίσει την νεο-αποικιακή φύση της Συνθήκης.

8. Ο ρόλος του απεσταλμένου της Ε.Ο.Κ. δεν ήταν νεο-αποικιακός.

Ο Dr. David Wall υποστήριξε ότι ο ρόλος του απεσταλμένου της Ε.Ο.Κ. σαν μόνιμου αντιπροσώπου της Επιτροπής (Commission) στις χώρες εγκατέστησε τον νεο-αποικισμό. Καμμία άλλη υπηρεσία βοήθειας δεν ένοιωσε εξαναγκασμένη να κρατήσει ένα τοπικό επιθεωρητή στις χώρες όπου είχε προϊόντα (18).

Ωστόσο η ίδια η Α.Κ.Ε. δεν ήταν αντίθετη προς το ρόλο του απεσταλμένου της Ε.Ο.Κ. Οι χώρες της Α.Κ.Ε. προτίμησαν να εξυψώσουν το ρόλο του απεσταλμένου με το να επιταχύνουν απαιτήσεις τους και αναφορές στην γραφειοκρατία των Βρυξελλών (19). Επειδή η Α.Κ.Ε. δέχτηκε την πρακτική αξία του απεσταλμένου, ήταν πιο εύκολο να εξηγήσει τον συμβολικό μάλλον παρά τεχνικό του ρόλο σαν νεο-αποικιακό.

Όπως έχει σημειωθεί επί πλέον αυτού του πρακτικού ρόλου στο να επιβλέπει τα προϊόντα της Ε.Ο.Κ., ο απεσταλμένος έπαιξε ένα πολιτικό ρόλο. Σε αρκετές χώρες της Α.Κ.Ε. στον απεσταλμένο δινόταν θέση πρεσβευτή. Επειδή η Κοινότητα από μόνη της δεν είχε πρεσβευτές, ο απεσταλμένος χρησίμευσε σαν σύμβολο υποχρέωσης της επιτροπής στην Α.Κ.Ε. Από τότε που η σχέση της Κοινότητας με την Α.Κ.Ε. ήταν νεοαποικιακή ο απεσταλμένος μπορούσε να θεωρείται ένα σύμβολο αυτού του νεο-αποικισμού.

Εν περιλήψει, τα επιχειρήματα που ανατρέπουν τους υπαινιγμούς του νεοαποικισμού, δεν είναι πειστικά. Το βάρος της απόδειξης, δείχνει ότι η σχέση Lome δεν ήταν μία απλή σχέση με μία απλή εργασία: την ανάπτυξη, όπως ένας ανώτερος υπάλληλος της Επιτροπής (Commission) με επιμονή υποστήριξε. Αυτή ήταν μία πολύπλοκη πολιτική σχέση που μπορεί να χαρακτηριστεί σαν νεοαποικισμός. Μία περίληψη των λόγων για να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι η Συνθήκη ήταν νεο-αποικιακή δίνεται παρακάτω.

1. Η Συνθήκη LOME ήταν νεο-αποικιακή γιατί συνέχισε την πολιτική της σύνδεση μεταξύ Ευρώπης και Αφρικής. Υποστήριξε την συνέχιση στους δεσμούς μεταξύ Ευρώπης και Αφρικής σε κάθε επίπεδο ώστε να προάγει Ευρωπαϊκούς πολιτικούς και οικονομικούς σκοπούς, ιδρύοντας μία Ευρω-αφρικανική συμμαχία.

2. Η Συνθήκη ήταν νεο-αποικιακή επειδή οι παράμετροι της σχέσης τέθηκαν από την Κοινότητα. Μεγαλύτεροι όροι τέτοιοι όπως η ποσότητα της βοήθειας, οι εμπορικές παραχωρήσεις και προγράμματα τέτοια όπως τα STABEX, προσφέρθηκαν στην Α.Κ.Ε. πάνω σε μία βάση να πάρουν ή να αφήσουν αυτή.

3. Η Συνθήκη LOME ήταν νεο-αποικιακή επειδή προσπάθησε να

κάνει περιφερειακά τα επιλεγμένα κράτη Α.Κ.Ε. Δημιούργησε διαιρέσεις ανάμεσα στην Α.Κ.Ε. και τις άλλες λιγότερο αναπτυγμένες χώρες στην Ασία, Λατινική Αμερική και Β.Αφρική.

4. Αντί να εξασθενήσουν οι δεσμοί μεταξύ των πρώην μητροπόλεων και των πρώην αποικιών, η Συνθήκη τους καλλιέργησε. Μέσα στη σχέση η Α.Κ.Ε. ευρέως βασίστηκε στην προστασία της πρώην αποικιακής δύναμης να αποκτήσει ένα καλό μέρος βοήθειας, εμπορικών ευκαιριών και αποζημιώσεων STABEX.

5. Η Συνθήκη ήταν νεο-αποικιακή διότι οι όροι της μετέβαλαν λίγο την οικονομική αδυναμία και την εξάρτηση των Α.Κ.Ε. Οι εμπορικές προτιμήσεις και οι αποζημιώσεις της STABEX ευνόησαν τις εξαγωγές των κύριων προϊόντων της Α.Κ.Ε. Οι προσπάθειες της Ε.Ο.Κ. να εκβιομηχανήσει την Α.Κ.Ε. ήταν παρα πολύ μικρές. Οι εμπορικές προτιμήσεις και η οικονομική βοήθεια έκαναν πολύ λίγα συνολικά να βελτιώσουν την υπανάπτυξη της Α.Κ.Ε. ωστόσο όμως προσείλκυσαν την Α.Κ.Ε. στη σχέση και παρουσίασαν κάποια επιτυχημένα σχέδια ανάπτυξης. Αυτή η μείωση των ενδιαφερόντων της Ε.Ο.Κ. στις αγορές της Α.Κ.Ε. και στις πρώτες ύλες με κάποιες παραχωρήσεις θα μπορούσε να οριστεί "νεο-αποικισμός ευημερίας" Παρ' όλα αυτά, η επιδίωξη της Ε.Ο.Κ. του "νεο-αποικισμού ευημερίας δεν δημιούργησε μιá καινούργια οικονομική τάξη ούτε ανύψωσε την Α.Κ.Ε. από την παραδοσιακή της κατάσταση δηλαδή τις σκληρές εργασίες για τη βιομηχανική Ευρώπη (20).

6. Η Συνθήκη Lome ήταν νεο-αποικιακή διότι βασιζόταν πάνω σε ό,τι ο Johan Galtung ονόμασε αμυντικό σημείο του Κέντρου στην Περιφέρεια (21). Δηλαδή, ο χειρισμός της σχέσης γινόταν βασιζόμενος στην "ελιτ" κάθε πλευράς, και ήταν ευρέως άγνωστος από τους πληθυσμούς Ε.Ο.Κ. και Α.Κ.Ε. Όπως σημειώθηκε νωρίτερα, η

Συνθήκη έτεινε να υποστηρίξει δυναμικά καθεστώτα. Αυτό δεν ήταν μόνο μία επίδραση της κυβέρνησης προς την κυβερνητική βοήθεια, αλλά επίσης καλλιεργήθηκε από την συνεχή ανάπτυξη των μελών της Επιτροπής. Ο πρώην επίτροπος Cheysson περιγραφόταν στο Jeune Afrique σαν έμπιστος εάν όχι συνεργός των πιο πολλών από τους Αφρικάνους αρχηγούς του Κράτους (22).

Οι έξη λόγιοι που καταγράφονται πιο πάνω δείχνουν ότι η Συνθήκη LOME ήταν ένα παράδειγμα του νεο-αποικισμού ή του νεο-αποικισμού της ευημερίας. Συμπληρωματικοί λόγοι γιατί η Συνθήκη ήταν νεο-αποικιακή τέτοιοι όπως η ευρέως διαδομένη φήμη της για νεο-αποικισμό, ο σχεδόν πρεσβευτικός ρόλος του απεσταλμένου και οι ρατσιστικές διαφορές μεταξύ των πληθυσμών της Ε.Ο.Κ. και της Α.Κ.Ε. θα μπορούσαν επίσης να παρατεθούν (23):

Ο "αποικίζων" είπε ο Γάλλος αποικιακός Γενικός Κυβερνήτης στα 1941, "είναι ουσιώδες να προωθηθούν οι γηγενείς κοινωνίες στις οδούς που επιλέξαμε γι' αυτές" (24). Εν περιλήψει, η Σύμβαση Λομέ ήταν νεο-αποικιακή γιατί ήταν ένα διαλεγμένο μονοπάτι για την Α.Κ.Ε. από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Οι προοπτικές για τη Λομέ

Ο ισχυρισμός του V.S.Nairaul ότι η "Αφρική δεν έχει μέλλον" ήταν τόσο απατηλή όσο η άποψη των Hegel και Marx ότι η Αφρική δεν είχε ιστορία (25). Η Συνθήκη Lome επίσης είχε μία ιστορία, ικανή να ανιχνευτεί πίσω στον Ευρωπαϊκό αποικισμό, είχε επίσης ένα μέλλον του οποίου τα κύρια σημεία μπορεί να γίνουν αντιληπτά.

Αν και υπήρχε η άποψη ότι η Συνθήκη Lome ήταν νεο-αποικιακή, αυτό το κεφάλαιο δεν μπορεί να το καταδικάσει τελείως. Κάθε

συμμαχία ανάμεσα στην πολιτικά σταθερή και οικονομικά ισχυρή Ευρωπαϊκή Κοινότητα και στα αδύναμα, ασταθή και οικονομικά εξαρτημένα κράτη της Α.Κ.Ε. δεσμευόταν να παράγει διαφορετικών ειδών ευχές. Η Συνθήκη Lome ήταν νεο-αποικιακή, αλλά η σφραγίδα της ευημερίας του νεο-αποικισμού ήταν ακόμη γενικά προτιμότερη από την στρατιωτική κυριαρχία που ασκείτο από τις Η.Π.Α. και τη Σοβιετική Ένωση ή τα βάσανα της απόμόνωσης της Γουϊνέα πριν το 1975.

Η Σύμβαση Lome είχε πολυάριθμα μειονεκτήματα όπως έδειξε η ανάλυση του εμπορίου της και η βοήθεια ενώ η νεο-αποικιακή της φύση, υπήρξε αξιοσημείωτη. Η Συνθήκη ήταν αξιοσημείωτη για τον τρόπο που στήριξε την αποικιακή κληρονομιά και ακόμη διότι κατόρθωσε να παρουσιάσει τον εαυτό της σαν κάτι καινούργιο στις διεθνείς σχέσεις. Αυτός ο επιδέξιος χειρισμός και η ανάπτυξη της πολιτικής του σύνδεσης την έκανε ικανή να παρουσιαστεί σαν μία συνεργασία ανάμεσα σε ίσους, ένα βήμα προς την καινούργια διεθνή οικονομική τάξη, ένα ρήγμα στις σχέσεις Βορρά-Νότου. Αν και η εικόνα της Συνθήκης ακτινοβολούσε περισσότερο λαμπρά μερικές φορές, κυρίως στην αρχή της LOME I, απ' ό,τι οι άλλες, η πραγματική νεο-αποικιακή φύση της συνθήκης υπήρξε γενικά σκοτεινή.

Η επιδέξια ανάπτυξη της πολιτικής της LOME την έκανε ελκυστική σε ένα αυξημένο αριθμό από αναπτυσσόμενες χώρες. Με το να συμπεριλαμβάνει ουσιαστικά όλες τις χώρες της Αφρικής πέρα από τη Σαχάρα στη σχέση, η Lome αντιπροσώπευσε την εκπλήρωση μάλλον παρά την εγκατάλειψη των ονείρων της Ευρω-Αφρικής.

Η Λομέ δεν περιορίζει την Ευρωπαϊκή πολιτική επίδραση, καταργεί την οικονομική εξάρτηση της Α.Κ.Ε., ενθαρρύνει την γρήγορη εκβιομηχανοποίησή τους, περιορίζει την δύναμη των εκλεκτών

κρατών της Α.Κ.Ε. ή φέρνει σε πέρας οποιεσδήποτε μυστηριώδεις δομικές αλλαγές στις σχέσεις Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε. Αλλά με τις αποζημιώσεις της STABEX, την οικονομική βοήθεια, τις εμπορικές παραχωρήσεις, και την προοδευτική ρητορική, η Lome (και νωρίτερα οι Συνθήκες Yaounde) κατόρθωσε μιά εξευγενισμένη πολιτική του νεοαποικισμού της ευημερίας. (welfare neo-colonialism).

Ένα άλλο αξιοσημείωτο χαρακτηριστικό της σχέσης Lome ήταν η ικανότητα της να διατηρεί ένα χαμηλό πολιτικό προφίλ. Με το να περιγράφει την Lome σαν μία οικονομική συμφωνία, η Κοινότητα σε ευρεία κλίμακα απέφυγε πολιτικά προβλήματα όπως η συζήτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ανύψωσε την σταθερότητα της Συνθήκης.

Αξιοσημείωτη ήταν πάλι η παρουσίαση της Συμμαχίας Lome της Κοινότητας, η διακριτική επικοινωνία, σαν ένας μέσος δρόμος ανάμεσα στις υπερδυνάμεις, ενώ απέφευγε συγκρούσεις με τις Η.Π.Α. Εάν η Συνθήκη Lome δεν ήταν ακριβώς ισοτίμη με την αρχή του να μην ενώνεται ούτε με την μία ούτε με την άλλη από τις δύο μεγάλες δυνάμεις, όπως η επιτροπή της Ε.Ο.Κ. απαιτούσε, αυτή δεν ήταν ωστόσο και η πιο κοντινή δυνατή λύση. Με δηλωμένη την πολιτική της ουδετερότητας, η Ε.Ο.Κ. εμφάνισε την μικρότερη απειλή της παρέμβασης ή κυριαρχίας προς τις χώρες της Α.Κ.Ε. απ' ό,τι οι βασικοί εναλλακτικοί σύμμαχοι Η.Π.Α., Σοβιετική Ένωση.

Το δικαίωμα "εκλογής" της πόρειας για απόσπαση από το διεθνή σύστημα ήταν, όπως το παράδειγμα της Γουϊνέας έδειξε, ένα που γενικά δεν ήταν βιώσιμο για την Α.Κ.Ε. Επειδή οι φτωχές και αδύνατες χώρες ήταν στενά εξαρτώμενες από την οικονομική βοήθεια της Ε.Ο.Κ. και την εξαγωγή κύριων προϊόντων, η Α.Κ.Ε. δεν μπορούσε να παρέχει τα μέσα ώστε να παραμερίσει την βοήθεια της Ε.Ο.Κ.,

ωστόσο προξένησε μικρή πραγματική βελτίωση. Επειδή οι πηγές της σημαντικής οικονομικής βοήθειας ήταν λίγες και η ικανότητα των κρατών της Α.Κ.Ε. να παράγουν αυτόνομη ανάπτυξη ήταν περιορισμένη ήταν δίκαιο να δεχθούν την σχετικά καλή συνεργασία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Συζητήθηκε ότι η Συνθήκη LOME ήταν "υπερτιμημένη", ότι σύντομα θα περνούσε στη λησμονιά και ότι η προσοχή σ' αυτήν κυρίως απέτρεψε το ενδιαφέρον από περισσότερο σημαντικά θέματα (26). Ωστόσο, δεν ήταν δυνατόν να παύσει την σχέση Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε. με αυτό τον τρόπο. Σύμφωνα με τον καθηγητή Emerson, η Συνθήκη Lome ήταν τουλάχιστον ένας στύλος της διεθνούς τάξης της εποχής της (27). Η σχέση Α.Κ.Ε.-Ε.Ο.Κ. ήταν σημαντική στο ότι ήταν μακροχρόνια, μοναδική και σύγχρονη πολιτική που ανάμειξε ένα μεγάλο και αυξανόμενο αριθμό χωρών.

Ως προς τον ισχυρισμό ότι η Συνθήκη LOME γρήγορα θα βυθιζόταν στη λησμονιά, καμμία απόδειξη αυτού δεν υπήρξε. Πράγματι, τα περασμένα 25 χρόνια της σχέσης αποκαλύπτουν την ικανότητα της να προσαρμόζεται στις καινούργιες περιστάσεις χωρίς να χάνει την ουσία της. Η Lome στα 1990 στην πέμπτη της ενσάρκωση ακόμη απευθύνεται στην φτώχεια και εξάρτηση της Α.Κ.Ε. και στις Ευρωπαϊκές πολιτικές και οικονομικές φιλοδοξίες.

Το ενδιαφέρον της Κοινότητας σε περιοχές τέτοιες όπως της Μεσογείου και της Λατινικής Αμερικής έχει αυξηθεί και το ενδιαφέρον για την Α.Κ.Ε. δεν είναι πλέον τόσο πρωταρχικό στην σκέψη της Ε.Ο.Κ. όσο ήταν στα μέσα του 1970. Αλλά η Κοινότητα ακόμη θεωρεί την Lome σαν ακρογωνιαίο λίθο της πολιτικής της ανάπτυξης της (28). Έτσι είναι φανερό ότι η Ευρώπη θα συνεχίζει να αναζητεί μια "διάκριση επικοινωνίας" με την Α.Κ.Ε.

Για πολλές χώρες της Α.Κ.Ε., οι προοπτικές ανάπτυξης στα 1990 είναι μονότονες. Επομένως, η Α.Κ.Ε. θα παραμείνει φτωχή, αδύναμη και σε ανάγκη Ευρωπαϊκή βοήθειας.

Είναι απίθανο ότι η Α.Κ.Ε. θα θυσίαζε τις οικονομικές αμοιβές της LOME για να σώσει τις πολιτικές της αρχές πάνω στην Νότια Αφρική ή τα άλλα θέματα. Είναι επίσης απίθανο ότι η Α.Κ.Ε. θα είναι ικανή να επιτύχει περισσότερα από περιθωριακές αλλαγές στις συνθήκες Lome στο μέλλον.

Πιθανές περιοχές σύγκρουσης μέσα στη σχέση Lome έχουν υπάρξει. Αυτές συμπεριλαμβάνουν ανταγωνισμό μεταξύ κρατών-μελών της Ε.Ο.Κ. για την επιρροή στην Αφρική, κυρίως μετά την ένταξη της Ισπανίας και της Πορτογαλλίας στην Κοινότητα που επιβεβαιώνουν τους δεσμούς τους με τις πρώτες εξαρτήσεις. Οι εκφράσεις ανησυχίας της Α.Κ.Ε. πάνω στην συνεχιζόμενη σχέση της Κοινότητας με τη Δημοκρατία της Ν.Αφρικής πιθανόν να παραμείνουν μία πηγή σύγκρουσης. Ωστόσο, η Σχέση LOME έχει δείξει στο παρελθόν την ικανότητά της να αποφεύγει και να αντιστέκεται σε τέτοιες συγκρούσεις.

Είναι πιθανόν ότι η σχέση LOME θα συνεχίσει να ξεπερνά τα βραχυχρόνια και μεσοχρόνια προβλήματα για 5 σημαντικούς λόγους:

1) Έχει ένα καλά θεμελιωμένο δίκτυο σχέσεων που εξαιτίας της πολιτικής αδράνειας ή της τάσης στις κυβερνήσεις να παίρνουν μέρος σε αυξωτικές (incremental) παρά σε τελικές αποφάσεις, θα τείνει να συνεχιστεί μάλλον παρά να διαλυθεί.

2) Τόσο καιρό όσο η Ε.Ο.Κ. παραμένει μία μεγάλη (και αργά αυξανόμενη τουλάχιστον σε ονομαστικούς όρους) πηγή οικονομικής βοήθειας και προνομιακών εμπορικών ρυθμίσεων για την Α.Κ.Ε., είναι απίθανο να απορρίψουν τις Συνθήκες LOME.

3) Η Κοινότητα είναι απίθανο να εγκαταλείψει το από πολύ καιρό στηριζόμενο ενδιαφέρον στις Αφρικανικές πολιτικές και οικονομίες. Επίσης το χαμηλό πολιτικό προφίλ της Συνθήκης σαν μία διακριτική επικοινωνία θα συνεχίσει να την βοηθεί να ξεφύγει από τις διεθνείς κριτικές και εσωτερικές διαιρέσεις. Τέλος, η Συνθήκη έχει την δυνατότητα, όπως παρά πολύ καθαρά δείχνεται στην Yaoundé I και LOME I να προσαρμόζεται στους ευματάβλητους διεθνείς πολιτικούς κανόνες.

Εχόντας καταλήξει ότι η σχέση Lome είναι πιθανόν να συνεχίσει για τους λόγους που σημειώθηκαν παραπάνω, απομένει να σκεφτούμε τον πιθανό τύπο μίας τέτοιας σχέσης, δεν είναι δυνατόν να προβλέψουμε με λεπτομέρειες την μελλοντική ανάπτυξη της Συνθήκης, αλλά ορισμένες αναπτύξεις είναι εξαιρετικά απίθανες. Έτσι, το μέλλον της Lome που μπορεί να προβλεφτεί δεν περιέχει μία αληθινή συνεργασία μεταξύ Ε.Ο.Κ. και Α.Κ.Ε. Η Α.Κ.Ε. φαίνεται πιθανώς να παραμένει αδύναμη, εξαρτώμενη και ανίκανη να κατορθώσει ισότητα μέσα στη σχέση.

Η στρατηγική της Κοινότητας δεν επιτρέπει μία οικουμενικοποίηση της σχέσης, επεκτείνοντας την βοήθειά της και τις προτιμήσεις σε όλες τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες. Μία τέτοια οικουμενικοποίηση ίσως να την προτιμούσαν ορισμένα κράτη-μέλη της Ε.Ο.Κ. όπως η Ολλανδία, αλλά θα κατέστρεφε τα σχέδια που διατηρούσε ζωντανά η Κοινότητα για τις σχέσεις από περιοχή σε περιοχή με την Α.Κ.Ε. και τα παραλιακά Μεσογειακά κράτη.

Επίσης δυσκολοδιάκριτη στο μέλλον της Lome είναι κάθε ευρέως διαδεδομένη πολυπλευροποίηση των μετα-αποικιακών δεσμών. Έτσι, οι πρώτες αποικίες θα συνεχίσουν να αναζητούν και συχνά να χρειάζονται την προστασία των προηγούμενων αποικιακών δυνάμεων

στις οφέλειες που η Lome αποκτά. Συγκρούσεις, για παράδειγμα, μεταξύ της Γαλλίας και της Ισπανίας στην Ε.Ο.Κ. είναι πιθανόν να ξεπροβάλλουν για την επιρροή πάνω στην Ισημερινή Γουϊνέα, αλλά τέτοιες συγκρούσεις είναι απίθανο να οδηγήσουν σε μιά γενική εξασθένιση και τελικό αποκλεισμό των ιδιαίτερων δεσμών μεταξύ των πρώην αποικιών και των πρώην αποίκων.

Μία άλλη προοπτική όχι στον ορίζοντα της Lome, είναι η γρήγορη οικονομική ανάπτυξη ή εκβιομηχανοποίηση της Α.Κ.Ε. Αλλά, όπως σημειώθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, υπάρχει η ελπίδα για την συνεχιζόμενη ανάπτυξη και εφαρμόσιμη βελτίωση της βοήθειας της Lome και των εμπορικών όρων. Η πραγματική ενότητα της Α.Κ.Ε. είναι επίσης απίθανο να βγει από την σχέση Lome. Κάποια συνεργασία της Α.Κ.Ε. και συντονισμός θα συνεχιστούν, αλλά οι διαιρέσεις μεταξύ της Αγγλόφωνης Κοινοπολιτείας και της Γαλλόφωνης, μεταξύ Αφρικανικών και των χωρών της Καραϊβικής και του Ειρηνικού θα παραμείνουν σημαντικές.

Τα νεο-αποικιακά χαρακτηριστικά της Συνθήκης δεν θα εξαλειφτούν εύκολα. Ωστόσο, η φιλική επικοινωνία της Lome είναι καλά τοποθετημένη να συνεχίσει, να επεκτείνει τα μέλη της και να αναπτύξει "ευημερία" στους όρους. Αλλά μετά από τόσες δεκαετίες της Ευρω-Αφρικανικής συνεργασίας, η σχέση Lome δεν έχει εκπληρώσει τις οικονομικές, κοινωνικές, πνευματικές ή πολιτικές φιλοδοξίες των ανθρώπων της Α.Κ.Ε. και φαίνεται απίθανο να είναι ικανή να πράξει έτσι στο μέλλον (29).

Σημειώσεις Κεφαλαίου VX

1. Nkruman, Kwame, Neo-Colonialism: The Last Stage of Imperialism, London, Heinemann, 1965. "Introduction (Εισαγωγή)
2. Quoted from Gruhn, I.V., "The Lome Convention: inching towards independence", International Organization, Spring 1976, σελ. 244
3. Zartman, I.W., The Politics of Trade Negotiations between Africa and The European Economic Community, Princeton, Princeton University Press, 1971.
4. See Twitchett, K., "Colonialism", Political Studies, October 1965.
5. Zartman, I.W., "Africas as a Subordinate State System in International Relations", International Organization, Summer. 1967, vol. 21, no. 3.
6. West Africa, 22 November, 1982, σελ.3043.
7. The Times, London, March 7, 1983.
8. Twitchett, C., Europe and Africa: From Association to Partnership, Westmead, Saxon House, 1978, σελ.123.
9. ibid,
10. Dolan, M. and Caporaso, J., "The External Relations of the European Community", Annals of the American Academy of Political and Social Sciences, November, 1978.
11. Europe and Africa: From Association to Partnership, op cit σελ. 124.
12. Ο όρος 'fragmentation' χρησιμοποιήθηκε από τον Johan Galtung στη μελέτη του "The European Community: A Superpower in the Making, London Allen and Unwin, 1973, Κεφ. 3.
13. Zartman, I.W., "Europe and Africa: Decolonization or

Dependency", Foreign Affairs, vol. 54 no.2, Jan. 1976.

14. West Africa, 10 May 1982.
15. West Africa, 2 May, 1983.
16. Mytelka, Lynn K., "The Lome Convention and a New International Division of Labour", Revue d' Integration Europeene, Sept. 1977.
17. Europe and Africa: From Association to Partnership, op cit, σελ. 168.
18. Wall, D. The European Community's Lome Convention: "Stabex" and the Third World's Aspirations, London, Trade Policy Research Centre, 1976.
19. Report of the ACP-EEC Council of Ministers, 1980-81, Brussels, EEC 1981.
20. Ainsaya, A., "The European Common Market and Africa", International Problems, 1977 vol 16, συζητήθηκε ότι η ΕΟΚ πράγματι προσπαθούσε με τη Σύμβαση Λομέ να εξουδετερώσει τη ζήτηση για ένα δίκαιο διεθνές Οικονομικό Σύστημα. Για μιá συζήτηση σχετική με το πως η Σύμβαση επηρέασε τις προοπτικές βιομηχανικής ανάπτυξης, βλέπε Mytelka, Lynn "The Lome Convention: A New International Division of Labour", op cit.
21. Galtung op cit.
22. "Claude Cheysson, etes-vous un ministre des colonies?", Jeune Afrique, no. 1022, 6 aout, 1980.
23. The Anglo-African Commonwealth, Oxford, Pergamon, 1967, Ch.4

24. Pierre Boisson quoted in Deschamps, Hubert, Methodes et Doctrines Coloniales de la France, Paris, Armand Colin, 1953. σελ.177.
25. "Viewpoint", Times Literary Supplement, February 1, 1980.
26. Galtung, Johan, "The Lome Convention and Neo-Capitalism", African Review, 1976, vol. 6 (1).
27. Emerson, Rupert, From Empire to Nation, Cambridge Mass., Harvard University Press, 1967.
28. Memorandum on the Community's Development Aid Policy, EEC Document Com (82) 640 final, 1982, (Pisani Memorandum) p. 1.
29. Cf. Treaty Establishing the European Economic Community, (1957), London HMSO, 1962, (Treaty of Rome),

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ
(FACTOR ANALYSIS METHOD) ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ Ε.Ο.Κ. - Α.Κ.Ε.
- ΜΙΑ ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ -
(CASE STUDY: EEC-ACP COUNTRIES)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ
(FACTOR ANALYSIS METHOD) ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ
ΧΩΡΩΝ Ε.Ο.Κ. - Α.Κ.Ε.
- ΜΙΑ ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ -
(CASE STUDY: EEC-ACP COUNTRIES)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Χ

Μέθοδος Ανάλυσης Παραγόντων

10.1. Θεωρητικό Υπόβαθρο

1.1. Τύποι Ανάλυσης Παραγόντων

1.1.1. Προπαρασκευή Μήτρας Συσχέτισης

1.1.2. Εξαγωγή Αρχικών Παραγόντων

1.1.2.1. Προσδιοριζόμενοι Παράγοντες

1.1.2.2. Συμπεραινόμενοι Παράγοντες

1.1.3. Εναλλαγή των Παραγόντων σε Τελικούς Παράγοντες.

Συνοπτική Παρουσίαση

1.2. Σημασία Βασικών Πινάκων και Στατιστικών στην Ανάλυση Παραγόντων

1.2.1. Μήτρα Factor-Pattern

1.2.2. Μήτρα Εκτίμησης Παραγόντων
(Factor-Estimate Matrix)

1.2.3. Μήτρα Εναλλαγής Παράγοντα Δομής
(Rotated Factor-Structure Matrix)

1.2.4. Μήτρα Συσχέτισης Μεταξύ Παραγόντων

1.2.5. Εναλλακτική Ορθογωνική Μήτρα Παραγόντων
(Rotated Orthogonal-Factor Matrix)

1.2.6. Μήτρες Εναλλακτικού "Oblique" Παράγοντα

1.2.7. Μήτρα Αρχικού Παράγοντα και Σπουδαιότητα των Παραγόντων

10.2. Μέθοδοι Παραγοντοποίησης Διαθέσιμοι σε Παράγοντα Υπο-προγράμματος

2.1. Βασική Παραγοντοποίηση Χωρίς Επανάληψη: PA1
(Principal Factoring Without Iteration)

2.2. Βασική Παραγοντοποίηση με iteration: PA2

10.3. Μέθοδοι Εναλλαγής Διαθέσιμοι στο Υποπρόγραμμα του Παράγοντα

3.1. Ορθογωνική Rotation: QUARTIMAX

3.2. Ορθογωνική Rotation: VARIMAX

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΧΙ

Εφαρμογή της Μεθόδου Ανάλυσης Παραγόντων και Ερμηνεία των Αποτελεσμάτων της Ανάλυσης Χωρών-Κλάδων

A. Στατιστικά Στοιχεία

11.1. Κατηγορίες Κλάδων

11.2. Χώρες Α.Κ.Ε.

B. Η Ανάλυση Περιοχών-Κλάδων

11.1. Συντελεστές Συμμετοχής (Location Quotients)

11.1.1. Εισαγωγές από Ε.Ο.Κ. (1974)

11.1.2. Εξαγωγές Χωρών Α.Κ.Ε. προς Ε.Ο.Κ. (1974)

11.1.3. Εισαγωγές από Ε.Ο.Κ. (1977)

11.1.4. Εξαγωγές Χωρών Α.Κ.Ε. προς Ε.Ο.Κ. (1977)

11.1.5. Εισαγωγές από Ε.Ο.Κ. (1980)

11.1.6. Εξαγωγές Χωρών Α.Κ.Ε. προς Ε.Ο.Κ. (1980)

11.2. Η Ερμηνεία των Αποτελεσμάτων

- ΚΛΑΔΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ -

11.2.1. Εισαγωγές Χωρών Α.Κ.Ε. από Ε.Ο.Κ. (Κλάδοι)

11.2.2. Εξέλιξη Εξαγωγικού Μοντέλου (Κλάδοι)

11.3. Συντελεστές Μεταβλητότητας

11.4. Η Ερμηνεία των Αποτελεσμάτων

- ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ -

11.4.1. Εξαγωγές προς Ε.Ο.Κ. (Χώρες)

11.4.2. Εισαγωγές από Ε.Ο.Κ. (Χώρες)

11.5. Εξέλιξη Εισαγωγικού-Εξαγωγικού Μοντέλου Χωρών Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε.
πριν και μετά τις Συνθήκες Λομέ

11.6. Συμπεράσματα Εφαρμογής της Μεθόδου Ανάλυσης Παραγόντων στην
περίπτωση των Χωρών Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε.

11.7. Βιβλιογραφία

11.7.1. Ξένα

11.7.2. Ελληνική

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΧΜέθοδος Ανάλυσης Παραγόντων(Factor Analysis Method)10.1 Θεωρητικό Υπόβαθρο

Η έμφαση δίνεται σε μία γενική κατεύθυνση της μεθόδου μάλλον παρά στην παρουσίαση των αλγορίθμων υπολογισμών. Το πιο απλό διακριτικό χαρακτηριστικό της ανάλυσης παραγόντων είναι η ικανότητα μείωσης των δεδομένων. Δεδομένης μίας τάξης συντελεστών συσχέτισης για ένα σύνολο μεταβλητών, οι τεχνικές της ανάλυσης παραγόντων μας δίνουν τη δυνατότητα να δούμε πότε υφίσταται ένας βαθύτερος τρόπος σχέσεων ούτως ώστε τα δεδομένα να πρέπει να "επανατακτοποιηθούν" ή να "μειωθούν" σε ένα μικρότερο σύνολο παραγόντων ή συνιστωσών που μπορούν να ληφθούν σαν μεταβλητές πύρων (source variables) εξηγώντας τις παρατηρηθείσες αμοιβαίες σχέσεις στα δεδομένα. Οι πιθανές χρήσεις της δυνατότητας είναι πολλές και ποικίλλουν. Ωστόσο, οι πιο συνήθεις εφαρμογές της μεθόδου μπορούν να ταξινομηθούν σε μία από τις πιο κάτω κατηγορίες:

- 1) διερευνητικές χρήσεις - η εξερεύνηση και ανίχνευση δειγμάτων των μεταβλητών με σκοπό την ανακάλυψη νέων ιδεών και μία δυνατή μείωση των δεδομένων
- 2) επιβεβαιωτικές χρήσεις - ο έλεγχος των υποθέσεων γύρω από τη δομή των μεταβλητών σε όρους του αναμενόμενου αριθμού σημαντικών παραγόντων και

3) χρήσεις σαν ένα μηχανισμό μέτρησης - η κατασκευή δεικτών που θα χρησιμοποιηθούν σαν νέες μεταβλητές στην ανάλυση.

Οι εξερευνητικές χρήσεις της ανάλυσης παραγόντων είναι οι πλέον συνήθεις αλλά δεν θάπρεπε να ληφθούν σαν η μοναδική λογική στην ανάλυση παραγόντων. Καθώς γίνονται περισσότερες μελέτες ανάλυσης παραγόντων, οι επιβεβαιωτικές χρήσεις στην ανάλυση ή ο έλεγχος υποθέσεων θα είναι μεγαλύτερης σημασίας.

1.1. Τύποι ανάλυσης παραγόντων

Ο όρος ανάλυση παραγόντων (factor analysis) δεν είναι μία μοναδική έννοια και εντάσσει μία αρκετά μεγάλη ποικιλία διαδικασιών, η πλέον γενική ταξινόμηση των οποίων μπορεί να οργανωθεί γύρω από τις κύριες εναλλακτικές περιπτώσεις που είναι διαθέσιμες σε κάθε ένα από τα τρία συνηθισμένα βήματα (steps) της ανάλυσης παραγόντων. Τα τρία steps είναι: (1) η προετοιμασία της μήτρας συσχέτισης (correlation matrix), (2) η εξαγωγή των αρχικών παραγόντων - η εξερεύνηση της δυνατής μείωσης δεδομένων και (3) η εναλλακτική περιστροφή (rotation) σε μία τελική λύση - η έρευνα για απλούς και ερμηνευτικούς παράγοντες. Κύριες επιλογές σε κάθε στάδιο μπορούν να αθροιστούν από τρεις διχοτομήσεις: R τύπου προς Q τύπου ανάλυση παραγόντων στο step 1, προσδιοριζόμενο προς τον συναγόμενο παράγοντα στο step 2, και ορθογώνιο προς τον πλάγιο στο step 3.

1.1.1. Προπαρασκευή της μήτρας συσχέτισης

Το πρώτο βήμα στην ανάλυση παραγόντων έχει σαν συνέπεια τον υπολογισμό κατάλληλων μέτρων συσχέτισης για μία ομάδα σχετικών μεταβλητών (relevant variables). Ο χρήστης πρέπει να προσδιορίσει τη σχετική ολότητα της ανάλυσης. Η φύση και ο σκοπός των συμπεριλαμβανόμενων μεταβλητών στην ανάλυση έχουν αποφασιστικές εφαρμογές για τα αποτελέσματα των παραγόντων (factors) και τη δυνατή τους ερμηνεία. Επίσης στενά σχετιζόμενη είναι η επιλογή των κατάλληλων μέτρων. Οι περισσότερες αναλύσεις παραγόντων απαιτούν συντελεστές συσχέτισης product-moment.

Δεδομένου ότι κάποιος τύπος μήτρας συσχέτισης χρησιμοποιείται σαν η βασική εισροή στην ανάλυση παραγόντων, ο χρήστης έχει μερικές εναλλακτικές λύσεις. Συσχετίσεις μεταξύ μεταβλητών ή "σύνδεση" μεταξύ ατόμων ή αντικειμένων μπορούν να υπολογιστούν. Ας υποθέσουμε ότι έχουμε δεδομένα για 10 άτομα σε όρους 8 κοινωνικών χαρακτηριστικών. Θα μπορούσαμε να υπολογίσουμε τη συσχέτιση μεταξύ κάθε ζεύγους κοινωνικών χαρακτηριστικών (τύπου R) ή μεταξύ κάθε ζεύγους ατόμων (τύπου Q). Εάν η ανάλυση παραγόντων εφαρμόζεται σε μία μήτρα συσχέτισης μονάδων (αντικειμένων, ατόμων, κοινοτήτων) ονομάζεται Q-factor analysis, ενώ η πλέον συνήθης ποικιλία που βασίζεται σε συσχετίσεις μεταξύ μεταβλητών είναι γνωστή σαν ανάλυση παραγόντων R.

1.1.2. Εξαγωγή των αρχικών παραγόντων

Το δεύτερο βήμα στην ανάλυση παραγόντων είναι να διερευνήσουμε τη δυνατότητα μείωσης των δεδομένων κατασκευάζοντας ένα set νέων

μεταβλητών στη βάση των σχέσεων που παρουσιάζονται στα δεδομένα. Για να κάνουμε αυτό, οι νέες μεταβλητές πρέπει να προσδιοριστούν σαν αυστηροί μαθηματικοί μετασχηματισμοί (transformations) των αρχικών δεδομένων ή πρέπει να γίνουν συμπερασματικές υποθέσεις (inferential assumptions) για τη δομή των μεταβλητών και την πηγή της διακύμανσης. Η προηγούμενη προσέγγιση, η οποία χρησιμοποιεί προσδιορισμένους παράγοντες, ονομάζεται ανάλυση βασικής συνιστώσας (principal-component analysis). Ενώ οι συντελεστές, με ακρίβεια, προσδιορίζονται ή συνάγονται, οι αρχικοί παράγοντες συνήθως εξάγονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε ο ένας παράγοντας να είναι ανεξάρτητος από τον άλλο· δηλαδή, οι παράγοντες είναι ορθογωνικοί (ασυσχέτιστοι).

Επιπλέον, γίνεται προσπάθεια όχι τόσο στον εντοπισμό σημαντικών διαστάσεων όσο στην ανίχνευση δυνατών μειώσεων των δεδομένων.

1.1.2.1. Προσδιοριζόμενοι παράγοντες

Η ανάλυση της βασικής συνιστώσας είναι μία σχετικά απλή μέθοδος μετασχηματισμού ενός δεδομένου set μεταβλητών σε ένα νέο set σύνθετων μεταβλητών ή βασικών συνιστωσών οι οποίες είναι ορθογωνικές (μη συσχετιζόμενες) μεταξύ τους. Δεν απαιτείται καμμία ιδιαίτερη υπόθεση για την βαθύτερη δομή των μεταβλητών. Θα μπορούσε κανείς να ρωτήσει ποιος είναι ο καλύτερος γραμμικός συνδυασμός των μεταβλητών με την έννοια ότι ο ιδιαίτερος συνδυασμός των μεταβλητών θα εξηγούσε περισσότερο τη διακύμανση στα δεδομένα σαν σύνολο απ'ό,τι οποιοσδήποτε γραμμικός συνδυασμός των μεταβλητών. Η πρώτη βασική συνιστώσα συνεπώς, μπορεί να

εξεταστεί σαν η απλή καλύτερη σύνοψη των γραμμικών σχέσεων που εξετάστησαν στα δεδομένα. Η δεύτερη συνιστώσα προσδιορίζεται σαν ο δεύτερος καλύτερος γραμμικός συνδυασμός των μεταβλητών, με τον όρο ότι η δεύτερη συνιστώσα είναι μη-συσχετιζόμενη με την πρώτη. Για να γίνει ορθογωνική προς την πρώτη συνιστώσα, η δεύτερη πρέπει να εξηγεί την αναλογία της διακύμανσης που δεν εξηγείται από την πρώτη. Συνεπώς, η δεύτερη συνιστώσα μπορεί να προσδιοριστεί σαν ο γραμμικός συνδυασμός των μεταβλητών που εξηγεί την πλέον κατάλοιπη διακύμανση μετά την επίδραση στην πρώτη συνιστώσα που αφαιρείται από τα δεδομένα. Οι επόμενες συνιστώσες προσδιορίζονται ομοίως μέχρις ότου όλες οι μεταβλητές στα δεδομένα εξαντληθούν. Μέχρις ότου τουλάχιστον μία μεταβλητή προσδιοριστεί πλήρως από τις υπόλοιπες μεταβλητές στα δεδομένα, η λύση της βασικής-συνιστώσας απαιτεί τόσες συνιστώσες όσες μεταβλητές υπάρχουν. Το μοντέλο της βασικής συνιστώσας μπορεί να εκφρασθεί σαν

$$Z_j = \alpha_{j1}F_1 + \alpha_{j2}F_2 + \dots + \alpha_{jn}F_n$$

όπου κάθε μία από τις n παρατηρηθείσες μεταβλητές περιγράφεται γραμμικά σε όρους των n νέων ασυσχετίστων συνιστωσών F_1, F_2, \dots, F_n , κάθε μία από τις οποίες με τη σειρά τους προσδιορίζεται σαν ένα γραμμικός συνδυασμός των n αρχικών μεταβλητών.

Αφού κάθε συνιστώσα προσδιορίζεται σαν η καλύτερη γραμμική σύνοψη της απομεινούσης διακύμανσης στα δεδομένα, εφόσον ληφθούν υπόψη οι προηγούμενες συνιστώσες, οι πρώτες n συνιστώσες μπορούν να εξηγήσουν περισσότερο τη διακύμανση στα δεδομένα. Για σκοπούς της ανάλυσης παραγόντων, ο αναλυτής κανονικά διατηρεί μόνο τις πρώτες λίγες συνιστώσες για περαιτέρω εναλλαγή.

1.1.2.2. Συμπεραινόμενοι παράγοντες

Η κλασσική ανάλυση παραγόντων, βασίζεται κατ'ουσίαν στο ότι οι παρατηρηθείσες συσχετίσεις είναι κυρίως τα αποτελέσματα από κάποια βαθύτερη συστηματοποίηση των δεδομένων. Πιο εξειδικευμένα, υποτίθεται ότι η παρατηρηθείσα μεταβλητή επηρεάζεται από ποικίλους προσδιοριστικούς παράγοντες, μερικοί από τους οποίους μοιράζονται με άλλες μεταβλητές στο set ενώ άλλοι δεν μοιράζονται με οποιαδήποτε άλλη μεταβλητή. Το μέρος μίας μεταβλητής που επηρεάζεται από τους διανεμητικούς προσδιοριστικούς παράγοντες συνήθως ονομάζεται κοινό (common) και το μέρος που επηρεάζεται από ιδιοσυγκρατικούς προσδιοριστικούς παράγοντες συνήθως ονομάζεται μοναδικό (unique). Κάτω από αυτήν την υπόθεση, το μοναδικό μέρος μίας μεταβλητής δεν συμβάλλει σε σχέσεις μεταξύ των μεταβλητών. Επίσης προκύπτει από την προηγηθείσα υπόθεση ότι οι παρατηρηθείσες συσχετίσεις πρέπει να είναι το αποτέλεσμα των συσχετιζόμενων μεταβλητών μοιράζοντας μερικούς από τους κοινούς προσδιοριστικούς παράγοντες. Η πίστη σε αυτό το μέρος είναι ότι εκείνοι που υπετέθησαν κοινοί προσδιοριστικοί παράγοντες δεν θα εξηγήσουν όλες τις παρατηρηθείσες σχέσεις στα δεδομένα, αλλά θα είναι επίσης μικρότεροι στον αριθμό από τις μεταβλητές. Το βασικό μοντέλο μπορεί να εκφραστεί ως εξής

$$Z_j = \alpha_{j1}f_1 + \alpha_{j2}F_2 + \dots + \alpha_{jm}F_m + d_jU_j \quad j=1,2,\dots,n$$

όπου Z_j = η μεταβλητή j σε μία σταθεροποιημένη μορφή

R_i = υποθετικοί παράγοντες

U_j = μοναδικός παράγων για τη μεταβλητή j

α_{ji} = σταθεροποιημένος συντελεστής πολλαπλής παλινδρόμησης της μεταβλητής j στον παράγοντα i

d_j = σταθεροποιημένος συντελεστής παλινδρόμησης της μεταβλητής j στον μοναδικό παράγοντα j .

Οι ακόλουθες συσχετίσεις υποτίθεται ότι ισχύουν μεταξύ των υποθετικών μεταβλητών:

$$r_{(F_1, U_i)} = 0 \quad i=1, 2, \dots, n; \quad j=1, 2, \dots, n; \quad \text{και } i \neq j$$

$$r_{(U_j, U_k)} = 0, \quad j \neq k$$

Δηλαδή, ο μοναδικός παράγων U_j υποτίθεται ότι είναι ασυσχέτιστος προς όλους τους κοινούς παράγοντες και τους μοναδικούς παράγοντες που συνδέονται με τις άλλες μεταβλητές.

Αυτό σημαίνει ότι το μοναδικό τμήμα μίας μεταβλητής δεν σχετίζεται με οποιαδήποτε άλλη μεταβλητή ή με εκείνο το μέρος που οφείλεται στον κοινό παράγοντα.

Συνεπώς, εάν υπάρχει οποιαδήποτε συσχέτιση μεταξύ των δύο μεταβλητών j και k , υποτίθεται ότι οφείλεται στους κοινούς παράγοντες. Επιπλέον, εάν οι συνηθισμένοι παράγοντες υποτίθεται ότι είναι ασυσχέτιστοι μεταξύ τους, ανακύπτει το πιο κάτω παραγοντικό θεώρημα

$$r_{jk} = r_{jF_1}r_{kF_1} + r_{jF_2}r_{kF_2} + \dots + r_{jF_m}r_{kF_m}$$

$$= \alpha_{j1}\alpha_{k1} + \alpha_{j2}\alpha_{k2} + \dots + \alpha_{jm}\alpha_{km}$$

$$= \sum_{i=1}^m \alpha_{ji}\alpha_{ki}$$

Δηλαδή, η συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών j και k είναι το άθροισμα των διασταυρούμενων προϊόντων (cross products) των συσχετίσεων των j και k με τους αντίστοιχους κοινούς παράγοντες. Εάν υπάρχει μόνο ένας απλός κοινός παράγοντας, η πιο πάνω έκφραση θα γίνει:

$$r_{jk} = r_{jF_1}r_{kF_1}$$

Αυτό σημαίνει ότι η συσχέτιση μεταξύ των j και k οφείλεται αποκλειστικά στον παράγοντα F_1 ή εάν κάποιος ήθελε να ελέγξει τον

υποθετικό παράγοντα F_1 , η μερική συσχέτιση μεταξύ j και k θα ήταν μηδέν.

Η ανάλυση παραγόντων μπορεί να ληφθεί υπόψη σαν μία τεχνική με την οποία ένας ελάχιστος αριθμός υποθετικών μεταβλητών εξειδικεύονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε μετά τον έλεγχο αυτών των υποθετικών μεταβλητών, όλες οι απομεινούσες (μερικές) συσχετίσεις μεταξύ των μεταβλητών να γινόντουσαν μηδέν.

Ο βασικός παράγοντας του αξιώματος υποθέτει την ύπαρξη της διακύμανσης του κατάλοιπου, που δεν εξηγείται με τους συνήθεις παράγοντες και δεν συμβάλλει στη διασυσχέτιση των μεταβλητών. Ωστόσο, το ακριβές ποσό της μοναδικής διακύμανσης ή το συμπληρωματικό του, δεν είναι γνωστό και πρέπει να εκτιμηθεί από τα δεδομένα στοιχεία. Ο προσδιορισμός των communalities παραμένει ένα από τα πλέον δύσκολα και ασαφή ζητήματα στην ανάλυση παραγόντων. Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά που διαφοροποιεί μία μέθοδο παραγοντοποίησης από μία άλλη είναι η διαδικασία που χρησιμοποιήθηκε για την εκτίμηση των communalities.

Το πότε μία λύση χρησιμοποιεί παράγοντες προσδιοριζόμενους ή συμπεραινόμενους (inferred) εξαρτάται από το πότε υποτίθεται η ύπαρξη μίας μοναδικής διακύμανσης. Περισσότερο πρακτικά, ο ένας διαφέρει από τον άλλον και τούτο εξαρτάται από το πότε η μήτρα συσχέτισης μεταβάλλεται πριν από την ανάλυση παραγόντων. Όλες οι συμπεραινόμενες παραγοντικές τεχνικές αντικαθιστούν τις κύριες διαγωνίους της μήτρας συσχέτισης με κοινές (communality) εκτιμήσεις πριν από την ανάλυση παραγόντων.

Εάν εισάγονται πραγματικές communalities στην διαγώνιο της μήτρας συσχέτισης, ο βαθμός της μήτρας συσχέτισης θα εμειώνετο εάν λσχυαν οι υποθέσεις της ανάλυσης παραγόντων. Συνεπώς, το ερώτημα

που αφορά τον αριθμό των παραγόντων που απαιτούνται για να εξηγήσουν μία δεδομένη μήτρα συσχέτισης μπορεί να λυθεί με την εξέταση του βαθμού της μήτρας. Ωστόσο, τα τυχαία σφάλματα μέτρησης και οι ασάφειες στην επιλογή των communalities δυσκολεύουν την κατάσταση.

1.1.3. Εναλλαγή των παραγόντων σε τελικούς παράγοντες

Τώρα θα στραφούμε στο τελικό βήμα της ανάλυσης. Παρά το ότι οι παράγοντες είναι προσδιοριζόμενοι ή συμπεραινόμενοι, η ακριβής διαμόρφωση της δομής των παραγόντων δεν είναι μοναδική· η μία λύση μπορεί να μετασχηματιστεί σε μία άλλη χωρίς να παραβιαστούν οι βασικές υποθέσεις ή οι μαθηματικές ιδιότητες μίας δεδομένης λύσης. Με άλλα λόγια, υπάρχουν πολλοί στατιστικά ισοδύναμοι τρόποι να προσδιορίσουμε τις βαθύτερες διαστάσεις του ίδιου set των δεδομένων. Αυτή η ασάφεια σε μία παραγοντική λύση είναι κατά κάποιο τρόπο ατυχής διότι δεν υπάρχει μοναδική και γενικά αποδεκτή άριστη λύση. Αφ'ετέρου, όλες οι στατιστικές παραγοντικές λύσεις δεν είναι εξίσου σημαντικές σε θεωρητικούς όρους. Μερικές είναι περισσότερο φειδωλές και απλούστερες από τις άλλες· μερικές είναι περισσότερο ενημερωτικές από άλλες· και κάθε μία, μας λέει κάτι κάπως διαφορετικό γύρω από τη δομή των δεδομένων. Συνεπώς, ο καθένας αφήνεται να επιλέξει την καλύτερη εναλλακτική μέθοδο για να φθάσει στην οριστική λύση που ικανοποιεί τις θεωρητικές και πρακτικές ανάγκες του ερευνητικού προβλήματος.

Η σπουδαιότερη διαθέσιμη επιλογή για τον αναλυτή σε αυτό το σημείο είναι το πότε θα επιλέξει μία ορθογωνική εναλλακτική μέθοδο

ή μία oblique εναλλακτική μέθοδο. (Οι orthogonal factors είναι ασυσχέτιστοι ενώ οι oblique factors μπορούν να συσχετιστούν).

Οι ορθογωνικοί παράγοντες είναι μαθηματικά απλούστεροι στο χειρισμό, ενώ οι oblique factors είναι εμπειρικά πιο ρεαλιστικοί. Δεν υπάρχει ιδιαίτερος λόγος ώστε να εννοηθεί η μία μέθοδος από την άλλη και η επιλογή πρέπει να γίνεται πάνω στη βάση των ιδιαίτερων αναγκών ενός δεδομένου ερευνητικού προβλήματος.

Συνοπτική Παρουσίαση

Για μία σύντομη επισκόπηση και σαν γενικό οδηγό, η ταξινόμηση των τύπων της ανάλυσης παραχόντων παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Μορφές ανάλυσης παραχόντων

| α στην Α.Π. | Βασικές επιλογές | Κύρια αναφορά στη βιβλιογραφία |
|-------------------------------|---|---|
| τοίμασία της ας συσχέτισης | (α) Συσχέτιση μεταξύ μεταβλητών (β) Συσχέτιση μεταξύ μονάδων (units) | (α) R factoring (β) Q factoring |
| λογή αρχικών χόντων | (α) Προσδιορισμένοι παράγοντες (β) Συναγόμενοι παράγοντες | (α) Λύση Βασικής Συνιστώσας (β) Κλασσική λύση ή common factor solution |
| τίση σε κούς παράγοντες | (α) Ασυσχέτιστοι παράγοντες (β) Συσχετιζόμενοι παράγοντες | (α) Ορθογωνικοί Παράγοντες ή rotation (β) Oblique factors ή rotation |

Οποιοσδήποτε συνδυασμός των τριών διχοτομιών μπορεί να συμβεί. Επί παραδείγματι, μία ανάλυση παραχόντων μπορεί να έχει βασιστεί σε μία μήτρα τύπου R που εξήχθη από λύση βασικής συνιστώσας και να

εναλλαχθεί σε oblique παράγοντες. Δεν θα υπάρξει πρόβλημα επειδή υπάρχουν τόσα είδη ανάλυσης παραγόντων, αν εξετάσουμε όλες τις υποδιαιρέσεις που υπάρχουν μέσα σε κάθε μία από τις κατηγορίες που αναφέραμε στον πιο πάνω πίνακα.

1.2. Σημασία Βασικών πινάκων και στατιστικών στην ανάλυση παραγόντων

Μία πλήρης λύση στην ανάλυση παραγόντων θα προσδιορίσει τις ακόλουθες έξι μήτρες.

1. Μήτρα συσχέτισης για μεταβλητές εισροές (input variables)
2. Αρχικά factor loadings
3. Βαρύνοντες παράγοντες για την εκτίμηση των μεταβλητών από παράγοντες (factor-pattern matrix)
4. Βαρύνοντες παράγοντες για την εκτίμηση παραγόντων από μεταβλητές (factor-estimate ή factor-score coefficient matrix)
5. Συσχέτιση μεταξύ παραγόντων και μεταβλητών (factor structure matrix)
6. Μήτρα συσχέτισης για terminal factors.

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε τις πιο πάνω μήτρες εκτός από την μήτρα συσχέτισης που είναι γενικά γνωστή.

1.2.1. Μήτρα Factor-pattern

Το να κάνουμε ανάλυση παραγόντων, σε γενικό επίπεδο, σημαίνει να εκφράσουμε μία μεταβλητή σαν ένα γραμμικό ^{ευνδυασμό} σχεδιασμό ανεξάρτητων μεταβλητών, είτε προσδιοριζόμενο είτε συνεπαγόμενο. Η μήτρα factor-pattern περιέχει τα βάρη της παλινδρόμησης (regression

weights) των κοινών παραγόντων και συνεπώς μας δείχνει τη σύνθεση μιάς μεταβλητής σε όρους υποθετικών παραγόντων.

1.2.2. Μήτρα Εκτίμησης Παραγόντων

(Factor-estimate Matrix)

Μιά πλήρης λύση θα έπρεπε επίσης να παρέχει ένα μέσο εκτίμησης των factor scores από τις παρατηρηθείσες μεταβλητές. Αυτή η μήτρα αποτελείται από τις παλινδρομήσεις (regression weights) που πρέπει να χρησιμοποιηθούν στην εκτίμηση παραγόντων από τις παρατηρηθείσες μεταβλητές.

1.2.3. Μήτρα Εναλλαγής Παράγοντα-Δομής

(Rotated Factor-structure matrix)

Κάθε παραγοντική λύση επίσης μας δίνει το συντελεστή συσχέτισης μεταξύ κάθε μεταβλητής και κάθε παράγοντα. Σε μία ορθογωνική λύση, η pattern matrix και η structure matrix είναι ενδεικτικές. Συνεπώς, οι δύο μήτρες παρουσιάζονται σε έναν πίνακα απλά χαρακτηριζόμενο σαν μήτρα παραγόντων (factor matrix) ή factor loadings.

1.2.4. Μήτρα Συσχέτισης μεταξύ Παραγόντων

Σε μία ορθογωνική λύση, οι παράγοντες εξαναγκάζονται να είναι ορθογωνικοί. Συνεπώς, η συσχέτιση μεταξύ παραγόντων προσδιορίζεται αυθαίρετα να είναι μηδέν. Ωστόσο, σε μία γενική (ή oblique) λύση, οι συσχετίσεις μεταξύ παραγόντων έχουν την ίδια

πληροφοριακή σπουδαιότητα σαν μήτρες pattern και structure. Αυτή η μήτρα θα δείξει τις σχέσεις στις βαθύτερες διαστάσεις τους και μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν μιά εισροή για περαιτέρω ανάλυση παραγόντων (higher-order factoring).

Ο πίνακας 2 παρουσιάζει τις αναμενόμενες βασικές αποδόσεις στην παραγωγή για ορθογωνικές και oblique λύσεις υπό μορφή συνοπτικού πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Βασικές Μήτρες Ανάλυσης Παραγόντων

| | Ορθογωνική Λύση | Oblique Λύση |
|---|---|--|
| κά δεδομένα κοί παράγοντες κοί παράγοντες | Ιδια μήτρα συσχέτισης Ιδια μήτρα orthogonal-factor matrix Factor matrix | (α) Pattern matrix (β) Structure matrix |
| ετίσεις μεταξύ παραγόντων or-estimate μήτρα | (No matrix output) Factor-estimate matrix | Μήτρα factor-correlation Factor-estimate matrix |

Πρώτα θα εξετάσουμε την τελική λύση των ορθογωνικών παραγόντων και μετά θα επιστρέψουμε στους oblique factors.

1.2.5. Εναλλακτική Ορθογωνική Μήτρα Παραγόντων

(Rotated Orthogonal - factor matrix)

Ο πίνακας 3 παρουσιάζει την τελική λύση των ορθογωνικά εναλλασσόμενων παραγόντων. Αφού αυτό ^ή είναι μιά μήτρα ορθογωνικού παράγοντα, συμβολίζει ένα pattern και μιά structure matrix.

Δηλαδή οι συντελεστές στον πίνακα παριστάνουν τόσο τις παλινδρομήσεις (regression weights) όσον και τους συντελεστές συσχέτισης (correlation coefficients).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Varimax Rotated Factor Matrix

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 |
|---------|----------|----------|----------|
| VAR 001 | 0,88920 | 0,07829 | 0,03230 |
| VAR 002 | 0,78523 | 0,14023 | 0,05768 |
| VAR 003 | 0,10210 | 0,67352 | 0,06342 |
| VAR 004 | 0,07237 | 0,85632 | 0,09643 |
| VAR 005 | 0,08390 | 0,09470 | 0,76480 |
| VAR 006 | 0,12345 | 0,00320 | 0,69532 |
| VAR 007 | 0,32460 | 0,34210 | 0,04274 |

Τα loadings ή οι αριθμοί σε μιά δεδομένη σειρά (γραμμή) παριστάνουν συντελεστές παλινδρόμησης των παραγόντων για να περιγράψουν μιά δεδομένη μεταβλητή. Οι τρεις στήλες στον πίνακα 3, συνεπώς, αντιπροσωπεύουν τρεις παράγοντες ή υποθετικές κατασκευές μέχρι στιγμής ανώνυμες και οι αριθμοί σε κάθε γραμμή παριστάνουν regression weights. Πιο ειδικά, θα μπορούσαμε να θυμηθούμε το βασικό αξίωμα

$$Z_j = \alpha_{j1}F_1 + \alpha_{j2}F_2 + \dots + \alpha_{jm}F_m + d_jU_j$$

όπου Z_j συμβολίζει μιά μεταβλητή, το F_1 είναι για κοινούς παράγοντες, το U_j είναι για έναν μοναδικό παράγοντα και τα α_{j1} και d_j είναι για παλινδρομήσεις (regression weights). Κάθε γραμμή του πίνακα 3 είναι απλά μιά συνοπτική παρουσίαση αυτού του αξιώματος. Ο μοναδικός παράγοντας και το loading αυτού, δεν αναφέρονται στη μήτρα απλά διότι η πληροφορία είναι, κατά κάποια έννοια, περιττή και μπορεί να αποκτηθεί από άλλες πληροφορίες που περιέχονται στον

πίνακα. Παραδείγματος χάριν, η πρώτη γραμμή μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην φόρμουλα της παλινδρόμησης

$$Z_1 = 0,88920F_1 + 0,07829F_2 + 0,03230F_3 + d_1U_1$$

Είναι φανερό ότι ο πιο σημαντικός προσδιοριστικός παράγοντας της VAR 001 είναι ο FACTOR 1 και η επίδραση των άλλων κοινών παραγόντων είναι αμελητέα. Παρομοίως, ο μοναδικός σημαντικός κοινός παράγοντας για τη VAR 003 είναι ο FACTOR 2. Διαβάζοντας κάθε γραμμή με τον ίδιο τρόπο, μπορούμε να περιγράψουμε τη γραμμική σύνθεση κάθε μεταβλητής σε όρους των τριών υποθετικών παραγόντων. Ας σημειώσουμε ωστόσο ότι κάθε μεταβλητή εκτός από την τελευταία φορτώνει (loads) σημαντικά, μόνο στον ένα παράγοντα. Η παραγοντική περιπλοκή αυτών των μεταβλητών είναι συνεπώς 1. Η τελευταία μεταβλητή, αφ'ετέρου, φορτώνει μέτρια τόσο στον FACTOR 1 όσο και στον FACTOR 2 δείχνοντας μία παραγοντική περιπλοκή του 2. Εάν μία μεταβλητή φορτώνει περισσότερο από ότι ένας παράγοντας, ή αν η περιπλοκή του είναι μεγαλύτερη από 1, η "έννοια" αυτής της μεταβλητής δεν είναι πιά απλή. Μετράει περισσότερο απ'ότι μία θεωρητική διάσταση.

Σε μία εξίσωση παλινδρόμησης, οι ανεξάρτητες μεταβλητές (στην συγκεκριμένη περίπτωση, οι υποθετικοί παράγοντες) λέγεται ότι ελέγχουν ή εξηγούν μία συγκεκριμένη αναλογία της διακύμανσης στην ανεξάρτητη μεταβλητή (σε αυτήν την περίπτωση η VAR 001 στην VAR 007). Η σπουδαιότητα ενός δεδομένου παράγοντα για μία δεδομένη μεταβλητή μπορεί με ακρίβεια να εκφραστεί σε όρους της διακύμανσης στην μεταβλητή που μπορεί να εξηγηθεί από τον παράγοντα. Παραδείγματος χάριν, η διακύμανση VAR 001 που εξηγείται από τη διακύμανση στον FACTOR 1 είναι

$$\alpha_{11}^2 = (0,88920)^2 = 0,79067$$

δηλαδή, 79% της συνολικής διακύμανσης VAR 001 εξηγείται από τον FACTOR 1.

Ομοίως, η διακύμανση μίας μεταβλητής που εξηγείται από όλους τους παράγοντες δίνεται από το σύνολο των τετραγώνων των αντίστοιχων factor loadings.

Συνεπώς, η αναλογία της διακύμανσης στην VAR 001 που εξηγείται από όλους τους τρεις κοινούς παράγοντες είναι

$$\begin{aligned} h_1^2 &= \alpha_{11}^2 + \alpha_{12}^2 + \alpha_{13}^2 \\ &= (0,88920)^2 + (0,07829)^2 + (0,03230)^2 \\ &= 0,79783 \end{aligned}$$

Συγκρίνουμε αυτήν την τιμή με τη διακύμανση που εξηγείται από τον FACTOR 1 μόνο - 0,79067. Η συμβολή του FACTOR 2 και του FACTOR 3 στη διακύμανση VAR 001 είναι μόνο $0,79783 - 0,79067 = 0,00716$.

Η συνολική διακύμανση μίας μεταβλητής που εξηγείται από το συνδυασμό όλων των κοινών παραγόντων (καθορίστηκαν h_j^2), συχνά αναφέρεται σαν το communality της μεταβλητής. Αυτή η τιμή δείχνει το ποσό της διακύμανσης μίας μεταβλητής που μοιράζεται από τουλάχιστον μία άλλη μεταβλητή στην ομάδα.

Το συμπλήρωμα ενός communality παριστάνει την αναλογία της μοναδικής διακύμανσης (unique variances) μίας μεταβλητής και δίνεται από την

$$1 - h_j^2$$

Αυτή η αναλογία δεν εξηγείται από τους κοινούς παράγοντες ή από οποιαδήποτε μεταβλητή στο set. Ο παραλειπόμενος συντελεστής παλινδρόμησης για τον μοναδικό παράγοντα d_j δίνεται από την

$$\sqrt{1 - h_j^2}$$

Όπως έχουμε αναφέρει, οι συντελεστές στον πίνακα 3 επίσης παριστούν συντελεστές συσχέτισης μεταξύ παραγόντων (παριστάνονται στις στήλες) και μεταβλητών (γραμμές). Επί παραδείγματι η συσχέτιση μεταξύ FACTOR 1 και VAR 001 είναι 0,88920 και μεταξύ FACTOR 2 και VAR 007 είναι 0,34210.

Τελικά, ο χρήστης μπορεί να συγκρίνει οποιοδήποτε ζευγάρι γραμμών στον πίνακα 3 και να βρει τις πηγές κοινής διακύμανσης (ή συσχέτισης). Επί παραδείγματι, η συσχέτιση μεταξύ VAR 001 και VAR 002 που εξηγείται από τους τρεις παράγοντες δίνεται από την σχέση

$$\begin{aligned} r_{12} &= r_{1F1}r_{2F1} + r_{1F2}r_{2F2} + r_{1F3}r_{2F3} \\ &= a_{11}a_{21} + a_{12}a_{22} + a_{13}a_{23} \\ &= (0,88920) (0,78523) + (0,07829) (0,14023) + \\ &+ (0,03230) (0,07568) = 0,71105 \end{aligned}$$

Στις λύσεις της ανάλυσης παραγόντων η εκτιμηθείσα συσχέτιση που δίνεται πιο πάνω βρίσκεται πολύ κοντά στην παρατηρηθείσα συσχέτιση.

1.2.6. Μήτρες Rotated Oblique - factor matrices

Σε μία πλάγια λύση, θα υπάρξουν δύο ξεχωριστές μήτρες, η pattern matrix και η δομική μήτρα (structure matrix). Η pattern matrix σχεδιαγραφεί με περισσότερη σαφήνεια την ομαδοποίηση ή τη συλλογή των μεταβλητών απ'ότι η δομική μήτρα. Το τετράγωνο ενός συντελεστή (pattern coefficient) παριστάνει την άμεση συμβολή ενός δεδομένου παράγοντα στη διακύμανση μίας μεταβλητής. Ωστόσο, ένας παράγοντας μπορεί επίσης να συμβάλλει σε μία δεδομένη μεταβλητή έμμεσα μέσω άλλων συσχετιζόμενων παραγόντων. Συνεπώς, η συνολική διακύμανση μίας μεταβλητής που εξηγείται από έναν παράγοντα δεν

δίνεται από το σύνολο των άμεσων συμβολών. Με τον ίδιο τρόπο, η συνολική διακύμανση μίας μεταβλητής που εξηγείται από το σύνολο των κοινών παραγόντων (η communality μίας μεταβλητής) δεν δίνεται πλέον από το σύνολο των τετραγώνων των συντελεστών pattern coefficients. Η communality μίας μεταβλητής αποτελείται από άμεσες καθώς και από κοινού λαμβανόμενες συμβολές. Όλες αυτές οι περιπλοκές οφείλονται στις συσχετίσεις μεταξύ των παραγόντων. Η δομική μήτρα από την άλλη πλευρά, αποτελείται από συντελεστές συσχέτισης.

1.2.7. Μήτρα Αρχικού Παράγοντα και Σπουδαιότητα των Παραγόντων

Η μήτρα του αρχικού παράγοντα (initial - factor matrix) περιέχει ορθογωνικούς παράγοντες και συνεπώς αντιπροσωπεύει τόσο μιά pattern όσο και μιά δομική μήτρα. Συνεπώς όλες οι περιγραφές της εναλλακτικής ορθογωνικής μήτρας είναι σχετικές εδώ. Αυτή η μήτρα παράγεται βασικά σαν μέσο μείωσης των δεδομένων. Ανεξάρτητα από το αν οι παράγοντες είναι συμπεριλαμβανόμενοι ή προσδιορισμένοι, ιεραρχούνται κατά φθίνουσα σπουδαιότητα.

Στη βάση αυτής της μήτρας, θα μπορούσε κανείς να αποφασίσει κανονικά πόσους παράγοντες να διατηρήσει και να εκτιμήσει και πόσο πλήρης είναι μιά δεδομένη ανάλυση παραγόντων. Συνεπώς είναι σημαντικό να εξετάσουμε την αναλογία της διακύμανσης που εξηγείται μόνο από κάθε παράγοντα και από κοινού από τους πρώτους m σημαντικούς παράγοντες που θα χρησιμοποιηθούν στην περαιτέρω κυκλική διαδοχή (rotation).

10.2. Μέθοδοι Παραγοντοποίησης Διαθέσιμοι σε Παράγοντα Υποπρογράμματος (Subprogram Factor)

Υπάρχουν πέντε διαφορετικές μέθοδοι παραγοντοποίησης που είναι διαθέσιμοι σε αυτό το υποπρόγραμμα. Αυτές οι πέντε λύσεις του αρχικού παράγοντα μπορούν να περιστραφούν με τη σειρά τους σε μία τελική λύση με οποιαδήποτε από τις τρεις μεθόδους (orthogonal rotation methods) ή με την πλάγια περιστροφή (oblique rotation).

Οι πέντε μέθοδοι είναι:

PA1 βασικός παράγοντας χωρίς επανάληψη (principal factor without iteration)

PA2 βασικός παράγοντας με επανάληψη (principal factor with iteration)

PA0 Rao's κανονική παραγοντοποίηση (Rao's canonical factoring)

ALPHA άλφα παραγοντοποίηση (alpha factoring)

IMAGE image παραγοντοποίηση (image factoring)

Οι λέξεις που βρίσκονται στην αρχή αποτελούν λέξεις-κλειδιά στο SPSS που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία "factor Card" όποτε γίνεται αναφορά στις μεθόδους της ανάλυσης παραγόντων.

Τα χαρακτηριστικά των μεθόδων αυτών είναι τα ακόλουθα.

1. Όλοι οι παράγοντες είναι ορθογωνικοί (orthogonal)
2. Οι παράγοντες τακτοποιούνται ανάλογα με το βαθμό σπουδαιότητάς τους· ο πρώτος παράγων είναι η πιο βασική συνιστώσα, ο δεύτερος είναι η δεύτερη πιο σημαντική κτλ.
3. Ο πρώτος παράγων τείνει να γίνει ένας γενικός παράγων δηλαδή έχει σημαντική φόρτωση (loading) σε κάθε μεταβλητή. Οι ακολουθούντες παράγοντες τείνουν να γίνουν διπολικοί δηλαδή μερικά factor loadings είναι θετικά ενώ άλλα είναι αρνητικά.

2.1. Βασική παραγοντοποίηση χωρίς επανάληψη

(Principal Factoring Without Iteration: PA1)

Η μέθοδος PA1 (principal factoring without iteration) είναι στην πραγματικότητα δύο ξεχωριστές μέθοδοι που διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους. Στην πράξη, η διαφορά είναι το αποτέλεσμα μίας απλής απόφασης από τον χρήστη για το αν θα αντικαταστήσει ή όχι την κύρια διαγώνιο της μήτρας συσχέτισης με εκτιμήσεις της communality. Στην πρώτη μέθοδο, όταν η κύρια διαγώνιος της μήτρας συσχέτισης δεν μεταβάλλεται, το πρόγραμμα θα αποσπάσει βασικές συνιστώσες οι οποίες προσδιορίζονται σαν ακριβείς μαθηματικοί μετασχηματισμοί των αρχικών μεταβλητών. Αυτή η μέθοδος δεν απαιτεί οποιεσδήποτε υποθέσεις γύρω από τη γενική δομή των μεταβλητών.

Η εξαγωγή των βασικών συνιστωσών απαιτεί λιγότερο χρόνο στον computer απ'ότι κάνουν άλλες μέθοδοι αφού ακριβείς μετασχηματισμοί μπορούν άμεσα να εφαρμοστούν και η μήτρα συσχέτισης δεν χρειάζεται να αντιστραφεί. Επιπλέον, οι κύριες συνιστώσες μπορούν να εξαχθούν από ορισμένες ομάδες υψηλά συσχετιζόμενων μεταβλητών που δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας από τις άλλες παραγοντικές μεθόδους αν η μήτρα συσχέτισης δεν μπορεί να αντιστραφεί.

Μία μεταβλητή μπορεί να χωριστεί σε η συνιστώσες και να προβλεφθεί ακριβώς από αυτές τις συνιστώσες. Ωστόσο, το κύριό μας ενδιαφέρον δεν έγκειται σε έναν καθ'εαυτόν μαθηματικό μετασχηματισμό. Πρωτίστως ενδιαφερόμεθα στο να βρούμε πότε ένας μικρός αριθμός συνιστωσών εξηγεί περισσότερο τη διακύμανση στα δεδομένα. Είναι πιθανό οι πρώτες λίγες συνιστώσες να εξηγούν τη

διακύμανση και οι υπόλοιπες συνιστώσες να εξηγούν μόνο μικρά ποσά της διακύμανσης που συχνά οφείλονται σε ιδιοσυγκρατικές διακυμάνσεις στις επιμέρους μεταβλητές.

Στη μήτρα βασικής συνιστώσας, οι τιμές που συνδέονται με κάθε συνιστώσα παριστούν το ποσό της συνολικής διακύμανσης που εξηγείται από τον παράγοντα. Συνεπώς, η σπουδαιότητα μίας συνιστώσας μπορεί να εκτιμηθεί με την εξέταση της αναλογίας της συνολικής διακύμανσης που μετράται σαν:

αναλογία της συνολικής διακύμανσης που εξηγείται

$$i = \frac{\lambda_i}{\eta}$$

όπου λ_i παριστάνει την τιμή της i συνιστώσας και η παριστάνει τον αριθμό των μεταβλητών στην ομάδα. Αυτές οι στατιστικές υπολογίζονται από το πρόγραμμα και τυπώνονται αυτόματα. Ο αριθμός των σημαντικών συνιστωσών που διατηρούνται για την τελική κυκλική εναλλακτική λύση θα κρατήσει και θα τυπώσει μόνο συνιστώσες με τιμές μεγαλύτερες ή ίσες προς το μηδέν. Αυτό το κριτήριο εξασφαλίζει το ότι μόνο οι συνιστώσες που εξηγούν τουλάχιστον το ποσόν της συνολικής διακύμανσης μίας απλής μεταβλητής θα χαρακτηρισθούν σαν σημαντικές.

Υπάρχει ωστόσο, μη απόλυτο κριτήριο και ο χρήστης μπορεί να ελέγξει τον αριθμό των συνιστωσών που θα κρατηθούν μέσω εξειδίκευσης διαφόρων παραμέτρων.

Στη δεύτερη μέθοδο, η λύση της βασικής συνιστώσας μπορεί να τροποποιηθεί με την αντικατάσταση της κυρίας διαγωνίου της μήτρας συσχέτισης με μερικές εκτιμήσεις του communality. Οι παράγοντες που εξάγονται από μιά τέτοια μειούμενη μήτρα συσχέτισης, συχνά ονομάζονται βασικοί παράγοντες ώστε να διαφοροποιούνται από τις

βασικές συνιστώσες που εξάγονται από μία μήτρα συσχέτισης με μονάδες στην κύρια διαγώνιο. Οι πλέον συνήθεις εκτιμήσεις είναι (1) του τετραγώνου της πολλαπλής συσχέτισης μεταξύ μίας μεταβλητής και των υπολοίπων μεταβλητών στην ομάδα και (2) της απόλυτης τιμής του υψηλότερου στοιχείου σε κάθε στήλη της μήτρας συσχέτισης.

Οι παράγοντες ή οι συνιστώσες που εξήχθησαν δεν είναι πλέον ακριβείς μετασχηματισμοί των αρχικών μεταβλητών. Αντικαθιστώντας τις κύριες διαγωνίους της μήτρας συσχέτισης, κάνουμε ένα άλμα. Υποθέτουμε ότι μόνο μερικά τμήματα των μεταβλητών περιλαμβάνονται στο σχέδιο των μεταβλητών και ότι αν αφαιρέσουμε κοινές πηγές διακύμανσης, οι απομεινούσες συσχετίσεις μεταξύ μεταβλητών θα γίνουν όλες μηδέν.

Σε αυτό το μοντέλο, υποθέτουμε την ύπαρξη ενός μοναδικού παράγοντα ή μίας μοναδικής διακύμανσης μίας μεταβλητής που δεν έχει σχέση με άλλες μεταβλητές. Αντικαθιστώντας τα διαγώνια στοιχεία στη μήτρα συσχέτισης, αφαιρούμε την θεωρούμενη σαν μοναδική διακύμανση κάθε μεταβλητής και αναλύουμε μόνο τα υπόλοιπα τμήματα των μεταβλητών.

Ένα διαγώνιο στοιχείο πρέπει να είναι μικρότερο από τη μονάδα και μεγαλύτερο από το μηδέν.

Ωστόσο, δεν υπάρχει συμφωνία γύρω από τη μέθοδο υπολογισμού των communalities, αν και τόσο τα θεωρητικά χαμηλά όσο και τα απόλυτα υψηλά όρια των communalities είναι γνωστά. Εφόσον το communality ορίζεται σαν η αναλογία μίας μεταβλητής που μοιράζεται κάτι από κοινού με άλλες μεταβλητές στην ομάδα, το communality μίας μεταβλητής δεν μπορεί να είναι μικρότερο από την πολλαπλή τετραγωνική συσχέτιση μεταξύ μίας μεταβλητής και όλων των άλλων στην ομάδα. Το τμήμα μίας μεταβλητής που μπορεί να προβλεφτεί από

τις άλλες μεταβλητές, πρέπει να συνδέεται με αυτές. Με άλλα λόγια κάθε τιμή μεταξύ αυτού του κατώτερου ορίου και της μονάδος μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν υπολογισμός του communality.

2.2. Βασική Παραγοντοποίηση με iteration: PA 2

Η δεύτερη μέθοδος παραγοντοποίησης στο υποπρόγραμμα FACTOR είναι μία τροποποίηση του PA 1. Διαφέρει από το PA 1 σε δύο σημαντικές πλευρές. Πρώτον, το PA 2 αυτόματα αντικαθιστά τα στοιχεία της κύριας διαγωνίου της μήτρας συσχέτισης με εκτιμήσεις του "communality". Οι αρχικές εκτιμήσεις των communalities δίνονται από την πολλαπλή τετραγωνική συσχέτιση μεταξύ μίας δεδομένης μεταβλητής και των υπόλοιπων μεταβλητών στη μήτρα. Σε αυτήν την μέθοδο συνεπώς, ο χρήστης αυτόματα παίρνει τους ονομαζόμενους συμπεριαινόμενους παράγοντες. Η δεύτερη διαφορά από τη PA 1 είναι ότι η PA 2 απασχολεί μιά επαναληπτική διαδικασία για τη βελτίωση των εκτιμήσεων του communality. Πρώτα, το πρόγραμμα προσδιορίζει τον αριθμό των παραγόντων που θα εξαχθούν από την αρχική μήτρα συσχέτισης. Το πρόγραμμα τότε αντικαθιστά τα κύρια διαγώνια στοιχεία της μήτρας συσχέτισης με αρχικές εκτιμήσεις των communalities, τις R^2 εκτιμήσεις. Στη συνέχεια, εξάγει τον ίδιο αριθμό παραγόντων από αυτή τη περιορισμένη μήτρα και οι διακυμάνσεις που εξηγούνται από αυτούς τους παράγοντες γίνονται νέες εκτιμήσεις του "communality". Τα διαγώνια στοιχεία τότε αντικαθίστανται με αυτές τις νέες communalities. Αυτή η διαδικασία συνεχίζεται μέχρις ότου οι διαφορές μεταξύ των δύο διαδοχικών εκτιμήσεων γίνουν αμελητέες.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η PA 2 μπορεί να χειριστεί τις περισσότερες από τις αρχικές παραγοντικές ανάγκες του χρήστη. Προς το παρόν αυτή είναι η πιο αποδεκτή μέθοδος παραγόντων και χρησιμοποιείται ευρύτατα.

10.3. Μέθοδοι Εναλλαγής Διαθέσιμοι στο υποπρόγραμμα του παράγοντα

3.1. Ορθογωνική Rotation: QUARTIMAX

Η βασική αρχή του "quartimax rotation" είναι να κάνει το πολυσύνθετο μιάς μεταβλητής ένα ελάχιστο, δηλαδή να εναλλάσσουμε περιστροφικά τους αρχικούς παράγοντες κατά τέτοιο τρόπο ώστε μιά μεταβλητή να φορτώνεται πολύ με τον ένα παράγοντα αλλά σχεδόν καθόλου με τους άλλους. Σε αναλυτικούς όρους ένα τέτοιο κριτήριο σημαίνει την ελαχιστοποίηση του ακαθάριστου προϊόντος των factor loadings για τη μεταβλητή j :

$$\sum_{p < q}^m \sum_{j=1}^n (\alpha_{jp} \alpha_{jq})^2 \longrightarrow \text{ελάχιστο}$$

όπου $p < q$ και κάθε ένα αναφέρεται σε κοινούς παράγοντες.

Εάν ένας από τους όρους "cross-product terms" είναι μηδέν, το ακαθάριστο προϊόν θα είναι μηδέν.

Ας σημειώσουμε ότι οι communalities δεν μεταβάλλονται κάτω από ορθογωνική rotation. Αυτό επίσης συνεπάγεται ότι το ποσό της διακύμανσης που εξηγείται με μιά ορθογωνική λύση θα παραμείνει το ίδιο. Συνεπώς, το τετράγωνο της συνολικής communality θα παραμείνει επίσης σταθερό.

$$\sum_{p=1}^m \sum_{j=1}^n \alpha_{jp}^2 + 2 \sum_{p < q}^m \sum_{j=1}^n \alpha_{jp}^2 \alpha_{jq}^2 = (\text{συνολική κοινή διακύμανση})^2 = \text{σταθερή}$$

Εάν θελήσει κανείς να ελαχιστοποιήσει τον όρο "cross-product" στην προηγούμενη εξίσωση, πρέπει να μεγιστοποιήσει τον πρώτο όρο, δηλαδή το άθροισμα των factor loadings στην τέταρτη δύναμη απ'όπου προέρχεται και η ονομασία *quartimax*

$$\sum_{p=1}^m \sum_{j=1}^n \alpha_{jp}^4 \longrightarrow \text{μέγιστο}$$

3.2. Ορθογωνική Rotation: VARIMAX

Σε αντίθεση με το *quartimax* που επικεντρώνεται στην απλοποίηση των γραμμών μιάς μήτρας, το κριτήριο VARIMAX επικεντρώνεται στην απλοποίηση των στηλών σε μιά factor matrix. Ας σημειωθεί ότι στην QUARTIMAX πολλές μεταβλητές μπορούν να "φορτώσουν" πολύ υψηλά στον ίδιο παράγοντα ενώ η VARIMAX προσδιορίζει έναν απλό παράγοντα με μόνο 1 και 0 στη στήλη.

Μιά τέτοια απλοποίηση είναι ισοδύναμη με τη μεγιστοποίηση της διακύμανσης των squared loadings σε κάθε στήλη. απ'αυτό προέρχεται και η ονομασία VARIMAX. Αυτή η μέθοδος της κυκλικής εναλλαγής (rotation) είναι η πλέον ευρέως χρησιμοποιηθείσα και είναι κατά κάποιο μιά τροποποίηση της *quartimax*. Συγκρίνοντας τον υπολογισμένο τύπο που ακολουθεί, με τον προηγούμενο.

$$\sum_{p=1}^m \sum_{j=1}^n \left(\frac{\alpha_{jp}}{h_j} \right)^4 - \sum_{p=1}^m \left(\sum_{j=1}^n \frac{\alpha_{jp}}{h_j^2} \right)^2 \longrightarrow \text{maximum}$$

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΧΙ

Εφαρμογή Μεθόδου Ανάλυσης Παραγόντων και Ερμηνεία των Αποτελεσμάτων της Ανάλυσης Χωρών-Κλάδων.

Α. Στατιστικά Στοιχεία

Τα στατιστικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται στη μέθοδο που εφαρμόζεται προέρχονται από την EUROSTAT και αφορούν βασικές στατιστικές σειρές της Κοινότητας σε σχέση με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (Α.Κ.Ε.).

Η περίοδος ανάλυσης επιλέχτηκε κατά τέτοιο τρόπο ώστε να παρακολουθήσουμε την εξέλιξη του εισαγωγικού-εξαγωγικού εμπορίου των χωρών Α.Κ.Ε. με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ε.Ο.Κ.) όπως αυτό διαμορφώνεται πριν και μετά τις συνθήκες Λομέ. Η έλλειψη μεταγενέστερων στοιχείων μας ανάγκασε να περιοριστούμε στις αρχικές συνθήκες Λομέ οι οποίες όμως είναι αντιπροσωπευτικές της κατάστασης που επικράτησε. Η μέθοδος ανάλυσης που χρησιμοποιείται είναι η ανάλυση Περιοχών (Χωρών) - Κλάδων (Regions-Branches Analysis) που είναι μιά ειδική μορφή της Ανάλυσης Παραγόντων. Οι πίνακες που περιέχουν τις κατηγορίες των κλάδων και των χωρών Α.Κ.Ε. περιγράφονται στη συνέχεια και αποτελούνται από εννέα κατηγορίες προϊόντων και εξήντα χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού.

11.1. Κατηγορίες Κλάδων

- 0: Είδη Διατροφής και ζώντα ζώα
(Food and live animals)
- 1: Ποτά και καπνός
(Beverages and Tobacco)
- 3: Ενεργειακά Προϊόντα
(Mineral Fuels, lubricants and relat. mat.)
- 2: Μη εδώδιμες πρώτες ύλες
(Crude Materials, inedible except fuels)
- 4: Λάδια, λίπη, κερύ
(Animal and vegetable Oils and fats)
- 5: Χημικά προϊόντα
(Chemicals)
- 7: Μηχανές και υλικά μεταφοράς
(Machinery and Transport Equipment)
- 6: Βιομηχανικά προϊόντα ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη
(Manufactured goods classified by material)
- 8: Διάφορα Βιομηχανικά προϊόντα
(Miscellaneous manufactured goods)

Αναλυτική Παρουσίαση Προϊόντων Συνολικού Εμπορίου (0-9)
(SITC, Total Trade 0-9)

ΤΡΟΦΙΜΑ, ΠΟΤΑ ΚΑΙ ΚΑΠΝΟΣ (0+1)

Τρόφιμα (0)

| | |
|---------------------------------|-----|
| Ζώντα ζώα | 0.0 |
| Κρέας και κατεργασίες κρέατος | 0.1 |
| Γαλακτοκομικά προϊόντα και αυγά | 0.2 |
| Ιχθείς και κατεργασίες ιχθύων | 0.3 |
| Λημητριακά | 0.4 |
| Φρούτα και λαχανικά | 0.5 |
| Ζάχαρι και κατεργασίες ζάχαρις | 0.6 |
| Καφές, τσάι, κακάο, καρυκεύματα | 0.7 |
| Τροφές για ζώα | 0.8 |
| Διάφορες κατεργασίες προϊόντων | 0.9 |

Ποτά και καπνός (1)

| | |
|--|-----|
| Ποτά | 1.1 |
| Καπνός, ακατέργαστος και κατεργασμένος | 1.2 |

Ενεργειακά Προϊόντα (3)

| | |
|-------------------------------------|-----|
| Αναθρακας, πίσσα και ανθρακόπλινθος | 3.2 |
| Πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου | 3.3 |
| Αέριο, φυσικό και κατεργασμένο | 3.4 |
| Ηλεκτρική ενέργεια | 3.5 |

ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ

(2+4)

Πρώτες ύλες, μη εδώδιμες (2)

| | |
|--|-----|
| Ακατέργαστα δέρματα | 2.1 |
| Ελαιόσποροι, ελαιοκάρυα και παρεμφερή προϊόντα | 2.2 |
| Ακατέργαστο φυσικό καουτσούκ (και συνθετικό) | 2.3 |
| Ξύλο και φελλοί | 2.4 |
| Πολτός και χαρτί | 2.5 |
| Κλωστούφαντουργικές ίνες και υπολείμματα | 2.6 |
| Ορυκτά προϊόντα μη περιέχοντα μέταλλο | 2.7 |
| Σιδηρούχα μέταλλα και μεταλλικά θρύψαλα | 2.8 |
| Ακατέργαστα ζωικά υλικά και υλικά ποτών | 2.9 |

Λάδια, Λίπη, Κεριά (4)

| | |
|------------------------|-----|
| Ζωικά Λίπη | 4.1 |
| Φυτικά λύπη | 4.2 |
| Ζωικά και φυτικά κεριά | 4.3 |

Μηχανές και υλικά Μεταφοράς (7)

| | |
|--|-----|
| Μηχανές μη ηλεκτρικές | 7.1 |
| Ηλεκτρικός μηχανικός εξοπλισμός, συσκευές και εργαλεία | 7.2 |
| Εξοπλισμός μεταφορών | 7.3 |

ΛΟΙΠΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ (5,6,8)Χημικά Προϊόντα

(5)

| | |
|---|-----|
| Χημικά στοιχεία και παρασκευές | 5.1 |
| Πίσσα, ακατέργαστα χημικά που εξάγονται από τα καύσιμα | 5.2 |
| Tanning και χρωματισμός υλικών | 5.3 |
| Ιατρικά και φαρμακευτικά προϊόντα | 5.4 |
| Αρώματα, είδη τουαλέτας και εργασίες καθαρισμού | 5.5 |
| Λιπαντές Βιομηχανικοί | 5.6 |
| Εκρηκτικά | 5.7 |
| Πλαστικές ύλες, αναπαραγόμενη κυτταρίνη και τεχνητή ρετσίνα | 5.8 |
| Χημικά υλικά και προϊόντα | 5.9 |

Βιομηχανικά προϊόντα ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη (6)

| | |
|--|-----|
| Κατεργασμένο δέρμα, κατασκευές βιομηχανικών δερμάτων, κατεργασμένα τριχώματα δερμάτων | 6.1 |
| Εμπορεύματα καουτσούκ | 6.2 |
| Ξύλο και κατασκευές φελλών (Δεν συμπεριλαμβάνονται τα έπιπλα) | 6.3 |
| Χαρτί και κατεργασίες του | 6.4 |
| Κλωστούφαντουργικά προϊόντα | 6.5 |
| Μη μεταλλικές κατεργασίες ορυκτών | 6.6 |
| Σίδηρος και ατσάλι | 6.7 |
| Μη σιδηρούχα μέταλλα | 6.8 |
| Επεξεργασίες μετάλλων | 6.9 |

Διάφορα Βιομηχανικά Προϊόντα (8)

| | |
|---|-----|
| Είδη υγιεινής, ύδρευσης, θέρμανσης και φωτισμού | 8.1 |
| Επιπλα | 8.2 |
| Είδη ταξιδιού, τσάντες και όμοια προϊόντα | 8.3 |
| Είδη ένδυσης | 8.4 |
| Είδη υπόδησης | 8.5 |
| Είδη φωτογραφίας, ωρολόγια κτλ. | 8.6 |
| Βιομηχανικά αγαθά | 8.7 |

11.2. ΧΩΡΕΣΑΦΡΙΚΗΣ-ΚΑΡΑΙΒΙΚΗΣ-ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ (Α.Κ.Ε.)

| | | | |
|-----|----------------------|-----|---------------------|
| X1 | BAHAMAS | X22 | GUINEA BISSAU |
| X2 | BARBADOS | X23 | GUYANA |
| X3 | BENIN | X24 | IVORY COAST |
| X4 | BOTSWANA | X25 | JAMAICA |
| X5 | BURUNDI | X26 | KENYA |
| X6 | CAMEROON | X27 | KIRIBATI |
| X7 | CAPE VERDE | X28 | LESOTHO |
| X8 | CENTRAL AFRICAN REP. | X29 | LIBERIA |
| X9 | CHAD | X30 | MADAGASKAR |
| X10 | COMORES | X31 | MALAWI |
| X11 | CONGO | X32 | MALI |
| X12 | DJIBOUTI | X33 | MAURITANIA |
| X13 | DOMINICA | X34 | MAURITIUS |
| X14 | EQUATORIAL GUINEA | X35 | NIGER |
| X15 | ETHIOPIA | X36 | NIGERIA |
| X16 | FIJI | X37 | PAPUA NEW GUINEA |
| X17 | GABON | X38 | RWANDA |
| X18 | GAMBIA | X39 | ST. LUCIA |
| X19 | GHANA | X40 | ST. VINCENT |
| X20 | GRENADA | X41 | SAO TOME & PRINCIPE |

X21 GUINEA
X43 SEYCHELLES
X44 SIERRA LEONE
X45 SOLOMON
X46 SOMALIA
X47 SUDAN
X48 SURINAM
X49 SWAZILAND
X50 TANZANIA
X51 TOGO
X52 TONGA
X53 TRINIDAD & TOBAGO

X42 SENEGAL
X54 TUYALU
X55 UGANDA
X56 UPPER VOLTA
X57 VANUATU
X58 WESTERN SAMOA
X59 ZAIRE
X60 ZAMBIA

Β. Η Ανάλυση Περιοχών - Κλάδων

Τα τελευταία 20 χρόνια, η ανάλυση παραγόντων χρησιμοποιείται ευρύτατα στην οικονομική ανάλυση και ειδικότερα στην Περιφερειακή Ανάλυση. Πολλές εφαρμογές της κατέληξαν σε σημαντικά αποτελέσματα και έδειξαν τις τεράστιες δυνατότητες της μεθόδου στην επίτευξη των αντικειμενικών στόχων του ερευνητή. Μερικές από τις εφαρμογές που βοήθησαν σημαντικά στην κατανόηση της μεθόδου και στην ερμηνεία των αποτελεσμάτων είναι των Berry, Horton, Davies και Thompson, Lajugie και Migneron. Οι εφαρμογές στη χώρα μας περιορίζονται και οι βασικές είναι αυτές των Ν. Κόνσολα, Α. Παπαδασκαλόπουλου και Κ. Δελή.

Για να προχωρήσουμε σε μία ανάλυση χωρών-κλάδων χρησιμοποιούμε την ανάλυση παραγόντων που περιγράφηκε στην αρχή του τρίτου μέρους της μελέτης. Συνοπτικά αναφέρουμε ότι η μέθοδος χρησιμοποιείται:

- α. Για να δώσει στην πληροφορία, που περιέχεται σε έναν μεγάλο αριθμό μεταβλητών, μία δομή πιο εύχρηστη και για να ελέγχει τις υποθέσεις που αναφέρονται στην επίδραση των βασικών μεταβλητών και
- β. Για να ταξινομήσει περιοχές (χώρες) με βάση ένα σύνολο κριτηρίων.

Η ανάλυση παραγόντων επιτυγχάνει τα πιο πάνω αντικαθιστώντας τις αρχικές μεταβλητές με έναν μικρότερο αριθμό νέων μη αυτοσυσχετιζόμενων μεταβλητών, οι οποίες περιέχουν το μεγαλύτερο δυνατό ποσοστό πληροφορίας που περιείχαν οι αρχικές μεταβλητές. Οι νέες αυτές μεταβλητές καλούνται factors αλλά συναντιώνται και σαν ερμηνευτικοί ή προσδιοριστικοί παράγοντες. Η επιλογή των

ΚΑΛΩΔΙ ΑΓΑΘΩΝ

| ΧΩΡΟΣ | (0) | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) | (6) | (7) | (8) |
|-------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| 1 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 2 | 2.2081 | 1.3326 | 4.145 | 3.192 | 1.1796 | 1.0518 | 1.6771 | 0.000 | 1.7551 |
| 3 | 9.031 | 7.0717 | 4.128 | 6.993 | 1.064 | 6.996 | 1.1909 | 0.000 | 8.085 |
| 4 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 5 | 2.7736 | 1.7108 | 3.816 | 5.1391 | 1.3982 | 7.544 | 8.656 | 1.1376 | 1.1376 |
| 6 | 9.978 | 8.588 | 2.0459 | 6.225 | 6.115 | 8.950 | 9.978 | 1.3302 | 1.3302 |
| 7 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 8 | 1.2936 | 1.2907 | 2.784 | 3.326 | 1.702 | 1.650 | 3.677 | 1.649 | 1.649 |
| 9 | 1.9266 | 1.2676 | 8.632 | 2.797 | 3.612 | 1.8885 | 7.440 | 1.2608 | 1.2608 |
| 10 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 11 | 1.0735 | 1.1134 | 3.334 | 4.487 | 8.011 | 6.151 | 1.074 | 1.0332 | 1.3206 |
| 12 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 13 | 4.584 | 1.1884 | 7.119 | 3.836 | 8.640 | 1.7691 | 5.848 | 1.0157 | 1.0157 |
| 14 | 3.196 | 2.2633 | 0.226 | 4.797 | 10.113 | 5.121 | 3.443 | 1.924 | 1.924 |
| 15 | 8.684 | 1.8828 | 4.401 | 4.580 | 2.649 | 3.725 | 1.146 | 1.2089 | 1.3564 |
| 16 | 1.9261 | 5.6883 | 4.1245 | 1.7209 | 0.625 | 1.0387 | 6.849 | 7.958 | 7.958 |
| 17 | 1.0566 | 5.476 | 7.107 | 9.506 | 9.947 | 1.1685 | 9.165 | 6.277 | 6.277 |
| 18 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 19 | 1.3647 | 1.590 | 4.468 | 2.376 | 4.2746 | 9.278 | 7.671 | 1.2684 | 1.1318 |
| 20 | 1.2497 | 1.1246 | 3.924 | 5.426 | 0.415 | 8.562 | 1.9837 | 1.1840 | 1.1840 |
| 21 | 1.3351 | 1.7573 | 2.500 | 6.409 | 4.026 | 8.884 | 8.174 | 1.2559 | 1.2581 |
| 22 | 4.578 | 5.328 | 1.2176 | 1.9382 | 1.7512 | 1.7891 | 9.443 | 7.034 | 1.9370 |
| 23 | 5.766 | 2.0601 | 4.4510 | 1.162 | 2.190 | 5.941 | 9.571 | 1.0037 | 1.7229 |
| 24 | 1.2916 | 2.9955 | 1.2174 | 1.2671 | 1.5533 | 7.623 | 9.767 | 1.0176 | 8.181 |
| 25 | 7.135 | 5.266 | 4.631 | 1.1887 | 5.4834 | 1.3380 | 7.698 | 1.1436 | 1.1202 |
| 26 | 4.808 | 6.261 | 1.232 | 9.323 | 1.4662 | 9.977 | 1.2945 | 6.985 | 1.5559 |
| 27 | 3.3655 | 1.0420 | 2.248 | 1.364 | 2.2747 | 6.543 | 8.690 | 5.595 | 8.740 |
| 28 | 0.000 | 7.545 | 6.1008 | 4.319 | 1.6280 | 3.774 | 1.3902 | 5.010 | 6.230 |
| 29 | 1.3902 | 9.488 | 0.998 | 8.236 | 8.1314 | 9.429 | 6.243 | 1.0685 | 8.758 |
| 30 | 1.0667 | 1.6018 | 5.361 | 2.3040 | 3.904 | 5.910 | 1.1112 | 1.0634 | 7.430 |
| 31 | 7.554 | 4.573 | 1.3035 | 1.6496 | 1.345 | 1.0626 | 1.0436 | 1.0650 | 9.103 |
| 32 | 7.118 | 1.5518 | 0.265 | 7.826 | 0.713 | 1.3937 | 1.1991 | 5.726 | 1.3085 |
| 33 | 2.3935 | 4.7315 | 0.930 | 9.549 | 1.894 | 7.467 | 5.713 | 9.876 | 1.4257 |
| 34 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 35 | 1.5703 | 1.1588 | 9.607 | 9.656 | 1.2663 | 1.0118 | 9.015 | 6.920 | 1.0320 |
| 36 | 1.5845 | 5.0206 | 6.151 | 0.985 | 7.159 | 6.441 | 8.344 | 7.220 | 2.2481 |
| 37 | 1.7258 | 1.6137 | 2.0791 | 1.0685 | 1.7867 | 7.680 | 8.549 | 8.398 | 1.2868 |
| 38 | 8.598 | 2.1660 | 0.358 | 4.489 | 3.701 | 1.3978 | 8.365 | 1.0655 | 1.2117 |
| 39 | 7.265 | 1.2335 | 0.423 | 1.1905 | 1.1788 | 7.773 | 8.640 | 1.5842 | 7.389 |
| 40 | 2.386 | 1.5399 | 3.252 | 2.883 | 1.506 | 1.2853 | 1.3572 | 0.320 | 3.794 |
| 41 | 1.2241 | 3.623 | 8.961 | 6.953 | 4.3737 | 1.3776 | 1.0048 | 7.301 | 6.549 |
| 42 | 5.641 | 4.6394 | 1.0089 | 1.5395 | 0.215 | 6.964 | 7.980 | 1.4444 | 9.268 |
| 43 | 1.104 | 3.4845 | 0.743 | 5.432 | 0.000 | 9.974 | 1.0528 | 9.245 | 2.3079 |
| 44 | 1.2530 | 1.0748 | 6.441 | 5.876 | 5.193 | 9.640 | 8.151 | 1.2142 | 1.1795 |
| 45 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 46 | 6.507 | 4.244 | 3.765 | 1.1378 | 1.3607 | 1.1378 | 1.1199 | 8.849 | 1.2300 |
| 47 | 1.0896 | 1.3448 | 6.2042 | 7.465 | 1.5922 | 6.936 | 9.108 | 7.446 | 8.857 |
| 48 | 1.1121 | 5.5349 | 0.227 | 1.0047 | 1.6264 | 4.963 | 9.229 | 1.0087 | 1.4674 |
| 49 | 7.875 | 3.8424 | 2.462 | 9.889 | 0.000 | 5.706 | 1.0032 | 1.1010 | 1.5850 |
| 50 | 1.6391 | 2.712 | 4.010 | 6.891 | 1.769 | 9.058 | 9.872 | 9.848 | 8.869 |
| 51 | 8.779 | 2.3042 | 2.6455 | 9.419 | 2.2463 | 7.937 | 1.0666 | 1.0228 | 1.1909 |

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ 1974 (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΧΩΡΩΝ Α.Κ.Ε. ΑΠΟ Ε.Ο.Κ.)

ΚΑΘΑΡΙ ΑΓΑΘΑ

ΧΡΕΣ

| | (0) | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) | (6) | (7) | (8) |
|----|--------|---------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
| 1 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 2 | 4.3631 | 3.2592 | 0.016 | 0.016 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 3 | 2.2027 | 5.4167 | 0.003 | 0.003 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 4 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 5 | 4.5294 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 6 | 3.8699 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 7 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 8 | 2.1573 | 3.7414 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 9 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 10 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 11 | 1.1370 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 12 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 13 | 3.2433 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 14 | 5.0600 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 15 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 16 | 7.1132 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 17 | 3.9734 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 18 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 19 | 2.6770 | 13.1447 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 20 | 3.3848 | 3.984 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 21 | 1.3103 | 4.9917 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 22 | 3.5055 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 23 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 24 | 1.281 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 25 | 3.4743 | 3.1547 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 26 | 1.6947 | 45.6551 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 27 | 3.3434 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 28 | 1.890 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 29 | 4.6335 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 30 | 0.530 | 1.9446 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 31 | 1.393 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 32 | 0.8141 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 33 | 5.2443 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 34 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 35 | 1.1929 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 36 | 5.2657 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 37 | 3.373 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 38 | 0.6530 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 39 | 4.3582 | 9.8571 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 40 | 3.902 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 41 | 1.8567 | 14.5321 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 42 | 1.4494 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 43 | 1.1919 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 44 | 2.1279 | 2.0480 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 45 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 46 | 4.2893 | 1.5867 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 47 | 3.345 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 48 | 3.239 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 49 | 2.1366 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 50 | 0.4811 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 51 | 0.0003 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ 1974 (ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΧΑΡΩΝ Α.Κ.Ε. ΠΡΟΣ Ε.Ο.Κ.)

ΚΛΑΔΟΙ ΑΓΑΘΩΝ

| ΧΩΡΟΣ | (0) | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) | (6) | (7) | (8) |
|-------|--------|--------|---------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| 1 | 1.6291 | 3.0440 | 21.0136 | 4.164 | 3316 | .8255 | .1633 | .5437 | 1.0570 |
| 2 | 1.3925 | 1.1598 | .4618 | .3708 | 1.2856 | 1.5682 | .6079 | 1.2528 | 1.7099 |
| 3 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 4 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 5 | 1.9733 | 7568 | 2735 | 4.9872 | 8764 | 9225 | 8699 | 7230 | 1.3359 |
| 6 | 1.1273 | 3766 | 4.0586 | 6491 | 1846 | 1.0882 | 7842 | 1.0728 | 1.2193 |
| 7 | 8.0911 | 5489 | 6373 | .0000 | .0000 | 1.0955 | 5422 | 1.0993 | .0890 |
| 8 | 1.3969 | 1.6882 | 4323 | 7259 | 1734 | 1.2055 | 8231 | 1.1139 | 1.3168 |
| 9 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 10 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 11 | 1.9385 | 6741 | 6369 | 6381 | 1.9535 | 1.1926 | 6978 | 1.1959 | 1.4071 |
| 12 | 3.0549 | 1.5825 | 2043 | 6710 | 1.850 | 1.5040 | 4478 | 1.1230 | 1.1777 |
| 13 | 6.027 | 1.0272 | 4224 | 1.4231 | 9575 | 2.0444 | 8964 | 7296 | 1.4342 |
| 14 | 3.699 | 2.6134 | 0242 | 9831 | 9.8413 | 9878 | 9245 | 1.0155 | 1.9299 |
| 15 | 8.059 | 8452 | 4891 | 1.7883 | 2594 | 5425 | 8693 | 1.5000 | 1.4134 |
| 16 | 2.9275 | 3.5481 | 4.7073 | 7967 | 3564 | 1.1177 | 5819 | 9082 | 0.121 |
| 17 | 5.081 | 3967 | 8718 | 1.3855 | 9866 | 1.4426 | 1.1438 | 8093 | 6327 |
| 18 | 3.6127 | 2.1727 | 1602 | 5643 | 5888 | 1.0835 | 4612 | 7677 | 1.3928 |
| 19 | 1.8089 | 1252 | 3573 | 3974 | 3.9107 | 8720 | 7725 | 1.2939 | 1.1795 |
| 20 | 1.3605 | 6800 | 6597 | 9759 | 2026 | 8698 | 9397 | 1.1684 | 1.0426 |
| 21 | 1.7337 | 1931 | 3771 | 8425 | 2812 | 2.0386 | 5082 | 1.3910 | 1.0864 |
| 22 | 3292 | 4379 | 1.2134 | 1.8744 | 3.3700 | 1.6513 | 1.0456 | 7451 | 9413 |
| 23 | 9637 | 2.4896 | 1.3155 | 1.3346 | 0.000 | 5535 | 7403 | 1.5282 | 1.4083 |
| 24 | 1.3355 | 1.4401 | 6.5411 | 1.0812 | 1.5882 | 9304 | 6159 | 9182 | 8559 |
| 25 | 9393 | 4460 | 4647 | 1.1264 | 3.5918 | 1.5794 | 7020 | 1.3653 | 1.1288 |
| 26 | 6658 | 2718 | 0821 | 7376 | 0808 | 1.3794 | 1.1442 | 6849 | 1.4635 |
| 27 | 1.1631 | 4350 | 3413 | 3394 | 3748 | 1.4316 | 9872 | 9480 | 8823 |
| 28 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 29 | 1.4344 | 7023 | 1789 | 5466 | 5.3909 | 9689 | 8245 | 1.1953 | 1.1470 |
| 30 | 1.0192 | 8151 | 9276 | 3.3402 | 8842 | 7138 | 9906 | 1.0746 | 1.0805 |
| 31 | 9255 | 1.1719 | 6653 | 8261 | 6772 | 2159 | 1.1093 | 9367 | 9711 |
| 32 | 5153 | 8944 | 0200 | 6312 | 1037 | 1.0225 | 1.2608 | 7830 | 1.0256 |
| 33 | 2.7724 | 1.7030 | 0516 | 5545 | 0916 | 1.1359 | 4523 | 1.3543 | 1.4738 |
| 34 | 3.6776 | 2.4928 | 1440 | 7093 | 1265 | 1.4812 | 3393 | 9991 | 1.2497 |
| 35 | 1.5481 | 8742 | 2102 | 1.1616 | 1.2420 | 1.0234 | 8999 | 1.0451 | 1.0820 |
| 36 | 1.5760 | 3.7157 | 4119 | 5501 | 5894 | 8734 | 6691 | 1.0394 | 2.0870 |
| 37 | 2.6559 | 1.0028 | 9696 | 7346 | 2.2623 | 1.2035 | 5837 | 1.1272 | 8733 |
| 38 | 7310 | 7368 | 0183 | 1.2183 | 3724 | 1.0947 | 1.2023 | 6746 | 1.2514 |
| 39 | 1.6605 | 8985 | 1541 | 5669 | 6937 | 9485 | 1.1221 | 7502 | 5889 |
| 40 | 2791 | 1.4938 | 4001 | 4028 | 5075 | 1.3147 | 1.2569 | 7711 | 4432 |
| 41 | 6719 | 0751 | 8177 | 1.0600 | 5.2315 | 1.5174 | 1.0373 | 8230 | 7612 |
| 42 | 1.1797 | 3.7727 | 1.3590 | 8330 | 1105 | 8152 | 7321 | 1.5311 | 9260 |
| 43 | 6563 | 2.2389 | 0000 | 1.3331 | 3699 | 1.7571 | 7661 | 7172 | 2.6435 |
| 44 | 1.2754 | 1.1444 | 4229 | 9647 | 5690 | 1.2178 | 8214 | 1.1752 | 1.1738 |
| 45 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 46 | 7234 | 0913 | 1159 | 1.0354 | 9173 | 1.3027 | 1.0775 | 6873 | 1.2815 |
| 47 | 1.5472 | 1.0676 | 2876 | 7919 | 2.0326 | 1.0788 | 9064 | 1.0112 | 9383 |
| 48 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 49 | 5785 | 1.2160 | 0172 | 1.8286 | 1753 | 3626 | 1.0865 | 1.4114 | 9364 |
| 50 | 1.0377 | 1.403 | 1.0247 | 1.9678 | 2305 | 1.2624 | 8969 | 1.1786 | 8504 |
| 51 | 4056 | 1.070 | 1.6711 | 9724 | 1.3005 | 1.3643 | 9882 | 1.1742 | 5950 |

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ 1977 (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΧΩΡΩΝ Α.Κ.Ε. ΑΠΟ Ε.Ο.Κ.)

ΚΥΛΙΑΔΙ ΑΓΑΘΩΝ

| ΧΩΡΟΣ | (0) | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) | (6) | (7) | (8) |
|-------|--------|---------|--------|--------|---------|---------|--------|---------|---------|
| 1 | 1.1445 | 8.7983 | .9385 | .0240 | .0000 | 43.2890 | .0146 | .1131 | .0406 |
| 2 | 2.3099 | 3.4081 | .0624 | .0356 | .0000 | .3172 | .0125 | 7.8350 | 12.2827 |
| 3 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 4 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 5 | 2.3482 | .0000 | .0000 | .9112 | .0078 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 6 | 2.0622 | 8.608 | .0000 | 1.0675 | .0069 | .0063 | 1.3442 | 5.287 | 15.45 |
| 7 | 9.109 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | 1.2514 | .0000 |
| 8 | 1.3517 | 1.5866 | .0000 | 1.9821 | .1135 | .0000 | 1.8895 | .2211 | .0000 |
| 9 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 10 | 2.7011 | .0000 | .0000 | .0151 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 11 | .3917 | 1.256 | 1.7545 | .9241 | .0000 | 2.1150 | 3.7070 | 1.0161 | 1.3078 |
| 12 | 2.6100 | .0104 | .0000 | .0049 | .0044 | 2.6442 | .0034 | 3.188 | .0471 |
| 13 | 1.9727 | .0000 | .0000 | 1.7279 | .2371 | .0778 | .0320 | .0524 | 3.059 |
| 14 | 2.4075 | .0000 | .0000 | .0225 | 3.6913 | .0000 | 1.6021 | .0079 | 1.525 |
| 15 | .0639 | .0000 | 2.0573 | 1.6049 | .0000 | .7339 | .4107 | .0000 | .0000 |
| 16 | .4619 | .0000 | .0158 | 2.9879 | 14.1580 | .0623 | .0057 | 2.8313 | .0000 |
| 17 | 2.1123 | .0229 | .0424 | 1.1769 | .0002 | .0566 | .2551 | 1.2820 | 5.994 |
| 18 | 2.6705 | .0162 | .0000 | .0013 | .0000 | .3718 | .0151 | 1.4748 | .0736 |
| 19 | 1.4696 | 1.7358 | .0000 | 2.4534 | .0000 | 3.2546 | .0329 | 8.7486 | .0673 |
| 20 | 2.0074 | 1.612 | .0389 | 1.3036 | 1.0197 | 1.566 | 1.645 | 1.0423 | 9.942 |
| 21 | 1.3650 | 3.8596 | .0029 | .0367 | .0000 | 35.1635 | .0125 | .6038 | .7071 |
| 22 | 2.9909 | .0000 | .0107 | .4398 | .0096 | .0797 | .0937 | .1041 | .2947 |
| 23 | .0000 | .0000 | .0000 | 6.9212 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 24 | .2763 | .0731 | .0000 | 6.0444 | 3.687 | .0000 | .0572 | 1.8042 | 1.440 |
| 25 | 2.0654 | 3.481 | .0025 | .8294 | 1.495 | 2.0086 | .7217 | 1.1524 | .6895 |
| 26 | .9457 | 46.3497 | .0000 | .7377 | .0000 | .0000 | .1335 | .0000 | 1.533 |
| 27 | .0962 | .0000 | .0010 | 5.9945 | 3.5156 | .0238 | .0141 | 1.740 | 3.333 |
| 28 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 29 | 2.1175 | .0000 | .0000 | .0147 | .0000 | .0191 | .4218 | 30.3199 | .0000 |
| 30 | .0044 | .0008 | .0000 | 6.8267 | .0000 | .0007 | .0889 | .5211 | .2497 |
| 31 | 3.334 | .0060 | 2.6085 | 1.1738 | .9514 | .0365 | .0792 | .1624 | .0138 |
| 32 | .5042 | .0000 | .0000 | 5.0161 | 3.3090 | .0000 | .0000 | .0684 | .0000 |
| 33 | 2.6600 | 1.288 | .0000 | .0014 | .0000 | .0158 | .0180 | 1.1679 | 1.6596 |
| 34 | 2.6776 | .0000 | .0000 | .0311 | .0000 | .1803 | .0014 | .8761 | .0000 |
| 35 | .8075 | .0004 | .0000 | 1.2877 | 17.2756 | .4477 | 3.7852 | .2368 | 1.3841 |
| 36 | 1.3614 | .0000 | .0000 | .0435 | .0000 | 1.0450 | .0043 | 1.7837 | .0000 |
| 37 | 3.331 | .0090 | .0000 | .8355 | 1.3949 | .0000 | .0578 | 6.9178 | 1.024 |
| 38 | .6253 | .0000 | .0000 | 2.9866 | 12.6410 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 39 | 2.0802 | .0094 | .0000 | 1.4798 | .0000 | .0077 | 1.2536 | .6019 | 2.8938 |
| 40 | .3597 | .0000 | .0000 | 5.2178 | 3.8204 | .0245 | .0083 | 1.7271 | .0731 |
| 41 | 1.8220 | 11.0774 | .0000 | .5915 | .0590 | .0015 | .9005 | 4.3917 | .0744 |
| 42 | 1.3746 | .0143 | .0000 | 3.2329 | .0000 | .0257 | 1.4646 | .1223 | 1.1775 |
| 43 | .2065 | .0000 | .0000 | 6.3820 | .0000 | .0000 | .4733 | .0000 | .0839 |
| 44 | .6275 | 1.2536 | 1.3705 | .0885 | .0000 | 17.0907 | .6437 | .0228 | 1.5110 |
| 45 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 46 | 2.3278 | 1.1201 | .0000 | .5555 | .0000 | .0000 | .4539 | .0000 | .0000 |
| 47 | .1187 | .0000 | .0000 | 5.0157 | 1.2945 | .0000 | .42667 | .4180 | 1.0499 |
| 48 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 49 | 3.169 | .0000 | .0000 | 6.1112 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 50 | .7685 | .0001 | .0001 | .4530 | .5562 | 1.697 | .9134 | 5.0163 | .0358 |
| 51 | .0004 | .0000 | .0000 | .0666 | .0096 | .0000 | .3807 | 9.4097 | .0159 |

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΧΩΡΩΝ Α.Κ.Ε. ΠΡΟΣ Ε.Ο.Κ. ΤΟ ΕΤΟΣ 1977

ΚΛΑΔΟΙ ΑΓΑΘΩΝ

| ΧΩΡΟΣ | (0) | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) | (7) | (6) | (8) |
|-------|--------|---------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|---------|
| 1 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 2 | 7791 | 2.5651 | 3045 | 2817 | 1637 | 1.2168 | 7313 | 1.3389 | 1.9450 |
| 3 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 4 | 0.151 | 4.9394 | 3396 | 0.000 | 0.000 | 1.080 | 1.8943 | 2.716 | 1.7451 |
| 5 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 6 | 7407 | 7.390 | 6133 | 2.0644 | 1.356 | 1.0069 | 8961 | 1.2484 | 9608 |
| 7 | 5.1704 | 1.9281 | 0.000 | 4.1228 | 0.000 | 1.879 | 4656 | 0.562 | 0.000 |
| 8 | 1.4233 | 3.6127 | 5952 | 3341 | 1.668 | 9942 | 6370 | 1.7407 | 0.000 |
| 9 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 10 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 11 | 1.3725 | 1.1723 | 8265 | 7121 | 4596 | 1.0451 | 6296 | 1.5059 | 1.2424 |
| 12 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 13 | 3395 | 7.183 | 1.3497 | 1.2946 | 1.6681 | 1.3860 | 1.0410 | 3.598 | 9.865 |
| 14 | 0.997 | 3.0511 | 6477 | 6477 | 5.511 | 6.026 | 9339 | 1.1727 | 2.8373 |
| 15 | 1.6731 | 3.6660 | 9876 | 4303 | 3.510 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 16 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 17 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 18 | 2.5244 | 3.7886 | 1470 | 1470 | 1.765 | 9301 | 5751 | 9600 | 1.5446 |
| 19 | 1.2942 | 3.364 | 2697 | 2697 | 1.5251 | 8478 | 8052 | 1.4454 | 1.3170 |
| 20 | 1.6524 | 1.9502 | 4681 | 4681 | 1.273 | 9984 | 7059 | 1.2136 | 1.3556 |
| 21 | 1.7559 | 6.308 | 7570 | 7570 | 1.791 | 1.247 | 6396 | 1.2453 | 1.0699 |
| 22 | 2.438 | 6.038 | 9298 | 9298 | 1.0021 | 1.2009 | 1.1790 | 1.7072 | 1.2690 |
| 23 | 5.154 | 14.0270 | 0.000 | 0.000 | 0.451 | 5.287 | 8571 | 1.0680 | 1.6142 |
| 24 | 1.3992 | 1.9612 | 8291 | 8291 | 1.2028 | 7211 | 1.1178 | 7.667 | 6.085 |
| 25 | 4.420 | 5.345 | 8772 | 8772 | 1.5701 | 1.2689 | 1.1734 | 1.1795 | 8.703 |
| 26 | 4.448 | 2.298 | 1.1779 | 1.1779 | 0.501 | 1.0037 | 1.3691 | 6.743 | 1.0370 |
| 27 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 28 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 29 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 30 | 5.540 | 1.3995 | 0.0465 | 2.1961 | 2.234 | 5.633 | 8178 | 8.610 | 6.977 |
| 31 | 1.0238 | 1.120 | 6.594 | 1.2260 | 1.4408 | 9.853 | 1.0742 | 9.854 | 8.212 |
| 32 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 33 | 1.5343 | 3.5508 | 1.068 | 1.068 | 3.509 | 7.511 | 6.439 | 1.4111 | 1.8387 |
| 34 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 35 | 1.2151 | 1.8468 | 1.9965 | 1.9965 | 5.458 | 8.828 | 9.143 | 9.073 | 1.4724 |
| 36 | 1.9830 | 4.9576 | 1.255 | 1.255 | 2.829 | 8.744 | 9.569 | 8.657 | 1.7712 |
| 37 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 38 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 39 | 1.4906 | 1.8782 | 1.523 | 1.523 | 4.511 | 4.343 | 1.1188 | 7.527 | 9.759 |
| 40 | 1.8873 | 1.5745 | 4.514 | 4.514 | 2.167 | 1.1258 | 1.0797 | 6.334 | 3.632 |
| 41 | 6.376 | 0.773 | 2.3793 | 2.3793 | 8.145 | 1.3622 | 1.1532 | 7.217 | 7.453 |
| 42 | 9.950 | 6.6856 | 8.315 | 8.315 | 8.457 | 4.899 | 7.395 | 1.5516 | 1.0961 |
| 43 | 2.574 | 9.7872 | 0.000 | 0.000 | 3.741 | 9.516 | 1.1093 | 6.967 | 1.7113 |
| 44 | 9.678 | 3.4494 | 2.330 | 2.330 | 5.274 | 1.0133 | 9.533 | 1.0161 | 1.4485 |
| 45 | 2.398 | 4.515 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.448 | 5.863 | 4.228 | 10.7224 |
| 46 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 47 | 1.1441 | 1.6650 | 3.343 | 3.343 | 6.773 | 1.3668 | 9.668 | 9.570 | 9.268 |
| 48 | 1.0165 | 8.4698 | 0.268 | 0.268 | 2.3839 | 1.0939 | 5.277 | 9.044 | 2.3319 |
| 49 | 2.809 | 2.4482 | 6.996 | 6.996 | 9.656 | 0.000 | 3.429 | 1.5564 | 6.233 |
| 50 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| 51 | 3.931 | 1.179 | 6.277 | 6.277 | 7.992 | 1.2162 | 1.1362 | 1.1290 | 9.927 |

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΧΩΡΩΝ Α.Κ.Ε. ΑΡΘ. Ε.Ο.Κ. ΤΟ ΕΤΟΣ 1980

ΚΑΛΩΔΙΟ ΑΓΑΘΩΝ

| ΧΩΡΟΣ | (0) | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) | (7) | (6) | (8) |
|-------|--------|---------|--------|--------|---------|--------|---------|---------|----------|
| 1 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 2 | 5.4265 | 1.7195 | .0433 | .0000 | .0000 | .0337 | 13.4675 | .0635 | 42.3604 |
| 3 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 4 | 3.8712 | .0000 | .6597 | .0000 | .0000 | .0000 | 1.0323 | .0211 | 1.975 |
| 5 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 6 | 2.9168 | .4644 | 1.656 | 1.1890 | .7898 | .0360 | 1.5541 | .7119 | .7429 |
| 7 | 4.3084 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 8 | 1.5895 | 3.0753 | .0000 | 2.9796 | .3741 | .0000 | .0704 | 2.8544 | .0000 |
| 9 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 10 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 11 | .0628 | .0213 | 1.6364 | 1.951 | .0000 | .0005 | .3195 | 1.8577 | .0453 |
| 12 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 13 | 3.0690 | .0009 | .0000 | 2.0026 | .1732 | .0000 | .1559 | .0133 | 2.854 |
| 14 | 3.9173 | .0015 | .0000 | 1.5796 | 3.3147 | .0031 | 5.1132 | .0023 | .4323 |
| 15 | .0274 | .0000 | 1.0941 | 2.5464 | .0000 | 3.0824 | .1814 | 1.965 | .0022 |
| 16 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 17 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 18 | 4.2932 | .0091 | .0000 | .0005 | .0000 | .0139 | .3591 | .0074 | .2225 |
| 19 | 2.5487 | 4.5343 | .0000 | 2.5629 | .0000 | .1190 | .2155 | .0052 | .0891 |
| 20 | 2.9784 | .3290 | .0540 | 1.4123 | 2.4028 | 3.615 | 2.4553 | .3521 | 4.4130 |
| 21 | 1.3718 | 5.0286 | .0098 | .0377 | .0010 | .37 | .3815 | .8255 | 1.7650 |
| 22 | 3.5578 | .0015 | .0547 | .7563 | .0940 | .1915 | .5997 | .4325 | 1.7046 |
| 23 | .0000 | .0000 | .0000 | 7.0600 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .4235 |
| 24 | .3369 | .0000 | .0341 | 6.2672 | .8050 | .0000 | 1.1509 | .0202 | .0757 |
| 25 | 3.0693 | .5828 | .0099 | .9377 | 1.825 | 1.1253 | 6.0159 | 1.0399 | 2.5199 |
| 26 | 1.1616 | 63.8415 | .0000 | 1.1105 | .0156 | .0000 | .0000 | .5564 | .3000 |
| 27 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 28 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 29 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 30 | .0120 | .3155 | .0005 | 6.9721 | .0000 | .0006 | .5474 | .0810 | .1860 |
| 31 | .2509 | .0010 | 1.7511 | 1.134 | .4231 | .0213 | .4112 | 1.159 | .2648 |
| 32 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 33 | 4.0325 | 1.2493 | .0000 | .0378 | .0000 | .0051 | 4.1742 | .0380 | 9.6636 |
| 34 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 35 | 1.8198 | .5070 | .0036 | 1.4753 | 25.3918 | 1.9343 | 7.0052 | .0980 | 4.6407 |
| 36 | 1.8467 | .0000 | .0000 | 1.3669 | .0000 | .1886 | 21.6867 | .3244 | 129.1401 |
| 37 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 38 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 39 | 2.6220 | .0000 | .0000 | 2.6409 | .0000 | .3877 | .2267 | .0048 | 4.6316 |
| 40 | 1.0938 | .0000 | .0610 | 4.3883 | 5.7571 | .0089 | 2.1024 | .2919 | 1735 |
| 41 | 2.6642 | 6.1751 | .0000 | 1.1433 | .3039 | .0116 | 1.6537 | 2.4490 | .5084 |
| 42 | 1.4764 | .0380 | .1260 | 4.0383 | .0006 | .0369 | 1.4745 | .0593 | 2.8760 |
| 43 | .1646 | .0000 | .0000 | 6.6736 | .0000 | .0000 | .0000 | .0555 | 6.7234 |
| 44 | .3313 | .6410 | 1.5376 | .0058 | .0000 | .6597 | .8214 | .8208 | .9207 |
| 45 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 46 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 47 | .2490 | .0634 | .0000 | 5.9886 | 1.5215 | .0504 | 4.9762 | .5816 | 4.4886 |
| 48 | 1.2100 | .0000 | .0000 | 4.4963 | 7.4967 | .0000 | .0000 | .0000 | 1.2771 |
| 49 | 1.4209 | .0000 | .0000 | 4.7332 | .0000 | .0000 | .0000 | .0022 | .0658 |
| 50 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 | .0000 |
| 51 | .0022 | .1219 | .0092 | .0086 | .0000 | .0390 | .2150 | 15.6574 | .1203 |

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΧΩΡΩΝ Α.Κ.Ε. ΠΡΟΣ Ε.Ο.Κ. ΤΟ ΕΤΟΣ 1980

προσδιοριστικών παραγόντων γίνεται με την εξής διαδικασία. Πρώτα επιλέγεται ο παράγοντας που παρέχει το μεγαλύτερο ποσοστό πληροφορίας για τις εξεταζόμενες μεταβλητές. Στη συνέχεια επιλέγεται ο δεύτερο με τρόπο ώστε οι δύο πρώτοι παράγοντες να δίνουν το μεγαλύτερο ποσοστό πληροφορίας που μπορεί να δοθεί από δύο παράγοντες κ.ο.κ. Τελικά επιλέγονται οι παράγοντες που απαιτούνται για να ερμηνευθεί πλήρως η διακύμανση των μεταβλητών. Η ανάλυση περιοχών-κλάδων είναι μιά μορφή της ανάλυσης παραγόντων και χρησιμοποιείται για να βοηθήσει στην ταξινόμηση των χωρών σύμφωνα με τους διάφορους κλάδους αγαθών. Στην περίπτωση της εφαρμογής στις χώρες Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε. εξετάζεται η κύρια εισαγωγική-εξαγωγική δραστηριότητα των χωρών Α.Κ.Ε. σε σχέση με τις χώρες της Κοινότητας τόσο πριν όσο και μετά τις συμφωνίες Λομέ και αναλύεται η εξέλιξη του εισαγωγικού-εξαγωγικού μοντέλου όπως αυτό διαμορφώνεται διαχρονικά. Στη συνέχεια της μελέτης γίνεται ανάλυση των εισαγωγών και των εξαγωγών για τις τρεις χρονιές, όπως ερμηνεύονται μέσα από τους συντελεστές συμμετοχής και τους συντελεστές μεταβλητότητας και τέλος αφού παρουσιάζονται όλα τα στάδια της διαδικασίας εφαρμογής της μεθόδου ανάλυσης παραγόντων, γίνεται η ερμηνεία των αποτελεσμάτων τόσο σε επίπεδο "Κλαδικής Ανάλυσης" όσο και σε επίπεδο "Χωρικής Ανάλυσης". Η εξέλιξη του Εισαγωγικού-Εξαγωγικού Μοντέλου αναλύεται στη συνέχεια και στο τέλος καταλήγουμε με τα συμπεράσματα εφαρμογής της μεθόδου στα πλαίσια του εμπορίου όπως αυτό διαμορφώθηκε μέσα από τις συμβάσεις Λομέ.

11.1 Συντελεστές Συμμετοχής (Location Quotients)

Ο συντελεστής συμμετοχής επιτρέπει τις συγκρίσεις μεταξύ χωρών (περιφερειών) και δραστηριοτήτων, με έμμεσο τρόπο, με αναφορά στα εθνικά μεγέθη

Δίνεται από τον τύπο:

$$QL = \frac{A_{ir}}{A_r} / \frac{A_{in}}{A_n}$$

όπου

QL = συντελεστής συμμετοχής

A_{ir} = απασχόληση του κλάδου i στην χώρα r

A_r = συνολική απασχόληση της χώρας r

A_{in} = απασχόληση του κλάδου i στο σύνολο της χώρας

A_n = συνολική απασχόληση της χώρας

Η ερμηνεία του συντελεστή συμμετοχής είναι η εξής:

εάν

$QL = 1$ τότε η δραστηριότητα i είναι αναπτυγμένη στην περιφέρεια όσο και στο σύνολο της χώρας.

$QL > 1$ η δραστηριότητα i είναι περισσότερο αναπτυγμένη στην περιφέρεια απ'ότι στο σύνολο της χώρας.

$QL < 1$ η δραστηριότητα i είναι λιγότερο αναπτυγμένη στην περιφέρεια απ'ότι στο σύνολο της χώρας.

Οι Mayer και Pleeter (1975) θεώρησαν ότι ο συντελεστής είναι ένας ικανοποιητικός δείκτης του εξαγωγικού προσανατολισμού της δραστηριότητας που αναφέρεται, ενώ ο Isserman (1977) συνέδεσε τους συντελεστές συμμετοχής με τους πολλαπλασιαστές εξαγωγικής βάσης.

Σύμφωνα με τις θεωρίες αυτές,

εάν

$Q_L > 1$ η δραστηριότητα i θεωρείται βασική ή εξαγωγική

$Q_L < 1$ η δραστηριότητα i θεωρείται μη βασική

$Q_L = 1$ η δραστηριότητα i θεωρείται εξισορροπημένη

Ο συντελεστής συμμετοχής μπορεί επίσης να δοθεί ως εξής:

$$Q_L = \frac{A_{ir}}{A_{in}} / \frac{A_r}{A_n}$$

τότε εάν

$Q_L = 1$ η περιφέρεια συμμετέχει στη δραστηριότητα i κατά το ίδιο ποσοστό που συμμετέχει στο σύνολο των δραστηριοτήτων.

$Q_L > 1$ η περιφέρεια συμμετέχει στη δραστηριότητα i κατά μεγαλύτερο ποσοστό απ' αυτό με το οποίο συμμετέχει στη συνολική δραστηριότητα της χώρας.

$Q_L < 1$ η συμμετοχή της περιφέρειας στη δραστηριότητα i είναι μικρότερη από τη συμμετοχή της στο σύνολο των δραστηριοτήτων.

11.1.1. Εισαγωγές από Ε.Ο.Κ. (1974)

Όπως προκύπτει από τον πίνακα συντελεστών συμμετοχής σε 43 χώρες, ο κλάδος 0 που αφορά είδη διατροφής και ζώντα ζώα είναι βασικός εισαγωγικός προσανατολισμός σε 23 χώρες, ο κλάδος 1 που αφορά "ποτά και καπνό" σε 29 χώρες, ο κλάδος 3 που αφορά τα "ενεργειακά προϊόντα" σε 11 χώρες, ο κλάδος 2 που αφορά "μη εδωδιμες πρώτες ύλες" σε 12 χώρες, ο κλάδος 4 που αφορά "λάδια, λίπη, κερύ" σε 17 χώρες, ο κλάδος 5 που αφορά "χημικά προϊόντα" σε 15 χώρες, ο κλάδος 7 που αφορά "Μηχανές και υλικά μεταφοράς" σε 17 χώρες, ο κλάδος 6 που αφορά "βιομηχανικά προϊόντα ταξινομημένα

κατά πρώτη ύλη" σε 20 χώρες και τέλος ο κλάδος 8 που αφορά "Διάφορα βιομηχανικά προϊόντα" σε 28 χώρες.

Πιο αναλυτικά τα "είδη διατροφής και ζώντα ζώα" αποτελούν βασική εισαγωγική δραστηριότητα κατά το 1974 για 23 χώρες και συγκεκριμένα για τις χώρες Mali, Barbados, Burundi, St. Lucia, Central African Republic, Chad, Congo, Gambia, Ghana, Guyana, Ivory Coast, Jamaica, Liberia, Mauritius, Niger, Senegal, Seychelles, Sierra Leone, Tanzania, Trinidad and Tobago, Upper Volta, Vanuatu και Zaire. Τα "ποτά & καπνός" αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Benin, Gambia, Seychelles, Vanuatu, St. Lucia, Togo, Western Samoa, Barbados, Burundi, Central African Republic, Chad, Congo, Ethiopia, Gabon, Ivory Coast, Mali, Niger, Papua N.G., Senegal, Sierra Leone, Somalia, Sudan, Trinidad and Tobago, Upper Volta, Tonga, Fiji, Kiribati, Liberia, Solomon. Τα "ενεργειακά προϊόντα" αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Cameroon, Gambia, Kenya, Kiribati, Liberia, Mauritania, Nigeria, Sierra Leone, Togo, Upper Volta και Zambia. Τα "μη εδώδιμες πρώτες ύλες" αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Burundi, Gambia, Kenya, Liberia, Madagaskari, Niger, Nigeria, Sierra Leone, Somalia, Togo, Uganda, Vanuatu, τα "λάδια, λίπη, κεριά" αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Barbados, Burundi, Fiji, Guyana, Kenya, Madagaskari, Malawi, Mali, Mauritania, Mauritius, Senegal, Sierra Leone, Tanzania, Uganda, Upper Volta, Vanuatu και Zambia. Τα "χημικά προϊόντα" αποτελούν βασική εισαγωγική δραστηριότητα των χωρών: Barbados, Central African Republic, Chad, Ethiopia, Gambia, Ghana, Kenya, Madagaskari, Nigeria, Papua N.G., Senegal, Solomon, Sudan, Tanzania και Uganda. Οι "μηχανές και υλικά μεταφορών" αποτελούν

βασική εισαγωγική δραστηριότητα για τις χώρες: Central African Republic, Congo, Ethiopia, Fiji, Gabon, Ghana, Malawi, Mauritania, Niger, Nigeria, Papua N.G., Sudan, Tanzania, Tonga, Uganda, Western Samoa και Zambia. Τα "βιομηχανικά προϊόντα τα ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη" αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Barbados, Benin, Congo, Gabon, Guyana, Ivory Coast, Jamaica, Kiribati, Liberia, Madagaskari, Mauritius, Niger, Nigeria, Solomon, Somalia, Togo, Trinidad & Tobacco, Vanuatu, Western Samoa και Zambia. Τέλος η κατηγορία των "διάφορων βιομηχανικών προϊόντων" αποτελεί βασική εισαγωγική δραστηριότητα για τις ακόλουθες 28 χώρες: Barbados, Burundi, Cameroon, Central African Republic, Chad, Congo, Ethiopia, Fiji, Gabon, Guyana, Ivory Coast, Jamaica, Kenya, Kiribati, Madagaskari, Malawi, Papua N.G., St. Lucia, Senegal, Seychelles, Sierra Leone, Solomon, Tonga, Trinidad and Tobacco, Uganda, Vanuatu, Western Samoa και Zambia.

11.1.2. Εξαγωγές Χωρών Α.Κ.Ε. προς Ε.Ο.Κ.

Όπως προκύπτει από τον πιο πάνω πίνακα συντελεστών συμμετοχής που αφορά τις εξαγωγές του έτους 1974, σε 43 χώρες ο κλάδος 0, δηλαδή τα "είδη διατροφής και ζώντα ζώα" είναι βασική εξαγωγική δραστηριότητα σε 24 χώρες, ο κλάδος 1 που αφορά τα "ποτά και καπνό" σε 12 χώρες, ο κλάδος 3 που αφορά τα "ενεργειακά προϊόντα" σε 3 χώρες, ο κλάδος 2 που αφορά "μη εδώδιμες πρώτες ύλες" σε 28 χώρες, ο κλάδος 4 που αφορά "λάδια, λίπη, κεριά" σε 9 χώρες, ο κλάδος 5 που αφορά τα "χημικά προϊόντα" σε 3 χώρες, ο κλάδος 7 που αφορά "μηχανές και υλικά μεταφοράς" σε 19 χώρες, ο κλάδος 6 που

αφορά "βιομηχανικά προϊόντα ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη" σε 4 χώρες και τέλος ο κλάδος 8 που αφορά "διάφορα βιομηχανικά προϊόντα" σε 18 χώρες.

Πιο αναλυτικά, τα "είδη διατροφής και ζώντα ζώα" αποτελούν βασική εξαγωγική δραστηριότητα κατά το 1974 για 24 χώρες και συγκεκριμένα για τις χώρες: Barbados, Benin, Burundi, Cameroon, Central African Republic, Ethiopia, Fiji, Ghana, Guyana, Ivory Coast, Jamaica, Kenya, Madagaskari, Malawi, Mauritius, Rwanda, Senegal, Seychelles, Somalia, Tanzania, Togo, Trinidad & Tobaco, Uganda και Western Samoa. Τα "ποτά και καπνός" αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Barbados, Benin, Central African Republic, Guyana, Jamaica, Madagaskari, Malawi, Niger, Somalia, Tanzania, Trinidad & Tobaco και Uganda. Τα ενεργειακά προϊόντα αποτελούν βασική εξαγωγική δραστηριότητα για τις χώρες: Congo, Gabon και Nigeria. Οι "μη εδώδιμες πρώτες ύλες" αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Benin, Cameroon, Central African Republic, Chad, Ethiopia, Gambia, Ghana, Guyana, Ivory Coast, Jamaica, Kenya, Kiribati, Liberia, Madagaskari, Mali, Mauritania, Niger, Papua N.G., Senegal, Sierra Leone, Solomon, Sudan, Tanzania, Togo, Tonga, Upper Volta, Vanuatu και Western Samoa. Τα "λάδια, λίπη, κεριά" αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Fiji, Gambia, Ivory Coast, Niger, Papua N.G., Senegal, Sierra Leone, Upper Volta και Zaire. Τα χημικά προϊόντα αποτελούν βασική εξαγωγική δραστηριότητα για τις χώρες: Jamaica, Madagaskari και Trinidad and Tobaco. Τέλος οι μηχανές και τα υλικά μεταφοράς αποτελούν βασική εξαγωγική δραστηριότητα για τις χώρες: Barbados, Benin, Cameroon, Chad, Ethiopia, Ivory Coast, Madagaskari, Mali,

Mauritius, Niger, Rwanda, Senegal, Somalia, Sudan, Tonga, Trinidad and Tobacco, Upper Volta, Zaire και Zambia.

11.1.3. Εισαγωγές από Ε.Ο.Κ. (1977)

Όπως προκύπτει από τον σχετικό πίνακα που δείχνει τους συντελεστές συμμετοχής σε 44 χώρες ο κλάδος "είδη διατροφής και ζώντα ζώα" είναι βασική εισαγωγική δραστηριότητα το 1977 σε 27 χώρες, ο κλάδος "ποτά και καπνός" είναι βασική δραστηριότητα για 21 χώρες, ο κλάδος "ενεργειακά προϊόντα" για 9 χώρες, ο κλάδος "μη εδώδιμες πρώτες ύλες" σε 16 χώρες, ο κλάδος "λάδια, λίπη, κεριά" σε 13 χώρες, ο κλάδος "χημικά προϊόντα" σε 28 χώρες, ο κλάδος "μηχανές και υλικά μεταφορών" σε 11 χώρες, ο κλάδος "βιομηχανικά προϊόντα ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη" σε 24 χώρες και ο κλάδος "διάφορα βιομηχανικά προϊόντα" σε 28 χώρες. Πιο αναλυτικά τα είδη διατροφής και τα ζώντα ζώα αποτελούν βασική εισαγωγική δραστηριότητα για τις εξής χώρες: Bahamas, Barbados, Burundi, Cameroon, Cape Verde, Central African Republic, Congo, Dominica, Gambia, Grenada, Guyana, Ivory Coast, Jamaica, Liberia, Mali, Mauritius, Niger, St. Lucia, St. Vincent, Senegal, Seychelles, Sierra Leone, Somalia, Togo, Trinidad and Tobacco, Upper Volta και Zaire. Τα "ποτά και καπνός" αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Bahamas, Barbados, Central African Republic, Dominica, Ethiopia, Fiji, Gambia, Grenada, Kiribati, Liberia, Nigeria, St. Lucia, St. Vincent, Seychelles, Sierra Leone, Sudan, Togo, Tonga, Trinidad and Tobacco, Upper Volta και Western Samoa. Τα ενεργειακά προϊόντα αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Bahamas, Cameroon, Gambia, Kenya, Kiribati, Liberia, Togo, Zaire και

Zambia. Οι μη εδώδιμες πρώτες ύλες αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις εξής χώρες: Burundi, Ethiopia, Gabon, Ghana, Kenya, Kiribati, Liberia, Madagaskari, Niger, Senegal, Solomon, Tanzania, Tonga, Uganda, Western Samoa και Zaire. Τα "λάδια, λίπη, κεριά" αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Barbados, Congo, Fiji, Guyana, Kenya, Liberia, Madagaskari, Mauritius, Senegal, Sierra Leone, Tanzania, Upper Volta και Zambia.

Τα χημικά προϊόντα αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Barbados, Cameroon, Central African Republic, Congo, Dominica, Ethiopia, Gambia, Ghana, Grenada, Jamaica, Kenya, Madagaskari, Malawi, Mali, Papua N.G., St. Lucia, St. Vincent, Senegal, Sierra Leone, Solomon, Sudan, Tanzania, Tonga, Trinidad & Tobaco, Uganda, Upper Volta, Zaire και Zambia. Οι μηχανές και τα υλικά μεταφοράς αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Ghana, Kenya, Malawi, Nigeria, Papua N.G., Solomon, Somalia, Sudan, Tanzania, Uganda και Western Samoa. Τα βιομηχανικά προϊόντα τα ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Barbados, Cameroon, Central African Republic, Congo, Dominica, Fiji, Gabon, Guyana, Ivory Coast, Jamaica, Kiribati, Madagaskari, Mauritius, Niger, St. Lucia, Senegal, Seychelles, Sierra Leone, Togo, Trinidad & Tobaco, Upper Volta, Western Samoa, Zaire και Zambia. Τέλος τα διάφορα βιομηχανικά προϊόντα αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Bahamas, Barbados, Burundi, Cameroon, Centr. African Republic, Congo, Dominica, Ethiopia, Fiji, Gabon, Grenada, Guyana, Ivory Coast, Jamaica, Kiribati, Madagaskari, Malawi, Mauritius, Niger, Papua N.G., St. Lucia, St. Vincent, Senegal, Seychelles, Solomon, Tonga, Trinidad & Tobaco και Uganda.

11.1.4. Εξαγωγές χωρών Α.Κ.Ε. προς Ε.Ο.Κ. (1977)

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα συντελεστών συμμετοχής σε 54 χώρες, ο κλάδος (0) που αφορά είδη διατροφής και ζώντα ζώα είναι βασική δραστηριότητα σε 23 χώρες, ο κλάδος (1) που αφορά ποτά και καπνό είναι βασική δραστηριότητα για 9 χώρες, ο κλάδος (3) που αφορά τα ενεργειακά προϊόντα είναι βασική δραστηριότητα για 4 χώρες, ο κλάδος (2) που αφορά μη εδώδιμες πρώτες ύλες, είναι βασική δραστηριότητα για 21 χώρες, ο κλάδος (4) που αφορά λάδια, λίπη και κεριά είναι βασική δραστηριότητα για 10 χώρες, ο κλάδος (5) που αφορά τα χημικά προϊόντα είναι βασική δραστηριότητα για 8 χώρες, ο κλάδος (7) που αφορά μηχανές και υλικά μεταφοράς είναι βασική δραστηριότητα για 20 χώρες, ο κλάδος (6) που αφορά τα βιομηχανικά προϊόντα τα ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη είναι βασική δραστηριότητα για 5 χώρες και ο κλάδος (8) που αφορά διάφορα βιομηχανικά προϊόντα αποτελεί βασική δραστηριότητα για 12 χώρες.

Πιο αναλυτικά τα είδη διατροφής αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Barbados, Burundi, Cameroon, Central African Republic, Comoros, Dominica, Ethiopia, Fiji, Ghana, Grenada, Guyana, Ivory Coast, Jamaica, Kenya, Madagaskari, Mauritius, St. Lucia, St. Vincent, Seychelles, Somalia, Tanzania, Togo και Uganda. Τα ποτά και ο καπνός αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Bahamas, Barbados, Central African Republic, Guyana, Jamaica, Malawi, Tanzania, Trinidad and Tobacco και Uganda. Τα ενεργειακά προϊόντα αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Congo, Gabon, Negeria και Trinidad & Tobacco. Οι μη εδώδιμες πρώτες ύλες αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Cameroon, Cent. African Republic, Ethiopia, Gabon, Gambia, Ghana,

Guyana, Ivory Coast, Kiribati, Liberia, Mali, Niger, Papua N.G., Senegal, Solomon, Somalia, Sudan, Togo, Tonga, Upper Volta και Western Samoa. Τα λάδια, λίπη, κεριά αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Fiji, Gambia, Ivory Coast, Mali, Papua N.G., Senegal, Sierra Leone, Solomon, Sudan και Upper Volta. Τα χημικά προϊόντα αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Bahamas, Congo, Dominica, Guyana, Jamaica, Madagaskari, Seychelles και Trinidad & Tobacco. Οι μηχανές και τα υλικά μεταφοράς αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Barbados, Cameroon, Cape Verde, Congo, Fiji, Ghana, Grenada, Guyana, Ivory Coast, Liberia, Madagaskari, Mauritius, St. Lucia, Senegal, Seychelles, Somalia, Sudan, Tanzania, Togo και Upper Volta. Τα βιομηχανικά προϊόντα της κατηγορίας (6) αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Central African Republic, Congo, Sierra Leone, Zaire και Zambia. Τα διάφορα βιομηχανικά προϊόντα της κατηγορίας (8) αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Barbados, Cape Verde, Congo, Gambia, Mauritius, St. Lucia, Senegal, Seychelles, Somalia, Togo, Trinidad and Tobacco και Upper Volta.

11.1.5. Εισαγωγές από Ε.Ο.Κ. (1980)

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα συντελεστών συμμετοχής σε 43 χώρες, ο κλάδος 0 που αναφέρεται στα είδη διατροφής είναι βασική δραστηριότητα σε 17 χώρες, ο κλάδος 1 που αφορά ποτά και καπνό είναι βασική δραστηριότητα σε 23 χώρες, ο κλάδος 3 που αφορά τα ενεργειακά προϊόντα σε 7 χώρες, ο κλάδος 2 που αφορά τις μη εδωδιμες πρώτες ύλες σε 7 χώρες, ο κλάδος 4 που αφορά λάδια-λίπη-κεριά σε 11 χώρες, ο κλάδος 5 που αφορά τα χημικά προϊόντα σε 14

χώρες, ο κλάδος 7 που αφορά μηχανές και υλικά μεταφορών σε 13 χώρες, ο κλάδος 6 που αφορά βιομηχανικά προϊόντα κατά πρώτη ύλη σε 14 χώρες και ο κλάδος 8 που αφορά διάφορα βιομηχανικά προϊόντα σε 22 χώρες.

Πιο αναλυτικά τα είδη διατροφής αποτελούν βασική εισαγωγική δραστηριότητα για τις χώρες: Cape Verde, Central African Republic, Congo, Gabon, Grenada, Guyana, Ivory Coast, Jamaica, Liberia, Nigeria, St. Lucia, Senegal, Seychelles, Somalia, Sudan, Upper Volta και Vanuatu. Τα ποτά και ο καπνός αποτελούν βασική εισαγωγική δραστηριότητα για τις χώρες: Barbados, Botswana, Cape Verde, Central African Republic, Congo, Fiji, Gabon, Grenada, Ivory Coast, Kiribati, Liberia, Niger, St. Lucia, Senegal, Seychelles, Somalia, Sudan, Togo, Tonga, Trinidad and Tobacco, Upper Volta, Vanuatu και Western Samoa. Τα ενεργειακά προϊόντα αποτελούν βασική εισαγωγική δραστηριότητα για τις χώρες: Cameroon, Cape Verde, Ethiopia, Malawi, Niger, Senegal και Tanzania. Οι μη εδωδιμες πρώτες ύλες αποτελούν βασική εισαγωγική δραστηριότητα για τις χώρες: Ethiopia, Kenya, Liberia, Madagaskari, Niger, Nigeria και Vanuatu. Τα λάδια-λίπη-κεριά αποτελούν βασική εισαγωγική δραστηριότητα κατά το έτος 1980 για τις χώρες: Ethiopia, Fiji, Guyana, Kenya, Liberia, Madagaskari, Nigeria, Somalia, Tanzania, Upper Volta και Vanuatu. Τα χημικά προϊόντα αποτελούν βασική εισαγωγική δραστηριότητα για τις χώρες: Barbados, Cameroon, Congo, Ethiopia, Jamaica, Kenya, Madagaskari, Malawi, Sudan, Tanzania, Trinidad & Tobacco, Upper Volta, Vanuatu και Zambia. Οι μηχανές και τα υλικά μεταφορών αποτελούν βασική εισαγωγική δραστηριότητα για τις χώρες: Botswana, Ethiopia, Lesotho, Liberia, Madagaskari, Malawi, Nigeria, Somalia, Sudan, Tanzania, Tonga, Western Samoa

και Zambia. Τα κατά πρώτη ύλη ταξινομημένα βιομηχανικά προϊόντα, αποτελούν βασική εισαγωγική δραστηριότητα για τις χώρες: Barbados, Cameroon, Congo, Fiji, Gabon, Guyana, Ivory Coast, Jamaica, Kiribati, Madagaskari, St. Lucia, Togo, Trinidad & Tobacco και Zambia. Τέλος, τα "διάφορα βιομηχανικά προϊόντα" του κλάδου (8), αποτελούν βασική εισαγωγική δραστηριότητα για 22 χώρες και συγκεκριμένα για τις εξής: Barbados, Botswana, Central African Republic, Congo, Fiji, Gabon, Grenada, Guyana, Ivory Coast, Jamaica, Kenya, Kiribati, Malawi, St. Lucia, Senegal, Seychelles, Togo, Tonga, Trinidad and Tobacco, Tuvalu, Vanuatu και Western Samoa.

11.1.6. Εξαγωγές χωρών Α.Κ.Ε. προς Ε.Ο.Κ. (1980)

Όπως προκύπτει από τον πιο πάνω πίνακα συντελεστών συμμετοχής σε 43 χώρες Α.Κ.Ε. ο κλάδος (0) που αναφέρεται στα είδη διατροφής είναι βασική εξαγωγική δραστηριότητα σε 23 χώρες, ο κλάδος (1) που αφορά ποτά και καπνό είναι βασική εξαγωγική δραστηριότητα σε 7 χώρες, ο κλάδος (3) που αφορά τα ενεργειακά προϊόντα, σε 4 χώρες, ο κλάδος (2) που αφορά τις μη εδώδιμες πρώτες ύλες σε 20 χώρες, ο κλάδος (4) που αφορά τα λάδια-λίπη-κεριά σε 6 χώρες, ο κλάδος (5) που αφορά τα χημικά προϊόντα σε 5 χώρες, ο κλάδος (7) που αφορά τις μηχανές και τα υλικά μεταφοράς σε 14 χώρες, ο κλάδος (6) που αφορά τα βιομηχανικά προϊόντα τα ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη σε 5 χώρες και ο κλάδος (8) που αφορά τα διάφορα βιομηχανικά προϊόντα σε 13 χώρες.

Πιο αναλυτικά, τα είδη διατροφής αποτελούν βασική εξαγωγική δραστηριότητα για τις εξής 23 χώρες: Barbados, Botswana, Cameroon, Cape Verde, Central African Republic, Ethiopia, Fiji, Grenada,

Guyana, Ivory Coast, Jamaica, Kenya, Madagaskari, Malawi, St. Lucia, Senegal, Seychelles, Somalia, Sudan, Tanzania, Togo, Vanuatu και Western Samoa. Τα ποτά και ο καπνός αποτελούν βασική εξαγωγική δραστηριότητα για τις χώρες: Barbados, Central African Republic, Guyana, Jamaica, Malawi, St. Lucia και Tanzania. Τα ενεργειακά προϊόντα αποτελούν κύρια εξαγωγική δραστηριότητα για τις χώρες: Congo, Gabon, Nigeria και Trinidad and Tobago. Οι μη εδωδιμες πρώτες ύλες αποτελούν εξαγωγική δραστηριότητα για τις χώρες: Cameroon, Central African Republic, Ethiopia, Gabon, Guyana, Ivory Coast, Kiribati, Liberia, Malawi, Niger, Senegal, Seychelles, Somalia, Sudan, Tanzania, Togo, Tonga, Upper Volta, Vanuatu και Western Samoa. Τα λάδια-λίπη-κεριά αποτελούν βασική εξαγωγική δραστηριότητα για τις εξής χώρες Α.Κ.Ε.: Fiji, Ivory Coast, Senegal, Sudan, Upper Volta και Vanuatu. Τα χημικά προϊόντα αποτελούν κύρια δραστηριότητα στον εξαγωγικό τομέα για το συγκεκριμένο έτος για τις χώρες: Gabon, Jamaica, Madagaskari, Senegal και Trinidad and Tobago. Οι μηχανές και τα υλικά μεταφοράς αποτελούν βασική δραστηριότητα για τις χώρες: Barbados, Botswana, Cameroon, Fiji, Ivory Coast, Liberia, Madagaskari, St. Lucia, Senegal, Seychelles, Sudan, Tanzania, Togo και Upper Volta. Τα βιομηχανικά προϊόντα τα ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη αποτελούν βασική εξαγωγική δραστηριότητα για τις χώρες: Central African Republic, Congo, Madagaskari, Tanzania και Zambia. Τέλος, τα διάφορα βιομηχανικά προϊόντα του κλάδου (8) του πίνακα, αποτελούν βασική δραστηριότητα στον τομέα των εξαγωγών για τις χώρες: Barbados, Ivory Coast, Jamaica, Kenya, Madagaskari, St. Lucia, Senegal, Seychelles, Somalia, Togo, Tonga, Upper Volta και Vanuatu.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

| (0) | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) | (7) | (6) | (8) | ΕΥΡΩΣΤΑΤ |
|--------|--------|-------|--------|--------|---------|---------|---------|---------|----------|
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 12359 | 1408 | 231 | 476 | 453 | 8767 | 10748 | 14984 | 6581 | 56021 |
| 8380 | 10779 | 839 | 776 | 69 | 9620 | 31231 | 27465 | 3719 | 92869 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 5956 | 603 | 1427 | 166 | 206 | 2546 | 4360 | 4620 | 1609 | 21493 |
| 30727 | 4341 | 2479 | 12764 | 1292 | 44080 | 109192 | 76377 | 26982 | 306234 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 4542 | 715 | 151 | 195 | 41 | 5955 | 13661 | 7747 | 2532 | 35142 |
| 8630 | 932 | 162 | 620 | 111 | 7144 | 15231 | 5263 | 3720 | 44833 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 9140 | 1556 | 494 | 575 | 468 | 7417 | 35900 | 21805 | 7406 | 85221 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 5286 | 2268 | 572 | 1683 | 684 | 30446 | 50012 | 16700 | 7714 | 115485 |
| 1324 | 1530 | 257 | 2874 | 3210 | 10519 | 10519 | 0105 | 4618 | 41865 |
| 31491 | 10016 | 2129 | 3233 | 650 | 20159 | 153000 | 108959 | 32398 | 362944 |
| 3142 | 1515 | 363 | 1363 | 7 | 2520 | 3776 | 2777 | 455 | 16327 |
| 33232 | 2827 | 3866 | 4528 | 1699 | 54853 | 120332 | 71643 | 13003 | 314783 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 10614 | 203 | 239 | 704 | 2281 | 10770 | 22718 | 24519 | 5798 | 77846 |
| 80968 | 11959 | 4546 | 5150 | 186 | 83755 | 236868 | 179508 | 59527 | 648477 |
| 29000 | 2760 | 1800 | 1100 | 600 | 28800 | 67600 | 67600 | 16800 | 217400 |
| 18887 | 3608 | 10340 | 10177 | 4957 | 110169 | 148336 | 76277 | 23181 | 412932 |
| 77 | 45 | 2 | 120 | 2 | 116 | 485 | 332 | 151 | 1332 |
| 12794 | 3407 | 1623 | 2443 | 376 | 11271 | 36839 | 25053 | 5338 | 99144 |
| 40417 | 1266 | 2243 | 1369 | 5490 | 29143 | 43886 | 41477 | 10767 | 146058 |
| 3083 | 661 | 773 | 160 | 645 | 9588 | 31604 | 11132 | 6571 | 64177 |
| 22763 | 1154 | 118 | 307 | 1053 | 6589 | 22335 | 7383 | 3684 | 67532 |
| 0 | 510 | 5098 | 230 | 460 | 21600 | 9120 | 1690 | 6105 | 105921 |
| 14712 | 1646 | 214 | 214 | 5904 | 14894 | 33213 | 28104 | 6105 | 105921 |
| 4540 | 1119 | 1268 | 114 | 3754 | 13008 | 13249 | 2063 | 42599 | 42599 |
| 121801 | 12101 | 34391 | 1458 | 241266 | 640685 | 422770 | 96677 | 1013757 | 96677 |
| 1456 | 521 | 207 | 11 | 10 | 4255 | 9339 | 2911 | 1763 | 20473 |
| 3683 | 1195 | 190 | 29 | 1715 | 3347 | 3777 | 1445 | 15801 | 15801 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 51873 | 6283 | 4210 | 6429 | 2870 | 49849 | 113369 | 73240 | 22455 | 330538 |
| 1742 | 906 | 14 | 137 | 54 | 1057 | 3493 | 1973 | 1628 | 11008 |
| 15951 | 2446 | 3893 | 1277 | 1133 | 10594 | 30085 | 19293 | 7634 | 92508 |
| 237 | 98 | 16 | 2 | 7 | 571 | 878 | 730 | 220 | 2759 |
| 4087 | 1139 | 866 | 55 | 69 | 6695 | 18508 | 22151 | 2738 | 56308 |
| 7396 | 9953 | 1468 | 2558 | 423 | 75542 | 203492 | 81428 | 9841 | 394137 |
| 28286 | 1374 | 2675 | 4195 | 6934 | 47512 | 88402 | 41932 | 9968 | 231278 |
| 6898 | 9311 | 2434 | 2499 | 18 | 12709 | 37152 | 43897 | 7484 | 122362 |
| 22 | 114 | 14 | 3 | 0 | 282 | 799 | 458 | 303 | 1995 |
| 23104 | 3253 | 1401 | 2406 | 657 | 26531 | 57230 | 55646 | 14326 | 164556 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 4914 | 526 | 1111 | 576 | 705 | 12824 | 32200 | 16608 | 6113 | 75582 |
| 10633 | 2154 | 942 | 12265 | 1066 | 13015 | 33842 | 16060 | 5693 | 97670 |
| 1207 | 966 | 141 | 5 | 138 | 604 | 3814 | 2721 | 1049 | 10863 |
| 221 | 177 | 14 | 25 | 0 | 239 | 1072 | 768 | 293 | 2809 |
| 65059 | 2310 | 4216 | 4624 | 630 | 70159 | 195060 | 127025 | 30315 | 519398 |
| 17700 | 1528 | 3730 | 16414 | 4825 | 36279 | 124378 | 77857 | 23822 | 306535 |
| 750279 | 123146 | 97016 | 151694 | 51476 | 1119825 | 2856726 | 1864786 | 494184 | 7509428 |

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΧΡΩΣΤΩΝ ΑΣΕ ΑΠΟ ΕΟΚ (1974) ΚΑΤΑ ΚΑΔΟ ΑΓΑΘΩΝ

Πηγή: Εμπόριο μετ'εξωτερικών Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε., EUROSTAT, 1985

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

| (0) | (1) | (3) | (2) | (4) | (5) | (7) | (6) | (8) | ΣΥΝΟΛΟ |
|---------|-------|---------|---------|--------|--------|-------|---------|--------|---------|
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 11454 | 231 | 10 | 306 | 0 | 4 | 1004 | 183 | 586 | 13948 |
| 6906 | 551 | 2 | 6653 | 1 | 28 | 217 | 291 | 47 | 16706 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 14315 | 0 | 0 | 2515 | 10 | 0 | 0 | 0 | 0 | 18440 |
| 243746 | 1330 | 0 | 72906 | 10286 | 231 | 2218 | 23173 | 0 | 353895 |
| 13738 | 773 | 0 | 14519 | 213 | 0 | 88 | 4591 | 0 | 33931 |
| 54 | 0 | 0 | 15381 | 0 | 0 | 120 | 254 | 11 | 15529 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 4887 | 341 | 146875 | 30777 | 0 | 1105 | 42 | 6032 | 33 | 190092 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 30469 | 1 | 0 | 17977 | 27 | 197 | 559 | 148 | 679 | 50957 |
| 9726 | 1 | 0 | 213 | 4278 | 0 | 277 | 19 | 23 | 95339 |
| 2333 | 0 | 472323 | 68345 | 68 | 68 | 0 | 7861 | 1 | 548031 |
| 4737 | 0 | 17767 | 12798 | 0 | 0 | 0 | 0 | 37 | 35380 |
| 240092 | 0 | 526 | 68066 | 0 | 798 | 147 | 10748 | 989 | 321960 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 35646 | 5678 | 12 | 28620 | 0 | 57 | 112 | 721 | 95 | 70941 |
| 430519 | 1644 | 14097 | 162883 | 40905 | 1820 | 9920 | 13739 | 2381 | 677716 |
| 90000 | 6600 | 400 | 80000 | 0 | 77306 | 200 | 200 | 200 | 264996 |
| 118528 | 4 | 0 | 56752 | 1169 | 622 | 195 | 2279 | 569 | 189018 |
| 0 | 0 | 0 | 6865 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 6866 |
| 5925 | 0 | 0 | 238443 | 1371 | 0 | 639 | 3 | 4 | 248385 |
| 75225 | 2225 | 0 | 23625 | 379 | 5092 | 643 | 7689 | 652 | 119330 |
| 18813 | 30851 | 0 | 9472 | 0 | 0 | 0 | 3 | 13 | 59152 |
| 1731 | 0 | 15 | 23391 | 736 | 0 | 267 | 90 | 120 | 26362 |
| 3860 | 0 | 0 | 104270 | 0 | 0 | 110 | 140 | 440 | 108820 |
| 107979 | 8 | 0 | 965 | 0 | 12 | 1537 | 3843 | 9827 | 124171 |
| 603 | 404 | 0 | 5521 | 2034 | 12 | 566 | 1872 | 11 | 60613 |
| 121295 | 3 | 4243068 | 161266 | 52463 | 1432 | 1203 | 57216 | 165 | 463411 |
| 20052 | 0 | 0 | 144009 | 16258 | 0 | 43 | 24 | 97 | 190143 |
| 10789 | 3 | 0 | 30 | 0 | 2 | 45 | 41 | 52 | 10982 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 65516 | 0 | 0 | 70139 | 142366 | 2449 | 3774 | 6150 | 2248 | 292642 |
| 232 | 0 | 0 | 2 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 255 |
| 7527 | 0 | 1 | 20858 | 5929 | 0 | 21 | 84682 | 76 | 118894 |
| 1043 | 0 | 0 | 7488 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 3511 |
| 6514 | 478 | 0 | 954 | 0 | 0 | 61 | 3 | 54 | 7964 |
| 12876 | 0 | 1831 | 156244 | 1703 | 127 | 2746 | 227 | 91 | 173445 |
| 46760 | 11674 | 0 | 53731 | 430 | 138 | 109 | 20980 | 169 | 134191 |
| 30447 | 0 | 0 | 78886 | 304 | 184 | 266 | 1590 | 256 | 111933 |
| 149 | 0 | 0 | 3963 | 0 | 0 | 22 | 3 | 1 | 4138 |
| 44866 | 1401 | 42243 | 2044 | 0 | 20164 | 645 | 228 | 755 | 112346 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 06155 | 1056 | 0 | 15977 | 0 | 0 | 17 | 4303 | 0 | 109510 |
| 1050 | 0 | 0 | 12945 | 1730 | 0 | 222 | 654 | 123 | 16724 |
| 1003 | 0 | 0 | 15493 | 0 | 0 | 0 | 0 | 4 | 16500 |
| 1533 | 0 | 0 | 2290 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 3823 |
| 64798 | 4 | 372 | 48972 | 62984 | 2708 | 4203 | 532754 | 725 | 717600 |
| 43 | 2184 | 0 | 6096 | 33 | 3306 | 60078 | 30 | 511774 | |
| 2086556 | 67697 | 4921795 | 1918270 | 354376 | 114839 | 36212 | 1592617 | 21729 | 1111760 |

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΚΕ ΠΡΟΣ ΕΟΚ (1974) ΚΑΤΑ ΚΑΛΩΣ ΑΓΑΘΩΝ

Πηγή: Εμπόριο μεταξύ Χωρών Ε.Ο.Κ. - Α.Κ.Ε., EUROSTAT, 1985

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

| (0) | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) | (7) | (6) | (8) | ΣΥΝΟΛΟ |
|---------|--------|--------|--------|-------|---------|---------|---------|---------|---------|
| 10608 | 554 | 373 | 3276 | 164 | 7322 | 5224 | 5511 | 5220 | 76861 |
| 7363 | 1765 | 277 | 565 | 536 | 11002 | 18093 | 16756 | 6949 | 94104 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 5388 | 579 | 198 | 1973 | 186 | 3431 | 13016 | 4861 | 2690 | 32226 |
| 48926 | 7012 | 3875 | 46712 | 627 | 64925 | 186526 | 114057 | 39026 | 512286 |
| 6944 | 132 | 145 | 0 | 0 | 125 | 2950 | 231 | 0 | 10130 |
| 5351 | 1158 | 439 | 343 | 52 | 6306 | 17270 | 16517 | 3720 | 45215 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 21756 | 2120 | 985 | 1895 | 1716 | 18232 | 411071 | 53052 | 11847 | 132474 |
| 1688 | 245 | 51 | 30 | 8 | 1132 | 1356 | 1528 | 494 | 6522 |
| 5742 | 2742 | 1067 | 1465 | 714 | 26532 | 46611 | 16900 | 10077 | 112456 |
| 1094 | 2165 | 19 | 400 | 2283 | 3980 | 13365 | 7397 | 4210 | 34914 |
| 45142 | 13627 | 6534 | 12381 | 1024 | 37235 | 240060 | 186241 | 52325 | 594769 |
| 5902 | 2891 | 3633 | 319 | 73 | 4432 | 9283 | 6510 | 1314 | 34360 |
| 17086 | 3738 | 7773 | 6409 | 2597 | 80885 | 216800 | 60774 | 15093 | 396950 |
| 2979 | 502 | 37 | 24 | 58 | 1217 | 2084 | 1965 | 847 | 9733 |
| 13203 | 256 | 885 | 399 | 2234 | 8670 | 30900 | 23255 | 6349 | 86151 |
| 114301 | 16098 | 14695 | 7811 | 1332 | 94518 | 432678 | 241727 | 64803 | 991673 |
| 19613 | 612 | 1131 | 1311 | 249 | 31291 | 31502 | 36748 | 9064 | 133527 |
| 15450 | 5760 | 15103 | 12104 | 12363 | 105605 | 269010 | 86137 | 32591 | 554149 |
| 105 | 76 | 36 | 20 | 82 | 442 | 442 | 410 | 113 | 1280 |
| 18579 | 5637 | 31502 | 2069 | 1684 | 17632 | 46955 | 31387 | 8781 | 164208 |
| 16575 | 2208 | 2174 | 2734 | 4947 | 37782 | 67869 | 59326 | 14651 | 208288 |
| 4296 | 476 | 136 | 634 | 18 | 11742 | 39187 | 10540 | 6795 | 73764 |
| 8445 | 883 | 657 | 339 | 213 | 14189 | 39261 | 16966 | 4727 | 45702 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 20622 | 2829 | 682 | 1081 | 6866 | 18975 | 64963 | 42316 | 12161 | 160695 |
| 10974 | 2459 | 2643 | 4947 | 71 | 10470 | 58450 | 28493 | 3500 | 127002 |
| 510615 | 183300 | 98460 | 68036 | 20565 | 620373 | 3363410 | 1279253 | 399762 | 6569794 |
| 1460 | 719 | 15 | 246 | 23 | 3946 | 19576 | 5323 | 2143 | 33442 |
| 4253 | 732 | 21 | 117 | 11 | 2392 | 3402 | 5116 | 1673 | 18107 |
| 2601 | 494 | 27 | 69 | 7 | 1427 | 1315 | 1740 | 668 | 9348 |
| 57030 | 9024 | 2053 | 5887 | 3561 | 51356 | 181672 | 94612 | 29422 | 434837 |
| 17378 | 11612 | 1218 | 444 | 515 | 13270 | 40895 | 23548 | 17187 | 131650 |
| 16664 | 1763 | 1613 | 634 | 1111 | 10286 | 20069 | 17410 | 4504 | 74060 |
| 301 | 85 | 2 | 69 | 12 | 614 | 2713 | 684 | 330 | 4860 |
| 15077 | 2515 | 371 | 708 | 426 | 11707 | 58836 | 16775 | 3756 | 107176 |
| 10904 | 16355 | 4145 | 2105 | 1532 | 69979 | 269150 | 74193 | 12773 | 461221 |
| 19649 | 615 | 6340 | 4264 | 11952 | 60451 | 166204 | 58267 | 16417 | 345199 |
| 17864 | 16007 | 5456 | 1735 | 131 | 16815 | 60751 | 49633 | 10341 | 178733 |
| 68 | 65 | 0 | 19 | 3 | 248 | 435 | 183 | 202 | 1223 |
| 29257 | 7104 | 2484 | 2940 | 952 | 36754 | 99727 | 64113 | 19180 | 261511 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 3053 | 100 | 131 | 607 | 306 | 7563 | 25167 | 9312 | 4026 | 50306 |
| 16903 | 3268 | 833 | 1190 | 1738 | 16051 | 54268 | 27203 | 7495 | 128949 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 253 | 149 | 2 | 110 | 6 | 216 | 2604 | 1520 | 302 | 5102 |
| 38831 | 1534 | 10168 | 10120 | 675 | 64352 | 183935 | 108608 | 23475 | 441795 |
| 10396 | 1056 | 11355 | 3428 | 2609 | 47631 | 136900 | 74107 | 13137 | 302519 |
| 1206115 | 337647 | 310768 | 145901 | 94400 | 1642937 | 6009757 | 2970024 | 8894961 | 4236347 |

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΚΕ ΑΠΟ ΕΟΚ (1977) ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΑΓΑΘΩΝ

Πηγή: Εμπόριο μεταξύ χωρών Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε., EUROSTAT, 1985

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

| (1) | (2) | (3) | (4) | (5) | (7) | (6) | (8) | ΕΥΡΩΔΟ |
|---------|--------|---------|---------|--------|--------|-------|---------|---------------|
| 2861 | 5387 | 16174 | 180 | 0 | 28657 | 27 | 81 | 11 53589 |
| 16435 | 750 | 15 | 90 | 0 | 76 | 872 | 25 | 1189 19201 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 15715 | 0 | 0 | 2534 | 4 | 0 | 0 | 19 | 0 19269 |
| 396440 | 5118 | 0 | 82427 | 4248 | 41 | 3115 | 28503 | 404 520412 |
| 107 | 0 | 0 | 7 | 0 | 0 | 202 | 0 | 2 313 |
| 33289 | 1207 | 0 | 19048 | 202 | 0 | 21 | 12785 | 74 66586 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 3655 | 0 | 0 | 6 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 3003 |
| 15323 | 152 | 59894 | 14122 | 0 | 2786 | 1748 | 11171 | 696 105892 |
| 8149 | 1 | 0 | 6 | 1 | 278 | 12 | 3 | 2 8452 |
| 45979 | 0 | 0 | 15734 | 400 | 532 | 9 | 343 | 97 63094 |
| 87315 | 0 | 0 | 246 | 7470 | 0 | 540 | 62 | 58 75891 |
| 8199 | 0 | 230428 | 99505 | 0 | 3172 | 0 | 15140 | 0 347444 |
| 6077 | 0 | 181 | 15358 | 13483 | 1 | 23 | 21 | 471 35615 |
| 352235 | 118 | 6175 | 76678 | 3 | 318 | 2577 | 11956 | 1360 451420 |
| 10665 | 2 | 0 | 2 | 0 | 50 | 71 | 17 | 4 10811 |
| 56146 | 2051 | 0 | 36619 | 0 | 4187 | 4029 | 353 | 35 103420 |
| 951121 | 2362 | 16003 | 241308 | 34966 | 2498 | 5953 | 21903 | 6409 1282603 |
| 81017 | 7104 | 151 | 850 | 0 | 70341 | 432 | 209 | 571 160675 |
| 516317 | 0 | 1928 | 35619 | 142 | 556 | 260 | 5460 | 831 561115 |
| 0 | 0 | 0 | 2697 | 0 | 0 | 0 | 0 | 3 2700 |
| 29806 | 244 | 0 | 254720 | 2870 | 0 | 2346 | 1734 | 270 291998 |
| 115667 | 603 | 123 | 16147 | 606 | 3788 | 778 | 11358 | 533 151604 |
| 42617 | 64604 | 0 | 12989 | 0 | 0 | 0 | 1691 | 94 121995 |
| 2574 | 0 | 23 | 61395 | 6672 | 21 | 55 | 104 | 121 70965 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 204000 | 0 | 0 | 554 | 0 | 62 | 5018 | 11421 | 39741 260796 |
| 191 | 1 | 0 | 114665 | 0 | 1 | 270 | 1074 | 146 116348 |
| 494143 | 0 | 3373461 | 100604 | 5518 | 1820 | 2802 | 53005 | 279 4011732 |
| 26912 | 0 | 0 | 104637 | 12762 | 0 | 44 | 4 | 102 144481 |
| 10014 | 15 | 0 | 2 | 0 | 2 | 53 | 29 | 83 10191 |
| 6830 | 0 | 0 | 31 | 0 | 16 | 27 | 1 | 0 6905 |
| 116980 | 2 | 1 | 72883 | 181129 | 2184 | 6610 | 9642 | 2728 392159 |
| 2277 | 0 | 0 | 28 | 0 | 58 | 2057 | 2 | 40 4462 |
| 9569 | 6 | 0 | 4376 | 2900 | 0 | 20 | 55246 | 40 77759 |
| 2194 | 0 | 0 | 4094 | 3210 | 0 | 0 | 0 | 0 9498 |
| 7984 | 1 | 0 | 2219 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 20264 | 0 | 0 | 114854 | 15986 | 54 | 1173 | 131 | 125 10390 |
| 181749 | 34177 | 1 | 23054 | 426 | 5 | 5281 | 25245 | 56 152518 |
| 58864 | 19 | 0 | 54067 | 0 | 37 | 756 | 1472 | 101 270039 |
| 362 | 0 | 0 | 4371 | 0 | 0 | 10 | 0 | 666 115921 |
| 30711 | 1439 | 44390 | 1283 | 0 | 21360 | 288 | 238 | 2 4745 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 763 100472 |
| 127328 | 1895 | 0 | 11871 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1158 | 0 | 0 | 22547 | 914 | 0 | 502 | 1146 | 0 148072 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 142 26409 |
| 375 | 0 | 0 | 2825 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 215348 | 1 | 12 | 46339 | 16804 | 1591 | 3007 | 454091 | 2 3203 |
| 65 | 5610 | 0 | 4764 | 127 | 0 | 840 | 484035 | 133 739296 |
| 4295993 | 132671 | 3749045 | 1678392 | 310923 | 144663 | 51786 | 1207350 | 42 395483 |
| | | | | | | | | 5844811629471 |

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΧΡΩΝ ΑΚΕ ΠΡΟΣ ΕΚΚ (1977) ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΑΓΑΘΩΝ

Πηγή: EUROSTAT, 1985 (Εμπόριο μεταξὺ Χωρῶν Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε.)

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

| | (0) | (1) | (3) | (2) | (4) | (5) | (7) | (6) | (8) | ΣΥΝΟΛΟ |
|--|---------|--------|--------|--------|--------|---------|---------|---------|---------|---------|
| | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | 8777 | 3838 | 1117 | 472 | 264 | 18354 | 29488 | 27809 | 11886 | 102002 |
| | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | 21 | 912 | 0 | 65 | 0 | 201 | 9376 | 696 | 1316 | 12587 |
| | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | 84964 | 11258 | 33592 | 9680 | 1984 | 154636 | 368719 | 263978 | 59782 | 1038555 |
| | 5391 | 267 | 1513 | 0 | 25 | 324 | 1812 | 108 | 0 | 9440 |
| | 9297 | 3134 | 708 | 535 | 139 | 6595 | 19049 | 11283 | 6238 | 59138 |
| | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | 40359 | 4578 | 7370 | 3344 | 1724 | 41146 | 66259 | 81626 | 19816 | 266222 |
| | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | 8798 | 2472 | 11852 | 6595 | 5316 | 48044 | 96542 | 41070 | 13607 | 234576 |
| | 506 | 2077 | 80 | 466 | 3630 | 6036 | 17103 | 10438 | 5604 | 46406 |
| | 47923 | 18188 | 6763 | 6070 | 1715 | 36028 | 149260 | 96540 | 41832 | 404319 |
| | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | 3221 | 642 | 66 | 31 | 45 | 1589 | 2631 | 2254 | 1069 | 11552 |
| | 11846 | 409 | 899 | 272 | 1781 | 10390 | 26378 | 24369 | 9539 | 82873 |
| | 200877 | 31296 | 19907 | 15275 | 1963 | 160234 | 305280 | 270335 | 88848 | 1093995 |
| | 25893 | 1627 | 3929 | 823 | 337 | 24653 | 33786 | 33932 | 8558 | 133508 |
| | 25770 | 8545 | 34585 | 14572 | 17405 | 199486 | 445947 | 137764 | 72746 | 956882 |
| | 83 | 300 | 0 | 1 | 2 | 114 | 494 | 323 | 141 | 1458 |
| | 23169 | 4181 | 4832 | 4030 | 2541 | 15986 | 66247 | 23465 | 5465 | 149916 |
| | 19695 | 3163 | 13757 | 9627 | 7219 | 70994 | 162039 | 96881 | 21034 | 403419 |
| | 7255 | 498 | 6762 | 1459 | 62 | 22701 | 79392 | 20272 | 9174 | 147665 |
| | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | 25884 | 7356 | 84228 | 11960 | 1123 | 29850 | 115836 | 62820 | 19271 | 358328 |
| | 643758 | 9309 | 145256 | 105586 | 119050 | 825645 | 2406236 | 1136896 | 278790 | 5666528 |
| | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | 4449 | 1483 | 109 | 144 | 36 | 216 | 6683 | 7543 | 2489 | 26254 |
| | 69258 | 13980 | 40053 | 4493 | 3969 | 67367 | 186526 | 84676 | 45322 | 516044 |
| | 3923 | 2385 | 160 | 141 | 120 | 4241 | 12432 | 5914 | 3460 | 32796 |
| | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | 32567 | 5453 | 1172 | 1357 | 15202 | 12712 | 87536 | 30333 | 11572 | 197924 |
| | 132924 | 16728 | 11262 | 2100 | 2271 | 106167 | 272177 | 62234 | 13877 | 637680 |
| | 39872 | 642 | 52368 | 7009 | 10868 | 88822 | 258114 | 83197 | 25281 | 566173 |
| | 32740 | 29215 | 9630 | 3829 | 148 | 21362 | 87082 | 94110 | 19562 | 297898 |
| | 40 | 202 | 0 | 8 | 0 | 198 | 617 | 191 | 151 | 1407 |
| | 48146 | 22787 | 4955 | 3610 | 1176 | 67485 | 169748 | 93356 | 39080 | 450343 |
| | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 35 | 13 | 97 | 151 |
| | 24611 | 4814 | 6317 | 2005 | 3757 | 29905 | 74589 | 37951 | 10814 | 194783 |
| | 753 | 833 | 7 | 243 | 215 | 1085 | 1390 | 1235 | 937 | 6707 |
| | 167 | 190 | 2 | 70 | 0 | 273 | 3312 | 1012 | 348 | 5383 |
| | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| | 10518 | 866 | 7666 | 3386 | 3206 | 56500 | 141000 | 72214 | 18682 | 314137 |
| | 1593479 | 211629 | 568855 | 219267 | 203205 | 2133302 | 5703173 | 2937461 | 4043214 | 4226980 |

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΚΕ ΑΠΟ ΕΟΚ (1980) ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΑΓΑΘΩΝ

Πηγή: EUROSTAT, 1985 (Εμπόριο μεταξύ Χωρών Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε.)

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

| (0) | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) | (7) | (6) | (8) | ΣΥΝΟΛΟ |
|--------|--------|---------|---------|--------|--------|-------|--------|-------|---------|
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 24828 | 452 | 213 | 216 | 0 | 20 | 2001 | 124 | 2764 | 31216 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 57264 | 0 | 5959 | 0 | 0 | 0 | 407 | 84 | 26 | 63731 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 529383 | 3056 | 131576 | 6007 | 463 | 0 | 7516 | 34802 | 1200 | 701943 |
| 472 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 472 |
| 31343 | 2200 | 35715 | 346 | 0 | 0 | 37 | 15320 | 0 | 34955 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 7556 | 93 | 441342 | 14305 | 4 | 0 | 1024 | 53693 | 49 | 513066 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 93043 | 1 | 37018 | 242 | 0 | 0 | 126 | 113 | 77 | 130620 |
| 70306 | 1 | 1746 | 2742 | 4 | 0 | 2046 | 11 | 89 | 77325 |
| 4161 | 0 | 23846 | 0 | 33372 | 0 | 736 | 8040 | 3 | 654469 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 13009 | 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 64329 | 4152 | 39442 | 0 | 214 | 3 | 29 | 6 | 0 | 13055 |
| 917825 | 3676 | 265354 | 34128 | 7936 | 0 | 145 | 443 | 16 | 104744 |
| 62327 | 5289 | 1045 | 2 | 121597 | 0 | 20167 | 29230 | 12117 | 1327680 |
| 369292 | 6 | 50591 | 374 | 1493 | 0 | 462 | 312 | 721 | 195755 |
| 0 | 0 | 3434 | 0 | 0 | 0 | 1749 | 12747 | 1660 | 471420 |
| 30506 | 6914 | 346053 | 3360 | 0 | 0 | 2774 | 492 | 61 | 390168 |
| 105106 | 724 | 19579 | 230 | 2746 | 0 | 3138 | 9509 | 768 | 147539 |
| 38772 | 77309 | 22601 | 24 | 0 | 0 | 5003 | 0 | 101 | 143610 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 854 | 816 | 303067 | 0 | 3 | 0 | 1041 | 1172 | 118 | 307178 |
| 374534 | 52 | 5854637 | 103236 | 2270 | 0 | 16360 | 46576 | 3518 | 6430288 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 11018 | 123 | 63 | 0 | 1 | 0 | 304 | 26 | 235 | 11772 |
| 89442 | 904 | 44212 | 57521 | 6775 | 0 | 9177 | 1297 | 2030 | 211755 |
| 245 | 0 | 124 | 0 | 2 | 0 | 86 | 13 | 171 | 641 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 12149 | 0 | 7461 | 0 | 128 | 0 | 28 | 0 | 191 | 10063 |
| 44623 | 0 | 109154 | 10825 | 26 | 0 | 2286 | 3208 | 63 | 175761 |
| 134848 | 11339 | 35282 | 709 | 42 | 0 | 2231 | 33389 | 229 | 218069 |
| 57852 | 54 | 96462 | 1 | 103 | 0 | 1540 | 731 | 1003 | 168823 |
| 11 | 0 | 272 | 0 | 0 | 0 | 1 | 4 | 4 | 288 |
| 35086 | 2525 | 374124 | 386 | 51070 | 0 | 2378 | 610 | 890 | 467970 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 1733 | 16 | 25010 | 488 | 25 | 0 | 923 | 1109 | 278 | 29082 |
| 3726 | 0 | 8442 | 1064 | 0 | 0 | 0 | 0 | 35 | 13267 |
| 2427 | 0 | 4930 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 1 | 7359 |
| 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 316 | 636 | 2947 | 7771 | 0 | 0 | 824 | 606394 | 154 | 619442 |
| 520286 | 116430 | 7189276 | 1956784 | 147920 | 228701 | 85541 | 864464 | 28563 | 1382965 |

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΚΕ ΠΡΟΣ ΕΟΚ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΑΓΑΘΩΝ

Πηγή: EUROSTAT, 1985 (Εμπόριο μεταξύ χωρών Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε.)

ΚΛΑΔΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΙΚΟΥ
ΜΠΟΡΙΟΥ ΜΕΤΑΞΥ ΧΩΡΩΝ Ε.Ο.Κ. - Α.Κ.Ε.
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΜΕΘΟΔΟΥ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ
(FACTOR ANALYSIS METHOD:
THE CASE OF EEC-ACP COUNTRIES)

11.2. Η Ερμηνεία των ΑποτελεσμάτωνΚΛΑΔΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ11.2.1. Εισαγωγές Χωρών Α.Κ.Ε. από Ε.Ο.Κ.

Από τους σχετικούς πίνακες που αφορούν το 1974 παρατηρούμε ότι ο ερμηνευτικός παράγων F1 μας δείχνει μία ιδιαίτερη εισαγωγική δραστηριότητα στους κλάδους των ειδών διατροφής (P0), των ενεργειακών προϊόντων (P3), των μη εδώδιμων πρώτων υλών (P2), των χημικών προϊόντων (P5), των μηχανών-υλικών μεταφοράς (P7), των βιομηχανικών προϊόντων των ταξινομημένων κατά πρώτη ύλη (P6) και των διαφόρων βιομηχανικών προϊόντων (P8). Στον ερμηνευτικό παράγοντα F2 παρατηρούμε υψηλό συντελεστή συσχέτισης στον κλάδο (P1) που δείχνει ιδιαίτερη εισαγωγική δραστηριότητα στον κλάδο των ποτών και του καπνού. Ιδιαίτερη δραστηριότητα παρατηρούμε επίσης στον κλάδο λιπών-ελαίων (P4) στην περίπτωση του ερμηνευτικού παράγοντα F4. Κατά το έτος 1977 υψηλούς συντελεστές παρατηρούμε στον ερμηνευτικό παράγοντα F1 στους κλάδους των ειδών διατροφής (P0), ποτών-καπνού (P1), των μη εδώδιμων πρώτων υλών (P2), των χημικών προϊόντων (P5), των μηχανών και υλικών μεταφοράς (P7) και των βιομηχανικών προϊόντων (P8). Στον ερμηνευτικό παράγοντα F2 υψηλός συντελεστής παρατηρείται στον κλάδο των λαδιών-λιπών-κεριών (P4) και στον F4, στον κλάδο των ενεργειακών προϊόντων (P3) που σημαίνει ιδιαίτερη εισαγωγική δραστηριότητα στους κλάδους αυτούς των προϊόντων.

Κατά το 1980 υψηλούς συντελεστές παρατηρούμε στον παράγοντα F1, στους κλάδους των ειδών διατροφής (P0), των μη εδώδιμων πρώτων υλών (P2), των λιπών-ελαίων (P4), των χημικών προϊόντων (P5), των

μηχανών και υλικών μεταφοράς (P7), των βιομηχανικών προϊόντων κατά πρώτη ύλη (P6) και των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων (P8). Ιδιαίτερη εισαγωγική δραστηριότητα παρατηρείται επίσης στον κλάδο των ενεργειακών προϊόντων (P3) στον ερμηνευτικό παράγοντα F2 και στον κλάδο των ποτών και του καπνού (P1) στον ερμηνευτικό παράγοντα F3. Συγκρίνοντας διαχρονικά τους κλάδους όπου υπάρχει ιδιαίτερη εισαγωγική δραστηριότητα κατά τα έτη 1974, 1977 και 1980 στους αντίστοιχους ερμηνευτικούς παράγοντες, παρατηρούμε ότι στον F1 η εισαγωγική δραστηριότητα αφορά σχεδόν τα ίδια προϊόντα (P0, P2, P5, P7, P6, P8), διαφοροποίηση υπάρχει στον παράγοντα F2 και στον F3, ενώ αν εξετάσουμε από κοινού τους παράγοντες δύο και τρία (F2, F3) παρατηρούμε ότι η εισαγωγική δραστηριότητα κατευθύνεται σε τρεις κλάδους, τους P1, P3 και P4.

11.2.2. Εξέλιξη Εξαγωγικού Μοντέλου

Εξαγωγές προς Ε.Ο.Κ. (Κλάδοι)

Οι υψηλοί συντελεστές που φαίνονται στον ερμηνευτικό παράγοντα F1 δείχνουν ιδιαίτερη εξαγωγική δραστηριότητα στους κλάδους των ειδών διατροφής και ζώντων ζώων (P0), στις μηχανές και στα υλικά μεταφορών (P7) και στα διάφορα βιομηχανικά προϊόντα (P8). Ερμηνεύοντας τον F2 παρατηρούμε ιδιαίτερη εξαγωγική δραστηριότητα στους κλάδους των μη εδωδιμων πρώτων υλών (P2) και των ενεργειακών προϊόντων (P3). Ερμηνεύοντας τον παράγοντα F3 παρατηρούμε εξαγωγική δραστηριότητα στον τομέα των κατά πρώτη ύλη ταξινομημένων βιομηχανικών προϊόντων (P6), ενώ για τους παράγοντες F4 και F5 παρατηρούμε εξαγωγική δραστηριότητα στους κλάδους των χημικών προϊόντων (P5) και των ποτών και του καπνού (P1)

αντίστοιχα. Τα πιό πάνω ισχύουν όσον αφορά τις εξαγωγές προς την Ε.Ο.Κ. για το έτος 1974. Για το 1977 υψηλούς συντελεστές παρατηρούμε, στον ερμηνευτικό παράγοντα F1, στους κλάδους P0 και P3 που δείχνουν έντονη εξαγωγική δραστηριότητα στα είδη διατροφής και στα ενεργειακά προϊόντα.

Όσον αφορά τον ερμηνευτικό παράγοντα F2 ιδιαίτερη εξαγωγική δραστηριότητα παρατηρείται στους κλάδους των λιπών-ελαίων (P4) και μηχανών και υλικών μεταφοράς (P7). Στους ερμηνευτικούς παράγοντες F3, F4 και F5 ιδιαίτερη εξαγωγική δραστηριότητα παρατηρείται στους κλάδους των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων, των ποτών και του καπνού και των κατά πρώτη ύλη ταξινομημένων βιομηχανικών προϊόντων αντίστοιχα.

Κατά το 1980, οι υψηλοί συντελεστές συσχέτισης που παρατηρούνται στον ερμηνευτικό παράγοντα ένα (F1) αφορούν την εξαγωγική δραστηριότητα στους κλάδους των ειδών διατροφής (P0), των ακατέργαστων πρώτων υλών (P2), των λιπών και ελαίων (P4), των μηχανών και υλικών μεταφοράς (P7) και των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων (P8). Όσον αφορά τους ερμηνευτικούς παράγοντες F2, F3, F4 και F5 οι συντελεστές δείχνουν εξαγωγική δραστηριότητα στους κλάδους των ενεργειακών προϊόντων (P3), των βιομηχανικών προϊόντων κατά πρώτη ύλη (P6), των ποτών και του καπνού (P1) και των χημικών προϊόντων (P5) αντίστοιχα. Κάνοντας μιά συγκριτική ανάλυση των κλάδων που έχουν κοινή εξαγωγική συμπεριφορά κατά τα τρία έτη 1974, 1977 και 1980, παρατηρούμε ότι στον ερμηνευτικό παράγοντα F1 κοινή εξαγωγική συμπεριφορά υπάρχει στον κλάδο των ειδών διατροφής (P0) και για τις τρεις χρονικές περιόδους της ανάλυσης και στους κλάδους των μηχανών και υλικών μεταφοράς (P7) και των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων (P8) τις περιόδους 1974 και 1980. Όσον

αφορά τον ερμηνευτικό παράγοντα F2 υπάρχει κοινή εξαγωγική συμπεριφορά στον κλάδο των ενεργειακών προϊόντων (P3) για το 1974 και το 1980, για τον F3 υπάρχει κοινή συμπεριφορά στον κλάδο των βιομηχανικών προϊόντων των ταξινομημένων κατά πρώτη ύλη (P6) το 1974 και το 1980 και κοινή συμπεριφορά υπάρχει στον κλάδο των ποτών-καπνού το 1977 και το 1980 όσον αφορά τον παράγοντα F4.

FACTOR ANALYSIS

FILE INPUTS (CORRELATION MATRIX = 07/25/73) N = 350 (97)

| VARIABLE | MEAN | STANDARD DEV | CASES |
|----------|------------|--------------|-------|
| X0 | 1748.3477 | 25023.4570 | 43 |
| X1 | 2803.9007 | 3430.3321 | 43 |
| X2 | 3534.7441 | 7192.0098 | 43 |
| X3 | 2259.1860 | 5307.3352 | 43 |
| X4 | 1197.1162 | 1791.2612 | 43 |
| X5 | 26002.4414 | 42311.1320 | 43 |
| X6 | 66435.3438 | 108275.8503 | 43 |
| X7 | 43367.1024 | 70793.3641 | 43 |
| X8 | 11492.6504 | 17167.2668 | 43 |

CORRELATION COEFFICIENTS..

| | X0 | X1 | X2 | X3 | X4 | X5 | X6 | X7 | X8 |
|----|---------|----------|---------|---------|----------|---------|---------|---------|---------|
| X0 | 1.00000 | 0.59592 | 0.70350 | 0.77000 | 0.44654 | 0.43756 | 0.47472 | 0.40711 | 0.91301 |
| X1 | 0.59592 | 1.00000 | 0.40712 | 0.51528 | -0.35343 | 0.00027 | 0.05012 | 0.09070 | 0.00712 |
| X2 | 0.70350 | 0.40712 | 1.00000 | 0.33450 | 0.23073 | 0.14655 | 0.03198 | 0.25703 | 0.03242 |
| X3 | 0.77000 | 0.51528 | 0.33450 | 1.00000 | 0.10292 | 0.03152 | 0.01000 | 0.20072 | 0.10910 |
| X4 | 0.44654 | -0.35343 | 0.23073 | 0.10292 | 1.00000 | 0.28061 | 0.10395 | 0.14250 | 0.11174 |
| X5 | 0.43756 | 0.00027 | 0.14655 | 0.03152 | 0.28061 | 1.00000 | 0.96423 | 0.93014 | 0.01021 |
| X6 | 0.47472 | 0.05012 | 0.03198 | 0.01000 | 0.10395 | 0.96423 | 1.00000 | 0.78529 | 0.05552 |
| X7 | 0.40711 | 0.09070 | 0.25703 | 0.20072 | 0.14250 | 0.93014 | 0.78529 | 1.00000 | 0.07000 |
| X8 | 0.91301 | 0.00712 | 0.03242 | 0.10910 | 0.11174 | 0.01021 | 0.05552 | 0.07000 | 1.00000 |

DETERMINANT OF CORRELATION MATRIX = 0.0000005 (0.3500001E-07)

| VARIABLE | EST COMMUNALITY | FACTOR | EIGENVALUE | PCT OF VAR | CUM PCT |
|----------|-----------------|--------|------------|------------|---------|
| X0 | 1.00000 | 1 | 0.24152 | 76.0 | 76.0 |
| X1 | 1.00000 | 2 | 1.86350 | 11.4 | 87.4 |
| X2 | 1.00000 | 3 | 0.50243 | 3.0 | 90.4 |
| X3 | 1.00000 | 5 | 0.00055 | 0.3 | 90.7 |
| X4 | 1.00000 | 5 | 0.12610 | 1.4 | 92.1 |
| X5 | 1.00000 | 7 | 0.05133 | 0.6 | 92.7 |
| X6 | 1.00000 | 7 | 0.04500 | 0.5 | 93.2 |
| X7 | 1.00000 | 5 | 0.02510 | 0.3 | 93.5 |
| X8 | 1.00000 | 9 | 0.00413 | 0.0 | 100.0 |

FACTOR ANALYSIS

FILE INPUTS (CREATION DATE = 07/25/68) EQU REC 1974

FACTOR MATRIX USING PRINCIPAL FACTOR, 40 ITERATIONS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 |
|----|----------|----------|----------|
| X0 | 0.89970 | -0.05962 | 0.05300 |
| X1 | 0.66789 | -0.40154 | 0.56584 |
| X2 | 0.89085 | 0.13025 | -0.26835 |
| X3 | 0.93865 | 0.07037 | -0.23274 |
| X4 | 0.20045 | 0.92851 | -0.30550 |
| X5 | 0.86497 | 0.08984 | -0.03625 |
| X6 | 0.98671 | -0.03922 | -0.01342 |
| X7 | 0.99021 | -0.06795 | -0.00422 |
| X8 | 0.97720 | -0.02805 | 0.00955 |

VARIABLE COMMUNALITY

| | |
|----|---------|
| X0 | 0.91509 |
| X1 | 0.65404 |
| X2 | 0.88072 |
| X3 | 0.94016 |
| X4 | 0.99930 |
| X5 | 0.94058 |
| X6 | 0.97532 |
| X7 | 0.98520 |
| X8 | 0.95598 |

FACTOR ANALYSIS

FILE [UNPUB] (CREATION DATE = 7/25/68) P00# 580 1974

VARIANX ROTATED FACTOR MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 |
|------|----------|----------|----------|
| 0 X0 | 0.75371 | 0.44387 | 0.06768 |
| 1 X1 | 0.34920 | 0.20087 | -0.06767 |
| 2 X2 | 0.02878 | 0.18410 | 0.11529 |
| 3 X3 | 0.35050 | 0.17673 | 0.27754 |
| 4 X4 | 0.12582 | -0.03565 | 0.0115 |
| 5 X5 | 0.00172 | 0.33508 | 0.17633 |
| 6 X6 | 0.49225 | 0.41757 | 0.26683 |
| 7 X7 | 0.49108 | 0.43481 | 0.04402 |
| 8 X8 | 0.7777 | 0.62777 | 0.28797 |

TRANSFORMATION MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 |
|----------|----------|----------|----------|
| FACTOR 1 | 0.99151 | 0.41833 | 0.11240 |
| FACTOR 2 | 0.07233 | -0.00117 | 0.91314 |
| FACTOR 3 | -0.22788 | 0.01480 | 0.23154 |

FACTOR SCORE COEFFICIENTS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 |
|----|----------|----------|----------|
| X0 | 0.07227 | 0.15802 | 0.00233 |
| X1 | -0.38221 | 1.04357 | 0.07538 |
| X2 | 0.33475 | -0.39233 | -0.06488 |
| X3 | 0.31173 | -0.31886 | -0.09234 |
| X4 | -0.14998 | 0.12178 | 1.02114 |
| X5 | 0.16178 | -0.02934 | 0.06682 |
| X6 | 0.13789 | 0.05478 | -0.02714 |
| X7 | 0.13230 | 0.07383 | -0.04600 |
| X8 | 0.11933 | 0.08408 | -0.00113 |

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 07/25/88) FROM REC 1974

434

3 FACTOR SCORES WERE PRINTED ON LOGICAL UNIT 9 FOR 3 RE-IGNITED CASES. 1 RECORDS OUTPUT PER CASE.
 OUTPUT FORMAT IS (F9.0,F2.0,1X,A47.5N,F10.0). RECORD NUMBER APPEARS LEFT-NEED-FILLED.

MISSING FACTOR SCORES ARE OUTPUT AS 999.0. NON-MISSING BUT EXTREME FACTOR SCORES ARE TRUNCATED TO +99.0 OR -99.0

| SECTION | RECORD NUMBER | OUTPUT | RECORD NUMBER | COLUMNS | CASES | NUMBER OF MISSING |
|---------|---------------|--------|---------------|---------|-------|-------------------|
| SUBFIL | 1 | 1 | 12-15 | | 0 | |
| | 1 | 1 | 31-30 | | 0 | |
| | 1 | 2 | 31-60 | | 0 | |
| | 1 | 3 | 41-50 | | 0 | |

| | | | | |
|------|------|-----------|-----------|-----------|
| 101 | IMPO | -0.274939 | -0.307189 | -0.587812 |
| 201 | IMPO | -1.212692 | 2.938891 | -0.427160 |
| 301 | IMPO | -0.213996 | -0.687101 | -0.565584 |
| 401 | IMPO | -0.601503 | -0.171675 | -0.005033 |
| 501 | IMPO | -0.253634 | -0.598051 | -0.438438 |
| 601 | IMPO | -0.234107 | -0.520196 | -0.592718 |
| 701 | IMPO | -0.234864 | -0.278208 | -0.394345 |
| 801 | IMPO | -0.190950 | -0.148116 | -0.231461 |
| 901 | IMPO | -0.579507 | -0.157406 | -0.791150 |
| 1001 | IMPO | -0.374060 | 2.465778 | -0.220023 |
| 1101 | IMPO | -0.322821 | -0.458853 | -0.503873 |
| 1201 | IMPO | -0.417750 | 0.008035 | -0.146551 |
| 1301 | IMPO | -0.252488 | -0.562070 | 0.619161 |
| 1401 | IMPO | 0.419415 | 3.244337 | -0.462143 |
| 1501 | IMPO | 0.064654 | 0.198845 | -0.326031 |
| 1601 | IMPO | 0.002655 | -0.256255 | 2.078377 |
| 1701 | IMPO | -0.267847 | -0.682536 | -0.669596 |
| 1801 | IMPO | -0.263863 | 0.122576 | -0.438959 |
| 1901 | IMPO | -0.329336 | -0.137667 | 2.403197 |
| 2001 | IMPO | -0.195511 | -0.588675 | -0.303539 |
| 2101 | IMPO | -0.303976 | -0.274282 | -0.047381 |
| 2201 | IMPO | -0.052033 | -0.929493 | -0.458612 |
| 2301 | IMPO | -0.637882 | -0.130397 | 2.707188 |
| 2401 | IMPO | -0.225325 | -0.547468 | -0.612859 |
| 2501 | IMPO | 5.789217 | 0.400365 | -0.594064 |
| 2601 | IMPO | -0.264694 | -0.682775 | -0.654557 |
| 2701 | IMPO | -0.356102 | -0.465390 | -0.636419 |
| 2801 | IMPO | 0.119581 | 1.137316 | 0.678993 |
| 2901 | IMPO | -0.382954 | -0.558934 | -0.621760 |
| 3001 | IMPO | -0.168795 | -0.152316 | -0.038512 |
| 3101 | IMPO | -0.276118 | -0.818845 | -0.668403 |
| 3201 | IMPO | -0.230666 | -0.488300 | -0.638421 |
| 3301 | IMPO | -0.412584 | 2.213021 | -0.246481 |
| 3401 | IMPO | -0.131325 | -0.067399 | 3.255084 |
| 3501 | IMPO | -0.401695 | 1.830880 | -0.533344 |
| 3601 | IMPO | -0.279138 | -0.815472 | -0.668295 |
| 3701 | IMPO | -0.051131 | 0.251263 | -0.278384 |
| 3801 | IMPO | -0.120875 | -0.655283 | -0.280352 |
| 3901 | IMPO | 0.221269 | -0.725325 | -0.141966 |
| 4001 | IMPO | -0.361395 | -0.538535 | -0.573257 |
| 4101 | IMPO | -0.283723 | -0.795807 | -0.667530 |
| 4201 | IMPO | 1.093188 | 0.257218 | -0.396578 |
| 4301 | IMPO | 0.793658 | -0.828286 | 1.874774 |

FACTOR ANALYSIS

FILE I:PORTS (CREATION DATE = 07/25/68) FROM DEC 1977

| VARIABLE | MEAN | STANDARD DEV | CASES |
|----------|-------------|--------------|-------|
| (0) | 27411.7031 | 78076.7813 | 44 |
| (1) | 7660.6133 | 27479.5625 | 44 |
| (2) | 7267.4941 | 17237.1758 | 44 |
| (3) | 3778.4771 | 10405.3457 | 44 |
| (4) | 2145.4541 | 5023.8408 | 44 |
| (5) | 37339.4766 | 93913.4531 | 44 |
| (6) | 150221.7500 | 509267.0625 | 44 |
| (7) | 67500.8313 | 193885.8125 | 44 |
| (8) | 20215.8633 | 20145.9609 | 44 |

CORRELATION COEFFICIENTS..

| | X0 | X1 | X2 | X3 | X4 | X5 | X6 | X7 | X8 |
|----|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| X0 | 1.00000 | 0.97970 | 0.84541 | 0.76851 | 0.83544 | 0.97562 | 0.98738 | 0.80350 | 0.99355 |
| X1 | 0.97970 | 1.00000 | 0.63545 | 0.56256 | 0.45946 | 0.45116 | 0.34934 | 0.34570 | 0.48579 |
| X2 | 0.84541 | 0.63545 | 1.00000 | 0.83229 | 0.72100 | 0.62100 | 0.58101 | 0.44570 | 0.45151 |
| X3 | 0.76851 | 0.56256 | 0.83229 | 1.00000 | 0.67534 | 0.58207 | 0.58223 | 0.38426 | 0.49358 |
| X4 | 0.83544 | 0.45946 | 0.72100 | 0.67534 | 1.00000 | 0.89820 | 0.87163 | 0.85305 | 0.85944 |
| X5 | 0.97562 | 0.45116 | 0.62100 | 0.58207 | 0.89820 | 1.00000 | 0.98112 | 0.98579 | 0.98776 |
| X6 | 0.98738 | 0.34934 | 0.58101 | 0.58223 | 0.87163 | 0.98112 | 1.00000 | 0.99353 | 0.98423 |
| X7 | 0.80350 | 0.34570 | 0.44570 | 0.38426 | 0.85305 | 0.98579 | 0.99353 | 1.00000 | 0.98779 |
| X8 | 0.99355 | 0.48579 | 0.45151 | 0.49358 | 0.85944 | 0.98776 | 0.98423 | 0.98779 | 1.00000 |

DETERMINANT OF CORRELATION MATRIX = 0.0000000(0.63943271E-13)

| VARIABLE | ESI COMMUNALITY | FACTOR | EIGENVALUE | PCT OF VAR | CUM PCT |
|----------|-----------------|--------|------------|------------|---------|
| X0 | 1.00000 | 1 | 8.42452 | 93.6 | 93.6 |
| X1 | 1.00000 | 2 | 0.28151 | 3.1 | 96.7 |
| X2 | 1.00000 | 3 | 0.21515 | 2.4 | 99.1 |
| X3 | 1.00000 | 4 | 0.03527 | 0.4 | 99.5 |
| X4 | 1.00000 | 5 | 0.02156 | 0.2 | 99.7 |
| X5 | 1.00000 | 6 | 0.01491 | 0.2 | 99.9 |
| X6 | 1.00000 | 7 | 0.00343 | 0.0 | 100.0 |
| X7 | 1.00000 | 8 | 0.00212 | 0.0 | 100.0 |
| X8 | 1.00000 | 9 | 0.00132 | 0.0 | 100.0 |

FILE IMPUTIS (CORRELATION DATE = 07/25/80) FROM SEC 1977

FACTOR MATRIX USING PRINCIPAL FACTOR, 50 ITERATIONS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 |
|----|----------|----------|----------|
| X0 | 0.98708 | 0.02842 | -0.11532 |
| X1 | 0.98262 | 0.01364 | -0.11863 |
| X2 | 0.87456 | 0.41390 | 0.25354 |
| X3 | 0.98629 | -0.05198 | -0.03525 |
| X4 | 0.89041 | -0.32315 | 0.31600 |
| X5 | 0.99323 | -0.06477 | 0.00730 |
| X6 | 0.99510 | -0.02672 | -0.07193 |
| X7 | 0.99349 | 0.00297 | -0.09904 |
| X8 | 0.99521 | 0.00430 | -0.01113 |

VARIABLE COMMUNALITY

| | |
|----|---------|
| X0 | 0.98844 |
| X1 | 0.97981 |
| X2 | 0.99996 |
| X3 | 0.97671 |
| X4 | 0.99837 |
| X5 | 0.98350 |
| X6 | 0.99611 |
| X7 | 0.99619 |
| X8 | 0.99703 |

VARIAX ROTATED FACTOR MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 |
|----|----------|----------|----------|
| X0 | 0.80490 | 0.39464 | 0.42992 |
| X1 | 0.80468 | 0.40060 | 0.41508 |
| X2 | 0.45153 | 0.31112 | 0.83623 |
| X3 | 0.75520 | 0.70326 | 0.40343 |
| X4 | 0.46285 | 0.82965 | 0.30954 |
| X5 | 0.73129 | 0.51722 | 0.43158 |
| X6 | 0.78467 | 0.45964 | 0.41047 |
| X7 | 0.79784 | 0.42575 | 0.42224 |
| X8 | 0.76933 | 0.43426 | 0.43060 |

TRANSFORMATION MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 |
|----------|----------|----------|----------|
| FACTOR 1 | 0.73864 | 0.48741 | 0.96567 |
| FACTOR 2 | -0.95798 | -0.64230 | 0.76826 |
| FACTOR 3 | -0.07160 | 0.59151 | 0.44616 |

FACTOR SCORE COEFFICIENTS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 |
|----|----------|----------|----------|
| X0 | 0.44067 | -0.32479 | -0.10742 |
| X1 | 0.45364 | -0.30042 | -0.15464 |
| X2 | -0.80091 | -0.19361 | 1.08628 |
| X3 | 0.20722 | 0.07574 | -0.15970 |
| X4 | -0.34802 | 1.86310 | -0.16805 |
| X5 | 0.07333 | 0.17984 | -0.05136 |
| X6 | 0.31727 | -0.07920 | -0.16670 |
| X7 | 0.36504 | -0.21225 | -0.13534 |
| X8 | 0.33059 | -0.17540 | -0.10130 |

3 FACTOR SCORES WERE PRINTED D. LOGICAL HALF 0 FOR 44 UNCLASSIFIED CASES. 1 RECORDS W/OUT PER CASES.
 OUTPUT FORMAT IS (F8.07F2.071X74F5X76F10.0). RECORDS W/OUT APPEARS LEFT-TRUNCATED-FILLER.

MISSING FACTOR SCORES ARE OUTPUT AS 999.0. NON-MISSING BUT EXTREME FACTOR SCORES ARE TRUNCATED TO +99.0 OR -99.0

| SEQNUM | RECORD NUMBER | OUTPUT | NUMBER OF MISSING CASES |
|--------|---------------|--------|-------------------------|
| 1 | 1 | 1 | 0 |
| 1 | 1 | 2 | 0 |
| 1 | 1 | 3 | 0 |

| | | | |
|-----------|-----------|-----------|-----------|
| 1901 IMP0 | -1.255290 | -0.256460 | 3.140770 |
| 201 IMP0 | 0.019991 | -0.271127 | -0.366225 |
| 301 IMP0 | 0.044373 | -0.334000 | -0.393746 |
| 401 IMP0 | -1.219763 | -1.087229 | 3.913573 |
| 501 IMP0 | 0.008800 | -0.406490 | -0.358505 |
| 601 IMP0 | 0.057574 | -0.406982 | -0.354577 |
| 701 IMP0 | -0.056927 | 0.024685 | -0.347745 |
| 801 IMP0 | -0.008637 | -0.582259 | -0.358239 |
| 901 IMP0 | 0.057153 | -0.103933 | -0.343047 |
| 1001 IMP0 | -0.314412 | 0.341370 | -0.406919 |
| 1101 IMP0 | 1.067699 | -0.075300 | -0.391364 |
| 1201 IMP0 | -0.092051 | -0.448535 | -0.039955 |
| 1301 IMP0 | -0.137326 | 0.309437 | 0.003060 |
| 1401 IMP0 | 0.001201 | -0.381970 | -0.363181 |
| 1501 IMP0 | -0.251354 | 0.268325 | -0.408940 |
| 1601 IMP0 | 1.321815 | -1.022162 | 0.207268 |
| 1701 IMP0 | 0.196609 | -0.366707 | -0.376901 |
| 1801 IMP0 | -1.791121 | 3.400397 | 0.216670 |
| 1901 IMP0 | -0.025709 | -0.376350 | -0.351208 |
| 2001 IMP0 | -1.375395 | -0.334006 | 2.539920 |
| 2101 IMP0 | -0.507010 | 1.126643 | -0.491675 |
| 2201 IMP0 | 0.096075 | -0.402762 | -0.397002 |
| 2301 IMP0 | -0.070545 | -0.363385 | -0.358230 |
| 2401 IMP0 | -0.690826 | -1.462094 | -0.632617 |
| 2501 IMP0 | 0.187781 | -0.460437 | -0.259391 |
| 2601 IMP0 | 5.101295 | 2.704520 | 2.537019 |
| 2701 IMP0 | 0.030266 | -0.386233 | -0.370407 |
| 2801 IMP0 | 0.031450 | -0.402762 | -0.372595 |
| 2901 IMP0 | 0.002959 | -0.329139 | -0.362340 |
| 3001 IMP0 | 0.368328 | 0.377133 | -0.694732 |
| 3101 IMP0 | 0.325787 | -0.473377 | -0.422931 |
| 3201 IMP0 | -0.074059 | -0.123950 | -0.306596 |
| 3301 IMP0 | -0.019848 | -0.372930 | -0.357791 |
| 3401 IMP0 | 0.121566 | -0.336764 | -0.412808 |
| 3501 IMP0 | 0.334196 | -0.141265 | -0.337754 |
| 3601 IMP0 | -1.772680 | 3.431954 | -0.383330 |
| 3701 IMP0 | 0.304159 | -0.090180 | -0.043476 |
| 3801 IMP0 | -0.024684 | -0.374364 | -0.355090 |
| 3901 IMP0 | 0.357921 | -0.331299 | -0.394680 |
| 4001 IMP0 | 0.009425 | -0.295121 | -0.390716 |
| 4101 IMP0 | -0.044216 | 0.065405 | -0.447966 |
| 4201 IMP0 | -0.016489 | -0.376549 | -0.358913 |
| 4301 IMP0 | 0.345446 | -0.459694 | 0.195838 |
| 4401 IMP0 | -0.506290 | 0.282976 | 0.458045 |

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 07/25/80) PRO REC 1000

| VARIABLE | MEAN | STANDARD DEV | CASES |
|----------|-------------|--------------|-------|
| X0 | 4867.0234 | 113337.7969 | 34 |
| X1 | 6224.3818 | 6292.8448 | 34 |
| X2 | 16495.7380 | 31490.5117 | 34 |
| X3 | 8339.0293 | 18046.0347 | 34 |
| X4 | 5079.2646 | 19724.0039 | 34 |
| X5 | 62750.0547 | 143888.1563 | 34 |
| X6 | 167780.3750 | 41899.4375 | 34 |
| X7 | 86395.0063 | 197050.5000 | 34 |
| X8 | 25421.4102 | 49705.5125 | 34 |

CORRELATION COEFFICIENTS..

| | X0 | X1 | X2 | X3 | X4 | X5 | X6 | X7 | X8 |
|----|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| X0 | 1.00000 | 0.33566 | 0.76304 | 0.95420 | 0.91740 | 0.96170 | 0.96294 | 0.75555 | 0.95560 |
| X1 | 0.33566 | 1.00000 | 0.20934 | 0.19773 | 0.06724 | 0.24158 | 0.21149 | 0.29597 | 0.36547 |
| X2 | 0.76304 | 0.20934 | 1.00000 | 0.81720 | 0.74595 | 0.81876 | 0.81977 | 0.82324 | 0.81866 |
| X3 | 0.95420 | 0.19773 | 0.81720 | 1.00000 | 0.67335 | 0.57892 | 0.68798 | 0.97019 | 0.94255 |
| X4 | 0.91740 | 0.06724 | 0.74595 | 0.67335 | 1.00000 | 0.95451 | 0.97282 | 0.93978 | 0.91750 |
| X5 | 0.96170 | 0.24158 | 0.81876 | 0.97282 | 0.95451 | 1.00000 | 0.69477 | 0.98525 | 0.97976 |
| X6 | 0.96294 | 0.21149 | 0.81976 | 0.98748 | 0.99477 | 0.99477 | 1.00000 | 0.98462 | 0.97977 |
| X7 | 0.75555 | 0.29597 | 0.82324 | 0.93978 | 0.93978 | 0.98525 | 0.98462 | 1.00000 | 0.98243 |
| X8 | 0.95560 | 0.36547 | 0.81866 | 0.94255 | 0.91750 | 0.97976 | 0.97977 | 0.98243 | 1.00000 |

DETERMINANT OF CORRELATION MATRIX = 0.0090000(0.10047418E-10)

| VARIABLE | EST COMMUNALITY | FACTOR | EIGENVALUE | PCT OF VAR | CUM PCT |
|----------|-----------------|--------|------------|------------|---------|
| X0 | 1.00000 | 1 | 7.56043 | 84.0 | 84.0 |
| X1 | 1.00000 | 2 | 0.59616 | 11.1 | 95.1 |
| X2 | 1.00000 | 3 | 0.31062 | 3.6 | 98.6 |
| X3 | 1.00000 | 4 | 0.64891 | 0.5 | 99.2 |
| X4 | 1.00000 | 5 | 0.03672 | 0.4 | 99.5 |
| X5 | 1.00000 | 6 | 0.01947 | 0.2 | 99.8 |
| X6 | 1.00000 | 7 | 0.01000 | 0.1 | 99.9 |
| X7 | 1.00000 | 8 | 0.50781 | 0.1 | 100.0 |
| X8 | 1.00000 | 9 | 0.00161 | 0.0 | 100.0 |

FACTOR MATRIX USING PRINCIPAL FACTOR, NO-ROTATIONS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 |
|----|----------|----------|----------|
| X0 | 0.97276 | 0.06572 | -0.12103 |
| X1 | 0.29359 | 0.95744 | -0.01575 |
| X2 | 0.50860 | -0.02471 | 0.52754 |
| X3 | 0.98740 | -0.00949 | -0.0361 |
| X4 | 0.95333 | -0.22606 | -0.13550 |
| X5 | 0.99205 | -0.04075 | -0.04194 |
| X6 | 0.99337 | -0.07554 | -0.07536 |
| X7 | 0.99373 | 0.01831 | -0.03487 |
| X8 | 0.98511 | 0.09230 | -0.03000 |

VARIABLE COMMUNALITY

| | |
|----|---------|
| X0 | 0.96523 |
| X1 | 0.90735 |
| X2 | 0.94405 |
| X3 | 0.98678 |
| X4 | 0.97658 |
| X5 | 0.98758 |
| X6 | 0.99473 |
| X7 | 0.98906 |
| X8 | 0.97986 |

VARIANX-ROTATED FACTOR MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 |
|----|----------|----------|----------|
| X0 | 0.91984 | 0.25950 | 0.22753 |
| X1 | 0.10739 | 0.06345 | 0.00085 |
| X2 | 0.57293 | 0.01353 | 0.00000 |
| X3 | 0.93055 | 0.34102 | 0.06043 |
| X4 | 0.05488 | 0.24810 | -0.06687 |
| X5 | 0.92443 | 0.34331 | 0.12305 |
| X6 | 0.93330 | 0.33994 | 0.08914 |
| X7 | 0.91359 | 0.34860 | 0.18152 |
| X8 | 0.89130 | 0.34740 | 0.25270 |

TRANSFORMATION MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 |
|----------|----------|----------|----------|
| FACTOR 1 | 0.90900 | 0.38377 | 0.16312 |
| FACTOR 2 | -0.16336 | -0.03223 | 0.96604 |
| FACTOR 3 | -0.38367 | 0.92286 | -0.03340 |

FACTOR SCORE COEFFICIENTS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 |
|----|----------|----------|----------|
| X0 | 0.25145 | -0.30221 | 0.09869 |
| X1 | -0.10402 | -0.06205 | 0.95548 |
| X2 | -0.52721 | 1.50714 | -0.06126 |
| X3 | 0.10773 | -0.07388 | -0.07259 |
| X4 | 0.31341 | -0.33571 | -0.18308 |
| X5 | 0.17631 | -0.06947 | -0.01454 |
| X6 | 0.18660 | -0.08393 | -0.04839 |
| X7 | 0.15032 | -0.05082 | 0.09321 |
| X8 | 0.13931 | -0.03960 | 0.11575 |

3 FACTOR SCORES WERE PRINTED ON LOGICAL UNIT 4 PER 34 OBSERVABLE CASES. 1 RECORDS OUTPUT PER CASE.

OUTPUT FORMAT IS (FA,0,P2,0,1X,40,5X,6F1,0). RECORD NUMBER APPEARS LEFT-ZERO-FILLED.

MISSING FACTOR SCORES ARE OUTPUT AS 999.0. NON-MISSING BUT EXTREME FACTOR SCORES ARE TRUNCATED TO +99.0 OR -99.0.

| SECTION | RECORD NUMBER | FACTOR NUMBER | OUTPUT PER CASE | RECORD NUMBER | MISSING CASES | NUMBER OF MISSING CASES |
|---------|---------------|---------------|-----------------|---------------|---------------|-------------------------|
| SUBFIL | 1 | 1 | 1 | 12-15 | 0 | 0 |
| | 1 | 2 | 1 | 21-30 | 0 | 0 |
| | 1 | 3 | 1 | 31-40 | 0 | 0 |
| | 1 | | 1 | 41-50 | 0 | 0 |

FORM NO. 1011

| | | | | |
|------|------|-----------|------------|-----------|
| 271 | IMPO | -0.687462 | 5.294176 | 0.502793 |
| 401 | IMPO | -0.221260 | -0.358332 | -0.664475 |
| 501 | IMPO | -0.133090 | -0.044859 | -0.316387 |
| 601 | IMPO | -0.033442 | -0.302599 | -0.125609 |
| 701 | IMPO | -0.088057 | -0.048328 | -0.477858 |
| 801 | IMPO | -0.130280 | -0.504333 | -0.479568 |
| 901 | IMPO | -0.043550 | -0.501526 | 1.484755 |
| 1001 | IMPO | -0.199264 | -0.428072 | -0.617914 |
| 1101 | IMPO | -0.105782 | -0.099048 | -0.484196 |
| 1201 | IMPO | 0.506109 | -0.456913 | 3.180062 |
| 1301 | IMPO | -0.124154 | -0.343462 | -0.479697 |
| 1401 | IMPO | 0.256227 | 0.537408 | 0.150025 |
| 1501 | IMPO | -0.208768 | -0.417191 | -0.661584 |
| 1601 | IMPO | -0.121769 | -0.356211 | -0.253350 |
| 1701 | IMPO | 0.072141 | -0.076520 | -0.403346 |
| 1801 | IMPO | -0.137145 | -0.147609 | -0.638268 |
| 1901 | IMPO | -1.314803 | 3.515865 | -0.606869 |
| 2001 | IMPO | 5.069061 | 1.235911 | -0.308520 |
| 2101 | IMPO | -0.193915 | -0.440120 | -0.515629 |
| 2201 | IMPO | -0.024921 | 1.075097 | 0.737600 |
| 2301 | IMPO | -0.201373 | -0.4386174 | -0.412795 |
| 2401 | IMPO | 0.146186 | -0.788989 | -0.106672 |
| 2501 | IMPO | 0.134064 | -0.597697 | 1.072511 |
| 2601 | IMPO | -0.322164 | 1.730060 | -0.781035 |
| 2701 | IMPO | -0.422323 | -0.327120 | 2.716408 |
| 2801 | IMPO | -0.207512 | -0.416377 | -0.672957 |
| 2901 | IMPO | -0.166976 | -0.623728 | 3.020552 |
| 3001 | IMPO | -0.205956 | -0.414441 | -0.696192 |
| 3101 | IMPO | -0.105616 | -0.321762 | -0.153942 |
| 3201 | IMPO | -0.203614 | -0.428750 | -0.600703 |
| 3301 | IMPO | -0.203838 | -0.417769 | -0.674294 |
| 3401 | IMPO | 0.608308 | -0.225253 | -0.603868 |

| VARIABLE | MEAN | STANDARD DEV | CASES |
|----------|-------------|--------------|-------|
| 0 X0 | 48524.5547 | 83027.0719 | 43 |
| 1 X1 | 1574.3486 | 5072.7031 | 43 |
| 2 X2 | 114460.3438 | 648974.8750 | 43 |
| 3 X3 | 44611.1328 | 55764.9455 | 43 |
| 4 X4 | 8334.3242 | 25012.1094 | 43 |
| 5 X5 | 2670.8743 | 12074.9182 | 43 |
| 6 X6 | 442.1395 | 1768.4901 | 43 |
| 7 X7 | 37032.9531 | 144499.6503 | 43 |
| 8 X8 | 505.3256 | 1544.9023 | 43 |

CORRELATION COEFFICIENTS..

| | X0 | X1 | X2 | X3 | X4 | X5 | X6 | X7 | X8 |
|----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X0 | 1.00000 | 0.00159 | 0.12631 | 0.37256 | 0.21173 | 0.10321 | 0.67510 | -0.03519 | 0.31714 |
| X1 | 0.00159 | 1.00000 | -0.05405 | -0.07110 | -0.01931 | 0.14567 | -0.06803 | -0.01357 | -0.07007 |
| X2 | 0.12631 | -0.05405 | 1.00000 | 0.33115 | 0.26725 | -0.01812 | 0.02365 | 0.01660 | -0.04068 |
| X3 | 0.37256 | -0.07110 | 0.33115 | 1.00000 | 0.26725 | 0.10730 | 0.32737 | -0.06322 | -0.02422 |
| X4 | 0.21173 | 0.08931 | 0.26725 | 0.26725 | 1.00000 | -0.02199 | 0.53970 | 0.16792 | 0.18182 |
| X5 | 0.10321 | 0.14567 | -0.01812 | 0.10730 | -0.02199 | 1.00000 | -0.02542 | -0.03472 | -0.01314 |
| X6 | 0.67510 | 0.06403 | 0.02365 | 0.32737 | 0.53970 | -0.02542 | 1.00000 | 0.35412 | 0.30607 |
| X7 | -0.03519 | -0.01367 | 0.01660 | -0.06322 | 0.16792 | -0.03472 | 0.35412 | 1.00000 | -0.02867 |
| X8 | 0.31714 | -0.07007 | -0.04068 | -0.02422 | 0.18182 | -0.01314 | 0.30607 | -0.02867 | 1.00000 |

DETERMINANT OF CORRELATION MATRIX = 0.1233722(0.1233722E+00)

| VARIABLE | EST COMMUNALITY | FACTOR | EIGENVALUE | PCT OF VAR | CUM PCI |
|----------|-----------------|--------|------------|------------|---------|
| X0 | 1.00000 | 1 | 2.52959 | 28.1 | 28.1 |
| X1 | 1.00000 | 2 | 1.28521 | 14.3 | 42.4 |
| X2 | 1.00000 | 3 | 1.21785 | 13.5 | 55.9 |
| X3 | 1.00000 | 4 | 1.10125 | 12.2 | 68.2 |
| X4 | 1.00000 | 5 | 0.84590 | 9.4 | 77.5 |
| X5 | 1.00000 | 6 | 0.78109 | 8.7 | 86.2 |
| X6 | 1.00000 | 7 | 0.81790 | 9.1 | 95.1 |
| X7 | 1.00000 | 8 | 0.47532 | 5.3 | 98.4 |
| X8 | 1.00000 | 9 | 0.14578 | 1.6 | 100.0 |

FACTOR MATRIX USING PRINCIPAL FACTOR, NO ITERATIONS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 |
|----|----------|----------|----------|----------|----------|
| X0 | 0.76315 | 0.00924 | 0.36359 | -0.15084 | 0.03036 |
| X1 | -0.13167 | 0.11154 | 0.52076 | 0.51038 | 0.64999 |
| X2 | 0.32330 | 0.01026 | -0.09065 | 0.00073 | 0.05063 |
| X3 | 0.59806 | 0.55625 | -0.03803 | -0.02249 | -0.11265 |
| X4 | 0.59252 | -0.01177 | -0.24602 | 0.16777 | 0.10519 |
| X5 | 0.04392 | 0.33334 | 0.59391 | 0.32873 | -0.53034 |
| X6 | 0.67763 | -0.28468 | 0.05109 | 0.14019 | -0.03109 |
| X7 | 0.23539 | -0.45595 | -0.35469 | 0.08574 | -0.14768 |
| X8 | 0.39032 | -0.03409 | 0.32903 | -0.00002 | 0.16484 |

VARIABLE COMMUNALITY

| | |
|----|---------|
| X0 | 0.75838 |
| X1 | 0.99067 |
| X2 | 0.71087 |
| X3 | 0.68479 |
| X4 | 0.56397 |
| X5 | 0.80203 |
| X6 | 0.87462 |
| X7 | 0.68124 |
| X8 | 0.67352 |

VARIANX ROTATED FACTOR MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 |
|----|----------|----------|-----------|----------|----------|
| X0 | 0.771449 | 0.28356 | -0.01007 | 0.20141 | 0.09529 |
| X1 | -0.02005 | -0.04428 | -0.01142 | 0.04259 | 0.09052 |
| X2 | -0.00509 | 0.02045 | -0.033523 | -0.15088 | 0.05111 |
| X3 | 0.25483 | 0.72253 | -0.03937 | 0.26801 | -0.10772 |
| X4 | 0.02249 | 0.09557 | 0.05591 | -0.12172 | 0.07137 |
| X5 | 0.00235 | -0.02031 | -0.02476 | 0.02348 | 0.04481 |
| X6 | 0.75667 | 0.22353 | 0.06590 | -0.04276 | -0.00025 |
| X7 | -0.03459 | -0.07055 | 0.03470 | -0.02292 | 0.00025 |
| X8 | 0.74529 | -0.23403 | -0.15631 | -0.14922 | -0.05437 |

TRANSFORMATION MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 |
|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| FACTOR 1 | 0.73185 | 0.51771 | 0.52502 | 0.07512 | -0.09614 |
| FACTOR 2 | -0.33960 | 0.78022 | -0.43025 | 0.35470 | 0.10445 |
| FACTOR 3 | 0.49611 | -0.37294 | -0.53094 | 0.57269 | 0.46476 |
| FACTOR 4 | -0.21139 | 0.05224 | 0.73453 | 0.53571 | 0.28205 |
| FACTOR 5 | 0.10719 | 0.15331 | -0.15681 | -0.04370 | -0.71813 |

FACTOR SCORE COEFFICIENTS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 |
|----|----------|----------|----------|----------|----------|
| X0 | 0.40125 | 0.04898 | -0.12511 | 0.12904 | 0.06860 |
| X1 | 0.03991 | 0.03016 | 0.00670 | -0.06671 | 0.09325 |
| X2 | -0.16793 | 0.59852 | -0.07633 | -0.21026 | 0.10293 |
| X3 | 0.01755 | 0.43642 | -0.09251 | 0.23662 | -0.04674 |
| X4 | 0.11630 | 0.23675 | 0.22146 | -0.18029 | 0.01903 |
| X5 | -0.03740 | -0.05771 | 0.02698 | 0.88752 | -0.05446 |
| X6 | 0.32014 | -0.00109 | 0.20120 | 0.03053 | -0.09321 |
| X7 | -0.15773 | -0.10570 | -0.07769 | -0.23511 | 0.00320 |
| X8 | 0.10047 | -0.23289 | -0.23922 | -0.20432 | -0.00029 |

5 FACTOR SCORES WERE WRITTEN ON LOGICAL I/O FOR 43 UNWEIGHTED CASES. 1 RECORDS OUTPUT PER CASE.

OUTPUT FORMAT IS (F8.0F2.0)X(AM75X,RP10.5) RECORD NUMBER APPEARS LEFT ZERO-PADDED.

MISSING FACTOR SCORES ARE OUTPUT AS 999.0. NO MISSING BUT EXTREME FACTOR SCORES ARE TRUNCATED TO +99.0 OR -99.0

| RECORD NUMBER | SECTION | FACTOR NUMBER | RECORD NUMBER | OUTPUT | RECORD NUMBER | MISSING | OUTPUT |
|---------------|---------|---------------|---------------|-----------|---------------|-----------|--------|
| 101 | EXP0 | -0.072247 | -0.500743 | -0.127570 | -0.363505 | -0.222196 | |
| 201 | EXP0 | -0.448582 | -0.376123 | -0.177956 | -0.272040 | -0.133967 | |
| 301 | EXP0 | -0.468825 | -0.414858 | -0.299639 | -0.280037 | -0.275159 | |
| 401 | EXP0 | 1.002364 | -0.356194 | -0.049050 | -0.345058 | -0.850849 | |
| 501 | EXP0 | -0.347395 | -0.319324 | -0.138273 | -0.230915 | -0.144141 | |
| 601 | EXP0 | -0.509773 | -0.324466 | -0.190391 | -0.246713 | -0.309244 | |
| 701 | EXP0 | -0.532960 | -0.077707 | -0.228552 | -0.148647 | -0.246600 | |
| 801 | EXP0 | -0.071070 | -0.400990 | -0.267543 | -0.252271 | -0.293131 | |
| 901 | EXP0 | -0.023855 | -0.351224 | -0.241170 | -0.193486 | -0.295232 | |
| 1001 | EXP0 | -0.037268 | -0.507241 | -0.311055 | -0.174741 | -0.326946 | |
| 1101 | EXP0 | -0.423246 | -0.194087 | -0.129533 | -0.319032 | -0.396207 | |
| 1201 | EXP0 | 0.969395 | 0.056239 | -0.723322 | 0.283575 | -0.213524 | |
| 1301 | EXP0 | -0.204370 | -0.181021 | -0.269658 | -0.217287 | 0.813626 | |
| 1401 | EXP0 | 4.328160 | 1.058344 | 0.619367 | 0.814702 | 0.122079 | |
| 1501 | EXP0 | -0.168756 | -0.113471 | -0.283541 | 5.779123 | 0.590956 | |
| 1601 | EXP0 | 0.268830 | -0.020546 | -0.488567 | 0.084082 | -0.283705 | |
| 1701 | EXP0 | -0.537356 | -0.359124 | -0.195822 | -0.284056 | -0.294446 | |
| 1801 | EXP0 | -0.312741 | 1.438450 | -0.478006 | 0.705130 | -0.690544 | |
| 1901 | EXP0 | 0.151909 | -0.342126 | -0.269323 | 0.172207 | 0.149946 | |
| 2001 | EXP0 | -0.199110 | -0.176251 | -0.149492 | -0.651121 | 5.787522 | |
| 2101 | EXP0 | -0.325742 | -0.273730 | -0.073621 | -0.212981 | -0.321728 | |
| 2201 | EXP0 | -0.328086 | -0.308615 | -0.489688 | -0.076523 | -0.462691 | |
| 2301 | EXP0 | 3.372705 | -2.046633 | 1.537237 | -1.357125 | -0.236912 | |
| 2401 | EXP0 | -0.402116 | 0.016286 | -0.159256 | -0.044100 | -0.207442 | |
| 2501 | EXP0 | -0.541331 | 5.221694 | -0.144073 | -1.015409 | -0.244563 | |
| 2601 | EXP0 | -0.238508 | 0.643974 | -0.331346 | 0.231540 | -0.497941 | |
| 2701 | EXP0 | -0.463032 | -0.444991 | -0.290691 | -0.381827 | -0.273437 | |
| 2801 | EXP0 | 1.054712 | 1.079327 | 1.186657 | -0.381071 | -0.283735 | |
| 2901 | EXP0 | -0.536308 | -0.402605 | -0.183316 | -0.312539 | -0.242329 | |
| 3001 | EXP0 | -0.521739 | -0.299531 | 0.271081 | -0.238769 | -0.306234 | |
| 3101 | EXP0 | -0.532453 | -0.383616 | -0.148248 | -0.279766 | -0.294632 | |
| 3201 | EXP0 | -0.476173 | -0.438550 | -0.192860 | -0.311113 | -0.146900 | |
| 3301 | EXP0 | 0.194492 | 0.706002 | -0.187664 | 0.012567 | -0.512939 | |
| 3401 | EXP0 | -0.188418 | -0.038183 | -0.218220 | -0.177343 | 1.494964 | |

| | | | | | | |
|------|------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| 3801 | EXPO | -0.101490 | -0.262518 | -0.316230 | -0.121061 | -0.029700 |
| 3901 | EXPO | -0.443949 | -0.346006 | -0.176249 | -0.274160 | -0.503487 |
| 4001 | EXPO | -0.520553 | -0.21519 | -0.212094 | -0.249590 | -0.306614 |
| 4101 | EXPO | -0.531715 | -0.423354 | -0.190304 | -0.300700 | -0.245244 |
| 4201 | EXPO | -0.500932 | 0.042194 | 3.555765 | -0.053187 | -0.270833 |
| 4301 | EXPO | -0.673936 | -0.976684 | 4.859321 | -0.049574 | 0.153687 |

450

| VARIABLE | MEAN | STANDARD DEV | CASES |
|----------|------------|--------------|-------|
| X0 | 95466.5000 | 183273.7813 | 45 |
| X1 | 2952.5865 | 10770.8457 | 45 |
| X2 | 63312.1098 | 502880.2500 | 45 |
| X3 | 37297.5926 | 58121.2844 | 45 |
| X4 | 6909.3994 | 27302.4453 | 45 |
| X5 | 3214.7329 | 11519.7637 | 45 |
| X6 | 1150.7998 | 1784.7769 | 45 |
| X7 | 26830.0000 | 97157.1496 | 45 |
| X8 | 1295.8412 | 5951.9600 | 45 |

CORRELATION COEFFICIENTS..

| | X0 | X1 | X2 | X3 | X4 | X5 | X6 | X7 | X8 |
|----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X0 | 1.00000 | 0.01984 | 0.32841 | 0.52346 | 0.15814 | -0.02474 | 0.58475 | 0.06561 | 0.21734 |
| X1 | 0.01984 | 1.00000 | -0.04561 | -0.07605 | -0.06142 | 0.05063 | 0.09029 | 0.00789 | -0.04916 |
| X2 | 0.32841 | -0.04561 | 1.00000 | 0.17553 | -0.01110 | -0.11391 | 0.14848 | -0.06715 | -0.02839 |
| X3 | 0.52346 | -0.07605 | 0.17553 | 1.00000 | 0.23117 | -0.12452 | 0.14848 | -0.01688 | -0.09155 |
| X4 | 0.15814 | -0.06142 | -0.01110 | 0.23117 | 1.00000 | -0.03436 | 0.54064 | 0.02017 | 0.04625 |
| X5 | -0.02474 | 0.05063 | -0.01391 | -0.12452 | -0.03436 | 1.00000 | -0.07618 | -0.05852 | -0.03340 |
| X6 | 0.58475 | 0.09029 | 0.14848 | 0.14848 | 0.54064 | -0.07618 | 1.00000 | 0.13334 | 0.42707 |
| X7 | 0.06561 | 0.00789 | -0.06715 | -0.01688 | 0.02017 | -0.05852 | 0.13334 | 1.00000 | -0.05158 |
| X8 | 0.21734 | -0.04916 | -0.02839 | -0.09155 | 0.04625 | -0.03340 | 0.42707 | -0.05158 | 1.00000 |

DETERMINANT OF CORRELATION MATRIX = 0.1644139(0.16441392E 00)

| VARIABLE | EST COMMUNALITY | FACTOR | EIGENVALUE | PCT OF VAR | CUM PCT |
|----------|-----------------|--------|------------|------------|---------|
| X0 | 1.00000 | 1 | 2.46764 | 27.4 | 27.4 |
| X1 | 1.00000 | 2 | 1.18039 | 13.1 | 40.5 |
| X2 | 1.00000 | 3 | 1.07689 | 12.0 | 52.5 |
| X3 | 1.00000 | 4 | 1.04459 | 11.6 | 64.1 |
| X4 | 1.00000 | 5 | 0.99244 | 11.0 | 75.2 |
| X5 | 1.00000 | 6 | 0.93181 | 10.4 | 85.5 |
| X6 | 1.00000 | 7 | 0.73170 | 8.1 | 93.6 |
| X7 | 1.00000 | 8 | 0.37528 | 4.2 | 97.8 |
| X8 | 1.00000 | 9 | 0.19722 | 2.2 | 100.0 |

FACTOR MATRIX USING PRINCIPAL FACTOR, NO ITERATIONS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 |
|----|----------|----------|----------|----------|----------|
| X0 | 0.79411 | -0.24934 | 0.21082 | 0.00462 | -0.12725 |
| X1 | -0.02075 | 0.14900 | 0.24362 | 0.51796 | 0.10447 |
| X2 | 0.33800 | -0.69731 | 0.20100 | -0.02300 | -0.19972 |
| X3 | 0.08608 | -0.32521 | -0.12654 | -0.03341 | 0.23234 |
| X4 | 0.53595 | 0.36036 | -0.25532 | 0.00836 | 0.57104 |
| X5 | -0.14379 | 0.05369 | 0.45312 | -0.18101 | 0.31721 |
| X6 | 0.06332 | 0.29571 | 0.07046 | 0.06103 | 0.01505 |
| X7 | 0.11363 | 0.07074 | -0.21094 | 0.78327 | -0.27254 |
| X8 | 0.33575 | 0.52954 | 0.14932 | -0.35282 | -0.50352 |

VARIABLE COMMUNALITY

| | |
|----|---------|
| X0 | 0.75348 |
| X1 | 0.72773 |
| X2 | 0.66705 |
| X3 | 0.65057 |
| X4 | 0.80774 |
| X5 | 0.58407 |
| X6 | 0.67873 |
| X7 | 0.75023 |
| X8 | 0.60634 |

VARIABLE ROTATED FACTOR MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 |
|----|----------|----------|----------|----------|----------|
| X0 | 0.75732 | 0.29426 | 0.28696 | 0.08568 | 0.00023 |
| X1 | -0.01610 | -0.00974 | -0.01144 | 0.84025 | 0.14500 |
| X2 | 0.78497 | -0.20939 | -0.07624 | -0.02841 | -0.01004 |
| X3 | 0.60930 | 0.40665 | -0.06050 | -0.16197 | 0.00309 |
| X4 | -0.06020 | 0.89540 | -0.01648 | -0.04197 | -0.01808 |
| X5 | -0.08906 | -0.03683 | -0.04501 | 0.53660 | -0.54026 |
| X6 | 0.37060 | 0.08186 | 0.48344 | 0.13230 | 0.15253 |
| X7 | 0.00716 | 0.01448 | -0.02601 | 0.15227 | 0.85210 |
| X8 | 0.00307 | 0.02453 | 0.07050 | -0.05324 | -0.03144 |

TRANSFORMATION MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 |
|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| FACTOR 1 | 0.64343 | 0.64946 | 0.38214 | -0.02287 | 0.13209 |
| FACTOR 2 | -0.71264 | 0.37564 | 0.55183 | 0.20624 | 0.00290 |
| FACTOR 3 | 0.23304 | -0.23509 | 0.12224 | 0.33741 | -0.33927 |
| FACTOR 4 | -0.01068 | 0.04155 | -0.31171 | 0.46046 | -0.02490 |
| FACTOR 5 | -0.15401 | 0.61652 | -0.05046 | 0.16643 | -0.33240 |

FACTOR SCORE COEFFICIENTS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 |
|----|----------|----------|----------|----------|----------|
| X0 | 0.42284 | 0.00405 | 0.12523 | 0.09107 | 0.00603 |
| X1 | 0.00103 | -0.00165 | -0.02491 | 0.78452 | 0.10530 |
| X2 | 0.57757 | -0.29793 | -0.09725 | -0.01472 | -0.03259 |
| X3 | 0.31262 | 0.24851 | -0.20927 | -0.13279 | -0.05076 |
| X4 | -0.22201 | 0.66632 | -0.16757 | -0.02950 | -0.07308 |
| X5 | 0.02077 | 0.02838 | -0.03043 | 0.49686 | -0.50545 |
| X6 | 0.06358 | 0.32489 | 0.25748 | 0.12036 | 0.07465 |
| X7 | -0.02435 | -0.03077 | -0.04367 | 0.14841 | 0.84965 |
| X8 | -0.08866 | -0.15450 | 0.05030 | -0.06768 | -0.04902 |

5 FACTOR SCORES WERE WRITTEN ON LOGICAL UNIT 9 FOR 45 UNWEIGHTED CASES. 1 RECORDS OUTPUT PER CASE.

OUTPUT FORMAT IS (F10.7,F2.0,1X,AM,SA,PF10.5). RECORD NUMBER APPEARS LEFT-REAR-FILLED.

MISSING FACTOR SCORES ARE OUTPUT AS -99.9. NON-MISSING BUT EXTREME FACTOR SCORES ARE TRUNCATED TO +99.9 OR -99.9

| RECORD NUMBER | SECTNUM | FACTOR NUMBER | OUTPUT | RECORD NUMBER | RECORD NUMBER | MISSING | MISSING | MISSING | MISSING |
|---------------|---------|---------------|-----------|---------------|---------------|-----------|-----------|---------|---------|
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
| 101 | EXPO | 1 | -0.401946 | 0.368990 | 0.278359 | 1.225919 | -1.302560 | | |
| 201 | EXPO | 1 | -0.436592 | 0.360776 | 0.079320 | -0.314541 | -0.082121 | | |
| 301 | EXPO | 1 | -0.429293 | 0.441776 | 0.190961 | -0.413076 | -0.111264 | | |
| 401 | EXPO | 1 | 0.740017 | 0.558616 | 0.235783 | 0.227743 | 0.280375 | | |
| 501 | EXPO | 1 | -0.473999 | 0.415391 | 0.163757 | -0.404957 | -0.100773 | | |
| 601 | EXPO | 1 | -0.507371 | 0.369418 | 0.235464 | -0.334704 | -0.002687 | | |
| 701 | EXPO | 1 | -0.472974 | 0.453013 | 0.190758 | -0.413814 | -0.109654 | | |
| 801 | EXPO | 1 | -0.247232 | 0.123445 | 0.091622 | -0.174930 | -0.080293 | | |
| 901 | EXPO | 1 | -0.461726 | 0.450362 | 0.186413 | -0.398663 | -0.121149 | | |
| 1001 | EXPO | 1 | -0.294291 | 0.378623 | 0.297574 | -0.406128 | -0.143934 | | |
| 1101 | EXPO | 1 | -0.567077 | 0.171636 | 0.197660 | -0.362289 | -0.103565 | | |
| 1201 | EXPO | 1 | 0.290844 | 0.200856 | 0.573238 | -0.495110 | -0.216472 | | |
| 1301 | EXPO | 1 | -0.504229 | 0.067140 | 0.257647 | -0.465985 | -0.161724 | | |
| 1401 | EXPO | 1 | 0.819782 | 0.510105 | 0.320067 | -0.204064 | 0.025620 | | |
| 1501 | EXPO | 1 | -0.454277 | 0.439916 | 0.173260 | -0.402889 | -0.108306 | | |
| 1601 | EXPO | 1 | -0.664290 | 0.447205 | 0.233472 | -0.150775 | -0.113466 | | |
| 1701 | EXPO | 1 | 2.561217 | 2.359797 | 1.195903 | 0.138975 | -0.065720 | | |
| 1801 | EXPO | 1 | -0.155473 | 0.211513 | 0.200932 | 3.192263 | -3.081996 | | |
| 1901 | EXPO | 1 | 0.898678 | 0.259939 | 0.160142 | -0.198933 | -0.098401 | | |
| 2001 | EXPO | 1 | -0.466968 | 0.441690 | 0.202517 | -0.421806 | -0.112148 | | |
| 2101 | EXPO | 1 | 1.015156 | 1.120127 | 0.732666 | -0.738492 | -0.218689 | | |
| 2201 | EXPO | 1 | -0.697861 | 0.225433 | 0.712319 | -0.123278 | -0.156427 | | |
| 2301 | EXPO | 1 | -0.593625 | 0.409513 | 0.347688 | 1.282463 | -0.785151 | | |
| 2401 | EXPO | 1 | -0.199230 | 0.021231 | 0.428594 | -0.559192 | -0.179716 | | |
| 2501 | EXPO | 1 | -0.425110 | 0.568313 | 0.233799 | -0.383557 | -0.114380 | | |
| 2601 | EXPO | 1 | 1.142911 | 0.082053 | 0.547022 | -0.657820 | -0.190128 | | |
| 2701 | EXPO | 1 | 5.123691 | 1.362164 | 0.465666 | -0.165750 | -0.021275 | | |
| 2801 | EXPO | 1 | 0.039764 | 0.311583 | 0.602223 | -0.653146 | -0.233235 | | |
| 2901 | EXPO | 1 | -0.457716 | 0.643435 | 0.186879 | -0.406557 | -0.107492 | | |
| 3001 | EXPO | 1 | -0.464534 | 0.447876 | 0.144819 | -0.409641 | -0.199358 | | |
| 3101 | EXPO | 1 | -1.092820 | 5.406211 | -0.159093 | -0.164139 | -0.326242 | | |
| 3201 | EXPO | 1 | -0.003261 | -0.079411 | 0.119433 | -0.283403 | -0.020774 | | |
| 3301 | EXPO | 1 | -0.443352 | 0.362438 | -0.254830 | -0.348552 | 0.340671 | | |
| 3401 | EXPO | 1 | -0.000012 | 0.357412 | 0.228127 | -0.427372 | -0.121405 | | |

| | | | | | |
|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| 4001 EXPO | -0.450711 | -0.450670 | -0.200999 | -0.424717 | -0.113110 |
| 4101 EXPO | -0.315253 | -0.388221 | -0.096679 | 0.634105 | -1.21781 |
| 4201 EXPO | -0.125405 | -0.202165 | -0.156487 | -0.250780 | -0.032199 |
| 4301 EXPO | -0.349444 | -0.247226 | -0.187403 | -0.431023 | -0.101077 |
| 4401 EXPO | -0.465419 | -0.441187 | -0.202862 | -0.421901 | -0.112831 |
| 4501 EXPO | 0.153199 | 0.250350 | -0.073835 | 0.540135 | 3.659001 |
| | -0.546184 | -0.476633 | -0.314593 | 0.701666 | 4.32102 |

UNRES

| | | | |
|----|-------------|-------------|----|
| X0 | 97251.0781 | 191678.4063 | 33 |
| X1 | 3526.1816 | 13482.8000 | 33 |
| X2 | 217856.8436 | 191827.0300 | 33 |
| X3 | 59298.4044 | 94004.0436 | 33 |
| X4 | 4482.4238 | 12297.0543 | 33 |
| X5 | 6930.3330 | 23080.6719 | 33 |
| X6 | 2592.1514 | 4097.2842 | 33 |
| X7 | 26195.6750 | 105162.7031 | 33 |
| X8 | 655.3454 | 2191.3223 | 33 |

CORRELATION COEFFICIENTS..

| | X0 | X1 | X2 | X3 | X4 | X5 | X6 | X7 | X8 |
|----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X0 | 1.00000 | -0.00801 | 0.25425 | -0.38692 | 0.49860 | -0.01977 | 0.52070 | -0.01420 | 0.53327 |
| X1 | -0.00801 | 1.00000 | -0.05398 | -0.06821 | -0.05876 | 0.03721 | -0.07456 | -0.03590 | -0.03143 |
| X2 | 0.25425 | -0.05398 | 1.00000 | 0.09860 | 0.31033 | -0.06602 | 0.52327 | 0.03405 | 0.21223 |
| X3 | -0.38692 | -0.06821 | 0.09860 | 1.00000 | 0.24731 | -0.03867 | 0.59654 | -0.07275 | 0.56731 |
| X4 | 0.49860 | -0.05876 | 0.31033 | 0.24731 | 1.00000 | -0.03229 | 0.75984 | -0.02761 | 0.59724 |
| X5 | -0.01977 | 0.03721 | -0.06602 | -0.03867 | -0.03229 | 1.00000 | -0.02941 | -0.04439 | 0.05621 |
| X6 | 0.52070 | -0.07456 | 0.52327 | 0.59654 | 0.75984 | -0.02941 | 1.00000 | 0.00845 | 0.84258 |
| X7 | -0.01420 | -0.03590 | 0.03405 | -0.07275 | -0.02761 | -0.04439 | 0.00845 | 1.00000 | -0.00000 |
| X8 | 0.53327 | -0.03143 | 0.21223 | 0.56731 | 0.59724 | 0.05621 | 0.84258 | -0.00000 | 1.00000 |

DETERMINANT OF CORRELATION MATRIX = 0.0089981(0.99980977E-02)

| VARIABLE | EST CORRELABILITY | FACTOR | EIGENVALUE | PCI OF VAR | CUM PCT |
|----------|-------------------|--------|------------|------------|---------|
| X0 | 1.00000 | 1 | 3.58996 | 39.9 | 39.9 |
| X1 | 1.00000 | 2 | 1.11152 | 12.4 | 52.2 |
| X2 | 1.00000 | 3 | 1.00635 | 11.2 | 63.4 |
| X3 | 1.00000 | 4 | 0.97471 | 10.8 | 74.3 |
| X4 | 1.00000 | 5 | 0.90454 | 10.1 | 84.3 |
| X5 | 1.00000 | 6 | 0.72168 | 8.0 | 92.4 |
| X6 | 1.00000 | 7 | 0.49682 | 5.5 | 97.9 |
| X7 | 1.00000 | 8 | 0.13017 | 1.4 | 99.3 |
| X8 | 1.00000 | 9 | 0.00025 | 0.7 | 100.0 |

FACTOR MATRIX USING PRINCIPAL FACTOR, NO ITERATIONS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 |
|----|----------|----------|----------|----------|----------|
| X0 | 0.87324 | 0.10283 | -0.04191 | 0.13980 | 0.10473 |
| X1 | -0.08249 | 0.47050 | 0.47021 | -0.70776 | -0.14376 |
| X2 | 0.48020 | -0.28613 | 0.40666 | -0.27818 | -0.51014 |
| X3 | 0.58059 | 0.11473 | -0.49319 | 0.37345 | 0.23467 |
| X4 | 0.77376 | -0.05692 | 0.16005 | -0.05000 | -0.13759 |
| X5 | -0.02016 | 0.55733 | 0.44715 | -0.56343 | 0.39827 |
| X6 | 0.97055 | -0.05113 | 0.08433 | -0.01757 | -0.03445 |
| X7 | -0.01825 | -0.66709 | 0.39738 | 0.20725 | 0.57514 |
| X8 | 0.59323 | 0.12049 | -0.01610 | 0.08870 | 0.20349 |

VARIABLE COMMUNALITY

| | |
|----|---------|
| X0 | 0.82157 |
| X1 | 0.97067 |
| X2 | 0.61569 |
| X3 | 0.56274 |
| X4 | 0.63935 |
| X5 | 0.94721 |
| X6 | 0.95897 |
| X7 | 0.97698 |
| X8 | 0.66192 |

VARI-MAX ROTATED FACTOR MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 |
|----|----------|----------|----------|----------|----------|
| X0 | 0.00755 | 0.10913 | 0.03234 | 0.05413 | 0.00925 |
| X1 | -0.01849 | -0.05543 | -0.03157 | 0.09310 | 0.00734 |
| X2 | 0.17404 | 0.00419 | -0.00293 | -0.05569 | -0.01741 |
| X3 | 0.02089 | -0.02365 | -0.11195 | -0.10512 | -0.12114 |
| X4 | 0.05141 | 0.46073 | -0.03117 | -0.02185 | -0.03683 |
| X5 | -0.00213 | -0.01986 | -0.04044 | 0.00885 | 0.02252 |
| X6 | 0.06868 | 0.04578 | 0.02291 | -0.03024 | -0.01424 |
| X7 | -0.00749 | -0.00621 | 0.04791 | -0.03102 | -0.04193 |
| X8 | 0.01637 | 0.11909 | 0.04487 | 0.03140 | 0.07573 |

TRANSFORMATION MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 |
|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| FACTOR 1 | 0.93322 | 0.35542 | -0.01145 | -0.04904 | -0.01526 |
| FACTOR 2 | 0.14426 | -0.31633 | -0.64042 | 0.43858 | 0.52548 |
| FACTOR 3 | -0.16373 | 0.53520 | 0.00093 | 0.51646 | 0.47424 |
| FACTOR 4 | 0.14879 | -0.30953 | 0.20783 | -0.71583 | -0.57148 |
| FACTOR 5 | 0.24363 | -0.62506 | 0.59302 | -0.16140 | -0.41889 |

FACTOR SCORE COEFFICIENTS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 |
|----|----------|----------|----------|----------|----------|
| X0 | 0.31268 | -0.12287 | 0.05636 | 0.06060 | 0.01336 |
| X1 | 0.03260 | -0.01776 | -0.00014 | 0.07348 | -0.03643 |
| X2 | -0.15771 | 0.78443 | -0.05060 | -0.02435 | -0.01543 |
| X3 | 0.29354 | -0.41898 | -0.15334 | -0.18411 | -0.11436 |
| X4 | 0.12753 | 0.27048 | -0.03942 | 0.00929 | -0.02548 |
| X5 | 0.01414 | -0.01504 | 0.01450 | -0.03517 | 0.04652 |
| X6 | 0.21847 | 0.19855 | 0.02304 | 0.00640 | -0.00314 |
| X7 | 0.02990 | -0.06203 | 0.07424 | -0.00917 | 0.01295 |
| X8 | 0.31357 | -0.12262 | 0.07237 | 0.05611 | -0.00643 |

Συντελεστές Μεταβλητότητας

Τα μέτρα συνολικής διασποράς που δίνουν πληροφορίες για τις αποκλίσεις όλων των τιμών του εξεταζόμενου χαρακτηριστικού από την κεντρική τιμή είναι η μέση απόκλιση, η μέση απόκλιση τετραγώνου, η διακύμανση και ο συντελεστής μεταβλητότητας. Ο συντελεστής μεταβλητότητας (variation coefficient) είναι το σημαντικότερο μέτρο της κατηγορίας αυτής γιατί δίνει τις υπάρχουσες αποκλίσεις των τιμών του εξεταζόμενου χαρακτηριστικού σαν ποσοστό της κεντρικής τιμής του και επιτρέπει έτσι τη διενέργεια συγκρίσεων διαχρονικά όσο και μεταξύ χωρών (περιφερειών) με διαφορετικά χαρακτηριστικά (μέσους όρους).

Αναλύοντας τους πίνακες με τους συντελεστές μεταβλητότητας για τα έτη 1974, 1977 και 1980 και συγκεκριμένα στις εξαγωγές προς την Γερμανία, βλέπουμε ότι το μικρότερο συντελεστή, δηλαδή τη μικρότερη διαφοροποίηση από τη μέση εξαγωγική συμπεριφορά των χωρών της ομάδας της Lome παρουσιάζει ο κλάδος "μη εδωδιμες πρώτες ύλες" (π.χ. ξύλας προσανατολισμός στην εξαγωγή προϊόντων αυτής της ομάδας). Τη μεγαλύτερη διαφοροποίηση από μιά κοινή εξαγωγική συμπεριφορά παρουσιάζει ο κλάδος των ενεργειακών προϊόντων (μικρός συντελεστής χωρών εξειδικεύεται στην εξαγωγή ενεργειακών προϊόντων). Στην ομάδα των εισαγωγών για τα έτη 1974, 1977, 1980 παρατηρείται ότι τα λάδι και έλαια καθώς και τα είδη διατροφής έχουν μεγάλη διαφοροποίηση. Την πρώτη χρονιά βλέπουμε ομοιόμορφη εισαγωγική συμπεριφορά ενώ την τρίτη παρατηρούμε εξειδίκευση στις εισαγωγές. Η ανάπτυξη του εμπορίου ωθεί τις χώρες στο να εισάγουν τα προϊόντα στα οποία υπάρχει έλλειψη.

Εισαγωγές από Ε.Ο.Κ.Συντελεστές Μεταβλητότητας

| 1974 | 1977 | 1980 |
|--------|-----------|-----------|
| .41449 | 284.8301 | 241.82844 |
| .0609 | 357.77823 | 133.22552 |
| .46847 | 237.18313 | 190.90094 |
| .89863 | 275.96892 | 279.73286 |
| .63136 | 234.16212 | 329.87339 |
| .46992 | 251.51251 | 229.30363 |
| .97899 | 339.0102 | 245.50407 |
| .24234 | 286.64339 | 228.07852 |
| .3743 | 297.51864 | 195.53719 |

Εξαγωγές προς Ε.Ο.Κ.Συντελεστές Μεταβλητότητας

| 974 | 1977 | 1980 |
|-------|-----------|-----------|
| 10445 | 191.97706 | 197.09643 |
| 20971 | 364.78094 | 382.14586 |
| 95172 | 603.61003 | 467.47534 |
| 00231 | 155.83307 | 158.53359 |
| 10962 | 396.01771 | 274.35277 |
| 12964 | 358.34277 | 333.03841 |
| 98897 | 155.09013 | 181.2118 |
| 19208 | 362.12128 | 401.44756 |
| 11992 | 458.2505 | 253.17243 |

ΩΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΥ-ΕΞΑΓΩΓΙΚΟΥ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΜΕΤΑΞΥ Ε.Ο.Κ. ΚΑΙ Α.Κ.Ε.
ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ
(FACTOR ANALYSIS METHOD:
THE CASE OF EEC-ACP)

11.4. Η Ερμηνεία των Αποτελεσμάτων

- Χωρική Ανάλυση -

Η ερμηνεία των παραγόντων F (Factors) που προκύπτουν είναι αποτέλεσμα της ανάλυσης πάνω στους συντελεστές που στη βιβλιογραφία συναντώνται με τους όρους loadings ή saturations. Οι συντελεστές αυτοί είναι οι συντελεστές συσχέτισης μεταξύ μεταβλητών και ερμηνευτικών παραγόντων. Αποτελούν δηλαδή έναν συνδετικό κρίκο μεταξύ των μεταβλητών με τα νέα αποτελέσματα, τους ερμηνευτικούς παράγοντες που προσπαθούμε να ερμηνεύσουμε. Οι πιο υψηλοί συντελεστές αφορούν τις μεταβλητές που είναι πιο κοντινές στον συγκεκριμένο ερμηνευτικό παράγοντα, συνεπώς είναι πιο χρήσιμες για να καθορίσουν την ερμηνεία του. Οι συντελεστές (έστω a_{jb}) κυμαίνονται μεταξύ +1 και -1. Όσο περισσότερο πλησιάζουν το +1 ή το -1 τόσο περισσότερο οι μεταβλητές που αντιπροσωπεύουν είναι συνδεδεμένες με τον ερμηνευτικό παράγοντα. Αντιθέτως, όσο τείνουν προς το μηδέν τόσο μικρότερη σχέση έχει η μεταβλητή με τον εξεταζόμενο παράγοντα. Όταν ο συντελεστής είναι μηδέν, ο ερμηνευτικός παράγοντας δεν αντιπροσωπεύει τίποτα.

Η σχέση των μεταβλητών με τους ερμηνευτικούς παράγοντες φαίνεται και από τις απόλυτες συμβολές οι οποίες εκφράζουν το ειδικό βάρος μίας μεταβλητής σε κάθε παράγοντα δηλαδή το τμήμα που κατέχει η μεταβλητή στο μέρος της πληροφορίας που αντιπροσωπεύει ο συγκεκριμένος παράγοντας (factor).

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται οι 9 ερμηνευτικοί παράγοντες που παρέχουν το σύνολο της πληροφορίας και χρησιμοποιούνται για τη διερεύνηση των σχέσεων χωρών και κλάδων καθώς και για την ταξινόμηση των χωρών και αφορούν τις εξαγωγές

και τις εισαγωγές των χωρών Α.Κ.Ε. με τις χώρες της Ε.Ο.Κ. κατά τα έτη 1974, 1977 και 1980 αντίστοιχα.

11.4.1. ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΠΡΟΣ Ε.Ο.Κ. (ΧΩΡΕΣ)

ΕΞΑΓΩΓΕΣ (1974)

Στην περίπτωση των εξαγωγών κατά το έτος 1974 όπως φαίνεται στον πίνακα, υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον F1 και υψηλή απόλυτη συνεισφορά στην ερμηνευτική ικανότητα του παράγοντα αυτού, παρουσιάζουν κατά σειρά οι κλάδοι P2, P7, P8, P4, P0. α) των μη εδώδιμων πρώτων υλών, β) των μηχανών και υλικών μεταφοράς, γ) των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων, δ) των λαδιών-λιπών-κεριών και ε) των ειδών διατροφής. Οι κλάδοι αυτοί παρουσιάζουν ομοιόμορφη συμπεριφορά, έχοντας θετικούς συντελεστές συσχέτισης με τον παράγοντα F1.

Όσον αφορά τις χώρες, παρατηρούμε ότι υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον F1 έχουν οι χώρες: Chad, Kiribati, Liberia, Mali, Mauritania, Niger, Papua N.G., Solomon, Sudan, Togo, Tonga, Upper Volta, Vanuatu, Benin, Gambia και Western Samoa. Οι πιά πάνω χώρες που ανήκουν σε αυτήν την ομάδα έχουν κοινή εξαγωγική συμπεριφορά όπως παρατηρούμε από τους σχετικούς δείκτες. Με τον ερμηνευτικό παράγοντα F2, υψηλούς συντελεστές συσχέτισης παρουσιάζουν ο κλάδος ειδών διατροφής και ζώντων ζώων (P0) που συναντάται παντού, ο κλάδος των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων (P8) που συναντάται δέκα φορές, ο κλάδος των μη εδώδιμων πρώτων υλών (P2), ο κλάδος των ποτών και καπνών (P1) ενώ χαμηλότερους συντελεστές συσχέτισης αλλά κοινή συμπεριφορά παρουσιάζει ο κλάδος

των μηχανών και υλικών μεταφοράς (P7) και ο κλάδος των χημικών προϊόντων (P5).

Οι χώρες που παρουσιάζουν υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον παράγοντα αυτόν (F2) είναι: Barbados (X2), Burundi (X5), Cameroon (X6), Fiji (X16), Ghana (X19), Ivory Coast (X24), Madagaskari (X30), Mauritius (X34), Seychelles (X43), Somalia (X46) και Uganda (X55) ενώ χαμηλότερους συντελεστές αλλά κοινή συμπεριφορά με τους παραπάνω παρουσιάζουν οι χώρες Cent. African Republic (X8), Ethiopia (X15), Kenya (X26), St. Lucia (X39) και Jamaica (X25).

Με βάση το ύψος και το πρόσημο των συντελεστών συσχέτισης των κλάδων και των χωρών με τον παράγοντα F2, θεωρούμε ότι ο τελευταίος αντιπροσωπεύει τη βιομηχανία προσανατολισμού στα είδη διατροφής, στις μη εδωδιμες πρώτες ύλες, στα διάφορα βιομηχανικά προϊόντα και στα ποτά και καπνό.

Υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον τρίτο ερμηνευτικό παράγοντα (F3) παρουσιάζει κυρίως ο κλάδος των ενεργειακών προϊόντων (P3) και κατά πολύ μικρό ποσοστό οι κλάδοι P8, P0, P1 και P7 που παριστάνουν αντίστοιχα τα διάφορα βιομηχανικά προϊόντα, τα είδη διατροφής, τα ποτά και τον καπνό και τις μηχανές-υλικά μεταφοράς. Οι χώρες που έχουν υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον παράγοντα αυτόν είναι το Congo (X11), η Gabon (X17) και η Nigeria (X36) ενώ χαμηλό συντελεστή συσχέτισης παρουσιάζει το Trinidad and Tobaco (X53).

Με βάση τα παραπάνω δεχόμαστε ότι ο τρίτος ερμηνευτικός παράγοντας αντιπροσωπεύει τον κλάδο των ενεργειακών προϊόντων (σχεδόν αποκλειστικά) στον οποίο παρουσιάζουν ειδικευση οι παραπάνω χώρες.

Υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον τέταρτο ερμηνευτικό παράγοντα (F4) παρουσιάζει κυρίως ο κλάδος (P6) που αντιπροσωπεύει τα βιομηχανικά προϊόντα τα ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη και δευτερευόντως οι κλάδοι (P4) και (P7) που αντιπροσωπεύουν τα λάδια-λίπη-έλαια και μηχανές-υλικά μεταφορών αντίστοιχα. Οι χώρες που έχουν υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον παράγοντα αυτόν είναι η Sierra Leona (X44), το Zaire (X59) και η Zambia (X60).

Με βάση τα παραπάνω δεχόμαστε ότι ο τέταρτος ερμηνευτικός παράγοντας (F4) αντιπροσωπεύει τον κλάδο των βιομηχανικών προϊόντων (P6) κυρίως και δευτερευόντως τους κλάδους (P4) των λαδιών-λιπών-κεριών και (P7) των μηχανών και υλικών μεταφοράς, στους οποίους παρουσιάζουν εξειδίκευση οι ανωτέρω χώρες.

Υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον πέμπτο ερμηνευτικό παράγοντα (F5) παρουσιάζει κυρίως ο κλάδος (P4) που αντιπροσωπεύει τα λάδια-λίπη-κεριά και χαμηλότερους συντελεστές αλλά κοινή συμπεριφορά παρουσιάζουν οι κλάδοι P7 (Μηχανές και υλικά μεταφορών), P8 (Διάφορα βιομηχανικά προϊόντα), P2 (Μη εδώδιμες πρώτες ύλες) και P0 (είδη διατροφής και ζώντα ζώα). Η χώρα που έχει υψηλό συντελεστή συσχέτισης με τον παράγοντα F5 είναι η Σενεγάλη (X42). Με βάση τα παραπάνω δεχόμαστε ότι ο πέμπτος ερμηνευτικός παράγοντας (F5) αντιπροσωπεύει τους κλάδους των λαδιών-λιπών-κεριών κυρίως και δευτερευόντως των μηχανών-υλικών μεταφοράς, τα είδη διατροφής, τις μη εδώδιμες πρώτες ύλες και τα διάφορα βιομηχανικά προϊόντα στους οποίους παρουσιάζει εξειδίκευση η Σενεγάλη.

Σε σχέση με τον ερμηνευτικό παράγοντα F6, υψηλή συσχέτιση παρουσιάζει ο κλάδος των ποτών-καπνού (P1) και τα είδη διατροφής (P0) στους οποίους εξειδικεύεται το Malawi (X31).

ΕΞΑΓΩΓΕΣ (1977)

Στην περίπτωση των εξαγωγών κατά το έτος 1977 όπως φαίνεται στον αντίστοιχο πίνακα, υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον πρώτο ερμηνευτικό παράγοντα (F1) παρουσιάζουν: ο κλάδος (P0) που αφορά τα είδη διατροφής και ζώντα ζώα, ο κλάδος (P7) που αφορά τις μηχανές και τα υλικά μεταφοράς, ο κλάδος (P2) που αφορά τις μη εδωδιμες πρώτες ύλες, ενώ χαμηλότερους συντελεστές συσχέτισης αλλά κοινή συμπεριφορά παρουσιάζει ο κλάδος των ποτών-καπνών (P1) και ο κλάδος των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων (P8).

Οι χώρες που παρουσιάζουν υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον παράγοντα (F1) είναι οι: Barbados, Burundi, Cameroon, Central African Republic, Comorus, Dominica, Ethiopia, Fiji, Ghana, Grenada, Guyana, Ivory Coast, Jamaica, Kenya, Madagaskari, Mauritius, St. Lucia, St. Vincent, Somalia, Tanzania, Togo και Uganda.

Με βάση τα παραπάνω δεχόμαστε ότι ο πρώτος ερμηνευτικός παράγοντας αντιπροσωπεύει βασικά τον κλάδο των ειδών διατροφής, τις μηχανές-υλικά μεταφοράς και τις μη εδωδιμες πρώτες ύλες όπου παρουσιάζουν ειδίκευση οι παραπάνω χώρες. Υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον παράγοντα F2 παρουσιάζουν οι κλάδοι (P2) των μη εδωδιμων πρώτων υλών, (P4) των λαδιών-λιπών-κεριών και (P7) των βιομηχανικών προϊόντων, ενώ χαμηλότερους συντελεστές συσχέτισης αλλά κοινή συμπεριφορά παρουσιάζει ο κλάδος (P8) των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων. Οι χώρες που παρουσιάζουν υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον παράγοντα F2 είναι οι: Kiribati, Liberia, Mali, Niger, Solomon, Sudan, Tonga, Upper Volta και Western Samoa.

Με βάση τα παραπάνω δεχόμαστε ότι ο δεύτερος ερμηνευτικός παράγοντας αντιπροσωπεύει τον κλάδο των μη εδώδιμων πρώτων υλών, τον κλάδο των λιπών-ελαίων και τον κλάδο των μηχανών-υλικών μεταφορών όπου παρουσιάζουν ειδίκευση οι προαναφερθείσες χώρες.

Υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον τρίτο ερμηνευτικό παράγοντα (F3) παρουσιάζει κυρίως ο κλάδος (P3) των ενεργειακών προϊόντων και οι κλάδοι (P5) και (P8) που αφορούν τα χημικά προϊόντα και τα διάφορα βιομηχανικά προϊόντα αντίστοιχα ενώ κοινή συμπεριφορά παρουσιάζουν επίσης οι κλάδοι (P7) και (P6) που αντιπροσωπεύουν τις μηχανές και τα υλικά μεταφορών καθώς επίσης και τα βιομηχανικά προϊόντα.

Οι χώρες που έχουν υψηλό συντελεστή συσχέτισης με τον παράγοντα F3 έχουν οι χώρες: Congo (X11), Gabon (X17), Nigeria (X36) και Trinidad and Tobago (X53).

Με βάση τα παραπάνω δεχόμαστε ότι ο τρίτος ερμηνευτικός παράγοντας αντιπροσωπεύει τον κλάδο των ενεργειακών προϊόντων, των χημικών προϊόντων και των "διάφορων βιομηχανικών προϊόντων" όπου παρουσιάζουν ειδίκευση οι πιο πάνω χώρες X11, X17, X36, X53. Με τον τέταρτο ερμηνευτικό παράγοντα (F4) υψηλούς συντελεστές συσχέτισης παρουσιάζει κύρια ο κλάδος (P6) που αφορά τα "βιομηχανικά προϊόντα τα ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη" και δευτερευόντως ο κλάδος (P4) που αφορά τα λάδια-λίπη-κεριά. Οι χώρες που έχουν υψηλό συντελεστή συσχέτισης με τον παράγοντα F4 είναι οι: Sierra Leone (X44), Zaire (X59) και Zambia (X60).

Με βάση τα παραπάνω δεχόμαστε ότι ο τέταρτος ερμηνευτικός παράγοντας F4 αντιπροσωπεύει τον κλάδο (P6) των βιομηχανικών προϊόντων στον οποίον οι χώρες X44, X59 και X60 που αναφέραμε πιο πάνω έχουν κάποια εξειδίκευση.

Με τον πέμπτο ερμηνευτικό παράγοντα (F5) υψηλούς συντελεστές συσχέτισης παρουσιάζει κύρια ο κλάδος (P4) που αφορά τα λίπη-έλαια και δευτερευόντως οι κλάδοι P8, P2 και P7 που αντιπροσωπεύουν τα διάφορα βιομηχανικά προϊόντα, τις μη εδώδιμες πρώτες ύλες και τις μηχανές και τα υλικά μεταφοράς. Οι χώρες που έχουν υψηλό συντελεστή συσχέτισης με τον παράγοντα F5 είναι η Gambia (X18) και η Σενεγάλη (X42). Για τις δύο αυτές χώρες δεχόμαστε ότι έχουν κάποια εξειδίκευση στους κλάδους των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων, στις μη εδώδιμες πρώτες ύλες και στις μηχανές και τα υλικά μεταφοράς που αντιπροσωπεύει ο ερμηνευτικός παράγοντας F5.

Υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον έκτο ερμηνευτικό παράγοντα (F6) παρουσιάζει βασικά ο κλάδος των μηχανών-υλικών μεταφοράς (P7) και δευτερευόντως οι κλάδοι P8, P0 και P5 που αφορούν τα διάφορα βιομηχανικά προϊόντα, τα είδη διατροφής και τα χημικά προϊόντα αντίστοιχα. Οι χώρες που έχουν υψηλό συντελεστή συσχέτισης με τον παράγοντα F6 είναι η Cape Verde (X7) και οι Σεϋχέλες (X43). Με βάση τα παραπάνω δεχόμαστε ότι ο έκτος ερμηνευτικός παράγοντας αντιπροσωπεύει τον κλάδο των μηχανών-υλικών μεταφοράς και τα "διάφορα βιομηχανικά προϊόντα" που οι δύο χώρες (X7) και (X43) παρουσιάζουν εξειδίκευση.

Υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον έβδομο παράγοντα (F7) παρουσιάζουν οι κλάδοι (P5) και (P1) που παριστούν τα χημικά προϊόντα και τα ποτά-καπνό αντίστοιχα και στους οποίους κλάδους οι Μπαχάμες (X1) εξειδικεύονται.

Τέλος υψηλό συντελεστή συσχέτισης με τον όγδοο παράγοντα (F8) παρουσιάζει ο κλάδος των ποτών και του καπνού όπου εξειδικεύεται το Malawi (X31).

ΕΞΑΓΩΓΕΣ (1980)

Στην περίπτωση των εξαγωγών κατά το έτος 1980 όπως φαίνεται στο σχετικό πίνακα, υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον ερμηνευτικό παράγοντα (F1) παρουσιάζουν ο κλάδος των ειδών διατροφής (P0) ο οποίος συναντάται σε όλες τις χώρες και οι κλάδοι (P7), (P2), (P8) που παριστούν αντίστοιχα τις μηχανές και τα υλικά μεταφοράς, τις μη εδώδιμες πρώτες ύλες και τα διάφορα βιομηχανικά προϊόντα. Οι κλάδοι αυτοί παρουσιάζουν ομοιόμορφη συμπεριφορά έχοντας θετικούς συντελεστές συσχέτισης με τον παράγοντα F1. Χαμηλότερους συντελεστές συσχέτισης αλλά κοινή συμπεριφορά παρουσιάζουν επίσης οι κλάδοι (P4) και (P1) που παριστάνουν αντίστοιχα τα λίπη-έλαια-κεριά και τα "ποτά-καπνό". Όσον αφορά τις χώρες, παρατηρούμε ότι υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον ερμηνευτικό παράγοντα F1 έχουν οι χώρες: Barbados (X2), Botswana (X4), Cameroon (X6), Cape Verde (X7), Ethiopia (X15), Fiji (X16), Grenada (X20), Guyana (X23), Ivory Coast (X24), Kenya (X26), Madagaskari (X30), St. Lucia (X39), Senegal (X42), Seychelles (X43), Somalia (X46) και Tanzania (X50).

Με βάση τα παραπάνω δεχόμαστε ότι ο πρώτος ερμηνευτικός παράγοντας F1 αντιπροσωπεύει τον κλάδο των ειδών διατροφής, τον κλάδο των μηχανών-υλικών μεταφοράς και τους κλάδους των μη εδώδιμων πρώτων υλών και των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων που οι πιο πάνω χώρες έχουν κάποια εξειδίκευση.

Υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον ερμηνευτικό παράγοντα F2 παρουσιάζουν οι κλάδοι των μη εδώδιμων πρώτων υλών (P2), των ειδών διατροφής (P0), των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων (P8) και των μηχανών και υλικών μεταφοράς (P7) ενώ χαμηλότερο συντελεστή

συσχέτισης αλλά κοινή συμπεριφορά παρουσιάζουν οι κλάδοι (P4), (P1) και (P6) που αντιπροσωπεύουν αντίστοιχα λίπη-έλαια, ποτά-καπνό και τα βιομηχανικά προϊόντα τα ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη. Με βάση τα παραπάνω δεχόμαστε ότι ο ερμηνευτικός παράγων F2 αντιπροσωπεύει τον κλάδο των μη εδώδιμων πρώτων υλών, τον κλάδο των ειδών διατροφής, τον κλάδο των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων και τον κλάδο των μηχανών και υλικών μεταφορών όπου έχουν κάποια εξειδίκευση οι χώρες X8, X27, X29, X35, X47, X51, X52, X56, X57 και X58. Παρατηρούμε οι ως άνω χώρες έχουν υψηλό συντελεστή συσχέτισης με τον ερμηνευτικό παράγοντα F2 και ονομαστικά είναι οι: Central African Republic (X8), Kiribati (X27), Liberia (X29), Niger (X35), Sudan (X47), Togo (X51), Tonga (X52), Upper Volta (X56), Vanuatu (X57) και Western Samoa (X58).

Υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον F3 παρουσιάζουν οι κλάδοι των ενεργειακών προϊόντων (P3) και των χημικών προϊόντων (X5) ενώ χαμηλότερους συντελεστές συσχέτισης αλλά κοινή συμπεριφορά παρουσιάζουν οι κλάδοι των μη εδώδιμων πρώτων υλών (P2) και των βιομηχανικών προϊόντων (P6). Οι χώρες που έχουν υψηλό συντελεστή συσχέτισης με τον F3 είναι οι χώρες P11 (Congo), P17 (Gabon), P36 (Nigeria) και P53 (Trinidad and Tobaco) οι οποίες εξειδικεύονται στους πιο πάνω κλάδους προϊόντων.

Υψηλό συντελεστή συσχέτισης με τον ερμηνευτικό παράγοντα F4 παρουσιάζει ο κλάδος P6 των βιομηχανικών προϊόντων στον οποίο εξειδικεύεται η Ζάμπια (X60).

Υψηλό συντελεστή συσχέτισης με τον F5 παρουσιάζουν κατά σειρά οι κλάδοι P1, P0, P2 των ποτών-καπνού, των ειδών διατροφής και των μη εδώδιμων πρώτων υλών στους οποίους εξειδικεύεται το Malawi (X31).

Τέλος υψηλό συντελεστή συσχέτισης με τον ερμηνευτικό παράγοντα F6 παρουσιάζουν οι κλάδοι των χημικών προϊόντων (P5), των ποτών και του καπνού (P1), των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων (P8) και των ειδών διατροφής (P0) στους οποίους ειδικεύεται η Jamaica (X25).

11.4.2. ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΠΟ Ε.Ο.Κ. (ΧΩΡΕΣ)

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ (1974)

Στην περίπτωση των εισαγωγών κατά το έτος 1974, υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον ερμηνευτικό παράγοντα F1 και υψηλή απόλυτη συνεισφορά στην ερμηνευτική ικανότητα του παράγοντα αυτού, παρουσιάζουν οι κλάδοι P8, P7, P1, P0, P4 που παριστούν αντίστοιχα τους κλάδους "των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων", "τις μηχανές και τα υλικά μεταφοράς", "τα ποτά και τον καπνό", "τα είδη διατροφής και ζώντα ζώα" και "τα λίπη και έλαια". Χαμηλότερους συντελεστές συσχέτισης αλλά κοινή συμπεριφορά παρουσιάζουν οι κλάδοι P5, P6, P3 και P2 που παριστούν αντίστοιχα τα "χημικά προϊόντα", "βιομηχανικά προϊόντα κατά πρώτη ύλη", "ενεργειακά προϊόντα" και "μη εδωδιμες πρώτες ύλες".

Οι χώρες που παρουσιάζουν υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον παράγοντα F1 είναι οι: Cameroon (X6), Central African Republic (X8), Congo (X11), Ethiopia (X15), Fiji (X16), Ghana (X19), Ivory Coast (X24), Kenya (X26), Kiribati (X27), Liberia (X29), Malawi (X31), Mauritania (X33), Niger (X35), Nigeria (X36), Papua New Guinea (X37), Senegal (X42), Solomon (X45), Sudan (X47), Tanzania (X50), Tonga (X52), Uganda (X55), Upper Volta (X56), Zaire (X59) και Zambia (X60).

Με βάση το ύψος και το πρόσημο των συντελεστών συσχέτισης των κλάδων και των χωρών με τον παράγοντα F1, θεωρούμε ότι ο τελευταίος αντιπροσωπεύει τη βιομηχανία προσανατολισμού στα διάφορα βιομηχανικά προϊόντα, στις μηχανές-υλικά μεταφορών, στα ποτά και στον καπνό, στα είδη διατροφής και στα χημικά προϊόντα όπου πρωτίστως εξειδικεύονται οι ως άνω χώρες ενώ δευτερευόντως εξειδικεύονται στους κλάδους P4, P6, P3, P2 που αντιπροσωπεύουν αντίστοιχα τα λίπη και έλαια, τα βιομηχανικά προϊόντα κατά πρώτη ύλη, τα ενεργειακά προϊόντα και τις μη εδώδιμες πρώτες ύλες.

Υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον δεύτερο ερμηνευτικό παράγοντα (F2) παρουσιάζουν οι κλάδοι των βιομηχανικών προϊόντων κατά πρώτη ύλη (P6), των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων (P8) και των ποτών-καπνού (P1) ενώ χαμηλότερους συντελεστές αλλά κοινή συμπεριφορά παρουσιάζουν οι κλάδοι P2 και P7 που παριστάνουν αντίστοιχα τις μη εδώδιμες πρώτες ύλες και τις μηχανές και τα υλικά μεταφορών. Οι χώρες που έχουν υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον F2 είναι οι: Benin (X3), Gabon (X17), Guyana (X23), Jamaica (X25), Madagaskari (X30), Somalia (X46), Togo (X51), Trinidad and Tobacco (X53), Vanuatu (X57) και Western Samoa (X58).

Με βάση το ύψος και το πρόσημο των συντελεστών συσχέτισης των κλάδων και των χωρών με τον παράγοντα F2, θεωρούμε ότι ο τελευταίος αντιπροσωπεύει τη βιομηχανία προσανατολισμού στα βιομηχανικά προϊόντα στα οποία ειδικεύονται οι ως άνω χώρες.

Υψηλούς τέλος συντελεστές συσχέτισης με τον τρίτο ερμηνευτικό παράγοντα (F3) παρουσιάζουν οι κλάδοι των ειδών διατροφής (P0), των ποτών και του καπνού (P1), των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων (P8) και των λιπών-ελαίων (P4), ενώ χαμηλότερους συντελεστές

παρουσιάζουν οι κλάδοι P5, P2, P6 των χημικών προϊόντων, των μη εδώδιμων πρώτων υλών και των βιομηχανικών προϊόντων κατά κατηγορία πρώτων υλών.

Οι χώρες που έχουν υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον F3 είναι οι: Barbados (X2), Burundi (X5), Chad (X9), Gambia (X18), Mali (X32), St. Lucia (X39) και Sierra Leone (X44).

Με βάση το ύψος των συντελεστών συσχέτισης των κλάδων και των χωρών με τον F3 θεωρούμε ότι ο παράγοντας αυτός αντιπροσωπεύει τη βιομηχανία προσανατολισμού στα είδη διατροφής, στα ποτά και στον καπνό, στα διάφορα βιομηχανικά προϊόντα και στα λίπη και έλαια που εξειδικεύονται οι πιο πάνω χώρες που αναφέραμε.

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΠΟ Ε.Ο.Κ.

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ (1977)

Εξετάζοντας τις εισαγωγές που πραγματοποιούν οι χώρες Α.Κ.Ε. από την Ε.Ο.Κ. κατά το 1977 παρατηρούμε υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον ερμηνευτικό παράγοντα F1 και υψηλή απόλυτη συνεισφορά στην ερμηνευτική του ικανότητα να παρουσιάζουν οι κλάδοι των χημικών προϊόντων (P5), των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων (P8) και των βιομηχανικών προϊόντων κατά πρώτη ύλη (P6). Χαμηλότερους συντελεστές συσχέτισης αλλά κοινή συμπεριφορά παρουσιάζουν οι κλάδοι των ειδών διατροφής (P0), των μη εδώδιμων πρώτων υλών (P2) των ποτών και του καπνού (P1) και των ενεργειακών προϊόντων (P3).

Οι χώρες που παρουσιάζουν υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον παράγοντα F1 είναι οι: Barbados (X2), Burundi (X5), Cameroon (X6), Central African Republic (X8), Ethiopia (X15), Fiji (X16),

Gabon (X17), Gambia (X18), Ghana (X19), Guyana (X23), Ivory Coast (X24), Kenya (X26), Kiribati (X27), Liberia (X29), Madagaskari (X30), Malawi (X31), Mali (X32), Mauritius (X34), Niger (X35), Nigeria (X36), Papua N.G. (X37), Senegal (X42), Seychelles (X43), Solomn (X45), Somalia (X46), Sudan (X47), Tanzania (X50), Togo (X51), Tonga (X52), Trinidad and Tobacco (X53), Uganda (X55), Upper Volta (X56), Western Samoa (X58), Zaire (X59) και Zambia (X60).

Με βάση το ύψος και το πρόσημο των συντελεστών συσχέτισης των κλάδων και των χωρών με τον παράγοντα F1 θεωρούμε ότι ο παράγοντας αυτός αντιπροσωπεύει τη βιομηχανία προσανατολισμού στα βιομηχανικά και στα χημικά προϊόντα στην εισαγωγή των οποίων εξειδικεύονται οι πιο πάνω χώρες.

Υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον ερμηνευτικό παράγοντα F2 παρουσιάζουν οι κλάδοι των ειδών διατροφής (P0), των χημικών προϊόντων (X5) των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων (P8) και των ποτών και καπνού (P1) ενώ χαμηλότερους συντελεστές αλλά κοινή συμπεριφορά παρουσιάζουν οι κλάδοι των βιομηχανικών προϊόντων (P6) των ελαίων-λιπών (P4) και των ενεργειακών προϊόντων (P3). Οι χώρες που παρουσιάζουν υψηλό συντελεστή συσχέτισης με τον παράγοντα F2 είναι οι: Barbados (X2), Cape Verde (X7), Congo (X11), Dominica (X13), Grenada (X20), Jamaica (X25), St. Lucia (X39), St. Vincent (X40) και Sierra Leone (X44).

Με βάση τους συντελεστές συσχέτισης κλάδων-χωρών με τον παράγοντα F2 θεωρούμε ότι ο παράγοντας αυτός αντιπροσωπεύει τη βιομηχανία προσανατολισμού των χωρών Α.Κ.Ε. σε εισαγωγές από τις χώρες της Ε.Ο.Κ. στους κλάδους των ειδών διατροφής, των χημικών και των βιομηχανικών προϊόντων όπου οι συγκεκριμένες χώρες εξειδικεύονται.

Τέλος από τους υπόλοιπους ερμηνευτικούς παράγοντες παρατηρούμε ότι υψηλό συντελεστή συσχέτισης με τον παράγοντα F4 μόνο, παρουσιάζουν οι κλάδοι των ενεργειακών προϊόντων (P3), των ποτών και του καπνού (P1), των ειδών διατροφής (P0) και των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων (P8) στους οποίους ειδικεύονται οι Μπαχάμες (X1).

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΠΟ Ε.Ο.Κ.

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ 1980

Εξετάζοντας τις εισαγωγές που πραγματοποιούν οι χώρες Α.Κ.Ε. από την Ε.Ο.Κ. κατά το 1980, παρατηρούμε υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον ερμηνευτικό παράγοντα F1 και υψηλή απόλυτη συνεισφορά στην ερμηνευτική του ικανότητα να παρουσιάζουν οι κλάδοι των μηχανών και των υλικών μεταφοράς (P7), των ποτών και καπνού (P1), των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων (P8), των ειδών διατροφής (P0), των ελαίων-λιπών (P4) και των χημικών προϊόντων (P5). Χαμηλότερους συντελεστές συσχέτισης αλλά κοινή συμπεριφορά παρουσιάζουν οι κλάδοι P2, P3, P6 που παριστάνουν τις μη εδώδιμες πρώτες ύλες, τα ενεργειακά προϊόντα και τα βιομηχανικά προϊόντα τα κατά πρώτη ύλη ταξινομημένα.

Οι χώρες που παρουσιάζουν υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον παράγοντα F1 είναι οι: Botswana (X4), Cameroon (X6), Ethiopia (X15), Fiji (X16), Gabon (X17), Kenya (X26), Liberia (X29), Madagaskari (X30), Malawi (X31), Nigeria (X36), Senegal (X42), Seychelles (X43), Somalia (X46), Sudan (X47), Tanzania (X50), Tonga (X52), Trinidad and Tobaco (X53), Upper Volta (X56), Western Samoa (X58) και Zambia (X60).

Με βάση τους συντελεστές συσχέτισης των κλάδων-χωρών με τον παράγοντα F1 θεωρούμε ότι ο παράγοντας αυτός αντιπροσωπεύει τη βιομηχανία προσανατολισμού στα ποτά και στον καπνό, στις μηχανές και τα υλικά μεταφοράς και τα διάφορα βιομηχανικά προϊόντα στην εισαγωγή των οποίων εξειδικεύονται οι πιο πάνω χώρες Α.Κ.Ε. που αναφέραμε.

Υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον παράγοντα F2 παρουσιάζουν οι κλάδοι των διάφορων βιομηχανικών προϊόντων (P8), των βιομηχανικών προϊόντων των ταξινομημένων κατά πρώτη ύλη (P6), των ειδών διατροφής (P0), των ποτών και του καπνού (P1) και των χημικών προϊόντων (X5), ενώ χαμηλότερο συντελεστή παρουσιάζουν οι κλάδοι P4, P2 που παριστάνουν τα λάδια-λίπη-κεριά και τις μη εδώδιμες πρώτες ύλες αντίστοιχα.

Οι χώρες που παρουσιάζουν υψηλό συντελεστή συσχέτισης με τον παράγοντα F2 είναι οι εξής: Barbados (X2), Central African Republic (X8), Congo (X11), Grenada (X20), Guyana (X23), Ivory Coast (X24), Jamaica (X25), St. Lucia (X39), Togo (X51), Upper Volta (X56) και Vanuatu (X57).

Με βάση τους συντελεστές συσχέτισης χωρών και κλάδων με τον παράγοντα F2 θεωρούμε ότι ο παράγοντας αυτός αντιπροσωπεύει τη βιομηχανία προσανατολισμού των χωρών Α.Κ.Ε. σε εισαγωγές από τις χώρες Ε.Ο.Κ. στους κλάδους των βιομηχανικών, βασικά, προϊόντων στην εισαγωγή των οποίων υπάρχει προσανατολισμός από τις πιο πάνω συγκεκριμένες 15 χώρες Α.Κ.Ε.

Υψηλούς συντελεστές συσχέτισης με τον F3 παρουσιάζουν οι κλάδοι των ειδών διατροφής (P0), των ενεργειακών προϊόντων (P3) και των ποτών και του καπνού (P1) στους οποίους έχει κάποια εισαγωγική εξειδίκευση η χώρα (X7) δηλαδή το Καμερούν.

Υψηλό συντελεστή συσχέτισης με τον F4 παρουσιάζει ο κλάδος των διαφόρων βιομηχανικών προϊόντων (P8) στον οποίο έχει κάποια εισαγωγική ειδικευση η χώρα (X54) δηλαδή το Tυγαλι. Τέλος υψηλό συντελεστή συσχέτισης με τον F6 έχουν οι κλάδοι των ενεργειακών προϊόντων (P3), των μη εδωδιμων πρώτων υλών (P2) και των ποτών και καπνού (P1). Η χώρα που έχει υψηλό σύντελεστή συσχέτισης με τον ερμηνευτικό παράγοντα F6 είναι το Nίger (X35).

SPSS FOR PRIME 400/500, VERSION 4, RELEASE 8.0

DEFAULT SPACE ALLOCATION.. ALLOWS FOR.. 163 TRANSFORMATIONS
 WORKSPACE 114688 BYTES 655 RECODE VALUES + LAG VARIABLES
 TRANSSPACE 16384 BYTES 2624 IF/COMPUTE OPERATIONS

1 RUN NAME FACTOR ANALYSIS
 2 FILE NAME IMPORTS FROM EEC 1974
 3 DATA LIST FIXED (6)/ 1 X1 TO X10 1-80 /
 4 2 X11 TO X20 1-80 /
 5 3 X21 TO X30 1-80 /
 6 4 X31 TO X40 1-80 /
 7 5 X41 TO X50 1-80 /
 8 6 X51 TO X60 1-80 /

THE DATA LIST PROVIDES FOR 60 VARIABLES AND 6 RECORDS ('CARDS') PER CASE. A MAXIMUM OF 50 COLUMNS ARE USED ON A RECORD.

WARNING - A NUMERIC VARIABLE HAS A WIDTH GREATER THAN 7. SMALL ROUNDING/TRUNCATION ERRORS MAY RESULT.

LIST OF THE CONSTRUCTED FORMAT STATEMENT.
 (10F8.0/10F8.0/10F8.0/10F8.0/10F8.0/10F8.0)

9 INPUT MEDIUM 1PPI1 PPI
 10 N OF CASES 9
 11 VAR LABELS X1, BAHAMAS /X2, BARBADOS /X3, BENIN /X4, BOTEKAYA /X5, BURUNDI /
 12 X6, CAMEROON /X7, CAPE VERDE /X8, CENT AFR REP / X9, CHAD /
 13 X10, COMOROS /X11, CONGO /X12, DJIBOUTI /X13, DOMINICA /
 14 X14, EQU GUINEA /X15, ETHIOPIA /X16, FIJI /X17, GABON /
 15 X18, GAMBIA /X19, GHANA /X20, GRENADA /X21, GUINEA /
 16 X22, GUINEA-BISSAU /X23, GUYANA /X24, IVORY COAST /X25, JAMAICA /
 17 X26, KENYA /X27, KIRIBATI /X28, LESOTHO /X29, LIBERIA /
 18 X30, MADAGASCAR /X31, MALAWI /X32, MALI /X33, MAURITANIA /
 19 X34, MAURITIUS /X35, NIGER /X36, NIGERIA /X37, PAPUA N.G. /
 20 X38, RWANDA /X39, ST LUCIA /X40, ST VINCENT /
 21 X41, SAO TOME & PUN /X42, SENEGAL /X43, SEYCHELLES /
 22 X44, SIERRA LEONE /X45, SOMALIA /X46, SOMALIA /X47, SWAZI /
 23 X48, SURINAM /X49, SWAZILAND /X50, TANZANIA /X51, TOGO /
 24 X52, TONGA /X53, TRINIDAD & TOBAGO /X54, TUVALU /X55, UGANDA /
 25 X56, UPPER VOLTA /X57, VANUATU /X58, WESTERN SAMOA /X59, ZAIRE /
 26 X60, ZAMBIA /
 27 FACTOR VARIABLES=X2, X3, X5, X6, X8, X9, X11, X15, X16, X17, X18, X19, X23,
 X24, X25, X26, X27, X29, X30, X31, X35, X36, X37, X38, X39, X42,
 X43, X44, X45, X46, X47, X50, X51, X52, X53, X55, X56, X57, X59, X60 /
 29 TYPE=PA1 / REFACTORS = 9 /
 30 ROTATE=VARIMAX /
 31 1,2,4,5,6,7
 32 STATISTICS

***** FACTOR PROBLEM REQUIRES 33392 BYTES WORKSPACE *****

FACTOR ANALYSIS

1. VARIABLE LIST

VARIABLES.. LABELS..

| | |
|-----|----------------|
| X2 | BARBADOS |
| X3 | BENIN |
| X5 | BURUNDI |
| X6 | CAMEROON |
| X8 | CENT AFR. REP |
| X9 | CHAD |
| X11 | CONGO |
| X15 | ETHIOPIA |
| X16 | FIJI |
| X17 | GABON |
| X18 | GAMBIA |
| X19 | GHANA |
| X23 | GUYANA |
| X24 | IVORY COAST |
| X25 | JAMAICA |
| X26 | KENYA |
| X27 | KIRIBATI |
| X29 | LIBERIA |
| X30 | MADAGASCARI |
| X31 | MALAWI |
| X32 | MALI |
| X33 | MAURITANIA |
| X34 | MAURITIUS |
| X35 | NIGER |
| X36 | NIGERIA |
| X37 | PAPUA N.G. |
| X39 | ST LUCIA |
| X42 | SENEGAL |
| X43 | SEYCHELLES |
| X44 | SIERRA LEONE |
| X45 | SOLOMON |
| X46 | SOMALIA |
| X47 | SUDAN |
| X50 | TANZANIA |
| X51 | TOGO |
| X52 | TONGA |
| X53 | TRINIDAD & TOB |
| X55 | UGANDA |
| X56 | UPPER VOLTA |
| X57 | VANUATU |
| X58 | WESTERN SAMOA |
| X59 | ZAIRE |
| X60 | ZAMBIA |

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/68) FROM REC 1974

| VARIABLE | MEAN | STANDARD DEV | CASES |
|----------|-------------|--------------|-------|
| X2 | 6224.5547 | 5777.7764 | 9 |
| X3 | 10318.7773 | 11539.6602 | 9 |
| X5 | 2368.1108 | 2122.5327 | 9 |
| X6 | 34248.2188 | 37088.8594 | 9 |
| X8 | 3904.6665 | 4581.1396 | 9 |
| X9 | 4981.4443 | 5218.9785 | 9 |
| X11 | 9469.0000 | 12055.2832 | 9 |
| X15 | 12822.7773 | 17049.1719 | 9 |
| X16 | 4607.2217 | 5904.3799 | 9 |
| X17 | 40327.1094 | 54180.5000 | 9 |
| X18 | 1814.1111 | 1305.5051 | 9 |
| X19 | 34975.8828 | 43556.9297 | 9 |
| X23 | 8649.5547 | 9434.1074 | 9 |
| X24 | 72053.0000 | 83778.2656 | 9 |
| X25 | 24155.5547 | 27208.8945 | 9 |
| X26 | 45881.3281 | 53293.0000 | 9 |
| X27 | 148.0000 | 161.0124 | 9 |
| X29 | 11016.0000 | 12410.4863 | 9 |
| X30 | 18228.6660 | 17278.5977 | 9 |
| X31 | 7130.7773 | 10064.9473 | 9 |
| X32 | 7503.5547 | 9061.3535 | 9 |
| X33 | 4580.0000 | 7108.9541 | 9 |
| X34 | 11769.0000 | 12045.6836 | 9 |
| X35 | 4733.2217 | 6034.5742 | 9 |
| X36 | 179306.5125 | 219485.2500 | 9 |
| X37 | 2274.7773 | 3015.9355 | 9 |
| X39 | 1711.2222 | 1548.0916 | 9 |
| X42 | 36737.5547 | 38511.4297 | 9 |
| X43 | 1222.6665 | 1133.8245 | 9 |
| X44 | 10278.6660 | 9865.1465 | 9 |
| X45 | 306.5555 | 335.1343 | 9 |
| X46 | 6256.4443 | 8306.6465 | 9 |
| X47 | 43793.0000 | 67803.8594 | 9 |
| X50 | 25697.5547 | 29286.2930 | 9 |
| X51 | 13598.0000 | 15838.0215 | 9 |
| X52 | 221.6667 | 271.7898 | 9 |
| X53 | 20506.2188 | 22497.5352 | 9 |
| X55 | 8398.0000 | 10643.6602 | 9 |
| X56 | 10852.2207 | 10508.7012 | 9 |
| X57 | 1207.0000 | 1277.3535 | 9 |
| X58 | 312.1111 | 368.4848 | 9 |
| X59 | 57710.8828 | 68309.9844 | 9 |
| X60 | 34059.4375 | 41227.0076 | 9 |

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORIS (CREATION DATE = 05/24/88) FROM REC 1974

CORRELATION COEFFICIENTS..

| | X2 | X3 | X5 | X6 | X8 | X9 | X11 | X15 | X16 | X17 |
|-----|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| X2 | 1.00000 | 0.74517 | 0.91963 | 0.79176 | 0.78833 | 0.84713 | 0.74690 | 0.59165 | 0.57115 | 0.72816 |
| X3 | 0.74517 | 1.00000 | 0.60088 | 0.92524 | 0.91199 | 0.84286 | 0.93388 | 0.77730 | 0.87459 | 0.94854 |
| X5 | 0.91963 | 0.60088 | 1.00000 | 0.89671 | 0.73773 | 0.83618 | 0.89425 | 0.87095 | 0.49037 | 0.86131 |
| X6 | 0.79176 | 0.92524 | 1.00000 | 0.98871 | 0.73773 | 0.93447 | 0.89168 | 0.85639 | 0.92214 | 0.96537 |
| X8 | 0.78833 | 0.91199 | 0.73773 | 0.98480 | 1.00000 | 0.97401 | 0.97794 | 0.92371 | 0.91694 | 0.94404 |
| X9 | 0.84713 | 0.84286 | 0.83618 | 0.93847 | 0.97401 | 1.00000 | 0.92899 | 0.87212 | 0.82661 | 0.87821 |
| X11 | 0.74690 | 0.93388 | 0.89425 | 0.98198 | 0.97794 | 0.92899 | 1.00000 | 0.86218 | 0.95982 | 0.99034 |
| X15 | 0.59165 | 0.77736 | 0.49705 | 0.89639 | 0.92371 | 0.87212 | 0.86218 | 1.00000 | 0.86061 | 0.80231 |
| X16 | 0.57115 | 0.87459 | 0.49037 | 0.92214 | 0.91694 | 0.82661 | 0.95982 | 0.86061 | 1.00000 | 0.95295 |
| X17 | 0.72816 | 0.94854 | 0.66131 | 0.96527 | 0.94404 | 0.87821 | 0.99034 | 0.80231 | 0.95495 | 1.00000 |
| X18 | 0.83039 | 0.80685 | 0.83409 | 0.82924 | 0.86191 | 0.91478 | 0.79281 | 0.74214 | 0.62338 | 0.74801 |
| X19 | 0.74015 | 0.90785 | 0.58946 | 0.98149 | 0.99280 | 0.95045 | 0.96625 | 0.94190 | 0.91717 | 0.93444 |
| X23 | 0.90052 | 0.91494 | 0.79554 | 0.99494 | 0.92398 | 0.89453 | 0.92390 | 0.76236 | 0.82503 | 0.92295 |
| X24 | 0.82993 | 0.94488 | 0.76041 | 0.99188 | 0.98585 | 0.95002 | 0.98682 | 0.86308 | 0.91412 | 0.97310 |
| X25 | 0.89395 | 0.93505 | 0.79724 | 0.96517 | 0.84230 | 0.91094 | 0.94525 | 0.74361 | 0.84656 | 0.94429 |
| X26 | 0.54885 | 0.79276 | 0.53067 | 0.91117 | 0.91952 | 0.86174 | 0.85378 | 0.98247 | 0.32975 | 0.80212 |
| X27 | 0.67179 | 0.90434 | 0.58588 | 0.96439 | 0.92196 | 0.84608 | 0.96233 | 0.82914 | 0.93685 | 0.96920 |
| X29 | 0.78968 | 0.95228 | 0.74946 | 0.98442 | 0.98417 | 0.94864 | 0.98903 | 0.86011 | 0.91794 | 0.97595 |
| X30 | 0.80779 | 0.89478 | 0.65799 | 0.95353 | 0.92973 | 0.87112 | 0.90530 | 0.87101 | 0.84891 | 0.89102 |
| X31 | 0.58838 | 0.84010 | 0.53108 | 0.93885 | 0.95350 | 0.89010 | 0.95147 | 0.85029 | 0.96368 | 0.91697 |
| X32 | 0.77996 | 0.64477 | 0.90251 | 0.72336 | 0.79690 | 0.89972 | 0.75280 | 0.61724 | 0.61192 | 0.69345 |
| X33 | 0.45425 | 0.82929 | 0.40540 | 0.89197 | 0.86784 | 0.77093 | 0.91367 | 0.83363 | 0.93616 | 0.91205 |
| X34 | 0.68672 | 0.92149 | 0.78674 | 0.96223 | 0.96159 | 0.93372 | 0.92823 | 0.82837 | 0.87567 | 0.93600 |
| X35 | 0.72379 | 0.94630 | 0.69571 | 0.97279 | 0.97058 | 0.91503 | 0.93320 | 0.85215 | 0.94622 | 0.98669 |
| X36 | 0.73762 | 0.93090 | 0.65785 | 0.92270 | 0.98049 | 0.91653 | 0.97980 | 0.91150 | 0.93504 | 0.96445 |
| X37 | 0.60497 | 0.81116 | 0.55125 | 0.92049 | 0.95277 | 0.90465 | 0.91318 | 0.94577 | 0.91074 | 0.85928 |
| X39 | 0.95799 | 0.80522 | 0.84691 | 0.78438 | 0.80463 | 0.86825 | 0.78137 | 0.86820 | 0.60742 | 0.76811 |
| X42 | 0.84235 | 0.90444 | 0.80544 | 0.97785 | 0.99297 | 0.94578 | 0.96619 | 0.88607 | 0.87682 | 0.93205 |
| X43 | 0.79206 | 0.86395 | 0.74546 | 0.90650 | 0.92942 | 0.93594 | 0.93374 | 0.79493 | 0.87247 | 0.91013 |
| X44 | 0.84319 | 0.88957 | 0.82468 | 0.96470 | 0.97673 | 0.98259 | 0.96673 | 0.83429 | 0.86985 | 0.93824 |
| X45 | 0.82253 | 0.91694 | 0.68795 | 0.96565 | 0.95708 | 0.90867 | 0.92139 | 0.90442 | 0.85488 | 0.89858 |
| X46 | 0.80625 | 0.94836 | 0.68275 | 0.92781 | 0.88106 | 0.80563 | 0.90851 | 0.72784 | 0.83273 | 0.93239 |
| X47 | 0.57892 | 0.87502 | 0.57673 | 0.93970 | 0.95247 | 0.87569 | 0.93503 | 0.96685 | 0.94024 | 0.90320 |
| X50 | 0.72336 | 0.84257 | 0.68187 | 0.94851 | 0.97789 | 0.95471 | 0.92527 | 0.86325 | 0.87626 | 0.87098 |
| X51 | 0.75975 | 0.96789 | 0.82277 | 0.90864 | 0.95811 | 0.97903 | 0.86961 | 0.79026 | 0.63181 | 0.93040 |
| X52 | 0.63214 | 0.88528 | 0.48993 | 0.93932 | 0.92274 | 0.83428 | 0.94015 | 0.90005 | 0.95710 | 0.93198 |
| X53 | 0.68417 | 0.93955 | 0.78159 | 0.97280 | 0.95077 | 0.91587 | 0.84732 | 0.80265 | 0.85204 | 0.94332 |
| X55 | 0.69057 | 0.89178 | 0.61156 | 0.97861 | 0.98225 | 0.92122 | 0.97022 | 0.85503 | 0.95148 | 0.94043 |
| X56 | 0.65701 | 0.83923 | 0.60674 | 0.94715 | 0.93479 | 0.89868 | 0.92496 | 0.89307 | 0.86661 | 0.89637 |
| X57 | 0.75399 | 0.96891 | 0.89186 | 0.94443 | 0.94210 | 0.89136 | 0.97683 | 0.79453 | 0.93540 | 0.98230 |
| X58 | 0.73778 | 0.96322 | 0.64805 | 0.96721 | 0.95023 | 0.88258 | 0.98579 | 0.82799 | 0.95460 | 0.99253 |
| X59 | 0.83633 | 0.91238 | 0.81020 | 0.97752 | 0.98931 | 0.97802 | 0.97463 | 0.86498 | 0.86648 | 0.94691 |
| X60 | 0.68357 | 0.91332 | 0.59429 | 0.93482 | 0.96148 | 0.88631 | 0.98155 | 0.89146 | 0.95893 | 0.97392 |

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/58) PROJ EEC 1974

| | X16 | X19 | X23 | X24 | X25 | X26 | X27 | X29 | X30 | X31 |
|-----|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| X2 | 0.83039 | 0.73015 | 0.90052 | 0.82993 | 0.59395 | 0.54985 | 0.67179 | 0.78968 | 0.80779 | 0.58838 |
| X3 | 0.80685 | 0.90785 | 0.91494 | 0.94488 | 0.79275 | 0.74276 | 0.90834 | 0.95228 | 0.84478 | 0.84010 |
| X5 | 0.83409 | 0.68946 | 0.76041 | 0.79584 | 0.93505 | 0.53967 | 0.55588 | 0.74946 | 0.65799 | 0.53168 |
| X6 | 0.82924 | 0.98149 | 0.94954 | 0.99185 | 0.96517 | 0.91117 | 0.96439 | 0.98442 | 0.95355 | 0.93885 |
| X8 | 0.86191 | 0.98280 | 0.92398 | 0.98585 | 0.94230 | 0.91952 | 0.92146 | 0.98417 | 0.92473 | 0.95330 |
| X9 | 0.91478 | 0.95045 | 0.89453 | 0.95002 | 0.91034 | 0.86174 | 0.84608 | 0.94604 | 0.86712 | 0.89010 |
| X11 | 0.79281 | 0.96823 | 0.92330 | 0.98662 | 0.94525 | 0.85378 | 0.96233 | 0.96903 | 0.90530 | 0.95147 |
| X15 | 0.74214 | 0.84190 | 0.76236 | 0.86508 | 0.78361 | 0.82427 | 0.82714 | 0.86011 | 0.87101 | 0.95029 |
| X16 | 0.62738 | 0.91717 | 0.82503 | 0.91412 | 0.84656 | 0.82975 | 0.93665 | 0.91794 | 0.84891 | 0.96568 |
| X17 | 0.74801 | 0.93444 | 0.92295 | 0.97316 | 0.94429 | 0.80212 | 0.96920 | 0.97595 | 0.89102 | 0.91647 |
| X18 | 1.00000 | 0.84057 | 0.80752 | 0.84441 | 0.82612 | 0.74303 | 0.73671 | 0.85768 | 0.75477 | 0.71141 |
| X19 | 0.84057 | 1.00000 | 0.91229 | 0.97535 | 0.92765 | 0.94187 | 0.91969 | 0.97862 | 0.93647 | 0.95760 |
| X23 | 0.80752 | 0.91229 | 1.00000 | 0.96678 | 0.99503 | 0.81785 | 0.88048 | 0.94530 | 0.95941 | 0.80484 |
| X24 | 0.84441 | 0.97535 | 0.96678 | 1.00000 | 0.98141 | 0.87820 | 0.94294 | 0.90363 | 0.84750 | 0.91883 |
| X25 | 0.82612 | 0.92765 | 0.99503 | 0.98141 | 1.00000 | 0.83025 | 0.90535 | 0.96282 | 0.95677 | 0.83415 |
| X26 | 0.74303 | 0.94187 | 0.81785 | 0.87820 | 0.83025 | 1.00000 | 0.82948 | 0.86302 | 0.92783 | 0.91476 |
| X27 | 0.73671 | 0.91969 | 0.88048 | 0.94294 | 0.90535 | 0.82948 | 1.00000 | 0.94351 | 0.87803 | 0.92047 |
| X29 | 0.85768 | 0.97862 | 0.94530 | 0.98662 | 0.96202 | 0.86302 | 0.94351 | 1.00000 | 0.92070 | 0.92311 |
| X30 | 0.75477 | 0.93847 | 0.95991 | 0.94740 | 0.95677 | 0.92783 | 0.87803 | 0.92070 | 1.00000 | 0.85867 |
| X31 | 0.71141 | 0.95760 | 0.80484 | 0.91883 | 0.83415 | 0.91476 | 0.92047 | 0.92311 | 0.85867 | 1.00000 |
| X32 | 0.86048 | 0.75127 | 0.71756 | 0.76812 | 0.72873 | 0.57648 | 0.61314 | 0.78334 | 0.60317 | 0.66934 |
| X33 | 0.64616 | 0.89071 | 0.74908 | 0.86017 | 0.77634 | 0.79776 | 0.84320 | 0.88889 | 0.71546 | 0.92843 |
| X34 | 0.82393 | 0.95497 | 0.98295 | 0.98024 | 0.97941 | 0.85805 | 0.88222 | 0.96967 | 0.95772 | 0.86678 |
| X35 | 0.79786 | 0.96976 | 0.91637 | 0.98108 | 0.93964 | 0.84644 | 0.94940 | 0.99228 | 0.98728 | 0.93842 |
| X36 | 0.79837 | 0.98859 | 0.93319 | 0.98389 | 0.94943 | 0.92474 | 0.95633 | 0.98259 | 0.95464 | 0.95083 |
| X37 | 0.75972 | 0.95656 | 0.78263 | 0.88820 | 0.81112 | 0.95190 | 0.86786 | 0.90029 | 0.85799 | 0.93327 |
| X39 | 0.88145 | 0.74955 | 0.87067 | 0.84082 | 0.87888 | 0.59302 | 0.68188 | 0.82556 | 0.74563 | 0.81116 |
| X42 | 0.89483 | 0.98122 | 0.94383 | 0.98628 | 0.95711 | 0.89147 | 0.90140 | 0.98352 | 0.92338 | 0.91432 |
| X43 | 0.82837 | 0.86231 | 0.84454 | 0.92414 | 0.87934 | 0.76128 | 0.87819 | 0.91714 | 0.79558 | 0.88412 |
| X44 | 0.89732 | 0.95470 | 0.92850 | 0.97666 | 0.94532 | 0.82857 | 0.90833 | 0.97933 | 0.87707 | 0.89595 |
| X45 | 0.82033 | 0.95711 | 0.94740 | 0.98146 | 0.95682 | 0.94449 | 0.88815 | 0.93918 | 0.98682 | 0.85609 |
| X46 | 0.73172 | 0.88333 | 0.97067 | 0.94125 | 0.97246 | 0.79112 | 0.89486 | 0.92673 | 0.94473 | 0.78640 |
| X47 | 0.74509 | 0.97333 | 0.81798 | 0.91842 | 0.84119 | 0.84550 | 0.90776 | 0.93015 | 0.88970 | 0.98001 |
| X50 | 0.84043 | 0.98654 | 0.87110 | 0.93833 | 0.88130 | 0.95654 | 0.85997 | 0.93955 | 0.91469 | 0.94394 |
| X51 | 0.71799 | 0.85886 | 0.93649 | 0.92115 | 0.94690 | 0.78374 | 0.90004 | 0.91154 | 0.91740 | 0.77699 |
| X52 | 0.66688 | 0.91758 | 0.83760 | 0.92002 | 0.86929 | 0.89274 | 0.90004 | 0.90525 | 0.89368 | 0.95786 |
| X53 | 0.83625 | 0.98004 | 0.99324 | 0.98844 | 0.99882 | 0.85833 | 0.91202 | 0.96701 | 0.98690 | 0.84729 |
| X55 | 0.77082 | 0.98859 | 0.88872 | 0.98376 | 0.90797 | 0.94666 | 0.83889 | 0.96052 | 0.93389 | 0.99378 |
| X56 | 0.84077 | 0.94565 | 0.83795 | 0.91755 | 0.85701 | 0.86939 | 0.94125 | 0.93505 | 0.84541 | 0.91399 |
| X57 | 0.78905 | 0.92042 | 0.90765 | 0.98494 | 0.93500 | 0.78409 | 0.93425 | 0.96799 | 0.86973 | 0.89941 |
| X58 | 0.76145 | 0.93725 | 0.91900 | 0.97409 | 0.94497 | 0.87409 | 0.96561 | 0.97175 | 0.90360 | 0.92435 |
| X59 | 0.89107 | 0.97783 | 0.94917 | 0.89872 | 0.90210 | 0.87006 | 0.90842 | 0.96985 | 0.91921 | 0.81132 |
| X60 | 0.75151 | 0.96974 | 0.90750 | 0.96638 | 0.92507 | 0.95022 | 0.89112 | 0.97026 | 0.92486 | 0.95761 |

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/88) FROM REC 1974

| | X32 | X33 | X34 | X35 | X36 | X37 | X39 | X42 | X43 | X44 |
|-----|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| X2 | 0.77996 | 0.45425 | 0.55672 | 0.72379 | 0.73762 | 0.60497 | 0.95799 | 0.54235 | 0.75206 | 0.84319 |
| X3 | 0.64477 | 0.62929 | 0.92149 | 0.94630 | 0.93090 | 0.31116 | 0.60502 | 0.90464 | 0.86395 | 0.88957 |
| X5 | 0.90251 | 0.40548 | 0.78674 | 0.69571 | 0.65785 | 0.55125 | 0.64641 | 0.80544 | 0.74548 | 0.82468 |
| X6 | 0.72386 | 0.84497 | 0.92223 | 0.97279 | 0.99270 | 0.92049 | 0.78433 | 0.97735 | 0.90690 | 0.96470 |
| X8 | 0.79690 | 0.86784 | 0.96159 | 0.97058 | 0.98049 | 0.95277 | 0.80463 | 0.98297 | 0.92942 | 0.97673 |
| X9 | 0.89972 | 0.77093 | 0.93372 | 0.91503 | 0.91653 | 0.99365 | 0.86625 | 0.94578 | 0.93594 | 0.94259 |
| X11 | 0.75280 | 0.91367 | 0.95203 | 0.99320 | 0.97980 | 0.91318 | 0.78137 | 0.86619 | 0.93374 | 0.96673 |
| X15 | 0.61724 | 0.83363 | 0.82637 | 0.65215 | 0.91156 | 0.95577 | 0.56320 | 0.86007 | 0.79403 | 0.83429 |
| X16 | 0.61192 | 0.93616 | 0.94622 | 0.94622 | 0.93504 | 0.91074 | 0.60742 | 0.87682 | 0.87247 | 0.86985 |
| X17 | 0.69345 | 0.91205 | 0.93600 | 0.98669 | 0.96445 | 0.85928 | 0.76811 | 0.83205 | 0.91013 | 0.93824 |
| X18 | 0.85048 | 0.84616 | 0.82393 | 0.79786 | 0.79837 | 0.75972 | 0.86145 | 0.89883 | 0.82857 | 0.89732 |
| X19 | 0.75127 | 0.89071 | 0.95497 | 0.96975 | 0.98859 | 0.95956 | 0.74955 | 0.86122 | 0.82231 | 0.95470 |
| X23 | 0.71756 | 0.74908 | 0.98295 | 0.91637 | 0.93319 | 0.78263 | 0.67067 | 0.94393 | 0.84454 | 0.92850 |
| X24 | 0.76812 | 0.86017 | 0.98024 | 0.98108 | 0.98389 | 0.89220 | 0.54082 | 0.95828 | 0.92414 | 0.97666 |
| X25 | 0.72873 | 0.77634 | 0.97941 | 0.93964 | 0.94943 | 0.81112 | 0.87888 | 0.95711 | 0.87934 | 0.94532 |
| X26 | 0.57648 | 0.79776 | 0.85805 | 0.84644 | 0.92474 | 0.95190 | 0.59302 | 0.89147 | 0.76128 | 0.82857 |
| X27 | 0.61314 | 0.94620 | 0.98222 | 0.84940 | 0.95653 | 0.86786 | 0.86188 | 0.90140 | 0.87419 | 0.90883 |
| X29 | 0.78334 | 0.98889 | 0.98289 | 0.98289 | 0.98259 | 0.90029 | 0.82556 | 0.98352 | 0.91714 | 0.97833 |
| X30 | 0.60017 | 0.77596 | 0.95772 | 0.89935 | 0.95464 | 0.85799 | 0.74583 | 0.92334 | 0.70558 | 0.87707 |
| X31 | 0.66994 | 0.92843 | 0.86678 | 0.93842 | 0.95083 | 0.98327 | 0.61116 | 0.91432 | 0.85842 | 0.89595 |
| X32 | 1.00000 | 0.55826 | 0.77299 | 0.74463 | 0.68705 | 0.69006 | 0.86088 | 0.84013 | 0.82673 | 0.87627 |
| X33 | 0.59826 | 1.00000 | 0.79557 | 0.91950 | 0.91217 | 0.87218 | 0.50095 | 0.82979 | 0.77748 | 0.83382 |
| X34 | 0.77299 | 0.79557 | 1.00000 | 0.94985 | 0.95601 | 0.85246 | 0.85074 | 0.97267 | 0.87060 | 0.95300 |
| X35 | 0.74463 | 0.91950 | 0.94985 | 1.00000 | 0.98075 | 0.90060 | 0.77106 | 0.95065 | 0.90215 | 0.95692 |
| X36 | 0.68705 | 0.91217 | 0.95601 | 0.98075 | 1.00000 | 0.93122 | 0.73723 | 0.96640 | 0.87444 | 0.94339 |
| X37 | 0.69006 | 0.87218 | 0.85246 | 0.90060 | 0.93122 | 1.00000 | 0.81814 | 0.91536 | 0.86685 | 0.88395 |
| X39 | 0.86088 | 0.50095 | 0.85246 | 0.90060 | 0.93122 | 0.81814 | 1.00000 | 0.85533 | 0.85345 | 0.87416 |
| X42 | 0.84013 | 0.82979 | 0.97267 | 0.96065 | 0.96640 | 0.91656 | 0.65533 | 1.00000 | 0.92303 | 0.98925 |
| X43 | 0.82673 | 0.77748 | 0.87060 | 0.90215 | 0.87444 | 0.86685 | 0.65345 | 0.92393 | 1.00000 | 0.94559 |
| X44 | 0.87627 | 0.83382 | 0.95300 | 0.95300 | 0.94339 | 0.88395 | 0.87316 | 0.98925 | 0.94559 | 1.00000 |
| X45 | 0.65361 | 0.78309 | 0.95252 | 0.91311 | 0.96212 | 0.99854 | 0.78664 | 0.95009 | 0.95465 | 0.90622 |
| X46 | 0.57754 | 0.78078 | 0.94242 | 0.91704 | 0.92900 | 0.74883 | 0.79003 | 0.88745 | 0.78501 | 0.86513 |
| X47 | 0.63352 | 0.92951 | 0.88047 | 0.93969 | 0.96368 | 0.97733 | 0.60117 | 0.91536 | 0.83121 | 0.87942 |
| X50 | 0.77112 | 0.84252 | 0.92992 | 0.92242 | 0.95415 | 0.96780 | 0.71950 | 0.96716 | 0.85339 | 0.93234 |
| X51 | 0.52657 | 0.78811 | 0.90573 | 0.90610 | 0.91148 | 0.73016 | 0.76662 | 0.85581 | 0.78771 | 0.83642 |
| X52 | 0.55030 | 0.88639 | 0.85930 | 0.91715 | 0.94256 | 0.92799 | 0.83329 | 0.85765 | 0.86788 | 0.85729 |
| X53 | 0.72109 | 0.78951 | 0.98088 | 0.94280 | 0.95921 | 0.82983 | 0.36656 | 0.96262 | 0.87713 | 0.94624 |
| X55 | 0.68612 | 0.91047 | 0.82986 | 0.96231 | 0.98730 | 0.97410 | 0.89909 | 0.95850 | 0.83876 | 0.92879 |
| X56 | 0.72101 | 0.93564 | 0.86961 | 0.92356 | 0.94148 | 0.90241 | 0.86990 | 0.92863 | 0.83587 | 0.92863 |
| X57 | 0.72665 | 0.85993 | 0.92632 | 0.97066 | 0.93885 | 0.85664 | 0.93186 | 0.93042 | 0.94702 | 0.93581 |
| X58 | 0.67440 | 0.89355 | 0.93079 | 0.97786 | 0.96495 | 0.87846 | 0.77667 | 0.93684 | 0.92924 | 0.93076 |
| X59 | 0.84169 | 0.84170 | 0.97690 | 0.97866 | 0.96819 | 0.90280 | 0.95098 | 0.99162 | 0.92214 | 0.99176 |
| X60 | 0.65391 | 0.95085 | 0.93041 | 0.97750 | 0.99053 | 0.91972 | 0.68696 | 0.94096 | 0.86059 | 0.92054 |

101 101 808

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/68) FROM REC 1974

| | X45 | X46 | X47 | X50 | X51 | X52 | X53 | X54 | X55 | X56 | X57 |
|-----|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|-----|
| X2 | 0.82253 | 0.80625 | 0.57892 | 0.72336 | 0.75975 | 0.63214 | 0.86417 | 0.69057 | 0.65781 | 0.75399 | |
| X3 | 0.91694 | 0.94636 | 0.87502 | 0.64257 | 0.86709 | 0.85226 | 0.63965 | 0.69176 | 0.83923 | 0.96691 | |
| X5 | 0.68795 | 0.68275 | 0.51673 | 0.66187 | 0.62777 | 0.48993 | 0.78159 | 0.61150 | 0.60674 | 0.69160 | |
| X6 | 0.96565 | 0.92781 | 0.93970 | 0.90481 | 0.90864 | 0.93932 | 0.97280 | 0.97301 | 0.94475 | 0.94443 | |
| X8 | 0.95708 | 0.88106 | 0.95247 | 0.97789 | 0.90864 | 0.92274 | 0.95077 | 0.98225 | 0.93479 | 0.94210 | |
| X9 | 0.90867 | 0.80563 | 0.87569 | 0.95471 | 0.76903 | 0.83228 | 0.92122 | 0.89868 | 0.94956 | 0.91136 | |
| X11 | 0.92139 | 0.90851 | 0.93603 | 0.92537 | 0.89661 | 0.94015 | 0.94752 | 0.97022 | 0.92496 | 0.97663 | |
| X15 | 0.90442 | 0.72784 | 0.86685 | 0.86325 | 0.90920 | 0.90005 | 0.80305 | 0.95307 | 0.79453 | 0.79453 | |
| X16 | 0.85488 | 0.83273 | 0.94024 | 0.83318 | 0.83118 | 0.90116 | 0.85204 | 0.95148 | 0.86601 | 0.93354 | |
| X17 | 0.89858 | 0.93239 | 0.90320 | 0.87098 | 0.93040 | 0.93198 | 0.94043 | 0.94043 | 0.89637 | 0.98230 | |
| X18 | 0.82033 | 0.75172 | 0.74509 | 0.84043 | 0.71749 | 0.66688 | 0.83625 | 0.77942 | 0.84477 | 0.78005 | |
| X19 | 0.95711 | 0.86854 | 0.97333 | 0.94854 | 0.85885 | 0.91754 | 0.94004 | 0.98859 | 0.94565 | 0.92042 | |
| X23 | 0.94740 | 0.97067 | 0.81798 | 0.87110 | 0.93649 | 0.83760 | 0.89324 | 0.88722 | 0.83795 | 0.90765 | |
| X24 | 0.96146 | 0.94125 | 0.91942 | 0.93833 | 0.92115 | 0.92002 | 0.94444 | 0.96376 | 0.91755 | 0.96444 | |
| X25 | 0.95662 | 0.97246 | 0.84119 | 0.88130 | 0.94690 | 0.86920 | 0.98662 | 0.90797 | 0.85701 | 0.93500 | |
| X26 | 0.94449 | 0.79112 | 0.94550 | 0.95654 | 0.76374 | 0.89274 | 0.85433 | 0.94940 | 0.86939 | 0.78909 | |
| X27 | 0.88815 | 0.89486 | 0.90776 | 0.85997 | 0.90004 | 0.94419 | 0.91202 | 0.93775 | 0.94125 | 0.93425 | |
| X29 | 0.93918 | 0.92673 | 0.93015 | 0.93955 | 0.91154 | 0.90525 | 0.96701 | 0.96052 | 0.93505 | 0.96799 | |
| X30 | 0.86882 | 0.94773 | 0.88970 | 0.91489 | 0.91740 | 0.89368 | 0.94690 | 0.93399 | 0.84581 | 0.86973 | |
| X31 | 0.88609 | 0.78640 | 0.98001 | 0.94394 | 0.77649 | 0.95786 | 0.81729 | 0.98373 | 0.91399 | 0.89941 | |
| X32 | 0.65361 | 0.57754 | 0.63352 | 0.77112 | 0.52657 | 0.55030 | 0.72109 | 0.68612 | 0.72101 | 0.72665 | |
| X33 | 0.78309 | 0.78078 | 0.92951 | 0.84252 | 0.78811 | 0.88639 | 0.78951 | 0.91047 | 0.93564 | 0.85993 | |
| X34 | 0.95252 | 0.94242 | 0.80047 | 0.92992 | 0.90573 | 0.85936 | 0.86088 | 0.92886 | 0.86961 | 0.92832 | |
| X35 | 0.91311 | 0.91704 | 0.93969 | 0.92242 | 0.90810 | 0.91715 | 0.92800 | 0.96231 | 0.92330 | 0.97060 | |
| X36 | 0.86212 | 0.92900 | 0.98368 | 0.95415 | 0.91148 | 0.94256 | 0.95921 | 0.98788 | 0.94148 | 0.93885 | |
| X37 | 0.89854 | 0.87483 | 0.97733 | 0.96780 | 0.73016 | 0.92799 | 0.82983 | 0.97410 | 0.90241 | 0.85664 | |
| X39 | 0.76664 | 0.79003 | 0.60117 | 0.71950 | 0.76662 | 0.63399 | 0.86656 | 0.69009 | 0.60990 | 0.82186 | |
| X42 | 0.88745 | 0.91536 | 0.91536 | 0.96716 | 0.85581 | 0.87985 | 0.96262 | 0.95450 | 0.82600 | 0.93042 | |
| X43 | 0.85485 | 0.78591 | 0.83121 | 0.85339 | 0.78771 | 0.88788 | 0.87713 | 0.88576 | 0.83567 | 0.94702 | |
| X44 | 0.90622 | 0.86513 | 0.87942 | 0.93234 | 0.83642 | 0.85729 | 0.94624 | 0.92379 | 0.92863 | 0.93581 | |
| X45 | 1.00000 | 0.92851 | 0.91215 | 0.93721 | 0.90992 | 0.91751 | 0.96856 | 0.95085 | 0.86667 | 0.89955 | |
| X46 | 0.92051 | 1.00000 | 0.61849 | 0.81369 | 0.98896 | 0.85271 | 0.87227 | 0.86992 | 0.80982 | 0.94114 | |
| X47 | 0.91215 | 0.81849 | 1.00000 | 0.96058 | 0.81203 | 0.93722 | 0.86026 | 0.94354 | 0.92524 | 0.88681 | |
| X50 | 0.93721 | 0.81369 | 0.96058 | 1.00000 | 0.77704 | 0.87659 | 0.89733 | 0.97082 | 0.92577 | 0.86077 | |
| X51 | 0.90992 | 0.98896 | 0.81203 | 0.77704 | 1.00000 | 0.86423 | 0.94810 | 0.85212 | 0.79326 | 0.92272 | |
| X52 | 0.91751 | 0.85271 | 0.93722 | 0.87659 | 0.86423 | 1.00000 | 0.87970 | 0.96081 | 0.85117 | 0.92575 | |
| X53 | 0.96856 | 0.97227 | 0.86026 | 0.89733 | 0.94810 | 0.87970 | 1.00000 | 0.92065 | 0.87239 | 0.93383 | |
| X55 | 0.95085 | 0.86992 | 0.98358 | 0.97082 | 0.85212 | 0.96061 | 0.92065 | 1.00000 | 0.93137 | 0.92151 | |
| X56 | 0.86667 | 0.80982 | 0.92524 | 0.92577 | 0.79326 | 0.87239 | 0.87239 | 0.93137 | 1.00000 | 0.65728 | |
| X57 | 0.89955 | 0.91114 | 0.88681 | 0.86077 | 0.92272 | 0.92575 | 0.93383 | 0.92151 | 0.65728 | 1.00000 | |
| X58 | 0.92296 | 0.93142 | 0.91313 | 0.87664 | 0.94690 | 0.94655 | 0.94655 | 0.94655 | 0.94655 | 0.99117 | |
| X59 | 0.93898 | 0.89914 | 0.91028 | 0.95611 | 0.86747 | 0.87579 | 0.96519 | 0.95204 | 0.92473 | 0.94061 | |
| X60 | 0.92731 | 0.91065 | 0.95640 | 0.92733 | 0.89894 | 0.95049 | 0.93403 | 0.97980 | 0.95155 | 0.93649 | |

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/88) FROM BEC 1974

| | X58 | X59 | X60 |
|-----|---------|---------|---------|
| X2 | 0.73776 | 0.83633 | 0.88357 |
| X3 | 0.96322 | 0.91238 | 0.91392 |
| X5 | 0.84805 | 0.81020 | 0.59429 |
| X6 | 0.86721 | 0.97752 | 0.86482 |
| X8 | 0.95023 | 0.98931 | 0.96148 |
| X9 | 0.88258 | 0.97802 | 0.88631 |
| X11 | 0.98579 | 0.97463 | 0.98155 |
| X15 | 0.82790 | 0.86498 | 0.89146 |
| X16 | 0.95346 | 0.88648 | 0.95693 |
| X17 | 0.99253 | 0.94691 | 0.97392 |
| X18 | 0.76145 | 0.88107 | 0.75151 |
| X19 | 0.93725 | 0.97733 | 0.96974 |
| X23 | 0.91900 | 0.94917 | 0.90750 |
| X24 | 0.97409 | 0.98972 | 0.96838 |
| X25 | 0.94497 | 0.96210 | 0.92507 |
| X26 | 0.82783 | 0.87006 | 0.89422 |
| X27 | 0.96561 | 0.90842 | 0.98112 |
| X29 | 0.97175 | 0.98985 | 0.97026 |
| X30 | 0.90380 | 0.91921 | 0.92486 |
| X31 | 0.92435 | 0.91132 | 0.95761 |
| X32 | 0.87440 | 0.84169 | 0.65391 |
| X33 | 0.89355 | 0.84170 | 0.95085 |
| X34 | 0.93079 | 0.97690 | 0.93041 |
| X35 | 0.97786 | 0.97236 | 0.97750 |
| X36 | 0.86495 | 0.96819 | 0.99053 |
| X37 | 0.87846 | 0.90260 | 0.91972 |
| X39 | 0.77697 | 0.85698 | 0.68696 |
| X42 | 0.93264 | 0.99762 | 0.94096 |
| X43 | 0.92824 | 0.92214 | 0.86959 |
| X44 | 0.93076 | 0.99174 | 0.92954 |
| X45 | 0.92296 | 0.93898 | 0.92731 |
| X46 | 0.93142 | 0.89914 | 0.91086 |
| X47 | 0.91313 | 0.91028 | 0.95840 |
| X50 | 0.87664 | 0.95611 | 0.92753 |
| X51 | 0.93890 | 0.86747 | 0.89894 |
| X52 | 0.95758 | 0.87579 | 0.95049 |
| X53 | 0.94655 | 0.96519 | 0.93403 |
| X55 | 0.94836 | 0.95264 | 0.97980 |
| X56 | 0.88351 | 0.92473 | 0.95155 |
| X57 | 0.99117 | 0.94061 | 0.93649 |
| X58 | 1.00000 | 0.94146 | 0.96774 |
| X59 | 0.94146 | 1.00000 | 0.94661 |
| X60 | 0.96774 | 0.94661 | 1.00000 |

DETERMINANT OF CORRELATION MATRIX = 0.0000000 (0.10000001E-09)

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/88) FROM ESC 1974

| VARIABLE | EST COMMUNALITY | FACTOR | EIGENVALUE | PCT OF VAR | CUM PCT |
|----------|-----------------|--------|------------|------------|---------|
| X2 | 1.00000 | 1 | 37.94348 | 58.2 | 58.2 |
| X3 | 1.00000 | 2 | 2.31931 | 5.4 | 93.6 |
| X5 | 1.00000 | 3 | 1.18965 | 2.8 | 96.4 |
| X6 | 1.00000 | 4 | 0.73660 | 1.7 | 98.1 |
| X8 | 1.00000 | 5 | 0.33759 | 0.8 | 98.9 |
| X9 | 1.00000 | 6 | 0.24476 | 0.6 | 99.5 |
| X11 | 1.00000 | 7 | 0.17817 | 0.4 | 99.9 |
| X15 | 1.00000 | 8 | 0.05012 | 0.1 | 100.0 |
| X16 | 1.00000 | 9 | 0.00001 | 0.0 | 100.0 |
| X17 | 1.00000 | 10 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X18 | 1.00000 | 11 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X19 | 1.00000 | 12 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X23 | 1.00000 | 13 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X24 | 1.00000 | 14 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X25 | 1.00000 | 15 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X26 | 1.00000 | 16 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X27 | 1.00000 | 17 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X29 | 1.00000 | 18 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X30 | 1.00000 | 19 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X31 | 1.00000 | 20 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X32 | 1.00000 | 21 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X33 | 1.00000 | 22 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X34 | 1.00000 | 23 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X35 | 1.00000 | 24 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X36 | 1.00000 | 25 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X37 | 1.00000 | 26 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X39 | 1.00000 | 27 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X42 | 1.00000 | 28 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X43 | 1.00000 | 29 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X44 | 1.00000 | 30 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X45 | 1.00000 | 31 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X46 | 1.00000 | 32 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X47 | 1.00000 | 33 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X50 | 1.00000 | 34 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X51 | 1.00000 | 35 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X52 | 1.00000 | 36 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X53 | 1.00000 | 37 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X55 | 1.00000 | 38 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X56 | 1.00000 | 39 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X57 | 1.00000 | 40 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X58 | 1.00000 | 41 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X59 | 1.00000 | 42 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X60 | 1.00000 | 43 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/88) FROM REC 1974

FACTOR MATRIX USING PRINCIPAL FACTOR, NO ITERATIONS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X2 | 0.80386 | 0.54065 | -0.08395 | -0.16043 | 0.08204 | -0.00781 | 0.14621 | -0.02359 | -0.00001 |
| X3 | 0.94137 | 0.01036 | -0.22557 | 0.05811 | -0.01593 | 0.17292 | -0.16880 | -0.02776 | 0.00004 |
| X5 | 0.73458 | 0.64792 | 0.19710 | 0.01700 | -0.00819 | -0.10354 | 0.04446 | 0.12497 | -0.00001 |
| X6 | 0.99465 | -0.04284 | -0.02517 | -0.02817 | -0.03184 | -0.00970 | 0.07863 | 0.01013 | -0.00038 |
| X8 | 0.99385 | -0.00757 | 0.10532 | -0.01662 | 0.02369 | -0.00262 | -0.01534 | 0.00261 | -0.00034 |
| X9 | 0.95593 | 0.16978 | 0.23554 | 0.00006 | 0.03424 | -0.00633 | 0.02490 | -0.00804 | -0.00015 |
| X11 | 0.98789 | -0.05699 | -0.02848 | 0.12951 | 0.02262 | -0.05117 | -0.00033 | 0.01008 | -0.00033 |
| X15 | 0.89287 | -0.27719 | 0.26979 | -0.21110 | 0.05686 | 0.05718 | -0.01728 | -0.00168 | 0.00009 |
| X16 | 0.92426 | -0.28967 | -0.04814 | 0.16918 | 0.12043 | -0.08495 | -0.02915 | -0.00763 | 0.00012 |
| X17 | 0.96842 | -0.06563 | -0.15613 | 0.17684 | 0.00739 | -0.04354 | -0.00102 | -0.01566 | -0.00002 |
| X18 | 0.85102 | 0.33124 | 0.22582 | -0.02905 | -0.18137 | 0.28416 | -0.01278 | -0.01768 | -0.00002 |
| X19 | 0.98670 | -0.07950 | 0.10035 | -0.06486 | -0.04582 | -0.02181 | -0.05615 | 0.00944 | -0.00034 |
| X23 | 0.95071 | 0.18195 | -0.19503 | -0.10921 | -0.02861 | -0.09410 | 0.03053 | -0.04976 | 0.00003 |
| X24 | 0.99738 | 0.04484 | -0.04824 | 0.00760 | -0.00358 | -0.02315 | 0.00637 | 0.01224 | -0.00031 |
| X25 | 0.96740 | -0.15892 | -0.17713 | -0.06617 | -0.00435 | -0.04178 | 0.03527 | 0.01030 | 0.00008 |
| X26 | 0.90090 | -0.21962 | -0.15782 | -0.33587 | 0.02341 | 0.03843 | 0.01190 | 0.02457 | 0.00009 |
| X27 | 0.94656 | -0.18024 | -0.16610 | 0.13308 | -0.07410 | 0.04246 | 0.17499 | 0.00317 | -0.00005 |
| X29 | 0.99405 | 0.02332 | -0.01770 | 0.06798 | -0.00935 | -0.00481 | 0.01338 | 0.01338 | -0.00014 |
| X30 | 0.94531 | -0.02531 | -0.14263 | -0.28411 | 0.01346 | -0.05463 | 0.01107 | -0.03743 | 0.00001 |
| X31 | 0.93934 | -0.28158 | 0.15552 | 0.05860 | 0.09290 | -0.03776 | 0.00454 | 0.02351 | 0.00012 |
| X32 | 0.76628 | 0.44282 | 0.39431 | 0.22005 | -0.01440 | -0.08352 | -0.05206 | -0.04339 | 0.00001 |
| X33 | 0.07819 | -0.37930 | 0.00643 | 0.21724 | -0.19108 | -0.01777 | 0.02903 | -0.00302 | -0.00016 |
| X34 | 0.97329 | 0.11814 | -0.06892 | -0.07574 | -0.01058 | -0.12229 | 0.06671 | -0.09347 | -0.00019 |
| X35 | 0.98218 | -0.05932 | -0.04252 | 0.12658 | -0.04893 | -0.04930 | -0.08445 | 0.04791 | -0.00032 |
| X36 | 0.96930 | -0.11348 | -0.03305 | -0.04413 | -0.05208 | -0.03001 | -0.00786 | 0.04100 | -0.00004 |
| X37 | 0.92500 | -0.24082 | 0.26644 | -0.03941 | 0.09993 | 0.03060 | 0.02048 | 0.02248 | 0.00007 |
| X39 | 0.81773 | 0.55760 | -0.04292 | 0.05509 | 0.03019 | -0.09202 | -0.01302 | -0.01454 | -0.00009 |
| X42 | 0.98891 | 0.10054 | 0.10191 | -0.02321 | -0.01868 | -0.02231 | -0.00527 | 0.00095 | -0.00039 |
| X43 | 0.92615 | 0.10878 | 0.09568 | 0.21917 | 0.22835 | 0.10977 | 0.09345 | -0.01711 | 0.00015 |
| X44 | 0.97607 | 0.14531 | 0.10434 | 0.10159 | -0.03651 | -0.02854 | 0.15295 | -0.00594 | -0.00004 |
| X45 | 0.96445 | -0.00323 | -0.01133 | -0.24214 | 0.05822 | 0.06332 | 0.00444 | -0.00311 | 0.00003 |
| X46 | 0.92413 | 0.05677 | -0.35721 | -0.08859 | -0.06798 | -0.02184 | -0.03904 | 0.01932 | 0.00012 |
| X47 | 0.94155 | -0.29262 | 0.12164 | -0.04358 | -0.01943 | 0.02337 | -0.01062 | 0.00107 | 0.00006 |
| X50 | 0.95612 | -0.07118 | 0.23197 | -0.13905 | -0.02807 | -0.04463 | -0.05025 | -0.03799 | 0.00007 |
| X51 | 0.90643 | 0.00900 | -0.04049 | 0.03442 | -0.04642 | 0.08444 | 0.05714 | 0.01630 | 0.00016 |
| X52 | 0.93123 | -0.27397 | -0.07449 | 0.00974 | 0.19864 | 0.07019 | 0.08174 | 0.03090 | 0.00017 |
| X53 | 0.97364 | 0.12977 | -0.15770 | -0.09257 | -0.01861 | -0.01868 | 0.03221 | 0.00328 | -0.00004 |
| X55 | 0.97719 | -0.18443 | 0.07234 | -0.05017 | 0.04027 | 0.04347 | 0.00170 | 0.02304 | -0.00005 |
| X56 | 0.93383 | -0.13058 | 0.14365 | 0.05810 | -0.25847 | 0.04849 | 0.13235 | -0.02253 | -0.00003 |
| X57 | 0.96165 | -0.00517 | -0.12459 | 0.19184 | -0.10539 | 0.07581 | -0.06971 | -0.01219 | -0.00015 |
| X58 | 0.97820 | -0.07527 | 0.15368 | -0.13064 | 0.07957 | 0.04884 | 0.00543 | 0.01635 | 0.00011 |
| X59 | 0.98948 | 0.10330 | 0.06823 | 0.02061 | -0.03486 | -0.05781 | -0.02214 | 0.01065 | 0.00013 |
| X60 | 0.97482 | -0.18607 | -0.05598 | 0.04067 | -0.06954 | -0.05081 | 0.03354 | 0.00558 | -0.00022 |

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/88) FROM DEC 1971

| VARIABLE | COMMUNALITY |
|----------|-------------|
| X2 | 0.99999 |
| X3 | 0.99999 |
| X5 | 0.99999 |
| X6 | 0.99999 |
| X8 | 0.99999 |
| X9 | 0.99999 |
| X11 | 0.99999 |
| X15 | 0.99999 |
| X16 | 0.99999 |
| X17 | 0.99999 |
| X18 | 0.99999 |
| X19 | 0.99999 |
| X23 | 0.99999 |
| X24 | 0.99999 |
| X25 | 0.99999 |
| X26 | 0.99999 |
| X27 | 0.99999 |
| X29 | 0.99999 |
| X30 | 0.99999 |
| X31 | 0.99999 |
| X32 | 0.99999 |
| X33 | 0.99999 |
| X34 | 0.99999 |
| X35 | 0.99999 |
| X36 | 0.99999 |
| X37 | 0.99999 |
| X39 | 0.99999 |
| X42 | 0.99999 |
| X43 | 0.99999 |
| X44 | 0.99999 |
| X45 | 0.99999 |
| X46 | 0.99999 |
| X47 | 0.99999 |
| X50 | 0.99999 |
| X51 | 0.99999 |
| X52 | 0.99999 |
| X53 | 0.99999 |
| X55 | 0.99999 |
| X56 | 0.99999 |
| X57 | 0.99999 |
| X58 | 0.99999 |
| X59 | 1.00000 |
| X60 | 0.99999 |

BP61104 01 0.1.112

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/83) FROM DEC 1973

VARIMAX ROTATED FACTOR MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X2 | 0.21766 | 0.49099 | 0.40491 | -0.06919 | 0.02079 | 0.24171 | -0.09282 | 0.99299 | 0.30008 |
| X3 | 0.50277 | 0.70689 | 0.40262 | 0.06021 | 0.15639 | -0.14157 | 0.18906 | 0.03014 | -0.00017 |
| X5 | 0.16860 | 0.29992 | 0.93071 | 0.01640 | -0.01930 | -0.04892 | -0.06737 | -0.06600 | 0.00669 |
| X6 | 0.67256 | 0.55432 | 0.45259 | 0.15261 | 0.08081 | 0.07379 | 0.00997 | -0.01330 | 0.00645 |
| X8 | 0.71533 | 0.44842 | 0.52127 | 0.08648 | 0.10147 | -0.01167 | 0.01691 | 0.01228 | 0.00356 |
| X9 | 0.64171 | 0.31270 | 0.68643 | 0.08505 | 0.10383 | 0.02109 | 0.01915 | 0.01979 | 0.00017 |
| X11 | 0.65153 | 0.54873 | 0.44820 | 0.18320 | 0.19423 | -0.05795 | -0.05297 | 0.00623 | 0.00339 |
| X15 | 0.91074 | 0.27086 | 0.29264 | -0.03057 | 0.01687 | 0.05193 | 0.08678 | 0.00970 | -0.00012 |
| X16 | 0.73337 | 0.52241 | 0.22455 | 0.15656 | 0.28362 | -0.08851 | -0.12569 | 0.10118 | -0.05013 |
| X17 | 0.57687 | 0.64074 | 0.39216 | 0.21375 | 0.22104 | -0.07275 | -0.05494 | -0.00406 | 0.00010 |
| X18 | 0.46116 | 0.28127 | 0.74590 | 0.13920 | 0.00019 | 0.00811 | 0.56381 | -0.00644 | 0.00001 |
| X19 | 0.75348 | 0.45983 | 0.45600 | 0.09903 | -0.01677 | -0.04202 | -0.02825 | 0.01520 | 0.00033 |
| X23 | 0.45699 | 0.67905 | 0.55852 | 0.05694 | -0.01354 | 0.09102 | -0.05252 | 0.06030 | -0.00008 |
| X24 | 0.61183 | 0.57561 | 0.52023 | 0.11256 | 0.10448 | 0.00411 | -0.00939 | -0.00181 | 0.00036 |
| X25 | 0.48270 | 0.66854 | 0.55501 | 0.06516 | 0.04462 | 0.07214 | -0.02262 | -0.03643 | -0.00002 |
| X26 | 0.85471 | 0.37462 | 0.30393 | -0.07882 | -0.09095 | 0.12766 | 0.07308 | -0.02372 | -0.00009 |
| X27 | 0.63744 | 0.59865 | 0.29163 | 0.31449 | 0.20196 | 0.09144 | 0.03314 | -0.03287 | 0.00009 |
| X29 | 0.62102 | 0.55322 | 0.51191 | 0.17124 | 0.09810 | -0.07991 | 0.02934 | 0.00516 | 0.00016 |
| X30 | 0.62983 | 0.64473 | 0.39522 | -0.06076 | -0.08073 | 0.13787 | -0.01151 | 0.04551 | -0.00003 |
| X31 | 0.84686 | 0.36927 | 0.29415 | 0.12169 | 0.20144 | 0.04087 | -0.05287 | -0.00735 | -0.00008 |
| X32 | 0.39042 | 0.07062 | 0.97371 | 0.13120 | 0.13405 | -0.13886 | -0.04041 | 0.08644 | -0.00006 |
| X33 | 0.74618 | 0.46668 | 0.14257 | 0.41607 | 0.114032 | -0.10830 | 0.02649 | 0.01152 | -0.00011 |
| X34 | 0.56116 | 0.59165 | 0.55879 | 0.04702 | 0.00016 | -0.01233 | -0.06515 | 0.12719 | 0.00011 |
| X35 | 0.64182 | 0.56628 | 0.43696 | 0.19431 | 0.12990 | -0.14452 | -0.02563 | -0.01684 | 0.00035 |
| X36 | 0.71072 | 0.56771 | 0.39086 | 0.13251 | 0.03847 | -0.00822 | 0.00228 | -0.02607 | 0.00009 |
| X37 | 0.88487 | 0.27793 | 0.34558 | 0.02908 | 0.13494 | -0.01223 | 0.03209 | -0.00871 | -0.00005 |
| X39 | 0.19635 | 0.46380 | 0.04403 | -0.01153 | 0.15974 | 0.01739 | 0.06895 | 0.00802 | 0.00012 |
| X42 | 0.64579 | 0.44955 | 0.60527 | 0.10413 | 0.05685 | -0.00057 | 0.01289 | 0.01568 | 0.00000 |
| X43 | 0.56102 | 0.38344 | 0.56625 | 0.09357 | 0.42878 | 0.03074 | 0.03055 | -0.00021 | -0.00002 |
| X44 | 0.58706 | 0.42860 | 0.64162 | 0.20584 | 0.13212 | -0.00012 | -0.00316 | 0.01206 | 0.00010 |
| X45 | 0.65917 | 0.58236 | 0.44567 | -0.08001 | 0.00349 | 0.11984 | 0.08314 | -0.00269 | -0.00002 |
| X46 | 0.43377 | 0.80769 | 0.39346 | 0.08507 | -0.01060 | 0.01376 | 0.00489 | -0.01030 | -0.00008 |
| X47 | 0.85172 | 0.42086 | 0.26684 | 0.09276 | -0.06529 | -0.09418 | 0.02334 | 0.02334 | -0.00009 |
| X50 | 0.80156 | 0.33757 | 0.48458 | 0.04750 | -0.03304 | -0.01279 | 0.02287 | 0.06838 | -0.00013 |
| X51 | 0.41683 | 0.83522 | 0.32923 | 0.06478 | 0.07391 | -0.01173 | 0.09945 | -0.02390 | -0.00011 |
| X52 | 0.74616 | 0.54747 | 0.21988 | 0.08229 | 0.29161 | 0.08238 | -0.00020 | -0.05092 | -0.00005 |
| X53 | 0.51540 | 0.65888 | 0.53806 | 0.06095 | 0.02685 | 0.07888 | 0.00755 | -0.00202 | 0.00009 |
| X55 | 0.79653 | 0.46855 | 0.36020 | 0.08061 | 0.09579 | 0.0514 | -0.02279 | -0.00696 | 0.00008 |
| X56 | 0.72352 | 0.38560 | 0.40253 | 0.38448 | 0.01124 | 0.05298 | 0.12251 | 0.00835 | 0.00002 |
| X57 | 0.54564 | 0.61283 | 0.45023 | 0.10974 | 0.31244 | -0.11140 | 0.04097 | 0.01601 | 0.00014 |
| X58 | 0.59708 | 0.64010 | 0.58182 | 0.12404 | 0.26327 | -0.04280 | 0.00905 | -0.01806 | -0.00005 |
| X59 | 0.62185 | 0.47732 | 0.60089 | 0.13599 | 0.06303 | -0.03742 | -0.01847 | 0.01323 | -0.00021 |
| X60 | 0.71349 | 0.57062 | 0.32202 | 0.22721 | 0.109554 | 0.01061 | -0.02755 | 0.00064 | 0.00028 |

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/83) FROM EC 1974

TRANSFORMATION MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| FACTOR 1 | 0.66100 | 0.53863 | 0.49841 | 0.11333 | 0.10594 | -0.00004 | 0.01978 | 0.00871 | 0.00003 |
| FACTOR 2 | -0.56908 | -0.01016 | 0.60785 | -0.11805 | -0.07712 | 0.05281 | -0.02744 | 0.00072 | 0.00000 |
| FACTOR 3 | 0.44507 | -0.83401 | 0.30738 | 0.04104 | -0.04225 | -0.06237 | 0.05686 | 0.02947 | -0.00009 |
| FACTOR 4 | -0.18689 | -0.06317 | 0.04678 | 0.58841 | 0.65497 | -0.41201 | -0.10616 | 0.00471 | 0.00013 |
| FACTOR 5 | 0.06336 | -0.05905 | -0.00833 | -0.68352 | 0.65223 | 0.12023 | -0.29198 | -0.01075 | 0.00005 |
| FACTOR 6 | -0.02534 | 0.00305 | -0.04210 | -0.10596 | 0.29270 | 0.07949 | 0.93298 | -0.15450 | 0.00007 |
| FACTOR 7 | -0.02325 | -0.08158 | 0.00189 | -0.39160 | 0.17817 | 0.86916 | -0.11527 | -0.16568 | 0.00047 |
| FACTOR 8 | 0.02554 | -0.00703 | 0.02098 | -0.03555 | -0.08122 | -0.18762 | -0.12381 | -0.37343 | 0.00072 |
| FACTOR 9 | -0.00003 | 0.00004 | 0.00001 | 0.00017 | 0.00019 | 0.00026 | -0.00012 | -0.00079 | -0.99909 |

FACTOR SCORE COEFFICIENTS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|------------|
| X2 | -0.12411 | 0.00346 | 0.16211 | 0.01050 | 0.17703 | 0.93308 | -0.11136 | 0.31948 | 2.11004 |
| X3 | -0.09878 | 0.25301 | -0.06212 | -0.34036 | 0.11367 | -0.70960 | 0.53220 | 0.57696 | -6.76714 |
| X5 | -0.03091 | -0.06745 | 0.33403 | -0.13623 | -0.39515 | 0.97509 | -0.68651 | -2.31551 | 1.61126 |
| X6 | 0.01771 | 0.00009 | -0.00487 | 0.20061 | 0.04326 | 0.33921 | -0.07455 | -0.21147 | 64.99516 |
| X8 | 0.07314 | -0.05788 | 0.03938 | -0.09658 | -0.00666 | -0.08936 | -0.02213 | 0.01496 | 58.06797 |
| X9 | 0.06392 | -0.16958 | 0.13111 | -0.00966 | 0.08021 | 0.14461 | -0.03305 | 0.16287 | 26.33720 |
| X11 | 0.00931 | 0.01528 | 0.09693 | 0.06723 | 0.07432 | -0.13085 | -0.25265 | -0.11893 | 56.29567 |
| X15 | 0.24379 | -0.15766 | -0.03766 | -0.31557 | -0.01951 | 0.06078 | 0.23270 | 0.00347 | -15.65513 |
| X16 | 0.02857 | 0.03339 | -0.10154 | -0.05381 | 0.37724 | 0.03015 | -0.30821 | 1.56827 | -20.53225 |
| X17 | -0.05611 | 0.10459 | -0.02500 | 0.13184 | 0.10285 | -0.16291 | -0.27498 | -0.27498 | 4.24362 |
| X18 | -0.04621 | -0.10145 | 0.12130 | 0.20044 | -0.03475 | 0.04135 | 1.31666 | 0.22876 | 3.50181 |
| X19 | 0.09850 | -0.02035 | 0.01245 | -0.07594 | -0.25303 | -0.31825 | -0.06797 | -0.06797 | 57.64323 |
| X23 | -0.09885 | 0.15612 | 0.01366 | 0.10131 | -0.14789 | 0.35554 | -0.02341 | 0.98208 | -13.83354 |
| X24 | -0.00318 | 0.03966 | 0.02580 | -0.00483 | -0.03672 | -0.03102 | -0.12926 | -0.18683 | 52.98521 |
| X25 | -0.06802 | 0.12604 | -0.03001 | 0.00341 | -0.09235 | 0.17936 | -0.20205 | -0.22236 | -14.70791 |
| X26 | 0.22751 | -0.05067 | -0.03771 | -0.30151 | -0.24430 | 0.11605 | 0.06986 | -0.59252 | -15.78682 |
| X27 | -0.06012 | 0.02447 | -0.08032 | 0.61975 | 0.21108 | 0.77180 | 0.07689 | -0.25830 | -9.40001 |
| X29 | -0.00892 | 0.05143 | 0.02508 | 0.05840 | -0.13558 | -0.35926 | 0.02639 | -0.13914 | 23.52948 |
| X30 | 0.02893 | 0.13512 | -0.05709 | -0.18067 | -0.21198 | 0.33340 | -0.10058 | 0.74351 | -2.53055 |
| X31 | 0.16185 | -0.12110 | -0.02210 | -0.10720 | 0.16024 | -0.08390 | -0.29665 | -0.49113 | -21.15414 |
| X32 | -0.01344 | -0.25467 | 0.27551 | 0.15769 | 0.05793 | -0.27232 | -0.18666 | 0.94613 | -21.23825 |
| X33 | 0.01539 | 0.01228 | -0.10746 | 0.65912 | -0.14295 | -0.04386 | 0.04792 | -0.02938 | -26.68167 |
| X34 | -0.04574 | 0.11091 | 0.01191 | -0.07385 | -0.15057 | -0.02044 | -0.16939 | 1.97924 | 33.22157 |
| X35 | 0.01715 | 0.07075 | 0.01502 | -0.00278 | -0.20191 | -0.69423 | -0.22094 | -0.77613 | 55.36219 |
| X36 | 0.05937 | 0.04785 | -0.01699 | 0.04376 | -0.24370 | -0.18209 | -0.16980 | -0.76409 | 0.49037 |
| X37 | 0.21936 | -0.17797 | -0.00015 | -0.29666 | 0.12311 | -0.11398 | 0.09553 | -6.44233 | -11.48601 |
| X39 | -0.15249 | 0.02915 | -0.17709 | -0.20554 | 0.30753 | 0.02394 | 0.32533 | 0.25115 | 15.04604 |
| X42 | 0.03917 | -0.05298 | 0.07640 | 0.00829 | -0.11070 | -0.05154 | -0.08124 | 0.05837 | 66.48868 |
| X43 | -0.02052 | -0.15138 | 0.06952 | -0.11817 | 0.88389 | 0.51653 | 0.17478 | 0.15531 | -22.20868 |
| X44 | -0.01791 | 0.08657 | 0.09969 | 0.28143 | 0.03901 | 0.19148 | -0.10825 | 0.05594 | 7.59707 |
| X45 | 0.05811 | 0.06665 | -0.03034 | -0.32526 | -0.01238 | 0.21344 | 0.22767 | 0.00774 | -4.83642 |
| X46 | -0.10477 | 0.29835 | -0.05501 | -0.02725 | -0.29663 | -0.21564 | -0.07551 | -0.34513 | -21.04398 |
| X47 | 0.15186 | -0.01689 | -0.06825 | -0.11904 | -0.13841 | -0.04827 | 0.03382 | 0.05214 | -10.35990 |
| X50 | 0.14348 | -0.10007 | 0.02945 | -0.11633 | -0.22938 | -0.11823 | 0.01512 | 0.81737 | -11.21350 |
| X51 | -0.13220 | 0.33343 | -0.10151 | -0.11273 | -0.07332 | -0.27669 | 0.35683 | -0.34978 | -27.67098 |
| X52 | 0.08726 | -0.00885 | -0.09486 | -0.25306 | 0.52315 | 0.39357 | -0.04494 | -0.75216 | -28.57524 |
| X53 | -0.05428 | 0.11930 | 0.01575 | 0.02808 | -0.11138 | 0.19652 | -0.07530 | -0.07971 | 7.46235 |
| X55 | 0.12721 | -0.04378 | -0.02000 | -0.12210 | -0.05214 | -0.07782 | -0.20534 | -0.37638 | 59.78132 |
| X56 | 0.00519 | -0.10332 | -0.01458 | 0.86485 | -0.22137 | 0.61036 | 0.36372 | 0.29367 | -5.69558 |
| X57 | -0.06565 | 0.10256 | -0.02315 | -0.09328 | 0.41766 | -0.34655 | 0.24290 | 0.26869 | 25.46274 |
| X58 | -0.03652 | 0.09827 | -0.04325 | -0.09328 | 0.30457 | -0.10010 | 0.02852 | -0.36277 | -22.52135 |
| X59 | 0.00784 | -0.00912 | 0.08513 | -0.11497 | -0.09187 | -0.09459 | -0.24492 | -0.43854 | -363.51860 |
| X60 | 0.02085 | 0.03528 | -0.05423 | 0.30987 | -0.11100 | 0.16974 | -0.18840 | -0.10121 | 37.23405 |

SPSS FOR PRIME 400/500, VERSION 4, RELEASE 2.0

DECEMBER 17, 1979

DEFAULT SPACE ALLOCATION... ALLOWS FOR... 153 TRANSFORMATIONS
 WORKSPACE 114688 BYTES 655 RECODE VALUES + LAG VARIABLES
 TRANSSPACE 16384 BYTES 2624 IF/COMPUTE OPERATIONS

1 RUN NAME FACTOR ANALYSIS
 2 FILE NAME IMPORTS FROM EEC 1977
 3 DATA LIST FILED (6) / 1 X1 TO X10 1-80 /
 4 2 X11 TO X20 1-80 /
 5 3 X21 TO X30 1-80 /
 6 4 X31 TO X40 1-80 /
 7 5 X41 TO X50 1-80 /
 8 6 X51 TO X60 1-80 /

THE DATA LIST PROVIDES FOR 60 VARIABLES AND 6 RECORDS ('CARDS') PER CASE. A MAXIMUM OF 80 COLUMNS ARE USED ON A RECORD.

WARNING - A NUMERIC VARIABLE HAS A WIDTH GREATER THAN 7. SMALL ROUNDING/TRUNCATION ERRORS MAY RESULT.

LIST OF THE CONSTRUCTED FORMAT STATEMENT.
 (10F8.0/10F8.0/10F8.0/10F8.0/10F8.0/10F8.0)

9 INPUT MEDIUM (PP3) P3
 10 N OF CASES 9
 11 VAR LABELS
 12 X1, BAHAMAS /X2, BARRADOS /X3, BENIN /X4, BOTSWANA /X5, BURUNDI /
 13 X6, CAMEROON /X7, CAPE VERDE /X8, CENT AFR REP / X9, CHAO /
 14 X10, CONGOS /X11, CONGO /X12, COTE D'IVOIRE /X13, DOMINICA /
 15 X14, EQU GUINEA /X15, ETHIOPIA /X16, FIJI /X17, GAMBIA /
 16 X18, GAMBIA /X19, GHANA /X20, GRENADA /X21, GUINEA /
 17 X22, GUINEA BISSAU /X23, GUYANA /X24, IVORY COAST /X25, JAMAICA /
 18 X26, KENYA /X27, KIRIRATI /X28, LESOTHO /X29, LIBERIA /
 19 X30, MADAGASCARI /X31, MALAWI /X32, MALI /X33, MAURITANIA /
 20 X34, MAURITIUS /X35, NIGER /X36, NIGERIA /X37, PAPUA N.G. /
 21 X38, RWANDA /X39, ST LUCIA /X40, ST VINCENT /
 22 X41, SAO TOME & PRN /X42, SENEGAL /X43, SEYCHELLES /
 23 X44, SIERRA LEONE /X45, SOLOMON /X46, SWAZILAND /X47, SWAN /
 24 X48, SURINAM /X49, SWAZILAND /X50, TANZANIA /X51, TOGO /
 25 X52, TONGA /X53, TRINIDAD & TOB /X54, TUNISIA /X55, UGANDA /
 26 X56, UPPER VOLTA /X57, VANUATU /X58, WESTERN SAMOA /X59, ZAIRE /
 27 FACTOR
 28 VARIABLES=X1,X2,X5,X6,X7,X8,X11,X13,X15,X16,X17,X18,X19,X20,
 29 X23,X24,X25,X26,X27,X29,X30,X31,X32,X34,X35,X36,X37,X39,X40,
 30 X42,X43,X44,X45,X46,X47,X50,X51,X52,X53,X55,X56,X58,X59,X60/
 31 TYPE=PAI / NFACTORS = 9/
 32 ROTATE=VARIMAX/
 1,2,4,5,6,7

***** FACTOR PROBLEM REQUIRES 34964 BYTES WORKSPACE *****

1. VARIABLE LIST

VARIABLES.. LABELS..

| | |
|-----|----------------|
| X1 | BAHAMAS |
| X2 | BARBADOS |
| X5 | BURUNDI |
| X6 | CAMEROON |
| X7 | CAPE VERDE |
| X8 | CENT AFR REP |
| X11 | CONGO |
| X13 | DOMINICA |
| X15 | ETHIOPIA |
| X16 | FIJI |
| X17 | GABON |
| X18 | GAMBIA |
| X19 | GHANA |
| X20 | GRENADE |
| X23 | GUYANA |
| X24 | IVORY COAST |
| X25 | JAMAICA |
| X26 | KENYA |
| X27 | KIRIBATI |
| X29 | LIBERIA |
| X30 | MADAGASCARI |
| X31 | MALAWI |
| X32 | MALI |
| X34 | MAURITIUS |
| X35 | NIGER |
| X36 | NIGERIA |
| X37 | PAPUA N.G. |
| X39 | ST LUCIA |
| X40 | ST VINCENT |
| X42 | SENEGAL |
| X43 | SEYCHELLES |
| X44 | SIERRA LEONE |
| X45 | SOLOMON |
| X46 | SOMALIA |
| X47 | SUDAN |
| X50 | TANZANIA |
| X51 | TOGO |
| X52 | TONGA |
| X53 | TRINIDAD & TOB |
| X55 | UGANDA |
| X56 | UPPER VOLTA |
| X58 | WESTERN SAMOA |
| X59 | ZAIRE |
| X60 | ZAMBIA |

33 READ INPUT DATA

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/68) FROM DEC 1977

| VARIABLE | MEAN | STANDARD DEV | CASES |
|----------|-------------|--------------|-------|
| X1 | 8540.1094 | 10888.1172 | 9 |
| X2 | 7123.1104 | 7014.8086 | 9 |
| X5 | 3580.6887 | 4025.3657 | 9 |
| X6 | 56920.6641 | 60370.8672 | 9 |
| X7 | 1125.5554 | 2329.9121 | 9 |
| X8 | 5023.8887 | 5765.8428 | 9 |
| X11 | 14719.3320 | 14927.8027 | 9 |
| X13 | 724.6666 | 696.0474 | 9 |
| X15 | 12495.1094 | 15504.1934 | 9 |
| X16 | 3879.3330 | 4223.7578 | 9 |
| X17 | 66085.4375 | 86295.1094 | 9 |
| X18 | 3817.7773 | 5067.1475 | 9 |
| X19 | 44106.2188 | 67467.5156 | 9 |
| X20 | 1081.4443 | 1061.2744 | 9 |
| X23 | 9572.3320 | 10992.8105 | 9 |
| X24 | 110185.8750 | 143113.9375 | 9 |
| X25 | 14836.3320 | 15662.4434 | 9 |
| X26 | 61572.1094 | 85644.8219 | 9 |
| X27 | 142.8889 | 165.0177 | 9 |
| X29 | 18245.1094 | 15645.8145 | 9 |
| X30 | 23143.1094 | 25658.0977 | 9 |
| X31 | 8196.0000 | 12472.6152 | 9 |
| X32 | 9522.4434 | 12801.9258 | 9 |
| X34 | 18855.0000 | 21768.5125 | 9 |
| X35 | 14121.3320 | 18623.7305 | 9 |
| X36 | 732088.1250 | 1071710.0000 | 9 |
| X37 | 3715.7773 | 6226.4678 | 9 |
| X39 | 2011.8887 | 1978.3301 | 9 |
| X40 | 927.5555 | 902.1444 | 9 |
| X42 | 48315.2188 | 59026.9141 | 9 |
| X43 | 14627.7773 | 13596.7441 | 9 |
| X44 | 8228.8887 | 7966.9072 | 9 |
| X45 | 540.0000 | 853.5188 | 9 |
| X46 | 11908.4434 | 17708.0742 | 9 |
| X47 | 51246.7734 | 86444.9375 | 9 |
| X50 | 38355.4375 | 52934.7109 | 9 |
| X51 | 19859.2188 | 21220.3945 | 9 |
| X52 | 135.8889 | 144.9348 | 9 |
| X53 | 29056.7773 | 33616.8375 | 9 |
| X55 | 5589.5547 | 8080.2432 | 9 |
| X56 | 14327.6660 | 17510.8352 | 9 |
| X58 | 573.5555 | 892.0994 | 9 |
| X59 | 49078.3281 | 61602.0313 | 9 |
| X60 | 33613.2188 | 48484.7031 | 9 |

REVISION 011 11/13/68

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/88) FROM REC 1977

CORRELATION COEFFICIENTS..

| | X1 | X2 | X5 | X6 | X7 | X8 | X11 | X13 | X15 | X16 |
|-----|----------|----------|----------|---------|---------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X1 | 1.00000 | -0.18759 | -0.18575 | 0.05264 | 0.05031 | -0.16446 | -0.15662 | -0.13503 | -0.17176 | -0.28149 |
| X2 | -0.18759 | 1.00000 | 0.83255 | 0.90929 | 0.82460 | 0.92850 | 0.97271 | 0.85371 | 0.86830 | 0.86656 |
| X5 | -0.18575 | 0.83255 | 1.00000 | 0.90884 | 0.47978 | 0.94844 | 0.90659 | 0.72502 | 0.88796 | 0.86918 |
| X6 | 0.05264 | 0.90929 | 0.90884 | 1.00000 | 0.24996 | 0.97022 | 0.93221 | 0.69959 | 0.90042 | 0.90640 |
| X7 | 0.05031 | 0.82460 | 0.47978 | 0.24996 | 1.00000 | 0.31433 | 0.42129 | 0.64537 | 0.14009 | 0.14009 |
| X8 | -0.16446 | 0.92850 | 0.94844 | 0.97022 | 0.31433 | 1.00000 | 0.97336 | 0.77944 | 0.92515 | 0.93799 |
| X11 | -0.15662 | 0.97271 | 0.90659 | 0.93221 | 0.42129 | 0.97336 | 1.00000 | 0.88827 | 0.84415 | 0.86006 |
| X13 | -0.13503 | 0.85371 | 0.72502 | 0.69959 | 0.64537 | 0.77944 | 0.88827 | 1.00000 | 0.61649 | 0.55631 |
| X15 | -0.17176 | 0.86830 | 0.88796 | 0.90042 | 0.14009 | 0.92515 | 0.84415 | 0.61649 | 1.00000 | 0.91063 |
| X16 | -0.28149 | 0.86656 | 0.86918 | 0.90640 | 0.14009 | 0.92515 | 0.86656 | 0.55631 | 0.91063 | 1.00000 |
| X17 | -0.17444 | 0.90661 | 0.87993 | 0.94540 | 0.19066 | 0.95416 | 0.93040 | 0.68058 | 0.82206 | 0.93774 |
| X18 | 0.17383 | 0.84192 | 0.84021 | 0.90541 | 0.50658 | 0.88894 | 0.89724 | 0.82475 | 0.76874 | 0.72548 |
| X19 | -0.12614 | 0.82455 | 0.93167 | 0.93712 | 0.40679 | 0.94064 | 0.84579 | 0.56885 | 0.96539 | 0.93689 |
| X20 | -0.11960 | 0.75014 | 0.72446 | 0.63086 | 0.79502 | 0.71850 | 0.83165 | 0.96776 | 0.52154 | 0.48798 |
| X23 | -0.16378 | 0.94184 | 0.92154 | 0.94722 | 0.39118 | 0.7735 | 0.98671 | 0.82181 | 0.8386 | 0.89460 |
| X24 | -0.13796 | 0.90915 | 0.97976 | 0.97388 | 0.31497 | 0.99037 | 0.95199 | 0.72522 | 0.89832 | 0.94172 |
| X25 | -0.15670 | 0.95967 | 0.71547 | 0.60992 | 0.27214 | 0.85056 | 0.91810 | 0.89821 | 0.77277 | 0.71107 |
| X26 | -0.13361 | 0.82321 | 0.90666 | 0.92342 | 0.12901 | 0.92812 | 0.82657 | 0.54269 | 0.97969 | 0.93403 |
| X27 | -0.14163 | 0.90560 | 0.82456 | 0.92236 | 0.17215 | 0.93290 | 0.91964 | 0.69590 | 0.76483 | 0.90416 |
| X29 | 0.43396 | 0.73238 | 0.74169 | 0.91669 | 0.27002 | 0.80511 | 0.77784 | 0.58139 | 0.71831 | 0.69536 |
| X30 | -0.19436 | 0.97977 | 0.83795 | 0.93415 | 0.15243 | 0.96059 | 0.95406 | 0.77268 | 0.69258 | 0.90608 |
| X31 | -0.15564 | 0.82266 | 0.94661 | 0.92409 | 0.21801 | 0.93914 | 0.84583 | 0.57209 | 0.96808 | 0.94125 |
| X32 | -0.14572 | 0.90091 | 0.95840 | 0.96852 | 0.28620 | 0.98275 | 0.92482 | 0.70062 | 0.96435 | 0.93899 |
| X34 | -0.19750 | 0.93600 | 0.92798 | 0.95927 | 0.32170 | 0.99052 | 0.97088 | 0.76533 | 0.88113 | 0.94166 |
| X35 | -0.14695 | 0.86104 | 0.95641 | 0.96134 | 0.26166 | 0.97051 | 0.90663 | 0.63797 | 0.89866 | 0.94745 |
| X36 | -0.13625 | 0.83364 | 0.95739 | 0.95038 | 0.26221 | 0.95957 | 0.87954 | 0.60339 | 0.92049 | 0.95176 |
| X37 | -0.15131 | 0.79519 | 0.94252 | 0.92316 | 0.20892 | 0.93252 | 0.83136 | 0.53647 | 0.93956 | 0.94722 |
| X39 | -0.16323 | 0.88347 | 0.71834 | 0.73230 | 0.55414 | 0.930483 | 0.91380 | 0.97335 | 0.59073 | 0.61704 |
| X40 | -0.11155 | 0.69487 | 0.57876 | 0.50826 | 0.75361 | 0.60316 | 0.74446 | 0.96485 | 0.42536 | 0.34489 |
| X42 | -0.16933 | 0.91353 | 0.97249 | 0.96335 | 0.36339 | 0.99313 | 0.95748 | 0.75255 | 0.91525 | 0.93419 |
| X43 | -0.20803 | 0.92585 | 0.90176 | 0.90480 | 0.34792 | 0.95918 | 0.94746 | 0.78729 | 0.83796 | 0.90995 |
| X44 | -0.10844 | 0.91331 | 0.85996 | 0.85101 | 0.60161 | 0.90268 | 0.96868 | 0.96095 | 0.73976 | 0.72256 |
| X45 | -0.15717 | 0.79517 | 0.95206 | 0.91752 | 0.23799 | 0.93164 | 0.83331 | 0.58993 | 0.94513 | 0.93886 |
| X46 | -0.13259 | 0.81324 | 0.98028 | 0.92610 | 0.40055 | 0.94844 | 0.88090 | 0.65786 | 0.91159 | 0.90282 |
| X47 | -0.13611 | 0.79164 | 0.91971 | 0.91958 | 0.16861 | 0.94844 | 0.81629 | 0.52387 | 0.95065 | 0.93836 |
| X50 | -0.14727 | 0.84685 | 0.92982 | 0.93892 | 0.19686 | 0.9792 | 0.86433 | 0.59714 | 0.97129 | 0.94070 |
| X51 | -0.13246 | 0.91574 | 0.85981 | 0.93392 | 0.23844 | 0.95887 | 0.93387 | 0.73682 | 0.81898 | 0.90957 |
| X52 | -0.23300 | 0.87513 | 0.85868 | 0.86218 | 0.10642 | 0.90335 | 0.83358 | 0.61139 | 0.96774 | 0.91684 |
| X53 | -0.17048 | 0.95512 | 0.94631 | 0.97085 | 0.28246 | 0.99466 | 0.97102 | 0.77058 | 0.92101 | 0.94139 |
| X55 | -0.16614 | 0.86486 | 0.95078 | 0.94991 | 0.21323 | 0.96500 | 0.88545 | 0.61519 | 0.96554 | 0.95838 |
| X56 | -0.16397 | 0.90739 | 0.97148 | 0.96144 | 0.36617 | 0.99079 | 0.95178 | 0.74807 | 0.92123 | 0.93253 |
| X58 | -0.17698 | 0.85043 | 0.90539 | 0.94214 | 0.17955 | 0.95028 | 0.88800 | 0.59845 | 0.84898 | 0.95571 |
| X59 | -0.13329 | 0.92931 | 0.93542 | 0.94739 | 0.24082 | 0.98978 | 0.94712 | 0.71785 | 0.93296 | 0.93906 |
| X60 | -0.10357 | 0.89311 | 0.90063 | 0.97352 | 0.12768 | 0.96359 | 0.89643 | 0.62139 | 0.94513 | 0.95226 |

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/88) FROM SEC 1077

| | X17 | X18 | X19 | X20 | X23 | X24 | X25 | X26 | X27 | X29 |
|-----|----------|---------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|---------|
| X1 | -0.17444 | 0.17363 | -0.12614 | -0.11960 | -0.16378 | -0.13796 | -0.15670 | -0.13361 | -0.11163 | 0.43396 |
| X2 | 0.90661 | 0.84192 | 0.82455 | 0.75014 | 0.94184 | 0.90915 | 0.95967 | 0.82321 | 0.90560 | 0.73238 |
| X5 | 0.87993 | 0.84021 | 0.93167 | 0.72446 | 0.92154 | 0.95706 | 0.71347 | 0.90666 | 0.82456 | 0.74189 |
| X6 | 0.94540 | 0.90541 | 0.93712 | 0.83086 | 0.94722 | 0.97388 | 0.80942 | 0.92336 | 0.92336 | 0.91669 |
| X7 | 0.19068 | 0.50658 | 0.18679 | 0.79502 | 0.39113 | 0.31997 | 0.27214 | 0.12901 | 0.17215 | 0.27002 |
| X8 | 0.95816 | 0.88894 | 0.94064 | 0.71850 | 0.97735 | 0.99037 | 0.85856 | 0.92612 | 0.93900 | 0.80511 |
| X11 | 0.93042 | 0.89724 | 0.84574 | 0.83165 | 0.98671 | 0.95199 | 0.91810 | 0.82657 | 0.91968 | 0.77784 |
| X15 | 0.68058 | 0.62475 | 0.56685 | 0.96776 | 0.82181 | 0.72522 | 0.89821 | 0.54269 | 0.69590 | 0.58139 |
| X15 | 0.82206 | 0.76874 | 0.96539 | 0.52154 | 0.83386 | 0.89832 | 0.77277 | 0.97969 | 0.76983 | 0.71831 |
| X16 | 0.93774 | 0.72548 | 0.93589 | 0.48798 | 0.89460 | 0.94172 | 0.71107 | 0.93403 | 0.90416 | 0.69536 |
| X17 | 1.00000 | 0.82075 | 0.86129 | 0.82134 | 0.96513 | 0.97152 | 0.78749 | 0.85717 | 0.98962 | 0.78994 |
| X18 | 0.82075 | 1.00000 | 0.80443 | 0.78400 | 0.88335 | 0.88353 | 0.80046 | 0.77124 | 0.82945 | 0.89655 |
| X19 | 0.88129 | 0.80443 | 1.00000 | 0.50370 | 0.87324 | 0.94914 | 0.69854 | 0.99556 | 0.78812 | 0.78812 |
| X20 | 0.62134 | 0.79409 | 0.50370 | 1.00000 | 0.77634 | 0.87690 | 0.76726 | 0.46409 | 0.63180 | 0.52945 |
| X23 | 0.96513 | 0.88335 | 0.87324 | 0.77634 | 1.00000 | 0.87690 | 0.86144 | 0.84773 | 0.94804 | 0.79711 |
| X24 | 0.97152 | 0.88353 | 0.94914 | 0.8186 | 0.97690 | 1.00000 | 0.79374 | 0.92660 | 0.94195 | 0.82676 |
| X25 | 0.78749 | 0.80046 | 0.69854 | 0.76726 | 0.86144 | 0.79374 | 1.00000 | 0.70212 | 0.79795 | 0.86177 |
| X26 | 0.85717 | 0.77124 | 0.99556 | 0.46409 | 0.84773 | 0.82660 | 0.70212 | 1.00000 | 0.79828 | 0.76621 |
| X27 | 0.98962 | 0.82945 | 0.82550 | 0.63180 | 0.94804 | 0.94195 | 0.79795 | 0.79828 | 1.00000 | 0.78507 |
| X29 | 0.78994 | 0.89655 | 0.78812 | 0.52985 | 0.79711 | 0.82676 | 0.66177 | 0.76621 | 0.78507 | 1.00000 |
| X30 | 0.93657 | 0.82800 | 0.87743 | 0.82843 | 0.94738 | 0.93352 | 0.93202 | 0.87668 | 0.92808 | 0.76201 |
| X31 | 0.87052 | 0.78109 | 0.92124 | 0.52563 | 0.86760 | 0.98339 | 0.90813 | 0.98839 | 0.80683 | 0.75535 |
| X32 | 0.91701 | 0.85663 | 0.99421 | 0.63893 | 0.93611 | 0.97000 | 0.79860 | 0.97548 | 0.87310 | 0.80421 |
| X34 | 0.97155 | 0.86853 | 0.92525 | 0.71200 | 0.99059 | 0.99198 | 0.83691 | 0.90554 | 0.94559 | 0.79153 |
| X35 | 0.96345 | 0.83952 | 0.96439 | 0.58897 | 0.94479 | 0.99101 | 0.72496 | 0.94216 | 0.92126 | 0.81143 |
| X36 | 0.93109 | 0.83319 | 0.98230 | 0.57082 | 0.91778 | 0.97997 | 0.66677 | 0.96369 | 0.88509 | 0.80249 |
| X37 | 0.86844 | 0.78422 | 0.99111 | 0.49998 | 0.86830 | 0.95102 | 0.63967 | 0.98034 | 0.83153 | 0.76558 |
| X39 | 0.76810 | 0.81495 | 0.56609 | 0.93808 | 0.86685 | 0.76309 | 0.90013 | 0.53595 | 0.79860 | 0.80370 |
| X40 | 0.48404 | 0.71229 | 0.36337 | 0.97086 | 0.65986 | 0.54182 | 0.77094 | 0.33403 | 0.50996 | 0.41791 |
| X42 | 0.95163 | 0.88525 | 0.95342 | -0.71254 | 0.87392 | 0.99608 | 0.80518 | 0.93285 | 0.91885 | 0.80259 |
| X43 | 0.93762 | 0.85628 | 0.84855 | 0.76195 | 0.94427 | 0.94604 | 0.80233 | 0.82541 | 0.93338 | 0.72401 |
| X44 | 0.83316 | 0.91074 | 0.74143 | 0.93076 | 0.94004 | 0.87710 | 0.90350 | 0.71130 | 0.83988 | 0.73423 |
| X45 | 0.87561 | 0.78100 | 0.98921 | 0.51825 | 0.86603 | 0.94666 | 0.64134 | 0.97963 | 0.81488 | 0.75489 |
| X46 | 0.86390 | 0.85859 | 0.97008 | 0.64568 | 0.90930 | 0.96560 | 0.65429 | 0.94723 | 0.83119 | 0.78527 |
| X47 | 0.87131 | 0.78977 | 0.99600 | 0.47000 | 0.85123 | 0.93843 | 0.65086 | 0.98895 | 0.81715 | 0.76989 |
| X50 | 0.88238 | 0.80346 | 0.99653 | 0.52702 | 0.88769 | 0.95089 | 0.73189 | 0.99507 | 0.82564 | 0.78098 |
| X51 | 0.97387 | 0.89296 | 0.86696 | 0.87514 | 0.95281 | 0.95928 | 0.81767 | 0.83923 | 0.98323 | 0.80362 |
| X52 | 0.81677 | 0.70877 | 0.90850 | 0.53064 | 0.81215 | 0.86865 | 0.75121 | 0.92591 | 0.77440 | 0.64363 |
| X53 | 0.96523 | 0.88525 | 0.93964 | 0.70088 | 0.97736 | 0.98984 | 0.86320 | 0.92552 | 0.94379 | 0.80593 |
| X55 | 0.91310 | 0.80803 | 0.99284 | 0.55760 | 0.96851 | 0.96692 | 0.73301 | 0.96795 | 0.86041 | 0.77979 |
| X56 | 0.94249 | 0.88980 | 0.95935 | 0.70728 | 0.96826 | 0.99372 | 0.80102 | 0.93939 | 0.90957 | 0.80403 |
| X58 | 0.98366 | 0.80779 | 0.82912 | 0.52622 | 0.93847 | 0.97744 | 0.70725 | 0.90384 | 0.95829 | 0.78849 |
| X59 | 0.95909 | 0.87200 | 0.96182 | 0.64005 | 0.96277 | 0.98649 | 0.83749 | 0.94992 | 0.92748 | 0.83001 |
| X60 | 0.94096 | 0.83401 | 0.97717 | 0.52970 | 0.92165 | 0.96916 | 0.74780 | 0.97225 | 0.90553 | 0.83311 |

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/88) FROM EFC 1977

| | X30 | X31 | X32 | X34 | X35 | X36 | X37 | X39 | X40 | X42 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X1 | -0.19436 | -0.15564 | -0.14572 | -0.10750 | -0.14595 | -0.15625 | -0.15131 | -0.16323 | -0.11155 | -0.16933 |
| X2 | 0.97977 | 0.82266 | 0.90991 | 0.93600 | 0.80104 | 0.83334 | 0.79519 | 0.80347 | 0.89487 | 0.91353 |
| X5 | 0.83795 | 0.94661 | 0.95840 | 0.93798 | 0.93641 | 0.95730 | 0.94252 | 0.71834 | 0.57876 | 0.97249 |
| X6 | 0.93415 | 0.92409 | 0.96252 | 0.95027 | 0.96134 | 0.95038 | 0.92316 | 0.73200 | 0.50626 | 0.96335 |
| X7 | 0.15208 | 0.21801 | 0.28020 | 0.32170 | 0.28166 | 0.26221 | 0.20892 | 0.55414 | 0.75361 | 0.36339 |
| X8 | 0.96059 | 0.93914 | 0.98275 | 0.99052 | 0.97951 | 0.95957 | 0.93252 | 0.60403 | 0.60316 | 0.99313 |
| X11 | 0.95406 | 0.84583 | 0.92462 | 0.97088 | 0.90663 | 0.87954 | 0.83136 | 0.91350 | 0.74446 | 0.95748 |
| X13 | 0.77268 | 0.57209 | 0.70002 | 0.76533 | 0.63797 | 0.60339 | 0.53647 | 0.97335 | 0.90435 | 0.75255 |
| X15 | 0.89258 | 0.96808 | 0.96435 | 0.88713 | 0.89866 | 0.92049 | 0.93956 | 0.59073 | 0.42636 | 0.91525 |
| X16 | 0.90608 | 0.94125 | 0.93999 | 0.94166 | 0.94745 | 0.95176 | 0.94722 | 0.61704 | 0.54486 | 0.93419 |
| X17 | 0.93657 | 0.87052 | 0.91701 | 0.97155 | 0.93345 | 0.93109 | 0.84844 | 0.76810 | 0.48404 | 0.95163 |
| X18 | 0.82800 | 0.78109 | 0.86563 | 0.86853 | 0.83952 | 0.83319 | 0.79422 | 0.81495 | 0.71229 | 0.88225 |
| X19 | 0.87743 | 0.99124 | 0.98421 | 0.92525 | 0.94339 | 0.98230 | 0.99111 | 0.56609 | 0.36337 | 0.95342 |
| X20 | 0.65243 | 0.52563 | 0.63893 | 0.71200 | 0.59897 | 0.57082 | 0.49968 | 0.93808 | 0.97086 | 0.71254 |
| X23 | 0.94758 | 0.86760 | 0.93611 | 0.99059 | 0.94479 | 0.91778 | 0.86930 | 0.86695 | 0.65966 | 0.97392 |
| X24 | 0.93352 | 0.94345 | 0.97900 | 0.99198 | 0.99101 | 0.97997 | 0.95102 | 0.76309 | 0.54182 | 0.99606 |
| X25 | 0.93202 | 0.67994 | 0.79660 | 0.83601 | 0.72496 | 0.68677 | 0.63987 | 0.90013 | 0.77094 | 0.80518 |
| X26 | 0.87668 | 0.98839 | 0.97548 | 0.90554 | 0.94218 | 0.96369 | 0.94034 | 0.53595 | 0.33403 | 0.93285 |
| X27 | 0.92608 | 0.80963 | 0.87310 | 0.94559 | 0.82426 | 0.88509 | 0.83153 | 0.79650 | 0.50996 | 0.91685 |
| X29 | 0.76201 | 0.75535 | 0.60421 | 0.79153 | 0.81143 | 0.80249 | 0.78556 | 0.60370 | 0.41791 | 0.80259 |
| X30 | 1.00000 | 0.85744 | 0.92376 | 0.95588 | 0.80130 | 0.87550 | 0.84339 | 0.81171 | 0.88048 | 0.93016 |
| X31 | 0.85744 | 1.00000 | 0.97944 | 0.95588 | 0.95876 | 0.93001 | 0.92559 | 0.56948 | 0.37929 | 0.85230 |
| X32 | 0.92876 | 0.97944 | 1.00000 | 0.96856 | 0.97337 | 0.98005 | 0.97227 | 0.70109 | 0.51446 | 0.98682 |
| X34 | 0.95588 | 0.97944 | 0.96856 | 1.00000 | 0.97135 | 0.95827 | 0.92213 | 0.80575 | 0.88576 | 0.89019 |
| X35 | 0.90130 | 0.95876 | 0.97337 | 0.97135 | 1.00000 | 0.99200 | 0.97271 | 0.60093 | 0.44192 | 0.96369 |
| X36 | 0.87550 | 0.98001 | 0.98005 | 0.95627 | 0.99200 | 1.00000 | 0.99214 | 0.62958 | 0.40996 | 0.97788 |
| X37 | 0.84339 | 0.99259 | 0.97227 | 0.92213 | 0.97271 | 0.99214 | 1.00000 | 0.54921 | 0.33855 | 0.95308 |
| X39 | 0.61171 | 0.56948 | 0.70109 | 0.80575 | 0.64093 | 0.62958 | 0.54921 | 1.00000 | 0.91437 | 0.77320 |
| X40 | 0.58048 | 0.37929 | 0.51446 | 0.58576 | 0.44192 | 0.40996 | 0.33855 | 0.91437 | 1.00000 | 0.57923 |
| X42 | 0.93016 | 0.95230 | 0.98682 | 0.99019 | 0.94389 | 0.97788 | 0.93308 | 0.77359 | 0.57923 | 1.00000 |
| X43 | 0.89605 | 0.86810 | 0.90957 | 0.94746 | 0.91314 | 0.90433 | 0.85626 | 0.63832 | 0.64503 | 0.84682 |
| X44 | 0.87273 | 0.73851 | 0.84518 | 0.90199 | 0.81254 | 0.78342 | 0.72172 | 0.95743 | 0.86951 | 0.89233 |
| X45 | 0.83610 | 0.99617 | 0.97594 | 0.91782 | 0.96711 | 0.94885 | 0.99838 | 0.55412 | 0.35871 | 0.84278 |
| X46 | 0.84270 | 0.97097 | 0.97674 | 0.94232 | 0.97000 | 0.98859 | 0.97766 | 0.65197 | 0.49247 | 0.97550 |
| X47 | 0.84934 | 0.98700 | 0.97173 | 0.90986 | 0.95942 | 0.98273 | 0.99437 | 0.52754 | 0.32111 | 0.94104 |
| X50 | 0.89719 | 0.98798 | 0.98833 | 0.93652 | 0.95856 | 0.97564 | 0.98272 | 0.59319 | 0.39452 | 0.95753 |
| X51 | 0.93393 | 0.84637 | 0.81251 | 0.95840 | 0.93761 | 0.91342 | 0.85639 | 0.80594 | 0.56158 | 0.94405 |
| X52 | 0.86560 | 0.93768 | 0.92017 | 0.86095 | 0.86597 | 0.88355 | 0.90131 | 0.60915 | 0.33516 | 0.88479 |
| X53 | 0.97006 | 0.93255 | 0.98023 | 0.99157 | 0.97055 | 0.95699 | 0.92865 | 0.80154 | 0.58806 | 0.94994 |
| X55 | 0.90218 | 0.99436 | 0.99134 | 0.95188 | 0.97782 | 0.98826 | 0.99014 | 0.62665 | 0.41565 | 0.97314 |
| X56 | 0.92680 | 0.95605 | 0.99005 | 0.98748 | 0.98138 | 0.97952 | 0.95706 | 0.76246 | 0.57525 | 0.99911 |
| X58 | 0.90073 | 0.91620 | 0.93824 | 0.96373 | 0.98684 | 0.97044 | 0.94264 | 0.67350 | 0.39350 | 0.95952 |
| X59 | 0.96354 | 0.94706 | 0.96873 | 0.98344 | 0.97754 | 0.96770 | 0.94581 | 0.74520 | 0.52046 | 0.98569 |
| X60 | 0.94659 | 0.95671 | 0.97981 | 0.95823 | 0.97141 | 0.96885 | 0.95904 | 0.65159 | 0.50458 | 0.96188 |

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/88) FROM EFC 1977

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/88) FROM DEC 1977

| | X43 | X44 | X45 | X46 | X47 | X50 | X51 | X52 | X53 | X55 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X1 | -0.20803 | -0.10804 | -0.15717 | -0.13258 | -0.13611 | -0.14727 | -0.13246 | -0.23300 | -0.17048 | -0.16614 |
| X2 | 0.92585 | 0.91331 | 0.79517 | 0.81324 | 0.79164 | 0.84685 | 0.91574 | 0.87513 | 0.95512 | 0.86466 |
| X5 | 0.90176 | 0.85996 | 0.95206 | 0.98028 | 0.91971 | 0.92866 | 0.95961 | 0.93631 | 0.95078 | 0.94991 |
| X6 | 0.90480 | 0.85101 | 0.91752 | 0.92610 | 0.91858 | 0.93882 | 0.93592 | 0.86216 | 0.97005 | 0.94991 |
| X7 | 0.34792 | 0.60161 | 0.23749 | 0.40055 | 0.16866 | 0.19886 | 0.23844 | 0.16642 | 0.28246 | 0.21323 |
| X8 | 0.95918 | 0.90268 | 0.93164 | 0.94841 | 0.92361 | 0.94792 | 0.95635 | 0.90635 | 0.99366 | 0.96500 |
| X11 | 0.94746 | 0.96868 | 0.83331 | 0.88090 | 0.81629 | 0.88433 | 0.93387 | 0.83358 | 0.97102 | 0.88545 |
| X13 | 0.78729 | 0.96095 | 0.58493 | 0.65786 | 0.52387 | 0.59714 | 0.73682 | 0.61139 | 0.77050 | 0.61518 |
| X15 | 0.83798 | 0.73976 | 0.94513 | 0.91159 | 0.95065 | 0.97129 | 0.81898 | 0.96774 | 0.92161 | 0.96554 |
| X16 | 0.90995 | 0.72256 | 0.93886 | 0.90282 | 0.93836 | 0.94070 | 0.90857 | 0.91684 | 0.94139 | 0.95848 |
| X17 | 0.93762 | 0.83316 | 0.81561 | 0.88390 | 0.87131 | 0.88238 | 0.97387 | 0.81477 | 0.96523 | 0.91316 |
| X18 | 0.85828 | 0.91074 | 0.78100 | 0.85659 | 0.78977 | 0.80346 | 0.89296 | 0.70877 | 0.88525 | 0.80803 |
| X19 | 0.84855 | 0.74143 | 0.98921 | 0.97008 | 0.89600 | 0.99653 | 0.86696 | 0.90850 | 0.93964 | 0.99284 |
| X20 | 0.76195 | 0.63076 | 0.51825 | 0.64588 | 0.47000 | 0.52702 | 0.67514 | 0.53054 | 0.70088 | 0.55760 |
| X23 | 0.94027 | 0.94004 | 0.96603 | 0.90939 | 0.85123 | 0.88769 | 0.95261 | 0.81215 | 0.97754 | 0.90851 |
| X24 | 0.94604 | 0.87710 | 0.94660 | 0.96560 | 0.93843 | 0.95069 | 0.95924 | 0.86385 | 0.98984 | 0.96892 |
| X25 | 0.80233 | 0.690350 | 0.64134 | 0.66429 | 0.65086 | 0.73189 | 0.81767 | 0.75121 | 0.86320 | 0.73302 |
| X26 | 0.82541 | 0.71180 | 0.97963 | 0.94723 | 0.93695 | 0.99507 | 0.83903 | 0.92591 | 0.92552 | 0.94735 |
| X27 | 0.93538 | 0.83088 | 0.81468 | 0.83118 | 0.81715 | 0.82584 | 0.88323 | 0.77440 | 0.87427 | 0.86041 |
| X29 | 0.72401 | 0.73423 | 0.75499 | 0.78527 | 0.76989 | 0.78098 | 0.80362 | 0.64363 | 0.77979 | 0.77979 |
| X30 | 0.89605 | 0.87273 | 0.83610 | 0.84276 | 0.84934 | 0.89719 | 0.93393 | 0.86580 | 0.97000 | 0.90218 |
| X31 | 0.86810 | 0.73851 | 0.96617 | 0.97097 | 0.98700 | 0.98798 | 0.84637 | 0.93768 | 0.93255 | 0.94330 |
| X32 | 0.90957 | 0.84518 | 0.97294 | 0.97674 | 0.97173 | 0.98433 | 0.91251 | 0.92017 | 0.98023 | 0.90134 |
| X34 | 0.94746 | 0.90199 | 0.91782 | 0.94232 | 0.90986 | 0.93652 | 0.95840 | 0.86095 | 0.99157 | 0.95183 |
| X35 | 0.91814 | 0.81254 | 0.96711 | 0.97000 | 0.95942 | 0.95886 | 0.93761 | 0.86597 | 0.97055 | 0.97782 |
| X36 | 0.90433 | 0.78342 | 0.98835 | 0.98529 | 0.98273 | 0.97534 | 0.91342 | 0.88355 | 0.95699 | 0.98826 |
| X37 | 0.86626 | 0.72172 | 0.98838 | 0.97766 | 0.99437 | 0.98272 | 0.86639 | 0.90131 | 0.92865 | 0.99014 |
| X39 | 0.83832 | 0.95743 | 0.55412 | 0.65197 | 0.52754 | 0.59319 | 0.80594 | 0.60915 | 0.80154 | 0.62605 |
| X40 | 0.64503 | 0.86951 | 0.35871 | 0.49247 | 0.32111 | 0.39452 | 0.56158 | 0.43116 | 0.56806 | 0.41565 |
| X42 | 0.94682 | 0.89233 | 0.95376 | 0.97550 | 0.94104 | 0.95753 | 0.94405 | 0.68479 | 0.98994 | 0.97314 |
| X43 | 1.00000 | 0.88268 | 0.86609 | 0.88784 | 0.88191 | 0.85015 | 0.95128 | 0.87862 | 0.95328 | 0.89320 |
| X44 | 0.88268 | 1.00000 | 0.72833 | 0.81990 | 0.78715 | 0.86384 | 0.86384 | 0.71200 | 0.89651 | 0.78006 |
| X45 | 0.86609 | 0.72833 | 1.00000 | 0.98012 | 0.99035 | 0.98186 | 0.85147 | 0.91072 | 0.92524 | 0.99033 |
| X46 | 0.88784 | 0.61990 | 0.98012 | 1.00000 | 0.98826 | 0.96588 | 0.87984 | 0.86015 | 0.94062 | 0.97272 |
| X47 | 0.84191 | 0.70715 | 0.98035 | 0.98826 | 1.00000 | 0.98796 | 0.86311 | 0.89562 | 0.92294 | 0.85116 |
| X50 | 0.85015 | 0.76417 | 0.98166 | 0.95888 | 0.98796 | 1.00000 | 0.86527 | 0.91320 | 0.94712 | 0.99274 |
| X51 | 0.95128 | 0.86384 | 0.85147 | 0.87484 | 0.86527 | 0.86527 | 1.00000 | 0.80348 | 0.96390 | 0.88904 |
| X52 | 0.87862 | 0.71200 | 0.91072 | 0.86015 | 0.89562 | 0.91320 | 0.80348 | 1.00000 | 0.89817 | 0.93225 |
| X53 | 0.95328 | 0.89651 | 0.92524 | 0.94062 | 0.92294 | 0.94712 | 0.96390 | 0.89817 | 1.00000 | 0.96208 |
| X55 | 0.89320 | 0.78006 | 0.98033 | 0.97272 | 0.98516 | 0.99274 | 0.88904 | 0.93225 | 0.96208 | 1.00000 |
| X56 | 0.93952 | 0.88896 | 0.95664 | 0.98042 | 0.94819 | 0.96371 | 0.94016 | 0.86371 | 0.97512 | 0.97512 |
| X58 | 0.91418 | 0.78080 | 0.92930 | 0.92865 | 0.92965 | 0.92273 | 0.95735 | 0.82467 | 0.95626 | 0.94596 |
| X59 | 0.91641 | 0.86322 | 0.94088 | 0.94817 | 0.94469 | 0.96699 | 0.94753 | 0.89003 | 0.99302 | 0.97445 |
| X60 | 0.87766 | 0.78783 | 0.95033 | 0.93619 | 0.92568 | 0.97938 | 0.92635 | 0.89327 | 0.97172 | 0.97908 |

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/68) FROM DEC 1977

| | X56 | X58 | X59 | X60 |
|-----|----------|----------|----------|----------|
| X1 | -0.16397 | -0.17698 | -0.13329 | -0.10357 |
| X2 | 0.90739 | 0.65043 | 0.92951 | 0.89311 |
| X5 | 0.97148 | 0.90539 | 0.93542 | 0.90063 |
| X6 | 0.96144 | 0.94214 | 0.97939 | 0.97252 |
| X7 | 0.36617 | 0.17955 | 0.24082 | 0.12788 |
| X8 | 0.99079 | 0.95028 | 0.98978 | 0.96559 |
| X11 | 0.95178 | 0.88800 | 0.94712 | 0.89643 |
| X13 | 0.74807 | 0.59845 | 0.71785 | 0.62139 |
| X15 | 0.92123 | 0.84898 | 0.93296 | 0.94513 |
| X16 | 0.93253 | 0.95571 | 0.93906 | 0.95226 |
| X17 | 0.94240 | 0.98366 | 0.95909 | 0.94096 |
| X18 | 0.88980 | 0.80779 | 0.87200 | 0.83401 |
| X19 | 0.95935 | 0.92912 | 0.96182 | 0.97717 |
| X20 | 0.70728 | 0.55262 | 0.64005 | 0.52970 |
| X23 | 0.96826 | 0.93847 | 0.96277 | 0.92163 |
| X24 | 0.98372 | 0.97744 | 0.98849 | 0.96916 |
| X25 | 0.80102 | 0.70725 | 0.83749 | 0.78760 |
| X26 | 0.93939 | 0.90384 | 0.94992 | 0.97226 |
| X27 | 0.90657 | 0.95829 | 0.92748 | 0.90553 |
| X29 | 0.80403 | 0.78899 | 0.83001 | 0.83311 |
| X30 | 0.92680 | 0.90073 | 0.96354 | 0.94659 |
| X31 | 0.95605 | 0.91620 | 0.94706 | 0.95671 |
| X32 | 0.99005 | 0.93824 | 0.98673 | 0.97991 |
| X34 | 0.98748 | 0.96373 | 0.98344 | 0.95823 |
| X35 | 0.98138 | 0.98684 | 0.97954 | 0.97141 |
| X36 | 0.97952 | 0.97044 | 0.96770 | 0.96885 |
| X37 | 0.95706 | 0.94264 | 0.94581 | 0.95904 |
| X39 | 0.76246 | 0.67350 | 0.74520 | 0.65150 |
| X40 | 0.57525 | 0.39300 | 0.52046 | 0.40458 |
| X42 | 0.99911 | 0.95952 | 0.98589 | 0.96188 |
| X43 | 0.93952 | 0.91418 | 0.91641 | 0.87764 |
| X44 | 0.88896 | 0.78080 | 0.86322 | 0.78793 |
| X45 | 0.95664 | 0.92930 | 0.94058 | 0.95033 |
| X46 | 0.98042 | 0.92865 | 0.94817 | 0.93619 |
| X47 | 0.94819 | 0.92965 | 0.94469 | 0.96568 |
| X50 | 0.96371 | 0.92273 | 0.96699 | 0.97938 |
| X51 | 0.94016 | 0.95735 | 0.94753 | 0.92635 |
| X52 | 0.88394 | 0.82467 | 0.88903 | 0.89327 |
| X53 | 0.93767 | 0.95626 | 0.93302 | 0.97172 |
| X55 | 0.97512 | 0.94596 | 0.97445 | 0.97908 |
| X56 | 1.00000 | 0.95498 | 0.98497 | 0.96354 |
| X58 | 0.98498 | 1.00000 | 0.96190 | 0.95862 |
| X59 | 0.98497 | 0.96190 | 1.00000 | 0.98926 |
| X60 | 0.96354 | 0.95862 | 0.98926 | 1.00000 |

DETERMINANT OF CORRELATION MATRIX = 0.00000000 (0.00000000000000)

CORRELATION MATRIX IS SINGULAR, CANNOT BE INVERTED.

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/88) FROM DEC 1977

| VARIABLE | EST COMMUNITY | FACTOR | EIGENVALUE | PCT OF VAR | CUM PCT |
|----------|---------------|--------|------------|------------|---------|
| X1 | 1.00000 | 1 | 36.60355 | 83.2 | 83.2 |
| X2 | 1.00000 | 2 | 3.67705 | 8.4 | 91.5 |
| X5 | 1.00000 | 3 | 1.53942 | 3.5 | 95.0 |
| X6 | 1.00000 | 4 | 1.16433 | 2.6 | 97.7 |
| X7 | 1.00000 | 5 | 0.85059 | 1.5 | 99.2 |
| X9 | 1.00000 | 6 | 0.21187 | 0.5 | 99.7 |
| X11 | 1.00000 | 7 | 0.11246 | 0.3 | 99.9 |
| X13 | 1.00000 | 8 | 0.04040 | 0.1 | 100.0 |
| X15 | 1.00000 | 9 | 0.00001 | 0.0 | 100.0 |
| X16 | 1.00000 | 10 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X17 | 1.00000 | 11 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X18 | 1.00000 | 12 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X19 | 1.00000 | 13 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X20 | 1.00000 | 14 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X23 | 1.00000 | 15 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X24 | 1.00000 | 16 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X25 | 1.00000 | 17 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X26 | 1.00000 | 18 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X27 | 1.00000 | 19 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X29 | 1.00000 | 20 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X30 | 1.00000 | 21 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X31 | 1.00000 | 22 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X32 | 1.00000 | 23 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X34 | 1.00000 | 24 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X35 | 1.00000 | 25 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X36 | 1.00000 | 26 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X37 | 1.00000 | 27 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X39 | 1.00000 | 28 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X40 | 1.00000 | 29 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X42 | 1.00000 | 30 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X43 | 1.00000 | 31 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X44 | 1.00000 | 32 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X45 | 1.00000 | 33 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X46 | 1.00000 | 34 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X47 | 1.00000 | 35 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X50 | 1.00000 | 36 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X51 | 1.00000 | 37 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X52 | 1.00000 | 38 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X53 | 1.00000 | 39 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X55 | 1.00000 | 40 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X56 | 1.00000 | 41 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X58 | 1.00000 | 42 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X59 | 1.00000 | 43 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X60 | 1.00000 | 44 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 95/24/88) FROM DEC 1977

FACTOR MATRIX USING PRINCIPAL FACTOR, NO ITERATIONS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X1 | -0.14601 | 0.03587 | 0.95366 | -0.21091 | 0.10909 | 0.09185 | 0.05483 | 0.00970 | 0.00007 |
| X2 | 0.93335 | 0.17179 | -0.13109 | -0.22635 | 0.13656 | 0.03848 | 0.03691 | 0.00912 | -0.00009 |
| X3 | 0.95578 | 0.00600 | 0.01157 | 0.26693 | -0.03877 | 0.00159 | 0.07006 | -0.09298 | -0.00002 |
| X4 | 0.97403 | -0.05812 | 0.17759 | -0.11360 | 0.00618 | -0.00736 | 0.05741 | -0.00736 | -0.00006 |
| X5 | 0.32508 | 0.69348 | 0.22115 | 0.58985 | -0.11693 | -0.03449 | 0.03756 | 0.02312 | 0.00010 |
| X6 | 0.99875 | 0.01907 | -0.02935 | -0.02661 | 0.00849 | 0.01779 | 0.01070 | -0.00785 | -0.00032 |
| X7 | 0.96832 | 0.23138 | -0.04554 | -0.07796 | 0.06330 | -0.00977 | 0.06472 | 0.01558 | -0.00004 |
| X8 | 0.76549 | 0.62743 | -0.06319 | -0.01649 | 0.12418 | -0.01556 | -0.01835 | -0.00944 | 0.00014 |
| X9 | 0.92750 | -0.21162 | -0.05231 | 0.05702 | 0.29579 | 0.02597 | -0.02465 | -0.01373 | 0.00005 |
| X10 | 0.93744 | -0.25784 | -0.15911 | -0.06146 | -0.06274 | 0.08939 | 0.01661 | 0.11541 | 0.00026 |
| X11 | 0.95501 | -0.04539 | -0.05178 | -0.17580 | -0.22088 | 0.00998 | 0.05055 | -0.03043 | -0.00016 |
| X12 | 0.89565 | 0.24550 | 0.31334 | -0.02582 | 0.00890 | 0.01432 | -0.19598 | -0.00007 | -0.00006 |
| X13 | 0.95159 | -0.26786 | 0.04477 | 0.10516 | 0.07716 | -0.05018 | -0.03375 | -0.00658 | 0.00007 |
| X14 | 0.70914 | 0.68374 | -0.01293 | 0.15915 | -0.00868 | 0.06256 | 0.00800 | 0.00815 | 0.00005 |
| X15 | 0.97894 | 0.14050 | -0.02764 | -0.06228 | -0.11665 | -0.07359 | 0.07883 | 0.04451 | 0.00010 |
| X16 | 0.99393 | -0.03467 | 0.02173 | -0.00577 | -0.09905 | -0.01425 | 0.01911 | -0.00366 | -0.00008 |
| X17 | 0.83912 | 0.33191 | -0.13239 | -0.29544 | 0.26668 | -0.11093 | -0.00270 | -0.02590 | -0.00027 |
| X18 | 0.93555 | 0.30387 | 0.02029 | 0.09102 | 0.15205 | -0.04519 | -0.01502 | 0.06591 | -0.00015 |
| X19 | 0.92655 | 0.01775 | -0.04165 | -0.26931 | -0.25224 | 0.04914 | -0.01462 | -0.02594 | 0.00001 |
| X20 | 0.81799 | -0.01860 | 0.54356 | -0.18160 | -0.01318 | -0.03141 | 0.03042 | 0.00459 | -0.00010 |
| X21 | 0.95203 | 0.03174 | -0.11649 | -0.24833 | 0.09201 | -0.09256 | 0.00963 | 0.01620 | -0.00005 |
| X22 | 0.94791 | -0.25479 | 0.01106 | 0.16075 | 0.03781 | -0.04362 | 0.03100 | -0.00288 | -0.00015 |
| X23 | 0.98834 | -0.10266 | 0.01313 | 0.07070 | 0.07816 | -0.03304 | -0.01589 | 0.00483 | -0.00013 |
| X24 | 0.99060 | 0.02254 | -0.03186 | -0.03183 | -0.08373 | -0.04840 | 0.03762 | 0.06099 | -0.00012 |
| X25 | 0.97703 | -0.14584 | 0.02574 | 0.04043 | -0.13202 | -0.01752 | 0.02723 | -0.05773 | 0.00041 |
| X26 | 0.96947 | -0.19707 | 0.04633 | 0.10924 | -0.08356 | 0.01007 | -0.01106 | 0.00220 | -0.00017 |
| X27 | 0.94418 | -0.28611 | 0.03191 | 0.15711 | -0.01655 | -0.02234 | -0.01372 | 0.00226 | -0.00008 |
| X28 | 0.78707 | 0.58593 | -0.10525 | -0.15172 | -0.04175 | 0.02574 | 0.02436 | -0.00969 | -0.00008 |
| X29 | 0.58795 | 0.79030 | -0.05336 | 0.07661 | 0.13128 | 0.03551 | -0.04757 | -0.00673 | -0.00004 |
| X30 | 0.99661 | -0.00610 | -0.00433 | 0.06443 | -0.04633 | -0.01445 | 0.01135 | -0.00138 | -0.00024 |
| X31 | 0.95147 | 0.10992 | -0.09427 | -0.03362 | 0.10546 | 0.24634 | -0.02647 | 0.00931 | 0.00015 |
| X32 | 0.89711 | 0.43575 | 0.01264 | 0.00480 | 0.00899 | -0.06633 | 0.01380 | 0.02144 | 0.00004 |
| X33 | 0.94293 | -0.26749 | 0.02679 | 0.19212 | 0.01220 | -0.03614 | 0.00983 | -0.00518 | -0.00009 |
| X34 | 0.96127 | -0.10421 | 0.07328 | -0.23698 | -0.03401 | -0.02331 | -0.03601 | 0.01035 | 0.00016 |
| X35 | 0.93645 | 0.30950 | 0.03356 | 0.12804 | 0.03437 | -0.02183 | -0.08509 | 0.00891 | -0.00013 |
| X36 | 0.95740 | -0.23499 | 0.01651 | 0.09154 | 0.10719 | -0.07937 | -0.00522 | 0.04108 | -0.00014 |
| X37 | 0.95346 | 0.03690 | -0.01000 | -0.18381 | -0.17745 | 0.04187 | -0.14948 | -0.00854 | 0.00007 |
| X38 | 0.89991 | -0.18427 | -0.13115 | 0.02272 | 0.26914 | 0.23970 | 0.05043 | -0.02014 | 0.00018 |
| X39 | 0.99714 | 0.00572 | -0.03873 | -0.06282 | -0.00124 | -0.00853 | -0.00713 | -0.00871 | 0.00016 |
| X40 | 0.97152 | -0.21224 | -0.00629 | 0.05061 | 0.00271 | 0.00271 | 0.03220 | -0.00266 | -0.00007 |
| X41 | 0.99561 | -0.01460 | 0.00541 | 0.07945 | -0.03031 | -0.02719 | -0.01372 | 0.01688 | -0.00034 |
| X42 | 0.95462 | -0.16871 | -0.01616 | -0.06288 | -0.23481 | -0.01636 | -0.00298 | -0.02394 | 0.00006 |
| X43 | 0.99192 | -0.07129 | 0.00770 | -0.05895 | 0.01139 | -0.07723 | 0.00947 | -0.03576 | -0.00209 |
| X44 | 0.97052 | -0.20238 | 0.03243 | -0.08926 | 0.03601 | -0.08130 | -0.01443 | -0.00244 | -0.00028 |

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/88) FROM EEC 1977

| VARIABLE | COMMUNALITY |
|----------|-------------|
| X1 | 0.99999 |
| X2 | 0.99999 |
| X5 | 0.99999 |
| X6 | 0.99999 |
| X7 | 0.99999 |
| X8 | 0.99999 |
| X11 | 0.99999 |
| X13 | 0.99999 |
| X15 | 0.99999 |
| X16 | 0.99999 |
| X17 | 0.99999 |
| X18 | 0.99999 |
| X19 | 0.99999 |
| X20 | 0.99999 |
| X23 | 0.99999 |
| X24 | 0.99999 |
| X25 | 0.99999 |
| X26 | 0.99999 |
| X27 | 0.99999 |
| X29 | 0.99999 |
| X30 | 0.99999 |
| X31 | 0.99999 |
| X32 | 0.99999 |
| X34 | 0.99999 |
| X35 | 0.99999 |
| X36 | 0.99999 |
| X37 | 0.99999 |
| X39 | 0.99999 |
| X40 | 0.99999 |
| X42 | 0.99999 |
| X43 | 0.99999 |
| X44 | 0.99999 |
| X45 | 0.99999 |
| X46 | 0.99999 |
| X47 | 0.99999 |
| X50 | 0.99999 |
| X51 | 0.99999 |
| X52 | 0.99999 |
| X53 | 0.99999 |
| X55 | 0.99999 |
| X56 | 0.99999 |
| X58 | 0.99999 |
| X59 | 1.00000 |
| X60 | 0.99999 |

VARIANX ROTATED FACTOR MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X1 | -0.13576 | -0.06639 | -0.04414 | 0.98501 | -0.04139 | -0.01303 | -0.00048 | -0.00122 | 0.00001 |
| X2 | 0.67254 | 0.66492 | 0.15291 | -0.02142 | 0.27710 | -0.04075 | 0.05358 | 0.02011 | -0.00009 |
| X5 | 0.85056 | 0.45222 | 0.10536 | -0.03636 | 0.21424 | -0.02290 | 0.06177 | -0.09681 | -0.00001 |
| X6 | 0.63808 | 0.43381 | 0.21940 | 0.22111 | 0.09504 | 0.02018 | 0.05420 | -0.00211 | -0.00003 |
| X7 | 0.04038 | 0.66052 | -0.08393 | 0.07998 | 0.74037 | 0.02127 | 0.00429 | -0.00084 | -0.00001 |
| X8 | 0.82863 | 0.52143 | 0.19102 | 0.00405 | 0.06424 | -0.01683 | 0.01463 | -0.00149 | -0.00031 |
| X11 | 0.68688 | 0.68894 | 0.20942 | 0.00824 | 0.06093 | 0.01046 | 0.07277 | 0.02249 | -0.00005 |
| X13 | 0.34267 | 0.93809 | 0.04170 | -0.00647 | -0.02121 | 0.01111 | -0.00928 | -0.01015 | 0.00020 |
| X15 | 0.92121 | 0.32947 | -0.11152 | -0.01731 | 0.16422 | -0.05061 | -0.01666 | -0.01637 | 0.00009 |
| X16 | 0.89551 | 0.25964 | 0.25915 | -0.12261 | 0.15143 | -0.08844 | 0.02166 | 0.13052 | -0.00000 |
| X17 | 0.77597 | 0.42487 | 0.44822 | -0.00785 | 0.11291 | 0.01405 | 0.05719 | -0.01288 | -0.00011 |
| X18 | 0.64298 | 0.63525 | 0.16399 | 0.32571 | -0.06608 | 0.03293 | -0.21114 | -0.00237 | -0.00003 |
| X19 | 0.96450 | 0.24911 | 0.05787 | 0.03073 | 0.02043 | 0.04414 | -0.03029 | -0.00952 | 0.00013 |
| X20 | 0.26901 | 0.91747 | 0.06201 | -0.00890 | -0.25171 | -0.06704 | -0.00218 | 0.00586 | -0.00004 |
| X23 | 0.73324 | 0.59556 | 0.30490 | 0.00211 | 0.01094 | -0.06486 | 0.08730 | 0.05233 | 0.00006 |
| X24 | 0.85057 | 0.45037 | 0.26803 | 0.02885 | -0.01052 | 0.02276 | 0.01975 | 0.00243 | -0.00007 |
| X25 | 0.50985 | 0.77612 | 0.04208 | -0.00271 | 0.35087 | 0.10658 | 0.03221 | -0.01973 | -0.00005 |
| X26 | 0.96972 | 0.22593 | -0.00113 | 0.02172 | 0.08356 | 0.03244 | -0.00837 | 0.00267 | -0.00011 |
| X27 | 0.70045 | 0.46711 | 0.51247 | 0.02351 | 0.16644 | -0.01301 | -0.00972 | -0.00369 | 0.00003 |
| X29 | 0.68699 | 0.36265 | 0.22655 | 0.57486 | 0.03582 | 0.08693 | 0.03776 | 0.00383 | -0.00006 |
| X30 | 0.74807 | 0.54810 | 0.19116 | -0.02354 | 0.30258 | 0.09604 | 0.03776 | 0.02592 | -0.00006 |
| X31 | 0.96335 | 0.25693 | 0.03394 | -0.00276 | -0.01845 | -0.06119 | 0.02571 | -0.00413 | -0.00019 |
| X32 | 0.90640 | 0.41245 | 0.08061 | 0.01816 | 0.02438 | 0.02711 | -0.01136 | 0.00385 | -0.00010 |
| X34 | 0.81201 | 0.50849 | 0.26554 | -0.02994 | 0.03181 | 0.05306 | 0.04684 | 0.06801 | -0.00018 |
| X35 | 0.89473 | 0.33957 | 0.28113 | 0.01546 | -0.03100 | 0.02291 | 0.02636 | -0.05177 | -0.00032 |
| X36 | 0.93086 | 0.29263 | -0.20727 | 0.02217 | -0.06369 | -0.00590 | 0.00162 | 0.00498 | -0.00014 |
| X37 | 0.96717 | 0.21197 | 0.12423 | 0.00116 | -0.05519 | -0.02751 | -0.01991 | 0.00257 | -0.00012 |
| X39 | 0.34011 | 0.90342 | 0.25316 | -0.02660 | 0.04423 | -0.01644 | 0.03331 | 0.00104 | -0.00007 |
| X40 | 0.12948 | 0.97930 | -0.03130 | -0.01720 | -0.13691 | -0.04243 | -0.04735 | -0.01083 | -0.00004 |
| X42 | 0.83314 | 0.48086 | 0.19773 | -0.00468 | -0.03772 | 0.01421 | 0.01254 | 0.00168 | -0.00023 |
| X43 | 0.72677 | 0.56303 | 0.30629 | -0.04998 | 0.02487 | -0.23537 | -0.04175 | 0.02685 | -0.00006 |
| X44 | 0.54640 | 0.81643 | 0.15183 | 0.04187 | -0.06496 | 0.07061 | 0.02056 | 0.02111 | 0.00000 |
| X45 | 0.96547 | 0.22847 | 0.08581 | -0.00648 | -0.07675 | -0.04807 | 0.00186 | -0.00624 | -0.00013 |
| X46 | 0.90693 | 0.36049 | 0.11099 | 0.01947 | -0.18006 | 0.02834 | -0.04390 | 0.00549 | -0.00014 |
| X47 | 0.97226 | 0.19849 | 0.08461 | 0.01705 | -0.00532 | 0.02140 | -0.08542 | 0.00707 | -0.00012 |
| X50 | 0.95292 | 0.28757 | 0.03444 | 0.01131 | 0.04192 | 0.06892 | 0.03326 | 0.03736 | 0.00014 |
| X51 | 0.73702 | 0.49946 | 0.41271 | 0.03436 | 0.11977 | -0.00183 | -0.14630 | 0.00755 | 0.00009 |
| X52 | 0.86857 | 0.34451 | -0.05762 | -0.08453 | 0.20088 | -0.27196 | 0.04473 | 0.01193 | 0.00005 |
| X53 | 0.82661 | 0.51206 | 0.21205 | -0.00049 | 0.09670 | 0.01301 | -0.00994 | -0.00256 | -0.00011 |
| X55 | 0.04547 | 0.30701 | 0.09910 | -0.00610 | 0.02536 | -0.01420 | 0.03342 | -0.00145 | -0.00007 |
| X56 | 0.86122 | 0.47381 | 0.17488 | 0.00017 | -0.04397 | 0.02813 | -0.01198 | 0.01832 | -0.00035 |
| X58 | 0.65762 | 0.30650 | 0.40986 | -0.01447 | 0.03072 | 0.03584 | 0.00020 | -0.01022 | 0.00010 |
| X59 | 0.86481 | 0.44220 | 0.19243 | 0.03657 | 0.10102 | 0.08063 | 0.02132 | -0.03184 | 0.00223 |
| X60 | 0.90900 | 0.32545 | 0.17618 | 0.06445 | -0.15701 | 0.08918 | -0.00180 | 0.00156 | -0.00018 |

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/88) FROM REC 1077

TRANSFORMATION MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| FACTOR 1 | 0.84490 | 0.50011 | 0.18522 | 0.02188 | 0.03465 | 0.00260 | 0.00260 | 0.00452 | 0.00001 |
| FACTOR 2 | -0.49318 | 0.84416 | 0.00510 | 0.03109 | -0.20714 | 0.00697 | -0.00226 | -0.00362 | -0.00000 |
| FACTOR 3 | 0.03799 | -0.08155 | -0.01675 | 0.95545 | -0.26232 | 0.07853 | -0.05820 | -0.01488 | 0.00000 |
| FACTOR 4 | 0.18410 | -0.08719 | -0.41385 | -0.25150 | -0.84656 | -0.06978 | -0.03436 | -0.03496 | -0.00015 |
| FACTOR 5 | 0.08527 | 0.15134 | -0.88597 | 0.11233 | 0.40840 | -0.06665 | 0.02009 | -0.02498 | 0.00015 |
| FACTOR 6 | -0.01684 | -0.00222 | 0.08611 | 0.08210 | 0.01384 | -0.94791 | -0.09105 | 0.03307 | -0.00081 |
| FACTOR 7 | 0.00178 | -0.01058 | 0.00990 | 0.05257 | -0.05227 | -0.08894 | 0.99333 | 0.00356 | -0.00018 |
| FACTOR 8 | 0.00423 | 0.00010 | -0.04069 | 0.00919 | -0.02557 | 0.03042 | -0.00235 | 0.99532 | -0.00167 |
| FACTOR 9 | 0.00000 | -0.00004 | 0.00006 | 0.00004 | -0.00022 | -0.00077 | 0.00009 | 0.00170 | 0.99999 |

FILE IMPORTS (CREATION DATE = '05/24/88) FROM EEC 1977

FACTOR SCORE COEFFICIENTS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|-----------|
| X1 | -0.00910 | -0.00970 | -0.05152 | 0.72046 | 0.02873 | -0.42296 | 0.41895 | 0.26785 | 12.71442 |
| X2 | -0.02415 | 0.10474 | -0.08842 | 0.02662 | 0.24787 | -0.19535 | 0.32323 | 0.18182 | -17.18334 |
| X3 | 0.04989 | -0.02119 | -0.06184 | -0.04513 | -0.18875 | -0.12567 | -0.61214 | -2.53796 | -21.19335 |
| X5 | 0.01778 | -0.00449 | 0.04602 | 0.16015 | 0.04057 | -0.01868 | 0.50764 | -0.19312 | -11.21589 |
| X7 | 0.00363 | 0.07671 | -0.08301 | 0.08651 | -0.61710 | 0.12374 | 0.31121 | 0.58315 | 19.13759 |
| X8 | 0.01456 | 0.02463 | 0.01590 | -0.02333 | 0.04355 | -0.05324 | 0.08413 | -0.28865 | -58.08166 |
| X11 | -0.01832 | 0.06965 | 0.01456 | 0.02163 | 0.01527 | 0.01462 | 0.57840 | 0.37694 | -6.59897 |
| X13 | -0.05440 | 0.18280 | -0.15467 | -0.02370 | 0.07375 | 0.04567 | -0.14604 | -0.19554 | 26.37518 |
| X15 | 0.09240 | -0.03307 | 0.03953 | 0.00862 | 0.16590 | -0.15564 | -0.21766 | -0.35370 | 8.50593 |
| X16 | 0.03969 | -0.05205 | 0.03741 | -0.02751 | -0.03792 | -0.37741 | 0.11391 | 2.96347 | 47.40884 |
| X17 | -0.03278 | -0.03662 | 0.40445 | -0.01420 | 0.00390 | -0.03755 | 0.44351 | -0.78330 | -28.45139 |
| X18 | -0.01170 | 0.07474 | -0.01352 | 0.11789 | 0.05263 | 0.11075 | -0.74918 | -0.02910 | -11.63567 |
| X19 | 0.08851 | -0.03759 | -0.15451 | -0.01978 | -0.00577 | 0.23344 | -0.27122 | -0.15720 | 12.11955 |
| X20 | -0.05562 | 0.15167 | -0.02163 | -0.00697 | -0.16354 | -0.30643 | 0.03288 | 0.22145 | 8.73911 |
| X23 | -0.01167 | 0.01717 | 0.12628 | 0.03346 | -0.10278 | 0.24093 | 0.71933 | 1.13072 | 18.03561 |
| X24 | 0.01710 | -0.02010 | 0.13632 | -0.00254 | -0.07155 | 0.07069 | 0.16987 | -0.11259 | -10.15032 |
| X25 | -0.03485 | 0.18074 | -0.26692 | -0.02157 | 0.40382 | 0.52324 | 0.04230 | -0.71858 | -49.23788 |
| X26 | 0.04954 | -0.02573 | -0.25911 | 0.02863 | 0.05765 | 0.22863 | -0.11447 | 0.06233 | -28.35466 |
| X27 | -0.04452 | -0.01885 | 0.48931 | -0.00413 | 0.07047 | -0.19883 | -0.14678 | -0.61229 | 1.83511 |
| X29 | 0.00780 | -0.01314 | 0.06468 | 0.37702 | 0.01796 | 0.18060 | 0.26467 | 0.07736 | -18.53210 |
| X30 | -0.00316 | 0.06691 | -0.08451 | -0.02891 | 0.23240 | 0.44255 | -0.13774 | 0.37716 | -8.55619 |
| X31 | -0.08995 | -0.04000 | -0.15074 | 0.01517 | -0.05186 | -0.22622 | -0.25042 | -0.11941 | -26.36903 |
| X32 | 0.06119 | 0.00490 | -0.14794 | -0.01401 | 0.00946 | 0.17620 | -0.12867 | 0.06909 | -23.35869 |
| X34 | 0.01337 | 0.00233 | 0.01568 | -0.02707 | -0.07546 | 0.26682 | 0.34795 | 1.46973 | -21.30280 |
| X35 | 0.02757 | -0.05480 | 0.21878 | -0.02637 | -0.06811 | 0.04723 | 0.23834 | -1.55269 | -75.38051 |
| X36 | 0.05555 | -0.06235 | 0.08195 | -0.01010 | -0.13021 | -0.05649 | -0.10666 | 0.10804 | 31.04885 |
| X37 | 0.08186 | -0.06841 | -0.02460 | -0.01691 | -0.10321 | -0.08647 | -0.13848 | 0.02845 | -15.54382 |
| X39 | -0.09517 | 0.15049 | 0.13821 | -0.01525 | 0.06949 | -0.12576 | 0.21023 | -0.25242 | -14.59890 |
| X40 | -0.06876 | 0.22157 | -0.18474 | -0.03084 | 0.02243 | -0.18773 | -0.43229 | -0.18167 | -7.09847 |
| X42 | 0.02906 | -0.00239 | 0.03900 | -0.02644 | -0.06999 | 0.09172 | 0.09937 | -0.10995 | -43.59541 |
| X43 | -0.03325 | 0.02004 | 0.25165 | 0.01840 | -0.01467 | -1.13437 | -0.33628 | 0.32157 | 28.00645 |
| X44 | -0.02777 | 0.11255 | -0.05581 | -0.00115 | -0.04945 | 0.30981 | 0.14926 | 0.53071 | 6.91069 |
| X45 | 0.08705 | -0.06221 | -0.06108 | -0.00792 | -0.11632 | -0.17981 | 0.06407 | -0.15481 | -15.68045 |
| X46 | 0.07257 | -0.03825 | -0.04696 | -0.03544 | -0.20099 | 0.11551 | -0.31683 | 0.29413 | 29.12985 |
| X47 | 0.09025 | -0.05296 | -0.11525 | -0.04410 | -0.02284 | 0.18324 | -0.74904 | 0.16800 | -24.03131 |
| X50 | 0.09310 | -0.02323 | 0.24676 | -0.01552 | -0.02229 | 0.36968 | 0.10180 | 1.03389 | 25.24623 |
| X51 | -0.04209 | 0.00760 | 0.32521 | -0.05133 | 0.09755 | -0.06719 | -1.33629 | -0.17480 | 12.92528 |
| X52 | 0.06028 | 0.03031 | -0.24455 | 0.03954 | 0.18719 | -1.23376 | 0.36021 | -0.41224 | 32.56889 |
| X53 | 0.01072 | -0.02327 | 0.03307 | -0.01996 | 0.06735 | 0.06194 | -0.05805 | -0.28762 | -28.61474 |
| X55 | -0.07101 | -0.03236 | -0.08903 | -0.00016 | -0.02727 | -0.04074 | -0.28172 | -0.09005 | -12.75561 |
| X56 | 0.03739 | 0.00101 | -0.01514 | -0.03414 | -0.06856 | 0.19658 | -0.11968 | 0.30551 | -62.33310 |
| X58 | 0.00233 | -0.07470 | 0.36395 | -0.02139 | 0.07895 | -0.02139 | -0.02139 | -0.54087 | 11.66406 |
| X59 | 0.02767 | -0.01148 | 0.03874 | 0.00036 | -0.01801 | 0.03361 | -0.15448 | -0.24197 | 364.03613 |
| X60 | 0.04689 | -0.01564 | -0.04794 | 0.00359 | 0.10850 | 0.43050 | -0.09443 | -0.15860 | -50.94076 |

DEFAULT SPACE ALLOCATION.. ALLOWS FOR.. 163 TRANSFORMATIONS
 WORKSPACE 11468 BYTES 655 RECODE VALUES + LAG VARIABLES
 TRANSSPACE 16384 BYTES 2624 IF/COMPUTE OPERATIONS

1 RUN NAME FACTOR ANALYSIS
 2 FILE NAME IMPRIS FROM EEC 1980
 3 DATA LIST FIXED (6) / 1 X1 TO X10 1-60 /
 4 2 X11 TO X20 1-60 /
 5 3 X21 TO X30 1-60 /
 6 4 X31 TO X40 1-60 /
 7 5 X41 TO X50 1-60 /
 8 6 X51 TO X60 1-60 /

THE DATA LIST PROVIDES FOR 60 VARIABLES AND 6 RECORDS ('CARDS') PER CASE. A MAXIMUM OF 60 COLUMNS ARE USED ON A RECORD.

WARNING - A NUMERIC VARIABLE HAS A WIDTH GREATER THAN 7. SMALL ROUNDING/TRUNCATION ERRORS MAY RESULT.

LIST OF THE CONSTRUCTED FORMAT STATEMENT..
 (10F8.0/10F8.0/10F8.0/10F8.0/10F8.0/10F8.0)

| | | |
|----|--------------|--|
| 9 | INPUT MEDIUM | IPPS1 PPS |
| 10 | N OF CASES | 9 |
| 11 | VAR LABELS | X1, BAHAMAS /X2, BARRADOS /X3, BENIN /X4, BOTSWANA /X5, BURUNDI / X6, CAMEROON /X7, CAPE VERDE /X8, CENT AFR REP /X9, CHAD / X10, COMOROS /X11, CONGO /X12, DJIBOUTI /X13, DOMINICA / X14, EQU GUINEA /X15, ETHIOPIA /X16, FIJI /X17, GAMBIA / X18, GAMBIA /X19, GHANA /X20, GRENADA /X21, GUINEA / X22, GUINEA BISSAU /X23, GUYANA /X24, IVORY COAST /X25, JAMAICA / X26, KENYA /X27, KIRIBATI /X28, LESOTHO /X29, LISERIA / X30, MADAGASCARI /X31, MALAWI /X32, MALI /X33, MAURITANIA / X34, MAURITIUS /X35, NIGER /X36, NIGERIA /X37, PAPUA N.G. / X38, RWANDA /X39, ST LUCIA /X40, ST VINCENT / X41, SAO TOME & PUN /X42, SEREGAL /X43, SEYCHELLES / X44, SIERRA LEONE /X45, SOLOMON /X46, SOMALIA /X47, SRDAN / X48, SURINAM /X49, SWAZILAND /X50, TANGANIA /X51, TOGO / X52, TONGA /X53, TRINIDAD & TOB /X54, TUNISIA /X55, UGANDA / X56, UPPER VOLTA /X57, VANUATU /X58, WESTERN SAMOA /X59, ZAIRE / X60, ZAMBIA / |
| 27 | FACTOR | VARIABLES=X2,X4, X6,X7,X8, X11, X15,X16,X17, X20, X23,X24,X25,X26,X27,X29,X30,X31, X42,X43, X46,X47,X50,X51,X52,X53,X54,X56 /X57,X58,X60/ TYPE=PA1 / NFACTORS = 9/ ROTATE=VARIMAX/ 1,2,4,5,6,7 |
| 32 | STATISTICS | |

*****FACTOR PROBLEM REQUIRES 20886 BYTES WORKSPACE*****

1. VARIABLE LIST

| VARIABLES.. | LABELS.. |
|-------------|----------------|
| X2 | BARBADOS |
| X4 | BOTSWANA |
| X6 | CAMEROON |
| X7 | CAPE VERDE |
| X8 | CENT AFR REP |
| X11 | CONGO |
| X15 | ETHIOPIA |
| X16 | FIJI |
| X17 | GABON |
| X20 | GRENADA |
| X23 | GUYANA |
| X24 | IVORY COAST |
| X25 | JAMAICA |
| X26 | KENYA |
| X27 | KIRIBATI |
| X29 | LIBERIA |
| X30 | MADAGASCARI |
| X31 | MALAWI |
| X35 | NIGER |
| X36 | NIGERIA |
| X39 | ST LUCIA |
| X42 | SENEGAL |
| X43 | SEYCHELLES |
| X46 | SOMALIA |
| X47 | SUDAN |
| X50 | TANZANIA |
| X51 | TOGO |
| X52 | TONGA |
| X53 | TRINIDAD & TOB |
| X54 | TUYALU |
| X56 | UPPER VOLTA |
| X57 | VANUATU |
| X58 | WESTERN SAMOA |
| X60 | ZAMBIA |

33 READ INPUT DATA

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/88) FROM EEC 1980

| VARIABLE | MEAN | STANDARD DEV | CASES |
|----------|-------------|--------------|-------|
| X2 | 11333.5547 | 11500.6660 | 9 |
| X4 | 1398.5554 | 3029.0015 | 9 |
| X6 | 115395.0000 | 126345.2500 | 9 |
| X7 | 1048.8887 | 1765.0222 | 9 |
| X8 | 6570.8887 | 6257.4785 | 9 |
| X11 | 29580.2188 | 29542.5469 | 9 |
| X15 | 26066.2188 | 31008.4102 | 9 |
| X16 | 5156.2217 | 5669.8848 | 9 |
| X17 | 44924.3281 | 48884.2109 | 9 |
| X20 | 1263.5554 | 1207.0166 | 9 |
| X23 | 9208.1094 | 10141.0352 | 9 |
| X24 | 121555.0000 | 116628.3908 | 9 |
| X25 | 14834.2207 | 14494.3613 | 9 |
| X26 | 106313.5469 | 143029.7500 | 9 |
| X27 | 162.0000 | 173.9037 | 9 |
| X29 | 16657.3320 | 20395.5156 | 9 |
| X30 | 44824.3281 | 54353.5938 | 9 |
| X31 | 16407.2188 | 24989.0000 | 9 |
| X35 | 39814.2188 | 39247.4844 | 9 |
| X36 | 629614.1250 | 769267.8750 | 9 |
| X39 | 2917.1108 | 2825.1064 | 9 |
| X42 | 57338.2188 | 56623.4141 | 9 |
| X43 | 3644.0000 | 3893.1973 | 9 |
| X46 | 21991.5547 | 27044.9922 | 9 |
| X47 | 70853.3281 | 90239.7856 | 9 |
| X50 | 62908.1094 | 79809.1406 | 9 |
| X51 | 33099.7734 | 34389.1406 | 9 |
| X52 | 156.3333 | 194.1912 | 9 |
| X53 | 50038.1094 | 54718.7500 | 9 |
| X54 | 16.7778 | 32.1861 | 9 |
| X56 | 21640.3320 | 23683.3924 | 9 |
| X57 | 745.2222 | 488.0618 | 9 |
| X58 | 598.1111 | 1062.9980 | 9 |
| X60 | 34904.1094 | 47292.0000 | 9 |

CORRELATION COEFFICIENTS..

| | X2 | X4 | X6 | X7 | X8 | X11 | X15 | X16 | X17 | X20 |
|-----|---------|---------|---------|----------|---------|---------|---------|----------|---------|---------|
| X2 | 1.00000 | 0.63234 | 0.93584 | 0.63345 | 0.92704 | 0.94867 | 0.86992 | 0.90393 | 0.92375 | 0.73974 |
| X4 | 0.63234 | 1.00000 | 0.77477 | 0.10016 | 0.77025 | 0.48237 | 0.84702 | 0.62684 | 0.82686 | 0.42610 |
| X6 | 0.93584 | 0.77477 | 1.00000 | 0.13728 | 0.91548 | 0.90210 | 0.94033 | 0.90203 | 0.94002 | 0.87995 |
| X7 | 0.63345 | 0.10016 | 0.13728 | 1.00000 | 0.32420 | 0.22285 | 0.03435 | -0.13408 | 0.20544 | 0.84812 |
| X8 | 0.92704 | 0.77025 | 0.91548 | 0.32420 | 1.00000 | 0.88747 | 0.88156 | 0.85614 | 0.90292 | 0.86397 |
| X11 | 0.94867 | 0.48237 | 0.90210 | 0.22285 | 0.88747 | 1.00000 | 0.75704 | 0.77921 | 0.88210 | 0.83114 |
| X15 | 0.86992 | 0.84702 | 0.94033 | 0.03435 | 0.88156 | 0.75704 | 1.00000 | 0.91602 | 0.68418 | 0.56109 |
| X16 | 0.90393 | 0.82684 | 0.90203 | -0.13408 | 0.85614 | 0.77921 | 0.91602 | 1.00000 | 0.91432 | 0.52418 |
| X17 | 0.92375 | 0.82686 | 0.94602 | 0.20524 | 0.9292 | 0.88210 | 0.88418 | 0.91832 | 1.00000 | 0.76203 |
| X20 | 0.73974 | 0.42618 | 0.67995 | 0.60812 | 0.65997 | 0.83114 | 0.56109 | 0.52418 | 0.76203 | 1.00000 |
| X23 | 0.95633 | 0.64998 | 0.94521 | 0.22489 | 0.93904 | 0.97407 | 0.83681 | 0.87268 | 0.95678 | 0.81863 |
| X24 | 0.93470 | 0.60264 | 0.90768 | 0.36933 | 0.90146 | 0.97000 | 0.80136 | 0.78691 | 0.92838 | 0.91276 |
| X25 | 0.91362 | 0.48884 | 0.87894 | 0.38483 | 0.91744 | 0.97089 | 0.76020 | 0.71852 | 0.85057 | 0.90836 |
| X26 | 0.83375 | 0.68982 | 0.90567 | 0.03859 | 0.87339 | 0.69675 | 0.99256 | 0.91040 | 0.87155 | 0.53766 |
| X27 | 0.79208 | 0.78341 | 0.77182 | -0.01414 | 0.81071 | 0.68573 | 0.73896 | 0.83560 | 0.86380 | 0.56547 |
| X29 | 0.79543 | 0.89588 | 0.90145 | 0.35679 | 0.92990 | 0.75597 | 0.91068 | 0.83633 | 0.93474 | 0.73102 |
| X30 | 0.92817 | 0.81101 | 0.97959 | 0.04122 | 0.91094 | 0.85349 | 0.97977 | 0.94560 | 0.93817 | 0.82493 |
| X31 | 0.79701 | 0.94021 | 0.90502 | 0.13611 | 0.88027 | 0.68011 | 0.97217 | 0.8272 | 0.89754 | 0.56681 |
| X35 | 0.61861 | 0.70244 | 0.83565 | 0.21559 | 0.64921 | 0.59883 | 0.76565 | 0.84540 | 0.72540 | 0.84260 |
| X36 | 0.86647 | 0.85773 | 0.95940 | 0.23038 | 0.94902 | 0.83472 | 0.96197 | 0.90690 | 0.95734 | 0.71783 |
| X39 | 0.93126 | 0.54099 | 0.85962 | 0.27269 | 0.91535 | 0.96878 | 0.70798 | 0.78195 | 0.91595 | 0.87736 |
| X42 | 0.86353 | 0.85575 | 0.94720 | 0.33206 | 0.95643 | 0.81246 | 0.93134 | 0.85567 | 0.94918 | 0.75125 |
| X43 | 0.90010 | 0.87461 | 0.91474 | 0.22140 | 0.97896 | 0.81611 | 0.91562 | 0.90820 | 0.97342 | 0.76113 |
| X46 | 0.74963 | 0.89810 | 0.84405 | 0.36057 | 0.89794 | 0.71236 | 0.85156 | 0.84072 | 0.91073 | 0.71449 |
| X47 | 0.77521 | 0.81095 | 0.85677 | 0.47492 | 0.93508 | 0.75249 | 0.87976 | 0.75367 | 0.87612 | 0.60945 |
| X50 | 0.79747 | 0.89928 | 0.92858 | 0.18301 | 0.87190 | 0.70733 | 0.97365 | 0.84875 | 0.86628 | 0.57278 |
| X51 | 0.90050 | 0.62783 | 0.89286 | 0.12637 | 0.88872 | 0.91721 | 0.74044 | 0.83005 | 0.92646 | 0.72191 |
| X52 | 0.79017 | 0.92956 | 0.82002 | -0.00125 | 0.85749 | 0.82224 | 0.99790 | 0.82253 | 0.87273 | 0.92447 |
| X53 | 0.93177 | 0.83995 | 0.95532 | 0.18163 | 0.97955 | 0.86571 | 0.94584 | 0.92655 | 0.97763 | 0.75434 |
| X54 | 0.30137 | 0.32679 | 0.16036 | -0.15711 | 0.29499 | 0.13710 | 0.17631 | 0.33649 | 0.31707 | 0.14939 |
| X56 | 0.90330 | 0.83404 | 0.96150 | 0.26396 | 0.96754 | 0.85731 | 0.95442 | 0.89559 | 0.95945 | 0.76102 |
| X57 | 0.90452 | 0.57826 | 0.74681 | 0.04104 | 0.88279 | 0.81284 | 0.72382 | 0.79460 | 0.82668 | 0.75628 |
| X58 | 0.77889 | 0.96760 | 0.86181 | 0.10040 | 0.86207 | 0.67207 | 0.91557 | 0.91239 | 0.92799 | 0.54147 |
| X60 | 0.91336 | 0.84734 | 0.96809 | 0.03129 | 0.91022 | 0.81848 | 0.98880 | 0.99284 | 0.93535 | 0.60443 |

| | X23 | X24 | X25 | X26 | X27 | X29 | X30 | X31 | X35 | X36 |
|-----|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| X2 | 0.95635 | 0.93470 | 0.91362 | 0.83375 | 0.72208 | 0.79543 | 0.92817 | 0.79701 | 0.61861 | 0.58647 |
| X4 | 0.64998 | 0.60264 | 0.48864 | 0.88982 | 0.71852 | 0.89588 | 0.81101 | 0.94021 | 0.70244 | 0.85773 |
| X6 | 0.94521 | 0.90768 | 0.87894 | 0.71952 | 0.71852 | 0.90145 | 0.87959 | 0.90502 | 0.83565 | 0.95940 |
| X7 | 0.22489 | 0.36933 | 0.38483 | 0.63859 | 0.01414 | 0.30079 | 0.94122 | 0.13611 | 0.21559 | 0.23038 |
| X8 | 0.93904 | 0.96146 | 0.91744 | 0.87339 | 0.81071 | 0.92990 | 0.91094 | 0.88027 | 0.84921 | 0.94902 |
| X11 | 0.97400 | 0.97000 | 0.97089 | 0.69675 | 0.68573 | 0.75597 | 0.85349 | 0.68011 | 0.59883 | 0.83472 |
| X15 | 0.83681 | 0.80138 | 0.76820 | 0.99256 | 0.73898 | 0.91068 | 0.97977 | 0.97117 | 0.76565 | 0.98197 |
| X16 | 0.82268 | 0.78691 | 0.71852 | 0.91040 | 0.83563 | 0.83633 | 0.94560 | 0.89272 | 0.84540 | 0.90690 |
| X17 | 0.95678 | 0.92838 | 0.85671 | 0.87155 | 0.86580 | 0.93474 | 0.93817 | 0.89759 | 0.72540 | 0.95734 |
| X20 | 0.81863 | 0.91276 | 0.90836 | 0.53796 | 0.50547 | 0.73102 | 0.82493 | 0.56081 | 0.59260 | 0.71763 |
| X23 | 1.00000 | 0.97601 | 0.94597 | 0.79584 | 0.75835 | 0.86249 | 0.91828 | 0.79821 | 0.86341 | 0.91993 |
| X24 | 0.97601 | 1.00000 | 0.96369 | 0.76345 | 0.72579 | 0.75797 | 0.87143 | 0.76614 | 0.61642 | 0.89792 |
| X25 | 0.94597 | 0.98369 | 1.00000 | 0.71810 | 0.62797 | 0.79465 | 0.83425 | 0.70202 | 0.58239 | 0.85049 |
| X26 | 0.79584 | 0.76345 | 0.71810 | 1.00000 | 0.74146 | 0.91384 | 0.95653 | 0.98484 | 0.74344 | 0.95143 |
| X27 | 0.75835 | 0.72579 | 0.62797 | 0.74146 | 1.00000 | 0.76822 | 0.78737 | 0.76195 | 0.54859 | 0.77359 |
| X29 | 0.86249 | 0.85854 | 0.78465 | 0.91384 | 0.76822 | 1.00000 | 0.91505 | 0.95822 | 0.75738 | 0.97828 |
| X30 | 0.91828 | 0.87143 | 0.83428 | 0.95653 | 0.78737 | 0.91505 | 1.00000 | 0.94331 | 0.78786 | 0.97538 |
| X31 | 0.79821 | 0.76614 | 0.70202 | 0.98464 | 0.76195 | 0.95622 | 0.94331 | 1.00000 | 0.79357 | 0.94436 |
| X35 | 0.66341 | 0.61642 | 0.58239 | 0.74344 | 0.54859 | 0.75738 | 0.76786 | 0.79357 | 1.00000 | 0.76559 |
| X36 | 0.91993 | 0.89792 | 0.85049 | 0.97359 | 0.77359 | 0.97828 | 0.97538 | 0.96436 | 0.76559 | 1.00000 |
| X39 | 0.96511 | 0.96983 | 0.93377 | 0.66634 | 0.77316 | 0.77077 | 0.81179 | 0.67224 | 0.54387 | 0.81979 |
| X42 | 0.89367 | 0.84377 | 0.84531 | 0.92892 | 0.76182 | 0.97014 | 0.83498 | 0.95431 | 0.82156 | 0.97824 |
| X43 | 0.90181 | 0.89863 | 0.82930 | 0.92091 | 0.87778 | 0.95302 | 0.93136 | 0.93579 | 0.96246 | 0.96246 |
| X46 | 0.84352 | 0.82105 | 0.74107 | 0.86481 | 0.75559 | 0.97623 | 0.86585 | 0.91796 | 0.68105 | 0.94518 |
| X47 | 0.83350 | 0.87259 | 0.83783 | 0.88236 | 0.69482 | 0.97285 | 0.86817 | 0.90669 | 0.67982 | 0.94763 |
| X50 | 0.81111 | 0.78079 | 0.73392 | 0.97534 | 0.71944 | 0.95331 | 0.84832 | 0.99032 | 0.84865 | 0.96681 |
| X51 | 0.93580 | 0.89605 | 0.84000 | 0.69484 | 0.87497 | 0.78594 | 0.69964 | 0.71680 | 0.65564 | 0.82885 |
| X52 | 0.73509 | 0.70962 | 0.82091 | 0.92365 | 0.91164 | 0.87465 | 0.87583 | 0.92919 | 0.63780 | 0.87858 |
| X53 | 0.93516 | 0.92332 | 0.87030 | 0.93701 | 0.85510 | 0.94970 | 0.96842 | 0.93943 | 0.71247 | 0.94027 |
| X54 | 0.20769 | 0.18171 | 0.09179 | 0.23659 | 0.25570 | 0.14308 | 0.16824 | 0.23420 | 0.08599 | 0.17356 |
| X56 | 0.93024 | 0.92160 | 0.88086 | 0.94193 | 0.78861 | 0.97385 | 0.86979 | 0.95112 | 0.75357 | 0.99591 |
| X57 | 0.81778 | 0.84405 | 0.80500 | 0.71559 | 0.84293 | 0.68930 | 0.76721 | 0.67316 | 0.34196 | 0.74861 |
| X58 | 0.80786 | 0.75183 | 0.65472 | 0.92986 | 0.83989 | 0.94937 | 0.91847 | 0.96934 | 0.76280 | 0.94333 |
| X60 | 0.89607 | 0.84924 | 0.80490 | 0.97486 | 0.77575 | 0.92280 | 0.99679 | 0.96303 | 0.78698 | 0.97686 |

FILE IMPDIRS (CREATION DATE = 05/24/88) FROM REC 1080

| | X39 | X42 | X43 | X46 | X47 | X50 | X51 | X52 | X53 | X54 |
|-----|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|----------|---------|----------|
| X2 | 0.93126 | 0.86353 | 0.90010 | 0.74963 | 0.77521 | 0.79747 | 0.90050 | 0.79017 | 0.93717 | 0.50137 |
| X4 | 0.54099 | 0.85575 | 0.87461 | 0.89810 | 0.81095 | 0.89828 | 0.62763 | 0.92584 | 0.83995 | 0.32679 |
| X6 | 0.85962 | 0.94720 | 0.91474 | 0.86405 | 0.85677 | 0.92808 | 0.89286 | 0.82002 | 0.95532 | 0.16030 |
| X7 | 0.27269 | 0.33208 | 0.22140 | 0.36057 | 0.47492 | 0.18301 | 0.12637 | -0.00125 | 0.18163 | -0.15711 |
| X8 | 0.91535 | 0.95643 | 0.97896 | 0.89794 | 0.93503 | 0.87190 | 0.83872 | 0.95749 | 0.97495 | 0.29494 |
| X11 | 0.96878 | 0.81246 | 0.61611 | 0.71236 | 0.75269 | 0.70733 | 0.91721 | 0.62224 | 0.86571 | 0.13710 |
| X15 | 0.70798 | 0.93134 | 0.91562 | 0.85156 | 0.87376 | 0.97365 | 0.74044 | 0.69790 | 0.94584 | 0.17631 |
| X16 | 0.78185 | 0.85567 | 0.90820 | 0.84972 | 0.75397 | 0.86975 | 0.3005 | 0.89253 | 0.92655 | 0.55049 |
| X17 | 0.91595 | 0.94918 | 0.97342 | 0.91973 | 0.87812 | 0.88628 | 0.92046 | 0.87273 | 0.97763 | 0.51707 |
| X20 | 0.87736 | 0.75125 | 0.78113 | 0.71449 | 0.80945 | 0.57278 | 0.72101 | 0.52447 | 0.75434 | 0.14939 |
| X23 | 0.96511 | 0.89367 | 0.90181 | 0.84352 | 0.83350 | 0.81111 | 0.93580 | 0.73509 | 0.93516 | 0.20769 |
| X24 | 0.96983 | 0.89377 | 0.90863 | 0.82105 | 0.87259 | 0.78079 | 0.89605 | 0.70962 | 0.92332 | 0.18171 |
| X25 | 0.93675 | 0.84531 | 0.82936 | 0.74107 | 0.83783 | 0.73392 | 0.84000 | 0.62091 | 0.87030 | 0.09179 |
| X26 | 0.66634 | 0.92892 | 0.92091 | 0.86481 | 0.88236 | 0.97534 | 0.69484 | 0.92365 | 0.93701 | 0.23659 |
| X27 | 0.77316 | 0.76182 | 0.87778 | 0.75559 | 0.69462 | 0.71944 | 0.87497 | 0.91184 | 0.85510 | 0.25570 |
| X29 | 0.77077 | 0.97014 | 0.92302 | 0.97623 | 0.97265 | 0.95331 | 0.78594 | 0.87465 | 0.94970 | 0.14308 |
| X30 | 0.81179 | 0.93498 | 0.93136 | 0.86585 | 0.86617 | 0.64452 | 0.84964 | 0.87563 | 0.96842 | 0.16824 |
| X31 | 0.67224 | 0.95431 | 0.93579 | 0.91796 | 0.90909 | 0.99032 | 0.71680 | 0.92919 | 0.93943 | 0.23020 |
| X35 | 0.54367 | 0.82166 | 0.68218 | 0.68105 | 0.67982 | 0.84885 | 0.65564 | 0.63780 | 0.71247 | 0.68599 |
| X36 | 0.81979 | 0.97624 | 0.96248 | 0.94518 | 0.91703 | 0.96681 | 0.82885 | 0.87458 | 0.96027 | 0.17356 |
| X39 | 1.00000 | 0.81532 | 0.85778 | 0.75405 | 0.75684 | 0.67551 | 0.94295 | 0.67262 | 0.87624 | 0.26656 |
| X42 | 0.81532 | 1.00000 | 0.96229 | 0.92917 | 0.95033 | 0.96314 | 0.60715 | 0.86928 | 0.96672 | 0.25705 |
| X43 | 0.85778 | 0.96229 | 1.00000 | 0.93031 | 0.92644 | 0.91365 | 0.85284 | 0.93890 | 0.90060 | 0.32085 |
| X46 | 0.75405 | 0.92917 | 0.93031 | 1.00000 | 0.93569 | 0.90502 | 0.76230 | 0.94592 | 0.91384 | 0.20224 |
| X47 | 0.75684 | 0.95033 | 0.92644 | 0.93569 | 1.00000 | 0.91868 | 0.71678 | 0.82299 | 0.82344 | 0.08156 |
| X50 | 0.67551 | 0.96314 | 0.91365 | 0.90502 | 0.91460 | 1.00000 | 0.72120 | 0.88575 | 0.92926 | 0.16144 |
| X51 | 0.94295 | 0.80715 | 0.85284 | 0.76230 | 0.71678 | 0.72120 | 1.00000 | 0.74127 | 0.87593 | 0.15274 |
| X52 | 0.67262 | 0.86928 | 0.93880 | 0.84592 | 0.82299 | 0.85575 | 0.74127 | 1.00000 | 0.91737 | 0.51356 |
| X53 | 0.87629 | 0.96672 | 0.90060 | 0.91365 | 0.92344 | 0.92926 | 0.87593 | 0.91737 | 1.00000 | 0.26067 |
| X54 | 0.26656 | 0.25705 | 0.32085 | 0.20224 | 0.08156 | 0.16144 | 0.15274 | 0.31356 | 0.26067 | 1.00000 |
| X56 | 0.84593 | 0.98079 | 0.97101 | 0.93636 | 0.95765 | 0.95610 | 0.84301 | 0.87922 | 0.98742 | 0.16700 |
| X57 | 0.87033 | 0.73715 | 0.86310 | 0.66052 | 0.70600 | 0.63203 | 0.80298 | 0.80081 | 0.85844 | 0.38442 |
| X58 | 0.70355 | 0.92188 | 0.93733 | 0.94056 | 0.86300 | 0.94434 | 0.78463 | 0.93711 | 0.92841 | 0.26907 |
| X60 | 0.78548 | 0.94143 | 0.94135 | 0.87739 | 0.87442 | 0.96164 | 0.82449 | 0.90339 | 0.97073 | 0.20661 |

| | X56 | X57 | X58 | X60 |
|-----|---------|---------|---------|---------|
| X2 | 0.90330 | 0.90452 | 0.77889 | 0.91336 |
| X4 | 0.83404 | 0.57826 | 0.96760 | 0.84734 |
| X6 | 0.96150 | 0.74881 | 0.88181 | 0.96809 |
| X7 | 0.26396 | 0.04104 | 0.10040 | 0.03129 |
| X8 | 0.96754 | 0.88279 | 0.86207 | 0.91022 |
| X11 | 0.85731 | 0.61284 | 0.67207 | 0.81846 |
| X15 | 0.95442 | 0.72382 | 0.91557 | 0.98860 |
| X16 | 0.89559 | 0.79460 | 0.91239 | 0.95284 |
| X17 | 0.95955 | 0.82688 | 0.92799 | 0.93535 |
| X20 | 0.76102 | 0.75628 | 0.54147 | 0.60443 |
| X23 | 0.93024 | 0.81778 | 0.80786 | 0.89607 |
| X24 | 0.92160 | 0.84405 | 0.75183 | 0.84924 |
| X25 | 0.88086 | 0.80500 | 0.65472 | 0.80490 |
| X26 | 0.94193 | 0.71559 | 0.92988 | 0.97486 |
| X27 | 0.78861 | 0.84293 | 0.83989 | 0.79575 |
| X29 | 0.97385 | 0.68930 | 0.94987 | 0.92280 |
| X30 | 0.96979 | 0.76721 | 0.91847 | 0.90679 |
| X31 | 0.95112 | 0.67316 | 0.96934 | 0.96303 |
| X35 | 0.75357 | 0.34196 | 0.76280 | 0.76698 |
| X36 | 0.99591 | 0.74861 | 0.94333 | 0.97686 |
| X39 | 0.84593 | 0.87033 | 0.70355 | 0.78548 |
| X42 | 0.98079 | 0.73715 | 0.92188 | 0.94143 |
| X43 | 0.97101 | 0.86310 | 0.93733 | 0.94135 |
| X46 | 0.93636 | 0.66052 | 0.94056 | 0.87739 |
| X47 | 0.95765 | 0.70600 | 0.86300 | 0.87442 |
| X50 | 0.95610 | 0.63203 | 0.94034 | 0.90164 |
| X51 | 0.84301 | 0.80298 | 0.78483 | 0.82449 |
| X52 | 0.87922 | 0.80081 | 0.93711 | 0.90339 |
| X53 | 0.98742 | 0.85844 | 0.92841 | 0.97078 |
| X54 | 0.16700 | 0.38442 | 0.26907 | 0.20681 |
| X56 | 1.00000 | 0.78444 | 0.92391 | 0.96972 |
| X57 | 0.73444 | 1.00000 | 0.67397 | 0.76628 |
| X58 | 0.92391 | 0.67397 | 1.00000 | 0.93652 |
| X60 | 0.96972 | 0.76628 | 0.93652 | 1.00000 |

DETERMINANT OF CORRELATION MATRIX = 0.0000000(-0.000000000000000000)

CORRELATION MATRIX IS SINGULAR, CANNOT BE INVERTED.

FACTOR ANALYSIS

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/85) FROM EEC 1980

| VARIABLE | EST COMMUNALITY | FACTOR | EIGENVALUE | PCT OF VAR | CUM PCT |
|----------|-----------------|--------|------------|------------|---------|
| X2 | 1.00000 | 1 | 27.37110 | 80.5 | 80.5 |
| X4 | 1.00000 | 2 | 2.39338 | 7.0 | 87.5 |
| X6 | 1.00000 | 3 | 1.72750 | 5.1 | 92.6 |
| X7 | 1.00000 | 4 | 1.08645 | 3.2 | 95.8 |
| X8 | 1.00000 | 5 | 0.64511 | 1.9 | 97.7 |
| X11 | 1.00000 | 6 | 0.50445 | 1.5 | 99.2 |
| X15 | 1.00000 | 7 | 0.24252 | 0.7 | 99.9 |
| X16 | 1.00000 | 8 | 0.02735 | 0.1 | 100.0 |
| X17 | 1.00000 | 9 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X20 | 1.00000 | 10 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X23 | 1.00000 | 11 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X24 | 1.00000 | 12 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X25 | 1.00000 | 13 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X26 | 1.00000 | 14 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X27 | 1.00000 | 15 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X29 | 1.00000 | 16 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X30 | 1.00000 | 17 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X31 | 1.00000 | 18 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X35 | 1.00000 | 19 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X36 | 1.00000 | 20 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X39 | 1.00000 | 21 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X42 | 1.00000 | 22 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X43 | 1.00000 | 23 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X46 | 1.00000 | 24 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X47 | 1.00000 | 25 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X50 | 1.00000 | 26 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X51 | 1.00000 | 27 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X52 | 1.00000 | 28 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X53 | 1.00000 | 29 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X54 | 1.00000 | 30 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X56 | 1.00000 | 31 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X57 | 1.00000 | 32 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X58 | 1.00000 | 33 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X60 | 1.00000 | 34 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |

FACTOR MATRIX USING PRINCIPAL FACTOR, NO ITERATIONS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|----------|----------|----------|----------|-----------|----------|----------|----------|----------|
| X2 | 0.93130 | 0.13272 | -0.29821 | -0.11778 | 0.07390 | -0.07742 | 0.04368 | 0.00933 | 0.00030 |
| X4 | 0.84000 | -0.44171 | 0.15177 | 0.22991 | -0.08670 | 0.09562 | -0.05079 | -0.03147 | -0.00047 |
| X6 | 0.96736 | -0.00131 | -0.00997 | -0.20966 | 0.12876 | 0.04817 | 0.03842 | 0.00776 | 0.00002 |
| X7 | 0.21160 | 0.50403 | 0.66436 | 0.33222 | 0.02479 | 0.03907 | 0.05650 | 0.02820 | 0.00017 |
| X8 | 0.97665 | 0.15460 | -0.18155 | 0.32522 | -0.01580 | 0.06755 | 0.04436 | -0.01040 | 0.00000 |
| X11 | 0.87439 | 0.38409 | -0.18487 | -0.20736 | 0.09598 | 0.01374 | -0.03526 | -0.01040 | 0.00003 |
| X15 | 0.94361 | -0.23030 | 0.04542 | -0.13836 | 0.04296 | 0.17701 | 0.04624 | -0.00490 | 0.00003 |
| X16 | 0.82235 | -0.23131 | -0.24598 | -0.05272 | 0.00989 | -0.14824 | 0.09851 | 0.00003 | 0.00003 |
| X17 | 0.98370 | 0.03619 | -0.07199 | 0.05554 | 0.01733 | 0.12691 | -0.06966 | -0.03845 | -0.00857 |
| X20 | 0.75793 | 0.60713 | 0.04409 | 0.20876 | -0.04796 | -0.06529 | 0.02251 | 0.00647 | 0.00013 |
| X23 | 0.94566 | 0.23631 | -0.11804 | -0.10795 | 0.07509 | 0.04473 | 0.12847 | 0.01214 | 0.00016 |
| X24 | 0.92921 | 0.35084 | -0.04760 | -0.02900 | 0.03776 | -0.02697 | -0.01556 | -0.02942 | -0.00017 |
| X25 | 0.87660 | 0.44019 | 0.02601 | -0.12706 | 0.07267 | -0.12149 | 0.05033 | 0.00540 | 0.00007 |
| X26 | 0.93176 | -0.29301 | 0.06404 | -0.03902 | 0.02894 | -0.19236 | 0.04948 | 0.00702 | 0.00022 |
| X27 | 0.84031 | -0.11450 | -0.25398 | 0.08423 | -0.34214 | 0.27170 | 0.12991 | 0.03155 | 0.00003 |
| X29 | 0.85917 | -0.05131 | 0.02631 | 0.06834 | -0.05843 | 0.01529 | -0.06774 | -0.04230 | -0.00027 |
| X30 | 0.97113 | -0.11721 | -0.03611 | -0.18694 | 0.03840 | -0.06603 | -0.02706 | 0.01873 | -0.00017 |
| X31 | 0.94171 | -0.26738 | 0.15667 | 0.02376 | 0.02304 | -0.06655 | 0.01461 | -0.01757 | -0.00000 |
| X35 | 0.74822 | -0.19982 | 0.29968 | -0.22318 | 0.34908 | 0.31154 | 0.20327 | 0.02137 | 0.00014 |
| X36 | 0.98705 | -0.05232 | 0.11200 | -0.04436 | 0.01424 | 0.05543 | -0.06966 | 0.00013 | 0.00013 |
| X39 | 0.88066 | 0.39319 | -0.11200 | 0.00105 | -0.01802 | 0.11621 | -0.04439 | -0.01260 | -0.00002 |
| X42 | 0.97672 | -0.01872 | 0.15870 | 0.06211 | 0.10790 | 0.00500 | 0.06762 | 0.01464 | -0.00018 |
| X43 | 0.98548 | -0.03022 | 0.02296 | 0.14327 | -0.07586 | -0.00776 | 0.03237 | -0.00143 | -0.00012 |
| X46 | 0.92579 | -0.05610 | 0.22561 | 0.16147 | -0.07855 | 0.05279 | -0.22244 | 0.06421 | 0.00003 |
| X47 | 0.82755 | 0.07772 | 0.31220 | 0.09366 | -0.09059 | -0.13734 | 0.01581 | -0.00659 | 0.00000 |
| X50 | 0.93848 | -0.23799 | 0.21741 | -0.06318 | 0.07950 | -0.05365 | -0.04010 | 0.02339 | -0.00017 |
| X51 | 0.88297 | 0.19306 | -0.21970 | -0.14984 | -0.08259 | 0.31777 | -0.02641 | -0.01805 | -0.00017 |
| X52 | 0.89993 | -0.32031 | -0.06960 | 0.14171 | -0.21066 | -0.00330 | 0.13467 | 0.00877 | 0.00001 |
| X53 | 0.99731 | -0.01170 | 0.03716 | 0.01903 | -0.03692 | 0.03691 | 0.02239 | -0.01077 | 0.00012 |
| X54 | 0.24546 | -0.18598 | -0.48740 | 0.67696 | 0.45735 | 0.01068 | -0.00247 | -0.00538 | -0.00001 |
| X56 | 0.99221 | 0.00568 | 0.09926 | -0.03413 | -0.00720 | -0.06368 | -0.01458 | 0.01208 | -0.00039 |
| X57 | 0.82810 | 0.18096 | -0.41802 | 0.15242 | -0.019710 | -0.01430 | 0.15426 | 0.00824 | 0.00011 |
| X58 | 0.93332 | -0.29690 | 0.08303 | 0.07190 | -0.05510 | 0.11697 | -0.09727 | -0.05023 | 0.00133 |
| X60 | 0.97131 | -0.17281 | -0.02651 | -0.13475 | 0.03353 | -0.08025 | -0.01450 | -0.00770 | -0.00015 |

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/68) FROM EEC 1 ORD

| VARIABLE | COMMUNALITY |
|----------|-------------|
| X2 | 1.00000 |
| X4 | 0.99999 |
| X6 | 1.00000 |
| X7 | 0.99999 |
| X8 | 1.00000 |
| X11 | 1.00000 |
| X15 | 1.00000 |
| X16 | 1.00000 |
| X17 | 1.00000 |
| X20 | 1.00000 |
| X23 | 1.00000 |
| X24 | 1.00000 |
| X25 | 1.00000 |
| X26 | 1.00000 |
| X27 | 1.00000 |
| X29 | 1.00000 |
| X30 | 1.00000 |
| X31 | 1.00000 |
| X35 | 1.00000 |
| X36 | 1.00000 |
| X39 | 1.00000 |
| X42 | 1.00000 |
| X43 | 1.00000 |
| X45 | 1.00000 |
| X47 | 1.00000 |
| X50 | 1.00000 |
| X51 | 1.00000 |
| X52 | 1.00000 |
| X53 | 1.00000 |
| X54 | 0.99999 |
| X56 | 1.00000 |
| X57 | 1.00000 |
| X58 | 1.00000 |
| X60 | 1.00000 |

FILE IMPORTS (CREATION DATE = 05/24/88) PRG = EEC 1980

VARI-MAX ROTATED FACTOR MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X2 | 0.52320 | 0.82241 | -0.08791 | 0.13636 | 0.09229 | 0.08057 | -0.08767 | 0.02941 | -0.09032 |
| X4 | 0.92114 | 0.13740 | 0.08226 | 0.19128 | 0.26976 | 0.05440 | 0.18825 | -0.04249 | 0.03050 |
| X6 | 0.68860 | 0.66635 | 0.00744 | -0.00120 | 0.35331 | 0.24047 | -0.00485 | 0.01441 | 0.00001 |
| X7 | 0.02538 | 0.14580 | 0.94129 | -0.09635 | -0.04064 | 0.06243 | 0.01762 | -0.00264 | 0.00001 |
| X8 | 0.84379 | 0.69232 | 0.23322 | 0.15168 | 0.15354 | 0.00285 | -0.07224 | 0.00324 | 0.00003 |
| X11 | 0.36179 | 0.91795 | 0.07268 | -0.00366 | 0.02707 | 0.14048 | 0.02628 | 0.00113 | -0.00003 |
| X15 | 0.86143 | 0.47825 | -0.06164 | 0.00905 | -0.00112 | 0.10034 | -0.12205 | 0.01895 | -0.00004 |
| X16 | 0.74480 | 0.56160 | -0.22371 | 0.17827 | 0.14204 | 0.02904 | 0.11863 | 0.11380 | -0.00004 |
| X17 | 0.67051 | 0.66091 | 0.10832 | 0.16167 | 0.14209 | 0.11854 | 0.12396 | -0.04333 | 0.00059 |
| X20 | 0.26616 | 0.76935 | 0.55733 | 0.07326 | 0.09876 | -0.09149 | -0.05522 | 0.00595 | -0.00006 |
| X23 | 0.52431 | 0.82516 | 0.09183 | 0.05678 | 0.05994 | 0.10986 | 0.12843 | 0.01956 | -0.00016 |
| X24 | 0.47365 | 0.84007 | 0.24302 | 0.04729 | 0.06793 | 0.05931 | -0.00951 | -0.02148 | 0.00020 |
| X25 | 0.40383 | 0.67238 | 0.24481 | -0.03379 | -0.03461 | 0.06687 | -0.09275 | 0.02258 | -0.00005 |
| X26 | 0.90001 | 0.40155 | -0.03659 | 0.07457 | 0.02418 | 0.05839 | -0.13017 | 0.02973 | -0.00022 |
| X27 | 0.57190 | 0.50314 | -0.07080 | 0.09488 | 0.263576 | 0.03379 | 0.01927 | 0.00661 | -0.00001 |
| X29 | 0.82636 | 0.46010 | 0.27767 | 0.00370 | 0.12592 | 0.04437 | 0.07858 | -0.04500 | 0.00032 |
| X30 | 0.77815 | 0.60782 | -0.07545 | -0.00562 | 0.04314 | 0.13179 | -0.00824 | -0.00157 | 0.00016 |
| X31 | 0.91766 | 0.35572 | 0.06693 | 0.06099 | 0.08205 | 0.11152 | -0.03276 | -0.00886 | 0.00003 |
| X35 | 0.66632 | 0.27499 | 0.11729 | -0.01836 | 0.02518 | 0.08235 | 0.00734 | -0.00060 | -0.00001 |
| X36 | 0.80783 | 0.56590 | 0.12754 | 0.01675 | 0.04850 | 0.08137 | 0.03843 | -0.00862 | -0.00011 |
| X39 | 0.54119 | 0.88984 | 0.15163 | 0.13229 | 0.19573 | 0.07461 | 0.08470 | -0.01489 | 0.00003 |
| X42 | 0.77386 | 0.53046 | 0.24316 | 0.11984 | 0.08246 | 0.19351 | -0.04270 | 0.02044 | 0.00025 |
| X43 | 0.74717 | 0.57593 | 0.14713 | 0.16000 | 0.24478 | 0.00847 | -0.02897 | -0.00004 | 0.00014 |
| X46 | 0.80540 | 0.42735 | 0.29290 | 0.07035 | 0.14111 | -0.01673 | 0.23324 | 0.05809 | 0.00000 |
| X47 | 0.71178 | 0.48831 | 0.39275 | -0.04305 | 0.06575 | -0.02450 | -0.06978 | -0.00008 | 0.00006 |
| X50 | 0.89611 | 0.37980 | 0.08737 | 0.01263 | 0.02435 | 0.19879 | -0.04449 | 0.03105 | 0.00022 |
| X51 | 0.42560 | 0.78316 | -0.00090 | -0.00237 | 0.35754 | 0.21462 | 0.17383 | -0.03688 | 0.00019 |
| X52 | 0.83054 | 0.34907 | -0.04049 | 0.15051 | 0.38827 | -0.01910 | -0.11344 | 0.00761 | 0.00000 |
| X53 | 0.74084 | 0.63349 | 0.08614 | 0.09771 | 0.17089 | 0.00733 | -0.03777 | -0.00284 | -0.00010 |
| X54 | 0.12910 | 0.10845 | -0.08104 | 0.98129 | 0.04502 | -0.00508 | 0.00070 | 0.00035 | 0.00000 |
| X56 | 0.73351 | 0.60282 | 0.15929 | 0.01170 | 0.07962 | 0.07623 | -0.01257 | 0.02145 | 0.00041 |
| X57 | 0.40830 | 0.75478 | -0.02676 | 0.23591 | 0.134023 | -0.20091 | -0.22470 | 0.02391 | -0.00014 |
| X58 | 0.87721 | 0.35700 | 0.03753 | 0.11246 | 0.22728 | 0.10391 | 0.15255 | -0.05718 | -0.00132 |
| X60 | 0.81584 | 0.55750 | -0.07315 | 0.03371 | 0.05793 | 0.11428 | -0.02441 | 0.00941 | 0.00014 |

Printed on 11/18/88

TRANSFORMATION MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|----------|----------|----------|----------|----------|----------|-----------|----------|----------|----------|
| FACTOR 1 | 0.74030 | 0.63313 | 0.11681 | 0.08558 | 0.14904 | 0.09620 | 0.00345 | 0.00490 | 0.00002 |
| FACTOR 2 | -0.56063 | 0.61245 | 0.52800 | -0.13975 | -0.07670 | -0.08330 | -0.01547 | -0.00483 | 0.00000 |
| FACTOR 3 | 0.31568 | -0.40245 | 0.68377 | -0.42545 | -0.23550 | 0.17199 | 0.04148 | -0.02042 | 0.00016 |
| FACTOR 4 | 0.03420 | -0.22948 | 0.47578 | 0.73690 | 0.24754 | -0.033917 | 0.00593 | -0.02045 | 0.00006 |
| FACTOR 5 | -0.05385 | 0.95774 | 0.00367 | 0.49944 | -0.64079 | 0.57723 | 0.01264 | 0.01836 | 0.00005 |
| FACTOR 6 | -0.16831 | -0.04809 | 0.07527 | 0.02093 | 0.57554 | 0.60109 | 0.51232 | -0.09066 | 0.00013 |
| FACTOR 7 | -0.07339 | -0.05826 | 0.07380 | 0.00712 | 0.32969 | 0.37759 | -0.85686 | -0.01555 | 0.00015 |
| FACTOR 8 | -0.01475 | -0.01948 | 0.03383 | -0.00188 | 0.06854 | 0.04568 | 0.93393 | 0.99514 | 0.00005 |
| FACTOR 9 | 0.00000 | -0.00004 | 0.00019 | 0.00000 | 0.00007 | 0.00017 | -0.00006 | 0.00003 | -0.00009 |

FACTOR SCORE COEFFICIENTS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|------------|
| X2 | -0.06218 | 0.14210 | -0.10339 | 0.04361 | -0.05735 | 0.04007 | -0.23404 | 0.36165 | -99.65221 |
| X4 | 0.17037 | -0.15567 | 0.00073 | 0.08064 | 0.05073 | -0.15023 | 0.25274 | -1.17221 | 154.54703 |
| X6 | -0.02454 | 0.06034 | -0.06128 | -0.03362 | -0.01165 | 0.31402 | -0.07627 | -0.27646 | -6.18506 |
| X7 | -0.06256 | -0.11183 | 0.52872 | 0.04506 | 0.13697 | 0.21132 | -0.06775 | 0.90454 | -57.73660 |
| X8 | 0.00871 | 0.04238 | 0.07487 | 0.06875 | 0.03667 | -0.08481 | -0.23923 | -0.37102 | -0.868717 |
| X11 | -0.10289 | 0.22606 | -0.09481 | -0.03950 | -0.18256 | 0.07283 | 0.11891 | -0.37283 | -10.61296 |
| X15 | 0.12756 | -0.00564 | -0.10563 | -0.06112 | -0.21844 | -0.04757 | -0.34702 | -0.14530 | -10.38593 |
| X16 | 0.02878 | -0.00175 | -0.09253 | 0.03551 | 0.02181 | -0.07056 | 0.02490 | 3.60193 | -10.79223 |
| X17 | -0.00455 | 0.07844 | -0.07785 | 0.07518 | -0.05080 | -0.06014 | 0.33735 | -1.42360 | 188.06790 |
| X20 | -0.08431 | 0.09983 | 0.27391 | 0.04744 | 0.03338 | -0.14202 | -0.14199 | 0.23978 | -43.67036 |
| X23 | -0.04353 | 0.15507 | -0.04492 | 0.00095 | -0.17480 | -0.03331 | 0.50806 | 0.44919 | -53.54842 |
| X24 | -0.04266 | 0.16404 | -0.00403 | -0.00392 | -0.17397 | -0.08638 | -0.00840 | -1.06491 | 57.34784 |
| X25 | -0.06573 | 0.17171 | -0.03764 | -0.05023 | -0.10896 | 0.00536 | -0.22784 | 0.22123 | -24.46256 |
| X26 | 0.14742 | -0.05905 | -0.04359 | -0.00698 | -0.16124 | -0.07042 | -0.36162 | 0.29048 | -72.16371 |
| X27 | -0.11249 | -0.07956 | 0.03598 | -0.12183 | -0.23454 | -0.02916 | -0.15596 | 1.08308 | -6.95464 |
| X29 | 0.12881 | -0.02028 | 0.03389 | -0.05334 | -0.18078 | -0.22003 | 0.21305 | -1.54822 | 89.14529 |
| X30 | 0.07828 | 0.07223 | -0.16991 | -0.08059 | -0.22992 | -0.06522 | 0.00827 | -0.66436 | 57.35901 |
| X31 | 0.14743 | -0.07589 | -0.01407 | 0.01358 | -0.12431 | -0.04349 | -0.13539 | -0.62900 | 0.24540 |
| X35 | -0.09132 | -0.12092 | 0.12582 | 0.07662 | 0.28082 | 1.15239 | -0.36363 | 0.72132 | -45.57411 |
| X36 | 0.10664 | 0.02768 | -0.02714 | -0.04349 | -0.23454 | -0.15586 | 0.16725 | -0.66895 | -42.42050 |
| X39 | -0.13073 | 0.18533 | -0.01448 | 0.05653 | 0.04618 | 0.02916 | 0.25199 | -0.47433 | 7.56930 |
| X42 | 0.01991 | -0.05085 | 0.12975 | 0.09133 | 0.03382 | 0.23109 | -0.19949 | -0.70783 | 60.37765 |
| X43 | 0.03388 | -0.02101 | 0.04998 | 0.04937 | 0.14617 | -0.07803 | -0.12281 | -0.05854 | 38.64671 |
| X46 | 0.10660 | -0.08488 | 0.17235 | -0.00956 | 0.01049 | -0.26716 | 0.92380 | 2.33369 | -11.14825 |
| X47 | 0.11903 | -0.04531 | 0.16169 | -0.08993 | -0.08031 | -0.22893 | -0.19774 | -0.22399 | -1.35483 |
| X50 | 0.10531 | -0.09820 | 0.03236 | -0.02103 | -0.06249 | 0.15189 | -0.15581 | 0.85774 | 57.94454 |
| X51 | -0.14762 | 0.13647 | -0.10961 | -0.10602 | 0.35385 | 0.24528 | 0.36793 | -0.71147 | 56.01957 |
| X52 | 0.06431 | -0.13204 | 0.01786 | -0.02568 | 0.48760 | -0.00448 | 0.47126 | 0.30405 | -2.35062 |
| X53 | 0.03867 | 0.02581 | -0.01009 | -0.00289 | 0.01375 | -0.06171 | -0.13550 | -0.38591 | -38.97652 |
| X54 | -0.05569 | -0.02658 | 0.05640 | 0.94457 | -0.23159 | 0.15629 | 0.01532 | -0.19101 | 4.18185 |
| X56 | 0.06214 | 0.01411 | 0.00623 | -0.05454 | -0.08050 | 0.08271 | 0.01119 | 0.44672 | 128.80761 |
| X57 | -0.07806 | 0.08238 | -0.01452 | 0.04386 | 0.35449 | -0.18067 | -0.09755 | 0.31332 | -37.06878 |
| X58 | 0.13492 | -0.06407 | 0.01231 | 0.01191 | -0.01803 | -0.07129 | 0.37862 | -1.63026 | -44.534308 |
| X60 | 0.09012 | 0.03449 | -0.13875 | -0.04917 | -0.13568 | -0.06060 | -0.03652 | -0.26219 | 49.55371 |

DECEMBER 17, 1979

VERSION 4.0, RELEASE 5.0

DEFAULT SPACE ALLOCATION... ALLOWS FOR... 163 TRANSFORMATIONS
WORKSPACE 11468 BYTES 655 RECODE VALUES + LAG VARIABLES
TRANSPACE 16384 BYTES 2624 IF/COMPUT OPERATIONS

1 RUN NAME FACTOR ANALYSIS
2 FILE NAME EXPORTS FROM SEC 1974
3 DATA LIST FIXED (6) / 1 X1 TO X10 1-80 /
4 2 X11 TO X20 1-80 /
5 3 X21 TO X30 1-80 /
6 4 X31 TO X40 1-80 /
7 5 X41 TO X50 1-80 /
8 6 X51 TO X60 1-80 /

THE DATA LIST PROVIDES FOR 60 VARIABLES AND 6 RECORDS ('CARDS') PER CASE. A MAXIMUM OF 80 COLUMNS ARE USED ON A RECORD.

WARNING - A NUMERIC VARIABLE HAS A WIDTH GREATER THAN 7. SMALL ROUNDING/TRUNCATION ERRORS MAY RESULT.

LIST OF THE CONSTRUCTED FORMAT STATEMENT.

(10FB.0/10FB.0/10FB.0/10FB.0/10FB.0/10FB.0)

9 INPUT MEDIUM PPF21 PP2
10 N OF CASES 9
11 VAR LABELS X1, BAHAMAS /X2, BARRADOS /X3, BENIN /X4, BOISWANA /X5, BURUNDI /
X6, CAHEROON /X7, CAPE VERDE /X8, CENT AFR REP /X9, CHAD /
X10, COMOROS /X11, CONGO /X12, DJIBOUTI /X13, DOMINICA /
X14, EQU GUINEA /X15, ETHIOPIA /X16, FILIP /X17, GAMBON /
X18, GAMBIA /X19, GHANA /X20, GRENADA /X21, GUINEA /
X22, GUINEA BISSAU /X23, GUYANA /X24, IVORY COAST /X25, JAMAICA /
X26, KENYA /X27, KIRIBATI /X28, LESOTHO /X29, LIBERIA /
X30, MADAGASCARI /X31, MALAWI /X32, MALI /X33, MAURITANIA /
X34, MAURITIUS /X35, NIGER /X36, NIGERIA /X37, PAPUA N.G. /
X38, RWANDA /X39, ST LUCIA /X40, ST VINCENT /
X41, SAO TOME & PRIN /X42, SENEGAL /X43, SEYCHELLES /
X44, SIERRA LEONE /X45, SOLOMON /X46, SOMALIA /X47, SUDAN /
X48, SURINAM /X49, SWAZILAND /X50, TANZANIA /X51, TOGO /
X52, TONGA /X53, TRINIDAD & TOB /X54, TUNISIA /X55, UGANDA /
X56, UPPER VOLTA /X57, VANUATU /X58, WESTERN SAMOA /X59, ZAIRE /
X60, ZAMBIA /
27 FACTOR VARIABLES=X2,X3,X5,X6,X8,X9,X11,X15,X16,X17,X18,X19,X23,
X24,X25,X26,X27,X29,X30,X31,X32,X33,X34,X35,X36,X37,X39,X42,
X43,X44,X45,X46,X47,X50,X51,X52,X53,X55,X56,X57,X58,X59,X60/
29 TYPE=PA1 / NFACTORS = 9 /
30 ROTATE=VARIMAX /
31
32 STATISTICS 1,2,4,5,6,7

***** FACTOR PROBLEM REQUIRES 3392 BYTES WORKSPACE *****

1. VARIABLE LIST

VARIABLES.. LABELS..

| | |
|-----|----------------|
| X2 | BARBADOS |
| X3 | BENIN |
| X5 | RURUNDI |
| X6 | CAMEROOM |
| X8 | CENT AFR REP |
| X9 | CHAD |
| X11 | CONGO |
| X15 | ETHIOPIA |
| X16 | FIJI |
| X17 | GABON |
| X18 | GAMBIA |
| X19 | GHANA |
| X23 | GUYANA |
| X24 | IVORY COAST |
| X25 | JAMAICA |
| X26 | KENYA |
| X27 | KIRIBATI |
| X29 | LISERIA |
| X30 | MADAGASCARI |
| X31 | MALAWI |
| X32 | MALI |
| X33 | MAURITANIA |
| X34 | MAURITIUS |
| X35 | NIGER |
| X36 | NIGERIA |
| X37 | PAPUA N.G. |
| X39 | ST LUCIA |
| X42 | SENEGAL |
| X43 | SEYHELLES |
| X44 | SIERRA LEONE |
| X45 | SOLOMON |
| X46 | SOMALIA |
| X47 | SUDAN |
| X50 | TANZANIA |
| X51 | TOGO |
| X52 | TONGA |
| X53 | TRINIDAD & TOB |
| X55 | UGANDA |
| X56 | UPPER VOLTA |
| X57 | VANUATU |
| X58 | WESTERN SAMOA |
| X59 | ZAIRE |
| X60 | ZAMBIA |

33 READ INPUT DATA

FROM REC 1974

| VARIABLE | MEAN | STANDARD DEV | CASES |
|----------|-------------|--------------|-------|
| X2 | 1554.2222 | 3729.3179 | 9 |
| X3 | 1856.2222 | 3394.2725 | 9 |
| X5 | 1871.1111 | 4739.8219 | 9 |
| X6 | 39321.6641 | 80203.9375 | 9 |
| X8 | 3770.1108 | 6055.3506 | 9 |
| X9 | 1757.7776 | 5109.4141 | 9 |
| X11 | 21121.3320 | 48174.2734 | 9 |
| X15 | 5561.8687 | 11033.7871 | 9 |
| X16 | 10615.4434 | 30074.4883 | 9 |
| X17 | 60992.3281 | 155755.0938 | 9 |
| X18 | 3932.1108 | 6733.7588 | 9 |
| X19 | 35774.0000 | 79811.1563 | 9 |
| X23 | 7882.3330 | 13979.2012 | 9 |
| X24 | 75301.7656 | 142719.1250 | 9 |
| X25 | 29434.0000 | 42459.9922 | 9 |
| X26 | 20068.6641 | 41418.1563 | 9 |
| X27 | 762.8888 | 2288.2910 | 9 |
| X29 | 27376.1094 | 79173.5594 | 9 |
| X30 | 12870.0000 | 24653.6289 | 9 |
| X31 | 6572.4443 | 11217.5000 | 9 |
| X32 | 2984.8665 | 7640.8883 | 9 |
| X33 | 12091.1094 | 34589.7344 | 9 |
| X34 | 13796.7773 | 35462.8828 | 9 |
| X35 | 6734.7773 | 18308.1797 | 9 |
| X36 | 515345.6250 | 1399115.0000 | 9 |
| X37 | 21127.0000 | 47460.9141 | 9 |
| X39 | 1218.0000 | 3889.1865 | 9 |
| X42 | 32515.7773 | 50034.3906 | 9 |
| X43 | 28.3333 | 83.8779 | 9 |
| X44 | 13210.4434 | 27656.2969 | 9 |
| X45 | 945.6666 | 2470.0781 | 9 |
| X46 | 884.8888 | 2131.5884 | 9 |
| X47 | 19538.3320 | 51424.8438 | 9 |
| X50 | 14910.1094 | 21372.0313 | 9 |
| X51 | 12437.0000 | 26834.4375 | 9 |
| X52 | 459.7778 | 1314.6052 | 9 |
| X53 | 12482.8887 | 18737.6289 | 9 |
| X55 | 12167.7773 | 28989.1797 | 9 |
| X56 | 1858.2222 | 4199.4580 | 9 |
| X57 | 1833.3333 | 5133.0898 | 9 |
| X58 | 424.7778 | 863.8765 | 9 |
| X59 | 79733.3281 | 172191.8125 | 9 |
| X60 | 90197.1094 | 266213.6875 | 9 |

CORRELATION COEFFICIENTS..

| | X2 | X3 | X5 | X6 | X8 | X9 | X11 | X15 | X16 | X17 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|-----------|----------|----------|----------|----------|
| X2 | 1.00000 | 0.55555 | 0.97982 | 0.94913 | 0.51009 | -0.12517 | -0.15819 | 0.84384 | 0.99312 | -0.17215 |
| X3 | 0.55555 | 1.00000 | 0.49450 | 0.76495 | 0.96973 | 0.75214 | -0.03838 | 0.91264 | 0.53243 | -0.10045 |
| X5 | 0.97982 | 0.69450 | 1.00000 | 0.98988 | 0.73901 | 0.05087 | -0.11484 | 0.92667 | 0.82662 | -0.14007 |
| X6 | 0.76495 | 0.98988 | 1.00000 | 0.99999 | 0.81916 | 0.06902 | -0.12614 | 0.95683 | 0.95488 | -0.16007 |
| X8 | 0.61009 | 0.96973 | 0.73901 | 0.81916 | 1.00000 | 0.66902 | -0.07183 | 0.91975 | 0.61113 | -0.13759 |
| X9 | -0.12517 | 0.75214 | 0.05087 | 0.15819 | 0.66902 | 1.00000 | 0.07183 | 0.42188 | 0.12993 | 0.00906 |
| X11 | -0.15819 | -0.03838 | -0.11484 | -0.12614 | 0.06902 | 0.07183 | 1.00000 | -0.08323 | -0.13527 | 0.99753 |
| X15 | 0.84384 | 0.91264 | 0.92667 | 0.95488 | 0.91975 | 0.42188 | -0.08323 | 1.00000 | 0.84271 | -0.13006 |
| X16 | 0.99312 | 0.53243 | 0.98262 | 0.95488 | 0.61113 | -0.12993 | -0.13527 | 0.84271 | 1.00000 | -0.14907 |
| X17 | -0.17215 | -0.10045 | -0.14007 | -0.16007 | -0.13759 | 0.00906 | 0.99753 | -0.15006 | -0.10947 | 1.00000 |
| X18 | 0.92365 | 0.66151 | 0.18174 | 0.27543 | 0.59964 | 0.76777 | -0.06840 | 0.44971 | 0.06953 | -0.11545 |
| X19 | 0.95477 | 0.76528 | 0.99365 | 0.99820 | 0.80979 | 0.15508 | -0.10958 | 0.95977 | 0.95719 | -0.14267 |
| X23 | 0.74018 | 0.96364 | 0.94801 | 0.89304 | 0.95319 | 0.55587 | -0.08078 | 0.97758 | 0.73049 | -0.13397 |
| X24 | 0.92602 | 0.80811 | 0.98014 | 0.99279 | 0.93824 | 0.29251 | -0.09176 | 0.97503 | 0.93421 | -0.12805 |
| X25 | 0.51251 | 0.79395 | 0.63292 | 0.68088 | 0.75378 | 0.53215 | -0.13675 | 0.77436 | 0.53592 | -0.18486 |
| X26 | 0.88915 | 0.86937 | 0.95978 | 0.96078 | 0.89026 | 0.33222 | -0.09227 | 0.99487 | 0.69120 | -0.13478 |
| X27 | -0.12553 | 0.75200 | 0.95092 | 0.15700 | 0.86564 | 0.99886 | 0.07514 | 0.42193 | -0.12973 | 0.01287 |
| X29 | -0.10221 | 0.76718 | 0.97445 | 0.18022 | 0.88170 | 0.99956 | 0.07091 | 0.44315 | -0.10910 | 0.00817 |
| X30 | 0.94551 | 0.76930 | 0.98821 | 0.99857 | 0.92145 | 0.16462 | -0.13656 | 0.95792 | 0.94910 | -0.17124 |
| X31 | 0.40376 | 0.39126 | 0.42893 | 0.41560 | 0.36221 | 0.09319 | -0.19786 | 0.41865 | 0.40053 | -0.21002 |
| X32 | -0.06041 | 0.79124 | 0.11433 | 0.21948 | 0.70637 | 0.99702 | 0.05408 | 0.47863 | -0.08513 | -0.00847 |
| X33 | -0.08970 | 0.77312 | 0.08862 | 0.19227 | 0.69063 | 0.99922 | 0.06940 | 0.45434 | -0.09105 | 0.00675 |
| X34 | 0.99543 | 0.54570 | 0.97849 | 0.94927 | 0.60955 | -0.13544 | -0.14939 | 0.83852 | 0.99382 | -0.16356 |
| X35 | -0.12690 | 0.75111 | 0.05023 | 0.15904 | 0.66919 | 0.99939 | 0.06293 | 0.42074 | -0.12895 | -0.00002 |
| X36 | -0.13693 | -0.16712 | -0.12320 | -0.15505 | -0.14482 | -0.09881 | 0.98503 | -0.15539 | -0.11280 | 0.99386 |
| X37 | 0.05764 | 0.85430 | 0.23599 | 0.33688 | 0.77693 | 0.97553 | 0.03103 | 0.57977 | 0.04286 | -0.03266 |
| X39 | 0.99588 | 0.55865 | 0.98064 | 0.95816 | 0.61840 | -0.12411 | -0.12841 | 0.94707 | 0.99861 | -0.14335 |
| X42 | 0.21688 | 0.38258 | 0.29944 | 0.34861 | 0.36060 | 0.27870 | -0.18991 | 0.37095 | 0.28765 | -0.20802 |
| X43 | 0.99557 | 0.56390 | 0.98575 | 0.95771 | 0.62256 | -0.11779 | -0.12661 | 0.85043 | 0.99882 | -0.14192 |
| X44 | -0.09293 | 0.04648 | -0.05979 | 0.03885 | 0.25761 | 0.11559 | -0.12456 | -0.01958 | -0.08233 | -0.15082 |
| X45 | 0.01362 | 0.83640 | 0.18991 | 0.29278 | 0.75774 | 0.99006 | 0.05906 | 0.54438 | 0.00988 | -0.00669 |
| X46 | 0.98642 | 0.65446 | 0.99586 | 0.97807 | 0.69971 | -0.09577 | -0.13379 | 0.90140 | 0.98793 | -0.15582 |
| X47 | -0.08886 | 0.79972 | 0.12732 | 0.23167 | 0.71617 | 0.99675 | 0.07206 | 0.49012 | -0.09311 | 0.00839 |
| X50 | 0.35029 | 0.95115 | 0.68289 | 0.76998 | 0.96732 | 0.69502 | -0.09912 | 0.87337 | -0.05069 | -0.16319 |
| X51 | 0.24939 | 0.94202 | 0.41749 | 0.51178 | 0.98390 | 0.92871 | 0.02150 | 0.72777 | 0.24664 | -0.04515 |
| X52 | -0.08892 | 0.77556 | 0.08741 | 0.19283 | 0.69093 | 0.99921 | 0.06971 | 0.45485 | -0.09345 | 0.00666 |
| X53 | 0.61187 | 0.23717 | 0.61530 | 0.55566 | 0.62453 | -0.13344 | 0.57301 | 0.47388 | 0.63053 | 0.57151 |
| X55 | 0.97829 | 0.69381 | 0.99084 | 0.99246 | 0.74975 | -0.04991 | -0.12219 | 0.92478 | 0.98124 | -0.14904 |
| X56 | -0.07634 | 0.77894 | 0.10244 | 0.22159 | 0.70152 | 0.99013 | 0.03353 | 0.86411 | -0.07129 | -0.02936 |
| X57 | -0.06146 | 0.79288 | 0.11534 | 0.21019 | 0.70936 | 0.99777 | 0.07975 | 0.87961 | -0.09547 | 0.00334 |
| X58 | 0.47793 | 0.99450 | 0.62736 | 0.70413 | 0.95333 | 0.80952 | -0.00834 | 0.87356 | 0.47627 | -0.07215 |
| X59 | -0.04976 | -0.06505 | -0.04462 | 0.03759 | 0.15250 | -0.05240 | -0.15157 | -0.06925 | -0.03094 | -0.07276 |
| X60 | -0.13960 | -0.16863 | -0.10489 | -0.07359 | 0.05457 | -0.010380 | -0.11824 | -0.18230 | -0.13421 | -0.12908 |

| | X18 | X19 | X23 | X24 | X25 | X26 | X27 | X29 | X30 | X31 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X2 | 0.102365 | 0.95477 | 0.74019 | 0.92602 | 0.51251 | 0.38915 | -0.12553 | -0.10221 | 0.04551 | 0.40376 |
| X3 | 0.66151 | 0.75228 | 0.96366 | 0.80611 | 0.79395 | 0.75937 | 0.75000 | 0.76715 | 0.76930 | 0.39126 |
| X5 | 0.18174 | 0.99365 | 0.84801 | 0.88014 | 0.83292 | 0.95878 | 0.05042 | 0.07445 | 0.98821 | 0.42893 |
| X6 | 0.27543 | 0.99820 | 0.89304 | 0.99279 | 0.66490 | 0.98079 | 0.15700 | 0.18022 | 0.99657 | 0.41560 |
| X8 | 0.58964 | 0.80979 | 0.95319 | 0.83824 | 0.75378 | 0.89026 | 0.00574 | 0.08154 | 0.82145 | 0.56221 |
| X9 | 0.76777 | 0.15508 | 0.55587 | 0.22951 | 0.53215 | 0.33222 | 0.99886 | 0.99956 | 0.15462 | 0.09319 |
| X11 | 0.06840 | 0.09058 | 0.08078 | 0.09176 | -0.17456 | 0.99427 | 0.07614 | 0.07091 | -0.13656 | 0.41786 |
| X15 | 0.64971 | 0.95977 | 0.97758 | 0.97503 | 0.77436 | 0.99487 | 0.42193 | 0.80315 | 0.65792 | 0.41855 |
| X16 | 0.06953 | 0.93719 | 0.73949 | 0.93421 | 0.52592 | 0.89120 | -0.12973 | -0.10610 | 0.94910 | 0.40053 |
| X17 | 0.11545 | 0.04267 | 0.13397 | 0.12805 | 0.18468 | -0.13478 | 0.01287 | 0.01287 | -0.17124 | 0.21002 |
| X18 | 1.00000 | 0.23384 | 0.52905 | 0.36271 | 0.43008 | 0.39261 | 0.77682 | 0.77682 | 0.24619 | 0.04100 |
| X19 | 0.25384 | 1.00000 | 0.99558 | 0.92660 | 0.67742 | 0.88283 | 0.15453 | 0.17767 | 0.99732 | 0.42601 |
| X23 | 0.52905 | 0.89558 | 1.00000 | 0.91982 | 0.78719 | 0.98120 | 0.55628 | 0.35725 | 0.99728 | 0.51863 |
| X24 | 0.36271 | 0.92660 | 0.91982 | 1.00000 | 0.69314 | 0.99120 | 0.22957 | 0.25278 | 0.95685 | 0.40888 |
| X25 | 0.43008 | 0.67742 | 0.78719 | 0.69314 | 1.00000 | 0.74988 | 0.53488 | 0.54813 | 0.70743 | 0.26459 |
| X26 | 0.39261 | 0.98283 | 0.95815 | 0.99120 | 0.74988 | 1.00000 | 0.35211 | 0.35425 | 0.98096 | 0.42673 |
| X27 | 0.77044 | 0.15453 | 0.55628 | 0.22957 | 0.53488 | 0.33211 | 1.00000 | 0.99970 | 0.16357 | 0.09690 |
| X29 | 0.77682 | 0.17767 | 0.57525 | 0.25278 | 0.54813 | 0.35425 | 0.99970 | 1.00000 | 0.15464 | 0.10565 |
| X30 | 0.24619 | 0.99732 | 0.89728 | 0.98096 | 0.70743 | 0.98096 | 0.16357 | 0.18640 | 1.00000 | 0.43031 |
| X31 | 0.04106 | 0.42601 | 0.51863 | 0.40888 | 0.26459 | 0.42673 | 0.06690 | 0.10545 | 0.43031 | 1.00000 |
| X32 | 0.79204 | 0.21642 | 0.60504 | 0.29271 | 0.56346 | 0.39114 | 0.99707 | 0.99849 | 0.22369 | 0.11189 |
| X33 | 0.77441 | 0.18997 | 0.58532 | 0.26421 | 0.55537 | 0.36584 | 0.99899 | 0.99989 | 0.19874 | 0.11116 |
| X34 | 0.02159 | 0.95396 | 0.73168 | 0.43332 | 0.51088 | 0.88579 | -0.13570 | -0.11257 | 0.94603 | 0.38447 |
| X35 | 0.78781 | 0.15439 | 0.55491 | 0.23142 | 0.52586 | 0.33167 | 0.99827 | 0.99912 | 0.16353 | 0.09211 |
| X36 | 0.18743 | 0.13755 | 0.17593 | 0.13023 | -0.22992 | 0.14953 | -0.09492 | -0.09900 | -0.16762 | -0.21245 |
| X37 | 0.84610 | 0.33353 | 0.69282 | 0.41320 | 0.62266 | 0.50017 | 0.97813 | 0.95081 | 0.35878 | 0.15664 |
| X39 | 0.04417 | 0.96033 | 0.74514 | 0.93350 | 0.53418 | 0.89457 | -0.12414 | -0.10073 | 0.83334 | 0.40766 |
| X42 | 0.82661 | 0.31765 | 0.36480 | 0.41196 | 0.22283 | 0.36657 | 0.28195 | 0.29341 | 0.29950 | -0.00588 |
| X43 | 0.05016 | 0.96198 | 0.74945 | 0.93577 | 0.53891 | 0.89741 | -0.11775 | -0.09432 | 0.95498 | 0.40970 |
| X44 | 0.00745 | -0.08665 | -0.00535 | -0.02994 | -0.10069 | -0.01302 | 0.10046 | 0.09841 | 0.03208 | -0.17885 |
| X45 | 0.78277 | 0.29087 | 0.66546 | 0.39276 | 0.61437 | 0.46057 | 0.99020 | 0.99328 | 0.29901 | 0.15828 |
| X46 | 0.12818 | 0.98295 | 0.82469 | 0.98361 | 0.59643 | 0.93833 | -0.00546 | 0.01796 | 0.97716 | 0.48639 |
| X47 | 0.78236 | 0.22944 | 0.61643 | 0.30395 | 0.57589 | 0.80327 | 0.99888 | 0.99846 | 0.23717 | 0.12274 |
| X50 | 0.56805 | 0.75785 | 0.93277 | 0.78251 | 0.71459 | 0.84181 | 0.68114 | 0.69558 | 0.77403 | 0.45521 |
| X51 | 0.76757 | 0.51012 | 0.82038 | 0.57283 | 0.71968 | 0.65826 | 0.92859 | 0.93704 | 0.51700 | 0.24265 |
| X52 | 0.77446 | 0.19050 | 0.58578 | 0.26485 | 0.55602 | 0.36636 | 0.99032 | 0.99989 | 0.19925 | 0.11141 |
| X53 | -0.19105 | 0.57965 | 0.37326 | 0.55316 | 0.39284 | 0.51708 | -0.20695 | -0.19565 | 0.56807 | 0.10007 |
| X55 | 0.17356 | 0.99430 | 0.84746 | 0.97855 | 0.62564 | 0.95784 | 0.64929 | 0.97270 | 0.99087 | 0.43186 |
| X56 | 0.84587 | 0.20508 | 0.58896 | 0.28800 | 0.53804 | 0.37904 | 0.99001 | 0.99160 | 0.21225 | 0.08612 |
| X57 | 0.77801 | 0.21797 | 0.60814 | 0.29174 | 0.39239 | 0.99194 | 0.99914 | 0.99558 | 0.22661 | 0.12412 |
| X58 | 0.70730 | 0.70442 | 0.93210 | 0.75492 | 0.78906 | 0.82239 | 0.80966 | 0.82325 | 0.78820 | 0.32770 |
| X59 | -0.09040 | -0.00929 | -0.08102 | -0.04183 | -0.18056 | -0.04611 | -0.06782 | -0.06871 | 0.02208 | -0.19820 |
| X60 | -0.21501 | -0.11773 | -0.16921 | -0.16150 | -0.25616 | -0.16003 | -0.11349 | -0.12315 | -0.07487 | -0.21796 |

| | X32 | X33 | X34 | X35 | X36 | X37 | X39 | X42 | X43 | X44 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X2 | -0.06041 | -0.08970 | 0.99533 | -0.12690 | -0.13693 | 0.05764 | 0.99558 | 0.21658 | 0.99557 | -0.06293 |
| X3 | 0.79124 | 0.77512 | 0.54570 | 0.75111 | -0.16712 | 0.85430 | 0.55865 | 0.33256 | 0.56360 | 0.04648 |
| X5 | 0.11433 | 0.08682 | 0.97849 | 0.05023 | -0.12320 | 0.23506 | 0.98464 | 0.29944 | 0.94575 | -0.05979 |
| X6 | 0.21948 | 0.19227 | 0.84927 | 0.15027 | -0.15503 | 0.33888 | 0.95616 | 0.34861 | 0.97771 | 0.03685 |
| X8 | 0.70637 | 0.69068 | 0.90955 | 0.69010 | -0.19482 | 0.77693 | 0.91840 | 0.36060 | 0.62256 | 0.25761 |
| X9 | 0.99702 | 0.99922 | -0.11354 | 0.99939 | -0.09881 | 0.97553 | -0.12411 | 0.27870 | -0.11779 | 0.11559 |
| X11 | 0.05468 | 0.06980 | 0.14939 | 0.06243 | 0.93503 | 0.93163 | 0.12841 | -0.18991 | -0.12661 | 0.12456 |
| X15 | 0.47863 | 0.45434 | 0.83852 | 0.42074 | -0.15539 | 0.57977 | 0.84707 | 0.37095 | 0.85043 | -0.01996 |
| X16 | -0.06513 | -0.09405 | 0.99382 | -0.12895 | -0.11280 | 0.06286 | 0.99881 | 0.28705 | 0.99882 | -0.08233 |
| X17 | 0.00847 | 0.00675 | -0.16356 | -0.00002 | 0.99386 | -0.03266 | -0.14335 | -0.03082 | 0.14192 | -0.15082 |
| X18 | 0.79204 | 0.77441 | 0.02159 | 0.77481 | -0.13743 | 0.84810 | 0.04417 | 0.82601 | 0.90743 | 0.00743 |
| X19 | 0.21642 | 0.18997 | 0.95396 | 0.15439 | -0.13755 | 0.33353 | 0.98033 | 0.31705 | 0.98198 | -0.00665 |
| X23 | 0.60504 | 0.58532 | 0.73168 | 0.58491 | -0.17523 | 0.99282 | 0.74514 | 0.36430 | 0.74945 | -0.06535 |
| X24 | 0.29271 | 0.28421 | 0.92332 | 0.23142 | -0.13023 | 0.41320 | 0.93350 | 0.41193 | 0.93577 | -0.92994 |
| X25 | 0.56346 | 0.55567 | 0.51088 | 0.55586 | -0.22992 | 0.62266 | 0.53418 | 0.22223 | 0.53891 | -0.10069 |
| X26 | 0.39114 | 0.36584 | 0.86579 | 0.33167 | -0.14953 | 0.50017 | 0.89457 | 0.36657 | 0.89741 | -0.01302 |
| X27 | 0.99707 | 0.99934 | -0.13570 | 0.99927 | -0.09492 | 0.97613 | -0.12414 | 0.28195 | -0.11775 | 0.10096 |
| X29 | 0.99849 | 0.99989 | -0.11257 | 0.99912 | -0.09900 | 0.98061 | -0.10073 | 0.29341 | -0.09432 | 0.09841 |
| X30 | 0.22369 | 0.19874 | 0.94603 | 0.16353 | -0.16782 | 0.33878 | 0.95334 | 0.29953 | 0.95498 | -0.03294 |
| X31 | 0.11180 | 0.11116 | 0.36487 | 0.09211 | -0.21245 | 0.15664 | 0.40766 | -0.00583 | 0.40970 | -0.17865 |
| X32 | 1.00000 | 0.99870 | -0.07305 | 0.99715 | -0.11420 | 0.98779 | -0.06059 | 0.32154 | -0.05425 | 0.06964 |
| X33 | 0.99870 | 1.00000 | -0.09975 | 0.99856 | -0.10019 | 0.98207 | -0.08834 | 0.29108 | -0.08193 | 0.09897 |
| X34 | -0.07305 | -0.09975 | 1.00000 | -0.13687 | -0.12726 | 0.04860 | 0.99632 | 0.22234 | 0.99613 | -0.06130 |
| X35 | 0.99715 | 0.99856 | -0.13687 | 1.00000 | -0.10745 | 0.97854 | -0.12473 | 0.35888 | -0.11838 | 0.12035 |
| X36 | -0.11420 | -0.10019 | -0.12726 | -0.10745 | 1.00000 | -0.13230 | -0.10787 | -0.22093 | -0.10707 | -0.16755 |
| X37 | 0.98779 | 0.98207 | 0.04860 | 0.97854 | -0.13230 | 1.00000 | 0.06325 | 0.43073 | 0.06961 | 0.07560 |
| X39 | -0.06059 | -0.08834 | 0.99632 | -0.12473 | -0.10787 | 0.98325 | 1.00000 | 0.24575 | 0.99997 | -0.07494 |
| X42 | 0.32154 | 0.29108 | 0.22234 | 0.35888 | -0.22023 | 0.43073 | 0.24575 | 1.00000 | 0.24903 | -0.05047 |
| X43 | -0.05425 | -0.08193 | 0.99613 | -0.11838 | -0.10707 | 0.06981 | 0.99997 | 0.24903 | 1.00000 | -0.07708 |
| X44 | 0.08964 | 0.09997 | -0.06136 | 0.12035 | -0.16755 | 0.07560 | -0.07494 | -0.05047 | -0.07708 | 1.00000 |
| X45 | 0.99619 | 0.99457 | -0.00343 | 0.99338 | -0.11051 | 0.99256 | -0.01566 | 0.31809 | 0.02210 | 0.09092 |
| X46 | 0.05729 | 0.03039 | 0.98383 | -0.00660 | -0.13312 | 0.17860 | 0.99031 | 0.26732 | 0.99112 | -0.06116 |
| X47 | 0.99946 | 0.99897 | -0.06025 | 0.99824 | -0.09727 | 0.98797 | -0.04770 | 0.30797 | -0.04120 | 0.00082 |
| X50 | 0.71549 | 0.70401 | 0.54955 | 0.68501 | -0.22484 | 0.77688 | 0.55987 | 0.31097 | 0.56405 | 0.31054 |
| X51 | 0.94942 | 0.94133 | 0.24018 | 0.92803 | -0.13704 | 0.97531 | 0.25258 | 0.36712 | 0.25875 | 0.08701 |
| X52 | 0.99887 | 0.99998 | -0.09954 | 0.99856 | -0.10083 | 0.98215 | -0.08775 | 0.29129 | -0.08136 | 0.09826 |
| X53 | -0.16223 | -0.18739 | 0.62192 | -0.22401 | -0.60629 | -0.10863 | 0.64571 | -0.06870 | 0.58644 | -0.26167 |
| X55 | 0.11205 | 0.08516 | 0.97826 | 0.04937 | -0.13237 | 0.23265 | 0.98386 | 0.28993 | 0.98484 | -0.01584 |
| X56 | 0.99366 | 0.99115 | -0.08461 | 0.99391 | -0.13350 | 0.98971 | -0.07140 | 0.40714 | -0.06502 | 0.12920 |
| X57 | 0.99910 | 0.99958 | -0.07106 | 0.99714 | -0.10240 | 0.98611 | -0.05978 | 0.29975 | -0.05335 | 0.09653 |
| X58 | 0.84463 | 0.83025 | 0.46921 | 0.80868 | -0.14633 | 0.89957 | 0.46183 | 0.39546 | 0.48747 | 0.04365 |
| X59 | -0.07509 | -0.06810 | -0.01628 | -0.07887 | -0.16530 | -0.07987 | -0.03062 | -0.03952 | -0.03379 | 0.98452 |
| X60 | -0.13555 | -0.12308 | -0.10737 | -0.10126 | -0.12470 | -0.16075 | -0.12495 | -0.19737 | -0.12863 | 0.97037 |

Printed on 11/11/74

| | X45 | X46 | X47 | X50 | X51 | X52 | X53 | X55 | X56 | X57 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X2 | 0.01362 | 0.96642 | -0.04886 | 0.55029 | 0.24939 | -0.88892 | 0.61147 | 0.97629 | -0.07634 | -0.06146 |
| X3 | 0.83640 | 0.65446 | 0.79972 | 0.95115 | 0.94202 | 0.77556 | 0.23717 | 0.69381 | 0.77694 | 0.79288 |
| X5 | 0.18991 | 0.99586 | 0.12732 | 0.68289 | 0.41799 | 0.08741 | 0.61230 | 0.99884 | 0.10244 | 0.11534 |
| X6 | 0.29278 | 0.97807 | 0.25167 | 0.76298 | 0.51179 | 0.19263 | 0.55580 | 0.99286 | 0.21550 | 0.22019 |
| X8 | 0.75774 | 0.69971 | 0.71617 | 0.98732 | 0.86390 | 0.89093 | 0.24753 | 0.74875 | 0.70152 | 0.70086 |
| X9 | 0.99006 | -0.00577 | 0.99675 | 0.89502 | 0.82871 | 0.89921 | -0.21344 | 0.84091 | 0.44013 | 0.49777 |
| X11 | 0.05796 | -0.13379 | 0.07266 | -0.08972 | 0.02150 | 0.06971 | 0.57301 | -0.12219 | 0.03353 | 0.06755 |
| X15 | 0.54438 | 0.90140 | 0.49012 | 0.73737 | 0.72777 | 0.95485 | 0.47388 | 0.92473 | 0.46311 | 0.47961 |
| X16 | 0.00988 | 0.98793 | -0.05311 | 0.58069 | 0.24664 | -0.09345 | 0.63653 | 0.98124 | -0.07129 | -0.06547 |
| X17 | -0.00689 | -0.00439 | 0.00439 | -0.15582 | -0.00666 | 0.00666 | 0.57151 | -0.02836 | -0.02836 | 0.03073 |
| X18 | 0.78277 | 0.12818 | 0.78236 | 0.56805 | 0.79757 | 0.77446 | -0.19105 | 0.17350 | 0.24987 | 0.17801 |
| X19 | 0.29087 | 0.98295 | 0.22944 | 0.75785 | 0.51012 | 0.10050 | 0.57865 | 0.20504 | 0.21797 | 0.21797 |
| X23 | 0.66546 | 0.82469 | 0.81643 | 0.93277 | 0.82038 | 0.58578 | 0.37326 | 0.84746 | 0.58596 | 0.60314 |
| X24 | 0.36276 | 0.96361 | 0.30395 | 0.78251 | 0.57203 | 0.26485 | 0.55316 | 0.97455 | 0.28800 | 0.29174 |
| X25 | 0.61437 | 0.59648 | 0.57569 | 0.71459 | 0.71988 | 0.35602 | 0.32884 | 0.62564 | 0.53804 | 0.57294 |
| X26 | 0.46057 | 0.93833 | 0.40327 | 0.84181 | 0.65826 | 0.36636 | 0.51708 | 0.95784 | 0.37994 | 0.39235 |
| X27 | 0.99020 | -0.00546 | 0.99688 | 0.68114 | 0.92899 | 0.99032 | -0.20895 | 0.04929 | 0.99001 | 0.99791 |
| X29 | 0.99320 | 0.01796 | 0.99846 | 0.69558 | 0.93704 | 0.99086 | -0.19365 | 0.07270 | 0.99140 | 0.99914 |
| X30 | 0.29901 | 0.97716 | 0.23717 | 0.77403 | 0.51700 | 0.19925 | 0.56807 | 0.99087 | 0.21225 | 0.22661 |
| X31 | 0.15528 | 0.48639 | 0.12274 | 0.45521 | 0.24285 | 0.11141 | 0.10007 | 0.43186 | 0.03912 | 0.12812 |
| X32 | 0.99619 | 0.05729 | 0.99946 | 0.71549 | 0.94942 | 0.99887 | -0.18223 | 0.11205 | 0.99360 | 0.99910 |
| X33 | 0.99457 | 0.03039 | 0.99897 | 0.70401 | 0.94133 | 0.99994 | -0.14739 | 0.08516 | 0.99115 | 0.99954 |
| X34 | 0.00343 | 0.98363 | -0.00625 | 0.54955 | 0.24013 | -0.09954 | 0.62192 | 0.97826 | -0.04461 | -0.07166 |
| X35 | 0.98938 | -0.00660 | 0.99621 | 0.68501 | 0.92803 | 0.94856 | -0.22401 | 0.04937 | 0.99351 | 0.99714 |
| X36 | -0.11051 | -0.13312 | 0.09727 | -0.22404 | -0.13704 | -0.10025 | -0.60629 | -0.13237 | -0.13350 | -0.10240 |
| X37 | 0.99256 | 0.17860 | 0.98797 | 0.77686 | 0.97531 | 0.98215 | -0.10863 | 0.23265 | 0.98971 | 0.99611 |
| X39 | 0.01566 | 0.99031 | -0.04770 | 0.55987 | 0.25258 | -0.08775 | 0.64571 | 0.98386 | -0.07140 | -0.05976 |
| X42 | 0.31899 | 0.26732 | 0.30797 | 0.31097 | 0.36712 | 0.29129 | 0.06870 | 0.28993 | 0.40714 | 0.29975 |
| X43 | 0.02210 | 0.99112 | -0.04129 | 0.58405 | 0.25875 | -0.08136 | 0.64844 | 0.98484 | -0.08502 | -0.05335 |
| X44 | 0.09092 | -0.04116 | 0.09062 | 0.31054 | 0.08701 | 0.09826 | -0.26167 | -0.01394 | 0.12920 | -0.09953 |
| X45 | 1.00000 | 0.13391 | 0.99782 | 0.76513 | 0.97126 | 0.99463 | -0.11932 | 0.16817 | 0.98758 | 0.99715 |
| X46 | 0.13391 | 1.00000 | 0.07056 | 0.65164 | 0.36426 | 0.33099 | 0.61134 | 0.99394 | 0.04354 | 0.05900 |
| X47 | 0.99762 | 0.07056 | 1.00000 | 0.72576 | 0.95403 | 0.99907 | -0.15777 | 0.12525 | 0.99155 | 0.99075 |
| X50 | 0.76513 | 0.65164 | 0.72576 | 1.00000 | 0.87771 | 0.70416 | 0.17368 | 0.89967 | 0.71002 | 0.72164 |
| X51 | 0.97126 | 0.36426 | 0.95403 | 0.87771 | 1.00000 | 0.94151 | 0.03343 | 0.41635 | 0.93931 | 0.95060 |
| X52 | 0.99463 | 0.03099 | 0.99907 | 0.70416 | 0.94151 | 1.00000 | -0.18701 | 0.08572 | 0.94117 | 0.99959 |
| X53 | -0.11932 | 0.61134 | -0.15777 | 0.17580 | 0.03343 | -0.18701 | 1.00000 | 0.60410 | -0.21415 | -0.15804 |
| X55 | 0.18814 | 0.94904 | 0.12525 | 0.69667 | 0.41635 | 0.08572 | 0.60410 | 1.00000 | 0.10142 | 0.11364 |
| X56 | 0.98758 | 0.04354 | 0.99155 | 0.71002 | 0.93931 | 0.99117 | -0.21415 | 0.10142 | 1.00000 | 0.99130 |
| X57 | 0.99715 | 0.05900 | 0.99975 | 0.72164 | 0.95060 | 0.99959 | -0.16804 | 0.11364 | 0.99130 | 1.00000 |
| X58 | 0.88370 | 0.58098 | 0.85212 | 0.93245 | 0.96940 | 0.83057 | 0.19876 | 0.82541 | 0.83210 | 0.84589 |
| X59 | -0.07209 | -0.05762 | -0.07473 | 0.20947 | -0.06807 | -0.22889 | -0.22889 | -0.00139 | -0.02992 | -0.06956 |
| X60 | -0.13727 | -0.15622 | -0.13438 | 0.11060 | -0.14595 | -0.12380 | -0.24885 | -0.10262 | -0.10125 | -0.12749 |

Printed on 11/18/80

X58 X59 X60

| | | | |
|-----|----------|----------|----------|
| X2 | 0.47793 | -0.04976 | -0.13960 |
| X3 | 0.99450 | -0.06505 | -0.16803 |
| X5 | 0.62736 | -0.04462 | -0.14889 |
| X6 | 0.70413 | 0.03789 | -0.07559 |
| X8 | 0.95333 | 0.16250 | 0.05457 |
| X9 | 0.80952 | -0.05240 | -0.10380 |
| X11 | -0.00834 | -0.15157 | -0.11824 |
| X15 | 0.87356 | -0.06925 | -0.18230 |
| X16 | 0.47627 | -0.03494 | -0.13421 |
| X17 | -0.07215 | -0.16776 | -0.12908 |
| X18 | 0.70730 | -0.09040 | -0.21501 |
| X19 | 0.70442 | -0.00929 | -0.11773 |
| X23 | 0.93210 | -0.03102 | -0.18921 |
| X24 | 0.75497 | -0.04183 | -0.16150 |
| X25 | 0.78906 | -0.18050 | -0.25616 |
| X26 | 0.82239 | -0.04611 | -0.16003 |
| X27 | 0.80966 | -0.06702 | -0.11849 |
| X29 | 0.82325 | -0.06871 | -0.12315 |
| X30 | 0.70829 | 0.02806 | -0.07887 |
| X31 | 0.32770 | -0.19620 | -0.21796 |
| X32 | 0.84463 | -0.07509 | -0.13555 |
| X33 | 0.83025 | -0.06810 | -0.12308 |
| X34 | 0.46921 | -0.01628 | -0.10737 |
| X35 | 0.80868 | -0.04800 | -0.10126 |
| X36 | -0.14633 | -0.16530 | -0.12470 |
| X37 | 0.89957 | -0.07687 | -0.16075 |
| X39 | 0.48183 | -0.03062 | -0.12495 |
| X42 | 0.39546 | -0.04912 | -0.19737 |
| X43 | 0.48747 | -0.03379 | -0.12863 |
| X44 | 0.04365 | 0.98452 | 0.97037 |
| X45 | 0.88370 | -0.07209 | -0.13727 |
| X46 | 0.58098 | -0.05762 | -0.15622 |
| X47 | 0.85212 | -0.07473 | -0.13438 |
| X50 | 0.93245 | 0.20447 | 0.11088 |
| X51 | 0.96940 | -0.06007 | -0.14595 |
| X52 | 0.83057 | -0.06876 | -0.12380 |
| X53 | 0.19876 | -0.22239 | -0.24885 |
| X55 | 0.62541 | 0.00139 | -0.10262 |
| X56 | 0.83210 | -0.02992 | -0.10125 |
| X57 | 0.84589 | -0.06956 | -0.12749 |
| X58 | 1.00000 | -0.07844 | -0.17980 |
| X59 | -0.07844 | 1.00000 | 0.98668 |
| X60 | -0.17980 | 0.98668 | 1.00000 |

DETERMINANT OF CORRELATION MATRIX = 0.00000000(0.100000001E-09)

| VARIABLE | EST COMMUNALITY | FACTOR | EIGENVALUE | PCI OF VAF | CHI SGT |
|----------|-----------------|--------|------------|------------|---------|
| X2 | 1.00000 | 1 | 21.66116 | 50.4 | 50.0 |
| X3 | 1.00000 | 2 | 12.33247 | 28.7 | 79.1 |
| X5 | 1.00000 | 3 | 3.85752 | 9.0 | 88.0 |
| X6 | 1.00000 | 4 | 2.81071 | 6.5 | 94.6 |
| X8 | 1.00000 | 5 | 1.29935 | 3.0 | 97.6 |
| X9 | 1.00000 | 6 | 0.72987 | 1.7 | 99.3 |
| X11 | 1.00000 | 7 | 0.36358 | 0.7 | 100.0 |
| X15 | 1.00000 | 8 | 0.00507 | 0.0 | 100.0 |
| X16 | 1.00000 | 9 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X17 | 1.00000 | 10 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X18 | 1.00000 | 11 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X19 | 1.00000 | 12 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X23 | 1.00000 | 13 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X24 | 1.00000 | 14 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X25 | 1.00000 | 15 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X26 | 1.00000 | 16 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X27 | 1.00000 | 17 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X29 | 1.00000 | 18 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X30 | 1.00000 | 19 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X31 | 1.00000 | 20 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X32 | 1.00000 | 21 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X33 | 1.00000 | 22 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X34 | 1.00000 | 23 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X35 | 1.00000 | 24 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X36 | 1.00000 | 25 | -6.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X37 | 1.00000 | 26 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X39 | 1.00000 | 27 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X42 | 1.00000 | 28 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X43 | 1.00000 | 29 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X44 | 1.00000 | 30 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X45 | 1.00000 | 31 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X46 | 1.00000 | 32 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X47 | 1.00000 | 33 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X50 | 1.00000 | 34 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X51 | 1.00000 | 35 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X52 | 1.00000 | 36 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X53 | 1.00000 | 37 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X55 | 1.00000 | 38 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X56 | 1.00000 | 39 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X57 | 1.00000 | 40 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X58 | 1.00000 | 41 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X59 | 1.00000 | 42 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X60 | 1.00000 | 43 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |

FILE EXPORTS (CREATION DATE = 05/26/86) FROM DEC 1977

FACTOR MATRIX USING PRINCIPAL FACTOR, NO ITERATIONS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|----------|----------|----------|----------|-----------|----------|----------|----------|----------|
| X2 | 0.62120 | 0.77551 | -0.00807 | -0.02262 | 0.00095 | -0.02560 | -0.10283 | -0.02812 | 0.00021 |
| X3 | 0.92413 | -0.08325 | 0.01798 | 0.01460 | -0.05014 | 0.01076 | -0.02620 | -0.01009 | -0.00008 |
| X5 | 0.75366 | 0.65598 | 0.01560 | 0.00985 | 0.02191 | -0.01137 | -0.02768 | -0.00150 | -0.00008 |
| X6 | 0.81866 | 0.56618 | -0.04651 | 0.04501 | 0.00059 | 0.00059 | -0.02188 | -0.00766 | -0.00016 |
| X8 | 0.97322 | 0.00994 | -0.02682 | 0.18701 | -0.03537 | 0.01663 | -0.01259 | -0.00080 | -0.00010 |
| X9 | 0.69217 | -0.71818 | 0.03016 | 0.02404 | -0.05267 | -0.02026 | -0.02024 | 0.00052 | 0.00014 |
| X11 | -0.06957 | -0.12111 | 0.82730 | 0.53103 | 0.06602 | 0.10205 | -0.00673 | 0.00001 | 0.00003 |
| X15 | 0.94340 | 0.32566 | 0.02550 | 0.00697 | -0.00415 | -0.02062 | -0.04720 | 0.00297 | 0.00009 |
| X16 | 0.62430 | -0.77761 | 0.00262 | -0.00845 | 0.07149 | -0.03553 | -0.01877 | -0.00441 | -0.00012 |
| X17 | -0.12931 | -0.09229 | 0.83550 | 0.51097 | 0.06544 | 0.10580 | -0.01124 | 0.00056 | -0.00005 |
| X18 | 0.65814 | -0.48694 | -0.03728 | -0.18114 | 0.51647 | 0.14736 | 0.08356 | 0.00880 | 0.00005 |
| X19 | 0.81743 | 0.57329 | -0.00084 | 0.04322 | 0.01398 | -0.01568 | -0.02790 | 0.00163 | -0.00011 |
| X23 | 0.97407 | 0.17289 | 0.01580 | -0.01482 | -0.08441 | 0.07481 | -0.00271 | 0.00090 | -0.00017 |
| X24 | 0.85863 | 0.50305 | 0.01810 | 0.01419 | 0.09090 | 0.00766 | -0.02563 | -0.01350 | -0.00002 |
| X25 | 0.81085 | 0.04908 | 0.05119 | -0.12545 | -0.15222 | -0.37439 | 0.00071 | 0.00000 | 0.00000 |
| X26 | 0.90877 | 0.41504 | 0.01380 | 0.02050 | 0.01154 | -0.01923 | -0.02750 | 0.00215 | -0.00005 |
| X27 | 0.68221 | -0.71809 | 0.04098 | 0.01384 | -0.05160 | -0.01900 | -0.01631 | 0.00491 | -0.00012 |
| X29 | 0.70912 | -0.70184 | 0.04053 | 0.01173 | -0.04622 | -0.01932 | -0.01739 | 0.00276 | -0.00015 |
| X30 | 0.82123 | 0.56386 | -0.04606 | 0.05972 | -0.01300 | -0.03748 | 0.01937 | -0.00042 | -0.00024 |
| X31 | 0.38929 | 0.24705 | -0.04041 | -0.26954 | -0.89844 | 0.65544 | 0.18726 | 0.00079 | 0.00005 |
| X32 | 0.73640 | -0.67360 | 0.03453 | -0.00149 | -0.02593 | -0.02072 | -0.03579 | -0.01976 | -0.00004 |
| X33 | 0.71756 | -0.69266 | 0.04039 | 0.01401 | -0.05123 | -0.02051 | -0.02001 | 0.00710 | -0.00005 |
| X34 | 0.61422 | 0.78182 | -0.01901 | 0.00884 | 0.01948 | -0.03157 | -0.08096 | 0.05576 | -0.00001 |
| X35 | 0.69288 | -0.72000 | 0.01905 | 0.01823 | -0.02472 | -0.00595 | -0.01330 | -0.00262 | 0.00014 |
| X36 | -0.18748 | -0.00002 | 0.83207 | 0.50339 | 0.06244 | 0.11060 | -0.00824 | -0.00015 | -0.00001 |
| X37 | 0.81362 | -0.57771 | 0.02966 | -0.01865 | 0.05372 | 0.00894 | -0.00296 | -0.00501 | -0.00009 |
| X39 | 0.62769 | 0.77724 | 0.00566 | 0.00715 | 0.02904 | -0.01006 | -0.02933 | -0.00195 | 0.00000 |
| X42 | 0.43379 | -0.05346 | -0.11717 | -0.26272 | 0.81298 | 0.21889 | 0.13169 | -0.00362 | 0.00005 |
| X43 | 0.63271 | 0.77323 | 0.00854 | 0.00561 | 0.02947 | -0.00920 | -0.02706 | 0.00057 | 0.00012 |
| X44 | 0.03970 | -0.12979 | 0.85041 | 0.74410 | 0.03817 | 0.03590 | 0.04719 | 0.00337 | 0.00002 |
| X45 | 0.78590 | -0.61419 | 0.04248 | 0.01488 | -0.04773 | -0.02026 | -0.01984 | 0.00450 | 0.00023 |
| X46 | 0.71474 | 0.69745 | 0.00828 | -0.01786 | -0.01864 | 0.03945 | -0.02020 | -0.00267 | -0.00013 |
| X47 | 0.74487 | -0.66313 | 0.04900 | 0.01392 | -0.04105 | -0.02024 | -0.02595 | -0.00827 | -0.00010 |
| X50 | 0.94645 | -0.03756 | -0.18120 | 0.20122 | -0.12184 | 0.11867 | 0.02372 | 0.00360 | 0.00001 |
| X51 | 0.90972 | -0.41006 | 0.03002 | 0.02769 | -0.03710 | -0.02318 | -0.02572 | 0.00372 | 0.00007 |
| X52 | 0.71796 | 0.69226 | 0.04074 | 0.01347 | -0.005124 | -0.02063 | -0.02032 | 0.00014 | 0.00004 |
| X53 | 0.28074 | 0.60296 | 0.63837 | 0.28999 | -0.00386 | -0.14604 | 0.21137 | -0.00103 | 0.00008 |
| X55 | 0.75262 | 0.65632 | -0.01640 | 0.00227 | 0.01380 | -0.01195 | -0.02342 | -0.00164 | 0.00010 |
| X56 | 0.72783 | -0.68231 | 0.00000 | 0.00548 | 0.06857 | 0.01102 | -0.00026 | -0.00074 | -0.00008 |
| X57 | 0.73724 | -0.67179 | 0.04177 | 0.01451 | -0.04995 | -0.01967 | -0.01808 | 0.00027 | -0.00007 |
| X58 | 0.98262 | -0.17441 | 0.04117 | 0.01603 | -0.02771 | -0.02158 | -0.02899 | 0.00281 | 0.00080 |
| X59 | -0.05770 | 0.00471 | -0.06885 | 0.73211 | 0.08956 | 0.04464 | 0.05062 | -0.00286 | 0.00009 |
| X60 | -0.17110 | -0.02242 | -0.04085 | 0.74647 | -0.01626 | 0.02131 | 0.03908 | -0.00139 | -0.00003 |

Printed on 10/18/86

FROM DEC 1974

03/24/88

VARIABLE COMMUNALITY

| | |
|-----|---------|
| X2 | 0.99999 |
| X3 | 0.99999 |
| X5 | 1.00000 |
| X6 | 0.99999 |
| X8 | 0.99999 |
| X9 | 1.00000 |
| X11 | 1.00000 |
| X15 | 0.99999 |
| X16 | 1.00000 |
| X17 | 0.99999 |
| X18 | 1.00000 |
| X19 | 1.00000 |
| X23 | 0.99999 |
| X24 | 0.99999 |
| X25 | 0.99999 |
| X26 | 0.99999 |
| X27 | 0.99999 |
| X29 | 0.99999 |
| X30 | 0.99999 |
| X31 | 0.99999 |
| X32 | 0.99999 |
| X33 | 0.99999 |
| X34 | 1.00000 |
| X35 | 0.99999 |
| X36 | 0.99999 |
| X37 | 0.99999 |
| X39 | 1.00000 |
| X42 | 1.00000 |
| X43 | 1.00000 |
| X44 | 0.99999 |
| X45 | 0.99999 |
| X46 | 1.00000 |
| X47 | 0.99999 |
| X50 | 0.99999 |
| X51 | 0.99999 |
| X52 | 0.99999 |
| X53 | 1.00000 |
| X55 | 1.00000 |
| X56 | 1.00000 |
| X57 | 1.00000 |
| X58 | 0.99999 |
| X59 | 0.99999 |
| X60 | 0.99999 |

VARI-MAX ROTATED FACTOR MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X2 | -0.10321 | 0.98978 | -0.05725 | -0.05897 | -0.01104 | 0.01544 | -0.04206 | 0.02802 | 0.00026 |
| X3 | 0.76487 | 0.63761 | -0.03055 | -0.01952 | 0.02513 | 0.07778 | 0.01759 | 0.01041 | -0.00006 |
| X5 | -0.07111 | 0.99465 | -0.01958 | -0.03915 | 0.03879 | 0.00222 | 0.02382 | 0.00160 | -0.00005 |
| X6 | -0.17717 | 0.67899 | -0.03536 | 0.04739 | 0.05977 | 0.03668 | 0.01493 | 0.00745 | -0.00013 |
| X8 | 0.68202 | 0.69724 | -0.04296 | 0.20349 | 0.02452 | 0.06631 | 0.02112 | 0.00102 | -0.00009 |
| X9 | 0.99942 | -0.02168 | -0.00475 | 0.00450 | 0.01925 | 0.00962 | 0.01279 | 0.00092 | 0.00014 |
| X11 | 0.07694 | -0.09894 | 0.98953 | -0.05545 | -0.04914 | -0.03464 | -0.02291 | -0.00046 | 0.00003 |
| X15 | 0.44046 | 0.89499 | 0.02791 | -0.04416 | 0.03278 | 0.02895 | 0.01820 | -0.00233 | 0.00012 |
| X16 | -0.11055 | 0.98881 | -0.02624 | -0.04192 | 0.07848 | 0.03285 | 0.01772 | 0.00430 | -0.00010 |
| X17 | 0.01311 | -0.12121 | 0.98739 | -0.07577 | -0.04722 | -0.03478 | -0.03055 | -0.00024 | 0.00004 |
| X18 | 0.75860 | 0.10090 | -0.09161 | -0.07294 | 0.63172 | -0.03758 | -0.00817 | -0.00902 | 0.00001 |
| X19 | 0.17502 | 0.98265 | -0.02222 | 0.00218 | 0.03428 | 0.03732 | 0.02504 | -0.00159 | -0.00008 |
| X23 | 0.57124 | 0.80111 | -0.04042 | -0.04290 | 0.02286 | 0.16548 | 0.02271 | -0.00067 | -0.00015 |
| X24 | 0.24779 | 0.96026 | -0.01011 | -0.02615 | 0.12042 | 0.02599 | 0.01384 | 0.01359 | 0.00001 |
| X25 | 0.54030 | 0.56167 | -0.12392 | -0.15401 | -0.08289 | -0.05398 | 0.05439 | -0.00016 | -0.00001 |
| X26 | 0.35100 | -0.93331 | -0.02401 | -0.02533 | 0.04798 | 0.03702 | 0.03017 | -0.00205 | -0.00002 |
| X27 | 0.99921 | -0.02244 | -0.00170 | -0.00983 | 0.02278 | 0.01256 | 0.01627 | -0.00451 | -0.00012 |
| X29 | 0.99931 | 0.00089 | -0.00350 | -0.01182 | 0.02855 | 0.01228 | 0.01559 | -0.00237 | -0.00016 |
| X30 | 0.18378 | 0.97673 | -0.04820 | 0.03942 | 0.01428 | 0.04513 | 0.07810 | 0.00090 | -0.00021 |
| X31 | 0.09517 | 0.38359 | -0.15237 | -0.16038 | -0.09871 | 0.85537 | 0.01854 | 0.00006 | 0.00000 |
| X32 | 0.99781 | 0.04072 | -0.01829 | -0.02075 | 0.04481 | -0.00008 | -0.00054 | 0.02012 | -0.00004 |
| X33 | 0.69937 | 0.01360 | -0.00362 | -0.01103 | 0.02265 | 0.01244 | 0.01503 | -0.00070 | -0.00005 |
| X34 | -0.11390 | 0.99032 | -0.04485 | -0.02500 | 0.02263 | 0.00546 | -0.02210 | -0.05587 | 0.00003 |
| X35 | 0.99808 | -0.02353 | -0.01214 | 0.00948 | 0.02527 | 0.01284 | 0.01040 | 0.00299 | 0.00014 |
| X36 | -0.09446 | -0.09714 | 0.98563 | -0.07996 | -0.03668 | -0.03731 | -0.03216 | 0.00042 | -0.00000 |
| X37 | 0.97659 | 0.15941 | -0.02108 | -0.02743 | 0.13683 | 0.01068 | 0.01581 | -0.00472 | -0.00009 |
| X39 | -0.10376 | 0.99246 | -0.02138 | -0.03584 | 0.03117 | 0.03531 | 0.01739 | -0.00188 | 0.00012 |
| X42 | 0.26725 | 0.24422 | -0.15025 | -0.07397 | 0.91325 | -0.07908 | -0.02388 | 0.00293 | -0.00000 |
| X43 | -0.09749 | 0.99288 | -0.01996 | -0.03808 | 0.03502 | 0.03677 | 0.01939 | -0.00064 | 0.00016 |
| X44 | 0.11106 | -0.02824 | -0.08443 | 0.98880 | -0.01770 | -0.03932 | -0.01135 | -0.00363 | -0.00001 |
| X45 | 0.99225 | 0.11704 | -0.00437 | -0.01510 | 0.02776 | 0.01802 | 0.01939 | -0.00410 | 0.00024 |
| X46 | 0.01419 | 0.99194 | -0.03503 | -0.05359 | 0.02263 | 0.10507 | 0.01333 | 0.00271 | -0.00010 |
| X47 | 0.99776 | 0.05420 | -0.00268 | -0.01759 | 0.03079 | 0.00882 | 0.01076 | 0.00866 | -0.00009 |
| X50 | 0.69576 | 0.63740 | -0.02560 | -0.06610 | -0.00667 | 0.19717 | -0.01731 | -0.00525 | 0.00001 |
| X51 | 0.93561 | 0.34951 | -0.01253 | -0.00639 | 0.03476 | 0.02309 | 0.02288 | -0.00336 | 0.00008 |
| X52 | 0.99938 | 0.01416 | -0.00370 | -0.01172 | 0.02261 | 0.01234 | 0.01484 | -0.00032 | 0.00014 |
| X53 | -0.19733 | 0.63784 | 0.64926 | -0.16959 | -0.09272 | -0.06507 | 0.00180 | 0.00137 | 0.00007 |
| X55 | 0.06997 | 0.99515 | -0.02508 | -0.00727 | 0.03226 | 0.05013 | 0.02291 | 0.00165 | 0.00013 |
| X56 | 0.98829 | 0.02706 | -0.03322 | -0.02014 | 0.14535 | -0.00619 | 0.00122 | 0.00100 | -0.00049 |
| X57 | 0.99844 | 0.04203 | -0.00298 | -0.01233 | 0.02509 | 0.01506 | 0.01769 | -0.00446 | -0.00007 |
| X58 | 0.82092 | 0.56703 | -0.01275 | -0.03061 | 0.04019 | 0.03349 | 0.02675 | -0.00249 | 0.00062 |
| X59 | -0.05721 | -0.00221 | -0.09432 | 0.99231 | 0.02382 | -0.04858 | -0.01395 | 0.00249 | 0.00006 |
| X60 | -0.10841 | -0.09922 | -0.07248 | 0.98117 | -0.09592 | -0.03704 | -0.01531 | 0.00111 | -0.00006 |

FILE SAFKJDS (LOCATION DATE = 05/24/88) FROM DEC 1974

TRANSFORMATION MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| FACTOR 1 | 0.70493 | 0.69909 | -0.04870 | -0.01896 | 0.07847 | 0.05826 | 0.04453 | 0.00025 | 0.00002 |
| FACTOR 2 | -0.70291 | 0.70815 | 0.00043 | -0.03105 | -0.04036 | 0.03805 | 0.01890 | -0.00023 | 0.00002 |
| FACTOR 3 | 0.03764 | 0.00766 | 0.74848 | -0.59529 | -0.05951 | -0.02906 | 0.04651 | 0.00046 | 0.00002 |
| FACTOR 4 | 0.02923 | 0.06011 | 0.57322 | 0.79251 | -0.16354 | -0.19977 | -0.00851 | 0.00001 | -0.00000 |
| FACTOR 5 | -0.06377 | 0.01600 | 0.09661 | 0.05175 | 0.88420 | -0.04012 | -0.09030 | -0.00117 | -0.00003 |
| FACTOR 6 | -0.03096 | -0.04107 | 0.14379 | 0.00375 | 0.35134 | 0.35190 | -0.39210 | 0.00024 | -0.00007 |
| FACTOR 7 | -0.04108 | -0.06463 | 0.03827 | 0.08083 | 0.23710 | 0.31053 | 0.91296 | 0.00064 | -0.00015 |
| FACTOR 8 | 0.00040 | -0.00005 | 0.00031 | -0.00025 | -0.00074 | 0.00088 | 0.00061 | -1.00000 | -0.00012 |
| FACTOR 9 | -0.00001 | -0.00004 | 0.00000 | 0.00004 | 0.00009 | 0.00009 | 0.00011 | -0.00012 | 1.00000 |

FILE EXPORTS (CREATION DATE = 05/24/88) FROM EIC 1974

FACTOR SCORE COEFFICIENTS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|-----------|------------|
| X2 | -0.01243 | 0.08125 | -0.02688 | -0.03039 | -0.07212 | -0.11903 | -0.28025 | 5.52095 | 157.99483 |
| X3 | 0.04319 | 0.03497 | -0.00199 | -0.00984 | -0.05675 | -0.09388 | -0.09475 | 1.99704 | -56.34177 |
| X5 | -0.00927 | 0.07143 | -0.01104 | -0.01223 | -0.01753 | -0.05089 | -0.06234 | 0.32154 | -59.09330 |
| X6 | -0.00472 | 0.07042 | 0.00198 | 0.01509 | -0.00330 | -0.04350 | -0.05132 | 1.52504 | -120.42342 |
| X8 | 0.03488 | 0.04004 | 0.00850 | 0.06583 | -0.03790 | 0.00734 | -0.05250 | 0.16657 | 73.72990 |
| X9 | 0.06960 | -0.01773 | -0.00062 | -0.00246 | -0.04903 | -0.01819 | -0.03465 | 0.99076 | 104.20927 |
| X11 | 0.01183 | -0.00055 | 0.30352 | 0.03541 | 0.04290 | 0.05350 | -0.06907 | -0.16276 | 18.05189 |
| X15 | 0.02018 | 0.05825 | -0.00713 | -0.01735 | -0.04674 | 0.07070 | -0.11557 | -0.50494 | 67.26573 |
| X16 | -0.02503 | 0.07312 | 0.00051 | -0.01038 | 0.02803 | -0.04444 | -0.07188 | 0.88086 | -92.90692 |
| X17 | 0.00859 | 0.00189 | 0.30166 | 0.02578 | 0.04047 | 0.05659 | -0.09097 | -0.10692 | -37.78037 |
| X18 | 0.00450 | -0.03209 | 0.32450 | 0.01610 | 0.50521 | 0.09137 | 0.14219 | -1.74221 | 39.61040 |
| X19 | -0.00135 | 0.07061 | -0.00012 | -0.00084 | -0.02907 | -0.05639 | -0.08277 | -0.31176 | 84.05448 |
| X23 | 0.03398 | 0.04150 | 0.00636 | -0.00783 | -0.03046 | 0.10547 | -0.05407 | -0.18145 | -124.92862 |
| X24 | -0.00270 | 0.06389 | 0.00888 | -0.00308 | 0.04635 | -0.04397 | -0.08810 | 2.65392 | -16.44805 |
| X25 | -0.00767 | -0.03921 | -0.05171 | 0.01282 | 0.03607 | 0.03909 | 1.41153 | -0.13875 | -2.03151 |
| X26 | 0.01059 | 0.06208 | -0.00135 | -0.00866 | -0.02582 | -0.05394 | -0.07391 | -0.42097 | -34.20827 |
| X27 | 0.07039 | -0.01115 | 0.00015 | -0.01359 | -0.06212 | -0.02928 | -0.04295 | -0.95877 | -86.27158 |
| X29 | 0.06986 | -0.00804 | -0.00024 | -0.01504 | -0.06165 | -0.03484 | -0.05075 | 0.53154 | -120.67233 |
| X30 | -0.00475 | 0.06506 | -0.00564 | 0.01555 | -0.02934 | -0.03315 | 0.06249 | 0.18220 | -176.00282 |
| X31 | -0.03343 | -0.06350 | 0.05162 | 0.03586 | 0.14331 | 1.12376 | 0.25125 | -0.15925 | 37.39441 |
| X32 | 0.06830 | -0.00494 | -0.00669 | -0.01784 | -0.05111 | -0.05808 | -0.09940 | 3.90388 | -31.30158 |
| X33 | 0.07024 | -0.00988 | -0.00047 | -0.01276 | -0.05163 | -0.03000 | -0.04812 | -1.39700 | -40.28809 |
| X34 | -0.00893 | 0.08376 | -0.01483 | -0.02413 | -0.07436 | -0.11231 | -0.21935 | -11.00277 | -4.37047 |
| X35 | 0.06646 | -0.01987 | 0.00152 | 0.00223 | -0.01676 | -0.03097 | -0.02404 | 0.50546 | 103.26316 |
| X36 | -0.00034 | 0.00320 | 0.30217 | 0.02722 | 0.05957 | 0.08258 | -0.08255 | 0.02977 | -7.17463 |
| X37 | 0.05761 | -0.00396 | 0.00579 | -0.00964 | 0.03760 | -0.01515 | -0.02230 | -0.84219 | -63.44505 |
| X39 | -0.02128 | 0.06956 | -0.00221 | -0.00659 | -0.00252 | -0.04165 | -0.07559 | 0.37797 | 65.84523 |
| X42 | -0.05422 | -0.02688 | 0.04125 | 0.03804 | 0.78471 | 0.12418 | 0.22601 | 0.70971 | 40.75619 |
| X43 | -0.02119 | 0.06782 | -0.00122 | -0.00585 | 0.00212 | -0.03552 | -0.06607 | -0.12370 | 42.67360 |
| X44 | 0.00056 | -0.00374 | 0.32375 | 0.32891 | 0.04751 | 0.05168 | 0.11286 | -0.66743 | 16.69257 |
| X45 | 0.06645 | -0.01185 | 0.00077 | -0.00486 | -0.03919 | -0.01078 | -0.02595 | -0.90759 | 174.22409 |
| X46 | -0.01430 | 0.06861 | -0.00011 | -0.01385 | -0.00176 | -0.02571 | -0.08657 | 0.53809 | -97.89076 |
| X47 | 0.06879 | -0.00446 | 0.00026 | -0.01561 | -0.06009 | -0.04385 | -0.07154 | 1.63986 | -72.29820 |
| X50 | 0.03125 | 0.01885 | 0.01895 | 0.09907 | -0.01256 | 0.17788 | 0.01612 | -0.71054 | 5.34845 |
| X51 | 0.05986 | 0.01068 | -0.00039 | -0.00984 | -0.04984 | -0.03485 | -0.05498 | -0.12370 | 50.92743 |
| X52 | 0.06901 | -0.01546 | 0.00056 | -0.00743 | -0.04814 | -0.01839 | -0.03411 | -0.15426 | 100.92004 |
| X53 | -0.03852 | 0.01254 | 0.18832 | 0.02257 | 0.06850 | 0.04151 | 0.72723 | 0.19041 | 44.15886 |
| X55 | -0.01059 | 0.06515 | 0.00135 | 0.00908 | -0.02172 | -0.02172 | -0.06061 | 0.31594 | 78.10298 |
| X56 | 0.06180 | -0.00085 | 0.00285 | -0.00783 | -0.01660 | -0.05219 | -0.07257 | 0.18609 | -355.90215 |
| X57 | 0.06924 | -0.00791 | 0.00016 | -0.01270 | -0.03597 | -0.02914 | -0.04446 | -0.95394 | -55.36441 |
| X58 | 0.04569 | 0.00496 | 0.00146 | 0.00875 | 0.00436 | 0.01256 | -0.00656 | -0.02304 | 594.74448 |
| X59 | -0.01566 | -0.00363 | 0.03368 | 0.33635 | 0.10134 | 0.06140 | 0.13739 | 0.55042 | 70.33641 |
| X60 | -0.00624 | -0.00098 | 0.02780 | 0.32111 | -0.00586 | 0.04304 | 0.09578 | 0.27734 | -23.88018 |

DEFAULT SPACE ALLOCATION.. ALLOWS FOR.. 163 TRANSFORMATIONS
 WORKSPACE 114688 BYTES 655 RECODE VALUES + LAG VARIABLES
 TRANSSPACE 16384 BYTES 2524 IF/COMPUTE OPERATIONS

1 RUN NAME FACTOR ANALYSIS
 2 FILE NAME EXPORTS FROM REC 1977
 3 DATA LIST FIXED (4) / 1 X1 TO X10 1-80 /
 4 2 X11 TO X20 1-80 /
 5 3 X21 TO X30 1-80 /
 6 4 X31 TO X40 1-80 /
 7 5 X41 TO X50 1-80 /
 8 6 X51 TO X60 1-80 /

THE DATA LIST PROVIDES FOR 60 VARIABLES AND 6 RECORDS ('CARDS') PER CASE. A MAXIMUM OF 40 COLUMNS ARE USED ON A RECORD.
 WARNING - A NUMERIC VARIABLE HAS A WIDTH GREATER THAN 7. SMALL ROUNDING/TRUNCATION ERRORS MAY RESULT.

LIST OF THE CONSTRUCTED FORMAT STATEMENT..
 (10F8.0/10F8.0/40F8.0/10F8.0/10F8.0)

9 INPUT MEDIUM (PP4) PPA
 10 N OF CASES 9
 11 VAR LABELS
 12 X1, BAHAMAS /X2, BARRADOS /X3, BENIN /X4, BOTSWANA /X5, BURUNDI /
 13 X6, CAMEROON /X7, CAPE VERDE /X8, CENT AFR REP / X9, CHAD /
 14 X10, COMOROS /X11, CONGO /X12, DJIBOUTI /X13, DOMINICA /
 15 X14, EQU GUINEA /X15, ETHIOPIA /X16, FIJI /X17, GABON /
 16 X18, GAMBIA /X19, GHANA /X20, GRENADA /X21, GUINEA /
 17 X22, GUINEA BISSAU /X23, GUYANA /X24, IVORY COAST /X25, JAMAICA /
 18 X26, KENYA /X27, KIRIBATI /X28, LESOTHO /X29, LIBERIA /
 19 X30, MADAGASCAR /X31, MALAWI /X32, MALI /X33, MAURITANIA /
 20 X34, MAURITIUS /X35, NIGER /X36, NIGERIA /X37, PAPUA N.G. /
 21 X38, RWANDA /X39, ST LUCIA /X40, ST VINCENT /
 22 X41, SAO TOME & PUN /X42, SENEGAL /X43, SEYCHELLES /
 23 X44, SIERRA LEONE /X45, SOMALIA /X46, SOMALIA /X47, SUDAN /
 24 X48, SWINAM /X49, SWAZILAND /X50, TANZANIA /X51, TOGO /
 25 X52, TONGA /X53, TRINIDAD & TOB /X54, TUNISIA /X55, UGANDA /
 26 X56, UPPER VOLTA /X57, VANUATU /X58, WESTERN SAMOA /X59, ZAIRE /
 27 FACTOR X60, ZAMBIA /
 28 VARIABLES=X1, X2, X5, X6, X7, X8, X10, X11, X13, X15, X16, X17, X18, X19, X20,
 29 X23, X24, X25, X26, X27, X29, X30, X31, X32, X34, X35, X36, X37, X39, X40,
 30 TYPE=PAI / NFACTORS = 9 /
 31 ROTATE=VARIMAX /
 32 STATISTICS 1,2,4,5,6,7

**** FACTOR PROBLEM REQUIRES 36566 BYTES WORKSPACE ****

VARIABLES..

LABELS..

| | |
|-----|----------------|
| X1 | BAHAMAS |
| X2 | BARBADOS |
| X5 | BURUNDI |
| X6 | CAMEROON |
| X7 | CAPE VERDE |
| X8 | CENT AFR REP |
| X10 | CONGROS |
| X11 | CONGO |
| X13 | DONINICA |
| X15 | ETHIOPIA |
| X16 | FIJI |
| X17 | GABON |
| X18 | GAMBIA |
| X19 | GHANA |
| X20 | GREVADA |
| X23 | GUYANA |
| X24 | IVORY COAST |
| X25 | JAMAICA |
| X26 | KENYA |
| X27 | KIRIBATI |
| X29 | LIBERIA |
| X30 | MADAGASCARI |
| X31 | MALAKI |
| X32 | MALI |
| X34 | MADRITIUS |
| X35 | NIGER |
| X36 | NIGERIA |
| X37 | PAPUA N.G. |
| X39 | ST LUCIA |
| X40 | ST VINCENT |
| X42 | SENEGAL |
| X43 | SEYCHELLES |
| X44 | SIERRA LEONE |
| X45 | SOLOMON |
| X46 | SOMALIA |
| X47 | SUDAN |
| X50 | TANZANIA |
| X51 | TOGO |
| X52 | TONGA |
| X53 | TRINIDAD & TOB |
| X55 | UGANDA |
| X56 | UPPER VOLTA |
| X58 | WESTERN SAMOA |
| X59 | ZAIRE |
| X60 | ZAMBIA |

33 READ INPUT DATA

| VARIABLE | MEAN | STANDARD DEV | CASES |
|----------|-------------|--------------|-------|
| X1 | 5954.3330 | 10076.7305 | 9 |
| X2 | 2140.1108 | 5377.4141 | 9 |
| X5 | 2141.0000 | 5528.8683 | 9 |
| X6 | 57823.5547 | 129779.5625 | 9 |
| X7 | 35.3333 | 71.8502 | 9 |
| X8 | 7398.4443 | 11940.7305 | 9 |
| X10 | 407.0000 | 1218.0024 | 9 |
| X11 | 11765.7773 | 19077.8945 | 9 |
| X13 | 939.1111 | 2705.2329 | 9 |
| X15 | 7010.4443 | 15491.4453 | 9 |
| X16 | 8410.1094 | 22223.0078 | 9 |
| X17 | 38604.8828 | 77606.0938 | 9 |
| X18 | 3957.2222 | 6204.6674 | 9 |
| X19 | 50157.7734 | 115918.2813 | 9 |
| X20 | 1201.2222 | 3548.0068 | 9 |
| X23 | 11491.1094 | 20442.0117 | 9 |
| X24 | 142511.4375 | 312674.7500 | 9 |
| X25 | 17952.7773 | 32967.5547 | 9 |
| X26 | 62346.1094 | 170624.9688 | 9 |
| X27 | 300.0000 | 898.8752 | 9 |
| X29 | 32444.2188 | 83900.1875 | 9 |
| X30 | 16844.8867 | 37582.2656 | 9 |
| X31 | 13555.0000 | 23737.6875 | 9 |
| X32 | 7885.0000 | 20189.5859 | 9 |
| X34 | 28977.3320 | 66889.8906 | 9 |
| X35 | 12927.5547 | 38153.0469 | 9 |
| X36 | 445748.0000 | 1109472.7500 | 9 |
| X37 | 16053.4434 | 34491.1641 | 9 |
| X39 | 1132.3333 | 330.7505 | 9 |
| X40 | 767.2222 | 2273.5752 | 9 |
| X42 | 43573.2188 | 66016.2656 | 9 |
| X43 | 495.7778 | 949.3134 | 9 |
| X44 | 8639.8887 | 18148.1172 | 9 |
| X45 | 1055.3333 | 1652.8386 | 9 |
| X46 | 1154.4443 | 2662.0601 | 9 |
| X47 | 16946.4414 | 37540.8016 | 9 |
| X50 | 30004.3320 | 58411.5625 | 9 |
| X51 | 12880.1094 | 24750.0156 | 9 |
| X52 | 527.2222 | 1446.3364 | 9 |
| X53 | 11163.5547 | 16780.5664 | 9 |
| X55 | 16452.4414 | 41787.3594 | 9 |
| X56 | 2934.3330 | 7370.8545 | 9 |
| X58 | 355.8889 | 934.1609 | 9 |
| X59 | 82144.0000 | 155914.6875 | 9 |
| X60 | 55053.6641 | 160882.9375 | 9 |

| | X1 | X2 | X5 | X6 | X7 | X8 | X10 | X11 | X15 | X15 |
|-----|----------|----------|----------|----------|-----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X1 | 1.00000 | | | | | | | | | |
| X2 | -0.14101 | -0.14101 | -0.14903 | -0.18329 | -0.27359 | -0.30109 | -0.11500 | 0.30359 | -0.09705 | -0.18080 |
| X3 | -0.14903 | 1.00000 | 0.98264 | 0.97029 | 0.39477 | 0.70263 | 0.99683 | 0.03670 | 0.89547 | 0.93398 |
| X4 | -0.18329 | 0.98264 | 1.00000 | 0.99675 | 0.35510 | 0.87411 | 0.98880 | 0.07747 | 0.96266 | 0.96745 |
| X5 | 0.97029 | 0.99675 | 0.99675 | 1.00000 | 0.33928 | 0.19617 | 0.37486 | -0.15076 | 0.37131 | 0.31562 |
| X6 | 0.39477 | 0.35510 | 0.35510 | 0.33928 | 1.00000 | 1.00000 | 0.81266 | 0.07579 | 0.80709 | 0.92317 |
| X7 | -0.30109 | 0.87411 | 0.87411 | 0.80936 | 0.37486 | 0.81266 | 1.00000 | 0.07004 | 0.99492 | 0.94403 |
| X8 | 0.99683 | 0.97029 | 0.97029 | 0.97277 | 0.37131 | 0.75700 | 0.80000 | 1.00000 | 0.96379 | 0.98027 |
| X9 | 0.30369 | 0.99567 | 0.98263 | 0.97646 | 0.31562 | 0.80000 | 0.94403 | 0.06379 | 1.00000 | 0.94157 |
| X10 | -0.08703 | 0.93388 | 0.92317 | 0.93785 | 0.34562 | 0.92317 | 0.94403 | 0.05027 | 0.94157 | 1.00000 |
| X11 | 0.18080 | 0.98826 | 0.98047 | 0.96936 | 0.36419 | 0.79381 | 0.93361 | 0.05027 | 0.94157 | 1.00000 |
| X12 | -0.14401 | 0.98826 | 0.98047 | 0.96936 | 0.36419 | 0.79381 | 0.93361 | 0.05027 | 0.94157 | 1.00000 |
| X13 | 0.28644 | -0.17845 | -0.10940 | -0.11105 | -0.24201 | -0.05132 | -0.14642 | 0.95361 | -0.15362 | -0.06528 |
| X14 | -0.37392 | 0.09557 | 0.23206 | 0.25748 | -0.13786 | 0.39126 | 0.12843 | -0.10208 | 0.11937 | 0.35659 |
| X15 | -0.16639 | 0.96944 | 0.99772 | 0.99884 | 0.34313 | 0.90176 | 0.97768 | 0.09468 | 0.97543 | 0.99135 |
| X16 | -0.11323 | 0.99689 | 0.98818 | 0.97806 | 0.38024 | 0.81079 | 0.99097 | 0.06776 | 0.99053 | 0.94272 |
| X17 | -0.19193 | 0.80699 | 0.89567 | 0.91080 | 0.28219 | 0.82498 | 0.82041 | 0.05886 | 0.81791 | 0.96118 |
| X18 | -0.17945 | 0.98089 | 0.99821 | 0.99683 | 0.33113 | 0.90468 | 0.97031 | 0.08636 | 0.96773 | 0.99509 |
| X19 | 0.50629 | 0.70467 | 0.69424 | 0.67035 | 0.18331 | 0.48662 | 0.71825 | -0.08495 | 0.74126 | 0.64450 |
| X20 | -0.13153 | 0.99313 | 0.99631 | 0.98979 | 0.38526 | 0.84446 | 0.99788 | 0.07648 | 0.99882 | 0.96325 |
| X21 | -0.21490 | -0.14243 | 0.02650 | 0.07092 | -0.14850 | 0.35658 | -0.12300 | 0.04608 | -0.12951 | 0.21101 |
| X22 | -0.23718 | -0.02984 | 0.13973 | 0.18366 | -0.10128 | 0.46237 | -0.00962 | 0.95014 | -0.01539 | 0.32054 |
| X23 | -0.14946 | 0.97758 | 0.99556 | 0.99741 | 0.33910 | 0.89579 | 0.98635 | 0.05826 | 0.98531 | 0.97629 |
| X24 | -0.13265 | 0.47907 | 0.46106 | 0.45813 | 0.02504 | 0.37989 | 0.45922 | -0.15737 | 0.45329 | 0.44503 |
| X25 | -0.24742 | -0.11894 | 0.05228 | 0.09586 | -0.15475 | 0.37990 | -0.08650 | 0.02411 | -0.10364 | 0.23563 |
| X26 | -0.17908 | 0.98889 | 0.98451 | 0.95321 | 0.35758 | 0.78453 | 0.98113 | 0.02247 | 0.97931 | 0.91293 |
| X27 | -0.21805 | -0.14264 | 0.02647 | 0.07147 | -0.14783 | 0.36461 | -0.12303 | 0.04586 | -0.12860 | 0.21099 |
| X28 | 0.35972 | -0.00839 | -0.00151 | -0.02327 | -0.13172 | -0.10295 | 0.01611 | 0.95992 | 0.01085 | -0.02768 |
| X29 | -0.27466 | 0.98678 | 0.26593 | 0.30703 | -0.07505 | 0.55288 | 0.12020 | 0.03615 | 0.11289 | 0.43888 |
| X30 | -0.11874 | 0.99743 | 0.98809 | 0.97792 | 0.37833 | 0.81049 | 0.99995 | 0.06679 | 0.99932 | 0.94247 |
| X31 | -0.11513 | 0.99681 | 0.98900 | 0.97904 | 0.37791 | 0.81317 | 0.99999 | 0.06903 | 0.99946 | 0.94449 |
| X32 | -0.36123 | 0.38684 | 0.44564 | 0.44913 | 0.03352 | 0.40223 | 0.41746 | -0.16525 | 0.41039 | 0.47699 |
| X33 | -0.23933 | 0.71771 | 0.68059 | 0.66303 | 0.92812 | 0.47750 | 0.70341 | -0.09252 | 0.70120 | 0.62820 |
| X34 | -0.29339 | -0.00865 | 0.02258 | 0.08905 | -0.15599 | 0.35689 | 0.01924 | -0.00451 | 0.01787 | 0.02787 |
| X35 | -0.37155 | 0.22695 | 0.36855 | 0.39151 | -0.07619 | 0.51497 | 0.25992 | -0.08051 | 0.25124 | 0.48315 |
| X36 | -0.17971 | 0.95520 | 0.94221 | 0.94413 | 0.33729 | 0.90798 | 0.96266 | 0.07788 | 0.96020 | 0.99779 |
| X37 | -0.27328 | 0.01168 | 0.18264 | 0.22469 | -0.10129 | 0.48466 | 0.03529 | 0.02473 | 0.02766 | 0.36026 |
| X38 | -0.19049 | 0.97155 | 0.97482 | 0.97706 | 0.33254 | 0.66893 | 0.97436 | 0.02578 | 0.97125 | 0.94421 |
| X39 | -0.25579 | 0.68194 | 0.79727 | 0.82255 | 0.19280 | 0.90882 | 0.68828 | 0.08478 | 0.69295 | 0.89507 |
| X40 | -0.22642 | -0.06049 | 0.10842 | 0.15281 | -0.11616 | 0.43564 | -0.04067 | 0.05194 | -0.04728 | 0.29096 |
| X41 | 0.61508 | 0.07770 | 0.40618 | 0.37238 | -0.02030 | 0.19155 | 0.43647 | 0.05194 | 0.04728 | 0.29096 |
| X42 | -0.14971 | 0.98935 | 0.98028 | 0.99352 | 0.35384 | 0.86569 | 0.99518 | 0.07150 | 0.99367 | 0.96655 |
| X43 | -0.25178 | -0.10949 | 0.06125 | 0.10820 | -0.13011 | 0.40825 | -0.03485 | 0.03485 | -0.09540 | 0.24082 |
| X44 | -0.23198 | -0.01019 | 0.15998 | 0.20244 | -0.09948 | 0.47732 | 0.00984 | 0.05588 | 0.00321 | 0.33891 |
| X45 | -0.29391 | 0.29453 | 0.31125 | 0.36850 | -0.02337 | 0.56535 | 0.32029 | 0.01543 | 0.31495 | 0.28202 |
| X46 | -0.22200 | -0.15054 | -0.14614 | -0.08606 | -0.018757 | 0.17063 | -0.12846 | -0.01433 | -0.13396 | -0.14197 |

| | X16 | X17 | X18 | X19 | X20 | X23 | X24 | X25 | X26 | X27 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X1 | -0.14401 | 0.28644 | -0.37392 | -0.16639 | -0.11323 | -0.19193 | -0.17945 | 0.50620 | -0.13153 | -0.21490 |
| X2 | 0.98826 | -0.17845 | 0.99557 | 0.96944 | 0.99689 | 0.80669 | 0.96080 | 0.79467 | 0.90313 | -0.14243 |
| X5 | 0.98047 | -0.10990 | 0.23206 | 0.99772 | 0.98918 | 0.89567 | 0.99521 | 0.69424 | 0.99631 | 0.02650 |
| X6 | 0.96936 | -0.11105 | 0.25748 | 0.99884 | 0.97806 | 0.91080 | 0.99683 | 0.67035 | 0.98979 | 0.07092 |
| X7 | 0.36419 | -0.24201 | -0.13788 | 0.35313 | 0.36024 | 0.29219 | 0.33118 | 0.16331 | 0.36526 | -0.14850 |
| X8 | 0.79381 | -0.05132 | 0.39126 | 0.90176 | 0.81079 | 0.92498 | 0.90468 | 0.94582 | 0.84449 | 0.36565 |
| X10 | 0.99395 | -0.14642 | 0.12843 | 0.97768 | 0.99097 | 0.82041 | 0.97031 | 0.71825 | 0.97788 | -0.12300 |
| X11 | 0.04306 | 0.95361 | -0.10208 | 0.99484 | 0.95776 | 0.96636 | 0.98636 | 0.98482 | 0.97642 | 0.08404 |
| X13 | 0.99280 | -0.15362 | 0.11937 | 0.99953 | 0.99953 | 0.81791 | 0.96733 | 0.74125 | 0.99682 | -0.12951 |
| X15 | 0.93363 | -0.06528 | 0.35659 | 0.99135 | 0.94272 | 0.96118 | 0.99509 | 0.64850 | 0.99325 | 0.21101 |
| X16 | 1.00000 | -0.17010 | 0.19224 | 0.96374 | 0.90374 | 0.90371 | 0.96357 | 0.99053 | 0.99053 | -0.13794 |
| X17 | -0.17010 | 1.00000 | 0.02749 | -0.04329 | -0.14946 | -0.01571 | -0.08155 | -0.25404 | -0.12910 | 0.25041 |
| X18 | 0.19224 | 0.02749 | 1.00000 | 0.26406 | 0.12406 | 0.83269 | 0.31198 | -0.67872 | 0.17157 | 0.68237 |
| X19 | 0.96734 | -0.08329 | 0.26406 | 1.00000 | 0.97683 | 0.91866 | 0.99866 | 0.67283 | 0.98927 | 0.08563 |
| X20 | 0.99378 | -0.14946 | 0.12406 | 0.97683 | 1.00000 | 0.81866 | 0.96924 | 0.72072 | 0.99759 | -0.12687 |
| X23 | 0.80371 | -0.01571 | 0.48268 | 0.91858 | 0.81866 | 1.00000 | 0.92985 | 0.56470 | 0.85977 | 0.46670 |
| X24 | 0.96357 | -0.08155 | 0.31198 | 0.99868 | 0.96924 | 0.92985 | 1.00000 | 0.66173 | 0.98377 | 0.11832 |
| X25 | 0.70001 | -0.25408 | -0.07872 | 0.67268 | 0.72072 | 0.56470 | 0.66173 | 1.00000 | 0.79853 | -0.19365 |
| X26 | 0.99053 | -0.12910 | 0.17157 | 0.98927 | 0.99759 | 0.85477 | 0.93377 | 0.70853 | 1.00000 | -0.05890 |
| X27 | -0.13794 | 0.25041 | 0.68237 | 0.08563 | -0.12687 | 0.46670 | -0.11832 | -0.19365 | -0.05890 | 1.00000 |
| X29 | -0.02439 | 0.23136 | 0.70797 | 0.19804 | 0.11350 | 0.55801 | 0.23042 | -0.11652 | 0.05473 | 0.99346 |
| X30 | 0.97601 | -0.13070 | 0.20728 | 0.98478 | 0.96586 | 0.88527 | 0.99010 | 0.70154 | 0.99377 | 0.01241 |
| X31 | 0.43744 | -0.21435 | -0.42035 | 0.45047 | 0.45722 | 0.41207 | 0.44584 | 0.27875 | 0.45892 | -0.00918 |
| X32 | -0.09990 | 0.22997 | 0.75883 | 0.16984 | -0.10059 | 0.47782 | 0.14627 | -0.18866 | -0.08291 | 0.99367 |
| X34 | 0.97081 | -0.19678 | 0.07018 | 0.95149 | 0.98102 | 0.77733 | 0.94150 | 0.67475 | 0.97679 | -0.15930 |
| X35 | -0.13817 | 0.24925 | 0.68091 | 0.08585 | -0.12689 | 0.46065 | -0.11837 | -0.19515 | -0.05885 | 0.99996 |
| X36 | 0.00206 | 0.92351 | -0.19140 | 0.01173 | 0.01435 | -0.08069 | -0.00802 | -0.10545 | 0.01010 | -0.11684 |
| X37 | 0.11705 | 0.19208 | 0.79332 | 0.32065 | 0.11608 | 0.85289 | 0.35388 | -0.03408 | 0.14301 | 0.96305 |
| X39 | 0.99369 | -0.15031 | 0.12341 | 0.97669 | 0.99995 | 0.81784 | 0.96909 | 0.71682 | 0.99754 | -0.12741 |
| X40 | 0.99383 | -0.14714 | 0.12865 | 0.97704 | 0.99999 | 0.82150 | 0.97058 | 0.71917 | 0.99795 | -0.12159 |
| X42 | 0.50710 | -0.18130 | 0.82284 | 0.44529 | 0.41477 | 0.44181 | 0.48185 | 0.15497 | 0.42468 | 0.16626 |
| X43 | 0.69247 | -0.25593 | 0.06986 | 0.66540 | 0.70766 | 0.55479 | 0.65243 | 0.43867 | 0.69383 | -0.18501 |
| X44 | 0.00546 | -0.10911 | -0.07177 | 0.05093 | 0.01866 | 0.00232 | 0.03340 | -0.12394 | 0.02955 | 0.01501 |
| X45 | 0.31579 | 0.02129 | 0.98884 | 0.39819 | 0.25367 | 0.50659 | 0.44343 | 0.02676 | 0.30447 | 0.68925 |
| X46 | 0.95219 | -0.08155 | 0.31141 | 0.99714 | 0.96158 | 0.94266 | 0.99862 | 0.66004 | 0.97797 | 0.14982 |
| X47 | 0.03442 | 0.20059 | 0.79687 | 0.23839 | 0.03117 | 0.58574 | 0.27499 | -0.09889 | 0.09851 | 0.97786 |
| X50 | 0.96071 | -0.17829 | 0.13542 | 0.97034 | 0.97373 | 0.84230 | 0.96246 | 0.66042 | 0.97784 | -0.04441 |
| X51 | 0.68210 | 0.06020 | 0.58860 | 0.83163 | 0.69550 | 0.97771 | 0.84897 | 0.42117 | 0.74298 | 0.62423 |
| X52 | -0.05622 | 0.23986 | 0.69749 | 0.16753 | -0.04455 | 0.53229 | 0.19982 | -0.13543 | 0.02369 | 0.99658 |
| X53 | 0.40990 | -0.65167 | -0.21742 | 0.39594 | 0.43646 | 0.25867 | 0.38079 | 0.50060 | 0.42513 | -0.22109 |
| X55 | 0.98654 | -0.13461 | 0.17682 | 0.99135 | 0.99478 | 0.86168 | 0.98562 | 0.69841 | 0.99879 | -0.04128 |
| X56 | -0.10029 | 0.22900 | 0.70724 | 0.12104 | -0.09209 | 0.48916 | 0.15401 | -0.18413 | -0.02374 | 0.99770 |
| X58 | -0.00602 | 0.23297 | 0.70474 | 0.21709 | 0.00594 | 0.57405 | 0.24904 | 0.09993 | 0.07415 | 0.99115 |
| X59 | 0.30469 | -0.16030 | -0.08169 | -0.33140 | 0.32004 | -0.21746 | 0.31201 | 0.10932 | 0.32563 | -0.09154 |
| X60 | -0.14440 | -0.11381 | -0.23260 | -0.12517 | -0.12533 | -0.20256 | -0.14605 | -0.20492 | -0.12771 | -0.11738 |

| | | | | | | | | | | |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X1 | -0.23716 | -0.14946 | -0.13265 | -0.24742 | -0.17908 | -0.21505 | -0.35972 | -0.27466 | -0.11374 | -0.11513 |
| X2 | -0.02988 | 0.97758 | 0.47907 | -0.11894 | 0.96889 | -0.19264 | -0.00839 | 0.09578 | 0.99873 | 0.99681 |
| X3 | 0.13973 | 0.99556 | 0.46106 | 0.05228 | 0.96431 | 0.02647 | -0.00151 | 0.26593 | 0.97809 | 0.98900 |
| X4 | 0.18366 | 0.99741 | 0.45013 | 0.09582 | 0.95321 | 0.07147 | -0.03227 | 0.30793 | 0.97782 | 0.97908 |
| X5 | -0.10128 | 0.33910 | 0.02504 | -0.15475 | 0.35758 | -0.14783 | -0.03772 | -0.07505 | 0.37833 | 0.37791 |
| X6 | 0.46237 | 0.69579 | 0.37969 | 0.37990 | 0.78453 | 0.36861 | -0.10295 | 0.55268 | 0.81049 | 0.81317 |
| X7 | -0.00962 | 0.98635 | 0.45922 | -0.09650 | 0.98113 | -0.12303 | 0.01611 | 0.12020 | 0.99995 | 0.99899 |
| X8 | 0.05014 | 0.06826 | -0.15737 | 0.02411 | 0.02247 | 0.04546 | 0.06982 | 0.03615 | 0.06679 | 0.06903 |
| X9 | -0.01639 | 0.98531 | 0.45329 | -0.10364 | 0.97931 | -0.12960 | 0.01065 | 0.11289 | 0.99932 | 0.99946 |
| X10 | 0.32054 | 0.97629 | 0.49503 | 0.23563 | 0.91293 | 0.21099 | -0.02766 | 0.43888 | 0.94247 | 0.94449 |
| X11 | -0.02859 | 0.97601 | 0.43744 | -0.09990 | 0.97081 | -0.13817 | -0.00206 | 0.11705 | 0.99369 | 0.99383 |
| X12 | 0.23136 | -0.13070 | -0.21435 | 0.22697 | -0.19678 | 0.24925 | 0.92351 | 0.19288 | -0.15031 | -0.14714 |
| X13 | 0.70797 | 0.20723 | -0.02035 | 0.75883 | 0.07018 | 0.68091 | -0.0173 | 0.19140 | 0.79332 | 0.78665 |
| X14 | 0.19808 | 0.99478 | 0.45047 | -0.10984 | 0.95149 | -0.08585 | 0.00173 | 0.32065 | 0.97669 | 0.97794 |
| X15 | -0.01350 | 0.98586 | 0.45722 | -0.10059 | 0.98102 | -0.12889 | 0.01435 | 0.11608 | 0.99995 | 0.99998 |
| X16 | 0.55801 | 0.88527 | 0.41207 | 0.47782 | 0.77733 | 0.46065 | -0.08069 | 0.65289 | 0.81784 | 0.82150 |
| X17 | 0.23042 | 0.99010 | 0.44584 | 0.14627 | 0.94150 | 0.11837 | -0.00802 | 0.35588 | 0.96909 | 0.97058 |
| X18 | -0.11652 | 0.70154 | 0.27875 | -0.18860 | 0.67475 | -0.19515 | -0.10545 | -0.03408 | 0.71917 | 0.71917 |
| X19 | 0.05473 | 0.99377 | 0.45892 | -0.03291 | 0.97679 | -0.05985 | 0.01010 | 0.18301 | 0.99754 | 0.99795 |
| X20 | 0.99346 | 0.01281 | -0.00916 | 0.99387 | -0.15930 | 0.99986 | -0.11684 | 0.96305 | -0.12741 | -0.12159 |
| X21 | 1.00000 | 0.12586 | 0.04014 | 0.99123 | -0.04895 | 0.99346 | -0.12049 | 0.98506 | -0.01408 | 0.00819 |
| X22 | 0.12586 | 1.00000 | 0.44393 | 0.03655 | 0.96306 | -0.1356 | -0.02336 | 0.24935 | 0.98554 | 0.98651 |
| X23 | 0.04014 | 0.44393 | 1.00000 | -0.01424 | 0.40850 | -0.01072 | 0.01518 | 0.08361 | 0.45796 | 0.45832 |
| X24 | 0.99123 | 0.03655 | -0.01424 | 1.00000 | -0.13301 | 0.99363 | -0.13430 | 0.97682 | -0.10120 | -0.09320 |
| X25 | -0.04895 | 0.96306 | 0.40850 | -0.13801 | 1.00000 | -0.15916 | -0.02524 | 0.07399 | 0.98265 | 0.98090 |
| X26 | 0.99346 | 0.01356 | -0.01072 | 0.99363 | -0.15916 | 1.00000 | -0.11870 | 0.96277 | -0.12744 | -0.12162 |
| X27 | -0.12049 | -0.02336 | -0.15168 | -0.13430 | -0.02924 | -0.11870 | 1.00000 | -0.13231 | 0.01376 | 0.01488 |
| X28 | 0.98506 | 0.24935 | 0.08361 | 0.97682 | 0.07399 | 0.96277 | -0.13231 | 1.00000 | 0.11546 | 0.12147 |
| X29 | -0.01408 | 0.98559 | 0.45796 | -0.10120 | 0.98265 | -0.12744 | 0.01376 | 0.11546 | 1.00000 | 0.99995 |
| X30 | -0.00819 | 0.98651 | 0.45832 | -0.09520 | 0.98090 | -0.12162 | 0.01488 | 0.12147 | 0.99995 | 1.00000 |
| X31 | 0.22303 | 0.42732 | 0.05049 | 0.27140 | 0.36212 | 0.16488 | -0.18487 | 0.37301 | 0.91403 | 0.91589 |
| X32 | -0.10190 | 0.66773 | 0.20484 | -0.17924 | 0.60340 | -0.18455 | -0.10145 | -0.02787 | 0.70614 | 0.70575 |
| X33 | 0.02101 | 0.11056 | -0.12462 | 0.00420 | 0.03537 | 0.02377 | -0.16843 | 0.00551 | 0.18444 | 0.18431 |
| X34 | 0.72950 | 0.34213 | 0.05713 | 0.76237 | 0.19743 | 0.68797 | -0.18541 | 0.62440 | 0.26485 | 0.26028 |
| X35 | 0.26096 | 0.98564 | 0.45165 | 0.17415 | 0.93658 | 0.14976 | -0.01958 | 0.38156 | 0.96154 | 0.96304 |
| X36 | 0.99059 | 0.16579 | 0.04044 | 0.99082 | -0.01058 | 0.97766 | -0.13902 | 0.99621 | 0.03051 | 0.03659 |
| X37 | 0.06617 | 0.97961 | 0.59818 | -0.02547 | 0.94645 | -0.04398 | -0.05282 | 0.18954 | 0.97377 | 0.97423 |
| X38 | 0.70882 | 0.78686 | 0.34970 | 0.64000 | 0.65893 | 0.62434 | -0.07781 | 0.78820 | 0.69374 | 0.69930 |
| X39 | 0.99945 | 0.09491 | 0.02870 | 0.99259 | -0.07694 | 0.99654 | -0.11657 | 0.97958 | -0.04511 | -0.03924 |
| X40 | -0.17898 | 0.39120 | 0.01789 | -0.23348 | 0.37754 | -0.22383 | 0.80781 | -0.14033 | 0.93370 | 0.93596 |
| X41 | 0.07228 | 0.99725 | 0.46722 | -0.01634 | 0.97358 | -0.04986 | -0.00448 | 0.19876 | 0.99472 | 0.99522 |
| X42 | 0.99583 | 0.05067 | -0.00987 | 0.99560 | -0.12557 | 0.99811 | -0.13584 | 0.97864 | -0.09681 | -0.08681 |
| X43 | 0.99973 | 0.11490 | 0.05920 | 0.98852 | -0.05932 | 0.99113 | -0.11556 | 0.98345 | 0.00267 | 0.01127 |
| X44 | -0.04215 | 0.39484 | 0.01865 | -0.08528 | 0.33250 | -0.07383 | -0.14679 | -0.01855 | 0.31983 | 0.31937 |
| X45 | -0.12981 | -0.05685 | -0.17906 | -0.13712 | -0.10231 | -0.10873 | -0.14312 | -0.16783 | -0.12843 | -0.12953 |

| | X42 | X43 | X44 | X45 | X46 | X47 | X50 | X51 | X52 | X53 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X1 | -0.36123 | -0.23933 | -0.80339 | -0.37155 | -0.17971 | -0.27328 | -0.11909 | -0.25579 | -0.22642 | 0.61508 |
| X2 | 0.38884 | 0.71771 | -0.00865 | 0.22995 | 0.95520 | 0.01168 | 0.97155 | 0.60194 | -0.06059 | 0.30770 |
| X5 | 0.44564 | 0.68059 | 0.02250 | 0.36553 | 0.89221 | 0.18264 | 0.97482 | 0.79727 | 0.04051 | 0.40518 |
| X6 | 0.44913 | 0.63033 | 0.08005 | 0.39451 | 0.90413 | 0.22469 | 0.97706 | 0.82255 | 0.15281 | 0.37238 |
| X7 | 0.01352 | 0.92212 | -0.15899 | -0.07619 | 0.33729 | -0.10129 | 0.33254 | 0.19280 | -0.11816 | -0.02030 |
| X8 | 0.40223 | 0.47750 | 0.36689 | 0.51497 | 0.80798 | 0.44466 | 0.86893 | 0.90482 | 0.43564 | 0.19155 |
| X10 | 0.41746 | 0.70341 | 0.01924 | 0.25992 | 0.96266 | 0.07359 | 0.97459 | 0.69422 | -0.04407 | 0.36477 |
| X11 | -0.16525 | -0.09252 | -0.00431 | -0.08054 | 0.07728 | 0.02373 | 0.02575 | 0.03475 | 0.05194 | 0.79211 |
| X13 | 0.41039 | 0.70120 | 0.01319 | 0.25124 | 0.96020 | 0.02786 | 0.97125 | 0.69295 | -0.04728 | 0.44570 |
| X15 | 0.47099 | 0.62820 | 0.02787 | 0.46615 | 0.99779 | 0.36026 | 0.94421 | 0.69507 | -0.29096 | 0.35555 |
| X16 | 0.50710 | 0.69247 | 0.00546 | 0.31579 | 0.95219 | 0.03442 | 0.96071 | 0.68210 | -0.05662 | 0.40990 |
| X17 | -0.16130 | -0.25593 | -0.10911 | 0.02159 | -0.08155 | 0.20959 | -0.17829 | 0.05020 | 0.23946 | 0.65167 |
| X18 | 0.82284 | -0.06986 | -0.07177 | 0.93864 | 0.31141 | 0.79987 | 0.13542 | 0.58860 | 0.69749 | -0.21742 |
| X19 | 0.44529 | 0.66540 | 0.05093 | 0.39819 | 0.99714 | 0.23339 | 0.97034 | 0.63183 | 0.16753 | 0.39599 |
| X20 | 0.41477 | 0.70766 | 0.01866 | 0.25567 | 0.96158 | 0.03117 | 0.97375 | 0.69550 | -0.04455 | 0.36446 |
| X23 | 0.44181 | 0.55479 | 0.02332 | 0.60659 | 0.94230 | 0.05874 | 0.84230 | 0.97771 | 0.53239 | 0.25687 |
| X24 | 0.48185 | 0.65243 | 0.03540 | 0.44343 | 0.99862 | 0.27499 | 0.96246 | 0.84897 | 0.19482 | 0.38079 |
| X25 | 0.15497 | 0.43867 | -0.12394 | 0.02676 | 0.60004 | -0.09889 | 0.66042 | 0.42117 | -0.13543 | 0.50060 |
| X26 | 0.42868 | 0.69383 | 0.02955 | 0.30447 | 0.97747 | 0.09851 | 0.97764 | 0.74298 | 0.02359 | 0.42513 |
| X27 | 0.16266 | -0.18501 | 0.01501 | 0.68925 | 0.14982 | 0.97796 | -0.04484 | 0.62823 | 0.98658 | -0.02109 |
| X29 | 0.22303 | -0.10190 | 0.02101 | 0.72950 | 0.26096 | 0.99059 | 0.06617 | 0.78832 | 0.99945 | 0.17898 |
| X30 | 0.42732 | 0.66773 | 0.01056 | 0.34213 | 0.98564 | 0.16579 | 0.97961 | 0.78686 | 0.09491 | 0.34120 |
| X31 | 0.05049 | 0.20484 | -0.12462 | 0.05713 | 0.05155 | 0.40484 | 0.59818 | 0.34970 | 0.02870 | 0.01789 |
| X32 | 0.27140 | -0.17924 | 0.00420 | 0.76237 | 0.17415 | 0.99082 | -0.02547 | 0.64000 | 0.99259 | -0.23348 |
| X34 | 0.36212 | 0.68340 | 0.03537 | 0.19743 | 0.93658 | -0.01058 | 0.94645 | 0.65893 | -0.07474 | 0.37754 |
| X35 | 0.16868 | -0.18455 | 0.02377 | 0.68797 | 0.14976 | 0.97766 | -0.04398 | 0.62834 | 0.98654 | -0.23363 |
| X36 | -0.18487 | -0.10145 | -0.16843 | -0.18541 | -0.01959 | -0.13902 | -0.05282 | -0.97781 | 0.11657 | 0.80781 |
| X37 | 0.37301 | 0.02797 | 0.00551 | 0.82440 | 0.38156 | 0.99621 | 0.18454 | 0.78820 | 0.97958 | 0.14083 |
| X39 | 0.41403 | 0.70614 | 0.01844 | 0.25485 | 0.98154 | 0.03951 | 0.97377 | 0.69514 | -0.04511 | 0.43370 |
| X40 | 0.41689 | 0.70575 | 0.01831 | 0.26023 | 0.96304 | 0.03459 | 0.97423 | 0.69930 | -0.03924 | 0.43596 |
| X42 | 1.00000 | 0.17519 | -0.05441 | 0.82780 | 0.45766 | 0.35309 | 0.37378 | 0.48357 | 0.020192 | 0.07208 |
| X43 | 0.17519 | 1.00000 | -0.11860 | 0.03198 | 0.03365 | -0.03362 | 0.65717 | 0.42333 | -0.12610 | 0.17275 |
| X44 | -0.05441 | -0.11860 | 1.00000 | 0.05573 | 0.01954 | 0.00124 | 0.12189 | 0.04205 | 0.01643 | 0.62527 |
| X45 | 0.82780 | 0.03198 | -0.05573 | 1.00000 | 0.44422 | 0.81595 | 0.27128 | 0.69744 | 0.71539 | -0.15052 |
| X46 | 0.45786 | 0.65365 | 0.01954 | 0.44422 | 1.00000 | 0.30101 | 0.95734 | 0.86569 | 0.23091 | 0.36990 |
| X47 | 0.53509 | -0.08362 | 0.00124 | 0.41595 | 0.30101 | 1.00000 | 0.10095 | 0.73208 | 0.98755 | -0.18481 |
| X50 | 0.37378 | 0.65717 | 0.12189 | 0.27128 | 0.95734 | 0.10095 | 1.00000 | 0.33573 | 0.03587 | 0.33641 |
| X51 | 0.44357 | 0.42343 | 0.04205 | 0.69744 | 0.66569 | 0.73308 | 0.73573 | 1.00000 | 0.66657 | 0.17606 |
| X52 | 0.20192 | 0.12610 | 0.01643 | 0.71539 | 0.23091 | 0.23091 | 0.33587 | 0.68657 | 1.00000 | -0.18665 |
| X53 | -0.07208 | 0.17275 | -0.1643 | -0.15052 | 0.36990 | -0.18481 | 0.33841 | 0.17606 | -0.18665 | 1.00000 |
| X55 | 0.42482 | 0.68334 | 0.07254 | 0.31073 | 0.97986 | 0.11336 | 0.98395 | 0.75421 | 0.04119 | 0.40590 |
| X56 | 0.20765 | 0.15692 | 0.05698 | 0.71732 | 0.15372 | 0.99520 | 0.00875 | 0.65972 | 0.90768 | -0.23224 |
| X58 | 0.22339 | -0.09231 | 0.01812 | 0.72930 | 0.27974 | 0.99012 | 0.00853 | 0.72239 | 0.99672 | -0.16433 |
| X59 | 0.004793 | 0.11178 | 0.95132 | -0.02711 | 0.29340 | -0.04871 | 0.40570 | 0.20859 | -0.05571 | -0.06854 |
| X60 | -0.19465 | -0.19861 | 0.97596 | -0.23638 | -0.16341 | -0.15106 | -0.03099 | -0.16974 | -0.12913 | -0.05001 |

LACROSIS (KOREMILUK DAIS = 05/24/58) FROM REC 1977

| | X55 | X56 | X58 | X59 | X60 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|
| X1 | -0.14971 | -0.25178 | -0.23197 | -0.29391 | -0.22200 |
| X2 | 0.68935 | -0.10949 | -0.01019 | 0.29453 | -0.15054 |
| X5 | 0.99628 | 0.06125 | 0.15898 | 0.31125 | -0.14614 |
| X6 | 0.99352 | 0.10830 | 0.20244 | 0.36856 | -0.08606 |
| X7 | 0.55384 | -0.13011 | -0.09948 | -0.02387 | -0.18757 |
| X8 | 0.86569 | 0.40825 | 0.47732 | 0.56535 | 0.17043 |
| X10 | 0.99518 | -0.08821 | 0.00984 | 0.32029 | -0.12346 |
| X11 | 0.07130 | 0.03485 | 0.05588 | 0.01543 | -0.01433 |
| X13 | 0.99367 | -0.09540 | 0.00321 | 0.31405 | -0.13306 |
| X15 | 0.96655 | 0.24482 | 0.33891 | 0.28202 | -0.16197 |
| X16 | 0.98654 | -0.10029 | -0.00602 | 0.30269 | -0.14440 |
| X17 | -0.13461 | 0.22960 | -0.23297 | -0.14030 | -0.11381 |
| X18 | 0.17682 | 0.70724 | 0.70474 | -0.03169 | -0.23260 |
| X19 | 0.99135 | -0.12104 | 0.21709 | 0.33140 | -0.12517 |
| X20 | 0.99478 | -0.09209 | 0.00594 | 0.32004 | -0.12833 |
| X23 | 0.86168 | -0.48916 | 0.57405 | 0.21746 | -0.20258 |
| X24 | 0.98562 | 0.15401 | 0.24904 | 0.31201 | -0.14605 |
| X25 | 0.69841 | -0.18413 | -0.09903 | 0.10932 | -0.20492 |
| X26 | 0.99879 | -0.02374 | 0.07415 | 0.32563 | -0.12771 |
| X27 | -0.04128 | 0.99779 | 0.99115 | -0.08154 | -0.11738 |
| X29 | 0.07228 | 0.99583 | 0.99973 | -0.04215 | -0.12981 |
| X30 | 0.99725 | 0.05067 | 0.14490 | 0.39484 | -0.05885 |
| X31 | -0.46722 | -0.00987 | 0.95220 | 0.01865 | -0.17906 |
| X32 | -0.01634 | 0.99560 | 0.98852 | -0.08528 | -0.13712 |
| X34 | 0.97358 | -0.12557 | -0.02932 | 0.32250 | -0.10231 |
| X35 | -0.04086 | 0.99813 | 0.99111 | -0.07323 | -0.10873 |
| X36 | -0.00448 | -0.13584 | -0.11556 | -0.14679 | -0.14312 |
| X37 | 0.19876 | 0.97264 | 0.98645 | -0.01855 | -0.16783 |
| X39 | 0.99472 | -0.09267 | 0.90539 | 0.31983 | -0.12843 |
| X40 | 0.99522 | -0.08681 | 0.01127 | 0.31937 | -0.12953 |
| X42 | 0.42482 | 0.20765 | 0.22339 | 0.04793 | -0.19465 |
| X43 | 0.68334 | -0.15692 | -0.09231 | 0.11178 | -0.19851 |
| X44 | 0.07254 | 0.05698 | 0.01812 | 0.95132 | 0.97596 |
| X45 | 0.31073 | 0.71732 | 0.72927 | -0.02711 | -0.23638 |
| X46 | 0.97986 | 0.18372 | 0.27974 | 0.29340 | -0.16341 |
| X47 | 0.11436 | 0.98520 | 0.99012 | -0.04871 | -0.16106 |
| X50 | 0.98395 | -0.00875 | 0.06523 | 0.40570 | -0.03098 |
| X51 | 0.75421 | 0.65072 | 0.72239 | 0.20859 | -0.16974 |
| X52 | 0.04119 | 0.99728 | 0.99672 | -0.05571 | -0.12913 |
| X53 | 0.40590 | -0.23224 | -0.16438 | -0.06854 | -0.25001 |
| X55 | 1.00000 | -0.00462 | 0.09156 | 0.36451 | -0.08737 |
| X56 | -0.00462 | 1.00000 | 0.99340 | -0.03185 | -0.09340 |
| X58 | 0.09156 | 0.99340 | 1.00000 | -0.03891 | -0.13505 |
| X59 | 0.36451 | -0.03185 | -0.03891 | 1.00000 | 0.89372 |
| X60 | -0.08737 | -0.08340 | -0.13505 | 0.89372 | 1.00000 |

DETERMINANT OF CORRELATION MATRIX = 0.000000(0.1000001E-09)

| VARIABLE | EST COMMUNALITY | FACTOR | EIGENVALUE | PCT OF VAR | CUM PCT |
|----------|-----------------|--------|------------|------------|---------|
| X1 | 1.00000 | 1 | 22.13772 | 40.2 | 49.2 |
| X2 | 1.00000 | 2 | 11.14352 | 24.8 | 74.0 |
| X5 | 1.00000 | 3 | 4.13774 | 9.2 | 83.2 |
| X6 | 1.00000 | 4 | 3.08756 | 6.9 | 90.0 |
| X7 | 1.00000 | 5 | 1.83156 | 3.8 | 93.8 |
| X8 | 1.00000 | 6 | 1.53623 | 3.4 | 97.1 |
| X10 | 1.00000 | 7 | 1.31236 | 2.3 | 99.5 |
| X11 | 1.00000 | 8 | 0.31149 | 0.7 | 100.0 |
| X13 | 1.00000 | 9 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X15 | 1.00000 | 10 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X16 | 1.00000 | 11 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X17 | 1.00000 | 12 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X18 | 1.00000 | 13 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X19 | 1.00000 | 14 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X20 | 1.00000 | 15 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X23 | 1.00000 | 16 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X24 | 1.00000 | 17 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X25 | 1.00000 | 18 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X26 | 1.00000 | 19 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X27 | 1.00000 | 20 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X29 | 1.00000 | 21 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X30 | 1.00000 | 22 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X31 | 1.00000 | 23 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X32 | 1.00000 | 24 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X34 | 1.00000 | 25 | 9.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X35 | 1.00000 | 26 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X36 | 1.00000 | 27 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X37 | 1.00000 | 28 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X39 | 1.00000 | 29 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X40 | 1.00000 | 30 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X42 | 1.00000 | 31 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X43 | 1.00000 | 32 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X44 | 1.00000 | 33 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X45 | 1.00000 | 34 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X46 | 1.00000 | 35 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X47 | 1.00000 | 36 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X50 | 1.00000 | 37 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X51 | 1.00000 | 38 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X52 | 1.00000 | 39 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X53 | 1.00000 | 40 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X55 | 1.00000 | 41 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X56 | 1.00000 | 42 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X58 | 1.00000 | 43 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X59 | 1.00000 | 44 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X60 | 1.00000 | 45 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |

FACTOR MATRIX USING PRINCIPAL FACTOR, NO ITERATIONS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|----------|-----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X1 | -0.19512 | -0.27000 | 0.59973 | -0.06862 | 0.11019 | -0.58507 | 0.37163 | 0.17910 | -0.00003 |
| X2 | 0.95564 | -0.28044 | 0.00002 | -0.04198 | -0.00352 | 0.00884 | -0.04944 | -0.06502 | 0.00001 |
| X3 | 0.99257 | -0.11450 | 0.03112 | -0.00210 | -0.00597 | -0.00582 | -0.00974 | -0.02352 | 0.00002 |
| X4 | 0.99593 | -0.06998 | -0.00319 | 0.05407 | -0.00013 | -0.00850 | -0.01059 | -0.01164 | 0.00017 |
| X5 | 0.34943 | -0.23046 | -0.17078 | -0.30507 | 0.47369 | 0.61938 | 0.23535 | 0.20094 | 0.00009 |
| X6 | 0.91196 | 0.23214 | -0.11259 | 0.31162 | 0.05698 | -0.03527 | -0.00206 | 0.01061 | -0.00029 |
| X7 | 0.96479 | -0.25922 | 0.02208 | -0.00800 | -0.02903 | -0.00003 | -0.01098 | 0.02154 | 0.00002 |
| X8 | 0.05239 | -0.00863 | 0.85444 | 0.44325 | -0.00679 | 0.24458 | -0.07110 | 0.43594 | 0.00008 |
| X9 | 0.96229 | -0.26752 | 0.02693 | -0.01484 | 0.02355 | -0.02290 | 0.00995 | -0.01765 | 0.00018 |
| X10 | 0.99618 | 0.06906 | 0.03992 | 0.00499 | 0.01809 | -0.01960 | 0.00010 | -0.02416 | -0.00007 |
| X11 | 0.95794 | -0.25446 | -0.00461 | -0.04306 | -0.12317 | 0.02334 | 0.00328 | 0.00017 | 0.00001 |
| X12 | -0.11063 | 0.22433 | 0.86894 | 0.34026 | -0.05306 | 0.23132 | -0.09720 | 0.02750 | -0.00004 |
| X13 | 0.32372 | -0.75315 | -0.09702 | -0.18719 | -0.51112 | 0.08752 | 0.07776 | 0.09251 | -0.00000 |
| X14 | 0.99695 | -0.05765 | 0.03428 | 0.03094 | 0.00673 | -0.00020 | -0.00682 | -0.02333 | -0.00028 |
| X15 | 0.96384 | -0.26388 | 0.02064 | -0.00982 | -0.02520 | 0.00109 | -0.00653 | -0.01963 | 0.00002 |
| X16 | 0.93836 | 0.31770 | 0.04834 | -0.02275 | -0.11500 | -0.03845 | 0.02669 | 0.00710 | -0.00032 |
| X17 | 0.99882 | -0.01914 | 0.03255 | 0.01053 | -0.02002 | 0.00175 | -0.00468 | 0.01981 | 0.00010 |
| X18 | 0.66006 | -0.33217 | 0.12014 | -0.15613 | -0.09848 | -0.51657 | 0.36343 | 0.98089 | 0.00010 |
| X19 | 0.97941 | -0.19784 | 0.02478 | 0.00385 | -0.01897 | -0.00218 | -0.00946 | 0.02294 | -0.00002 |
| X20 | 0.13772 | 0.97463 | 0.96204 | 0.03482 | 0.15094 | -0.03869 | 0.00790 | -0.01392 | -0.00004 |
| X21 | 0.24060 | 0.95379 | 0.95781 | 0.03320 | 0.14934 | -0.03156 | 0.01017 | -0.01142 | -0.00002 |
| X22 | 0.98821 | -0.12977 | -0.01028 | 0.07302 | -0.00015 | -0.02704 | -0.01619 | -0.01296 | -0.00006 |
| X23 | 0.45607 | -0.09023 | -0.10010 | -0.16486 | 0.16606 | -0.30721 | -0.73039 | 0.30205 | 0.00010 |
| X24 | 0.16544 | 0.98314 | 0.93866 | 0.00299 | 0.06076 | -0.02098 | 0.02007 | 0.00498 | -0.00028 |
| X25 | 0.93376 | -0.29366 | -0.03382 | 0.00161 | -0.01028 | 0.01540 | -0.02684 | -0.19909 | 0.00013 |
| X26 | 0.13788 | 0.97442 | 0.95749 | 0.04173 | 0.15747 | -0.03733 | -0.00928 | -0.01288 | -0.00005 |
| X27 | -0.04587 | -0.14971 | 0.89224 | 0.28740 | -0.11605 | 0.26209 | -0.11626 | 0.02525 | 0.00000 |
| X28 | 0.37378 | 0.92527 | 0.04091 | -0.00398 | 0.04198 | -0.01987 | 0.01883 | 0.00348 | -0.00012 |
| X29 | 0.96353 | -0.26373 | 0.01880 | -0.00975 | -0.02611 | 0.00288 | -0.01173 | -0.02766 | 0.00026 |
| X30 | 0.96519 | -0.25817 | 0.02179 | -0.00951 | -0.02630 | 0.00086 | -0.00853 | -0.02040 | 0.00001 |
| X31 | 0.48444 | 0.24890 | -0.19573 | -0.23501 | 0.74299 | 0.14714 | 0.11445 | 0.15179 | 0.00010 |
| X32 | 0.66380 | -0.30501 | -0.12107 | -0.24272 | 0.35273 | 0.46168 | 0.18760 | 0.14143 | -0.00006 |
| X33 | 0.04284 | 0.01135 | -0.05775 | 0.87916 | -0.02446 | -0.01198 | 0.09251 | 0.07923 | 0.00012 |
| X34 | 0.45554 | 0.73005 | -0.08277 | -0.16637 | -0.05211 | 0.07263 | -0.07291 | 0.00991 | -0.00002 |
| X35 | 0.99838 | 0.00686 | 0.03564 | -0.00315 | 0.01825 | -0.00604 | -0.00904 | -0.03809 | 0.00005 |
| X36 | 0.29369 | 0.95419 | 0.03329 | -0.01071 | 0.03471 | -0.01000 | 0.02483 | 0.01145 | -0.00013 |
| X37 | 0.96275 | -0.18628 | -0.06462 | 0.07085 | 0.03684 | -0.05123 | -0.14644 | 0.06175 | -0.00023 |
| X38 | 0.85589 | 0.49810 | 0.05064 | 0.03106 | 0.09600 | -0.02312 | 0.00029 | -0.03115 | -0.00022 |
| X39 | 0.21895 | 0.95963 | 0.86395 | 0.03326 | 0.15588 | -0.03744 | 0.00975 | -0.01765 | -0.00028 |
| X40 | 0.34652 | -0.33132 | 0.84895 | 0.15286 | -0.04422 | -0.07373 | 0.12537 | 0.05430 | -0.00000 |
| X41 | 0.98226 | -0.18108 | 0.00130 | 0.40428 | -0.01245 | -0.00937 | -0.01778 | -0.01366 | 0.00010 |
| X42 | 0.17408 | 0.97310 | 0.02685 | 0.05925 | 0.13313 | -0.01851 | 0.02155 | -0.00348 | 0.00020 |
| X43 | 0.26785 | 0.94736 | 0.06535 | 0.03369 | 0.15339 | -0.00658 | 0.00658 | 0.01649 | 0.00017 |
| X44 | 0.31643 | -0.12647 | -0.42783 | 0.82945 | -0.02479 | -0.00962 | 0.00598 | 0.00000 | 0.00013 |
| X45 | -0.14062 | -0.110330 | -0.05127 | 0.86808 | 0.00451 | -0.01665 | 0.07660 | 0.07852 | -0.00012 |

VARIABLE COMMUNALITY

| | |
|-----|---------|
| X1 | 0.99999 |
| X2 | 0.99999 |
| X5 | 0.99999 |
| X6 | 0.99909 |
| X7 | 0.99909 |
| X8 | 0.99909 |
| X10 | 0.99909 |
| X11 | 0.99999 |
| X13 | 0.99999 |
| X15 | 0.99999 |
| X16 | 0.99999 |
| X17 | 0.99999 |
| X18 | 0.99999 |
| X19 | 0.99999 |
| X20 | 0.99999 |
| X23 | 0.99999 |
| X24 | 0.99900 |
| X25 | 0.99999 |
| X26 | 0.99999 |
| X27 | 1.00000 |
| X29 | 1.00000 |
| X30 | 0.99999 |
| X31 | 0.99999 |
| X32 | 1.00000 |
| X34 | 0.99999 |
| X35 | 1.00000 |
| X36 | 0.99999 |
| X37 | 1.00000 |
| X39 | 0.99909 |
| X40 | 0.99999 |
| X42 | 0.99999 |
| X43 | 0.99999 |
| X44 | 0.99999 |
| X45 | 0.99999 |
| X46 | 0.99999 |
| X47 | 1.00000 |
| X50 | 0.99999 |
| X51 | 1.00000 |
| X52 | 1.00000 |
| X53 | 0.99999 |
| X55 | 0.99999 |
| X56 | 1.00000 |
| X58 | 1.00000 |
| X59 | 0.99999 |
| X60 | 0.99999 |

VARI-MAX ROTATED FACTOR MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|----------|-----------|----------|----------|----------|-----------|----------|----------|----------|
| X1 | -0.12510 | -0.21280 | 0.29713 | -0.13105 | -0.18186 | -0.17077 | 0.85944 | -0.04364 | 0.00004 |
| X2 | 0.99284 | -0.03228 | -0.01406 | 0.03415 | 0.01903 | 0.02533 | -0.02554 | 0.03495 | -0.00003 |
| X3 | 0.99135 | 0.02036 | 0.02036 | -0.00100 | 0.06376 | 0.06031 | 0.01253 | 0.03463 | -0.00001 |
| X4 | 0.98428 | 0.13250 | 0.01153 | 0.06397 | 0.05845 | 0.05846 | 0.04224 | -0.00015 | 0.00004 |
| X5 | 0.32664 | -0.11073 | 0.13657 | -0.13474 | -0.09725 | 0.90063 | -0.13104 | -0.08034 | -0.00004 |
| X6 | 0.84060 | 0.42070 | -0.00488 | 0.33491 | 0.02127 | 0.01774 | -0.02539 | 0.04997 | 0.00033 |
| X7 | 0.99319 | -0.06168 | 0.01856 | -0.00031 | 0.06347 | 0.04601 | 0.03335 | -0.03674 | -0.00006 |
| X8 | 0.06100 | 0.03762 | 0.99282 | 0.05395 | -0.05800 | -0.03270 | 0.02142 | -0.03674 | -0.00006 |
| X9 | 0.99260 | -0.06748 | 0.01146 | -0.00491 | 0.05809 | 0.06051 | 0.04708 | 0.02625 | -0.00014 |
| X10 | 0.95811 | 0.27082 | 0.01812 | 0.00010 | 0.06698 | 0.05132 | 0.01556 | 0.03106 | 0.00009 |
| X11 | 0.98091 | -0.07747 | -0.00075 | 0.01437 | 0.16894 | 0.05686 | 0.00038 | 0.02194 | -0.00001 |
| X12 | -0.14375 | 0.22840 | 0.95817 | -0.09500 | -0.04579 | -0.05829 | 0.00117 | -0.02333 | 0.00007 |
| X13 | 0.14099 | 0.68987 | -0.09559 | -0.10291 | 0.67612 | -0.09886 | -0.11668 | -0.06275 | 0.00006 |
| X14 | 0.98411 | 0.14676 | 0.03448 | 0.02655 | 0.05752 | 0.06128 | 0.00876 | 0.03117 | 0.00029 |
| X15 | 0.99274 | -0.06535 | 0.01633 | -0.00044 | 0.06380 | 0.06380 | 0.01913 | -0.03169 | -0.00002 |
| X16 | 0.84607 | 0.51614 | -0.00562 | -0.02539 | 0.03175 | 0.09036 | 0.05032 | 0.04436 | 0.00035 |
| X17 | 0.97728 | 0.17884 | 0.02776 | 0.00967 | 0.09142 | 0.05366 | 0.00207 | 0.02873 | -0.00009 |
| X18 | 0.71593 | -0.13550 | -0.14002 | -0.10991 | -0.06366 | -0.04948 | 0.65394 | -0.05699 | -0.00010 |
| X19 | 0.99527 | 0.00267 | 0.02188 | 0.00823 | 0.06281 | 0.06112 | 0.01398 | 0.03255 | 0.00002 |
| X20 | -0.06035 | 0.98745 | 0.01277 | -0.01095 | -0.00283 | -0.02319 | -0.02387 | 0.00705 | 0.00009 |
| X21 | 0.05159 | 0.98805 | 0.01128 | -0.00723 | 0.01356 | -0.00931 | -0.02553 | 0.00972 | 0.00007 |
| X22 | 0.98951 | 0.07559 | 0.00545 | 0.08765 | 0.05307 | 0.05363 | 0.03250 | 0.02590 | 0.00007 |
| X23 | 0.45533 | 0.00774 | -0.11582 | -0.13460 | -0.12993 | -0.13055 | -0.07631 | 0.84238 | -0.00000 |
| X24 | -0.03909 | 0.92442 | -0.00411 | -0.02323 | 0.10198 | -0.03442 | -0.03774 | -0.00240 | 0.00031 |
| X25 | 0.98767 | -0.10125 | -0.03618 | -0.00418 | -0.02617 | -0.00132 | -0.08746 | -0.00764 | -0.00018 |
| X26 | -0.06035 | 0.98753 | 0.01187 | -0.00219 | -0.00357 | -0.002158 | -0.02490 | 0.00644 | 0.00010 |
| X27 | -0.00539 | -0.13202 | 0.98410 | -0.10622 | -0.03115 | -0.03647 | 0.00262 | -0.01823 | -0.00000 |
| X28 | 0.17519 | 0.97479 | -0.00214 | -0.02608 | 0.12894 | -0.02211 | -0.03552 | 0.00427 | 0.00024 |
| X29 | 0.99335 | -0.06614 | 0.01526 | -0.00176 | 0.05887 | 0.06436 | 0.01110 | 0.02996 | -0.00026 |
| X30 | 0.99313 | -0.06014 | 0.01753 | -0.00106 | 0.06267 | 0.06674 | 0.01755 | 0.03253 | -0.00001 |
| X31 | 0.38767 | 0.18962 | -0.14470 | -0.07743 | 0.87316 | -0.06570 | -0.11885 | -0.07722 | 0.00005 |
| X32 | 0.66310 | -0.13026 | -0.10318 | -0.10755 | -0.05404 | 0.71340 | -0.07844 | -0.05555 | 0.00009 |
| X33 | 0.03036 | 0.02556 | 0.06421 | 0.99137 | -0.02234 | -0.06252 | -0.07483 | -0.03817 | -0.00008 |
| X34 | 0.27432 | 0.70575 | -0.08504 | -0.08730 | 0.62946 | -0.07246 | 0.09370 | -0.03952 | 0.00008 |
| X35 | 0.97387 | 0.21012 | 0.01719 | -0.00846 | 0.05327 | 0.05701 | 0.00098 | 0.02714 | -0.00004 |
| X36 | 0.08987 | 0.98462 | -0.00805 | -0.02861 | 0.13971 | -0.02034 | -0.04014 | -0.00095 | 0.00019 |
| X37 | 0.97195 | 0.01460 | -0.02937 | 0.10069 | 0.01640 | 0.04647 | -0.01769 | 0.20330 | 0.00026 |
| X38 | 0.73859 | 0.67088 | 0.01907 | 0.00722 | 0.04181 | 0.03786 | -0.01107 | 0.02578 | 0.00026 |
| X39 | 0.02169 | 0.99916 | 0.01422 | -0.01118 | 0.00261 | -0.01564 | -0.02271 | 0.00997 | 0.00033 |
| X40 | 0.41704 | -0.19999 | 0.77167 | -0.16377 | -0.06897 | 0.06302 | 0.36773 | -0.07853 | -0.00000 |
| X41 | 0.99410 | 0.02048 | 0.01391 | 0.05038 | 0.05703 | 0.05610 | 0.00917 | 0.04610 | -0.00009 |
| X42 | -0.02743 | 0.99796 | -0.00048 | 0.02968 | 0.02976 | 0.00990 | -0.03788 | -0.00178 | 0.00014 |
| X43 | 0.07203 | 0.99679 | -0.01543 | -0.01061 | 0.00593 | -0.01474 | -0.02174 | 0.01175 | -0.00122 |
| X44 | 0.32549 | -0.05308 | 0.05522 | 0.03941 | -0.01693 | -0.03191 | -0.06048 | -0.02664 | -0.00000 |
| X45 | -0.12383 | -0.011673 | -0.06191 | 0.07530 | -0.08268 | -0.06236 | -0.06659 | -0.02882 | -0.00015 |

TRANSFORMATION MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| FACTOR 1 | 0.97166 | 0.19899 | -0.00614 | 0.01692 | 0.09106 | 0.07623 | 0.00667 | 0.04237 | 0.00602 |
| FACTOR 2 | -0.20408 | 0.96174 | -0.02400 | -0.01640 | 0.14398 | -0.06731 | -0.08496 | -0.00870 | 0.00005 |
| FACTOR 3 | 0.01926 | 0.03219 | 0.86224 | 0.39737 | -0.11016 | -0.09491 | 0.27005 | -0.03819 | -0.00001 |
| FACTOR 4 | 0.01117 | 0.03468 | 0.38008 | 0.89021 | -0.16319 | -0.17601 | -0.04591 | -0.04491 | 0.00893 |
| FACTOR 5 | 0.00099 | 0.10843 | -0.10494 | -0.01109 | -0.88297 | 0.46715 | 0.12442 | 0.12717 | 0.00001 |
| FACTOR 6 | -0.04392 | -0.04341 | 0.28900 | -0.00244 | 0.18766 | -0.64848 | -0.84079 | -0.21516 | 0.00001 |
| FACTOR 7 | -0.02192 | 0.03553 | -0.09771 | 0.12451 | 0.16355 | 0.31196 | 0.56308 | -0.72943 | -0.00002 |
| FACTOR 8 | -0.10636 | -0.00215 | 0.06545 | 0.18283 | 0.39955 | 0.48215 | 0.41779 | 0.63254 | 0.00027 |
| FACTOR 9 | -0.00002 | 0.00005 | 0.00003 | 0.00007 | 0.00010 | 0.00013 | 0.00000 | 0.00019 | -0.00006 |

NOV 1968

FACTOR SCORE COEFFICIENTS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|------------|
| X1 | -0.05326 | 0.02079 | 0.01333 | 0.07300 | 0.14359 | 0.15473 | 0.74007 | 0.17956 | 11.77032 |
| X2 | 0.06973 | -0.01679 | -0.01678 | -0.05426 | -0.08016 | -0.09751 | -0.11203 | -0.09688 | -5.97809 |
| X5 | 0.05407 | 0.00086 | 0.00015 | -0.01715 | -0.02681 | -0.03772 | -0.03117 | -0.03772 | -6.59723 |
| X6 | 0.04819 | 0.00704 | 0.00458 | 0.01349 | -0.00999 | -0.01346 | -0.01200 | -0.00110 | -67.85127 |
| X7 | -0.07417 | 0.01801 | 0.04680 | 0.07440 | 0.14941 | 0.17953 | 0.17747 | 0.20289 | -37.20396 |
| X8 | 0.03622 | 0.03069 | -0.00332 | 0.09828 | -0.03922 | -0.01159 | 0.00813 | 0.00834 | 117.10542 |
| X10 | 0.05460 | -0.01635 | 0.00112 | -0.01659 | -0.01321 | -0.03792 | 0.03272 | -0.03476 | -7.22406 |
| X11 | -0.01037 | 0.00070 | 0.30069 | 0.06051 | 0.05021 | 0.07484 | -0.04613 | 0.07606 | -32.39840 |
| X13 | 0.05222 | -0.01173 | -0.00230 | -0.00960 | -0.00360 | -0.02545 | 0.00028 | -0.02820 | -71.00877 |
| X15 | 0.05206 | 0.01651 | -0.00408 | -0.01795 | -0.04195 | -0.04064 | -0.02312 | -0.04894 | 28.43916 |
| X16 | 0.04559 | -0.02697 | 0.00616 | -0.00932 | 0.07063 | 0.01634 | -0.01419 | -0.01154 | -3.43951 |
| X17 | -0.01726 | 0.01661 | 0.28535 | 0.01717 | 0.03476 | 0.04995 | -0.06919 | 0.07273 | 17.27365 |
| X18 | -0.03676 | 0.01134 | 0.02228 | 0.02155 | 0.42934 | 0.06100 | 0.68252 | 0.08310 | 1.82524 |
| X19 | 0.05550 | -0.00073 | 0.00104 | -0.01617 | -0.04529 | -0.04779 | -0.04208 | -0.06202 | 112.75920 |
| X20 | 0.05382 | -0.01619 | 0.00078 | -0.01524 | -0.01169 | -0.03185 | -0.02779 | -0.03369 | -8.43631 |
| X23 | 0.03631 | 0.04313 | -0.01299 | -0.01351 | -0.05664 | 0.02066 | 0.03887 | -0.01325 | 129.19706 |
| X24 | 0.05037 | 0.00790 | 0.00051 | -0.00848 | -0.00904 | -0.02856 | -0.02540 | -0.02958 | -40.26059 |
| X25 | 0.01354 | 0.01618 | -0.10952 | 0.03667 | 0.05623 | 0.05793 | 0.54982 | -0.00712 | -40.93495 |
| X26 | 0.05499 | -0.01041 | 0.00095 | -0.01529 | -0.02162 | -0.04050 | -0.03391 | -0.04068 | 7.83742 |
| X27 | -0.00528 | 0.10320 | -0.00740 | -0.00677 | -0.08372 | -0.00071 | 0.00841 | -0.02103 | 16.55169 |
| X29 | -0.00128 | 0.10194 | -0.00592 | -0.00422 | -0.00484 | -0.00645 | 0.01019 | -0.01735 | 8.54910 |
| X30 | 0.05131 | -0.00155 | -0.00411 | 0.01566 | -0.02093 | -0.02851 | 0.00020 | -0.03781 | 24.52107 |
| X31 | -0.05866 | -0.00650 | 0.04548 | 0.05232 | 0.16247 | 0.16010 | 0.14008 | 1.20720 | -40.36555 |
| X32 | -0.00998 | 0.08885 | -0.00534 | -0.00648 | -0.02263 | -0.00286 | 0.01707 | -0.01685 | 102.22722 |
| X34 | 0.11325 | -0.01553 | -0.05355 | -0.11144 | -0.24019 | -0.28775 | -0.28409 | -0.37556 | -53.35280 |
| X35 | -0.00561 | 0.10316 | -0.00724 | -0.00369 | -0.09359 | 0.00146 | 0.00034 | -0.02079 | 20.23046 |
| X36 | -0.00778 | -0.02258 | 0.28678 | -0.00161 | 0.06571 | 0.04248 | -0.09368 | -0.07712 | -1.76664 |
| X37 | 0.00011 | 0.08516 | -0.00348 | -0.00736 | -0.01150 | 0.00070 | 0.01533 | -0.01494 | 74.21735 |
| X39 | 0.05468 | -0.01136 | 0.00197 | -0.01360 | -0.01235 | -0.03291 | -0.03387 | -0.02861 | -103.57260 |
| X40 | 0.05420 | -0.01616 | 0.00061 | -0.01633 | -0.01295 | -0.03472 | -0.03034 | -0.03484 | -3.29221 |
| X42 | -0.04485 | -0.05493 | 0.03712 | 0.06198 | 0.64209 | 0.13298 | 0.14193 | 0.16107 | -41.17975 |
| X43 | -0.03159 | 0.00318 | 0.02960 | 0.04397 | 0.09836 | 0.58122 | 0.12481 | 0.11700 | 22.13425 |
| X44 | -0.02701 | 0.00866 | 0.02635 | 0.35007 | 0.09887 | 0.10065 | 0.12223 | 0.09490 | -49.43819 |
| X45 | 0.03225 | 0.01692 | 0.02356 | 0.02928 | 0.40391 | 0.07945 | 0.10077 | 0.10703 | 7.65449 |
| X46 | 0.05686 | 0.01300 | -0.00460 | -0.02582 | -0.05515 | -0.05151 | -0.04791 | -0.06341 | -18.79147 |
| X47 | -0.00754 | 0.08710 | -0.00151 | -0.00167 | 0.00736 | 0.01886 | 0.02640 | -0.00079 | 52.58434 |
| X50 | 0.03108 | -0.01182 | 0.01182 | 0.03901 | 0.02028 | 0.02570 | 0.01367 | 0.22490 | 92.96309 |
| X51 | 0.04203 | 0.05767 | -0.00863 | -0.02117 | -0.09429 | -0.04203 | -0.03370 | -0.06923 | 88.22406 |
| X52 | -0.00075 | 0.09734 | -0.01008 | -0.01044 | -0.16444 | -0.01313 | -0.00160 | -0.04073 | 113.32491 |
| X53 | 0.00657 | -0.01143 | 0.18830 | 0.01109 | 0.07037 | 0.05064 | 0.02580 | 0.01401 | -1.52243 |
| X55 | 0.05107 | -0.00570 | 0.00359 | 0.00526 | -0.01144 | -0.02606 | -0.02049 | -0.00557 | -40.27383 |
| X56 | -0.01012 | 0.10592 | -0.00185 | 0.01863 | -0.05441 | 0.03250 | 0.02582 | 0.00387 | -79.56120 |
| X58 | -0.00679 | 0.13024 | 0.00917 | -0.02684 | -0.04204 | 0.06060 | 0.05171 | 0.07394 | -508.56097 |
| X59 | -0.00893 | -0.00117 | 0.02516 | 0.33546 | 0.08927 | 0.08823 | 0.10762 | 0.07847 | -50.34543 |
| X60 | -0.03029 | -0.00554 | 0.02212 | 0.34568 | 0.06619 | 0.04950 | 0.10950 | 0.03962 | -36.13615 |

DEFAULT SPACE ALLOCATION.. ALLOWS FOR.. 163 TRANSFORMATIONS
 WORKSPACE 11488 BYTES 655 RECODE VALUES + LAG VARIABLES
 TRANSSPACE 16384 BYTES 2624 IF/COMPUTE OPERATIONS

1 RUN NAME FACTOR ANALYSIS
 2 FILE NAME EXPORTS FROM REC 1980
 3 DATA LIST FIXED (6) / 1 X1 TO X10 1-80 /
 4 2 X11 TO X20 1-80 /
 5 3 X21 TO X30 1-80 /
 6 4 X31 TO X40 1-80 /
 7 5 X41 TO X50 1-80 /
 8 6 X51 TO X60 1-80 /

THE DATA LIST PROVIDES FOR 60 VARIABLES AND 6 RECORDS ('CARDS') PER CASE. A MAXIMUM OF 80 COLUMNS ARE USED ON A RECORD.
 WARNING - A NUMERIC VARIABLE HAS A WIDTH GREATER THAN 7. SMALL ROUNDING/TRUNCATION ERRORS MAY RESULT.

LIST OF THE CONSTRUCTED FORMAT STATEMENT.
 (10F8.0/10F8.0/10F8.0/10F8.0/10F8.0/10F8.0)

| | | |
|----|--------------|---|
| 9 | INPUT MEDIUM | (PF6) PP6 |
| 10 | N OF CASES | 9 |
| 11 | VAR LABELS | X1, BARBADOS /X2, BARBADOS /X3, BENIN /X4, BOTSWANA /X5, BURUNDI / X6, CAMEROON /X7, CAPE VERDE /X8, CENT AFR REP /X9, CHAD / X10, COMOROS /X11, CONGO /X12, DJIBOUTI /X13, DOMINICA / X14, EQU GUINEA /X15, ETHIOPIA /X16, FIJI /X17, GAMBIA / X18, GAMBIA /X19, GHANA /X20, GRENADA /X21, GUINEA / X22, GUINEA BISSAU /X23, GUYANA /X24, IVORY COAST /X25, JAMAICA / X26, KENYA /X27, KIRIBATI /X28, LESOTHO /X29, LIBERIA / X30, MADAGASCAR /X31, MALAWI /X32, MALI /X33, MAURITANIA / X34, MAURITIUS /X35, NIGER /X36, NIGERIA /X37, PAPUA N.G. / X38, RWANDA /X39, ST LUCIA /X40, ST VINCENT / X41, SAO TOME & PRIN /X42, SENEGAL /X43, SEYCHELLES / X44, SIERRA LEONE /X45, SOLOMON /X46, SOMALIA /X47, SWAZI / X48, SWITZERLAND /X49, SWAZILAND /X50, TANZANIA /X51, TOGO / X52, TONGA /X53, TRINIDAD & TOBAGO /X54, TUNISIA /X55, UGANDA / X56, UPPER VOLTA /X57, VANUATU /X58, WESTERN SAMOA /X59, ZAMBIA / X60, ZAMBIA / |
| 27 | FACTOR | X15, X16, X17, X20, X23, X24, X25, X26, X27, X29, X30, X31, X35, X36, X56, X57, X58, X60 / |
| 29 | | X42, X43, X46, X47, X50, X51, X52, X53, X56, X57, X58, X60 / |
| 30 | | TYPE=PA1 / NFACTORS = 9 / |
| 31 | | ROTATE=VARIMAX / |
| 32 | STATISTICS | 1,2,4,5,6,7 |

***** FACTOR PROBLEM REQUIRES 19596 BYTES WORKSPACE *****

1.VARIABLE LIST

VARIABLES.. LABELS..

X2 BARBADOS
 X4 BOTSWANA
 X6 CAMEROON
 X7 CAPE VERDE
 X8 CENT AFR REP
 X11 CONGO
 X15 ETHIOPIA
 X16 FIJI
 X17 GABON
 X20 GRENADA
 X23 GUYANA
 X24 IVORY COAST
 X25 JAMAICA
 X26 KENYA
 X27 KIRIBATI
 X29 LIBERIA
 X30 MADAGASCARI
 X31 MALAWI
 X35 NIGER
 X36 NIGERIA
 X39 ST LUCIA
 X42 SENEGAL
 X43 SEYHELLES
 X46 SOMALIA
 X47 SUDAN
 X50 TANZANIA
 X51 TOGO
 X52 TONGA
 X53 TRINIDAD & TOB
 X56 UPPER VOLTA
 X57 VANUATU
 X58 WESTERN SAMOA
 X60 ZAMBIA

33 READ INPUT DATA

| VARIABLE | MEAN | STANDARD DEV | CASES |
|----------|-------------|--------------|-------|
| X2 | 3468.6665 | 4084.4102 | 9 |
| X4 | 7081.2217 | 18919.0547 | 9 |
| X6 | 86882.5469 | 171565.4063 | 9 |
| X7 | 52.4444 | 157.5333 | 9 |
| X8 | 9439.4434 | 14558.8262 | 9 |
| X11 | 57562.8828 | 144959.9063 | 9 |
| X15 | 14513.3320 | 31881.9383 | 9 |
| X16 | 6591.6660 | 23170.9258 | 9 |
| X17 | 72718.7656 | 135942.4063 | 9 |
| X20 | 1450.5554 | 4334.4238 | 9 |
| X23 | 12082.6660 | 23445.3438 | 9 |
| X24 | 147520.0000 | 300206.5000 | 9 |
| X25 | 21750.5547 | 42550.4453 | 9 |
| X26 | 52380.0000 | 127360.3125 | 9 |
| X27 | 381.8889 | 1144.5415 | 9 |
| X29 | 43352.0000 | 113927.4844 | 9 |
| X30 | 16393.2188 | 33870.7344 | 9 |
| X31 | 15978.8887 | 26734.5000 | 9 |
| X35 | 34130.8828 | 100859.6094 | 9 |
| X36 | 714476.3750 | 1931214.2500 | 9 |
| X39 | 1308.0000 | 3642.9043 | 9 |
| X42 | 23528.3320 | 32438.1875 | 9 |
| X43 | 71.2222 | 91.2123 | 9 |
| X46 | 2218.1108 | 4458.6738 | 9 |
| X47 | 19529.0000 | 36464.2891 | 9 |
| X50 | 24229.8367 | 43866.1875 | 9 |
| X51 | 18758.1094 | 34668.0781 | 9 |
| X52 | 32.0000 | 90.0736 | 9 |
| X53 | 51996.6641 | 122245.8125 | 9 |
| X56 | 3331.3330 | 8300.5195 | 9 |
| X57 | 1474.1111 | 2888.0506 | 9 |
| X58 | 817.6666 | 1738.4622 | 9 |
| X60 | 68826.8750 | 201602.8750 | 9 |

CORRELATION COEFFICIENTS..

| | X2 | X4 | X6 | X7 | X8 | X11 | X15 | X16 | X17 | X20 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X2 | 1.00000 | 0.98326 | 0.94651 | 0.99076 | 0.52486 | -0.10029 | 0.90474 | 0.99045 | -0.23123 | 0.99096 |
| X4 | 0.98326 | 1.00000 | 0.98458 | 0.99469 | 0.63555 | -0.14332 | 0.85813 | 0.99511 | -0.14541 | 0.99400 |
| X6 | 0.94651 | 0.98458 | 1.00000 | 0.96720 | 0.72329 | -0.03787 | 0.97772 | 0.99749 | 0.00934 | 0.96700 |
| X7 | 0.99076 | 0.99469 | 0.96720 | 1.00000 | 0.56418 | -0.12936 | 0.92368 | 0.99879 | -0.18912 | 1.00000 |
| X8 | 0.52486 | 0.63555 | 0.72329 | 0.56418 | 1.00000 | -0.19602 | 0.80984 | 0.56962 | 0.15783 | 0.56383 |
| X11 | -0.10029 | -0.14332 | -0.03787 | -0.12936 | -0.19602 | 1.00000 | -0.14483 | -0.14483 | 0.82767 | -0.12932 |
| X15 | 0.90474 | 0.85813 | 0.97772 | 0.92368 | 0.80984 | -0.14483 | 1.00000 | 0.92808 | 0.82767 | 0.92352 |
| X16 | 0.99045 | 0.99511 | 0.99749 | 0.99879 | 0.56962 | -0.14483 | 0.92808 | 1.00000 | -0.19511 | 0.99883 |
| X17 | -0.23123 | -0.14541 | 0.00934 | 0.18912 | 0.15783 | 0.82767 | -0.10995 | -0.19511 | 1.00000 | -0.18983 |
| X20 | 0.99096 | 0.99400 | 0.96700 | 1.00000 | 0.53565 | -0.12987 | 0.92352 | 0.99883 | -0.18983 | 1.00000 |
| X23 | 0.81172 | 0.88727 | 0.92686 | 0.83566 | 0.83416 | -0.19089 | 0.98117 | 0.84151 | 0.06563 | 0.83541 |
| X24 | 0.94454 | 0.98480 | 0.99353 | 0.96222 | 0.74875 | -0.15692 | 0.99212 | 0.96551 | -0.04829 | 0.96210 |
| X25 | 0.31915 | 0.33996 | 0.27892 | 0.35760 | 0.03351 | -0.20919 | 0.27614 | 0.34277 | -0.20069 | 0.35735 |
| X26 | 0.97786 | 0.99900 | 0.99032 | 0.99200 | 0.65756 | -0.11420 | 0.86213 | 0.99174 | -0.11251 | 0.99194 |
| X27 | -0.15092 | -0.02255 | 0.09754 | -0.12512 | 0.67566 | -0.11205 | 0.28458 | -0.11092 | 0.44986 | -0.12553 |
| X29 | -0.06953 | 0.06056 | 0.18104 | -0.04228 | 0.72059 | -0.10745 | 0.34370 | -0.02781 | 0.45158 | -0.04270 |
| X30 | 0.97098 | 0.99380 | 0.98612 | 0.98218 | 0.69874 | -0.16800 | 0.96830 | 0.98383 | -0.14242 | 0.96225 |
| X31 | 0.29179 | 0.33037 | 0.31109 | 0.31971 | 0.29279 | -0.23823 | 0.34575 | 0.30874 | -0.16942 | 0.31920 |
| X35 | -0.14951 | -0.02112 | 0.09896 | -0.12372 | 0.67801 | -0.11317 | 0.28594 | -0.10951 | 0.44845 | -0.12413 |
| X36 | -0.09350 | -0.08027 | 0.01861 | -0.06601 | -0.19805 | 0.99151 | -0.11993 | -0.07993 | 0.82776 | -0.06652 |
| X39 | 0.99418 | 0.99405 | 0.96444 | 0.99955 | 0.55900 | -0.14005 | 0.92202 | 0.99864 | -0.20063 | 0.99959 |
| X42 | 0.72737 | 0.79218 | 0.79281 | 0.76199 | 0.64194 | -0.29249 | 0.83407 | 0.78605 | -0.11928 | 0.76168 |
| X43 | 0.77709 | 0.74385 | 0.73190 | 0.71445 | 0.58920 | -0.30705 | 0.77837 | 0.71899 | -0.18244 | 0.71491 |
| X46 | 0.81357 | 0.88725 | 0.92807 | 0.83524 | 0.88370 | -0.18378 | 0.98210 | 0.84180 | 0.07483 | 0.83502 |
| X47 | 0.22453 | 0.35539 | 0.46535 | 0.25807 | 0.66905 | -0.13203 | 0.60695 | 0.27415 | 0.36462 | 0.25762 |
| X50 | 0.92170 | 0.98267 | 0.96833 | 0.94564 | 0.77008 | -0.18150 | 0.95564 | 0.94405 | -0.14053 | 0.94553 |
| X51 | 0.39286 | 0.51307 | 0.61892 | 0.42287 | 0.91061 | -0.07412 | 0.73561 | 0.43402 | 0.39377 | 0.42217 |
| X52 | -0.11260 | 0.01534 | 0.13451 | -0.08743 | 0.70118 | -0.12015 | 0.30091 | -0.07342 | 0.44162 | -0.08784 |
| X53 | -0.08084 | -0.06755 | 0.02209 | -0.04911 | -0.22901 | 0.97691 | -0.10997 | -0.06508 | 0.80643 | -0.04984 |
| X56 | -0.09718 | 0.03072 | 0.14986 | -0.07221 | 0.71997 | -0.13356 | 0.31511 | -0.05704 | 0.48430 | -0.07256 |
| X57 | 0.25918 | 0.38611 | 0.46882 | 0.29240 | 0.87230 | -0.18356 | 0.63384 | 0.30939 | 0.33168 | 0.29194 |
| X58 | 0.31840 | 0.44163 | 0.54237 | 0.34715 | 0.90229 | -0.16601 | 0.67989 | 0.36001 | 0.33729 | 0.34676 |
| X60 | -0.15802 | -0.11397 | -0.11318 | -0.12744 | 0.15892 | -0.00720 | -0.16754 | -0.14122 | -0.16978 | -0.12742 |

STATISTICS

| | X23 | X24 | X25 | X26 | X27 | X29 | X30 | X31 | X35 | X36 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X2 | 0.81172 | 0.94454 | 0.31015 | 0.97866 | -0.15092 | -0.06953 | 0.97098 | 0.29179 | -0.14951 | -0.09350 |
| X4 | 0.88727 | 0.98480 | 0.33096 | 0.99900 | 0.02255 | 0.06056 | 0.99380 | 0.33037 | -0.02112 | -0.08027 |
| X6 | 0.92686 | 0.99353 | 0.27892 | 0.99052 | 0.09754 | 0.15104 | 0.98612 | 0.31109 | 0.09896 | 0.01861 |
| X7 | 0.83566 | 0.96222 | 0.35760 | 0.99200 | -0.12512 | -0.04228 | 0.98216 | 0.31971 | -0.12372 | -0.06601 |
| X8 | 0.88416 | 0.74875 | 0.03351 | 0.85756 | 0.67608 | 0.72659 | 0.69674 | 0.29279 | 0.67861 | -0.19855 |
| X11 | -0.19069 | -0.13692 | -0.20919 | -0.11420 | 0.11205 | 0.10745 | -0.16300 | -0.23823 | 0.11317 | 0.99451 |
| X15 | 0.98117 | 0.99212 | 0.27614 | 0.96213 | 0.26458 | 0.34370 | 0.96430 | 0.34575 | 0.26599 | -0.11093 |
| X16 | 0.84161 | 0.96551 | 0.34277 | 0.99174 | -0.11092 | -0.02781 | 0.98383 | 0.30874 | 0.10951 | -0.07993 |
| X17 | 0.96563 | -0.04829 | -0.20089 | -0.11251 | 0.44988 | 0.45156 | -0.16942 | -0.16942 | 0.44845 | 0.82776 |
| X20 | 0.83541 | 0.96210 | 0.35735 | 0.99194 | -0.12533 | -0.04270 | 0.98225 | 0.31929 | 0.12413 | -0.06952 |
| X23 | 1.00000 | 0.95014 | 0.21873 | 0.9369 | 0.43748 | 0.60990 | 0.90666 | 0.39311 | 0.45824 | -0.13666 |
| X24 | 0.95014 | 1.00000 | 0.29029 | 0.94778 | 0.14705 | 0.2920 | 0.98850 | 0.32397 | 0.14844 | -0.07690 |
| X25 | 0.21878 | 0.29029 | 1.00000 | 0.39900 | -0.16266 | -0.16026 | 0.32150 | -0.06498 | -0.16359 | -0.16772 |
| X26 | 0.89369 | 0.98778 | 0.32900 | 1.00000 | 0.07798 | 0.07798 | 0.99478 | 0.32191 | -0.00595 | -0.05420 |
| X27 | 0.43748 | 0.14706 | -0.19266 | -0.00540 | 0.94634 | 0.94634 | 0.03512 | 0.09270 | 0.99999 | -0.11882 |
| X29 | 0.50999 | 0.2920 | -0.16026 | 0.07798 | 1.00000 | 1.00000 | 0.11722 | 0.11376 | 0.99643 | -0.10848 |
| X30 | 0.0666 | 0.98850 | 0.32180 | 0.99476 | 0.03512 | 0.11722 | 1.00000 | 0.31250 | 0.03691 | -0.11360 |
| X31 | 0.39311 | 0.32397 | -0.00498 | 0.32191 | 0.09270 | 0.11376 | 0.31250 | 1.00000 | 0.99478 | -0.20738 |
| X35 | 0.43884 | -0.14844 | -0.18359 | -0.00365 | 0.99999 | -0.99643 | 0.03691 | 0.09474 | 1.00000 | -0.12019 |
| X36 | -0.13666 | -0.07690 | -0.16772 | -0.05420 | -0.11882 | -0.10848 | -0.11360 | -0.20738 | -0.12019 | 1.00000 |
| X39 | 0.83363 | 0.96045 | 0.34853 | 0.99067 | 0.12827 | 0.04564 | 0.98199 | 0.32111 | -0.12683 | -0.07588 |
| X42 | 0.81294 | 0.83266 | 0.16781 | 0.78796 | 0.23892 | 0.30680 | 0.78727 | 0.16741 | 0.23922 | -0.21749 |
| X43 | 0.75568 | 0.76423 | 0.06016 | 0.73898 | 0.21737 | 0.27488 | 0.75382 | 0.10977 | 0.21793 | -0.24893 |
| X46 | 0.99804 | 0.95157 | 0.22831 | 0.89414 | 0.44088 | 0.51361 | 0.60762 | 0.33633 | 0.34208 | -0.12879 |
| X47 | 0.73895 | 0.51054 | -0.07386 | 0.37177 | 0.92103 | 0.95075 | 0.40505 | 0.18015 | 0.32206 | -0.11430 |
| X50 | 0.91078 | 0.96866 | 0.25509 | 0.98853 | 0.09431 | 0.17244 | 0.97875 | 0.38211 | 0.09653 | -0.14762 |
| X51 | 0.84399 | 0.65184 | 0.40051 | 0.53002 | 0.84065 | 0.89347 | 0.58766 | 0.23395 | 0.84129 | -0.04517 |
| X52 | 0.47096 | 0.18426 | -0.17257 | 0.03244 | 0.99919 | 0.99857 | 0.07264 | 0.10295 | 0.99921 | -0.12468 |
| X53 | -0.14400 | -0.07316 | -0.03192 | -0.04318 | -0.15847 | -0.14774 | -0.10482 | -0.22471 | -0.15005 | 0.98996 |
| X56 | 0.48311 | 0.19973 | -0.18171 | 0.04803 | 0.99746 | 0.99812 | 0.09187 | 0.99533 | 0.99767 | -0.14068 |
| X57 | 0.76124 | 0.53914 | -0.04830 | 0.40210 | 0.90468 | 0.93589 | 0.43416 | 0.19052 | 0.90505 | -0.16093 |
| X58 | 0.80246 | 0.58685 | -0.00615 | 0.45660 | 0.88701 | 0.92211 | 0.49036 | 0.23551 | 0.88765 | -0.14296 |
| X60 | -0.18211 | -0.14699 | -0.19233 | -0.11761 | -0.11369 | -0.12971 | -0.07675 | -0.15370 | -0.11111 | -0.12719 |

| | X39 | X42 | X43 | X46 | X47 | X50 | X51 | X52 | X53 | X56 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X2 | 0.99418 | 0.72737 | 0.77709 | 0.81357 | 0.22453 | 0.92170 | 0.39285 | -0.11250 | -0.00084 | -0.09714 |
| X4 | 0.99405 | 0.79218 | 0.74385 | 0.88725 | 0.35539 | 0.96267 | 0.51307 | 0.01534 | -0.06755 | 0.03072 |
| X6 | 0.98444 | 0.79281 | 0.73190 | 0.92307 | 0.46535 | 0.93433 | 0.61862 | 0.13451 | 0.02209 | 0.14966 |
| X7 | 0.99955 | -0.76199 | 0.71445 | 0.83524 | 0.25807 | 0.93564 | 0.42287 | -0.08743 | -0.04911 | -0.07221 |
| X8 | 0.95900 | 0.64194 | 0.58920 | 0.83700 | 0.59905 | 0.97006 | 0.91061 | 0.70118 | -0.22901 | 0.71997 |
| X11 | -0.14005 | -0.28249 | -0.30705 | 0.18378 | -0.13203 | -0.11550 | -0.07412 | 0.12015 | 0.97891 | -0.13385 |
| X15 | 0.92202 | 0.83407 | 0.77837 | 0.93210 | 0.60695 | 0.95561 | 0.73561 | 0.30091 | -0.10987 | 0.31511 |
| X16 | 0.99864 | 0.78605 | 0.71699 | 0.84180 | 0.27415 | 0.94305 | 0.43402 | 0.07342 | -0.05488 | 0.05704 |
| X17 | -0.20063 | -0.11928 | -0.10244 | 0.07483 | 0.38462 | -0.14053 | 0.39377 | 0.44162 | 0.80843 | 0.42430 |
| X20 | 0.99959 | 0.76168 | 0.71491 | 0.83502 | 0.25762 | 0.94582 | 0.42247 | -0.08784 | -0.04964 | -0.07250 |
| X23 | 0.83363 | 0.81294 | 0.75568 | 0.99304 | 0.75895 | 0.91078 | 0.84399 | 0.47096 | -0.14400 | 0.48311 |
| X24 | 0.96045 | 0.83266 | 0.76423 | 0.95157 | 0.51054 | 0.96566 | 0.65184 | 0.18428 | -0.07316 | 0.16973 |
| X25 | 0.34853 | 0.16781 | 0.06016 | 0.22831 | -0.07386 | 0.25909 | 0.00511 | -0.17257 | -0.03192 | -0.16171 |
| X26 | 0.99067 | 0.78796 | 0.73898 | 0.89414 | 0.37177 | 0.94853 | 0.53002 | 0.03244 | -0.04318 | 0.04803 |
| X27 | -0.12827 | 0.23842 | 0.21737 | 0.44086 | 0.92163 | 0.89431 | 0.84065 | 0.89414 | -0.15887 | 0.99746 |
| X29 | -0.04564 | 0.30680 | 0.27480 | 0.51361 | 0.95075 | 0.17244 | 0.88347 | 0.99857 | -0.14774 | 0.99812 |
| X30 | 0.98199 | 0.76727 | 0.75382 | 0.90762 | 0.40505 | 0.97875 | 0.55676 | 0.07264 | -0.10442 | 0.09187 |
| X31 | 0.32111 | 0.16741 | 0.10977 | 0.33633 | 0.18815 | 0.38211 | 0.23385 | 0.10265 | -0.22471 | 0.09533 |
| X35 | -0.12683 | 0.23922 | 0.21793 | 0.44208 | 0.92206 | 0.09653 | 0.34129 | 0.99921 | -0.16005 | 0.99767 |
| X36 | -0.07588 | -0.21749 | -0.24893 | -0.12979 | -0.11440 | -0.14762 | -0.04517 | -0.12468 | 0.98996 | -0.14088 |
| X39 | 1.00000 | 0.75602 | 0.72811 | 0.83323 | 0.25354 | 0.94321 | 0.41907 | -0.09044 | -0.06015 | -0.07500 |
| X42 | 0.75602 | 1.00000 | 0.59952 | 0.81960 | 0.59348 | 0.75598 | 0.51026 | 0.26708 | -0.22865 | 0.28399 |
| X43 | 0.72811 | 0.59952 | 1.00000 | 0.77310 | 0.45846 | 0.70438 | 0.57031 | 0.25268 | -0.25904 | 0.26110 |
| X46 | 0.83323 | 0.81960 | 0.77310 | 1.00000 | 0.74329 | 0.94633 | 0.84788 | 0.47465 | -0.13557 | 0.38712 |
| X47 | 0.25354 | 0.56348 | 0.45846 | 0.74329 | 1.00000 | 0.44776 | 0.67730 | 0.93470 | -0.15132 | 0.94012 |
| X50 | 0.94321 | 0.75598 | 0.70438 | 0.90633 | 0.44776 | 1.00000 | 0.58716 | 0.13085 | -0.14956 | 0.15223 |
| X51 | 0.41907 | 0.61026 | 0.57031 | 0.84788 | 0.97730 | 0.58716 | 1.00000 | 0.85991 | -0.07409 | 0.86528 |
| X52 | -0.09044 | 0.26708 | 0.25268 | 0.47465 | 0.93470 | 0.13085 | 0.85991 | 1.00000 | -0.10427 | 0.99668 |
| X53 | -0.06015 | -0.22865 | -0.26904 | -0.13557 | -0.15132 | -0.14956 | -0.07409 | -0.10427 | 1.00000 | -0.18261 |
| X56 | 0.07500 | 0.28399 | 0.26110 | 0.48712 | 0.94012 | 0.15223 | 0.86528 | 0.99868 | -0.18261 | 1.00000 |
| X57 | 0.28800 | 0.60793 | 0.48437 | 0.76525 | 0.99725 | 0.47321 | 0.97534 | 0.91913 | -0.19560 | 0.92451 |
| X58 | 0.34395 | 0.58053 | 0.53762 | 0.80544 | 0.99129 | 0.59335 | 0.99144 | 0.90378 | -0.17257 | 0.90924 |
| X60 | -0.13428 | -0.25620 | -0.23357 | -0.18195 | -0.15764 | 0.07864 | -0.16554 | -0.11770 | -0.15570 | -0.08906 |

Printed by the Bureau

| | X57 | X58 | X60 |
|-----|----------|----------|----------|
| X2 | 0.25918 | 0.31640 | -0.15802 |
| X4 | 0.38811 | 0.44163 | -0.13997 |
| X6 | 0.48882 | 0.54237 | -0.11318 |
| X7 | 0.29240 | 0.34715 | -0.12744 |
| X8 | 0.87230 | 0.90229 | 0.15892 |
| X11 | -0.18356 | -0.16601 | -0.00720 |
| X15 | 0.63384 | 0.67989 | -0.16734 |
| X16 | 0.30939 | 0.36001 | -0.14122 |
| X17 | 0.33168 | 0.33729 | -0.18978 |
| X20 | 0.29194 | 0.34676 | -0.12742 |
| X23 | 0.76124 | 0.80248 | -0.18211 |
| X24 | 0.53914 | 0.58685 | -0.14699 |
| X25 | -0.04830 | -0.00615 | -0.19233 |
| X26 | 0.40210 | 0.45660 | -0.11761 |
| X27 | 0.90468 | 0.88701 | -0.11369 |
| X29 | 0.93589 | 0.92211 | -0.12971 |
| X30 | 0.43416 | 0.49036 | -0.07675 |
| X31 | 0.19962 | 0.23651 | -0.15370 |
| X35 | 0.90505 | 0.88785 | -0.11111 |
| X36 | -0.16093 | -0.14296 | -0.12719 |
| X39 | 0.28800 | 0.34395 | -0.13428 |
| X42 | 0.60793 | 0.58053 | -0.25620 |
| X43 | 0.48437 | 0.53762 | -0.23857 |
| X46 | 0.76525 | 0.80544 | -0.18195 |
| X47 | 0.99725 | 0.99129 | -0.15764 |
| X50 | 0.47321 | 0.52935 | 0.07864 |
| X51 | 0.97534 | 0.98144 | -0.18554 |
| X52 | 0.91913 | 0.90378 | -0.11770 |
| X53 | -0.19560 | -0.17257 | -0.15570 |
| X56 | 0.92451 | 0.90924 | -0.08908 |
| X57 | 1.00000 | 0.99124 | -0.18170 |
| X58 | 0.99124 | 1.00000 | -0.16649 |
| X60 | -0.18170 | -0.16649 | 1.00000 |

DETERMINANT OF CORRELATION MATRIX = 0.0000000(-0.10000001E-09)

| VARIABLE | EST COMMUNALITY | FACTOR | EIGENVALUE | PCT OF VAR | CUM FCT |
|----------|-----------------|--------|------------|------------|---------|
| X2 | 1.00000 | 1 | 17.43916 | 52.0 | 52.0 |
| X4 | 1.00000 | 2 | 6.27127 | 25.1 | 77.9 |
| X6 | 1.00000 | 3 | 3.77619 | 11.4 | 89.4 |
| X7 | 1.00000 | 4 | 1.25247 | 3.8 | 93.1 |
| X8 | 1.00000 | 5 | 0.97166 | 2.9 | 96.1 |
| X11 | 1.00000 | 6 | 0.53525 | 2.5 | 98.6 |
| X15 | 1.00000 | 7 | 0.43171 | 1.3 | 99.9 |
| X16 | 1.00000 | 8 | 0.01915 | 0.1 | 100.0 |
| X17 | 1.00000 | 9 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X20 | 1.00000 | 10 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X23 | 1.00000 | 11 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X24 | 1.00000 | 12 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X25 | 1.00000 | 13 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X26 | 1.00000 | 14 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X27 | 1.00000 | 15 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X29 | 1.00000 | 16 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X30 | 1.00000 | 17 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X31 | 1.00000 | 18 | 0.00000 | 0.0 | 100.0 |
| X35 | 1.00000 | 19 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X36 | 1.00000 | 20 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X39 | 1.00000 | 21 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X42 | 1.00000 | 22 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X43 | 1.00000 | 23 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X46 | 1.00000 | 24 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X47 | 1.00000 | 25 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X50 | 1.00000 | 26 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X51 | 1.00000 | 27 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X52 | 1.00000 | 28 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X53 | 1.00000 | 29 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X56 | 1.00000 | 30 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X57 | 1.00000 | 31 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X58 | 1.00000 | 32 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |
| X60 | 1.00000 | 33 | -0.00000 | -0.0 | 100.0 |

FACTOR MATRIX USING PRINCIPAL FACTOR, NO ITERATIONS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X2 | 0.84746 | -0.51519 | 0.94071 | -0.01841 | -0.00282 | -0.09090 | 0.07316 | -0.02779 | 0.00038 |
| X4 | 0.91314 | -0.40184 | 0.96811 | 0.00009 | 0.00216 | 0.00381 | -0.00231 | -0.00478 | -0.00033 |
| X6 | 0.94277 | -0.27796 | 0.17457 | 0.05607 | 0.00048 | 0.01516 | -0.00655 | -0.00372 | 0.00015 |
| X7 | 0.66669 | -0.49337 | 0.07318 | 0.00191 | 0.00425 | 0.00364 | 0.00168 | 0.00176 | -0.00040 |
| X8 | 0.86757 | 0.37461 | -0.95116 | 0.29916 | -0.01810 | 0.11892 | 0.01731 | 0.01029 | -0.00017 |
| X11 | -0.22171 | 0.01680 | 0.98567 | 0.12934 | 0.00398 | 0.00499 | 0.00246 | 0.01114 | 0.00004 |
| X15 | 0.99072 | -0.12368 | 0.95460 | -0.00683 | 0.00091 | 0.01216 | 0.00221 | -0.00057 | 0.00024 |
| X16 | 0.67373 | -0.48042 | 0.96046 | -0.00707 | -0.00358 | -0.02083 | -0.03505 | 0.01989 | -0.00033 |
| X17 | 0.00615 | 0.52048 | 0.85160 | -0.01923 | 0.00011 | 0.05349 | -0.02363 | 0.00665 | 0.00004 |
| X20 | 0.86651 | -0.49378 | 0.07264 | 0.00196 | 0.00368 | 0.00286 | -0.00556 | 0.00009 | 0.00014 |
| X23 | 0.99570 | 0.06028 | 0.93011 | -0.01451 | 0.04872 | 0.03622 | 0.01198 | -0.00097 | 0.00014 |
| X24 | 0.96715 | -0.23878 | 0.08319 | 0.01246 | -0.01027 | -0.00139 | -0.02008 | -0.00184 | -0.00001 |
| X25 | 0.22969 | -0.33581 | -0.08818 | -0.44849 | -0.39557 | 0.67548 | 0.10894 | 0.03070 | 0.00002 |
| X26 | 0.91800 | -0.38369 | 0.99557 | 0.02732 | -0.00362 | 0.01260 | -0.00004 | 0.00122 | 0.00020 |
| X27 | 0.38378 | 0.92143 | -0.04048 | -0.02396 | -0.01140 | 0.02536 | 0.02583 | -0.00513 | 0.00003 |
| X29 | 0.45626 | 0.88775 | -0.01785 | -0.02439 | -0.01203 | 0.02031 | 0.01785 | -0.01015 | -0.00001 |
| X30 | 0.93186 | -0.34826 | 0.93924 | 0.06215 | -0.02747 | 0.01686 | 0.01602 | -0.06045 | 0.00007 |
| X31 | 0.34964 | -0.05309 | -0.18947 | -0.06369 | 0.86804 | 0.27949 | 0.04732 | 0.03370 | 0.00004 |
| X35 | 0.38515 | 0.92083 | -0.04175 | -0.02099 | -0.00982 | 0.02603 | 0.02623 | -0.00820 | 0.00009 |
| X36 | -0.16742 | -0.01395 | 0.98382 | 0.02304 | 0.05184 | -0.02459 | -0.00412 | 0.00862 | -0.00000 |
| X39 | 0.86534 | -0.49678 | 0.06243 | -0.00215 | 0.00895 | -0.01448 | 0.01027 | -0.01017 | -0.00005 |
| X42 | 0.83827 | -0.07961 | -0.07778 | -0.11928 | -0.10291 | -0.15062 | -0.46341 | 0.06097 | 0.00011 |
| X43 | 0.78393 | -0.09834 | -0.12295 | -0.06661 | -0.11572 | -0.42313 | 0.39908 | 0.07329 | -0.00003 |
| X46 | 0.98668 | 0.06360 | 0.93987 | -0.01739 | -0.00899 | 0.01599 | 0.01783 | 0.00487 | 0.00021 |
| X47 | 0.70062 | 0.71028 | 0.01417 | -0.01026 | -0.02433 | -0.00387 | -0.06099 | 0.00032 | -0.00006 |
| X50 | 0.92994 | -0.28145 | -0.00038 | 0.21733 | 0.03528 | 0.08597 | 0.00663 | -0.00158 | -0.00024 |
| X51 | 0.80874 | 0.57819 | 0.10117 | -0.01582 | -0.00605 | 0.01516 | 0.02785 | -0.01058 | 0.00005 |
| X52 | 0.41662 | 0.90604 | -0.04085 | -0.02216 | -0.01357 | 0.01907 | 0.03356 | -0.00276 | -0.00000 |
| X53 | -0.17372 | -0.06032 | 0.97900 | -0.04849 | -0.00645 | 0.07952 | 0.01674 | 0.00962 | -0.00008 |
| X56 | 0.43310 | 0.89857 | -0.05502 | 0.00824 | -0.02515 | 0.01258 | 0.02029 | -0.02606 | -0.00006 |
| X57 | 0.72627 | 0.67956 | -0.02912 | -0.03913 | -0.02294 | -0.01139 | -0.08420 | 0.02453 | -0.00012 |
| X58 | 0.76613 | 0.64136 | -0.00413 | -0.02151 | -0.00676 | 0.02605 | 0.02119 | -0.00438 | -0.00010 |
| X60 | -0.16257 | -0.04774 | -0.01639 | 0.92657 | -0.16218 | 0.02455 | 0.01679 | 0.03039 | 0.00012 |

VARIABLE COMMUNALITY

| | |
|-----|---------|
| X2 | 1.00000 |
| X4 | 1.00000 |
| X6 | 1.00000 |
| X7 | 1.00000 |
| X8 | 1.00000 |
| X11 | 0.99999 |
| X15 | 1.00000 |
| X16 | 1.00000 |
| X17 | 0.99999 |
| X20 | 1.00000 |
| X23 | 1.00000 |
| X24 | 1.00000 |
| X25 | 1.00000 |
| X26 | 1.00000 |
| X27 | 0.99999 |
| X29 | 0.99999 |
| X30 | 1.00000 |
| X31 | 1.00000 |
| X35 | 0.99999 |
| X36 | 0.99999 |
| X39 | 1.00000 |
| X42 | 1.00000 |
| X43 | 0.99999 |
| X46 | 1.00000 |
| X47 | 1.00000 |
| X50 | 1.00000 |
| X51 | 1.00000 |
| X52 | 0.99999 |
| X53 | 0.99999 |
| X56 | 0.99999 |
| X57 | 1.00000 |
| X58 | 1.00000 |
| X60 | 0.99999 |

VARIANX ROTATED FACTOR MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|-----------|----------|-----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| X2 | 0.98730 | -0.07546 | -0.07409 | -0.07886 | 0.01727 | 0.01441 | -0.08404 | -0.01596 | 0.00040 |
| X4 | 0.99329 | 0.05799 | -0.03858 | -0.03502 | 0.05590 | 0.00480 | 0.00580 | 0.00440 | -0.00034 |
| X6 | 0.97863 | 0.17988 | 0.07494 | 0.01211 | 0.04856 | 0.00663 | 0.01182 | 0.00284 | 0.00014 |
| X7 | 0.99387 | -0.04468 | -0.03501 | -0.03199 | 0.05483 | 0.00906 | 0.00906 | 0.01031 | -0.00642 |
| X8 | 0.60378 | 0.73328 | -0.08228 | 0.28213 | 0.07374 | -0.01149 | 0.00036 | 0.00736 | -0.00020 |
| X11 | -0.08947 | -0.10468 | 0.98348 | 0.00004 | -0.04751 | -0.08924 | 0.00186 | -0.00078 | 0.00003 |
| X15 | 0.93474 | 0.34109 | -0.04105 | -0.04033 | 0.05853 | 0.05546 | 0.00339 | 0.00945 | 0.00000 |
| X16 | 0.90448 | -0.03082 | -0.05045 | -0.04945 | 0.03025 | 0.34978 | 0.03417 | -0.00778 | -0.00033 |
| X17 | -0.13782 | 0.45321 | 0.87797 | -0.05538 | -0.03923 | -0.00862 | -0.00899 | -0.00193 | 0.00007 |
| X20 | 0.99391 | -0.04511 | -0.03564 | 0.03217 | 0.05417 | 0.06659 | 0.00839 | 0.00868 | 0.00013 |
| X23 | 0.85086 | 0.50637 | -0.05024 | -0.04437 | 0.11400 | 0.04552 | -0.00149 | 0.00653 | 0.00014 |
| X24 | 0.97108 | 0.22704 | -0.01895 | -0.02787 | 0.04050 | 0.04557 | 0.02250 | 0.00934 | -0.00001 |
| X25 | 0.28394 | -0.13813 | -0.11269 | -0.10782 | -0.05099 | 0.73444 | 0.01225 | -0.00048 | -0.00000 |
| X26 | 0.99369 | 0.07835 | -0.00900 | -0.00778 | 0.05122 | 0.06212 | 0.00451 | 0.00924 | 0.00024 |
| X27 | -0.08132 | 0.99559 | -0.01553 | -0.02435 | 0.01649 | -0.02713 | -0.01798 | -0.00115 | 0.00007 |
| X29 | 0.00243 | 0.99893 | -0.00252 | -0.03106 | 0.01620 | -0.02743 | -0.01024 | -0.00475 | 0.00003 |
| X30 | 0.98691 | 0.11648 | -0.06355 | 0.03036 | 0.03259 | 0.05942 | -0.00964 | -0.05276 | 0.00011 |
| X31 | 0.26934 | 0.99331 | -0.16230 | -0.07517 | 0.04025 | -0.05028 | 0.00614 | -0.00044 | -0.00000 |
| X35 | -0.07984 | 0.98568 | -0.01672 | -0.02167 | 0.01817 | -0.02831 | -0.01819 | -0.00434 | 0.00013 |
| X36 | -0.03096 | -0.10912 | 0.98837 | -0.05492 | -0.03885 | -0.07551 | 0.00596 | 0.00099 | 0.00000 |
| X39 | 0.99374 | -0.04893 | -0.04693 | -0.04195 | 0.05336 | 0.05634 | -0.00978 | -0.00110 | -0.00009 |
| X42 | 0.77420 | 0.30419 | -0.16587 | -0.16112 | -0.12801 | -0.06796 | 0.45217 | 0.10740 | 0.00000 |
| X43 | 0.74176 | 0.26045 | -0.22885 | -0.19807 | -0.18380 | -0.17676 | -0.46492 | 0.09638 | 0.00001 |
| X46 | 0.85361 | 0.51106 | -0.04456 | -0.04649 | 0.05364 | 0.05285 | -0.01111 | 0.01472 | 0.00021 |
| X47 | 0.30250 | 0.94947 | -0.00660 | -0.03811 | 0.00357 | -0.03641 | 0.06307 | 0.01321 | -0.00005 |
| X50 | 0.95417 | 0.17500 | -0.08272 | 0.17318 | 0.11818 | 0.02754 | 0.00819 | -0.00220 | -0.00027 |
| X51 | 0.46422 | 0.88124 | -0.06510 | -0.04494 | 0.03548 | -0.00046 | -0.01985 | -0.00289 | 0.00008 |
| X52 | -0.04335 | 0.99763 | -0.02018 | -0.02522 | 0.01512 | -0.02818 | -0.02687 | 0.00717 | 0.00003 |
| X53 | -0.02505 | -0.14525 | 0.98311 | -0.07550 | -0.05030 | 0.05906 | 0.00243 | -0.00293 | -0.00008 |
| X56 | -0.02573 | 0.99775 | -0.03626 | 0.00162 | 0.00075 | -0.04310 | -0.01471 | -0.02050 | -0.00001 |
| X57 | 0.33262 | 0.93402 | -0.05547 | -0.06543 | 0.00681 | -0.02962 | 0.08414 | 0.03990 | -0.00013 |
| X58 | 0.38570 | 0.92030 | -0.03088 | -0.03757 | 0.04124 | 0.00663 | -0.01234 | 0.00334 | -0.00008 |
| X60 | -0.009425 | -0.10091 | -0.009844 | 0.97837 | -0.07026 | -0.00524 | 0.00167 | -0.00068 | 0.00000 |

TRANSFORMATION MATRIX

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|
| FACTOR 1 | 0.88261 | 0.45534 | -0.08872 | -0.03576 | -0.05714 | -0.03319 | 0.00322 | 0.01143 | 0.00000 |
| FACTOR 2 | -0.44790 | 0.88770 | 0.06272 | -0.00318 | -0.01983 | -0.06548 | 0.00179 | 0.00167 | 0.00003 |
| FACTOR 3 | 0.11085 | -0.01719 | 0.98887 | -0.00628 | -0.06741 | -0.02274 | 0.00717 | -0.00606 | 0.00001 |
| FACTOR 4 | 0.06149 | -0.00654 | 0.04386 | 0.91702 | -0.02454 | -0.38886 | -0.02036 | -0.01789 | -0.00008 |
| FACTOR 5 | -0.02390 | -0.04154 | 0.04589 | -0.13970 | 0.91036 | -0.38316 | 0.00640 | -0.02216 | -0.00001 |
| FACTOR 6 | -0.05923 | 0.04940 | 0.07575 | 0.36149 | 0.39387 | 0.81808 | 0.18945 | -0.06728 | -0.00007 |
| FACTOR 7 | -0.00831 | 0.01148 | 0.01894 | 0.04036 | 0.07219 | 0.14454 | -0.98888 | -0.04591 | 0.00018 |
| FACTOR 8 | -0.01251 | -0.00399 | 0.01472 | 0.03965 | 0.04868 | 0.04561 | -0.03810 | 0.98818 | -0.00678 |
| FACTOR 9 | 0.00000 | -0.00003 | 0.00000 | 0.00012 | 0.00006 | -0.00004 | 0.00018 | 0.00074 | 1.00000 |

1011358

FACTOR SCORE COEFFICIENTS

| | FACTOR 1 | FACTOR 2 | FACTOR 3 | FACTOR 4 | FACTOR 5 | FACTOR 6 | FACTOR 7 | FACTOR 8 | FACTOR 9 |
|-----|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|----------|------------|
| X2 | 0.09568 | -0.04153 | -0.02364 | -0.05579 | -0.07721 | -0.10210 | -0.07924 | -1.14695 | 404.31226 |
| X4 | -0.07164 | -0.00909 | 0.00590 | -0.05492 | -0.02697 | -0.01739 | -0.03430 | -0.58461 | -354.12219 |
| X6 | 0.07332 | -0.00674 | 0.03661 | 0.05148 | 0.01188 | -0.00646 | 0.04761 | -0.13176 | 156.26495 |
| X7 | 0.06998 | -0.01960 | 0.01156 | -0.05049 | -0.01389 | -0.00972 | -0.04627 | -0.22753 | -433.87768 |
| X8 | 0.02118 | 0.07251 | 0.01359 | 0.27240 | 0.05474 | 0.05172 | -0.06406 | 0.38540 | -183.56867 |
| X11 | 0.01419 | -0.01356 | 0.26949 | 0.10374 | 0.04476 | -0.02607 | -0.01687 | 0.00403 | 40.98430 |
| X15 | 0.05845 | 0.00651 | 0.00946 | 0.02767 | 0.02117 | 0.02626 | 0.03419 | 0.15828 | 255.29501 |
| X16 | 0.08570 | -0.01733 | -0.01230 | -0.10440 | -0.08773 | -0.06353 | 0.06199 | -1.29204 | -350.84950 |
| X17 | -0.01224 | 0.05338 | 0.23735 | 0.01562 | 0.03315 | -0.07343 | -0.04633 | -0.37314 | 47.42433 |
| X20 | 0.07308 | -0.03490 | 0.01160 | 0.01737 | 0.01520 | 0.01195 | 0.03424 | 0.11669 | 150.90173 |
| X23 | 0.04445 | 0.02897 | 0.00250 | 0.01283 | 0.07385 | 0.02913 | 0.00337 | -0.05597 | 150.24030 |
| X24 | 0.06685 | -0.00041 | 0.01257 | 0.00004 | -0.01699 | -0.00880 | 0.04776 | -0.09841 | -7.57045 |
| X25 | -0.05886 | 0.02521 | 0.02837 | 0.09797 | 0.05611 | 1.07048 | -0.15851 | 1.56594 | 26.47667 |
| X26 | 0.07071 | -0.02453 | 0.02103 | 0.05895 | 0.02298 | 0.02381 | 0.03667 | 0.26720 | 277.98099 |
| X27 | -0.03138 | 0.11204 | -0.00737 | -0.00940 | -0.00426 | 0.02574 | -0.03934 | -0.24524 | 34.46402 |
| X29 | -0.02149 | 0.11202 | -0.00691 | -0.02893 | -0.02401 | 0.00511 | -0.01859 | -0.53751 | -10.09351 |
| X30 | 0.10917 | -0.00049 | -0.04024 | -0.05957 | -0.16255 | -0.12373 | 0.08478 | -3.08786 | 80.23595 |
| X31 | -0.05200 | 0.02297 | 0.04011 | 0.03135 | 1.04661 | 0.05114 | -0.09892 | 1.73984 | 44.46403 |
| X35 | -0.02904 | 0.11093 | -0.00965 | -0.00564 | -0.00653 | 0.02009 | -0.02585 | -0.35804 | 98.08650 |
| X36 | 0.01715 | -0.01599 | 0.26581 | -0.00157 | 0.03963 | -0.03613 | -0.00935 | 0.44649 | -1.54921 |
| X39 | 0.07938 | -0.02747 | -0.00838 | -0.04272 | -0.08529 | -0.03495 | -0.02025 | -0.59417 | -68.73587 |
| X42 | 0.02163 | -0.01880 | -0.02191 | -0.04268 | -0.07978 | -0.07741 | 0.93070 | 3.32443 | 115.43908 |
| X43 | 0.01513 | -0.01295 | -0.00911 | -0.02839 | -0.04937 | -0.03389 | -1.13042 | 3.78434 | -31.29147 |
| X46 | 0.04363 | 0.02757 | 0.01137 | 0.03185 | 0.03027 | 0.05175 | -0.01453 | 0.41655 | 224.27793 |
| X47 | -0.00146 | 0.09528 | 0.00109 | -0.02019 | -0.03026 | -0.01906 | 0.12957 | -0.02071 | -61.44930 |
| X50 | 0.06604 | 0.00383 | 0.00854 | 0.15510 | 0.05575 | -0.00465 | -0.03424 | -0.28269 | -257.53557 |
| X51 | 0.01742 | 0.08559 | 0.02052 | -0.02117 | -0.01755 | -0.00280 | -0.03375 | -0.51694 | 48.56667 |
| X52 | -0.03363 | 0.11053 | -0.00206 | -0.00215 | 0.01015 | 0.00037 | -0.07733 | 0.13865 | -1.52393 |
| X53 | 0.00911 | -0.01000 | 0.26907 | -0.01021 | 0.03224 | 0.10625 | -0.03069 | 0.42746 | -87.69569 |
| X56 | -0.01173 | 0.11733 | -0.02681 | -0.04361 | -0.06293 | -0.04689 | -0.05669 | -1.40166 | -59.69668 |
| X57 | -0.01629 | 0.08866 | 0.00517 | -0.00452 | 0.01605 | 0.03044 | 0.12866 | 1.19153 | -130.27475 |
| X58 | 0.00333 | 0.09527 | -0.00165 | -0.02548 | -0.00775 | 0.02284 | -0.04986 | -0.31189 | -109.46157 |
| X60 | 0.00220 | -0.00153 | 0.02859 | 0.68895 | 0.03319 | 0.09584 | -0.04274 | 1.64263 | 125.52724 |

5. Εξέλιξη Εισαγωγικού-Εξαγωγικού Μοντέλου χωρών Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε.
πριν και μετά τις Συνθήκες Λομέ

Το 1974 παρουσιάζεται η ακόλουθη κατάσταση όσον αφορά τις γωγές. Η κύρια ομαδοποίηση χωρών αφορούσε τις χώρες που ιδικεύονταν κυρίως στις μη εδώδιμες πρώτες ύλες. Δευτερευόντως χώρες αυτές παρουσίασαν εξειδίκευση στις μηχανές και τα υλικά αφοράς και στα προϊόντα βαριάς βιομηχανίας. Οι χώρες αυτές αι οι εξής:

d
ibati
eria
i
ritania
er
ia, New Guinea
omon
an
o
ja
er Volta
iatu
n
ia
ern Samoa

Πρόκειται κυρίως για μεγάλες χώρες της Αφρικής που στην οψηφία τους ανήκουν στη Βορειοδυτική Αφρική. Η δεύτερη μεγάλη οποίηση αφορά χώρες που εξάγουν κυρίως είδη διατροφής και

υπερευδόντως βιομηχανικά προϊόντα. Πρόκειται κυρίως για νησιωτικές καθώς και για παράκτιες αφρικανικές χώρες.

Η τρίτη ομαδοποίηση χωρών που είναι αισθητά μικρότερη από τις δύο προηγούμενες αφορά χώρες που εξάγουν σχεδόν αποκλειστικά εργειακούς πόρους. Πρόκειται κύρια για έναν περιορισμένο αριθμό μεγάλων Αφρικανικών χωρών.

Η τέταρτη μικρή ομαδοποίηση αφορά τρεις χώρες που εξειδικεύονται στην εξαγωγή κυρίως βιομηχανικών-καταναλωτικών ειδών και δευτερευόντως στην εξαγωγή ελαίων-λιπών και υλικών αφοράς. Οι χώρες αυτές είναι οι μεγάλες χώρες της Κεντρικής Αφρικής, Σιέρα Λεόνε, Ζαίρ και Ζάμπια.

Τέλος δύο χώρες αποτελούν ειδικές περιπτώσεις. Η πρώτη ειδική περίπτωση είναι η Σενεγάλη που εξειδικεύεται κύρια σε εξαγωγή ελαίων-λιπών και δευτερευόντως στην εξαγωγή βιομηχανικών προϊόντων. Η άλλη ειδική περίπτωση είναι το Μαλάουι που εξειδικεύεται στην εξαγωγή ειδών διατροφής και ποτών-καπνού.

Την ίδια χρονιά (1974) η κύρια ομαδοποίηση που αφορά το 40% των χωρών προσανατολίζονται στην εισαγωγή βιομηχανικών καταναλωτικών αγαθών κυρίως και δευτερευόντως στην εισαγωγή προϊόντων της βαριάς βιομηχανίας, ποτών-καπνού, ειδών διατροφής, υλικών προϊόντων και ελαίων-λιπών. Η δεύτερη ομαδοποίηση αφορά χώρες που εξειδικεύθησαν στην εισαγωγή προϊόντων βαριάς βιομηχανίας και αφορούν κυρίως νησιωτικές χώρες του Ειρηνικού.

Ο τρίτος παράγοντας εισάγει κυρίως είδη διατροφής, ποτά και βιομηχανικά προϊόντα και αφορά νησιωτικές και μικρές χώρες της Αφρικής.

Το 1977 παρουσιάζεται η ακόλουθη κατάσταση όσον αφορά τις εισαγωγές. Η κύρια ομαδοποίηση χωρών αφορούσε τις χώρες που

ειδικεύονται κυρίως στα είδη διατροφής και ζώντα ζώα και
 τερευόντως υπήρξε κάποια εξειδίκευση των χωρών αυτών στις
 ανές-υλικά μεταφοράς και στις μη εδώδιμες πρώτες ύλες και
 ροσωθούν το 37% περίπου του συνόλου των χωρών. Οι χώρες αυτές
 αι οι εξής:

bados
 undi
 eroon
 tral African Republic
 ores
 inica
 iopia
 j
 na
 nada
 ana
 ry Coast
 aica
 ya
 agaskari
 ritius
 Lucia
 Vincent
 alia
 zania
 >
 nda

Πρόκειται κυρίως για μεγάλες χώρες της Αφρικής που στην πλειοψηφία τους ανήκουν στη ΒΔ και στην Κεντρική Αφρική. Η δεύτερη μεγάλη ομαδοποίηση αφορά χώρες που εξαγουν κυρίως μη εδωδιμες πρώτες ύλες και δευτερευόντως λίπη-έλαια και μηχανές-υλικά μεταφοράς. Πρόκειται κυρίως για παράκτιες Αφρικανές χώρες και αποτελούν το 15% του συνόλου των χωρών Α.Κ.Ε. που συμμετέχουν στις συμφωνίες Λομέ.

Η τρίτη ομαδοποίηση χωρών που είναι αισθητά μικρότερη από τις δύο προηγούμενες αφορά χώρες που εξαγουν κυρίως ενεργειακά προϊόντα και δευτερευόντως χημικά προϊόντα καθώς και βιομηχανικά καταναλωτικά αγαθά. Πρόκειται για περιορισμένο αριθμό (4 χώρες) Αφρικανικών χωρών.

Η τέταρτη ομαδοποίηση αφορά τρεις χώρες που εξειδικεύονται στην εξαγωγή κυρίως βιομηχανικών προϊόντων και μερικώς στην εξαγωγή λιπών-ελαίων. Οι χώρες αυτές είναι η Σιέρρα Λεόνε, το Ζαίρ και η Ζάμπια.

Η πέμπτη ομαδοποίηση αφορά την Γκάμπια και τη Σενεγάλη που εξειδικεύονται στην εξαγωγή λιπών-ελαίων κατά κύριο λόγο και δευτερευόντως στα βιομηχανικά καταναλωτικά αγαθά και τις μη εδωδιμες πρώτες ύλες, ενώ η έκτη ομαδοποίηση αφορά το Cape Verde και τις Σεϋχέλλες που εξειδικεύονται κυρίως στην εξαγωγή μηχανών και υλικών μεταφοράς και δευτερευόντως στα βιομηχανικά καταναλωτικά αγαθά, στα είδη διατροφής και στα χημικά προϊόντα. Τέλος δύο χώρες αποτελούν ειδικές περιπτώσεις. Η μία είναι οι Μπαχάμες που ειδικεύονται κυρίως στην εξαγωγή χημικών προϊόντων και δευτερευόντως στα ποτά και τον καπνό και η άλλη είναι το Μαλάουι που εξαγει ποτά και καπνό. Την ίδια χρονιά (1977) η κύρια ομαδοποίηση αφορά το 60% περίπου του συνόλου των χωρών Α.Κ.Ε.

που προσανατολίζονται στην εισαγωγή χημικών προϊόντων και βιομηχανικών-καταναλωτικών αγαθών κυρίως και δευτερευόντως στην εισαγωγή προϊόντων βαριάς βιομηχανίας, ειδών διατροφής, πρώτων υλών, ποτών-^ακπνού και ενεργειακών προϊόντων. Η δεύτερη ομαδοποίηση αφορά χώρες που εξειδικεύονται στην εισαγωγή ειδών διατροφής κυρίως και δευτερευόντως σε χημικά προϊόντα, βιομηχανικά-καταναλωτικά αγαθά, ποτά-καπνό και λίπη και έλαια. Οι εννέα αυτές χώρες αντιπροσωπεύουν το 15% του συνόλου των χωρών Α.Κ.Ε. και είναι κυρίως νησιωτικές χώρες της Αφρικής.

Τέλος μιά χώρα, οι Μπαχάμες αποτελεί ειδική περίπτωση αφού μόνη αυτή η χώρα στην ομαδοποίηση F4 εξειδικεύεται στην εισαγωγή ενεργειακών προϊόντων κυρίως και δευτερευόντως στην εισαγωγή ποτών-καπνού, ειδών διατροφής και καταναλωτικών βιομηχανικών προϊόντων.

Το 1980 παρουσιάζεται η ακόλουθη κατάσταση όσον αφορά τις εξαγωγές. Η κύρια ομαδοποίηση χωρών αφορούσε τις χώρες που εξειδικεύονταν κυρίως στην εξαγωγή ειδών διατροφής, και δευτερευόντως στις μηχανές και τα υλικά μεταφορών, στις μη δώδιμες πρώτες ύλες, στα βιομηχανικά-καταναλωτικά αγαθά και εν έρει στα λίπη-έλαια και στα ποτά και τον καπνό. Οι χώρες αυτές αποτελούν το 27% περίπου του συνόλου των χωρών Α.Κ.Ε. και είναι οι εξής:

Barbados

Botswana

Cameroun

Sape Verde

Ethiopia

Niji

Grenada
 Guyana
 Ivory Coast
 Kenya
 Madagaskari
 St. Lucia
 Senegal
 Seychelles
 Somalia
 Tanzania

Πρόκειται κυρίως για μεγάλες χώρες της Αφρικής που στο σύνολό τους ανήκουν στις νησιωτικές και παράκτιες περιοχές. Η δεύτερη μεγάλη ομαδοποίηση αφορά χώρες που εξαγουν κυρίως μη εδώδιμες πρώτες ύλες και δευτερευόντως είδη διατροφής, βιομηχανικά-καταναλωτικά αγαθά, μηχανές και υλικά μεταφοράς, λίπη-έλαια και τρόφιμα-ποτά. Πρόκειται κυρίως για δέκα μεγάλες χώρες της Κεντρικής και Β.Α. Αφρικής.

Η τρίτη ομαδοποίηση χωρών που είναι αισθητά μικρότερη από τις δύο πρώτες αφορά τέσσερες χώρες που εξαγουν κυρίως ενεργειακά προϊόντα και δευτερευόντως χημικά προϊόντα και είναι το Κόνγκο, η Γκαμπόν, η Νιγηρία και το Τρινιτάντ και Τομπάκο.

Τέλος τρεις χώρες αποτελούν ειδικές περιπτώσεις. Η πρώτη ειδική περίπτωση είναι η Ζάμπια που εξειδικεύεται στην εξαγωγή προϊόντων βαριάς βιομηχανίας, το Μαλάουι που εξειδικεύεται κυρίως στην εξαγωγή ποτών και καπνού και δευτερευόντως στα είδη διατροφής και στις μη εδώδιμες πρώτες ύλες και τέλος η Τζαμάικα που εξειδικεύεται βασικά στην εξαγωγή χημικών προϊόντων και δευτερευ-

όντως στα ποτά και τον καπνό. τα διάφορα βιομηχανικά-καταναλωτικά προϊόντα και τα είδη διατροφής.

Την ίδια χρονιά (1980), η κύρια ομαδοποίηση που αφορά το 33,3% των χωρών προσανατολίζονται κυρίως στην εισαγωγή μηχανών-υλικών μεταφοράς, στα ποτά και στον καπνό και στα βιομηχανικά-καταναλωτικά αγαθά και δευτερευόντως στα λίπη-έλαια, στα είδη διατροφής; στα βαριά βιομηχανικά προϊόντα και στα ενεργειακά προϊόντα. Η δεύτερη μεγάλη ομαδοποίηση αφορά 11 χώρες που εξειδικεύθησαν κυρίως στην εισαγωγή βιομηχανικών καταναλωτικών αγαθών και δευτερευόντως στην εισαγωγή ειδών διατροφής, ποτών-καπνού, βαριών βιομηχανικών αγαθών, χημικών προϊόντων και λιπών-ελαίων.

Τέλος τρεις χώρες αποτελούν ειδικές περιπτώσεις.

Η πρώτη περίπτωση είναι το Καμερούν που εξειδικεύεται στην εισαγωγή ειδών διατροφής, ενεργειακών προϊόντων και ποτών-καπνού. Η δεύτερη ειδική περίπτωση είναι το Τυναλι που εξειδικεύεται αποκλειστικά στην εισαγωγή βιομηχανικών καταναλωτικών αγαθών και η τρίτη περίπτωση είναι το Νιγκέρ που εισάγει κυρίως ενεργειακά προϊόντα από τις χώρες της Ε.Ο.Κ. και δευτερευόντως μη εδώδιμες πρώτες ύλες και ποτά-καπνό.

11.6. Συμπεράσματα Εφαρμογής της Μεθόδου της Ανάλυσης Παραγόντων στην περίπτωση των χωρών Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε.

Η κύρια εισαγωγή και στις τρεις χρονικές περιόδους είναι στη βιομηχανία καταναλωτικών αγαθών που παρουσιάζει τάση μείωσης, που σημαίνει ενδεχόμενη ανάπτυξη μικρών βιομηχανιών καταναλωτικών αγαθών. Η κύρια αυτή ομαδοποίηση παρουσιάζει φθίνουσα τάση.

Σχετικά με τον δεύτερο παράγοντα, το 1974 παρατηρείται κύρια εισαγωγή στα προϊόντα βαριάς βιομηχανίας και στα βιομηχανικά καταναλωτικά αγαθά, το 1977 παρατηρείται εισαγωγή στα είδη διατροφής και φθίνουσα τάση στα βιομηχανικά καταναλωτικά αγαθά και στα βαριά βιομηχανικά προϊόντα. ενώ το 1980 η κύρια εισαγωγική τάση είναι στα ελαφρά βιομηχανικά καταναλωτικά αγαθά και ακολουθεί η ειδίκευση στις εισαγωγές ειδών διατροφής, βαριών βιομηχανικών προϊόντων, ποτών-καπνού, χημικών προϊόντων και λιπών-ελαίων.

Όσον αφορά την τρίτη ομαδοποίηση, η κύρια ειδίκευση αφορά τις εισαγωγές στα είδη διατροφής και στα βιομηχανικά καταναλωτικά αγαθά το 1974 ενώ το 1980 παρατηρείται προσανατολισμός στα είδη διατροφής όπως και το 1974 καθώς και στα ενεργειακά προϊόντα και στην κατηγορία των ποτών-καπνού. Τέλος στην τέταρτη ομαδοποίηση παρατηρείται εισαγωγικός προσανατολισμός κατά το 1977 στα ενεργειακά προϊόντα και λιγότερο στα βιομηχανικά καταναλωτικά αγαθά ενώ το 1980 υπάρχει αποκλειστική εισαγωγική εξειδίκευση στα βιομηχανικά καταναλωτικά αγαθά.

Εξετάζοντας την κύρια ομαδοποίηση του εξαγωγικού μοντέλου παρατηρούμε ότι ενώ το 1974 οι χώρες Α.Κ.Ε. εξειδικεύονταν κύρια στις εξαγωγές μη εδωδιμων πρώτων υλών, το 1977 και το 1980 εξειδικεύονται στις εξαγωγές ειδών διατροφής προς τις χώρες της Ε.Ο.Κ. Αναλύοντας την δεύτερη ομαδοποίηση παρατηρούμε κύρια εξαγωγική εξειδίκευση των χωρών Α.Κ.Ε. προς τις χώρες της Ε.Ο.Κ. στα είδη διατροφής το 1974 ενώ τα έτη 1977 και 1980 αντίστοιχα ο κύριος εξαγωγικός προσανατολισμός αφορά τις μη εδωδιμες πρώτες ύλες. Στην τρίτη ομαδοποίηση παρατηρείται σχεδόν αποκλειστική ειδίκευση στα ενεργειακά προϊόντα, στην τέταρτη ομαδοποίηση υπάρχει εξαγωγικός προσανατολισμός στα βιομηχανικά προϊόντα τα

ταξινομημένα κατά πρώτην ύλη, στην πέμπτη ομαδοποίηση υπάρχει εξειδίκευση στα λίπη και έλαια κατά τα έτη 1974, 1977 ενώ το 1980 μία χώρα εξειδικεύεται στις κατηγορίες "ποτά-καπνός", "είδη διατροφής" και "μη εδώδιμες πρώτες ύλες". Στις υπόλοιπες ομαδοποιήσεις, (F6, F7, F8) μία χώρα σε κάθε περίπτωση εξειδικεύεται στην εξαγωγή αγαθών όπως τα χημικά προϊόντα, οι μηχανές και τα υλικά μεταφορών κ.τ.λ. κατά περίπτωση.

Συγκρίνοντας τα δύο μοντέλα, το εισαγωγικό και το εξαγωγικό, παρατηρούμε ότι αντί για μονοειδίκευση στις εισαγωγές ή στις εξαγωγές (κύριος και δευτερεύων προσανατολισμός) έχουμε προσανατολισμό στην εισαγωγή (εξαγωγή) πιά σύνθετων ομάδων προϊόντων.

Οι εισαγωγές το 1974, κατά κατηγορία ομαδοποίησης, αφορούσαν κυρίως εξειδίκευση στα βιομηχανικά καταναλωτικά αγαθά, τα βαριά βιομηχανικά προϊόντα, τα είδη διατροφής και τα ενεργειακά προϊόντα, ενώ οι εξαγωγές αφορούσαν εξειδίκευση στις μη εδώδιμες πρώτες ύλες, στα είδη διατροφής και στα ενεργειακά προϊόντα.

Κατά το 1977 οι εισαγωγές, κατά κατηγορία βασικής ομαδοποίησης αφορούσαν κυρίως εξειδίκευση στον εισαγωγικό προσανατολισμό βιομηχανικών καταναλωτικών αγαθών, χημικών προϊόντων ενώ οι εξαγωγές αφορούσαν κυρίως εξειδίκευση στα είδη διατροφής, στις πρώτες ύλες, στα ενεργειακά προϊόντα, στα λίπη και έλαια και στις μηχανές-υλικά μεταφορών. Τέλος το 1980 οι εισαγωγές των χωρών Α.Κ.Ε. από τις χώρες της Ε.Ο.Κ. αφορούσαν μηχανές και υλικά μεταφορών, βιομηχανικά καταναλωτικά αγαθά και ενεργειακά προϊόντα ενώ οι εξαγωγές των χωρών Α.Κ.Ε. αφορούσαν τα είδη διατροφής, τις πρώτες ύλες και τα ενεργειακά προϊόντα.

Αναλύοντας την εξέλιξη του εισαγωγικού-εξαγωγικού μοντέλου που αφορά τις εμπορικές σχέσεις των χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, παρατηρούμε ότι οι χώρες του Τρίτου Κόσμου τόσο πριν όσο και μετά τις συμφωνίες Λομέ εξακολουθούν να έχουν τον ίδιο εξαγωγικό προσανατολισμό που αφορά τα είδη διατροφής και τις πρώτες ύλες, ενώ εισήγαγαν και εισάγουν βιομηχανικά αγαθά, εκτός από μεμονωμένες χώρες που αποτελούν εξαίρεση πράγμα που σημαίνει ότι οι συμφωνίες Λομέ, όπως αναλύσαμε σε προηγούμενα κεφάλαια της εργασίας μας συνέβαλαν μεν στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εξέλιξης των χωρών αυτών όσον αφορά το θεωρητικό πλαίσιο, αλλά στην πράξη οι χώρες βελτίωσαν τις ανταλλαγές τους πολύ λιγότερο απ'ότι ανέμεναν οι ίδιες και απ'όσο προέβλεπαν οι συνθήκες, αφού στην πραγματικότητα διατήρησαν τον εισαγωγικό τους προσανατολισμό στα βιομηχανικά αγαθά και τον εξαγωγικό τους προσανατολισμό στα είδη διατροφής και στις πρώτες ύλες.

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α

Η μελέτη αυτή προσπάθησε να αναλύσει τις θεωρητικές και ποσοτικές σχέσεις μεταξύ της διεθνούς εξειδίκευσης και της ανάπτυξης των άνω αναπτυγμένων χωρών συγκρίνοντας δύο προοπτικές· την νεοκλασική με την άνω ανταλλαγή. Με συγκριτικές μεθόδους ανάλυσης προσπαθήσαμε να δώσουμε απάντηση στο ερώτημα· που οδηγεί η άνω ανταλλαγή έναντι του νόμου της αναλογικότητας των συντελεστών;

Αντικειμενικός σκοπός της μελέτης ήταν να παρουσιάσουμε την εξέλιξη των εμπορικών ανταλλαγών (εξέλιξη εισαγωγικού και εξαγωγικού μοντέλου) μεταξύ ομάδων χωρών με διαφορετικό επίπεδο ανάπτυξης (περίπτωση χωρών Ε.Ο.Κ. - Α.Κ.Ε.) όπως αυτές διαμορφώνονται πριν και κατά τη διάρκεια των Συμφωνιών Λομέ.

Στο πρώτο μέρος εξετάσαμε τη γενική τάση των νεοκλασικών θεωριών εμπορίου και τα συμπεράσματά τους στις εμπορικές σχέσεις μεταξύ χωρών του Κέντρου και της Περιφέρειας. Η κριτική παρουσίαση της Άνω Ανταλλαγής είχε σαν βασικό σκοπό να εξασφαλίσει έναν ικανοποιητικό προσδιορισμό της άνω ανταλλαγής με τη χρησιμοποίηση σύγχρονων μαθηματικών και διαγραμματικών εργαλείων ανάλυσης. Ο σκοπός της κριτικής ανάλυσης των υποθέσεων της άνω ανταλλαγής ήταν η εκτίμησή της έκτασης στην οποία οι υποθέσεις παριστάνουν τη σύνθετη πραγματικότητα του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος. Η συνάφεια της άνω ανταλλαγής στην ερμηνεία της άνω ανάπτυξης στη διεθνή οικονομία ήταν το επόμενο αντικείμενο ανάλυσης ενώ στη συνέχεια οριοθετήθηκαν οι προοπτικές

μιας προσπάθειας ανανέωσης της θεωρίας του διεθνούς εμπορίου μεταξύ χωρών άνισα αναπτυγμένων.

Κατά της άνισης ανταλλαγής υπήρξαν πολλές κριτικές με πιο σημαντική εκείνη του Charles Bettelheim για τον οποίο η ανάλυση του νόμου της διεθνούς αξίας δεν μπορεί να είναι η απλή μετατόπιση της ανάλυσης στο εθνικό επίπεδο και ο οποίος αποφεύγει να φθάσει στο συμπέρασμα που επιβάλλεται ότι δηλαδή οι αναπτυγμένες χώρες αποτελούν τα θύματα της άνισης ανταλλαγής.

Εκεί που η κριτική φαίνεται να είναι περισσότερο έντονη είναι ότι απορρίπτουν τη στενή σημασία της άνισης ανταλλαγής σαν ακατανόητης για εκείνη την έννοι που θα χρειαζόταν μια ίδια τεχνική σύνθεση ανάμεσα στις δύο χώρες.

Συμπερασματικά, η συμβολή της θέσης της ΑΑ είναι πολύ θετική, η μόνη επιφύλαξη είναι οι πολιτικές συνέπειες της οικονομικής ανάλυσης που έκανε ο Εμμανουήλ ο οποίος θα επιθυμούσε να επιταχύνει την ανάπτυξη της Περιφέρειας. Το ερώτημα είναι κατά πόσο μπορεί να επιτευχθεί αυτό μέσω του διεθνούς εμπορίου αφού ληφθούν υπ' όψη οι σημερινές συνθήκες της διεθνούς ανταλλαγής του μικρού έθνους. Η απάντηση βρίσκεται μέσα στη συνδυασμένη προσπάθεια Κέντρου και Περιφέρειας. Οι λιγότερο αναπτυγμένες χώρες (L.D. C's) δεν πρέπει πλέον να αρκούνται στο να υφίστανται τους νόμους της αγοράς. Κάθε πραγματική ανάπτυξη δεν μπορεί παρά να βασίζεται πάνω σε μια εθνική επιθυμία που να στηρίζει μια συνεχή προσπάθεια εκ μέρους των επιχειρήσεων, των επαγγελματιών ενώσεων και του Κράτους. Από την άλλη πλευρά, οι Βιομηχανικά αναπτυγμένες χώρες οφείλονται να δέχονται στις αγορές τους την εισοδο προϊόντων ανταγωνιστικών που θα προέρχονται από τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Στο δεύτερο μέρος της μελέτης αναλύσαμε την εξέλιξη στις εμπορικές ανταλλαγές μεταξύ χωρών με άνιση ανάπτυξη και συγκεκριμένα τις χώρες Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε. όπως αυτές διαμορφώθηκαν μέσα από τις Συνθήκες Λομέ αφού έγινε σε βάθος ανάλυση των συμφωνιών αυτών και του ρόλου τους στις σχέσεις Ε.Ο.Κ.-Α.Κ.Ε. Η αρχική συνθήκη Lome φιλοδόξησε για κάτι το οποίο δεν μπόρεσε να επιτύχει. Παρουσιάστηκε σαν μια νέα και επαναστατική συμφωνία, ένα μη αποικιοκρατικό μοντέλο για τις σχέσεις μεταξύ αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών. Αλλά χωρίς αμφιβολία δεν υπήρξε προοδευτική όπως φαίνεται από τα αποτελέσματά της. Οι Συνδεδεμένες Χώρες Αφρικής και Μαδαγασκάρης (AAMS) επιθυμούσαν συνέχεια και το ελάχιστο της μεταβολής στην Ευρω-αφρικανική σύνδεση με την Κοινότητα. Οι χώρες της Κοινοπολιτείας αντίθετα, ήθελαν να συνεχιστούν τα οφέλη που είχαν κάτω από άλλες ρυθμίσεις και επιθυμούσαν επίσης ουσιαστικές αλλαγές στη σχέση. Οι χώρες AAMS ικανοποιήθηκαν διατηρώντας τις προτιμήσεις, τη βοήθεια και τους θεσμούς προηγούμενων ενώσεων ενώ οι χώρες της Κοινοπολιτείας απέκτησαν ένα τέλος στις αμοιβαίες προτιμήσεις, σύστημα σταθεροποίησης των εξαγωγών και νέα φορολογία στη σύμβαση Λομέ.

Η Παναφρικανική πρόσκληση της σύμβασης Λομέ προσήλκυσε ακόμα και τη Γουϊνέα η οποία ενώθηκε. Στις διαπραγματεύσεις για το εμπόριο, οι χώρες ΑΚΕ επεδίωξαν ελεύθερη είσοδο για τις εξαγωγές προς την Κοινότητα. Δεν το επέτυχαν αλλά ετέθη ένα τέλος στις αμοιβαίες προτιμήσεις στα κοινοτικά αγαθά. Η ΕΟΚ επίσης δημιούργησε την STABEX, ένα σχήμα για να αποζημιώνει τις χώρες ΑΚΕ για ορισμένες μειώσεις στα έσοδα από τις εξαγωγές σε ορισμένα αγαθά.

Η Συνθήκη Λομέ προσπάθησε να δώσει στις χώρες ΑΚΕ σημαντικά εμπορικά οφέλη και βοήθεια. Παρ'όλα αυτά, οι χώρες ΑΚΕ απέκτησαν λιγότερο από το μισό της βοήθειας που εχρειάζοντο. Αν και η βοήθεια αυξάνετο σε κανονικούς όρους στη Γιαουντέ ΙΙ, σε πραγματικούς όρους μειώθηκε ουσιαστικά στη Λομέ. Η συνδιοίκηση ή συνεταιρισμός στη βοήθεια την οποία επεδίωξαν οι χώρες ΑΚΕ δεν επετεύχθη και στην πράξη έγινε μόνο ανταλλαγή απόψεων μεταξύ ΕΟΚ-ΑΚΕ, ενώ το πρόβλημα της καθυστέρησης στη δαπάνη των κεφαλαίων του EDF συνεχίστηκε.

Στον τομέα της βιομηχανικής συνεργασίας και παρά τη δημιουργία του Κέντρου Βιομηχανικής Ανάπτυξης (ΚΒΑ), η ΕΟΚ απέτυχε να προμηθεύσει με πρόσθετα κεφάλαια τις χώρες ΑΚΕ και συνεπώς η συμβολή της Κοινότητας δεν ήταν η αναμενόμενη.

Η νέα ορολογία (new language) σχεδιάστηκε για να εκφράσει τις πολιτικές φιλοδοξίες των χωρών ΑΚΕ, ιδιαίτερα τη φιλοδοξία τους για μια Νέα Διεθνή Οικονομική Τάξη (ΝΙΕΟ) και για να δώσει μια νέα προοπτική στην παλιά σύνδεση.

Ουσιαστικά, η φύση της Ευρω-αφρικανικής σχέσης δεν μεταβλήθηκε και παρέμεινε μια "Association" άνιση μάλλον παρά μια "partnership" παρά το ότι οι όροι "Yaounde" και "Association" αντικατεστάθηκαν με τους όρους "Lome" και "partnership".

Όσον αφορά τις προοπτικές, η σύμβαση Lome δεν ήταν μια αλλαγή στην πολιτική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Ήταν μια επέκταση της Σύμβασης Yaounde που έγινε δυνατή με την προσχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου στην ΕΟΚ. Οι υπογράψαντες τις Συμβάσεις Λομέ ήταν περισσότερο ισοί παρά στις προηγούμενες Ευρωπαϊκές συμβάσεις, αλλά δεν υπήρξαν μεγάλες προοπτικές για την επίτευξη πλήρους ισότητας, συνδιοίκησης μερισμού εξουσίας μέσα στη σχέση.

Η Σύμβαση Λομέ έγινε γνωστότερη από τα αποτελέσματά της τα οποία όμως δεν ήταν τόσο εντυπωσιακά ώστε να επαληθεύσουν τον ισχυρισμό ότι η συνθήκη θα έφερνε επανάσταση στις σχέσεις Βορρά-Νότου, Κέντρου και Περιφέρειας. Η σύμβαση υπήρξε συντηρητική και όχι επαναστατική τόσο στην ίδια σύλληψή της όσο και στα αποτελέσματά της. Η μεγαλύτερη επιτυχία της ήταν στο ότι προετοίμασε το δρόμο για τη Λομέ ΙΙ. Τα επιτεύγματά της όσον αφορά το εμπόριο και τη βοήθεια ήταν ουσιαστικά αμελητέα.

Σε σχέση με το εμπόριο η Lome προσέφερε ελάχιστα στις χώρες ΑΚΕ πέραν των παραχωρήσεων που έκανε και στους άλλους προμηθευτές. Οι Α.Κ.Ε. ήταν κυρίως φτωχές χώρες εξαρτώμενες από τις εξαγωγές μερικών βασικών προϊόντων. Η πολιτική της Κοινοπολιτείας δεν τις μεταμόρφωσε σε βιομηχανικά αναπτυγμένες οικονομίες ούτε τις βοήθησε να κάνουν περισσότερα από το να διατηρήσουν τη θέση τους στο εμπόριο στην Κοινοτική αγορά. Οι χώρες ΑΚΕ κατάφεραν να διατηρήσουν τις εξαγωγές τους ανάμεσα στις χώρες της Ε.Ο.Κ. και στην περίπτωση ορισμένων προϊόντων, οι χώρες αυτές επέκτειναν το μερίδιό τους στην κοινοτική αγορά. Συνολικά όμως οι ΑΚΕ δεν πέρασαν καλύτερα από τους λιγότερο ενοούμενους εμπορικούς συνεταιίρους της ΕΟΚ. Με την Κοινοπολιτειακή Συμφωνία της Ζάχαρης, δόθηκε ειδική μεταχείριση στη ζάχαρη των ΑΚΕ. Αν και οι χώρες αυτές μπορούσαν να πουλήσουν εγχυημένες ποσότητες ζάχαρης στην ΕΟΚ σε καθορισμένες τιμές, ωστόσο ήταν απογοητευμένες από τον χειρισμό της ΕΟΚ στον καθορισμό τιμών και άλλων τακτικών (όπως την αύξηση της παραγωγής ζάχαρης της ΕΟΚ και τη μη ένωσή τους με το Διεθνές Σύμφωνο Ζάχαρης) που έβλαψαν τα συμφέροντά τους.

Στην περίπτωση άλλων εξαγωγών των Α.Κ.Ε. που υπόκειντο σε ειδική μεταχείριση, η ΕΟΚ υποστήριξε ότι θα ενεργούσε διορθωτικά αρκεί το κράτος-μέλος ΑΚΕ να αποδείκνυε ότι τα προϊόντα του μειονεκτούσαν έναντι τρίτων χωρών. Οι χώρες ΑΚΕ ήσαν ικανές να κερδίσουν παραχωρήσεις σε προϊόντα εκτός εποχής αλλά για ευαίσθητα προϊόντα όπως η ζάχαρη και τα υφάσματα βρήκαν την ΕΟΚ λιγότερο ελεύθερη.

Οι εμπορικές ρυθμίσεις των συμφωνιών συνετέλεσαν στο να διατηρηθεί η ροή και η σύνθεση του εμπορίου ΕΟΚ-ΑΚΕ. Μερικές παραχωρήσεις της ΕΟΚ ευνόησαν τα πρωταρχικά προϊόντα που κάλυπτε η ΚΑΠ, αλλά πολλά απ'αυτά τα προϊόντα όπως τα ορυκτά ή το αργό πετρέλαιο θα έμπαιναν οπωσδήποτε στην Κοινότητα χωρίς φόρους. Οι εμπορικές ρυθμίσεις δεν ενεθάρρυναν την εξαγωγή προϊόντων των ΑΚΕ όπως οι χώρες αυτές είχαν ελπίζει. Η ελεύθερη είσοδος που δόθηκε στα προϊόντα των ΑΚΕ ενεθάρρυνε τη ροή πρώτων υλών στην ΕΟΚ αλλά όπου ένα προϊόν ΑΚΕ μπορούσε να αποτελέσει ανταγωνιστική απειλή σε παραγωγούς της Κοινότητας όπως στην περίπτωση των υφασμάτων, τότε ετίθεντο άμεσοι περιορισμοί.

Σε σχέση με το σύστημα STABEX, οι οικονομικές επιδράσεις του πάνω στο ισοζύγιο πληρωμών των χωρών ΑΚΕ ήσαν σε γενικές γραμμές μικρές αλλά θα μπορούσαν να είναι είτε σταθεροποιητικές είτε αποσταθεροποιητικές. Οι ισχυρισμοί για επικίνδυνα οικονομικά αποτελέσματα του συστήματος STABEX (ή δέσμευση των ΑΚΕ σε παραδοσιακά εξαγωγικά προϊόντα ή η καταστροφή στην παραγωγή τροφίμων) δεν απεδείχθησαν, αλλά παρέμειναν αμφιβολίες γύρω από τις οικονομικές επιδράσεις του συστήματος. Επειδή οι πληρωμές STABEX ήσαν μη κατευθυνόμενες στο να βελτιώσουν τον τομέα που προκάλεσε τη μεταβίβαση, η αναπτυξιακή τους αξία ήταν

αμφισβητήσιμη. Επομένως, ούτε στο ισοζύγιο πληρωμών ούτε σε τομεακούς οικονομικούς όρους ήσαν ιδιαίτερα αποτελεσματικές οι μεταβιβάσεις STABEX.

Η Lomé II θεωρήθηκε απογοητευτική διότι δεν διέφερε ριζικά από τη Lomé I και δεν φάνηκε να υπόσχεται καμμία βασική αναδόμηση των σχέσεων μεταξύ αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών. Στην ουσία η Lomé II υπήρξε μια συντηρητική συμφωνία· περιείχε μερικές αλλαγές και χρησιμοποιούσε επεκτατικούς ρητορικούς χειρισμούς. Σκόπευε να εντατικοποιήσει τις προσπάθειες για την εδραίωση ενός μοντέλου για τις σχέσεις μεταξύ βιομηχανικά αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών αλλά απέτυχε να παράγει θετικά αναπτυξιακά ή οικονομικά αποτελέσματα. Ενώ η παρουσίαση από το Courier EOK-ΑΚΕ της Λομέ II περιείχε λεπτομερείς αριθμούς σε σχέση με το εμπόριο και τη βοήθεια, η παρουσίαση του Courier για τη Λομέ III έδωσε έμφαση στη ρητορική μάλλον παρά στα δεδομένα. Αντί να λαμβάνονται υπ' όψη τα συγκεκριμένα στοιχεία για το εμπόριο, αφθονούσαν οι αναφορές από αξιωματούχους στο "πνεύμα της Λομέ", την "αξιοπρέπεια του ανθρώπου" κ.ο.κ. όπως έγινε αρχότερα και με τη Λομέ IV.

Οι όροι εμπορίου της συνθήκης Λομέ συνέβαλαν στη διατήρηση και στην αύξηση του όγκου των εισροών εμπορίου μεταξύ ΑΚΕ-ΕΟΚ χωρίς να μεταβληθεί η δομή του εμπορίου. Οι προτιμήσεις που εδόθησαν στις χώρες ΑΚΕ από τις άλλες εξαγωγείς τρίτες χώρες ήταν πράγματι μικρές διότι οι περισσότερες από τις εξαγωγές των ΑΚΕ ήσαν σε πρωτογενή προϊόντα που εισέρχοντο στην αγορά της ΕΟΚ σε χαμηλούς ή μηδενικούς δασμούς. Το καθεστώς όσον αφορά το εμπόριο της Λομέ διατήρησε πρόσβαση για τις χώρες Α.Κ.Ε. στην ευρωπαϊκή αγορά: ήταν ένας διακανονισμός συνέχισης μάλλον παρά ανάπτυξης του εμπορίου. Επιπλέον, η Λομέ διατήρησε την προσέγγιση της ΕΟΚ προς τις αγορές

ΑΚΕ στη βάση του πλέον ευνοούμενου έθνους και ενεθάρρυνε μια συνεχιζόμενη ροή των προϊόντων των χωρών ΑΚΕ προς την ΕΟΚ.

Αν και η ΕΟΚ έδειξε οριακά ελαστική στην εφαρμογή των όρων εμπορίου της Λομέ, άμβλυσε την ελευθερία προσέγγισης για τα αγαθά των ΑΚΕ με ένα ισχυρό μέτρο προστατευτισμού.

Στο τρίτο μέρος της μελέτης εφαρμόστηκε η μέθοδος ανάλυσης παραχόντων στην περίπτωση των χωρών ΕΟΚ/ΑΚΕ. Τα στατιστικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν προέρχονται από τη EUROSTAT και αφορούν βασικές στατιστικές σειρές της Κοινότητας σε σχέση με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού.

Οι χρονικές περιοδοί επιλέχτηκαν κατά τέτοιο τρόπο ώστε να εμφανίζεται η εξέλιξη του εξωτερικού εμπορίου των χωρών ΑΚΕ με την ΕΟΚ όπως εμφανίζεται πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τις αρχικές συμφωνίες Λομέ οι οποίες αναλύθηκαν λεπτομερώς σε προηγούμενα κεφάλαια.

Η ανάλυση Περιοχών-Κλάδων που εφαρμόστηκε, είναι μια μορφή της ανάλυσης παραχόντων και χρησιμοποιείται για να βοηθήσει στην ταξινόμηση των χωρών σύμφωνα με τους διάφορους κλάδους αγαθών. Στην περίπτωση των υπό εξέταση χωρών εξετάστηκε η κύρια εισαγωγική-εξαγωγική δραστηριότητα των χωρών ΑΚΕ σε σχέση με τις χώρες της Κοινότητας τόσο πριν όσο και μετά τις αρχικές συμφωνίες Λομέ και αναλύθηκε η εξέλιξη του εισαγωγικού-εξαγωγικού μοντέλου όπως αυτό διαμορφώθηκε διαχρονικά κατά τρόπο ώστε να φανεί η κύρια εισαγωγική/εξαγωγική δραστηριότητα των χωρών ΑΚΕ και η εξέλιξη των εμπορικών ανταλλαγών μεταξύ των άνισα αναπτυγμένων αυτών χωρών σε σχέση με την Κοινότητα. Στη συνέχεια έγινε ανάλυση των εισαγωγών και των εξαγωγών για τις τρεις επιλεγμένες χρονικές περιόδους όπως ερμηνεύονται μέσα από τους συντελεστές συμμετοχής και τους

συντελεστές μεταβλητότητας και τέλος αφού παρουσιάστησαν όλα τα στάδια της διαδικασίας εφαρμογής της μεθόδου ανάλυση παραγόντων, έγινε η ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε "κλαδικό" και "χωρικό" επίπεδο ανάλυσης.

Αναλύοντας την εξέλιξη του εισαγωγικού/εξαγωγικού μοντέλου που αφορά τις εμπορικές ανταλλαγές μεταξύ ΕΟΚ/ΑΚΕ, οδηγηθήκαμε στο συμπέρασμα ότι οι χώρες του Τρίτου Κόσμου, παρά την ύπαρξη των Συμβάσεων Lome, εξακολουθούν να έχουν τον ίδιο εξαγωγικό προσανατολισμό που αφορά τα είδη διατροφής και τις πρώτες ύλες, ενώ εισήγαγαν και εξακολουθούν να εισάγουν βιομηχανικά αγαθά, εκτός από μεμονωμένες χώρες που αποτελούν εξαίρεση, που σημαίνει ότι οι συμβάσεις Lome συνέβαλαν μεν στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εξέλιξης των χωρών αυτών όσον αφορά το θεωρητικό πλαίσιο αλλά στην πράξη οι χώρες αυτές βελτίωσαν τις εμπορικές τους σχέσεις πολύ λιγότερο απ'ότι ανέμεναν οι ίδιες και απ'όσο προέβλεπαν οι συνθήκες, αφού στην πραγματικότητα διατήρησαν τον εισαγωγικό τους προσανατολισμό στα είδη διατροφής και στις πρώτες ύλες.

Παρά τις προσπάθειες λοιπόν που έγιναν, οι συμβάσεις Lome διατήρησαν την ΕΟΚ στο κέντρο της δύναμης και τις χώρες ΑΚΕ στην Περιφέρεια, διατηρώντας την άνιση ανάπτυξη μεταξύ των πλούσιων χωρών της Κοινότητας και των φτωχών χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού.

11.7. Βιβλιογραφία (Τρίτου Μέρους)

11.7.1. ΕΕΝΗ

- A. Andrikopoulos: "Regional growth differential in manufacturing Employment: the case of the province of Ontario, Canada", The Review of Regional Studies, v.7, No 3, 1977.
- W. K. Davis, R.R. Thompson: "The structure of interurban connectivity: a dyadic factor analysis of prairie commodity flows", Regional Studies, v.14, No 4, 1980.
- W. Isard: "Methodes d'analyse regionale", Vol.4, Dunod, Paris, 1972.
- Henry F. Kaiser: "Formulas for Component Scores", Psychometrika, Volume 27, No 1, Mar. 1962, pp. 83-87.
- W. Lathoam: "Measures of locational orientation for 199 manufacturing industries" Economic Geography, Vol. 54, No 1, 1978.
- L. Lebart, A. Morineau: "Systeme Portable pour l'Analyse des Donees", CESIA, Paris, Mars, 1982.
- I. Mignerou: "L'utilisation de l'analyse factorielle en plannification urbaine et regionale", Revue de Geographie de Montreal, 1972.
- R. Moomaw: "Spatial productivity variation in manufacturing a critical survey of cross - sectional analysis". International Regional Science Review, Vol.8, No 1, 1983.
- I.H. Paelinck, L.H. Klaassen: "Spatial Econometrics", Gower, 1979.

- P. Van Rompu: "A two-step procedure for intertemporal factor analysis", *Regional Science and Urban Economics*, Vol.9, N° 2,3, 1979.
- R.J. Rummel: *Applied Factor Analysis*, Northwestern University Press, Evanston, Ill, 1970, p.441, note 5.
- W. Thompson: "Internal and external factors in the development of urban economics" in *Issues in Urban Economics*, H. Perloff, e.a.(ed), The Johns Hopkins Press, 1968.
- R. Woessner, A. Bailly: "Images du centre-ville et methodes d'analyse factorielle: le cas de Mulhouse", *Environment and Planning A*, Vol.11, N° 9, 1979.

11.7.2. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- Κ. Αθανασόπουλος: "Νομοθεσία Περιφερειακής Αναπτύξεως" Τεύχος Γ',
Αθήνα, 1983.
- Κ.Ε.Π.Ε.: "Πρόγραμμα Περιφερειακής Αναπτύξεως", Αθήνα, 1980.
- Ν. Κόνσολας: "Στοιχεία Οικονομικής Γεωγραφίας και Περιφερειακής
Αναπτύξεως", Τεύχος ΣΤ', Αθήνα, 1980.
- Ν. Κόνσολας, κ.ά.: "Μελέτη αξιολόγησης και αναπροσαρμογής του
προγράμματος χωροθέτησης και ανάπτυξης των βιομηχανικών
περιοχών" (Μελέτη για το Κ.Ε.Π.Ε.; Συνεργάτες: Κ. Αθανασό-
πουλος, Η. Σιδηρόπουλος, Κ. Ρόκος, Α. Παπαδασκαλόπουλος),
Αθήνα, 1982.
- Ν. Κόνσολας: "Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική", Γενική Θεώρηση Ι,
Αθήνα, 1983.
- Γ. Κώττης: "Βιομηχανική Αποκέντρωση και Περιφερειακή Ανάπτυξις",
Ι.Ο.Β.Ε, Αθήνα, 1980.
- Α. Παπαδασκαλόπουλος: "Οριοθέτηση και αξιολόγηση της διαδικασίας
της πολιτικής ανάπτυξης στον Ελλαδικό χώρο και χάραξη μίας
στρατηγικής ολοκληρωμένης πολιτικής ανάπτυξης", Εκδόσεις
Παπαζήση, Αθήνα 1984.
- Α. Παπαδασκαλόπουλος: "Βασικές Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης",
Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1990.
- Η. Σιδηρόπουλος: "Ενεργειακή Πολιτική
και Περιφερειακός Προγραμ-
ματισμός Αναπτύξεως: η περίπτωση της Βορείου Ελλάδος",
Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα 1978.

В І В Л І О Г Р А Ф І А

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- (A) Ανιση Ανταλλαγή, Ανιση Ανάπτυξη
(Unequal Exchange, Unequal Development)
- 1) Margaret Andrews "Unequal Exchange and the International Law of Value: An Empirical Note"
Economia Internazionale, 1980
 - 2) Pranab Bardhan "Marxist Ideas in Development Economics. A brief Evaluation".
"Economic and Political Weekly, Vol. XX, No 13, March 30, 1985.
 - 3) R. Brecher, E. Choudhri "Immiserizing Investment from Abroad: The Singer-Prebisch Thesis Reconsidered"
The Quarterly Journal of Economics, February 1982
 - 4) R. Trevor Bell "Theories of the Terms of Trade of Less Developed Countries: A Critical Survey"
Economia Internazionale, 1979.
 - 5) E. Bacha "An Interpretation of Unequal Exchange from Prebisch-Singer to Emmanuel"
Journal of Development Economics 5 (1978) 319-330
 - 6) A. Delarue "Elements D'Economie Neo-Ricardienne: Echange Inegal et Development"
Revue Economique - No 3, 1975.
 - 7) Javier Elguea "Paradigms and Scientific Revolutions in Development Theories". Development and Change, Vol. 16, 1985, 213-233.

- 8) A. Emmanuel "A Note on 'Trade Pattern Reversals'"
Journal of International Economics 8 (1978) 143-145.
- 9) D. Evans "Unequal Exchange and Economic Policies. Some Implications of Neo-Ricardian Critique of Theory of Comparative Advantage"
Economic and Political Weekly, February 1976.
- 10) Bill Gibson "Unequal Exchange: Theoretical Issues and Empirical Findings"
The Review of Radical Political Economics, 12:3 (Fall 1980)
- 11) Alain de Janvry and Frank Kramer "The limits of Unequal Exchange"
The Review of Radical Political Economics 11:4 (Winter 1979)
- 12) G. Kay "Development and Underdevelopment: A Marxist Analysis 1982"
- 13) R. Prebisch "International Trade and Payments in an Area of Coexistence: Commercial policy in the Underdeveloped Countries"
American Economic Association, 1959
- 14) Gregory Raymond (1982) "Comparing Foreign Economic Policies Toward the Third World".
- 15) Ranjit Sau "The Theory of Unequal Exchange, Trade and Imperialism"
Economic and Political Weekly, March 6, 1976.
- 16) A. Ross "Emmanuel on Unequal Exchange: A Marxist Contribution on Trade Relations Between Rich and Poor"
Journal of Economic Studies, Vol. 3, No. 1, 1976.

- 17) Leslie Stein "Emmanuel's Unequal Exchange Thesis: A Critique"
Economia Internazionale, 1983.
- (B) Εμπειρικοί Ελέγχοι του Μοντέλου των Hechscher-Ohlin
(Empirical Tests of the Heckscher - ohlin Model)
- 1) James E. Anderson "Cross-Section Tests of the Heckscher-Ohlin
Theorem: Comment"
The American Economic Review, December 1981, Vol. 71
- 2) N. Aitken, R. Obutelewich "A Cross-Sectional Study of EEC
Trade with the Association of African Countries
Review of Economics and Statistics, 1976
- 3) Roger J. Bowden (1983) "The Conceptual Basis of Empirical
Studies of Trade in Manufactured Commodities: A
Constructive Critique"
- 4) D.S. Clifton, W. B. Marxsen "An Empirical investigation of
the Heckscher-Ohlin Theorem"
Canadian Journal of Economics, February 1984.
- 5) W.J. Ethier and L.E.O. Svensson "Theorems of International
Trade" 34-41, 1981.
- 6) Hans J. Gremmen "Testing the Factor Price Equalization
Theorem in the E.C.: An Alternative Approach"
Journal of Common Market Studies, Vol. XXIII, No 3,
March 1985
- 7) R. W. Jones and P. B. Kenen: Handbook of International
Economics Vol. I., 1984, Chapter 10 !Testing Trade
Theories and Predicting Trade Flows.

- 8) Ian Harkness "Factor Abundance and Comparative Advantage" The American Economic Review, December 1978 Vol.68 No.5
- 9) John Harkless "Cross-Section Tests of the H-O-T: Reply"
The American Economic Review, December 1981, No.5
- 10) E. E. Leamer and H.P. Bowen "Cross-Section Tests of the Heckscher-Ohlin Theorem: Comment"
The American Economic Review, December 1981, No.5
The American Economic Review, December 1981, No.5
- 11) Keith E. Maskus (1985) "A Test of the Heckscher-Ohlin-Vanek Theorem: The Leontief Commonplace"
Journal of International Economics, 19 (1985)
201-212
- 12) F.Moura Roque "Factor Endowments, Technology and Foreign Trade"
South African Journal of Economics, 1984 (52.4)
- 13) J. Winters, 1985 (3rd ed) "Testing the Heckscher-Ohlin Theorem" in International Economics
- 14) Merle Holden "Empirical Tests of the Heckscher-Ohlin Model for South-Africa - A Reappraisal of the Methodology"
The South African Journal of Economics, 51.2. 1983
- (Γ) Σχέσεις Ε.Ο.Κ. - Α.Κ.Ε.
(EEC-ACP Relations)
- 1) Johan Galtung "The Lome Convention and Neo-Capitalism, 1976.
- 2) R. H. Green "The Lome Convention: Updated Dependence or Departure Toward Collective Self-Reliance?"

- 3) K. V. Gruhn "The Lome Convention: Inching towards interdependence" International Organization, 1976
- 4) K.O. Hall, .W. Blake "The Emergence of the African, Caribbean, and Pacific Group of States: An Aspect of African and Caribbean International Cooperation" African Studies Review, 1979
- 5) G. H. Helleiner "Structural Aspects of Third World Trade: Some Trends and Some Prospects" 1979
- 6) A. Hewitt "The Lome Conventions: Entering a Second Decade" Journal of Common Market Studies, December 1984
- 7) Tony Hill "Africa and the European Community: The Third Lome Convention" Africa South of the Sahara, 1986
- 8) D. Hine "The Lome Convention" The Political Economy of European Trade, 1985
- 9) T. Hill "Whither Lome? A Review of the Lome III Negotiations" Third World Quarterly, 1985
- 10) Miles Kahler "Europe and its 'Privileged Partners' in Africa and the Middle East" 1982
- 11) Frank Long "The Political Economy of EEC Relations with ACP States"
- 12) Guy Martin "African-European Economic Relations under the Lome Convention: Commodities and the Scheme of Stabilization of Export Earnings" African Studies Review, 1984
- 13) D.W. Nabudere "The Lome Convention and the Consolidation of Neo-colonialism" African Review, 1976

- 14) E. Osagie "The Lome Convention: an Interpretation of the Trade Liberalization and Export Stabilization Provisions"
African Review, 1976
- 15) C. Pirzio-Biroli "The European Community's Approach to a New World Order" 1982
- 16) Jan Pronk "Forum on Development Policy after 1985"
EEC AND THE THIRD WORLD, 1983
- 17) Cecil Rajana "Lome II and ACP-EEC relations: A Preliminary Assessment" Africa Quarterly, Vol. XX, 1983
- 18) Cecil Rajana "The Lome Convention: an Evaluation of EEC-Economic Assistance to the ACP States"
The Journal of Modern African Studies, 1982
- 19) T.M. Shaw "EEC-ACP Interactions and Images as Redefinitions of Eurafrika"
Journal of Common Market Studies, 1979
- 20) T. W.K. Scott "Africa and the European Community: the Lome Conventions" Africa South of the Sahara, 1984
- 21) T.W.K. Scott "Africa and the European Community: The Lome Conventions"
African South of the Sahara, 1985
- 22) C. Stevens and Ann Weston "Trade Diversification: Has Lome Helped?"
EEC AND THE THIRD WORLD, 1984
- 23) C. Stevens, J.V. Themaat "Pressure Groups Policies and Development".
EEC and the Third World 1985

(Α) ΒΟΡΡΑΣ-ΝΟΤΟΣ-ΚΕΝΤΡΟ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

(Center-Periphery or North-South Relations)

(Empirical Applications)

- 1) Andre Burgstaller "North-South Trade and Capital Flows in a Ricardian Model of Accumulation"
- 2) Jagdish N. Bhagwati "Dependence and Interdependence. Essays in Development Economics" Volume 2. Edited by Gene Grossman, 1985
- 3) A. Burgstaller, N. Saavedra-Rivano "Capital Mobility and Growth in a North-South Model" 1983 (U.N)
- 4) Graciela Chichilnisky "North-South Trade and Exported-Led Policies"
Journal of Development Economics 15 (1984)
- 5) Diana Conyers "Bridging the Gap Between North and South: Toward a Common Approach to Intra-Regional Planning"
Third World Planning Review, Vol. 6, No.4,
November 1984
- 6) R.Findlay "International Distributive Justice: A Trade Theoretical Approach"
Journal of International Economics, 13 (1982)
- 7) Ferdinand Van Dam "North Negotiations"
Development and Change, Vol. 12 (1981), 481-503

- 8) R. Findlay "The Terms of Trade and Equilibrium Growth in the World Economy"
The American Economic Review, June 1980 Vol.70
- 9) Jan Gunning "Export-Led Growth with Abundant Labour"
Journal of Development Economics 15 (1984)
- 10) Alain de Janvry and Carlos Garramon "Laws of Motion of Capital in the Center-Periphery Structure"
Review of Radical Political Economics, 1977
- 11) Oli Havrylyshyn "The Direction of Developing Country Trade Empirical Evidence of Differences Between South-South and South-North Trade" World Bank, Washington, D.C.
- 12) M. Kemp "On the Sharing of Trade Gains by Resource - Poor and Resource - Rich Countries"
Journal of International Economics 8 (1978)
- 13) Hagen Koo "Centre-Periphery Relations and Marginalization: Empirical Analysis of the Dependency Model of Inequality in Peripheral Nations"
- 14) Sanjaya Lall "South-South Economic Cooperation and Global Negotiations" 1984 Chapter 12
- 15) J. Marquez and Peter Pauly "Cooperative policies among the North, the South, and OPEC" (1986)
- 16) Se-Hark Park "North-South Comparison of the Sources of Change in Manufacturing Value Added, 1975-80: A Decomposition Analysis"
Journal of Development Studies, 1985

- 17) Brian Pollins "Breaking Trade Dependency: A Global Simulation of Third World Proposals for Alternative Trade Regimes"
International Studies Association, 1985
- 18) Neantro Saavedra-Rivano "Terms of Trade and Domestic Distribution: A Comment"
Journal of Development Economics 15 (1984)
- 19) N. Saavedra-Rivano "The choice between international labour and capital mobility in a dynamic model of North-South Trade"
Journal of International Economics, 14 (1983)
- 20) F. Stewart (1986) "Alternative Approaches to North-South Negotiations"
- 21) Martin Staniland "The Rhetoric of Centre-Periphery Relations"
The Journal of Modern African Studies 8, 4
(1970)
- 22) Hans W. Singer "Further thoughts on North-South negotiations: A Review of Bhagwati and Ruggie"
World Development Vol.13, No.2. pp.225-259,1985
- 23) Hans W. Singer "North-South and South-South: The North and ECDC" Chapter 17, 1983
- 24) Lance Taylor "South-North Trade and Southern Growth" Journal International Economics 11 (1981) 589-602
- 25) Ian Wooton "Labour migration in a model of North-South Trade"
Economic Modelling October 1985
- 26) John Whalley "The North-South Debate and the Terms of Trade: "An Applied General Equilibrium Approach"
The Review of Economics and Statistics, 1984

(Ε) Γενική Βιβλιογραφία

(General Bibliography)

- 1) ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Α.Α. (1991) <<Οικονομικές Ανισότητες στην Ελλάδα: Εξελίξεις και Πιθανές Επιπτώσεις>> Μελέτες (017) ΚΕΠΕ.
- 2) ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Κ.Γ. Τοπική Αντιδιοίκηση, Ειδικά Θέματα, Αθήνα 1990.
- 3) CECCHINI P. <<Η πρόκληση του 1992>> Έκθεση σχετικά με το ερευνητικό πρόγραμμα <<Το κόστος της μη Ευρώπης που χρηματοδότησε η Επιτροπή Ε.Κ>> Αθήνα Ευθ. Καλοφωλιά.
- 4) COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES. From the Single Act to Maastricht and beyond, Supplement 1/92
- 5) COYAS ANTONIO. Economic and Monetary Union, European Political Union and Regional Policy: The emergence of a new Framework in A. Pimpao (ed). European Regional Policy and Mediterranean Project, Univ. Algarve, Portugal 1991.
- 6) CORNETT ANDREAS. Regional Policy in the 1990 's. A survey of regional disparities and development Prospects in the North-Western European EC countries 30th European Congress. Istanbul 1990
- 7) DEKFAUD PIERRE. Regions Peripheriques de l' Europe du sud et Politique structurelles des communautés Européennes, Faro, Portugal 1990.
- 8) ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ. Οι περιφέρειες κατά τη δεκαετία του '90. Τέταρτη Περιοδική Έκθεση για την κοινωνικοοικονομική κατάσταση και την ανάπτυξη των περιφερειών της κοινότητας ΚΟΜ (90) 609 τελικό.

- 9) ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ - Κοινοτικό πλαίσιο Στήριξης για την Ελλάδα 1989-93, Βρυξέλλες.
- 10) ΚΟΝΣΟΛΑ Ν. κ.α. Μελέτη για τους σκοπούς και τα μέσα της Περιφερειακής Πολιτικής, ΙΠΑ - ΥΠΕΘΟ, 1990.
- 11) ΚΟΝΣΟΛΑ ΝΤ. Πολιτιστική δραστηριότητα και Κρατική Πολιτική στην Ελλάδα. Η περιφερειακή διάσταση, Αθήνα 1990.
- 12) ΚΑΒΒΑΔΙΑ Π.Α., (1992). Δείκτες Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ελλάδας. Κατάρτιση, αξιολόγηση και Εφαρμογές.
- 13) ΛΕΜΟΝΙΑ Ε., Αναπτυξιακά Κίνητρα στην Ελλάδα και στην Ε.Ο.Κ. (β' Έκδοση, 1991).
- 14) ΜΑΡΟΥΛΗ Δ.Κ. (1992). Εξελίξεις στο Διεθνές Χρηματοπιστωτικό σύστημα και η ενοποίηση της Ευρωπαϊκής Αγοράς: Επιπτώσεις για την Ελλάδα.
- 15) ΜΑΡΟΥΛΗ Δ.Κ. (1992). <<Προβλήματα και Προοπτικές των Ελληνικών Εξαγωγών. Προϋπόθεση ανάπτυξής τους στην ενοποιημένη Ευρωπαϊκή Αγορά>>(Υπό Έκδοση) Μελέτες (017) ΚΕΠΕ, Νο 39.
- 16) ΜΥΛΩΝΑ Ν.Α. <<Αναλυτικοί Πίνακες Εισροών-Εκροών της Ελληνικής Οικονομίας Έτους 1980>>(1992) Υπό Έκδοση.
- 17) Okumura H. <<A new phase of development>>, Financial Times, 3 January 1990.
- 18) Root Franklin R., <<International Trade and Investment>> Sixth Edition, South-Western H62, 1990.
- 19) Sundrum, R.M. (1990) Income Distribution in L.D. C's (London, Routledge).
- 20) Salvatore Dominick, ''International Economics'', 3/ed Schaum's Outline Series, 1990.
- 21) ΣΙΑΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ, Η. ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ Α., 1988. Η Στρατηγική της από τη βάση ανάπτυξης. Μια νέα αντίληψη για την

ανάπτυξη, 1ο Διεπιστημονικό Συνέδριο, Ε.Μ.Π. Αθήνα.

22) ΤΟΝΙΚΙΔΟΥ Π.Ι. (1991). Ανάλυση ειδικεύσεων στη βιομηχανία
κατά Νομό για το 1984.

23) ΨΥΧΑΡΗΣ Γ. (1990) Δημοσιονομική Κρίση και Περιφερειακή
Ανάπτυξη, Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα.

24) WORLD BANK, <<World Development Report, 1990>>,
Oxford University Press, 1990.